ARHIM. SERAFIM PAPACOSTAS

PARABOLELE DOMNULUI

Tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului
† Andrei,
Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului

Traducere din limba greacă
de monahia Teodosia Zorica Laţcu şi arhim. Serafim Popescu

Editura Renaşterea
2022

Copertă: Ovidiu Muraru
Tehnoredactare: Pr. Eugen Mera
Corectură: Pr. Florin-Cătălin Ghiţ,
Nicoleta Pălimaru, Monica Felecan
Lectură: Pr. Cătălin Pălimaru

Volum tradus după Αρχιμ. Σεραφείμ Γ. Παπακώστας, *Αι παραβολαί του Κυρίου,* Εκδοτικός οίκος η „Ζωή", Αθήναι, 1930.

Piaţa Avram Iancu, nr. 18
RO – 400117, Cluj-Napoca
e-mail: editura_renasterea@yahoo.com
www.renasterea-cluj.ro
Tel: 0264-599649

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SERAFIM PAPACOSTA, arhimandrit
Parabolele Domnului / arhim. Serafim Papacosta; tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului; trad. din lb. greacă de monahia Teodosia Zorica Laţcu şi arhim. Serafim Popescu. - Cluj-Napoca: Renaşterea, 2022

ISBN 978-606-607-392-9
I. Laţcu, Zorica (trad.)
II. Serafim Popescu, arhimandrit (trad.)
2

„CREDINŢA ESTE DIN AUZIRE, IAR AUZIREA, PRIN CUVÂNTUL LUI HRISTOS”

(*Romani* 10, 17)

În viaţa duhovnicească propovăduirea cuvântului Evangheliei are mare importanţă. Iar cei ce-l propovăduiesc trebuie să se inspire, pe lângă textul Sfintei Scripturi, din lucrări bune care sunt scrise de autori buni care L-au iubit pe Mântuitorul Hristos.

Un asemenea autor este arhimandritul Serafim Papacostas care, pe lângă alte lucrări, a scris două care se referă direct la Domnul Hristos: *Parabolele Domnului* şi *Minunile Domnului.* Cu ani în urmă, la Alba Iulia fiind, mi-a parvenit manuscrisul cu *Minunile Domnului* tradus fiind de Maica Teodosia Laţcu şi Arhimandritul Serafim Popescu. L-am şi tipărit oferindu-l doritorilor şi cred că a făcut misiune bună.

Acum, mitropolit fiind la Cluj, tipărim atât *Parabolele Domnului*, cât şi *Minunile Domnului.* Cu toate că au trecut ani de la prima apariţie, considerăm că nu şi-au pierdut din profunzime şi le vor oferi cititorilor momente de bucurie duhovnicească.

Arhimandritul Serafim Papacostas a trăit demult, între anii 1892 şi 1954, făcând parte din frăţia *Zoi*, asociaţie care era foarte preocupată de viaţa duhovnicească şi de educarea tinerilor în spirit creştin.

Trei dintre cărţile sale, *Parabolele Domnului*, *Minunile Domnului* şi *Predica de pe munte*, au devenit clasice pentru ortodocşii din Grecia. Lucrările sale liturgice, *Botezul* şi *Manualul Dumnezeieştii Liturghii*, au avut de asemenea o mare importanţă.

În scrierile lui s-a ocupat atât de viaţa duhovnicească, cât şi de problemele sociale moderne. În problema parentală, a controlului naşterilor, a moralităţii şi a sănătăţii şi despre ceasurile durerii, el a încercat să ofere sfaturi pentru dificultăţile timpurilor noastre. Toate aceste cărţi au avut o circulaţie largă în Grecia, ediţii succesive fiind publicate şi primite cu căldură. Dintre toate cărţile sale, *Pocăinţa* a avut cel mai mare tiraj, fiind publicată în numeroase ediţii.

Spuneam că lecturarea cărţilor lui le va fi de folos celor preocupaţi de viaţa duhovnicească, dar, în mod special, preoţilor care caută materiale pentru a-şi pregăti predici temeinice şi atractive. Şi, dacă suntem sinceri, constatăm nivelul scăzut şi banal al multor predici.

Părintele Nicolae Steinhardt, în cartea *Dăruind vei dobândi*, ne învaţă totuşi că încercând să le predicăm altora, să-i ajutăm pe alţii, ne ajutăm pe noi înşine. *„Iată paradoxul creştin în toată plinătatea, splendoarea şi virtutea lui. Iată şi făgăduinţa uluitoare: Din ceea ce nu ai, dobândeşti ce ai ştiut să dai din golul fiinţei tale"*[1].

Lecturarea cărţilor părintelui Serafim Papacostas ne va oferi, pe de o parte, mângâiere sufletească dar, pe de altă parte, ne va oferi şi un bogat material omiletic. Le punem la îndemână cititorilor, inclusiv preoţilor, acest material întemeiat consistent pe Sfânta Scriptură.

†ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului
şi Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului

[1] NICOLAE STEINHARDT, *Dăruind vei dobândi*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului, Baia-Mare, 1992, p. 142.

—

INTRODUCERE

I.

Cuvântul *parabolă* înseamnă mai întâi alăturarea unui lucru de altul, cu scopul de a le asemăna. Apoi înseamnă însăşi asemănarea sau analogia.

În Noul Testament, parabolă prin excelenţă înseamnă povestirea unor fapte care se întâmplă sau se pot întâmpla în fire şi în viaţa noastră zilnică. Această povestire de fapte *„se face nu după cum s-au întâmplat ele, ci după cum ar fi cu putinţă să se întâmple"*, zice un scriitor bisericesc din vechime, Origen. Dar povestirea dă glas întotdeauna unui înţeles moral, duhovnicesc, dumnezeiesc. Parabolele din Evanghelie diferă total de poveştile cu învăţătură ale scriitorilor greci, precum sunt fabulele lui Esop. Căci învăţăturile din parabole sunt sublime şi dumnezeieşti şi nu se îndepărtează niciodată de întâmplări care se petrec în natură, nici nu înfăţişează lucruri ireale, care nu se pot întâmpla. Ele prezintă şi o gravitate, potrivită cu gravitatea dumnezeiescului Învăţător.

Şi înainte de Hristos, proorocii au întrebuinţat adesea parabole, ca să împărtăşească oamenilor gânduri de învăţătură şi de folos. Dar în gura lui Hristos, parabolele, care au fost întrebuinţate ca mijloc de expresie a adevărurilor dumnezeieşti şi mântuitoare ale Evangheliei, au ajuns la culmea desăvârşirii. Precum minunile Domnului pot fi considerate parabole, căci prin fapte extraordinare şi nemaivăzute ne învaţă Domnul adevărurile cele mari, tot astfel şi parabolele Domnului pot fi socotite ca nişte minuni, atât prin frumuseţea şi eleganţa gândirii, cât şi prin virtutea lor didactică.

Domnul învaţă în pilde, având în vedere două scopuri; în acelaşi timp, dezvăluia şi acoperea adevărurile. Iar adevărurile pe care parabolele le învăţau erau: *„Tainele împărăţiei cerurilor"*, precum zice însuşi Domnul (*Mt* 13, 11). Adică planurile hotărârilor lui Dumnezeu cu privire la întemeierea pe pământ a unei împărăţii şi societăţi cu temelii cereşti şi dumnezeieşti şi cu petrecere dumnezeiască. Iar aceste planuri erau tainice şi ascunse, cunoscute doar de Dumnezeu şi de acei oameni, cărora Dumnezeu le descoperea. De aceea, parabolele dezvăluiau aceste taine ale împărăţiei cerurilor numai acelora care erau vrednici să le primească şi să le afle, dar le ascundeau de ochii celor nevrednici. *„Parabola arată deosebirea dintre cel vrednic şi cel nevrednic"*, zice Sfântul Ioan Gură de Aur. Căci cel vrednic caută să afle ce i se spune, dar cei nevrednici trec cu vederea înţelesul. Aşa s-a întâmplat şi atunci, pe vremea Mântuitorului. Căci evreii nu s-au trezit la învăţătura Domnului şi n-au fost atraşi să o cerceteze; astfel nici măcar o singură dată n-au luat seama la spusele Domnului, iar ucenicii erau asemenea cu evreii, care au rămas necunoscători, mai cu seamă fiindcă nu au cunoscut tâlcul parabolelor.

Dar faptul că Domnul ascundea adevărurile împărăţiei lui Dumnezeu de ochii celor nevrednici era o dovadă a milostivirii Sale. În felul acesta, Domnul slobozea pe ascultătorii nevrednici de marea vină, pe care ar fi avut-o ei, dacă ar fi aflat acele adevăruri şi le-ar fi lepădat cu dispreţ. Căci Domnul zice că acel rob care aflase voia stăpânului

său, dar nu s-a îngrijit să o împlinească, va fi supus la o pedeapsă mare; pe când robul care nu ştia voinţa stăpânului său a făcut o scăpare din vedere vrednică de o pedeapsă mai mică (cf. *Lc* 12, 47-48).

De altfel, învăţătura prin pilde slujeşte şi un alt scop: unora le oferea un folos imediat, dar în acelaşi timp îi aproviziona pe alţii cu o povestire învăţătoare, pe care puteau să şi-o amintească şi să s-o folosească în viitor. Adică ascultătorii cei vrednici, dispuşi să primească adevărul, primeau îndată, nemijlocit, adevărul de învăţătură şi câştigau nişte idei bune, legate foarte strâns de obiecte şi întâmplări cunoscute, aşa că legătura cu aceste întâmplări le aducea în minte învăţătura pe care o conţinea parabola, auzită de ei o dată, în trecut. Iar cei neprimitori, nu dobândeau nicio învăţătură când ascultau parabola, ci auzeau ceva care, depus în memoria lor, putea să le fie de folos dacă vreodată îşi schimbau dispoziţiile şi doreau să cunoască adevărul creştin.

Însă scopul principal, în vederea căruia Domnul a folosit parabola, nu avea în vedere numai pe ascultătorii Săi de atunci. Ci pe toţi ucenicii Săi din toate vremurile. Iar scopul era următorul: să înveţe nişte înţelesuri duhovniceşti şi dumnezeieşti, nu cu teorii seci, ci cu asemănări limpezi, care există între lumea fizică şi cea spirituală. Căci doar pe amândouă aceste lumi le-a zidit şi le-a format aceeaşi înţelepciune dumnezeiască, Hristos, şi de aceea ele se aseamănă în multe privinţe.

Aşadar, Domnul coboară la nivelul intelectual şi lingvistic al poporului, numai să-i poată preda adevărurile dumnezeieşti. El îmbracă înţelesurile şi învăţăturile cereşti cu întâmplări care se petrec pe pământ. *„El tâlcuieşte cele ascunse de la zidirea lumii, prin pilde"* (*Mt* 13, 35), adică prin asemănări cu lucruri cunoscute şi comune. Oare lumea întreagă nu poate fi considerată o parabolă, care ascunde pe Dumnezeu dinaintea celor ce nu sunt vrednici să-L vadă şi să-L primească, dar Îl descoperă desăvârşit de limpede celor evlavioşi şi vrednici? Unul dintre filozofii mai noi spune că natura şi istoria sunt atât de strâns legate între ele, pe cât de strâns este legată parabola de tâlcuirea ei. Hristos a unit natura cu istoria lumii într-o singură parabolă, iar tâlcuirea

acestei parabole este împărăţia cerurilor. Şi astfel zidirea cea smerită, pe care o avem în faţa ochilor sub picioarele noastre, slujeşte unui scop prea înalt, lămureşte şi tâlcuieşte cele duhovniceşti. Altfel spus, lumea întreagă devine, prin parabolele Domnului, o Evanghelie în icoană, pentru cei ce sunt vrednici s-o citească. Lucruri care erau obişnuite şi cunoscute, nu numai evreilor de atunci din Palestina, ci şi lumii de astăzi, lucruri de uz zilnic, primesc prin mijlocirea parabolelor o înfăţişare duhovnicească; aşa că aflăm mereu un prilej să privim şi să înţelegem cele sublime şi duhovniceşti, din lucrurile şi întâmplările pe care le vedem zilnic în faţa ochilor noştri.

Adică lucrurile care înlesnesc viaţa noastră pământească, cu care se ocupă mintea şi trupul nostru în toată ziua, despre care noi socotim îndeobşte că ne sunt piedică pentru viaţa spirituală, devin, prin pildele Domnului, mijloc şi prilej să ne înălţăm mintea spre cele cereşti şi să vedem legile împărăţiei duhovniceşti a Ziditorului. Căci firea materială exprimă legile împărăţiei duhovniceşti a lui Dumnezeu.

Plugarul şi vierul şi stăpânul casei, negustorul, păstorul, funcţionarul şi muncitorul, pescarul şi administratorul averii altuia, femeia care se ocupă cu treburile casnice, bogatul şi săracul, feciorelnicul şi cei căsătoriţi, toţi au în parabole chipuri frumoase ale muncii şi ale vieţii lor, care chipuri raportează ocupaţiile lor la viaţa duhovnicească şi la folosul sufletesc.

Tot creştinul, fără excepţie, care doreşte să înveţe adevărurile Evangheliei şi să afle *„Cuvintele vieţii veşnice"*; tot creştinul care nu se mulţumeşte să cunoască numai atât cât îi trebuie pentru satisfacerea nevoilor firii şi vrea să cunoască şi cele despre viaţa duhovnicească, să se lumineze şi să se formeze după Duhul Tatălui, va afla în parabolele Domnului expunerea cea mai frumoasă a adevărurilor evanghelice şi cea mai interesantă lectură.

Binecuvântat fie numele Domnului, fiindcă El, mai înainte de a-şi începe lucrarea Sa mântuitoare, s-a îndeletnicit cu lucruri comune şi obişnuite celor mai mulţi oameni. S-a îndeletnicit cu muncă manuală, ca să arate că viaţa de virtute şi sfinţenie se potriveşte cu munca. Iar apoi, în calitate de învăţător, din lucrurile zilnice ale

oamenilor şi din întâmplările fireşti cele mai cunoscute nouă, a luat El minunatele asemănări, parabolele Sale cele prea frumoase. Astfel, ne-a învăţat virtutea, ne-a învăţat *„Tainele împărăţiei cerurilor"*, căci pentru dobândirea acestei învăţături a zidit şi a destinat El pe om. Aşadar, câţi dintre ascultătorii Săi caută cele de sus, gândesc cele de sus, cât timp trăiesc aici pe pământ, luând învăţătură din parabole, pot să întrebuinţeze cele pământeşti ca mijloace de învăţare a minţii şi a inimii lor, către Făcătorul celor de sus şi al celor de jos.

II.

Cu o mie de ani mai înainte ca Hristos, singurul învăţător al adevărului, să vină în lume, Duhul Sfânt, prin proorocul David, a prezis metoda învăţăturii pe care Domnul avea s-o întrebuinţeze în anumite împrejurări. A prezis că adevărurile tainice ale Împărăţiei cerurilor, necunoscute şi ascunse de la zidirea lumii, Domnul avea să le predea, nu prin definiţii filozofice de neînţeles, ci prin nişte pilde fermecătoare şi graţioase, dar în acelaşi timp înţelepte şi pline de învăţătură. Iar sfântul evanghelist Matei, care a avut fericirea să vadă împlinită această prorocie, deoarece Domnul, în ultima perioadă a activităţii Sale de învăţător, întrebuinţa mai ales parabolele, a scris în capitolul al 13-lea: *„Le-a vorbit lor multe în pilde"*. Şi iarăşi: *„Acestea toate le-a spus Iisus în pilde mulţimilor şi fără pilde nu le vorbea nimic; ca să se plinească ce s-a zis prin proorocul: deschide-voi în pilde gura mea spune-voi cele ascunse de la zidirea lumii"* (*Mt* 13, 34-35; *Ps.* 76, 2).

Cu acel prilej, Domnul a spus şapte parabole. Iar numărul de şapte, care apare atât de des în Sfânta Scriptură, ca număr tainic şi sfânt, are un înţeles tainic şi când este vorba de aceste şapte parabole. Fiindcă şi ele sunt parabole profetice şi se referă la împărăţia cerurilor cea de pe pământ, adică la Biserica lui Hristos. Toate şapte au multă legătură între ele şi formează în chip firesc o serie. Căci în cea dintâi parabolă, a Semănătorului, Domnul descrie pricina pentru care

cuvântul lui Dumnezeu nu rodeşte în sufletul unor ascultători, dar rodeşte în sufletele altora. În parabola Neghinei şi a Năvodului, Domnul exprimă ideea că aici, pe pământ, oamenii buni şi evlavioşi trăiesc amestecaţi cu cei răi şi vicleni; dar va veni clipa când între ei se va face despărţirea definitivă şi desăvârşită. În celelalte două parabole, cu Bobul de muştar şi cu Aluatul, Domnul arată că sfânta Sa Biserică, care avea să ia fiinţă prin propovăduirea Evangheliei, deşi la început a fost mică, are atâta putere, încât va avea o dezvoltare foarte mare şi va fi triumfătoare. În sfârşit, în parabola cu Comoara ascunsă şi cu mărgăritarul de preţ, Iisus ne arată că este neapărată nevoie ca fiecare om să-şi câştige împărăţia cerurilor în sufletul său, cu orice jertfe.

Aceste şapte parabole le vom tâlcui acum, începând cu parabola Semănătorului, în nădejdea că vom trezi interesul şi luarea aminte a iubitului cititor.

Nădăjduim să trezim interesul cititorului pentru înţeleptele pilde ale Domnului, căci, dacă regina din Saba a venit la Ierusalim ca să asculte înţelepciunea lui Solomon, care grăia în asemănări şi pilde, cu mult mai mult noi, creştinii, trebuie să arătăm interes, când avem aici *„pe Unul mai mare decât Solomon"* (*Mt* 12, 42). Avem comorile înţelepciunii dumnezeieşti pe care ni le-a predat nu un om, ci însuşi Dumnezeu Iisus Hristos! Şi dacă ne place povestirea evenimentelor din vechime, dacă urmărim cu multă curiozitate comunicările chestiunilor ştiinţifice, care privesc lucruri necunoscute până acum şi misterioase, dar totuşi lucruri ale lumii acesteia provizorii; neasemănat mai mult trebuie să ne bucurăm şi să fim curioşi, când este vorba să aflăm tainele lui Dumnezeu cele ascunse de la întemeierea lumii. Să aflăm nişte adevăruri foarte importante şi de mare folos, care descoperă adevărul Bisericii şi viitorului ei, dar şi adevărul şi viitorul veşnic al fiecăruia dintre noi, creştinii. Aici se află viitorul nostru întreg şi lămurit, să nu încerci, creştine, să-ţi afli viitorul din acele surse în care vicleanul varsă cu meşteşug minciuna lui cea otrăvitoare, din ghicit şi din alte mijloace false şi idoleşti. Nu căuta să afli adevărul în ideile înţelepciunii omeneşti celei zadarnice şi întunecate, căci te vei afla amăgit. Aici, în cele şapte parabole, Hristos îţi va înfăţişa la lumină viitorul tău.

Partea I-a

PARABOLA SEMĂNĂTORULUI

(*Lc* 8, 5-15; *Mt* 13, 1-23; 4, 1-20)

Prilejul și expunerea parabolei Semănătorului

Sfântul evanghelist Luca notează, în versetul precedent expunerii parabolei, prilejul care a determinat pe Domnul să rostească această pildă. Iată prilejul: *„Adunându-se mult popor şi venind la Dânsul de prin cetăţi, le-a vorbit în parabole"* (v. 4). Aşadar, Evanghelistul zice că deoarece se adunase popor mult, care dorea să asculte pe faimosul învăţător – mai cu seamă din curiozitate –, dar mai ales fiindcă veniseră la Dânsul şi de prin cetăţi, Domnul le-a vorbit în pilde. Cei din cetate erau ascultători, dornici de a învăţa, care nu aşteptaseră ca Hristos să vină în localitatea lor pentru a-L asculta, ci au venit ei la Hristos. Au crezut că nu este de-ajuns să-L asculte într-un singur loc, ci îl urmau din cetate în cetate, cu dorul de a-şi îndestula râvna lor de învăţătură. Dar Domnul ştia că ei nu aveau intenţia sinceră să primească adevărul, să creadă în Hristos şi să afle mântuirea. Aşadar, fiindcă această mulţime se adunase la loc şes, Domnul le-a vorbit în pilde. El vedea belşug de peşti cuvântători

şi a aruncat mreaja cuvântului Său, al unui cuvânt în pilde. Iar pilda este următoarea:

„Ieşit-a semănătorul să semene sămânţa sa. Şi semănând el, una a căzut lângă drum şi a fost călcată cu picioarele şi păsările cerului au mâncat-o. Şi alta a căzut pe piatră şi răsărind s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Şi alta a căzut în mijlocul spinilor şi, spinii, crescând cu ea, au înăbuşit-o. Şi alta a căzut pe pământul cel bun şi, crescând, a făcut rod însutit. Acestea zicând, striga: cine are urechi de auzit, să audă" (v. 5-8).

Tâlcuirea mai pe scurt este următoarea: a venit un semănător şi a intrat în ogorul său ca să semene sămânţa. În timpul semănatului, o parte din sămânţă a căzut pe drum, care era în ogor. Şi acolo, după cum era firesc, trecătorii au călcat-o în picioare, şi au mâncat-o păsările, care zboară în văzduh. Altă parte de sămânţă a căzut pe un loc pietros, unde a răsărit după o vreme. Dar îndată s-a uscat, căci nu avea umezeala de neapărată trebuinţă pentru întreţinerea vieţii ei. O altă parte de sămânţă a căzut într-un loc, unde îşi aveau rădăcina şi nişte tufişuri foarte spinoase. De aceea, împreună cu sămânţa pe care o semănase lucrătorul de pământ, au crescut şi spinii şi au înăbuşit-o, căci erau mai puternici şi creşteau mai repede decât sămânţa cea bună. În sfârşit, o altă parte din sămânţă a căzut într-un pământ gras, potrivit să crească în el sămânţa. De aceea, a răsărit, a crescut, a rodit şi, la vremea potrivită, a dat rod însutit. După ce a spus această parabolă, Domnul a strigat cu glas mare: cel ce are urechi gata şi doritoare să audă cuvintele Mele, să le audă limpede.

Pilda este concisă, clară şi foarte cunoscută. Sunt foarte puţini oamenii care n-au avut prilejul să vadă pe ţăran luându-şi desaga cu sămânţă pe umăr şi răspândind cu mâinile sale sămânţă din belşug. Oricât de puţină experienţă a vieţii câmpeneşti ar avea cineva, totuşi ştie că nu-i exclus să cadă sămânţa pe un pământ călcat în picioare, pietros, sau cu spini. Dar dacă învăţătura Domnului ar fi rămas până aici, fără ca să-i fi tâlcuit înţelesul ei adânc şi înţelept, nu ar fi fost pusă în Sfânta Evanghelie. Căci în cazul acesta, pilda Domnului ar povesti ce se întâmplă cu o sămânţă

pe care oamenii nu numai că o cunosc la perfecţie, dar şi lucrează cu ea. Iar acel cuvânt, cu care Domnul şi-a pecetluit parabola, *„cel ce are urechi de auzit să audă"*, ar fi o vorbă deşartă, ar rămâne o înştiinţare lipsită de sens. „Ce să aud?" ar zice ascultătorul, cu nedumerire... Că agricultorul îşi seamănă sămânţa, iar o parte cade pe pământ neroditor şi alta pe pământ roditor? Cu ce mă folosesc eu din asta?...

Dar iată, ucenicii Domnului, când au găsit prilejul să-I vorbească deosebi, *„L-au întrebat pe El, zicând: ce este pilda aceasta?"* (v. 9). Adică L-au întrebat despre înţelesul pildei acesteia. Evanghelistul Matei scrie că: *„Apropiindu-se ucenicii, I-au zis: pentru ce le vorbeşti în Pilde?"*. Şi Domnul, răspunzând la întrebarea aceasta a ucenicilor, a răspuns, mai întâi expunând motivul pentru care vorbea în pildă, iar apoi a tâlcuit, în chip minunat, şi parabola.

Motivul vorbirii în pilde, în general

Domnul afirmă că de aceea le vorbeşte în pilde, pentru că adevărul lui Dumnezeu se face mai limpede prin pilde şi mai plăcut pentru cei ce vor să le cunoască. În acelaşi timp, adevărurile se fac greu de înţeles şi încurcate pentru cei care vor să rămână în neştiinţă şi în păcat. Şi, astfel, adevărurile Evangheliei se aseamănă atât cu stâlpul cel de foc, cât şi cu norul care facea umbră şi întuneric egiptenilor, dar făcea lumină pentru israeliţi. Ele se aseamănă şi cu lumina, care luminează şi călăuzeşte pe cei cu văzul sănătos, dar ameţeşte şi întunecă pe cei ce au ochii bolnavi.

Domnul zice către ucenicii de atunci şi către toţi robii Săi sinceri şi iubitori de adevăr: *„Vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei lui Dumnezeu, iar celorlalţi le vorbesc în pilde"* (v. 10). Adică: vouă v-a dat Dumnezeu Tatăl darul ca să aflaţi adevărurile cele necunoscute şi nespuse, care privesc întemeierea şi dezvoltarea împărăţiei lui Dumnezeu şi înscrierea voastră în ea. Cunoscând aceste adevăruri, să vi le faceţi avuţie a sufletelor voastre. Însă celorlalţi nu li s-a dat acest har, ci lor le vorbesc în pilde. În aceste cuvinte ale Domnului, pe care

evanghelistul Matei le-a expus mai pe larg, trebuie să zăbovim puţin, fiindcă ele descriu cel mai bine purtarea multor oameni din vremea noastră, în ce priveşte Sfânta Evanghelie.

Ucenicii au privilegiul cunoaşterii

„Vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele...". Cu aceste cuvinte, Domnul pune accentul pe marele privilegiu, pe marele noroc pe care îl aveau ucenicii Săi, de a cunoaşte sfaturile de taină ale Sfintei Treimi şi de a intra în strânsă legătură cu acele cunoştinţe sublime care îi asigură omului fericirea. Dorinţa de a cunoaşte este un dar prin excelenţă al lui Dumnezeu, şi îndeosebi când tindem la cunoaşterea înţelepciunii şi a adevărului dumnezeiesc, descoperit omului prin Sfânta Scriptură. Aşadar, ucenicii Domnului, ca nişte următori ai Săi credincioşi şi statornici, primiseră acest dar sublim. De aceea Domnul îi fericeşte zicând: *„Fericiţi sunt ochii voştri, fiindcă văd şi urechile voastre, fiindcă aud..."* (*Mt* 13, 16).

Însă acest dar, mai preţios *„decât mii de aur şi de argint"* (*Ps.* 118, 72), această cunoaştere mai scumpă decât pietrele preţioase, se dă fiecărui creştin, dacă se apropie mai mult de Hristos şi îşi strânge legăturile cu Dânsul. Darul acesta se dă oricărui rob credincios şi statornic al Domnului, pe câtă vreme ceilalţi rămân în întunericul neştiinţei, oricât ar poseda ei toate celelalte cunoştinţe şi ştiinţe pământeşti.

Şi tu, cititorule, poţi să primeşti acest dar sublim şi nepreţuit. Pentru aceasta este de-ajuns să vrei să fii rob şi următor credincios şi statornic al lui Hristos. Poţi şi tu să afli şi să vezi cele pe care *„mulţi profeţi şi drepţi au dorit să le vadă şi nu le-au văzut şi au dorit să le audă şi nu le-au auzit"* (*Mt* 13, 17). Este de-ajuns să vrei să fii luminat de adevărul Evangheliei; este de-ajuns să vrei să meditezi la legea lui Dumnezeu şi să te îngrijeşti ca întotdeauna să trăieşti după legea aceasta şi să înaintezi în viaţa creştină.

Adevărurile rămân ascunse celorlalţi

„Iar celorlalţi în pilde”. Şi Domnul explică mai clar pentru ce le vorbeşte celorlalţi în pilde: *„De aceea le vorbesc în pilde, ca văzând să nu vadă şi auzind, să nu audă, nici să nu înţeleagă”* (*Mt* 13, 13). Zice Domnul că de aceea le vorbeşte cu parabole netâlcuite, fiindcă deşi îl văd pe Dânsul şi faptele Sale, totuşi nu le privesc cu ochii sufletului lor, nu vor să le înţeleagă, deşi aud cuvintele Sale, totuşi nu le dau nicio atenţie şi prin urmare nu le înţeleg.

Din nenorocire, unii oameni rămân în neştiinţă de bunăvoie. Cu bună ştiinţă îşi întorc ochii lor de la lumina adevărului creştin şi cu bună ştiinţă rămân în întuneric. Ei ascultă bucuros şi cercetează chestiunile privitoare la ocupaţiile lor din viaţa aceasta, la negoţ la întreprinderi, la adunări şi la rezultatele muncii lor. Ei îşi află desfătare şi interes în cercetarea teatrului, a dansului, a modei, ... încă mai multă desfătare simt când critică şi iscodesc cu de-amănuntul şi cu răutate rănile morale ale altora. Dar dacă se întâmplă şi vreo chestiune religioasă, aceşti oameni simt neplăcere şi se întorc cu spatele. Dacă le spui să citească vreo carte religioasă, să asculte vreo predică, atunci fie că îţi răspund că acestea le ştiu foarte bine şi nu au nevoie să le mai audă, pe când în realitate nu ştiu nimic, fie le consideră o îndeletnicire nevrednică de personalitatea lor. Ba se întâmplă să te şi ironizeze şi să te compătimească, fiindcă te ocupi cu cele religioase. Aşadar, ei văzând, nu văd. Sunt orbi sufleteşte!

Există şi altă categorie de oameni, care, deşi văd persoana lui Hristos în Evanghelie şi în istoria creştinismului; deşi văd Biserica lui Hristos, această instituţie veşnică, sprijinită de o serie neîntreruptă de minuni, totuşi nu vor să vadă slava dumnezeiască a lui Hristos, nici dumnezeirea Sa. Nu vor să vadă în Hristos decât un om deosebit, nu-şi dau seama de distanţa care Îl desparte pe Iisus de întemeietorii altor religii. Cu toate că aud învăţătura Lui, nu li se trezeşte interesul pentru ea şi nu vor să priceapă că învăţătura aceasta ţinteşte propria lor

fericire. Ea le oferă fericirea, dar ei nu vor să creadă şi s-o primească. Aşadar, ei *„văzând nu văd şi auzind nu aud"*. Cât sunt de nefericiţi!

Această orbire tristă şi vrednică de plâns, pe care o vedem nu numai în vremea Mântuitorului, ci şi în zilele noastre, a prezis-o Duhul Sfânt prin proorocul Isaia, cu opt sute de ani mai înainte de venirea lui Hristos. Şi Hristos afirmă că s-a împlinit în vremea Sa proorocia care zice: *„Cu auzul veţi auzi şi nu veţi înţelege şi văzând veţi vedea şi nu veţi pricepe"* (*Mt* 13, 14).

Ce ai zice tu, cititorule, despre un om care are organele vederii perfect sănătoase, dar cade într-un puţ, ca şi când ar fi orb? Şi ce ai gândi despre un altul, care are urechile deplin sănătoase şi aude perfect, dar totuşi nu ia aminte la semnalul de alarmă pe care îl scoate un automobil sau o locomotivă, ci păşeşte cu bună ştiinţă pe linia ferată, unde îşi află o moarte jalnică? Nu ai spune că s-a sinucis? Ceva asemănător, dar cu mult mai cutremurător prin consecinţe face omul care rămâne orb şi surd sufleteşte, fără interes pentru adevărul Evangheliei şi pentru viaţa creştină.

Dar Duhul Sfânt, prin acelaşi prooroc, explică pricina pentru care oamenii aceştia fac o fărădelege atât de mare împotriva lor însăşi. Hristos repetă cu această ocazie explicarea dată de Duhul Sfânt: *„Căci inima acestui popor s-a învârtoşat şi aud greu cu urechile lor şi cu ochii lor abia mai văd"*. Adică, sufletul lor, mintea lor, s-au făcut grosolane şi nesimţitoare, încât nu mai înţeleg adevărurile şi minunile lui Hristos. Ei aud greu şi îşi închid ochii lor ca să nu vadă şi să nu înţeleagă. Au rămas nesimţitori la cuvântul lui Dumnezeu, în aşa măsură, încât nu aud nici şoapta Duhului Sfânt, nici chemarea puternică şi tare pe care le-o adresează Dumnezeu, prin mijlocirea unor întâmplări minunate, ca ei să audă. *„Căci au iubit mai mult întunericul decât lumina"*.

Proorocul zice în continuare că rezultatul fărădelegii acesteia, pe care poporul a făcut-o împotriva sa însuşi a fost lipsa de pocăinţă şi pieirea lor. Şi-au astupat urechile, şi-au închis ochii *„ca nu cumva să vadă cu ochii, să audă cu urechile şi să priceapă cu inima, şi Eu să-i vindec"* (v. 15). Adică s-au dezinteresat complet de pocăinţă şi de

vindecarea lor de boala mortală a păcatului şi nu au vrut mântuirea. Dacă ei s-ar fi pocăit, Dumnezeu desigur i-ar fi mântuit.

Da, omul trupesc nu vrea să audă adevărul. Omul care trăieşte în păcat nu vrea să vadă lumina adevărului; se teme să se apropie de Hristos, căci în cazul acesta ar trebui să se lepede de plăcerile păcătoase, să-şi jertfească pornirile şi faptele trupeşti, să-şi abandoneze interesele necinstite. Aşadar, omul trupesc preferă întunericul păcatului, ca să poată face rele, fără frică şi nestingherit; preferă să rămână fără pocăinţă; preferă să păşească spre osândă şi spre pierzanie cu bună ştiinţă, decât să se pocăiască.

Gândeşte-te, cititorule, la un bolnav de o boală gravă, care merge spre moarte sigură, dar refuză să primească un medic şi să se supună unui regim terapeutic. Şi aceasta o face, ca nu cumva să se vindece şi să scape de boală! Cum ai considera pe acest om? Nebun, uşuratic, hotărât să se sinucidă. Aceeaşi nebunie o comiteau şi iudeii, care nu voiau să înţeleagă învăţătura lui Hristos. Dar nebuni sunt şi acei creştini care nu vor să afle adevărul, să se apropie de credinţă, să se lepede de păcat, să se întoarcă, şi să se mântuiască. Faţă de purtarea unor astfel de oameni, Hristos se poartă foarte drept. Refuză să le descopere pe deplin adevărul Evangheliei Sale, întrucât ei şi-au închis ochii la cele dintâi raze ale acestui adevăr, nu l-au crezut şi n-au vrut să-l cunoască. Adevărul acesta mântuitor rămâne pentru ei o pildă nelămurită, o taină de neînţeles. Oricât ar fi de culţi, oricât ar stăpâni ei alte multe cunoştinţe lumeşti, oricât ar avea funcţii înalte, oricât ar fi ei nişte personalităţi la nivel mondial, totuşi ei nu ştiu lucrul cel mai important din toate: scopul vieţii de aici. Acest lucru îl descoperă Dumnezeu prin Evanghelia Sa, numai acelora care doresc să-L cunoască şi să se mântuiască. Foarte bine a caracterizat unul din filozofii mai noi pe savanţii care se ţin departe de Dumnezeu. A zis: ei descoperă foarte multe lucruri de prisos, dar nu cunosc esenţialul: scopul vieţii noastre prezente. Dumnezeu refuză harul Său celor care s-au împotrivit adesea şi îndelung. Acest lucru îl facem şi noi, zice sfântul Ioan Gură de Aur: când vedem pe cineva că ne ascultă cu indiferenţă şi nu se lasă convins,

deşi l-am interpelat în repetate rânduri, atunci tăcem şi noi, căci dacă continuăm, sporim numai lipsa de interes şi dispreţul acelei persoane pentru cele ce îi spuneam.

Iată îndeobşte, pricina pentru care Hristos vorbeşte în parabole greu de tâlcuit. Tot din această pricină, Evanghelia rămâne şi astăzi de neînţeles pentru mulţi. Trebuie să ne temem, iubite cititor, ca nu cumva şi noi, închizându-ne ochii şi astupându-ne urechile la glasul lui Dumnezeu şi la adevărul Evangheliei, să pierdem mântuirea. Să ne temem ca nu cumva lipsa de interes pe care am arătat-o, poate, cu privire la harul pe care ni-l oferă Dumnezeu, ca să ne mântuim, să ne ducă primejdie, din care să nu mai putem scăpa: să ne ducă la nefericirea veşnică.

Înțelesul parabolei

După ce Hristos a expus motivul pentru care vorbea poporului în pilde, a tâlcuit înţelesul mai adânc al parabolei semănătorului. Adresându-Se ucenicilor Săi de atunci, dar şi oricărui creştin doritor de învăţătură, din toate veacurile, care doreşte să audă şi să înţeleagă adevărurile Evangheliei, Domnul zice: *„Iar înţelesul pildei este acesta"*. Adică înţelesul parabolei este aşa cum îl voi tâlcui. Iar sfântul evanghelist Matei scrie: *„Deci ascultaţi acum pilda Semănătorului"* (v. 8). Voi care credeţi şi ascultaţi cele pe care le-am spus mai sus despre cei ce văd şi cei ce nu văd, ascultaţi acum cu de-amănuntul ce înseamnă parabola Semănătorului. Căci este mai folositor şi mai eficace să audă cineva din nou şi să citească iarăşi cele ce le auziţi sau le-aţi citit odată. În chipul acesta va înţelege mai adânc adevărul dumnezeiesc şi va avea un folos mai îmbelşugat din el. Din ascultare sau din citire amănunţită va afla întotdeauna bucurie şi folos, chiar dacă nu citeşte şi nu ascultă probleme personale, înţelegerea unui adevăr şi folosul pe care omul îl trage din ea depinde de dispoziţia sufletului său. Se întâmplă adesea ca ceea ce nu ai înţeles bine într-o

împrejurare oarecare sau nu ţi-a făcut atunci impresia cuvenită poţi să înţelegi foarte bine cu altă împrejurare. Acel lucru ţi se va părea aşa de important, încât ţi se va părea că nu l-ai mai auzit niciodată până atunci. De altfel, cuvântul lui Dumnezeu şi adevărurile creştine sunt un material inepuizabil. Cu cât cineva scoate din ele mai mult, scormonind mai adânc, va găsi comoara mereu sporită în preţ. Aşadar, Hristos începe tâlcuirea parabolei în felul următor: *„Sămânţa este cuvântul lui Dumnezeu"* (v. 11).

Asemănările dintre cuvânt și sămânță

Ce asemănări înţelepte şi de cugete adânci oferă cititorului această mică frază: *„Sămânţa este cuvântul lui Dumnezeu"!* Nu vom cerceta celelalte calităţi ale asemănării, concizii, frumuseţea, claritatea ei. Dar trebuie să meditãm la exactitatea, care formează toată importanţa ei.

„Sămânţa este cuvântul lui Dumnezeu". Mai întâi semănatul presupune că există un *semănător.* De altfel, am văzut la începutul parabolei că *„a ieşit semănătorul să semene sămânţa sa".* Nu se poate semăna sistematic, cu nădejdi de rodire şi de adunat în grânare, fără un semănător, care să se silească din zori de zi pe ogor, să-şi ia pe umeri desaga cu sămânţă, să sufere toate răutăţile, frigul, zăduful şi să semene din belşug pe pământ, însă şi cuvântul lui Dumnezeu presupune un semănător, un propovăduitor. Căci fără acesta nu putem nădăjdui transmiterea adevărului evanghelic şi schimbarea acestei lumi, care umblă în stricăciune şi în pierzanie. *„Cum vor crede în Cel de care n-au auzit şi cum vor auzi fără propovăduitor?"* (*Rm* 10, 14). Primul şi cel mai mare semănător al cuvântului lui Dumnezeu, primul săditor şi împodobitor al cuvântului în suflet, primul propovăduitor şi învăţător al cuvântului dumnezeiesc, pe care L-a scos ca pe o sămânţă, din comorile înţelepciunii dumnezeieşti, L-a semănat din belşug în inimile omeneşti, este Domnul nostru Iisus Hristos.

Da, Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu a lăsat îmbrăcămintea slavei dumnezeieşti, pe care o purta în Ierusalimul ceresc, S-a pogorât în Ierusalimul pământesc, a purtat haina smerită şi săracă a lucrătorului de pământ, ca să semene adevărul. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: *„Ieşirea nu a fost în spaţiu, ci a întemeiat legătura cu noi prin economia cea pentru mântuirea noastră; S-a apropiat mai mult de noi, purtând trup omenesc, în scopul de a semăna cuvântul evlaviei"*. Hristos a venit ca să semene cunoştinţa de Dumnezeu în biata omenire care, de când pierduse concepţia despre adevăratul Dumnezeu, de când rătăcise veacuri de-a rândul în labirintul întunericului şi al minciunii, nu lăsase la o parte niciun obiect, animal sau făptură, pe care să nu şi-o facă dumnezeu, încât la sfârşit ridicase un altar zeului necunoscut.

Agricultorul desigur suferă, când seamănă ogorul. Dar cine ar putea să asemene aceste suferinţe cu acelea pe care le-a suferit Hristos, când a semănat în lume cuvântul adevărului? Trei ani de zile nu a încetat de a se osteni, de a se chinui, asudând şi fiind veşnic pe drumuri, propovăduind în Iudeea şi în Galileea. Timp de trei ani împotrivirile, mâniile, pârâturile, prigoanele din partea Fariseilor şi a Cărturarilor n-au mai încetat. Sământa semănată avea vrăjmaşi. Niciun agricultor n-a ajuns la atâta suferinţă, încât să-Şi jertfească şi viaţa pentru semănătura Sa. Dar marele Semănător al adevărului, Hristos, n-a pregetat să-Şi jertfească şi viaţa, pentru ca adevărul pe care îl semănase să rodească. Aşadar, Hristos este primul şi cel mai mare semănător al adevărului.

Este un mare noroc că Hristos, nu numai că a semănat cuvântul adevărului prin gura Sa, cât timp a fost pe pământ ca om, ci prin apostolii Săi a pus în Evanghelia Sa, ca o comoară, o cantitate de sământă fără sfârşit, pentru ca semănatul să fie continuat până la sfârşitul veacurilor. După înălţarea Sa la cer, a trimis un al doilea rând de semănători şi de reprezentanţi ai Săi, care au continuat lucrarea de semănare a adevărului. A trimis pe apostoli, pe Părinţii Bisericii, pe propovăduitori şi pe învăţători. El continuă să trimită pe toţi cei ce lucrează în această sfântă slujbă, în Biserica Sa, într-un fel potrivit cu

o lucrare atât de sublimă şi de importantă. Dumnezeiescul Pavel zice despre Hristos: *„El a dat pe unii ca să fie apostoli, pe alţii prooroci, pe alţii bine-vestitori, pe alţii păstori şi învăţători, spre desăvârşirea sfinţilor la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos"* (*Ef* 4, 11-12). Domnul, când avea să Se înalţe la cer, a dat ucenicilor Săi o poruncă, anume: să meargă în toată lumea şi să vestească Evanghelia la toată zidirea, învăţându-i să păzească şi să împlinească toată legea Evangheliei (cf. *Mc* 16, 15; *Mt* 28, 20).

S-ar putea ca unii oameni să creadă că ei ar fi primit bucuros Evanghelia şi ar fi împlinit-o, dacă ar fi auzit-o din gura celui dintâi semănător, din gura lui Hristos, nicidecum dintr-al doilea rând de semănători, adică de la propovăduitorii cuvântului. Ei nu au dreptate. Căci Domnul a aprovizionat pe propovăduitorii trimişi de Dânsul cu aceeaşi putere pe care a avut-o El, pentru ca cei ce aveau să primească Evanghelia să aibă parte de acelaşi har, pe care l-ar fi primit, dacă ar fi auzit învăţătura din gura lui Hristos Însuşi. Iar cei ce leapădă învăţătura trimişilor lui Hristos să aibă aceeaşi vină, ca şi cum L-ar fi lepădat pe El Însuşi: *„Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; şi cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă. Iar cel ce se leapădă de Mine, se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine"*, zice Hristos către ucenicii Săi (*Lc* 10, 16). Nu ascultă de Hristos şi se leapădă de El, cei care nu ascultă glasul vestitorului Evangheliei şi arată indiferenţă faţă de ea. De aceea creştinul nu trebuie să ia aminte la neputinţa omenească sau la slăbiciunile propovăduitorului, rânduit de Biserică, ci la conţinutul cuvântării, la cuvintele Evangheliei, pe care i le vesteşte acesta. Numai într-un singur caz creştinul trebuie să-şi închidă urechile la glasul propovăduitorului: când el propovăduieşte împotriva Bisericii sau se arată pe faţă eretic şi rău credincios, învăţând cele potrivnice adevărului credinţei ortodoxe. În toate celelalte împrejurări, creştinul să nu cumva să lepede cuvântul dumnezeiesc, pe care i-l oferă propovăduitorul, sub pretextul că şi acesta este om, cu lipsuri şi cu greşeli, ca toţi oamenii. Căci cel însetat primeşte apa care să-i stingă setea, nu numai dintr-un pahar de aur, ci şi dintr-un pahar de lut. Şi acela care primeşte o

scrisoare de la o persoană iubită, plecată prin străinătăţi, nu se uită la faţa poştaşului, ci primeşte cu bucurie scrisoarea, oricum ar fi poştaşul. Iar cuvintele dumnezeieşti sunt daruri de cea mai înaltă vrednicie; daruri şi scrisori pe care Părintele ceresc ni le trimite nouă, fiii Săi cei înstrăinaţi. Propovăduitorii cuvântului sunt soli ai lui Dumnezeu, trimişi din partea Sa, ca să aducă oamenilor bunavestire a mântuirii. De aceea zice dumnezeiescul Pavel: *„Propovăduim în numele lui Hristos, ca şi cum Dumnezeu v-ar îndemna prin noi"* (2 *Co* 5, 20). Desigur ar fi o fericire fără seamăn dacă şi semănătorii de astăzi, propovăduitorii cuvântului dumnezeiesc, ar fi nişte pilde vii pentru creştini, ar trăi în confonnitate cu legea dumnezeiască. Dar dacă, vai, ei nu sunt aşa, vina este a lor şi este cu mult mai mare. Însă tu, creştine, primeşte cu bucurie darurile dumnezeieşti, primeşte cuvântul cel de mult preţ, pe care ei îl seamănă în auzul tău, ca să afli lumina şi mântuirea. Aceasta am spus-o cu privire la cea dintâi asemănare.

„Sămânţa este cuvântul". Comparaţia cuvântului cu sămânţa arată, în al doilea rând, că este nevoie absolută ca să fie semănat cuvântul lui Dumnezeu. Desigur, la prima vedere, această nevoie nu pare a fi atât de stringentă, nici rezultatele lipsei nu par nemijlocite. Totuşi sunt neasemănat mai triste. Acest lucm îl afirmă jeluirea pe care Dumnezeu o adresează oamenilor prin proorocul Amos: *„Iată vin rele, zice Domnul, în care voi trimite foamete pe pământ, dar nu foamete de pâine, nici sete de apă, ci foame de auzirea cuvântului Domnului"* (*Am* 8, 11). Această jeluire a lui Dumnezeu arată limpede că dumnezeiescul cuvânt este mai înalt şi mai de lipsă chiar decât hrana şi decât apa. Iar lipsirea cuvântului lui Dumnezeu este o pedeapsă mai de temut decât foametea şi seceta. De altfel, şi experienţa ne arată că, de câte ori încetează vestirea cuvântului lui Dumnezeu, de câte ori sfântul amvon tace şi rămâne lipsit de vestitori, tot de atâtea ori viaţa duhovnicească moare. Atunci religia lui Hristos se preface într-un cult tipic, uscat şi neroditor, sfânta Biserică îşi pierde una din aripi, o unealtă foarte importantă de mântuire, iar poporul rămâne în întunericul adânc al neştiinţei şi al păcatului.

Necesitatea semănării este dublă, fiindcă trebuie neapărat să semănăm, pe de o parte pentru ca omul să se hrănească din roadele seminţei, pe de altă parte, pentru ca să se perpetueze şi să se înmulţească sămânţa, şi astfel să se păstreze specia plantei. Tot aşa, îndoită este necesitatea de a semăna cuvântul lui Dumnezeu. Este nevoie să fie semănat cuvântul prin predică vie şi prin scris, pe de o parte, ca să împărtăşească poporului viaţa duhovnicească, să hrănească şi să crească sufletul creştinilor în virtute şi în desăvârşire creştinească. Acest lucru îl afirmă Duhul Sfânt scriind prin apostolul Pavel că creştinii cei adevăraţi sunt *„născuţi a doua oară, nu din sămânţă stricăcioasă, ci din nestricăciune, prin cuvântul lui Dumnezeu celui viu, care rămâne în veac"* (1 *Ptr* 1, 23). Pe de altă parte, cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie semănat ca să se înmulţească creştinii cei luminaţi şi să împărtăşească adevărurile Evangheliei în tot locul, în cercuri de oameni cât mai largi cu putinţă.

Aşadar, cititorule, să nu socoteşti că auzirea şi citirea şi împărtăşirea cuvântului dumnezeiesc ar fi un lucru fără importanţă, o nevoie secundară, nedemnă de luare aminte. Fără aceasta, nu poate fi nicio viaţă creştinească. Fără aceasta un om nu poate fi educat în aşa fel, încât să fie cinstit, virtuos şi evlavios. Fără semănarea cuvântului lui Dumnezeu niciodată nu vei putea să-ţi atingi ţinta pentru care trăieşti aici pe pământ, niciodată nu vei putea să afli fericirea, nici aici, nici în viaţa cealaltă. Când lipseşte cuvântul lui Dumnezeu, când el nu-i semănat în suflet, atunci omul va odrăsli spinii năravurilor rele, spinii faptelor păcătoase şi ai tuturor abaterilor. Atunci omul păşeşte spre moarte şi spre nesimţire veşnică. Aşadar, foarte mare şi absolută este nevoia semănării cuvântului dumnezeiesc.

„Sămânţa este cuvântul lui Dumnezeu". Compararea cuvântului cu sămânţa arată în al treilea rând forţa cuvântului dumnezeiesc.

Sămânţa de grâu, şi în general sămânţa oricărei plante, este un bob mititel. Un lucru foarte mic, pe care omul, trecând, îl calcă în picioare cu dispreţ. Şi totuşi, ce putere tainică şi minunată a ascuns preaînţeleptul Creator în acest lucru, sub înfăţişarea seminţei de plantă, care pare uscată

şi lipsită de viaţă! Este de-ajuns ca ea să fie pusă în pământ, este de-ajuns să afle condiţii favorabile şi vei vedea că răsare din sământă vlăstare pline de viaţă, vlăstare care apoi, în câţiva ani, ajung copac mare, plin de roade, cu umbră deasă sub care omul se adăposteşte în zilele de arşiţă. Nu mai trebuie să descriem vigoarea acestui copac, fiindcă cititorul ştie că vânturi puternice nu pot să-l smulgă, iar rădăcina şi tulpina unui copac sunt în stare să străpungă ziduri tari. Dar trebuie să amintim că şi puterea unei mlădiţe noi, care de-abia a răsărit din pământ, este la fel de importantă. Este de necrezut câtă putere are o mlădiţă pe care ai putea s-o zdrobeşti şi cu degetul cel mic.

Însă cuvântul lui Dumnezeu este o forţă misterioasă şi cu mult mai puternică. Un sunet simplu, care face văzduhul să vibreze, punând în activitate simţul auzului, asta pare la prima vedere cuvântul dumnezeiesc. Sunt nişte cuvinte slabe, dar atotputernice şi preatari. Dumnezeu, ca să arate că avea să învieze morţii, însă şi ca să dovedească puterea minunată a cuvântului Său, care este capabil să învieze sufletele celor morţi prin păcate şi să le aducă înapoi la viaţa desăvârşirii, a descoperit proorocului Iezechiel o vedenie minunată. L-a dus într-un câmp plin cu oseminte omeneşti, uscate şi albe de vechime, şi i-a poruncit Dumnezeu proorocului să vestească acelor oseminte şi să le zică: „*Oase uscate, ascultaţi cuvântul Domnului*". Proorocul a împlinit porunca aceasta şi a văzut o minune mare: căci osemintele au format schelete şi trupuri omeneşti, s-au umplut de viaţă, au înviat şi s-au făcut oameni întregi, „*o adunare foarte mare*" (*Iez* 37, 1-10).

Este foarte firesc să aibă cuvântul lui Dumnezeu o astfel de putere. Căci el exprimă voinţa atotputernicului Dumnezeu, şi de aceea poartă în sine şi împărtăşeşte şi altora puterea cea mare a lui Dumnezeu. Această putere priveşte mântuirea şi sfinţirea oamenilor, a oricărui suflet, care primeşte cuvântul acesta cu îndrăzneală şi i se supune cu statornicie. Asta înţelege şi dumnezeiescul Pavel când scrie că: „*Evanghelia lui Hristos este puterea lui Dumnezeu, spre*

mântuire" (*Rm* 1, 16). Iar Domnul afirmă acelaşi lucru, zicând: *„Dacă veţi rămâne în cuvântul Meu... veţi cunoaşte adevărul şi adevărul vă va slobozi pe voi"* (*In* 8, 32). Adică, adevărul Evangheliei are puterea de a slobozi pe omul care crede, din robia cea tiranică şi puternică a patimilor păcatului. Are puterea de a ridica sufletele cufundate în noroiul faptelor ruşinoase şi aflate pe ultima treaptă a decăderii morale şi de a le schimba în curăţia sfinţeniei şi a vieţii de evlavie. Are puterea să schimbe pe omul mâniat, barbar, răufăcător, într-un fiu al lui Dumnezeu, paşnic, ales şi bine-făcător.

Aşadar, cuvântul lui Dumnezeu are o atotputernicie care deschide şi luminează mintea omenească, spre înţelegerea problemelor celor mai înalte şi mai importante ale vieţii. Luminează mintea omului în probleme pe care ea singură, fără această lumină dumnezeiască, nicicând nu ar putea să le înţeleagă şi să le rezolve. Aceste probleme sunt: despre originea noastră, cum de ne aflăm pe pământ, cine ne-a făcut pe noi. La acestea, numai cuvântul lui Dumnezeu ne dă un răspuns clar. Ce este Dumnezeu? Acest adevăr, spiritul omului care rătăceşte în labirintul filozofiei omeneşti celei întunecate niciodată nu va putea să-l înţeleagă. Numai cuvântul Domnului ne dă un răspuns clar, când zice: *„Duh este Dumnezeu"* (*In* 5, 24). Ce fel de relaţii există între Dumnezeu şi om, ne descoperă numai cuvântul dumnezeiesc, care le defineşte ca fiind nişte relaţii tată şi fii. Tot aşa, toate următoarele probleme mari, de însemnătate veşnică, le rezolvă limpede, într-un mod unic, încât să le înţeleagă şi să le aplice şi omul cel mai simplu, numai cuvântul dumnezeiesc, pe care Hristos îl împărtăşeşte, prin predicarea sfintei Sale Evanghelii. Ce vrednicie are omul? Cu ce scop trăieşte în lumea aceasta? În ce fel are să ajungă la scopul său? Cum trebuie să trăiască în lumea aceasta? Ce raporturi morale trebuie să-l lege de ceilalţi oameni? Care va fi starea omului după moarte? Cum cuvântul dumnezeiesc al Evangheliei este singura legiuire, pe baza căreia poate fi guvernat,

atât individual, cât şi familia, societatea, popoarele, într-un fel atât de magistral, încât şi aici pe pământ să aibă toată fericirea posibilă, şi după moarte să ajungă la deplina fericire.

Aşadar, deoarece cuvântul lui Dumnezeu are astfel de proprietăţi minunate, oricine s-ar aştepta, ca urmare firească, să preschimbe pe toţi oamenii care l-au auzit sau l-au întâlnit, fără nicio excepţie. În orice suflet ar fi semănat, el ar trebui să aducă roade, să înflorească şi să rodească din belşug, rodul cel dulce şi frumos al virtuţii, al dragostei, al sfinţeniei. Dar, din nefericire, semănarea cuvântului lui Dumnezeu nu este întotdeauna urmată de rezultatele potrivite cu puterea şi cu vrednicia cuvântului, ci este adesea urmată de lipsa roadelor! Acest lucru ni-l arată parabola noastră în cele ce urmează. În ce priveşte lipsa de roade a cuvântului dumnezeiesc în vremea noastră, poate greşim şi noi, care suntem consideraţi vestitori şi semănători ai cuvântului. Pot greşi nu numai cei care ar avea posibilitatea să semene cuvântul, dar n-o fac din lipsă de grijă şi de interes (ei au desigur o vină foarte mare) ci şi cei care îşi împlinesc lucrarea, dar o fac într-un mod nepotrivit. Cu toate acestea parabola semănătorului ne arată că şi atunci când cei mai buni semănători au semănat din belşug cuvântul, adică atunci când însuşi Hristos şi apostolii Săi au propovăduit, rezultatele nu au fost întotdeauna pe măsura semănării şi a puterii cuvântului. Şi iată dovada:

Rezultatele semănatului

Pământul în care s-a semănat cuvântul lui Dumnezeu este desigur sufletul. Acestea sunt ogorul lui Dumnezeu, după cum spune apostolul (1 *Co* 3, 9). Însă sufletele se deosebesc în privinţa dispoziţiilor lor. Prin urmare, rodnicia lor, după ce au primit sământa, este deosebită. Precum pe pământ sunt locuri cu însuşiri felurite, adică unele sunt grase şi roditoare, altele sărace, uscate şi neroditoare, tot astfel sunt şi creştinii care aud cuvântul lui Dumnezeu. Dispoziţiile diferite ale acestor creştini sunt redate în parabola semănătorului în chip de

patru feluri de pământ. Trei sunt neroditoare şi numai unul singur e semănat şi roditor. Cât de mare este disproporţia! Din patru oameni, care aud cuvântul dumnezeiesc, trei să rămână neroditori şi numai unul să aducă roadele virtuţii?!

Din nefericire, aşa stau lucrurile. Parabola ne prezintă acest trist raport al rezultatelor însămânţării. *„Mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi"*, zice Domnul cu alt prilej (*Mt* 20, 16). Domnul descrie fiecare din aceste caractere diferite în parabola Sa, *ca să arate că drumul pierzării nu este unul singur, ci sunt deosebite şi la distanţă mare unul de altul*, zice Sfântul Ioan Gură de Aur.

Pământul călcat în picioare

O parte din ascultătorii cuvântului dumnezeiesc ne este prezentată de Domnul sub înfăţişarea de pământ călcat în picioare. Iată ce zice El: *„Pe când semăna, a căzut o parte pe cale şi a fost călcată în picioare, şi păsările cerului au mâncat-o"* (v. 5). Iată acum în ce fel tâlcuieşte tot Domnul. *„Cei de pe cale sunt cei care aud, apoi vine diavolul şi ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva crezând să se mântuiască"* (v. 12), iar sfântul Evanghelist Matei zice: *„De la oricine aude cuvântul împărăţiei şi nu-l înţelege, vine cel viclean şi răpeşte ce s-a semănat în inima lui; aceasta este sămânţa semănată lângă drum"* (*Mt* 13, 19). Adică ascultătorii de acest fel se aseamănă cu o cale călcată în picioare. Ei aud cuvântul lui Dumnezeu, dar nu iau aminte ca să-l înţeleagă, nu vor să-l înţeleagă. De aceea vine diavolul şi-l ia din sufletul lor. Din aceste cuvinte ale Mântuitorului vedem că aceşti ascultători devin definitiv neroditori.

Din două motive, ei nu se folosesc de auzirea cuvântului.

1. Primul este nesimţirea morală cu care ascultă cuvântul lui Dumnezeu. Precum acea parte de ogor care este străbătută de trecători, animale şi păsări, devine un drum bătut şi uscat, pierzându-şi orice rodnicie, care ar fi putut să dea viaţă seminţei, iar sămânţa rămâne toată la suprafaţă, tot aşa şi sufletele ascultătorilor din această

categorie. Au fost călcaţi în picioare, au fost secătuiţi din pricina păcatelor, au devenit nesimţitori moralmente, şi de aceea cuvântul lui Dumnezeu nu-şi află locul în ei. Îl aud, dar nu le face nicio impresie. Îl aud, dar nu vor să-l înţeleagă, nu vor să vadă că-i priveşte pe ei personal, că dumnezeiescul cuvânt are în vedere propriul lor interes. Ei nu vor să facă din cuvântul lui Dumnezeu o avuţie a sufletelor lor, nu vor să-l apuce prin credinţă şi prin meditaţie, nici prin practică, ci pur şi simplu primesc o cunoaştere superficială, ca şi când ar fi vorba despre un lucru neimportant şi secundar. Ei aud despre păcat, despre mântuire, despre naşterea creştinească, despre sfinţenie, despre virtute în general, dar nu le dau nici cea mai mică atenţie. Nu se mâhnesc pentru păcat, nu se tem de osândă, nu simt nevoia de mântuire. Fiindcă păcatul şi influenţa cea vicleană a lumii a făcut sufletul lor neroditor, uscat, incapabil să intre în relaţii cu Evanghelia şi cu viaţa. Şi deoarece cuvântul nu-şi află intrare în asemenea suflete, urmează în chip firesc a doua cauză.

2. Al doilea este necredinţa, pe care o vâră în sufletele lor diavolul, acest vrăjmaş priceput şi neîmpăcat al mântuirii noastre, şi care are ca principală ocupaţie să împiedice înrâurirea cuvântului dumnezeiesc şi să zădărnicească mântuirea omului. Aşadar, când diavolul află un teren prielnic, nişte ascultători nesimţitori ai cuvântului, se sileşte să vâre în mintea lor acele gânduri primejdioase de necredinţă, care se aseamănă cu păsările cerului, când vin şi mănâncă sămânţa de pe drum. Gândurile acestea sunt uşor primite de categoria de ascultători despre care vorbim. Fiindcă ei trăiesc conform cu inspiraţiile păcătoase şi călăuzirea diavolului, au multă apropiere cu vicleanul şi îi deschid cu uşurinţă intrarea în sufletele lor. Cine a văzut acestea? Desigur, popa a spus, şi, desigur, cartea scrie, dar oare sunt adevărate? Sunt doar atâţia oameni care nu cred în Dumnezeu. Nu ştii ce scrie Renan, Nietzsche, Tolstoi? Acestea sunt gândurile necredinţei şi altele asemenea lor, pe care le vâră satana în suflete. Şi rezultatul este că dumnezeiescul cuvânt va fi răpit din sufletele lor. Ei pierd cu desăvârşire cuvintele, ca şi când nici nu le-ar fi auzit sau nu le-ar fi parcurs defel. Diavolul, ucigaşul de

oameni, tot el fură cuvântul lui Dumnezeu din sufletele acelora care nu vor să-l înţeleagă *„ca nu cumva crezând, să se mântuiască"*.

Dar cineva ar putea să mă întrebe: dacă creştinii din această categorie sunt de aşa fel, de ce se mai duc la biserică şi de ce mai ascultă Evanghelia şi predica? Sunt motive diferite pentru care aceşti oameni se duc la biserică. Poate socotesc că trebuie să cerceteze biserica, măcar din obicei. Poate fiindcă aşa cere datina, de unele sărbători ale anului, când s-ar putea ca predicatorul să vorbească pe placul lor. Alţii se duc la biserică poate fiindcă au motive să vrea să pară creştini. Alţii din curiozitate, alţii siliţi de poziţia şi situaţia lor. Totuşi niciunul din aceştia nu merge la biserică în scopul de a asculta cuvântul evanghelic şi predica, de a primi poruncile şi recomandările Părintelui ceresc. Dar, fiindcă ei ascultă cuvântul dumnezeiesc cu atâta nesimţire, se întâmplă şi un alt lucru foarte trist. Şi acest lucru trist este exprimat în cuvântul *„a fost călcat în picioare"*, pe care Domnul îl spune despre sămânţa căzută pe cale. Precum acea sămânţă a fost călcată în picioare, tot astfel este călcat în picioare şi dispreţuit cuvântul lui Dumnezeu, când el cade în auzul unor astfel de oameni. Ei, nu numai că lasă pe satana să fure tot folosul din cuvânt, prin gândurile necredinţei, ci îl întrebuinţează ca un prilej binevenit de ironii, batjocură şi glumă. Ei aud despre păcat şi despre pocăinţă şi le batjocoresc. Ei aud despre judecata viitoare, despre osânda păcătoşilor, despre viaţa ce va să fie, şi râd de buna credinţă a acelora care cred în ele. Au râs şi au batjocorit şi ginerii lui Lot, când acesta i-a informat că Dumnezeu avea să distrugă Sodoma şi pe sodomiţi fiindcă păcatele lor întreceau orice măsură. Dar râsetele lor s-au preschimbat în vaiete şi în gemete îngrozitoare, în ziua nenorocirii. Râd mulţi şi astăzi, glumesc şi întrebuinţează cuvintele Evangheliei ca să facă din ele spirite şi glume în convorbiri şi în ziare. Dar nu pricep că bătaia lor de joc este atât de grea, încât se fac mădulare ale diavolului, prefac lumina în întuneric şi cuvintele de cea mai sublimă seriozitate în glume nebune şi deşănţate.

Aşadar aceştia sunt ascultătorii din prima categorie, şi să ne rugăm ca niciunul din cititorii lucrării de faţă să nu se afle printre ei.

Pământul pietros

În parabolă, Domnul ne prezintă şi a doua categorie de ascultători ai cuvântului dumnezeiesc, pe care îi aseamănă cu pământul pietros: *„Şi cealaltă a căzut pe piatră, şi răsărind soarele, s-a uscat, fiindcă nu avea umezeală"* (v. 6). Tot Domnul tâlcuieşte: *„Cea de pe piatră sunt oamenii care dacă şi cred o vreme, în clipa ispitei se leapădă"* (v. 13). Precum scrie evanghelistul Matei: *„Când vine necazul sau prigoana pentru cuvânt, îndată se smintesc"* (v. 21). Ascultătorii din această ceată prezintă o deosebire evidentă faţă de primii ascultători. Nu primesc cuvântul lui Dumnezeu cu indiferenţă şi cu lipsă de grijă, precum faceau aceia; cred în câte aud, dar nu sunt creştini statornici. Sunt spirite uşoare, deşi au inimi înflăcărate, însă nu este de-ajuns să fie cineva mai bun decât vecinul său, când este el însuşi departe de împărăţia lui Dumnezeu. Dar să cercetăm cu de-amănuntul situaţia acestor ascultători.

Creştinii de felul acesta aud cuvântul lui Dumnezeu, nu socotesc lucru secundar şi lipsit de interes să asculte cuvinte de mântuire. Dimpotrivă, primesc îndată cuvântul, fără împotrivire lăuntrică. Ba mai mult, *„primesc cu bucurie cuvântul"*. Învăţăturile frumoase şi sublime ale Evangheliei, frumuseţea dumnezeiască a Domnului, care se desprinde din cuvintele acestea, podoaba virtuţii lui Hristos, care sălăşluieşte în ele, făgăduinţele, primirea ca fii, prevestirile, toate acestea vrăjesc şi desfată inima lor, îi mişcă până la lacrimi. Oricine ar putea invidia râvna lor. Dar din nefericire, nu foloseşte la nimic.

Căci dacă cineva ar asculta pe rând şi cu atenţie sau ar parcurge citind cuvântul dumnezeiesc, dar s-ar opri numai la atât, n-ar ajunge niciodată în cer. Dacă ar sorbi învăţăturile dumnezeieşti cu multă sete, nu s-ar folosi nicidecum, fiindcă nu le sădeşte în pământul sufletului său, ca să-i schimbe caracterul. Precum şi o mâncare, pe care o mâncăm cu multă lăcomie, dar rămâne nedigerată, nu ne aduce niciun folos pentru trup. Aşadar, mulţi *„gustă cuvântul cel bun al lui Dumnezeu"*

(*Evr.* 1, *5)*, dar îl gustă numai pentru dulceaţa lui, pe care o are la prima gustare, iar apoi îl scuipă din gură. Fiindcă: *„Cred pentru o vreme"*, zice Domnul, în parabolă. Emoţia lor, în urma celor auzite, este provizorie, după cum provizorie este şi credinţa lor, provenită din această emoţie, precum şi hotărârea luată. De îndată, însă, ce a trecut prima impresie, hotărârile sunt uitate. Se întâmplă cu ei ca şi cu sământa căzută pe un pământ care este pietros, sub un strat subţire de ţărână moale; şi, deoarece nu are adâncime şi umezeală destulă acest strat, rădăcinile seminţei se zdrobesc de piatră, iar lăstarele care au răsărit se usucă la fierbinţeala soarelui. Tot astfel şi creştinii de acest fel nu au rădăcină, nu au început statornic, sunt oameni schimbători, care îşi modifică uşor convingerile, după vreme şi după vântul care suflă. Sunt slabi în voinţă. N-au un caracter stabil, ci astăzi primesc cuvântul lui Dumnezeu şi arată vlăstare de mărturisire creştină; iar mâine se leapădă de această mărturisire ca şi cum nici n-ar exista. Cu toată bunătatea lor, ascund în suflet o uscăciune şi o asprime de neînlăturat, ca piatra din ogorul în care sământa piere. Iar uscăciunea aceasta nu este hrănită de smerenia pocăinţei, nici de dorinţa gravă de mântuire. Cu toate că la suprafaţă par oameni religioşi, nu le-au crescut rădăcinile credinţei, ca să se unească cu Hristos şi să-şi potrivească viaţa după viaţa Aceluia. Ei sunt slabi în credinţă. Iar un vlăstar fără rădăcină şi un creştin fără o credinţă adâncă putrezesc curând. De altfel, şi Domnul arată îndată acest lucru.

În vremea ispitelor, venind necazurile sau prigoanele pentru cuvânt, ei se leapădă. Pentru aceştia necazurile şi încercările vieţii sunt pietre de încercare şi de poticnire, de care ei se împiedică şi cad. Este cu neputinţă să nu existe necazuri în viaţa omului. Căci precum după vreme bună urmează furtună, după primăvară vine şi iarnă, tot astfel în viaţa creştinului, după împrejurări favorabile, vor veni şi zile de necaz şi încercări. Vor veni pagube, lipsuri, sărăcie, boli, morţi, dispreţ, care apasă neamul omenesc. Mai sunt lipsuri, pierderi, nenorociri, prigoane, atâtea şi atâtea încercări. Atunci, cei ce nu au rădăcină a credinţei, cei ce sunt puţin credincioşi, cei cu caractere slabe

şi schimbătoare se depărtează de credinţa adevărată a lui Hristos, deşi cu câteva clipe înainte arătau atâta curaj.

Pentru creştini, necazul este proba de foc. Fiindcă, în necazuri, cei ce au credinţă, începuturi statornice, o voinţă neclintită, nu numai că nu sunt vătămaţi, ci dimpotrivă, au un folos mare şi progresează în virtute. Ei dobândesc virtutea mare a răbdării, care este în stare să facă pe creştin desăvârşit, întreg şi fără nicio lipsă. Dimpotrivă, cei ce nu au credinţă se smintesc de faptul că Dumnezeu a îngăduit ca ei să sufere, în necazuri se răzvrătesc şi îşi pierd sufletul. Precum soarele arde acel vlăstar care nu are rădăcini, dar creşte şi hrăneşte vlăstarul cu rădăcină adâncă, tot aşa şi necazul. Precum focul mistuie lemnele şi piere, dar curăţă aurul, tot aşa focul necazurilor arde pe cei cu caracter de paie, dar întăreşte pe cei ce au un caracter statornic şi o credinţă neclintită.

Aşadar, este nevoie de o rădăcină morală, pe care smerenia adevăratei pocăinţe o înfige în adâncul inimii. Este nevoie de o credinţă statornică, de hotărâri neclintite, pentru ca acel cuvânt a lui Dumnezeu, pe care îl auzim, să rodească în sufletele noastre împuţinarea credinţei, slăbiciunea voinţei, egoismul, lipsa de statornicie în viaţa creştinească sunt pricinile pentru care ajung la răutăţi atât de mari, nu numai oamenii străini de religie, ci chiar şi creştinii care zic că cred în Hristos şi aud cuvântul lui Dumnezeu. Din pricina acestora sunt atât de plecaţi spre minciună, spre lăcomie şi spre nedreptate, ca să scape de primejdia sărăciei sau a pagubei, care îi înfricoşează. Iată care este a doua categorie de ascultători neroditori ai cuvântului dumnezeiesc.

Pământul cu spini

Pe a treia categorie de ascultători, o compară Domnul cu pământul plin de spini: *„Şi altă parte a căzut în mijlocul spinilor şi crescând spinii au înăbuşit-o"* (v. 7). Şi Domnul tâlcuieşte: *„Iar partea căzută între spini sunt cei care auzind şi apăsaţi de griji şi bogăţie şi de plăcerile vieţii, sunt înăbuşiţi şi nu ajung la maturitate"* (v. 14). sau, precum zice Matei: *„şi grija veacului acestuia şi amăgirea bogăţiei*

înăbuşe cuvântul şi el rămâne fără rod" (v. 22). În această împrejurare, ni se spune că, atunci când a fost semănată sămânţa, spinii nu se vedeau la suprafaţa ogorului. Ei erau sub pământ şi au odrăslit odată cu sămânţa de grâu, iar aceasta a fost îndată înăbuşită de spini, fiindcă ei aveau rădăcini mai adânci şi mai vechi. Cu acest pământ spinos se aseamănă acei oameni care nu sunt nici uscaţi, nici indiferenţi, ca cei din prima categorie, nici schimbători şi nehotărâţi, ca cei din a doua categorie. Aceştia, din categoria a treia, nu se desfac din orice înrâurire a cuvântului lui Dumnezeu, imediat ce dau de vreo piedică, nici nu se schimbă atât de repede. Înaintează un timp, ca şi vlăstarul care a răsărit, dar din nefericire nu ajung să rodească. Căci treptat, treptat, influenţa bună a cuvântului, însufleţirea duhovnicească, eul lor cel mai înalt este biruit şi înăbuşit de lucrurile lumii acesteia, care au un loc preponderent în inimile lor. Iar lucrurile lumii sunt cu atât mai vătămătoare şi mai primejdioase, cu cât ele lucrează o pierzanie pe tăcute şi pe nesimţite. Dacă pământul pietros distrugea rădăcina, spinii distrug rodul! Oricum, să cercetăm mai amănunţit aceşti spini amăgitori şi înşelători, care distrug influenţa cuvântului dumnezeiesc în atâtea suflete de creştini.

Domnul zice că spinii sunt *„grijile acestei lumi"*. Foarte potrivită este asemănarea grijilor lumii cu spinii şi mărăcinii, care sunt urmarea şi rodul blestemat al păcatului. Grijile vieţii sunt rodul necredinţei. După păcatul primilor oameni, Dumnezeu i-a spus lui Adam: *„Blestemat este pământul din pricina ta... spini şi pălămidă îţi va răsări ţie"* (*Fc* 3, 18). Şi prin dumnezeiescul Pavel zice Domnul: *„ţarina... dacă rodeşte spini şi ciulini se face netrebnică şi blestemul e aproape de ea, iar la urmă focul o arde"* (*Evr* 6, 8). Iar dacă cititorul a lucrat vreodată un astfel de ogor cu spini, un loc cu mărăcini, ştie cât de periculoase şi rele sunt aceste locuri. Spinii şi mărăcinii i se agaţă cu uşurinţă de veşminte, le rup, îţi rănesc trupul, te supără la muncă, distrug semănăturile. Aşadar, spinii şi mărăcinii sunt grijile veacului acestuia. Ale veacului acestuia, nu ale celuilalt veac, fiindcă grijile pentru veacul şi lumea cealaltă, departe de a vătăma sufletul, îi aduc cel mai mare folos. Dar

care sunt grijile veacului acestuia? Este grija continuă pentru bunurile vieţii acesteia. Este chinul cu care mulţi se luptă în viaţa aceasta şi se chinuiesc neîncetat cu ideea să-şi mărească avuţia, să-şi extindă afacerile, să-şi sporească veniturile, să se simtă bine, să petreacă şi să se distreze. Ce să mâncăm? Ce să purtăm? Cum să trăim? Ce vor deveni copiii noştri? Sunt probleme pe care multă lume şi le pune cu o nelinişte chinuitoare. Încă aceste probleme chinuitoare şi le pun nu numai capii de familie săraci, care de-abia au pâine zilnică, ci mai ales cei bogaţi. Nu se preocupă atât de mult de îmbrăcămintea lor femeile din popor, care au numai un rând de haine simple, cât se preocupă acelea care schimbă în fiecare zi două, trei toalete. Nu se preocupă de problema alimentaţiei cei ce abia îşi câştigă cele necesare vieţii, cât aceia care au în fiecare zi la masă multe feluri de mâncare şi băutură şi felurite delicatese. Aceştia trebuie să se îngrijească şi de palate pentru primirea oaspeţilor, şi de desfătarea lor. Trebuie să ia seama să dea gustări, prânzuri şi cine. Ei au să se îngrijească de atâtea şi atâtea alte nevoi vătămătoare şi trecătoare, pe care societatea contemporană cea neliniştită le creează şi le înmulţeşte necontenit. Aceste griji produc în sufletul creştinului spaime şi chinuri, tulburări şi nelinişti. *„Ele, ca nişte tufişuri dese, cresc în jurul minţii şi inimii, strică toată liniştea şi blândeţea sufletului şi împiedică mintea să crească şi să avanseze"*, zice filozoful Pitagora. Ele nu lasă creştinului vreme nici ziua, nici noaptea, să gândească ceva duhovnicesc de folos. Ci, dimpotrivă, dezrădăcinează orice dispoziţie bună a sufletului, îl abat de la datorie, îl împing la multe nelegiuiri şi păcate. Căci foarte multe nedreptăţi şi nelegiuiri sunt urmările acestei griji neliniştite pentru bunurile lumii acesteia. Grijile sting orice scânteie duhovnicească şi fac pe om cu desăvârşire material, trupesc, încât nu-şi găseşte, nicăieri, nicio alinare şi nicio odihnă. Pe drept cuvânt, Domnul, cu altă ocazie, a asemănat beţia cu grijile vieţii, deoarece atât beţia, cât şi grijile produc în capul omului aceiaşi confuzie. Domnul a zis: *„Luaţi aminte la voi înşivă, nu cumva să vi se îngreuneze inimile cu mâncare, beţie şi grijile vieţii, şi să vină ziua aceea asupra voastră pe neaşteptate"* (*Lc* 21, 34). Grija

neliniştită pentru bunurile materiale ale lumii acesteia însemnează, în primul rând, spinii îngrozitori, care înăbuşe cuvântul lui Dumnezeu şi-i fac pe creştini să piară.

Cu privire la aceasta trebuie să cercetăm şi o îndreptăţire, pe care o auzim în mod obişnuit: „Cum? Să stăm cu mâinile încrucişate?", îţi spun ei. „Să nu mai lucrăm şi să stăm degeaba?" Noi răspundem că acest lucru ar fi o rătăcire şi o răstălmăcire. Sigur, să lucrezi, să te îngrijeşti de serviciul tău cel legiuit şi drept, dar să nu te laşi chinuit de el. Să sprijini lucrarea ta cea liniştită şi fără de griji pe iconomia prea bunului Dumnezeu. Să încredinţezi cu desăvârşire viaţa ta grijii părinteşti a lui Dumnezeu, şi atunci vei fi cu totul izbăvit de spinii grijilor. Să lucrezi, dar să nu te chinuieşti, să nu te tulburi, să nu se ridice în sufletul tău furtuna gândurilor neliniştite cu privire la bani, la pământ, la dobânzi, la încasări. Dacă vei încredinţa lui Dumnezeu propria ta fiinţă, munca ta şi viitorul tău, atunci şi cuvântul lui Dumnezeu va găsi în sufletul tău un teren favorabil şi te va conduce de la o bucurie la alta, de la o virtute la alta.

Amăgirea bogăției —

Acesta este cu adevărat spinul, care distruge rodul cuvântului dumnezeiesc, precum zice Domnul. Cei ce sunt preocupaţi de griji şi de planuri, care au în vedere sporirea averii lor şi dobândirea bogăţiei, sunt amăgiţi de speranţa că, după ce îşi vor fi agonisit o cantitate de bunuri, care să le asigure viitorul, se vor odihni de atunci încolo, îndeletnicindu-se în linişte cu împodobirea sufletelor lor. Însă această nădejde este mincinoasă şi amăgitoare, este o şoaptă a vicleanului. Suntem încredinţaţi că bogăţia produce primejdii atât de mari, leagă inima atât de tare, încât bietul om o adoră ca pe un dumnezeu, îşi împinge firea la atâtea rele, încât Domnul a zis despre cei bogaţi un cuvânt foarte trist: „*Cât de greu vor intra în împărăţia lui Dumnezeu cei ce au avuţii... Mai uşor va trece cămila prin urechile acului, decât bogatul în împărăţia lui Dumnezeu*" (*Mc* 10, 23-25). Dar şi fără astfel de primejdii, bogăţia în sine este o înşelătorie, care amăgeşte pe

om. Căci cu cât dobândeşti mai mult, cu atât doreşti să ai mai mult. Bogăţia te îndeamnă să lupţi pentru o cantitate de bunuri, care astfel par de ajuns ca să poţi trăi bine. Şi dacă dobândeşti acea cantitate, ţi se pare că e foarte puţin şi te sileşti să câştigi mai mult. Minciună şi amăgire este bogăţia. În loc să-ţi asigure viitorul, după cum îţi închipui tu, îţi distruge viitorul, îţi pune o piedică mare şi de netrecut pentru viitorul tău veşnic. Bogăţia este amăgire şi dintr-o altă pricină, pe care o expune Sfântul Ioan Gură de Aur: *„Toate câte ni le dă bogăţia sunt amăgitoare, adică au numai numirea, nu şi esenţa care dă fericire. Plăcerea, slava, frumuseţea şi toate darurile bogăţiei sunt închipuiri, nu sunt adevărate, nici reale".*

Aşadar, amăgirea bogăţiei convinge pe om să se predea încetul cu încetul cu toată încrederea lui banilor; să facă toată existenţa sa dependentă de bani, cu falsa nădejde că va putea obţine totul prin mijlocirea lor. Dar astfel omul sugrumă şi opreşte orice înrâurire a cuvântului dumnezeiesc asupra sufletului său. S-a întâmplat, nu numai în trecut, ci şi în vremea noastră, ca oameni care păreau buni, oameni credincioşi şi religioşi, să fie batjocoriţi de bani, fără să priceapă că ei s-au predat banilor, şi-au predat banilor întregul lor suflet, s-au răcit în credinţă, s-au depărtat cu totul de viaţa creştină. Cât de potrivit prezintă dumnezeiescul Pavel patima celor care doresc să devină bogaţi! El zice: *„Cad în ispite şi în curse şi în tot felul de dorinţe nebune şi vătămătoare, care cufundă pe oameni în moarte şi trădare... şi se rătăcesc de la credinţă şi se supun pe ei înşişi la multe chinuri"* (1 *Tim* 6, 9-10).

„Plăcerile vieţii", zice Domnul, sunt de asemenea nişte spini şi mai îngrozitori, şi cu atât mai primejdioşi, cu cât sunt mai atrăgători. Plăcerile vieţii, adică: desfătările, podoabele, distracţiile, fala, dorinţa de a fi pe placul altora, viaţa lumească. Atâţia şi atâţia oameni din ziua de astăzi, făcând parte atât din tagma negustorilor şi a oamenilor avuţi, cât şi din toate celelalte tagme, înăbuşe orice sământă bună, orice vlăstar de credinţă şi de viaţă creştinească. Sământa se strică şi putrezeşte în mijlocul mulţimii de plăceri, în mijlocul neseriozităţii, a nebuniei pentru modă şi a faloşeniei!

Acum se cuvine să luăm seama la următorul lucru. Aici Domnul nu vorbeşte despre nişte oameni cu totul străini de predicarea cuvântului dumnezeiesc; despre nişte oameni predaţi cultului simţurilor, predaţi neseriozităţii şi neînfrânării. Ci dimpotrivă, vorbeşte despre creştinii care aud cuvântul evanghelic, se duc la biserică, primesc cuvinte dumnezeieşti şi progresează o vreme în calea vieţii creştine. Dar aceşti creştini, chiar dacă n-au fost abătuţi de griji n-au fost amăgiţi de bogăţie, sunt totuşi atraşi de robia străină a păcatului, de gustarea otrăvitoare a plăcerilor. Oricât de îngăduite ar părea la început plăcerile, oricât ar fi ele legiuite şi bine-încuviinţate, ele totuşi otrăvesc cu încetul sufletul. Aceşti oameni predau plăcerilor partea cea mai mare din sufletul lor. Şi astfel înăbuşesc şi distrug, puţin câte puţin, influenţa cuvântului dumnezeiesc; ei se usucă şi rămân fără rod şi fără folos, nefericiţi până la capăt. Gură de Aur zice: *„Precum spinii, în orice fel i-ai apuca, rănesc mâinile care îi apucă, aşa şi plăcerile strică şi distrug mâinile şi picioarele, ochii şi capul şi toate mădularele. Plăcerile sunt uscate şi nevrednice ca spinii, numai că plăcerile aduc mult mai mult necaz şi suferinţă, decât spinii"*. Aşadar, iată care sunt spinii ce înăbuşe cuvântul lui Dumnezeu şi nu-l lasă să rodească. Iată acei creştini care nu vor să-şi predea inima în întregime lui Dumnezeu, ci o împart în două părţi, ca să odrăslească, într-o parte sământa virtuţilor creştine, iar în cealaltă parte să cultive cu nelegiuire spinii grijilor, ai bogăţiei, ai plăcerilor. Însă, iubite cititor, asta nu este cu putinţă. Noi nu avem decât o singură inimă. Ea nu poate să aparţină la doi stăpâni în acelaşi timp. Ea aparţine fie lui Dumnezeu, fie spinilor lumii. Iar Dumnezeu vrea inima omului în întregime, nu numai fiindcă omul e dator să I-o dea, ci şi fiindcă omul nu poate fi fericit dacă nu-şi predă în întregime inima lui Dumnezeu.

—

Pământul cel bun

Ar fi desigur foarte tristă urmarea parabolei, dacă ne-ar prezenta numai acele feluri de oameni în care cuvântul lui Dumnezeu rămâne

neroditor, dintr-o pricină sau alta. Dar slavă Domnului! Sunt pe pământ şi locuri productive şi roditoare; sunt printre creştini inimi roditoare, care aduc lui Hristos, semănătorul cel bun, un seceriş bogat. Dumnezeu îşi are partea Sa, printre ascultătorii Evangheliei Sale. Categoria aceasta de ascultători o prezintă Domnul acum.

Domnul zice: *„Şi alta a căzut pe pământ bun şi răsărind a făcut rod însutit" (v. 8).* Şi tot Domnul tâlcuieşte aşa; *„Iar sămânţa căzută pe pământ bun sunt cei care cu inimă bună, auzind cuvântul, îl primesc şi aduc roadă în răbdare"* (v. 15). Sau, după Matei: *„Iar cea semănată în pământ bun este cel ce, auzind cuvântul şi înţelegându-L, rodeşte şi aduce unul o sută, altul şaizeci şi altul treizeci"* (v. 23).

În cazul nostru, pământul cel bun şi roditor semnifică categoria acelor creştini, care, nu numai că primesc cuvântul dumnezeiesc, ci au şi toate condiţiile prielnice care conlucrează pentru ca ei să rodească virtutea şi să progreseze spre desăvârşire, însă şi cel mai bun pământ poate să mai aibă prin el pietre şi spini. Acestea însă nu biruie cu numărul în aşa fel încât să înăbuşe sămânţa. Dimpotrivă, sămânţa, crescând, anulează acţiunea acestora. Tot astfel şi creştinii din această categorie nu sunt desigur cu totul lipsiţi de scăderi, de rămăşiţe ale păcatului, dar aceste scăderi nu predomină şi nu stăpânesc în sufletele lor. În felul acesta se explică de ce Domnul a zis că ei primesc cuvântul „cu inimă bună". Este sigur că numai cuvântul lui Dumnezeu poate să facă inimile bune. Mai înainte de a interveni cuvântul lui Dumnezeu, mai înainte ca oamenii să se întoarcă spre Dumnezeu şi să se nască a doua oară prin harul Sfântului Duh, nu este cu putinţă ca inimile lor să fie bune, slobode de vinovăţia păcatului, de răutate şi de scăderi. Inimile pot însă să aibă dispoziţii pentru a primi adevărul şi să fie primitoare pentru însuşirea adevărului Evangheliei. Sunt unele suflete sincere, gata să creadă şi să se alipească de Hristos de îndată ce cuvântul lui Dumnezeu le descoperă pe Domnul. Ele urmează cu statornicie şi cu lepădare de sine calea virtuţii de aici înainte. Astfel de exemple de oameni, care trăiau în păcat din pricina

neştiinţei, dar aveau o pregătire bună şi au primit cu râvnă adevărul, când l-au auzit, au mers pe calea virtuţii, fără să se mai întoarcă. Sfânta Scriptură ne pune înainte multe (Corneliu, Lidia, famenul reginei Candachia), dar cele mai multe exemple le dă istoria Bisericii. Şi acum să cercetăm mai amănunţit în ce fel caracterizează Domnul pe creştinii din această categorie, ca să-i cunoaştem mai bine şi să-i urmăm.

Ascultători înțelepți

„Auzind cuvântul îl primesc", adică îl înţeleg. Ei înţeleg nu numai sensul cuvintelor, ci şi interesul pe care îl au ei să asculte cuvântul; înţeleg folosul pe care îl pot câştiga din ascultarea cuvântului dumnezeiesc, precum un lucrător bun ori un negustor treaz caută să afle ce fel de muncă sau ce fel de afacere ar putea să-i aducă un câştig sigur. Într-adevăr este un meşteşug adevărat, o ştiinţă, un negoţ redutabil rentabil, în faptul că ascultătorul ori cititorul cuvântului dumnezeiesc ajunge să înţeleagă clar tot folosul pe care Dumnezeu i-l oferă, prin aceste cuvinte. Fiindcă sunt mulţi care nu înţeleg că orice cuvânt al lui Dumnezeu a fost spus despre ei şi cu privire la ei. Şi de aceea, după ce au ascultat o predică, îi auzi spunând: *„Bine le-a mai spus-o predicatorul"*, în loc să zică: *„Bine ne-a spus predicatorul!"*.

Mai cu seamă în aceasta constă adevărata înţelepciune şi trezvie. Adică să înţeleagă omul care este lucrul care îl va face cu adevărat fericit. Mulţi admiră pe aceia care reuşesc să câştige în întreceri lumeşti şi în alergările vieţii. Îţi spun: *„Ce om treaz şi cât este de deosebit de norocos!"* Totuşi această trezvie, care se aplică numai la obiecte pieritoare şi vrednice de dispreţ, cum sunt toate ale lumii acesteia, este o trezvie neînţeleaptă. Adevărata înţelepciune şi trezvie este aceea care ştie să descopere omului drumul fericirii adevărate şi veşnice. Iar această fericire i-o poate da numai cuvântul lui Dumnezeu, care lucrează în om evlavia, *„având făgăduinţa vieţii de acum şi a celei viitoare"* (1 *Tim* 4, 8).

Ascultători rodnici

„Auzind cuvântul, îl primesc şi aduc rod", zice Domnul. Nu numai că îl înţeleg, dar îl şi primesc şi îl ţin bine, ca să nu le scape. Nu-l lasă să le scape prin neglijenţă. Nu îngăduie Satanei să li-l ia, prin gândurile de necredinţă. Necazul nu este în stare să nimicească înrâurirea cuvântului. Cuvântul devine hrană dătătoare de viaţă şi nelipsită a sufletelor lor. Ca dovadă, în ei cuvântul rodeşte. Ce fel de roade aduce? Grâul, când este semănat în pământ bun, ce rod dă, decât tot grâu bun? Aşadar, cuvântul lui Dumnezeu, când este semănat în sufletele bune, ce va produce altceva, decât numai gânduri dumnezeieşti, sentimente dumnezeieşti, cuvinte plăcute lui Dumnezeu şi fapte şi virtuţi şi însuşiri, pe măsura acelora, pe care le-a avut semănătorul cel bun, Hristos, când trăia pe pământ? Creştinii de acest fel, luminaţi de cuvântul lui Dumnezeu, pe care l-au primit şi l-au ţinut în ei cu nădejde, întăriţi de harul lui Dumnezeu, care urmează cuvântul Lui, rodesc gânduri, convingeri, viaţă, cuvinte şi fapte sfinte.

Aduc rod în răbdare

Aşa zice Domnul în continuare. Cuvintele *„în răbdare"* au un înţeles important. Precum pământul care este semănat nu-şi dă rodul îndată, după o zi sau o săptămână, ci este nevoie de un timp şi de osteneală, şi de lucrări de multe feluri, tot astfel, ba încă cu mult mai mult, oamenii care primesc cuvântul semănat în inimile lor nu pot să se facă virtuoşi şi sfinţi într-o clipită. Cu cât un lucru este mai mare şi cu cât se va dovedi mai important, cu atât are nevoie de timp mai mult şi de prelucrări mai felurite. Comparaţi zidirea unei colibe cu edificarea unui palat, ca să înţelegeţi lucrul acesta. Puneţi înainte că, în aceeaşi zi, se naşte un copilaş şi un pui de maimuţă. Deoarece este o deosebire mare între om şi maimuţă, va fi deosebire şi în evoluţia lor. Atunci când mica maimuţă va fi în stare să umble,

să-şi găsească hrana şi să-şi îndestuleze toate nevoile, copilaşul va fi încă în faşă, incapabil să-şi vadă singur de cea mai mică nevoie a sa. El creşte mult mai încet, deoarece este o făptură mai înaltă şi mai desăvârşită. Şi acum, fiindcă purificarea şi desăvârşirea sufletului, pe care o lucrează cuvântul lui Dumnezeu, este o lucrare mare şi înaltă - ce zic, este cea mai înaltă din toate lucrările care se fac pe pământ - de aceea ea trebuie să se facă întru răbdare. Adică, în vreme îndelungată, cu multe piedici, pe care creştinul trebuie să le biruie cu o răbdare statornică şi neclintită, prin mijlocirea meditaţiei, a lucrării şi a exercitării în virtute. Este adevărat că Dumnezeu ajută pe cei ce voiesc să se facă adevăraţi creştini, şi fără ajutorul lui Dumnezeu este cu neputinţă să ajungă cineva creştin adevărat. Totuşi, rodnicia lor în virtute atârnă de lucrarea lor răbdătoare, de statornicia lor, care nu se deznădăjduieşte, ci rabdă.

Rodesc cantităţi diferite

Totuşi, cu toate strădaniile lor răbdătoare, nu toţi aduc acelaşi rod. *„Unul face o sută, altul şaizeci, altul treizeci".* Aşadar sunt trepte deosebite de virtute, unii au mai multe şi mai mari fapte de sfinţenie şi de virtute, alţii le au mai mici. Însă este evident că toţi se luptă să ajungă la treapta cea mai înaltă, însă unii au o fire excepţională şi izbutesc, prin grija şi prin hărnicia lor cea neabătută, să se înalţe şi să se facă un Pavel, un Atanasie, un Vasile, un Gură de Aur. Dar nici noi să nu ne deznădăjduim, iubite cititor. Dacă suntem suflete drepte şi sincere, dacă ascultăm şi primim cu bucurie cuvântul lui Dumnezeu, nu ca pe o audiţie de distracţie, ci ca pe o hrană a sufletului nostru, dacă ne silim să aducem rod fie şi treizeci la sută, să fim siguri că harul dumnezeiesc ne va mântui. Căci zice Sfântul Ioan Gură de Aur: *„Aici se arată marea iubire a lui Dumnezeu. El nu cere de la toţi aceeaşi măsură de virtute, ci primeşte bucuros pe cei dintâi, nu alungă pe cei de al doilea, dar le dă loc şi celor de al treilea. Deci şi tu, dacă nu poţi să trăieşti în feciorie, căsătoreşte-te, dar nu duce o viaţă desfrânată în*

căsătorie, ci una cinstită şi cumpătată; dacă nu poţi să te desfaci de averea ta şi să o împărţi altora, totuşi dă o parte mică din prisos. Dacă nu poţi să duci sarcina întreagă a sărăciei, împarte cu Hristos toate câte le ai. Hristos te va face moştenitor al cerurilor, iar tu te codeşti să-I dai nişte lucruri materiale şi pământeşti?" Aşadar, fericiţi sunt ascultătorii rodnici din această ultimă categorie, care aud cuvântul lui Dumnezeu şi îl păzesc pe el.

—

Preschimbarea pământului neroditor în pământ roditor

Desigur, noi dorim ca fiecare cititor, în mâinile căruia se va afla cartea aceasta, să fie din ceata acelor creştini, care aud cuvântul lui Dumnezeu, îl împlinesc pe el şi aduc rod: viaţă îmbunătăţită şi sfântă. Dar se poate întâmpla să se afle cartea aceasta şi în mâna cititorilor care până acum au auzit cuvântul lui Dumnezeu cu indiferenţă şi au lăsat sufletul lor să se usuce şi să fie călcat de păcat. Ori au şchiopătat în necazurile şi ispitele vieţii şi s-au îndepărtat de Hristos. Ori au înăbuşit orice înrâurire a cuvântului dumnezeiesc, în mijlocul grijilor vieţii, în amăgirea bogăţiei şi în plăceri. Aşadar, ei ce gândesc acum? Să rămână în starea aceasta? Să meargă definitiv spre pierzanie?

Să nu fie! Dar acum ne vor întreba: este vreun mod ca să se poată preschimba pământul lor şi să devină pământ bun, să devină creştini buni, care să rodească virtutea? Desigur este. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: *„Printre oameni este cu putinţă ca piatra să devină pământ gras şi roditor; şi calea să nu mai fie călcată de trecători, ci să devină un pământ gras; este cu putinţă să piară spinii, aşa încât sământa să aibă deplină libertate să se dezvolte. Oacă acest lucru n-ar fi fost cu putinţă, Dumnezeu n-ar fi semănat sământa cuvântului Său. Dacă nu se schimbă toţi, acest lucru nu se datorează faptului că ar fi cu neputinţă schimbarea, ci se datorează oamenilor, care nu vor să se schimbe. Aşadar, acum vom explica această chestiune, de foarte mare importanţă".*

Schimbarea pământului călcat în picioare

Deşi această porţiune de pământ a fost călcată în picioare, de ce a devenit un drum uscat, cu totul neprielnic semănăturii şi rodirii? Este foarte simplu: fiindcă a fost lăsată neîngrădită şi au putut să treacă peste ea cu uşurinţă oameni, animale, poveri. Şi din ce pricină sufletele, care se aseamănă cu pământul călcat în picioare, s-au uscat, încât aud cuvântul lui Dumnezeu cu indiferenţă, nesimţire şi necredinţă? Tot din acelaşi motiv: fiindcă au rămas fără nicio îngrădire în suflet şi în simţiri. Limba le-a fost slobodă să vorbească orice zădărnicie, murdărie, ocară şi hulă. Ochii lor s-au făcut ca nişte uşi deschise, prin care a intrat fără nicio piedică tot valul de pofte nelegiuite. Urechile şi toate celelalte simţuri ale trupului, precum şi puterile sufletului, au primit în ele tot păcatul şi toată vina. Ba mai mult, sufletul a fost lipsit de toată educaţia şi împodobirea creştinească. Şi de aceea s-a uscat şi s-a întunecat, cufundându-se în egoism şi păcat, încât nici nu înţelege, nici nu preţuieşte cuvântul lui Dumnezeu.

În ce fel sufletul acesta poate să se preschimbe şi să devină bun şi virtuos? Acest lucru ni-l va arăta pământul cu care este asemănat, pământul călcat în picioare. Agricultorul, ca să facă dintr-un astfel de loc unul bun şi roditor, mai întâi îl sapă adânc, îl răstoarnă, apoi îl îngraşă şi îl lucrează bine, iar atunci desigur se va face un pământ roditor.

Şi creştinul de acest fel trebuie mai întâi să-şi pună îngrădire, prin pocăinţă şi mărturisire, să întrerupă orice legătură cu viaţa sa de dinainte, cea păcătoasă şi nelegiuită. Să se îngrădească la furt, la nedreptate şi la dorinţa de avere. Să-şi pună gardul atenţiei la ochi şi la toate simţurile, prin care intră păcatul în suflet. Trebuie apoi să-şi sape adânc sufletul uscat, adică să-şi zdrobească egoismul şi să se smerească. Mai trebuie să-şi plugărească bine sufletul. Rugăciunea deasă, participarea la slujbe, Sfânta împărtăşanie, ascultarea şi citirea cuvântului dumnezeiesc, toate acestea

sunt mijloace de prelucrare, cu ajutorul cărora harul lui Dumnezeu va preschimba sufletul uscat în pământ bun, care va odrăsli florile pomului virtuţii şi al sfinţeniei cu roade dulci.

Preschimbarea pământului pietros

De ce s-a uscat sămânţa în acest pământ, după ce a răsărit? Fiindcă sub suprafaţa pământului erau pietre uscate şi de nestrăbătut. Şi de ce sufletele asemănătoare cu acest pământ rămân fără rod? Fiindcă ascund în ele mase de piatră ale patimilor şi ale scăderilor. Singurul sol în care cuvântul lui Dumnezeu se simte bine este credinţa. Dar deoarece creştinii aceştia sunt puţini la credinţă şi mici la suflet, ei şchiopătă şi mor duhovniceşte la cea dintâi piedică.

Totuşi, şi ei pot să se preschimbe, ca şi pământul cel pietros. Cei ce locuiesc la ţară, într-un mediu agricol, ştiu în ce fel desţeleneşte agricultorul locul de ţelină sau cel pietros. El sapă adânc şi scoate pietrele, pe care le aşază în grămezi mari, în afara ogorului. Lucrează bine locul, îl adapă şi astfel îl face roditor. Aşadar, trebuie să înlăturăm din suflet stâncile patimilor şi ale scăderilor. Frate creştine, să ştii că lucrul acesta este cu putinţă. În agricultură, când locul este foarte pietros, câteodată nu se poate lucra. Dar sufletul poate fi schimbat. Este suficient ca tu să vrei; atunci marele agricultor al sufletelor, Hristos, ia asupră-I să te scape de toate greşelile tale. Şi Lui nimic nu-i este cu neputinţă. El te va face creştin credincios, statornic, roditor; este de-ajuns să vrei şi să-ţi predai fiinţa toată lui Hristos, să-I încredinţezi viaţa ta, să I te supui, ca să te facă *„plin de roadele dreptăţii"* (*Flp* 1, 11). Ca pildă atâţia şi atâţia oameni *„sloboziţi de păcat, robi lui Dumnezeu, având rodul lor în sfinţenie, iar sfârşitul lor viaţă veşnică"* (*Rm* 6, 22). Ai în faţa ta multe pilde de astfel de oameni, care s-au schimbat. Hotărăşte-te şi tu cu îndrăzneală să te predai lui Hristos, ca să te slobozească de patimile păcatului şi să te facă pământ bun.

Schimbarea ogorului plin de spini

Am spus, mai sus, care sunt spinii care nimicesc influenţa cuvântului dumnezeiesc în sufletul creştinilor. Şi se înţelege uşor că, dacă spinii sunt înlăturaţi, pământul acesta devine prielnic şi roditor. Aşa este, frate creştine. Trebuie să smulgi din suflet acea grijă chinuitoare pentru lucrările vieţii acesteia, care are în vedere numai trupul şi viaţa de aici de pe pământ, să te gândeşti că nu eşti numai trup. Trupul de altfel este trecător şi mâine va zăcea mort în mormânt. Tu ai şi un suflet nemuritor, neasemănat mai înalt şi mai de preţ decât trupul. Îngrijeşte-te aşadar de sufletul tău, lăsând în seama lui Dumnezeu întreţinerea trupului, şi vei vedea că ai dezrădăcinat acum acel spin îngrozitor al grijilor chinuitoare şi ai câştigat linişte şi ţi-ai asigurat viitorul.

Trebuie să dezrădăcinezi spinul amăgitor al bogăţiei. Vei reuşi s-o faci dacă nu-ţi vei mai pune nădejdea în bogăţia cea stricăcioasă şi zadarnică, dacă îţi vei propune să-ţi câştigi un alt fel de bogăţie şi comoară: comoara virtuţii, care nu piere niciodată. Ascultă ce îţi spune Dumnezeu, prin Sfântul Apostol Pavel. Şi trebuie să ştii că Dumnezeu este cel mai bun iconom, care ştie mai bine decât oricare iconom înţelept de pe pământ, cum să te facă bogat şi fericit cu o bogăţie şi fericire adevărată. Aşadar, prin Pavel, Dumnezeu îţi spune să nu te înalţi cu cugetul, să nu nădăjduieşti în bogăţie, care este un lucru nestatornic şi nesigur, şi să nădăjduieşti în Dumnezeul cel veşnic, care poate să-ţi dea stăpânirea tuturor bunătăţilor. Să te îmbogăţeşti în fapte bune, să-ţi dai cu uşurinţă banii altora, adunându-ţi pentru tine o comoară asigurată în viitor, ca să dobândeşti viaţa veşnică cea nepieritoare şi adevărată (1 *Tim* 6, 17-19).

Trebuie să dezrădăcinezi spinii cei otrăviţi ai plăcerilor. Căci rodul acestor spini, deşi pare dulce când îl guşti prima oară, are veninul în el. Acest venin îţi va strica avutul, sănătatea şi pacea sufletului. Gândeşte-te că sunt alte plăceri şi desfătări neasemănat mai înalte, pe care nu

le-au experimentat cei ce se bălăcesc în pornirile şi plăcerile trupeşti. Râvna către cuvântul lui Dumnezeu, către virtute, către datorie, aduce desfătare, bucurie şi pace, pe care cei mai mari bogătaşi şi demnitari ai lumii nu le-au cunoscut. Dacă îţi întorci dorul şi dorinţele tale spre ele, vei fi un creştin bun, aducând *„rod în toată fapta bună şi sporind în cunoştinţa de Dumnezeu"* (*Col* 1, 10). În sfârşit, trebuie să adăugăm că acele suflete binecuvântate, care se aseamănă cu pământul cel bun, nu trebuie să înceteze lucrarea, odihnindu-se în rodul lor de astăzi. Este atât de uşor să-ţi pierzi rodul şi să rămâi fără rod! Întrucât şi acest fel de oameni trăiesc în lume, întâmpină piedici, trebuie să facă faţă primejdiilor, să se apere de duşmanii care ar fi în stare să le răpească roadele. De aceea, Domnul zice că ei trebuie să aducă roade în răbdare, adică să rodească mereu, nu numai o dată. Să nu şchiopăteze nicio clipă în faţa primejdiei, de orice fel ar fi, care i s-ar ivi în viaţa lor creştinească; să întâmpine cu răbdare şi înfrânare toate împrejurările potrivnice ale vieţii. Ba mai mult, să reînnoiască mereu, printr-o cultivare sistematică a sufletului lor, râvna şi îndrăzneala, ca să înainteze spre desăvârşirea creştină. Aşa încât, acela care astăzi a rodit treizeci la sută, mâine să rodească şaizeci, o sută şi aşa mai departe.

Este sigur că în cele două cazuri din urmă, ca să se schimbe un pământ spinos de tot şi uscat, într-unul roditor, e nevoie de osteneli, de lupte şi de sudori. Dar dacă un agricultor se osteneşte atât de mult până să-şi recolteze grâul, deşi câte-o dată, cu toate ostenelile lui, nu recoltează nimic, oare poate fi vreo şovăială pentru nişte osteneli care să rodească virtutea şi să-ţi asigure fericirea veşnică?

Cititorule! După ce Domnul şi-a sfârşit minunata parabolă cu semănătorul, *„a strigat"*, adică a zis cu o voce puternică şi ridicată; căci ceea ce avea să spună în continuare, era atât de important, încât vocea Lui trebuia să ajungă până la noi, cei de astăzi, şi până la cei din sfârşitul veacurilor. Dar ce a strigat? *„Cel ce are urechi de auzit, să audă"*. Să audă adică cuvintele Mele.

Desigur, niciun om care are auzul sănătos nu-şi întrebuinţează urechile decât la auzit. Şi de aceea această poruncă a Domnului parcă e

oarecum de prisos. Şi totuşi este plină de adevăr. Căci, din nefericire, mulţi oameni au urechi, dar nu le întrebuinţează la ascultarea glasului lui Dumnezeu, căci doar pentru asta ne-a dat Dumnezeu urechile. Ei ascultă orice altă voce şi alt sunet de pe pământ, dar nu aud vocile din aer. Auzul nu este folositor omului, dacă nu ascultă cuvântul lui Dumnezeu. Ascultarea unei melodii, a unei simfonii, a unui muzicant artist, ascultarea unui orator vestit, nu poate fi nici cum asemănată cu ascultarea armoniei cereşti a cuvântului lui Dumnezeu. Ascultarea comunicărilor celor mai importante, ale informaţiilor celor mai preţioase, nu poate fi asemănată cu ascultarea cuvântului lui Dumnezeu. Căci acest cuvânt ne împărtăşeşte cunoştinţa cea mai înaltă cu putinţă. Şi nicio informaţie nu poate să aducă atâta bucurie, câtă ne aduce buna vestire a celei mai înalte bucurii, pe care ne-o dau cuvintele lui Dumnezeu.

Vai! Nu sunt potrivite să audă cuvintele lui Dumnezeu nişte urechi, care se grăbesc să asculte zgomotele pământului, să audă nebunii, glume deşucheate, cuvinte ruşinoase, osândiri, minciuni, clevetiri! Şi te întreb eu, cititorule: oamenii aceştia au oare urechi? Şi deoarece le întrebuinţează în astfel de scopuri, n-ar fi mai bine să nu aibă urechi de loc? Pentru acest motiv spune Domnul: *„Cel ce are urechi de auzit...”*. El vrea să-i spună omului că urechile lui sunt stricate, că le-a făcut rele. Întrucât nu le întrebuinţează, ca să audă cu ele cuvântul dumnezeiesc. Întrucât omul nu-şi deschide urechile sufletului său ca să intre în ele Cuvântul; întrucât omul nu vrea să-şi formeze o minte duhovnicească, spre a primi cuvintele dumnezeieşti, şi o voinţă tare, care să le împlinească, şi o dragoste către Dumnezeu şi către bunătăţile Sale, omul nu are urechi.

Aşadar, trebuie neapărat să dobândim urechile cele lăuntrice şi adânci ale sufletului. Căci precum sămânţa de grâu ajunge la seceriş, tot astfel şi sămânţa cuvântului va ajunge desigur la un seceriş. Atunci Dumnezeu, după cum însuşi afirmă, *„va curăţi aria Sa şi îşi va aduna grâul în jintiţă, iar pleava, o va arde în focul nestins”* (*Mt* 3, 12). Va curăţi, zice, aria Sa. Şi cei ce au întrebuinţat urechile lor spre mântuire,

ca să se facă oameni evlavioşi şi virtuoşi, se vor învrednici să şadă în împărăţia lui Dumnezeu. Iar cei ce au rămas surzi la suflet, fără pocăinţă, uscaţi, neschimbaţi, vor fi aruncaţi în foc, iar focul este nestins!

—

PARABOLA NEGHINEI

(*Mt* 13, 24-30, 36-43)

Domnul a spus parabola neghinei îndată după parabola Semănătorului. Şi de aceea, evanghelistul începe aşa: *„Altă pildă le-a pus lor înainte, zicând...”*. Adică le-a dat o altă învăţătură prin pilde, în felul următor:

„Asemenea este împărăţia cerurilor omului care a semănat sământă bună în ţarina sa; dar pe când oamenii dormeau, a venit vrăjmaşul lui şi a semănat neghină printre grâu şi s-a dus. Iar dacă a crescut paiul şi a făcut roade, atunci s-a arătat şi neghina. Venind slugile stăpânului casei, i-au zis: Doamne, oare n-ai semănat Tu sământă bună în ţarina Ta? De unde are dar neghina? Iar El le-a răspuns: un om vrăjmaş a făcut aceasta. Slugile i-au zis: deci voieşti să ne ducem şi s-o plivim? El însă a zis: nu, ca nu cumva plivind neghina să smulgeţi şi grâul odată cu ea. Lăsaţi-le pe amândouă să crească împreună, până la seceriş. Şi în vremea secerişului, voi zice secerătorilor: pliviţi mai întâi neghina şi legaţi-o în snopi, ca s-o ardem. Iar grâul adunaţi-l în jitniţa Mea” (v. 24-30).

Domnul a spus această parabolă, precum şi cea cu năvodul, cu scopul ca să arate de unde vine starea materială şi sufletească a acelor

oameni, la care cuvântul lui Dumnezeu rămâne fără rod. A vrut să arate, de ce astfel de oameni mai rămân în împărăţia cea cerească de pe pământ, adică în Biserica lui Hristos, amestecaţi printre creştini buni şi adevăraţi. Şi la sfârşit a vrut să dovedească limpede că în chip sigur va veni o vreme în care se va face o despărţire desăvârşită şi veşnică între creştinii cei adevăraţi şi cei falşi; între păstorii şi învăţătorii cei adevăraţi ai Bisericii, şi cei mincinoşi, eretici şi năimiţi.

Rugămintea ucenicilor

După aceea, lăsând mulţimile, Iisus a intrat în casă. Şi s-au apropiat de El ucenicii Lui zicând: *„Lămureşte-ne pilda cu neghina din ţarină"* (v. 36). Mai întâi trebuie să remarcăm că Domnul *„a lăsat mulţimile"*. Mulţimea, după ce ascultase pildele, s-a întors pe la casele şi pe la munca fiecăruia, fără să se facă mai înţeleaptă. Oamenii au dus cu ei numai sunetul cuvintelor, şi nimic mai mult. Este un lucru foarte trist ca ascultătorii cuvântului divin, pe care atunci l-au auzit de la Însuşi Domnul, iar de atunci încoace de la propovăduitorii sfinţi, să plece ducând cu ei numai sunetul plăcut al cuvintelor harului, nu şi lucrarea sufletească a harului.

Aşadar, după ce Domnul a lăsat mulţimile, S-a dus în casă, nu atât ca să Se odihnească de osteneala cuvântării învăţătoare, pe care o făcea necontenit, cât spre a afla prilej să tâlcuiască ucenicilor, îndeosebi, înţelesul pildei. Fiindcă ucenicii erau sufletele în care cuvântul harului trebuia să lucreze lucrul mântuirii pentru ei şi pentru mulţi. Şi iată, ucenicii se folosesc imediat de prilej. Ei se apropie de Domnul, zicând: *„Tâlcuieşte-ne înţelesul pildei cu neghina din ţarină"*. În aceasta constă adevărata fire bună, minunata predispoziţie. Căci admirăm trezvia şi predispoziţiile sufletului acelor oameni care îşi dau seama de prilejurile bune, folosindu-se îndată de ele, ca să câştige bani, să intre în slujbe, să dobândească toate acele lucruri pe care le socotesc ei importante. Dar, dragii mei, cei cu adevărat înţelepţi sunt mai cu seamă aceia care folosesc orice prilej ca să înveţe de la Hristos modul

şi metoda cu care pot dobândi adevărata fericire, precum au făcut şi ucenicii. Ei vor dobândi slava şi fericirea pe care o au acum în ceruri ucenicii Domnului. În special, această întrebare a ucenicilor ne dă şi următoarea învăţătură foarte însemnată. Adeseori noi pierdem prilejul de a auzi o predică de învăţătură, de a face o lectură folositoare, de a discuta chestiuni de interes sufletesc, dacă, imediat după ce terminăm aceste ocupaţii, ne măcinăm în chestiuni zadarnice şi în conversaţii nefolositoare. De aceea, după ce am auzit sau am citit ceva de mare folos sufletesc, trebuie să ne îngrijim bine, ca să întipărim cât mai adânc în suflet lucrul învăţat. Şi ni se va întipări învăţătura în minte, dacă o repetăm des în gând şi ne gândim la ea singuri, sau dacă o cercetăm cu prieteni de un gând cu noi, ca să ne ajutăm unii pe alţii, să o înţelegem cât mai desăvârşit. Aşa au făcut şi ucenicii, căutând să înţeleagă bine sensul celor auzite de ei.

„Tâlcuieşte-ne pilda neghinei din ţarină"

Iată rugămintea pe care ucenicii o adresează Domnului. Cum să nu-i admirăm iarăşi? Prin aceste cuvinte îşi mărturisesc cu sinceritate neştiinţa lor. Nu se codesc să mărturisească pe faţă că nu au înţeles cele auzite, în opoziţie cu mulţi creştini de astăzi, care cred că ştiu toate şi nu mai au nevoie să înveţe nimic. Este foarte trist acest lucru. Dacă întrebi pe vreunul din aceştia despre chestiuni de drept, de mecanică, de chimie, îţi mărturiseşte neştiinţa şi gata să asculte informaţia pe care i-o dai, dacă eşti mai competent decât el. Dar când este vorba de chestiuni religioase, de învăţătura Evangheliei, cea adâncă în înţelepciune, ei zic: „Acestea le ştiu pe toate", deşi nu le ştiu deloc. „Ce să ascultăm la predică? Astea le ştim noi mai bine!" Acesta este răspunsul obişnuit, când chemăm pe cineva la o slujbă bisericească sau la vreo predică. „Cartea este de religie? Bine, dar astea le ştiu de la bunica mea. Ce trebuie să le mai citesc?", şi totuşi este limpede că nu ştiu nimic. Aceasta o fac, nu numai oamenii de jos, ci şi cei culţi, care în chestiunile teologice şi religioase sunt la acelaşi nivel cu poporul

neştiutor de carte. Căci având ei ideea preconcepută că „acestea le ştiu ei bine" şi că acestea sunt ocupaţii neserioase, au o indiferenţă în privinţa mântuirii. Cu egoismul lor şi cu trufia, care nu-i lasă să înveţe de la alţii, n-au vrut niciodată, nici să ducă, nici să citească ceva cu privire la mântuire. Este dureros şi trist acest fenomen, printre creştinii de acest fel. Dar, dimpotrivă, cei ce îşi recunosc neputinţa lor şi caută să înveţe, precum au făcut ucenicii lui Hristos în această împrejurare, aceia foarte curând vor fi învăţaţi de Dumnezeu, precum au fost şi ucenicii.

Răspunsul Domnului

Şi iată, Domnul, căruia îi plac atât de mult astfel de rugăminţi, răspunde şi tâlcuieşte parabola.

Semănătorul cel bun

„Iar El răspunzându-le a zis: cel ce a semănat sământă bună este Fiul Omului" (v. 37). Cine este însă acel fiu al omului, care seamănă sământa cea bună în ogorul său? Cine altul, decât însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, cel ce s-a făcut şi fiu al omului, unindu-şi dumnezeirea cu firea omenească. El s-a făcut om, ca să semene binecuvântarea sa cea îmbelşugată printre oameni. El este şi proprietarul ogorului, şi tot El este şi semănător. El a semănat şi mereu seamănă daruri şi haruri. Toată frumuseţea şi bunătatea din lume, El o seamănă, El o face să crească, El o păzeşte. De la El vine *„Toată darea cea bună şi tot darul cel desăvârşit"* (*Iac* 1, 17). El seamănă cuvintele adevărului. El împarte harul sufletelor omeneşti, le cheamă la mântuire şi tot El povăţuieşte pe cei ce vor să vină spre sfinţenie. El inspiră ideile şi gândurile bune, dorurile înalte, tot ceea ce este nobil şi bun vine de la El. El dă oamenilor toate bunurile materiale. *„Deschide mâna Sa şi umple tot ce-i viu de bunăvoinţă"* şi seamănă din belşug. Când vedem că unii oameni sunt binefăcători şi lucrează binele pentru noi, când vedem în sfânta biserică păstori buni, care se ostenesc în

turma lui Hristos sau avem în stat conducători buni sau oameni de ştiinţă care fac bine prin descoperirile lor, ei nu sunt altceva decât nişte unelte ale lui Hristos, fie că ştiu acest lucru, fie că nu. Poate că ei nici nu-şi dau seama de asta. Dar printr-înşii, Hristos seamănă binele şi călăuzeşte universul spre scopul ştiut numai de El. Munca lor, a tuturor acestora, nu poate să dea rod şi să aibă rezultate bune, dacă Hristos nu sporeşte rodnicia lor. Dumnezeiescul Pavel zice: *„Eu am sădit, Apolo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească; astfel încât săditorul şi cel ce a udat nu sunt nimic, ci numai Dumnezeu cel ce a făcut să crească"* (1 *Co 3*, 6-7). Deci ce este Pavel, ce este Apolo, decât numai nişte slujitori al lui Dumnezeu, prin care voi aţi crezut, fiecare cum v-a dat Domnul să credeţi? Vom vedea în continuare de ce fel de sământă este vorba în această parabolă.

Ogorul și sămânța cea bună

„Ogorul este lumea" (v. 38). Lumea, omenirea, este ogorul Domnului, dinainte menit să aducă roade bune. Dar este foarte trist că de multe ori acest ogor rodeşte spini şi mărăcini. Însă în special ogorul Domnului închipuieşte aici Biserica lui Hristos, care nu se mărgineşte la hotarele unui stat sau două, ci se întinde în toată lumea. Biserica este ogorul propriu al Domnului şi de aceea El se îngrijeşte să semene în ea numai seminţe bune. *„Iar sămânţa cea bună sunt fiii Împărăţiei"*. Sămânţa cea bună sunt următorii cei adevăraţi şi aleşi ai lui Hristos. Aceştia nu numai că poartă numele de creştini, ci trăiesc şi Viaţă cu adevărat creştinească, mărturisind pe Hristos cu fapta şi cu vorba. Cu toate că sunt răspândiţi pretutindeni, aceştia sunt uniţi prin dragoste întreolaltă şi s-au făcut un trup prin credinţa lor cea vie: trupul cel tainic al lui Hristos. Aşadar, ei sunt sămânţa cea bună de la care lumea aşteaptă roadele cele dulci şi bune. Mult bine rodeşte pe pământ această categorie de oameni, prin harul lui Hristos.

Neghinele

„Iar neghinele sunt fiii celui viclean" (v. 38). Neghinele sunt oamenii asemănători cu diavolul. Originea şi provenienţa caracterului celor răi, a ereticilor, care răstoarnă adevărul, a ipocriţilor, a avarilor, a păcătoşilor şi a stricaţilor este de la vicleanul. Ei sunt fiii celui viclean, zice Domnul. Desigur ei nu vor să recunoască cum că se pogoară din cel viclean, nu le place să fie numiţi fiii diavolului, ci socotesc o ocară când sunt numiţi aşa, o ocară pentru care sunt gata să facă orice rău. Însă, ce folos? În sufletele lor, ei au întipărit chipul diavolului; doresc întotdeauna tot ce e rău, ruşinos, stricat, ca şi tatăl lor; săvârşesc toate păcatele, abaterile şi nebuniile, pe care le învaţă de la tatăl lor. Sunt *„fiii neascultării, întru care lucrează duhul vicleniei"*, precum spune dumnezeiescul Pavel (*Ef* 2, 2). Domnul afirmă pe faţă despre farisei: *„voi sunteţi din tatăl vostru diavolul, şi vreţi să faceţi poftele tatălui vostru"* (*In* 8, 44). Aşadar, acestea sunt neghinele din ogor, uneltele răutăţii şi ale smintelilor din Biserică. Precum neghina este o plantă nefolositoare şi netrebnică, care vatămă grâul, a cărui dezvoltare o împiedică şi în acelaşi timp este primejdioasă pentru sănătatea omului, dacă o mănâncă amestecată în pâine, tot astfel şi fiii diavolului, care sunt în lume. Luaţi în sine, sunt nefolositori şi netrebnici pentru alţii, însă sunt şi foarte vătămători: adevărate ispite pentru cei buni, prigonitori ai celor aleşi şi sfinţi. Cresc în acelaşi ogor neghinele cu grâul, au o formă exterioară asemănătoare, dar sunt foarte păgubitoare. Tot aşa şi oamenii răi: trăiesc în aceeaşi societate cu cei buni, au înfăţişarea exterioară de om, adesea se prefac cu îndemânare că sunt buni, şi totuşi sunt fii şi asemănări ale diavolului. În special despre eretici, sfântul Ioan Gură de Aur spune că: *„Este una din multele metode ale Satanei, să vopsească rătăcirea şi pe cei rătăciţi cu aşa culori, ca să pară întocmai la fel cu adevărul; şi astfel să amăgească şi apoi să răpească mai uşor pe cei amăgiţi"*. Iată de ce şi Domnul îi numeşte pe aceştia neghine, căci ele la aparenţă seamănă cu grâul.

Semănătorul de neghine

„Iar vrăjmaşul care a semănat neghina este diavolul". Cine altul ar fi putut să semene neghină, fără numai vrăjmaşul cel neîmpăcat al omului? Din clipa în care el a devenit un duh rău, el şi cei ce i se supun şi îi aparţin nu au avut altă lucrare în lume, decât să semene neghină. Adică să împrăştie rătăcirea, răutatea şi păcatul, să se împotrivească lucrării lui Hristos şi sfinţirii sufletelor omeneşti. Cea dintâi semănătură a vrăjmaşului a fost să pomenească la păcat pe cei întâi zidiţi. Şi prima neghină, pe care a sădit-o în Biserica formată din Hristos şi ucenicii Săi, a fost Iuda.

Luaţi aminte acum la parabolă

1. Mai întâi că *„vrăjmaşii Lui* (ai lui Hristos) *au venit şi au semănat neghină prin grâu, în timp ce oamenii dormeau"* (v. 25). Unii vor zice că Domnul a spus acest lucru - că Satana a semănat neghină în timp ce păzitorii ogorului dormeau - numai aşa, pentru frumuseţea pildei. Căci niciun om nu poate să împiedice deplin ca neghina să fie semănată, deoarece nimeni nu cunoaşte firea lăuntrică a unui alt om. Dar este foarte adevărat că Satana ştie să se folosească de toate prilejurile favorabile lui, ca să semene răul. Când cei ce pot împiedica lucrarea cea rea a diavolului sunt neglijenţi sau adormiţi, atunci el stârneşte ereziile şi smintelile în Biserică. Când fiecare dintre noi creştinii suntem fără grijă, trândavi sau nebăgători de seamă, atunci diavolul vâră în sufletul nostru păcatul. Când lipseşte cunoaşterea lui Dumnezeu şi domneşte întunericul necunoştinţei, atunci vine şi Satana, cu ideile lui preconcepute şi cu superstiţia. În timpul nopţii, hoţii şi rău-făcătorii încearcă să-şi facă treburile lor, căci atunci oamenii cinstiţi şi muncitori, osteniţi de lucrul lor, dorm. În timpul nopţii, noapte de neştiinţă şi de păcat, în timpul somnului conştiinţei, Satana încearcă să afle prilej potrivit pentru lucrarea lui în sufletul omului. Avem experienţa acestui fapt, foarte amară, ca popor, şi ca persoană.

Ca popor, am avut vremuri întunecate, de robie, în timpul cărora era oprită cunoaşterea legii lui Dumnezeu pentru creştini. Şi de aceea, din nefericire, mai durează până astăzi întunericul neştiinţei. Iar din experienţă personală ştim bine că orice patimă şi orice păcat în care ne-a aruncat Satana l-am săvârşit în clipe de neştiinţă şi în ceasuri de nebăgare de seamă. Aşadar, să luăm aminte cu trezvie! Dar, în acelaşi timp, să avem grijă de a ne lumina şi de a lumina şi pe alţii cu lumina cea dumnezeiască a Evangheliei, ca să izgonim astfel întunericul neştiinţei şi să împiedicăm, pe cât e cu putinţă, semănarea neghinei celei rele a Satanei.

2. În al doilea rând, vedem că vrăjmaşul, după ce a semănat neghina, *„s-a dus"*. După ce a semănat răul, Satana fuge, are grijă mare să rămână ascuns şi necunoscut. Căci el reuşeşte cel mai bine în lucrarea sa cea rea, dacă rămâne nevăzut. De aceea el lucrează în alţii cu răbdare ideea şi convingerea că nici nu este niciun drac. Or, astăzi această idee circulă în cercuri tot mai largi! Şi dacă le spui de Satana, eşti socotit un retrograd, un înapoiat, un om cu concepţii medievale. Dar cei care cred că Satana este o sperietoare fără consistenţă şi fără existenţă reală ajung prada lui sigură, fiind prinşi cu mare uşurinţă în mrejele lui. Observaţi viaţa unor astfel de oameni, şi veţi vedea; rezultatele convingerii, pe care le-a format-o dracul despre inexistenţa lui. Iar altora li se arată Satana *„preschimbat în înger al luminii"*, precum zice Pavel (2 *Co* 11, 14), ca să-i ducă mai uşor în rătăcire. Ca atare, rătăceşte şi mână pe atâţia şi atâţia oameni, prin spiritism, prin profeţii, prin diferite vrăjitorii şi descântece. Pe câţi n-am auzit spunând aşa: „Cum se poate să vorbească duhurile rele în timpul şedinţelor de spiritism, pe câtă vreme ne spun cuvinte evlavioase, cuvintele sfintei Scripturi, ca şi cum ne-ar vorbi însuşi Ioan Gură de Aur sau Marele Vasile?". Alţii zic: „Ghicitoarea aceasta când face descântecele ei, spune şi rugăciuni". Aşadar, toţi aceştia nu pricep că Satana se ascunde şi sub înfăţişări de înger, numai să poată, în felul acesta, să-şi câştige încrederea oamenilor şi să arunce apoi pe victimele sale în rătăcire şi în închinare de idoli.

„S-a dus" Satana, după ce a semănat neghină. Dar el face mai mult. El predă aceleaşi însuşiri şi uneltelor sale. Le învaţă să-şi ascundă faptele, să şteargă orice urmă a purtării lor rele, să se prefacă, să se prezinte ca oamenii cei mai buni cu putinţă, schimbându-şi mereu chipul, după împrejurări. Sfânta Scriptură zice: *„O astfel de cale este a femeii curve, oricât s-ar spăla, tot zice că nu s-a spălat"*. Femeia neruşinată şi imorală întrebuinţează adică aceeaşi metodă ca şi Satana. Vrea să se înfăţişeze în aşa fel, încât oamenii să creadă că nu a făcut niciodată ceva rău.

3. În al treilea rând, *„neghina s-a arătat când grâul a răsărit şi a legat rod"* (v. 26). Mai înainte, neghina nu se vedea deloc. Era asemănătoare cu grâul. Dar când grâul a răsărit şi a legat spic, atunci s-a arătat şi neghina. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu oamenii răufăcători şi prefăcuţi, cu sământa Satanei. Ei rămân un timp ascunşi şi duc pe mulţi în rătăcire. Dar oricum vine clipa în care vor fi daţi pe fată din pricina faptelor lor. Sfântul cu Gură de Aur zice: *„Asta fac şi ereticii: la început stau ascunşi în umbră. Dar când află prilej şi le dă cineva voie să vorbească, atunci îşi revarsă veninul lor"*. Este cu neputinţă ca neghinele să rămână mereu ascunse. Va veni negreşit ziua, când cei cu fire de neghină vor fi dată pe faţă. Aşadar, niciun prefăcut, niciun rău-făcător să nu se amăgească, socotind că va înşela pe alţii mereu şi că fapta lui cea rea va rămâne mereu ascunsă.

Însă cuvântul acesta al parabolei are şi o altă aplicare. Se aplică şi la neghinele răutăţii, pe care Satana le seamănă în sufletele noastre. Adică multe nedreptăţi, răutăţi şi gâlcevi rămân o vreme ascunse în sufletele noastre, fără ca noi să bănuim măcar existenţa lor. Dar când vine un prilej favorabil, când urmează să facem fapte şi roade de virtute, atunci se arată iar la suprafaţă şi răutăţile, împiedicându-ne şi întunecându-ne într-o măsură primejdioasă.

4. În al patrulea rând, robii stăpânului, surprinşi de arătarea neghinei prin grâu, s-au prezentat la Domnul lor şi l-au întrebat: *„Doamne, oare n-ai semnat sământă bună în ţarina ta? Deci de unde are neghină?"* (v. 27). Nedumerirea robilor este la fel cu aceea pe care

o auzim adesea în zilele noastre: „Deoarece bunul Dumnezeu conduce lumea, cum de se întâmplă nedreptăţi atât de mari, atâtea nelegiuiri? Cum de îngăduie El, ca nişte oameni care ar trebui să fie la ocnă, să se înalţe, să se îmbogăţească, ba adesea să conducă şi popoare?..." Iar alţii zic: „Cum îngăduie Hristos, în Biserica Sa, eretici şi rătăciţi, făţarnici şi aducători de sminteli, nevrednici până şi de numele de creştin?" Unii îşi exprimă nedumeririle lor, fiind de acum gata sminţiţi, iar alţii sunt mâhniţi de starea aceasta. Căci în ogorul în care ar fi trebuit să crească numai grâu bun şi curat se arată atâtea neghine, atâtea plante parazite şi vătămătoare. Dar să nu credeţi cumva că Dumnezeu nu cunoaşte starea de fapt a ogoarelor Sale. Iată ce răspunde Domnul robilor: *„Un om vrăjmaş a făcut aceasta"*, adică diavolul. Domnul numeşte pe diavol *om,* deoarece vorbeşte în pildă, aşa precum prin stăpânul casei înţelege pe Dumnezeu. Dumnezeu ştie bine care este autorul relelor. Ştie Dumnezeu care oameni s-au predat vicleanului, ca să întipărească în sufletul lor chipul răului. Dar Dumnezeu zăboveşte şi rabdă îndelung, urmărind un scop preabun şi preaînalt.

Şi robii când au auzit că *„vrăjmaşul a făcut aceasta"*, au gândit omeneşte, căci nu ştiau hotărârea stăpânului lor. De aceea au zis: *„Vrei deci ca mergând să smulgem neghina?"* (v. 28). Nerăbdători, aşa cum suntem de obicei noi oamenii, mânaţi de o râvnă fără judecată pentru Hristos, sau chiar de un fanatism, suntem gata nu numai să mustrăm pe orice vrăjmaş al adevărului creştin, dar chiar să-i sărim în cap. Ne pierdem liniştea, fiindcă Dumnezeu nu nimiceşte pe toţi cei ce nouă ni se par neghine. Şi ucenicii Iacob şi Ioan au făcut ceva asemănător, când au cerut de la Domnul să ardă cu foc cetatea din Samaria, care nu Îl primise pe ei şi pe Domnul lor. Ucenicii au zis: *„Doamne, vrei să poruncim să se coboare foc din cer şi să-i nimicească?"* Credeau şi ei, ca toţi cei ce s-au născut a doua oară din Duhul Sfânt, că au dreptate. De aceea Dumnezeu *„întorcându-Se i-a certat pe ei şi le-a zis: nu ştiţi ai cui duh sunteţi voi. Căci Fiul Omului n-a venit ca să piardă sufletele oamenilor, ci să le mântuiască"* (*Lc* 9, 52-56). Tot astfel şi în pilda cu neghina, stăpânul plin de toată înţelepciunea îi împiedică pe robii săi

să smulgă neghina, zicând: *„Nu, nu cumva smulgând neghina, odată cu ea să smulgeţi şi grâul"* (v. 29). Înţelesul acestui verset al parabolei este următorul: în privinţa ereticilor, Domnul interzice războiul şi vărsarea de sânge împotriva lor, căci în asemenea cazuri s-ar putea să se işte un război crâncen în toată lumea, zice Sfântul cu Gură de Aur. Iar în privinţa celorlalţi rău-facători, nouă, oamenilor, ne este anevoie să judecăm drept şi neclintit, care sunt răi fără putinţă de îndreptare, şi care sunt cei cu adevărat drepţi. Şi este foarte posibil ca un om să ajungă, din culmea dreptăţii în culmea nedreptăţii; astfel să fie dezrădăcinat şi călcat în picioare şi un om drept, împreună cu neghina. Vă daţi seama cât de des osândim noi, în conştiinţa noastră, sau în faţa altor oameni, nişte persoane nevinovate, luându-ne după informaţii mincinoase sau după idei preconcepute! Câţi oameni au fost victimele unor astfel de judecăţi nedrepte, emise împotriva lor de nişte oameni cu râvnă, dar fără judecată şi plini de fanatism.

Apoi, să nu uităm că Biserica lui Hristos poate ceea ce nu pot să facă oamenii. Desigur, neghina nu se face grâu, dar în Biserica lui Hristos şi în omenire în general, *„chiar din neghină se poate ca mulţi să se prefacă în grâu"*, zice Ioan Gură de Aur. Cei cu suflet de neghină pot deveni creştini evlavioşi şi sfinţi. Istoria creştinismului prezintă nenumărate exemple de acest fel, şi cel mai important dintre toate este exemplul lui Pavel, care, dintr-un prigonitor fanatic şi sălbatic, a devenit mare apostol. De aceea el însuşi recomandă lui Timotei: *„Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând cu toţi, destoinic să dea învăţătură, îngăduitor, învăţând cu blândeţe pe împotrivitor, ca doar le va da Dumnezeu pocăinţă spre cunoaşterea adevărului"* (2 *Tim.* 2, 24-25). Pe lângă acestea toate, va veni negreşit.

Ceasul secerişului

Aşadar Domnul zice: *„Lăsaţi-le să crească împreună amândouă, până la seceriş"* (v. 30). Şi tot Domnul tâlcuieşte: *„Iar secerişul este sfârşitul veacului"* (v. 39). Este un adevăr dovedit pe cale ştiinţifică şi

sigur, că lumea aceasta nu este fără sfârşit. Va veni odată sfârşitul ei; va răsări cu siguranţă şi ziua secerişului, înfricoşata zi a celei de a doua veniri a lui Hristos. Va veni ziua judecăţii întregii lumi, şi atunci va fi despărţit grâul de neghină. Sfântul Ioan cuvântătorul de Dumnezeu, în descoperirea pe care a primit-o din cer, a văzut că *„un alt înger a ieşit din templu şi a strigat cu glas mare celui ce şedea pe nori: trimite secera ta şi seceră, fiindcă s-a copt secerişul pământului. Atunci cel ce şedea pe nori a aruncat pe pământ secera lui şi pământul a fost secerat"* (*Ap* 14, 15-17). Vine ceasul când fiecare din noi va fi copt, fie în virtute, fie în răutate. Şi atunci va fi secerat din viaţa aceasta, *„vei merge în mormânt, ca grâul copt, la vremea secerişului"*, zice Duhul Sfânt prin Iov (5, 26). Dar va veni şi ceasul când lumea va fi culeasă şi nu va mai rămâne nimeni pe pământ. Atunci fiecare va secera ceea ce a semănat. Cei ce au semănat şi au cultivat în sufletul lor cuvântul lui Dumnezeu şi au rodit faptele dreptăţii şi ale sfinţeniei se vor bucura şi se vor veseli la răsăritul acelei zile *„cum se bucură secerătorul la seceriş"*, zice proorocul Isaia (8, 3). Însă cei ce au semănat în trup pofte nelegiuite şi au rodit faptele păcatului, rămânând neghine până la sfârşitul lor, vor simţi durere nemângâiată şi nespusă şi se vor chinui grozav la ivirea acelei zile.

Secerătorii și arderea neghinelor

„Şi în vremea secerişului voi spune secerătorilor (v. 30), *iar secerătorii sunt îngerii"* (v. 39). În ziua aceea înfricoşată, Domnul va porunci îngerilor să înceapă o lucrare nouă. Să înceapă o lucrare total diferită de aceea pe care o făceau până acum pentru oameni. Ca instrumente ale dreptăţii lui Dumnezeu, îngerii vor lua asupra lor lucrarea cea înfricoşată, de a aduce la îndeplinire hotărârile lui Dumnezeu cele drepte. *„Smulgeţi mai întâi neghina"* (v. 30). Iată cea dintâi poruncă, pe care o dă Dumnezeu secerătorilor. Şi însuşi Domnul tâlcuieşte porunca aceasta aşa: *„Va trimite Fiul Omului pe îngerii Săi şi ei vor smulge din împărăţia Sa toate smintelile şi pe*

cei ce lucrează fărădelegea" (v. 41). Aici, pe pământ, creşte neghina, adică făcătorii de sminteală, lucrătorii neghinei, amestecată cu drepţii. Neghinele trăiau împreună cu grâul şi erau o neîncetată ispită şi un bici pentru cei drepţi. Aici pe pământ se îmbogăţeau prin fărădelege, se înălţau prin nedreptate, îşi ridicau capul cu îndrăzneală şi cutezau, în nebunia lor, să dispreţuiască tot ce este sfânt şi dumnezeiesc. Ba mai mult, erau trâmbiţele necredinţei şi ateismului. Ei, nefericiţii, credeau că toate sunt ale lor şi că niciodată nu va veni vremea, în care să fie judecaţi şi osândiţi. Socoteau că moartea este o nimicire totală, că în mormânt trupul şi sufletul lor sunt puse ca să dispară amândouă definitiv. Dar iată că acum a venit ceasul lor. Ei vor fi smulşi mai întâi, tocmai ca să sufere de la început îngrozitoarea dezamăgire a nădejdilor lor celor zadarnice: că adică nu există judecată. De aceea zice: *„Smulgeţi mai întâi neghinele"*. Şi împlinitorii acestei porunci vor smulge cu uşurinţă pe toţi cei ce au smintit conştiinţa altora, fie prin învăţătura lor cea deşucheată, fie prin viaţa lor cea stricată, făcându-se curse şi prilejuri de păcătuire. Vor smulge pe toţi cei ce au dispreţuit legea lui Dumnezeu şi au trăit în nelegiuire, pentru ca ei, cei dintâi, să sufere dreapta pedeapsă.

Vrednic de luare aminte este însă şi faptul că stăpânul ogorului, când a dat poruncă secerătorilor să smulgă neghinele, a adăugat *„Şi legaţi-le în mănunchiuri"*. Această lucrare, agricultorii nu o cred absolut necesară. Căci neghina poate să fie arsă sau zdrobită, fără să fi fost legată în mănunchiuri". Încă Domnul ne explică de ce are mare importanţă legarea neghinei în snopi: *„precum va fi adunată neghina şi va fi arsă în foc, tot aşa va fi la sfârşitul veacului acestuia"* (v. 40). Adică păcătoşii vinovaţi de acelaşi fel de păcate vor fi adunaţi în grupuri, fiecare după vina lor. Va fi un grup al ateilor, vrăjmaşi ai creştinismului şi prigonitori ai celor drepţi în general. Alt grup va fi al celor necuraţi şi iubitori de trup. Altul al celor făţarnici, care în fel şi chip au făcut rău în Biserică, pentru că aveau înfăţişarea exterioară a oamenilor Bisericii. Alt grup va fi al ereticilor şi aşa mai departe. Pentru că cei ce au luptat şi au lucrat împreună acelaşi fel de

răutate, trebuie să şi fie pedepsiţi cu acelaşi fel de pedeapsă şi suferinţă. Lucrul acesta va face suferinţa lor şi mai grozavă, după cum şi starea împreună şi nedespărţită a celor din slavă va spori bucuria şi fericirea lor. De aceea trebuie să ne rugăm Domnului zicând: *„Să nu pierzi cu cei necredincioşi sufletul meu"* (*Ps* 25, 9). Şi *„Să fie sufletul meu primit de Domnul Dumnezeu în legătura vieţii"* (1 *Rg* 25, 29).

Prezicând Domnul pedeapsa păcătoşilor celor neîndreptaţi, afirmă: *„Şi îi vor arunca pe ei în cuptorul focului, acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor"* (v. 42). Iată pentru ce lucru vor mai fi potriviţi oamenii răi şi netrebnici, neghina: ca să fie aruncaţi în cuptorul cu foc, în focul acela duhovnicesc şi veşnic, în care chinul, durerea şi deznădejdea vor fi necontenite şi de nedescris.

Un necredincios sau neprevăzător primeşte cu multă ironie aceste fraze ale Evangheliei, în care se prezice pedeapsa răufăcătorilor neîndreptaţi. *„Cum voi, nişte oameni culţi, credeţi că există pedeapsă, în care cei păcătoşi să fie arşi?!"* Rişti să întâmpini o astfel de întrebare ironică când aduci vorba într-un cerc de oameni mai culţi despre judecată şi pedeapsă. Dar noi ar trebui să le răspundem: „De ce mă întrebi, omule, dacă eu cred în pedeapsă pentru păcătoşii neîndreptaţi? Eu cred cu tărie în cuvântul lui Hristos, că pedeapsa păcătoşilor nepocăiţi va fi îngrozitoare. Ar fi tare bine dacă pedeapsa s-ar mărgini numai la foc. Căci ce este pedeapsa cu focul, faţă de chinul sufletesc pe care îl suferi, când ţi se întâmplă vreo nenorocire mare? Ce cuptor arde, de pildă, în sufletul unei mame, când copilul ei, pe care atât de mult îl iubea, a murit? Sunt chinuri sufleteşti care aduc o durere nemângâiată, plângere şi scrâşnirea dinţilor. Deci dacă trupul tău nu va mai avea în viaţa veşnică organe de simţ, ca acum, care să simtă durere îngrozitoare, pricinuită de arderea focului, totuşi va exista sufletul, care va suferi din pricina nefericirii de neîndurat. Dar va exista şi un trup nestricăcios, care va fi supus unor chinuri fără încetare. Eu cred nestrămutat în aceste lucruri. Şi dacă tu nu crezi, cu durere te încredinţez că va veni o vreme când nu va mai fi nevoie să crezi, căci vei

vedea adevărul cu proprii tăi ochi". Iată ce trebuie să răspundem noi, la ironiile unor astfel de persoane.

Aşa e, cititorule! Este un adevăr neîndoielnic, că moştenirea veşnică şi nesfârşită care va reveni celor răi şi stricaţi va fi o suferinţă îngrozitoare, un chin nemângâiat, o mânie neîmblânzită şi o supărare înfiorătoare. Este cea mai mare nebunie şi nesocotinţă, este uşurătatea cea mai dăunătoare să nu creadă cineva în adevărul acesta. Este o nebunie fără margini să-şi închipuie cineva că nu va avea de dat socoteală pentru viaţa să nimănui, nici nu va fi pedepsit odată şi odată pentru viaţa lui cea nelegiuită, necredincioasă şi păcătoasă. Este o nebunie să-şi închipuie cineva că este slobod să trăiască după placul sufletului său destrăbălat. Unii nebuni şi-au pierdut memoria şi judecata şi nu ştiu nici cine sunt, nici de unde vin, niciunde se duc. Sunt oameni bolnavi la minte, care îşi închipuie că sunt regi sau împăraţi, şi pe aceştia nimeni nu-i poate detrona. Dar toţi aceştia sunt mai fericiţi decât cei ce trăiesc în păcate şi în nelegiuire, decât cei ce nu cred în judecată şi răsplată. Aceasta este boala lor cea grozavă şi nevindecabilă, dar în care cu bună ştiinţă şi din voinţa lor liberă s-a vârât pe sine. Ei nu vor să fie vindecaţi nicidecum.

Strângerea grâului în jitniţă

Secerişul se face nu numai pentru ca neghina să fie smulsă, ci şi pentru ca grâul să fie secerat. Şi iată: *„Iar grâul strângeţi-l în jitniţa Mea"* (v. 30), porunceşte Stăpânul lumii. Care este jitniţa? Cerul este jitniţa. Acolo va fi strâns grâul bunului semănător. Acolo vor fi strânşi creştinii cei evlavioşi, binefăcători şi folositori, ca şi grâul. Ei care au fost mai mari decât neghinele lumii acesteia şi au biruit influenţa lor cea rea, vor fi adunaţi unul câte unul, până la sfârşitul veacurilor. Pentru că azi moare unul, mâine altul. Însă, la sfârşitul veacului, toţi cei binecinstitori şi sfinţi vor fi adunaţi împreună. Ei, de altfel, erau răspândiţi pe toată suprafaţa pământului, ca şi

grâul cel semănat în locuri diferite pe pământ. Ei au fost expuşi la primejdii din partea neghinelor, a necazurilor lumii acesteia, şi din partea acelui vrăjmaş, înspăimântător, care se numeşte Satana. Acum însă, ei vor fi adunaţi de pe unde erau împrăştiaţi, ca şi cu mâna, şi vor fi puşi în siguranţă în jitniţa cea cerească. Iubiţii nu vor mai fi despărţiţi de cei iubiţi ai lor, nici drepţii nu vor mai fi despărţiţi de Dumnezeu, cum se întâmplă aici pe pământ. Căci aici adesea cei ce se iubesc sunt despărţiţi, fii ai lui Dumnezeu care nu pot să-L vadă faţă către faţă. Atunci, după seceriş, toţi se vor aduna în casa Părintelui lor, formând o singură familie, o singură cunoaştere, un singur caracter, o singură legătură, care leagă împreună pe toţi în unul legătura dragostei.

Încheind tâlcuirea parabolei, Domnul zice: *„Atunci drepţii vor străluci ca soarele în împărăţia Părintelui lor"* (v. 43). Ce comori de bucurie şi fericire conţin aceste cuvinte! Drepţii vor fi învredniciţi de cea mai mare fericire şi bucurie, aceea de a trăi împreună cu Dumnezeu Tatăl, în împărăţia Sa!

Ştim de pe acum că suntem fiii Tatălui ceresc. Însuşi Hristos ne-a descoperit acest nepreţuit adevăr, când ne-a înfiat prin jertfa Sa. Dar, acum noi nu putem înţelege deplin măreţia acestui har: *„acum suntem fii ai lui Dumnezeu şi astfel ni s-a descoperit ce vom fi în viitor..."* (1 *In* 3, 2). Însă atunci, la sfârşit, se va arăta desăvârşit cât de fericită este această adopţiune. Un exemplu va lămuri întrucâtva această chestiune. Închipuiţi-vă un copil mic, care a fost despărţit de tatăl său din vârsta cea mai fragedă şi a crescut departe de tatăl său, este în corespondenţă cu tatăl său, primeşte dovezi zilnice ale dragostei şi devotamentului părintesc al acestuia, îl iubeşte, gândul lui se îndreaptă veşnic către tatăl său, însă nu l-a văzut niciodată faţă către faţă, ca să se îmbrăţişeze şi să se bucure împreună. După mult timp, copilul se întâlneşte, pe neaşteptate, cu tatăl său, în casa îmbelşugată a tatălui. Atunci, o ce bucurie, ce fericire! Cam acelaşi lucru, dar într-o măsură mult mai mare, îl vor simţi şi drepţii, când se vor găsi lângă Dumnezeu, Părintele lor.

Atunci *„ei vor străluci ca soarele"*, zice Domnul. Acum, în viaţa aceasta, ei sunt necunoscuţi. Frumuseţea şi nobleţea sufletului lor este adesea ascunsă de sărăcia şi de lipsa lor de importanţă, de boli şi de necazuri, de piedici şi de calomnii, din partea neghinelor lumii acesteia. Dar atunci, în veacul de acolo, vor emite raze strălucitoare şi luminoase, ca şi soarele care iese din nori. Trupurile lor se vor face *„asemenea cu trupul slavei Domnului"* (*Flp* 3, 21). Sfinţenia lor va fi descoperită în întregime. Hristos îi va mărturisi înaintea îngerilor, ca fraţi ai Săi; iar Tatăl ceresc îi v-a mărturisi ca fii ai Săi. Vor fi povestite suferinţele şi răbdarea lor, pentru ca toţi să-i cunoască. Dumnezeu îi v-a proslăvi cu o strălucire pe care aici pe pământ o închipuieşte numai cel mai strălucit dintre astre, soarele. Pentru că şi ei, în această lume, au căutat să proslăvească numele Tatălui prin viaţa lor. Cititorule, acestea nu sunt numai nişte cuvinte zadarnice. Nu sunt nici exagerări, nici legende. Sunt cele mai sublime şi mai dumnezeieşti realităţi, din câte poate omul să afle în lumea aceasta. De aceea, Domnul încheie şi această parabolă tot cu aceeaşi poruncă expresă: *„Cine are urechi de auzit să audă"* (v. 34), pe care o întrebuinţează El când e vorba să atragă în mod special atenţia asupra unor adevăruri foarte mari şi importante. Domnul vrea să spună că realitatea stării viitoare a celor răi şi a celor drepţi este atât de mare şi importantă, încât trebuie neapărat să deschidem bine urechile lăuntrice ale sufletului nostru, ca să auzim aceste lucruri. Şi astfel, să ne schimbăm viaţa, ca să fim nişte creştini bine-cinstitori, virtuoşi şi drepţi, strălucind în împărăţia Părintelui nostru!

—

PILDA NĂVODULUI

(*Mt* 13, 47-50)

Pilda năvodului sau a mrejei, în care Biserica lui Hristos este asemănată cu o mreajă, vine ca o completare a pildei cu neghina. Căci pilda năvodului are în vedere mai cu seamă următorul adevăr: despărţirea viitoare dintre cei drepţi şi cei nelegiuiţi, pe când pilda neghinelor are în vedere mai cu seamă faptul că în lumea aceasta drepţii sunt amestecaţi cu nelegiuiţii.

Expunerea pildei

„Asemenea este iarăşi împărăţia cerurilor ca un năvod aruncat în mare, când adună tot felul de peşti; iar când s-a umplut năvodul trăgându-l pescarii la mal şi şezând au ales peştii cei buni în vase, iar pe cei răi i-au aruncat afară" (v. 47-48). În pildă, lumea este asemănată cu o mare întinsă şi largă, în care toţi oamenii care nu cunosc pe adevăratul Dumnezeu trăiesc la voia întâmplării, într-o stare care nu prea diferă de starea peştilor necuvântători. *„Şi socoteşti pe oameni, ca pe peştii din mare şi ca pe târâtoare, care nu au călăuză"* (*Avc* 1, 14).

În această mare a lumii, predicarea Evangheliei este azvârlită, precum azvârle pescarii năvodul în adânc. Cel dintâi pescar de acest fel este însuşi Domnul, către care Clement Alexandrinul se adresează astfel: „Pescar al celor muritori şi peşte necunoscut, pentru cei mântuiţi din valuri duşmănoase, pui o momeală de peşti dulci în marea răutăţii". Năvodul este o mreajă de proporţii mai mari, în care partea de sus are o serie de sfori, ca să nu se scufunde în apă, iar în partea de jos are greutăţi de plumb, ca să ajungă la adâncimea dorită de pescari. Şi astfel năvodul poate să prindă tot ce există în porţiunea de mare, pe care o cuprinde el. Aşadar, vestitorii Evangheliei aruncă cuvântul, ca pe o astfel de mreajă, ca să prindă în ea toate sufletele oamenilor care aud cuvântul lui Dumnezeu. Oamenii pot fi neamuri, stări sociale, vârstă şi dispoziţii diferite. Vestitorii Evangheliei nu fac nicio alegere, ca să propovăduiască numai unui fel de oameni, cum făceau filosofii din vechime, care primeau ca auditori numai anumite persoane. Propovăduitorii Evangheliei oferă darul cuvântului dumnezeiesc tuturor, fără nicio excepţie.

Dar, precum în mreajă se prind nu numai peşti buni de mâncat, ci şi diferite alte animale cu totul nefolositoare, tot felul de viermi, ba câteodată şi leşuri de animale intrate în putrefacţie, tot aşa şi în Biserica lui Hristos. Din nefericire, se găsesc şi în Biserică oameni de toate stările morale, adeseori putrezi şi stricaţi, care hrănesc stricăciunea morală, fiind gata să o împărtăşească la toţi, cei de care ei se apropie. Şi precum pescarii, după un anumit timp, trag năvodul din mare pe uscat şi despart peştii buni de cei răi, tot aşa va veni vremea, în care şi plasa Bisericii va fi umplută şi va fi trasă din marea lumii acesteia, ca să se facă o despărţire definitivă a tuturor oamenilor, care aici pe pământ au trăit împreună, şi nu era uşor să deosebeşti ce fel era fiecare parte, în realitate. Tot aşa, este greu ca pescarii să ştie ce au prins în năvod, cât timp năvodul este încă în mare.

Aplicaţia parabolei

Dar tâlcuirea şi aplicaţia despărţirii peştilor răi de cei buni o face Domnul însuşi în continuarea parabolei: *„Aşa va fi la sfârşitul*

veacului; vor ieşi îngerii şi vor despărţi pe cei răi din mijlocul celor drepţi şi îi vor arunca pe ei în cuptorul focului; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor" (v. 49-50).

Aşadar, la sfârşitul vremii pe care Dumnezeu a acordat-o acestei lumi, se va realiza despărţirea definitivă a drepţilor de păcătoşii şi stricaţii nepocăiţi. Atunci Domnul va da poruncă îngerilor să săvârşească despărţirea aceasta, pe care aici pe pământ nu ar fi putut-o face nimeni, căci nimeni nu poate să cunoască inimile oamenilor. Ziua aceea va fi o zi a descoperirilor celor mai surprinzătoare şi mai zguduitoare. Unii oameni, care au trăit în mijlocul celor bine-cinstitori şi drepţi, dar sunt cu totul nedrepţi şi neevlavioşi, neruşinându-se de viaţa şi de virtutea drepţilor, vor primi ca moştenire suferinţa veşnică – şi ne este dureros s-o spunem. Domnul repetă însă, şi de multe ori a spus lucrul acesta, că ei vor fi aruncaţi în cuptorul cu foc şi că acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor. Domnul insistă asupra acestui adevăr, ca să nu lase nici cea mai mică îndoială în privinţa pedepsei pe care o vor suferi cei ce persistă în păcat şi sunt definitiv neîndreptaţi. Dar o spune şi pentru ca să nu ne iasă din minte această învăţătură, care contribuie atât de mult ca noi să urâm păcatul şi să ne facem creştini curaţi şi virtuoşi.

Mai trebuie însă să rămână întipărit în mintea noastră a tuturor, ca o învăţătură specială a pildei de faţă, următorul lucru: că nu trebuie să ne amăgim şi să rămânem liniştiţi, în ideea că, deoarece am fost botezaţi şi ne aflăm în năvodul Sfintei Biserici, deoarece suntem numiţi creştini şi îndeplinim anumite tradiţii religioase, suntem şi adevăraţi următori ai lui Hristos. Orice creştin este gata să spună: oare nu sunt şi eu creştin? El nu vrea să înţeleagă, când tu îi spui să-şi schimbe viaţa şi să devină creştin cu fapta. Desigur, eşti creştin, dar singur numele nu îţi este de folos. Şi fariseii, când Hristos îi îndemna să creadă în cuvântul Său ca să fie sloboziţi de păcat, se lăudau zicând: *„Noi nu suntem robi, suntem sămânţa lui Avraam, părintele nostru este Avraam"*. Dar Hristos le-a răspuns: *„Dacă aţi fi fiii lui Avraam, aţi face faptele lui Avraam"* (*In* 8, 33-39). Acest lucru ar trebui să-l

audă şi cei ce cred că este deajuns faptul că se numesc creştini. Hristos le-ar spune şi lor: dacă ai fi creştin, ar trebui să faci fapte şi să trăieşti o viaţă potrivită cu legea Aceluia al cărui nume îl porţi. Pe aceia, Hristos îi va recunoaşte că au purtat cu vrednicie numele Său, căci s-au arătat bine-cinstitori, virtuoşi, vase de cinste, sfinţite *„pregătit pentru orice lucru bun"* (2 *Tim* 2, 21).

—

—

PILDA GRĂUNTELUI DE MUŞTAR

(*Mt* 13, 31-32; *Mc* 4, 30-33)

Domnul a învăţat pe ucenicii Săi pilda grăuntelui de muştar, ca să arate că împărăţia lui Hristos cea de pe pământ, adică Biserica Sa, care avea să fie înfiinţată prin predicarea Evangheliei, va fi, la început, mică şi neînsemnată. Dar apoi va primi o dezvoltare mare în toată lumea. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: *„Fiindcă Iisus a spus că din toată sămânţa trei părţi pier, şi una se mântuieşte, ca să nu zică împotrivitorii: cine şi câţi vor fi cei credincioşi?"* Prin parabola cu sămânţa de muştar, Domnul înlătură teama aceasta, numărându-i printre cei credincioşi, arătând că propovăduirea se va face pretutindeni, pe toată faţa pământului.

Sămânţa cea mică. *„Le-a pus înainte o altă parabolă zicând: asemenea este împărăţia cerurilor cu un grăunte de muştar, pe care luându-l omul, l-a semănat în ogorul său; iar sămânţa de muştar este cea mai mică dintre toate seminţele"* (v. 31-32). Domnul aseamănă Biserica Sa, care era încă la începutul ei, cu acel mic grăunte de muştar, cunoscut de toţi oamenii. Căci Biserica, în ce priveşte numărul persoanelor care o alcătuiau la început, era foarte mică. Adică Hristos

şi ucenicii Săi au alcătuit cea dintâi Biserică. În privinţa numărului, a aparenţei exterioare, părea un mic şi neînsemnat bob de muştar, în comparaţie cu instituţiile măreţe şi importante, ctitorite de împăraţii cei mari şi puternici. Hristos însuşi, după firea omenească, avea aparenţa unui iudeu sărac, fără avere, fără armată, fără influenţă în cercurile sus puse, sau fără influenţa pe care o exercită împăraţii darnici. Iar primii Săi ucenici, care trebuiau să extindă împărăţia Lui peste întreg globul pământesc, cine erau? Erau doisprezece galileeni săraci, dispreţuiţi pentru originea lor umilă şi pentru meseria lor, căci unii erau pescari, alţii vameşi, neînsemnaţi şi nerăzboinici, fără nicio calitate deosebită, cu care să atragă după ei milioane de oameni. Apostolul Pavel zice foarte potrivit: *„Şi Dumnezeu şi-a ales pe cele nebune ale lumii, ca să ruşineze pe cei înţelepţi; Dumnezeu şi-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să ruşineze pe cele tari"* (1 *Co* 1, 27).

Este un lucru foarte important că această mică sămânţă a împărăţiei lui Dumnezeu nu a găsit măcar un loc neted şi potrivit, nici împrejurări şi vremuri prielnice, ca să rodească şi să poată să-şi întindă mlădiţele. După cea dintâi apariţie a acestui vlăstar al seminţei sfinte, această ceată sfântă, în frunte cu Sfântul sfinţilor, Domnul, a întâmpinat o împotrivire intensă din partea vrăjmaşilor şi a organelor lui Satana. Cărturarii şi Fariseii, prigonitori aspri ai lucrării Domnului, timp de trei ani încheiaţi I s-au împotrivit, băgând tot felul de intrigi. La urmă I-au gătit şi crucea, ca să-L nimicească pe conducător şi să distrugă sămânţa împărăţiei Sale pe pământ, mai înainte de a odrăsli ea. Împăraţii romani, care aveau cea mai mare putere pe pământ, în faţa căreia toată lumea cunoscută pe atunci înclina capul şi se robea, au pus în mişcare toate născocirile sufletului lor viclean: cuptoare de foc, tigăi înfocate, săbii, gheare de fier, chinuri îngrozitoare de multe feluri, ca să zdrobească mlădiţa Bisericii lui Hristos, după ce ea odrăslise. Ba mai mult, scriitorii şi filosofii închinători de idoli şi-au muiat pana, nu în cerneală, ci în venin, ca să scrie împotriva creştinilor, de curând

răsăriţi, cele mai sfruntate minciuni şi cele mai neruşinate calomnii şi să prezinte noul vlăstar ca stricat şi vătămător.

Şi apoi, către cine s-au îndreptat Hristos şi apostolii, ca să semene sămânţa Împărăţiei? Oare către nişte popoare crescute într-o morală înaltă? Dimpotrivă. Au venit să cheme nişte popoare care se lăfăiau în cele mai stricate patimi ale păcatului, în beţii şi în orgii, în netrebnicie şi în lăcomie, în ură sălbatică şi în vrăjmăşie ireductibilă. Au venit să semene sămânţa bunătăţii în oameni, care se lăudau cu înţelepciunea şi avantajele lor, dar zăceau în stricăciunea păcatelor lor. De aceea *„cuvântul crucii era pentru Iudei sminteală, iar pentru Elini nebunie"* (1 *Co* 1, 23). Hristos şi ucenicii Săi au venit ca să vestească *„despre un oarecare Iisus, care a murit, dar despre care Pavel zice că trăieşte"* (*FA* 25, 19). Aşadar, de acest fel era sămânţa împărăţiei lui Dumnezeu, când a fost aruncată pe pământ, cam cu o mie nouă sute cincizeci de ani în urmă, şi acestea erau condiţiile ei de rodire. Iată ce putere minunată şi atotputernică era ascunsă în mijlocul acestei seminţe! Să vedem ce zice despre aceasta Domnul, în urmarea parabolei.

Sporul cel mare al seminței

„Iar când creşte, este mai mare decât ierburile şi se face pom, încât păsările cerului vin şi îşi fac cuib în ramurile lui" (v. 32).

Mica sământă de muştar, după ce a răsărit şi a ajuns la maturitate, se face un copăcel. Iar acel copăcel este folositor, nu numai oamenilor, căci are proprietăţi terapeutice, ci şi păsărilor. Să urmărim aceste cuvinte din parabolă, adaptându-le Bisericii lui Hristos, ca să ne dăm seama de înţelepciunea comparaţiei.

Biserica primară (adică Hristos şi cei doisprezece ucenici ai Săi), cu toată micimea ei în ce priveşte numărul, aparenţa exterioară lumească, conţinea o putere minunată, nebiruită şi dumnezeiască. Avea puterea cuvântului lui Dumnezeu cel atotputernic, care a creat toate puterile din cer şi de pe pământ. Şi iată ce scrie dumnezeiescul

Pavel: *„Pentru că nebunia lui Dumnezeu este mai înţeleaptă decât înţelepciunea oamenilor şi slăbiciunea lui Dumnezeu este mai puternică decât tăria lor"* (1 *Co* 1, 25). De îndată ce Hristos, sămânţa Bisericii, a căzut pe pământ şi a încolţit prin învierea şi înălţarea Sa, împărăţia lui Dumnezeu cea de pe pământ a început să crească, preschimbându-se într-un copac mare; a început să se dezvolte şi să sporească pe pământ într-un mod uluitor. În ziua Cincizecimii, cele câteva zeci de următori ai Domnului au sporit la trei mii, prin cea dintâi predică a lui Petru, insuflată de Duhul Sfânt. Cu a doua predică, au sporit la cinci mii. Apostolii au continuat predica lor, în mijlocul potrivniciilor, venite din partea cărturarilor şi a fariseilor. *„Şi se înmulţea foarte numărul ucenicilor în Ierusalim şi mulţimea de preoţi se supuneau credinţei"* (*FA* 6, 7). Mucenicia lui Ştefan îi sileşte pe creştini să fugă din Ierusalim. Dar iată, în locurile lor de refugiu, creştinii se înmulţesc din belşug şi împărăţia lui Hristos se extinde. În numărul apostolilor se adaugă acel vultur cu zborul iute şi înalt, care împărtăşeşte împărăţia lui Dumnezeu în atâtea ţări ale Asiei Mici, apoi în Macedonia, Grecia, Creta, Italia, Sicilia, Roma, până în Spania. La sfârşitul veacului întâi, împărăţia lui Hristos era împărtăşită pretutindeni, *„ajungea până la cei ce trăiesc în care şi corturi"*, scrie Iustin Filosoful şi Martirul. După primul veac, urmează al doilea şi al treilea, iar copacul Bisericii creşte repede şi minunat, în mijlocul vânturilor îngrozitoare şi al furtunilor, pe care le stârnea stăpânitorul întunericului. Căci el vedea cum împărăţia lui trece şi se ofileşte. *„Suntem de-abia de ieri şi totuşi am umplut universul"*, zice, cu bucurie, Tertulian, în veacul al treilea, către prigonitorii închinători de idoli. Şi adaugă: *„Cetăţile voastre, insulele voastre, fortăreţele voastre, toate sunt acum ale noastre: numai idolii vi i-am lăsat vouă"*. Anii trec, dezvoltarea Bisericii continuă. Grigorie şi Narcis propovăduiesc în Armenia, Frumenţian în Abisinia, Cosma în India, Ulfila la goţi, Augustin şi Teodor la Anglo-Saxoni, Bonifatie la germani, Chiril şi Metodiu la slavi. Trec veacurile şi Biserica lui Hristos continuă să crească, e drept, mai lent, dar statornic.

Însă sământa aceea a Bisericii nu conţinea numai puterea de a spori şi de a se dezvolta, ci şi puterea de vindecare minunată, vindecare pe care au primit-o desăvârşit popoarele care erau până atunci fără credinţă şi trăiau în ultimul grad de decădere morală. Aceste popoare au ajuns la o moralitate înaltă, la iubire de fraţi, la virtute şi sfinţenie. Cu putere întreită, putere dumnezeiască, s-a zdrobit închinarea la idoli împreună cu feluritele răutăţi: beţia, lăcomia, ura, jocurile de circ şi luptele gladiatorilor. Acest lucru îl aminteşte dumnezeiescul Pavel corintenilor şi efesenilor (vezi 1 *Co* 6, 9-10; *Ef* 2, 1-3). Şi sfântul Atanasie cel Mare afirmă acelaşi lucru despre goţi. Mica sământă a Bisericii a adus pe pământ iubirea de oameni şi dragostea, până atunci necunoscută, a înnobilat doririle şi înclinările fireşti ale oamenilor, a dat creştinilor puterea de a se asemăna cu chipul preasfânt al virtuţii şi al sfinţeniei, cu Iisus Hristos. A transformat pornirea prigonitoare a lui Saul şi l-a făcut marele apostol al noii împărăţii. A întors pe Iustin de la închinarea de idoli şi l-a făcut un susţinător nobil al adevărului creştin pentru care şi-a vărsat şi sângele. A insuflat tânărului Antonie lepădarea de sine şi l-a făcut să părăsească averea şi lumea şi să fie cetăţean al pustiului şi mare prin virtute. L-a întors pe Augustin de la viaţa de risipă şi l-a făcut sfânt. De atunci, în cursul veacurilor şi până astăzi, sământa de muştar continuă să repete aceste minunate schimbări, din oameni păcătoşi, beţivi, stăpâniţi de patimile păcatului, în oameni cumpătaţi, înfrânaţi şi virtuoşi. Şi se pare că Biserica lui Hristos, în ultimele decenii, şi-a întrerupt oarecum puterea ei de acţiune, ceea ce dă prilej vrăjmaşilor Bisericii să prezică în chip mincinos că ea se va veşteji şi va pieri. Dar ei nu cunosc realităţile şi se înşeală amarnic. Căci Biserica este trupul lui Hristos, trupul lui Dumnezeu. Şi dacă astăzi nu-şi dovedeşte întreaga forţă a capului ei, mâine desigur o va dovedi, *„ca în numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de dedesubt şi toată limba să mărturisească că Iisus Hristos este Domn, întru slava lui Dumnezeu Tatăl"* (*Flp* 2, 10-11). Acest lucru l-a spus Duhul lui Dumnezeu, iar El nu poate rămâne de minciună. Va birui la sfârşit virtutea Hristosului atotputernic, nu

răutatea lui Satan. Va domni *„de la o mare la alta şi de la râu până la marginile lumii... şi se va umplea de slavă tot pământul"*, după cum a proorocit Duhul Sfânt prin psalmist.

Nu staţi la îndoială, iubiţi cititori, ci să luăm aminte, nu cumva să dăm înapoi şi să ne arătăm neprimitori faţă de acţiunea minunată a Bisericii asupra sufletelor noastre. Căci este foarte cu putinţă să crească un pom şi să ajungă înalt, dar unele ramuri să se usuce şi să fie tăiate de pe trunchi şi lepădate. Biserica lui Hristos va domni peste toată lumea, până la sfârşitul veacurilor. Dar este cu putinţă ca unii creştini să se usuce duhovniceşte şi să fie tăiaţi şi lepădaţi din Biserică. De aceea, să ne îngrijim cu toată luarea aminte, ca să fim mădulare vii ale Bisericii, al cărei cap este Hristos, şi să creştem în virtute şi în credinţă, ca să strângem legătura nedezlegată şi veşnică cu Capul nostru.

—

PARABOLA ALUATULUI

(*Mt* 13, 33)

Domnul a prezentat şi o altă asemănare care, împreună cu parabola bobului de muştar, alcătuieşte a doua pereche de parabole, care au ca obiect Biserica creştină. Este pilda cu aluatul. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: *„Domnul ia lucrurile din natură, ca să arate că, precum acelea, în chip sigur şi necesar, se dezvoltă după legile lor, tot aşa se dezvoltă şi lucrurile din Biserica Sa"*. Domnul vrea să arate şi prin această parabolă acelaşi lucru, pe care l-a arătat în parabola de mai înainte, adică dezvoltarea şi extinderea Bisericii. În special, însă, în această parabolă a aluatului, accentul cade mai mult pe lucrarea şi puterea Bisericii asupra omenirii, lucrare care se împlineşte în adâncime, pe tăcute, paşnic, fără tulburare şi fără răsturnări violente. Iată acum şi parabola.

„Altă pildă le-a spus lor: asemenea este împărăţia cerurilor aluatului, pe care luându-l o femeie l-a ascuns în trei măsuri de făină până ce s-a dospit toată" (v. 33).

Aluatul și dospitura

Care este aluatul, cu care compară Domnul împărăţia cerurilor cea de pe pământ? Nu este prea greu să înţelegem. Aluatul este harul lui Hristos, pe care Biserica îl dă şi îl împărtăşeşte prin Tainele Sale. Aluatul este cuvântul lui Hristos, depus în Evanghelia Sa ca comoară. Sfântul Ignatie Purtătorul de Dumnezeu aseamănă pe însuşi Hristos cu acest aluat. El zice: *„Lepădaţi aluatul cel învechit şi borşit, şi schimbaţi-l cu aluatul cel nou, care este Iisus Hristos"* (*Epistola către Magnezieni*, 10). La fel face şi Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu (Vezi omilia 36-a, 90). În parabola aceasta se menţionează că o femeie a luat aluatul şi l-a pus în făină. Acest lucru este foarte conform cu realitatea, deoarece în Palestina, de atunci şi până astăzi, fabricarea pâinii este o treabă a femeilor casei. Dar acest lucru se potriveşte şi în înţeles alegoric, căci unealtă a dospirii sufletelor este Biserica, simbolizată în textele scripturistice printr-o femeie. Aşadar, Biserica, în calitate de organism dumnezeiesc, având putere dumnezeiască, are chemarea şi lucrarea să facă lumea să dospească, prin harul lui Hristos şi prin adevărul Evangheliei.

Aluatul trebuie să fie amestecat cu făină. Precum femeia a luat aluatul şi l-a ascuns în trei măsuri de făină, ca să o dospească, tot astfel şi apostolii, vestitorii Evangheliei, liturghisitorii Bisericii şi Biserica îndeobşte răspândesc puterea renaşterii duhovniceşti în inimile oamenilor. Şi sunt unele inimi moi şi uşor de plămădit, precum făina este moale şi uşor de plămădit. Harul şi adevărul dospesc şi preschimbă cu uşurinţă aceste inimi. Dar sunt şi alte inimi, uscate ca grâul nemăcinat, care au nevoie de prelucrare multă, ca să primească aluatul. Căci dacă aluatul este pus în grâu nemăcinat, nu are niciun efect, decât numai atunci când grâul este măcinat, zdrobit şi prelucrat de piatra de moară cea grea. Tot astfel şi inimile acestui fel de oameni, uscate de egoism şi de păcate, cum

sunt în starea lor naturală, nu sunt proprii să primească cuvântul lui Dumnezeu şi să dospească cu harul dumnezeiesc. Trebuie deci să fie zdrobite şi măcinate, adică să se smerească. Însă, fie numele Domnului binecuvântat! Prin necazurile vieţii, prin diferite întâmplări, El îşi exercită lucrarea Sa asupra acestor inimi, cum face piatra de moară cea grea cu grâul. Le smereşte, le înmoaie, le face potrivite pentru primirea harului şi pentru dospire. Şi aşa, oamenii de acest fel se prefac în creştini adevăraţi şi buni.

Femeia a ascuns acel aluat mititel în trei măsuri de făină. Adică cantitate mare de făină, deoarece fiecare măsură avea şase ocale. Şi totuşi *„aluatul cel mic dospeşte toată frământătura"* (*Ga* 5, 9). Micuţa Biserică a lui Hristos, care era la început formată din câteva persoane, a dospit şi va dospi toată frământătura omenirii. Iar cuvântul din parabolă *„a ascuns"* arată că numai atunci se face de fapt dospirea, când aluatul se amestecă cu toată făina, când micul aluat umezeşte pe încetul făina şi aşa se face o pastă uniformă. În acelaşi fel, şi cuvântul lui Dumnezeu trebuie să se facă una cu întregul organism sufletesc al omului. Trebuie să fie ascuns în adâncurile existenţei noastre, să dospească inima noastră, precum zice David: *„în inima mea am ascuns cuvintele Tale, ca să nu greşesc Ţie"* (*Ps* 118, 11).

Adică dumnezeiescul cuvânt nu trebuie să rămână o simplă teorie, o simplă cunoaştere, cu care doar mintea să se îndeletnicească. Nu trebuie să rămână o podoabă exterioară, ci să devină un element indispensabil al existenţei noastre duhovniceşti. Noi nu ne apropiem de mâncare numai cu mâna, nu ne mărginim doar să privim la masa împodobită cu bucate, ci socotim necesar să introducem bucatele în stomac, din care, printr-o serie de transformări chimice, alimentele devin sânge, care este trimis de inimă în tot organismul, ca să-l ţină în viaţă şi să-l hrănească. Tot astfel, cuvântul lui Dumnezeu, adevărul creştin, harul, noi trebuie să-l primim în adâncul fiinţei noastre, să dospim cu el întregul nostru suflet, să trăim duhovniceşte şi să ajungem la măsura de *„bărbat desăvârşit"*. Este adevărat că o

astfel de lucrare cere osteneli necontestate. Ca să dospească pâinea e nevoie de osteneli şi sudori, şi astăzi, şi mâine, şi în toată viaţa noastră. Totuşi gospodina se supune mereu acestor osteneli, fiindcă este neapărată nevoie de pâine, ca să trăiască şi ea, şi familia ei. Dar putem să mai vorbim de osteneli şi de sudori şi de lupte când este vorba să dospească sufletul cu har dumnezeiesc şi să formeze în om caracterul lui Hristos, pentru ca el să se învrednicească să trăiască împreună cu Hristos o viaţă de fericire veşnică? Nu poate fi vorba de osteneală, jertfă şi luptă, care să precumpănească un scop atât de mare şi înalt.

Acțiunea aluatului

În parabola aluatului, accentul cade în mod special pe faptul că *„a dospit toată făina"*. Toată frământătura primeşte calitatea şi gustul aluatului, deşi nimeni nu vede cum se face lucrarea aceasta. Acelaşi lucru se întâmplă şi în sufletele, care primesc aluatul dumnezeiesc şi menţin căldura credinţei potrivită pentru dospit. În acele suflete, se petrece o dospire duhovnicească tainică, o dospire gradată, tăcută, nevăzută, care schimbă fiinţa lăuntrică a omului, iar apoi, după ce s-a terminat dospirea, iese la iveală în viaţa lui din afară. Noi putem să ne dăm seama care este pâinea dospită, privind-o doar pe dinafară, şi cu atât mai mult când o gustăm. Tot astfel putem cunoaşte şi pe creştinul, care a fost dospit cu adevărul creştinesc şi cu harul lui Dumnezeu. Când îl vezi pe un astfel de creştin, când îl întovărăşeşti, când stai în preajma lui, observi foarte uşor transformarea pe care a produs-o această dospire în om.

Clement Alexandrinul zice: *„Puterea cuvântului, fiind cuprinzătoare şi mare, schimbându-l pe om şi zidindu-l înlăuntrul lui pe ascuns şi pe nevăzute, îl atrage spre dânsa şi se uneşte strâns cu toate cele ale omului"*.

Acest fel de dospire, despre care vorbeşte pilda aceasta, se aplică mai întâi lumii nedospite, lumii care era pe atunci dospită cu *„aluatul cel vechi al răutății și al vicleniei"* (1 *Co* 5, 8). Prin predicarea cuvântului dumnezeiesc, apostolii au introdus aluatul cel nou şi mititel în frământătura mare a lumii vechi, închinătoare de idoli. Şi iată lucrarea cea mare şi minunată: lumea dospeşte şi se transformă. *„Buna mireasmă a cunoştinţei lui Hristos se arată în tot locul"* (2 *Co* 2, 14), spune Apostolul. Nicio putere potrivită, din câte s-au luptat cu creştinismul, cu arme întunecate, nu a putut să împiedice dospirea aluatului. Închinătorii de idoli, care până atunci erau lipsiţi de evlavie şi neînfrânaţi, după ce au fost dospiţi cu aluatul lui Hristos, s-au transformat în oameni binecinstitori şi sfinţi. Dospirea se continuă şi se va continua, până când *„toată frământătura va fi dospită"*, până când omenirea întreagă din toate veacurile va fi dospită. Fiindcă oamenii care au fost dospiţi în epoca apostolică nu erau decât o infimă parte din omenirea care de atunci s-a perindat pe pământ.

Dospirea se aplică însă şi fiecărui suflet în parte. Din clipa în care un suflet primeşte cuvântul lui Dumnezeu şi harul, dospirea începe. Întregul caracter se schimbă, în aşa măsură încât se vede limpede că omul începe să gândească şi să vorbească, să lucreze şi să se poarte într-un mod cu totul deosebit. Unul avea mai înainte un caracter amar şi colţos, care îşi muşca gingiile când mânca. Era un om care răspândea putoarea păcatului din vorbele şi faptele şi din toată viaţa lui. După ce a dospit cu harul lui Hristos, s-a făcut blând mulţumitor, răspândind buna mireasmă a vieţii duhovniceşti. S-a schimbat în felul şi după caracterul lui Hristos, cu harul şi cu puterea Aceluia s-a dospit. Altul era un caracter moale şi nestatornic, fără nicio voinţă de a face bine. După dospirea cu harul lui Hristos, un astfel de caracter devine tare şi neclintit, încât e gata de orice jertfă pentru a face binele. Toate aceste prefaceri, Domnul le adevereşte în parabolă şi le

mărturisesc exemplele sfinţilor din douăzeci de veacuri. Prin urmare, să nu se îndoiască nimeni căci şi noi, în mod absolut sigur, vom dospi şi ne vom forma după caracterul lui Hristos, dacă vom primi cuvântul şi harul lui Dumnezeu şi îl vom ţine în adâncul inimilor noastre. Mai mult, vom putea să dospim şi pe alţii, fiindcă *„aluatul dospit devine aluat pentru altă făină nedospită"* zice Gură de Aur. De aceea, ca încheiere, să repetăm acum rugăciunea sfântului Ambrozie: *„Fie ca sfânta Biserică, pe care o închipuie femeia, şi a cărei făină suntem noi, să ascundă pe Domnul Iisus în adâncul inimilor noastre, până când căldura dumnezeieştii înţelepciuni se va revărsa în adâncul sufletelor noastre".*

PARABOLA CU COMOARA ASCUNSĂ ÎN ȚARINĂ

(*Mt* 13, 44)

Această parabolă este prima dintr-o serie de pilde scurte, dar care conțin o comoară de înțelepciune dumnezeiască. Domnul a spus și aceste parabole tot cu aceeași ocazie.

Deoarece religia creștină, la începuturile ei, părea o ideologie a unui mic grup de oameni neînsemnați în fața lumii; deoarece și astăzi, pentru oamenii care nu au cunoscut bogăția interioară a credinței creștine, religia lui Hristos nu pare vrednică să atragă interesul și prețuirea, tocmai de aceea Domnul a asemănat religia Sa, în cele două parabole dinainte, cu bobul de muștar și cu aluatul, cu lucruri mici și de mică importanță.

Dar ce comoară de neprețuit, necunoscută de cei mai mulți oameni, conține credința creștină cea neînsemnată și neatrăgătoare în aparență. Ce fericire adevărată și de neînchipuit produce ea în sufletele care o îmbrățișează și își pun în minte s-o aplice cu orice jertfă, ca să nu fie lipsite de binefacerile ei! Este un bun de foarte

mult preţ pentru fiecare om. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: *„Este scumpă ca un mărgăritar şi are bună mireasmă şi înfăţişare frumoasă şi este ca o comoară"*. Acest lucru urmează să-l arate acum Domnul: *„Şi iarăşi, împărăţia cerurilor este asemenea cu o comoară ascunsă în ţarină, pe care aflând-o omul a ţinut-o ascunsă; şi de bucurie, s-a dus şi a vândut toate câte le-a avut şi a cumpărat ţarina aceea"*.

Cel ce a ascuns comoara. Cine altul decât Hristos ar fi putut ascunde comoara cea nepreţuită? Hristos are belşug mare şi comoară nesecată de fericire. El se bucură şi este nespus de fericit, când poate să ne facă şi pe noi părtaşi la această bogăţie a Sa. *„În El a binevoit Dumnezeu să sălăşluiască toată plinirea. În El sunt ascunse toate visteriile înţelepciunii şi ale cunoaşterii"* (*Col* 1, 19, 23). În El sunt visteriile Harului şi ale dreptăţii, ale păcii şi ale dragostei. Îndeosebi însă, de când a venit pe lume şi S-a făcut om, Cap şi Conducător al Bisericii.

Hristos ţine aceste visterii la îndemâna noastră, ca un păzitor de comori credincios şi ca o bancă sigură. Şi fiecare dintre noi poate să primească din aceste comori o parte îmbelşugată şi mai mult decât suficientă pentru fericirea lui veşnică.

Ţarina care cuprinde comoara

Dacă ai înştiinţa astăzi pe vreun prieten al tău că în cutare ţarină se află ascunsă o avere mare, o întreagă comoară, şi că şi el, dacă vrea, poate să-şi ia o parte din comoară, prietenul te-ar întreba îndată, uimit, cu ochii strălucitorii: *„Dragul meu, binefăcătorul meu, spune-mi unde este averea aceea. Nu-mi ascunde nimic şi nu mă chinui!"* O astfel de întrebare s-ar cuveni să punem şi noi toţi, în clipa în care însăşi gura adevărului, Hristos, ne încredinţează că există o comoară ascunsă. Comoara, alcătuită nu din bani stricăcioşi şi trecători, pe care astăzi îi ai în mână şi mâine fac aripi, ca să te lase sărac şi necăjit; nu din banii, care niciodată nu-ţi vor da fericire, ci o comoară adevărată, comoară de fericire, de fericire

veşnică. Unde este această comoară? Asta ar trebui să întrebăm noi. Şi Domnul răspunde *„în ţarină"*. Dar care este acea ţarină nepreţuită? Este Evanghelia Sa, este credinţa creştină, sunt sfintele Taine, este Biserica, este Hristos însuşi. În Hristos, în Biserica Sa, este ascunsă comoara adevărului şi a harului, care face pe om cu adevărat fericit.

Precum laptele, care este un element vital pentru copilul mic, se află ascuns în sânul mamei, din care pruncul trebuie să-l sugă, lipindu-se de sân, tot aşa şi comoara adevărului şi a harului. Este în sânul lui Hristos, în sânul Bisericii. Iar creştinul, *„ca un prunc de curând născut, trebuie să sugă bunul lapte înţelegător"*, lipit de Biserică, *„ca să crească prin el"*, zice dumnezeiescul Pavel. David şi Solomon, care au avut bogăţii foarte mari, au preţuit mai mult cealaltă bogăţie, adevărul dumnezeiesc, pe care David îl socoteşte *„mai presus de mii de comori de aur şi de argint"* (*Ps* 118, 72), în timp ce pentru Solomon el este *„mai scump decât pietrele preţioase, şi orice lucru scump nu valorează pe cât adevărul"* (*Prov* 3, 15).

Descoperirea comorii

În parabola Domnului ni se spune că omul, care a aflat comoara ascunsă în ţarină, nu a căutat-o dinadins, ca să o afle, ci a descoperit-o din întâmplare şi pe neaşteptate.

Asemenea descoperiri întâmplătoare de comori pe câmp ori în locuri pustii aveau loc nu numai în vremea Mântuitorului, ci şi astăzi. Atunci se găseau comori îngropate, fiindcă în Asia, din pricina răsturnărilor dese şi a împrejurărilor vrăjmaşe, oamenii bogaţi erau siliţi să-şi împartă avuţia în trei părţi. Una o foloseau pentru nevoile lor curente, cu alta cumpărau pietre preţioase, pe care puteau să le ia uşor cu ei în timp de restrişte. A treia parte o îngropau în pământ, ca să nu le-o fure tâlharii. În timpurile moderne, şi la noi, din pricina robiei turceşti şi din pricina nenorocirilor întâmplate, oamenii îşi ascundeau banii în pământ. Ba şi tâlharii de

multe ori au luat această măsură, ca să-şi pună în siguranţă prăzile lor. Dar se întâmpla adesea ca cel ce ascunsese comoara să moară, fără să indice nimănui unde îşi îngropase averea. Şi astfel, ţăranii, când lucrau pământul, descopereau asemenea comori ascunse, avuţii fără stăpân.

Aşadar, prin descoperirea întâmplătoare a comorii, Domnul vrea să arate că sunt oameni care niciodată nu au simţit nevoia să afle adevărul, dar, printr-o oarecare întâmplare, pe care pronia dumnezeiască le-a scos-o în cale, adevărul li s-a descoperit. Cu vreo recunoaştere de la prima vedere, cu vreo predică pe care au auzit-o, fiindcă s-au întâmplat de au intrat în biserică la vremea predicii, cu vreo carte potrivită, care le-a căzut în mână la vremea potrivită, Dumnezeu îi face să găsească comoara ascunsă. Cea mai bună pildă de astfel de împrejurări favorabile este viaţa sfântului Iustin Filosoful şi Martirul. El, care rătăcea în labirintul filosofiei greceşti, a întâlnit pe neaşteptate un bătrân care i-a dat să citească sfânta Evanghelie. Acolo Iustin a descoperit comoara adevărului, a mântuirii, a fericirii.

Pentru omul din parabolă, descoperirea comorii în ţarină a fost un eveniment foarte mare. Din clipa în care descoperise comoara, el a înţeles că ţarina are un preţ foarte mare. În această împrejurare a parabolei, aflăm pricina pentru care mulţi oameni se dezinteresează de adevărul Evangheliei, rămân străini de biserica lui Hristos şi nu arată nici cel mai mic interes, ca să se apropie de ea. Ei fac acest lucru, fiindcă nu ştiu ce comoară scumpă se află ascunsă în credinţă. De aceea, o parte din oameni nu cunosc de fel învăţătura lui Hristos. Altă parte vede numai biserica şi se mărgineşte la un tipic exterior, fără să cunoască conţinutul de mare preţ, pe care creştinismul îl ascunde în adâncurile sale. Iar alţii, care zic că sunt culţi, dar lipsiţi de o educaţie aleasă şi adâncă, respectă numai forma şi aparenţa exterioară a vieţii creştine. De aceea, ei consideră Biserica lui Hristos ca pe o organizaţie omenească, nu ca

pe o instituţie dumnezeiască, în care omul trebuie să afle adevărul şi fericirea. În sfârşit, alţii, care sunt lipiţi de ogorul lumii obişnuite, de grijile vieţii, de bani şi de materie, de plăceri şi desfătări, pe care li le oferă ogorul lumii, nu pot nici cu mintea să-şi închipuie măcar că ogorul duhovnicesc al religiei creştine poate avea vreun preţ. Dimpotrivă, ei găsesc că ogorul lui Hristos este pietros, obositor, plictisitor, urât şi trist. Dar inginerii de mine ştiu că cele mai bogate vine de metal se găsesc pe locurile zgrunţuroase, greu de străbătut şi uscate, care la suprafaţă par netrebnice. În astfel de terenuri găsesc adesea un filon de aur. Credinţa în Hristos este un ogor cu un filon nesecat de aur. Cei ce au săpat mai adânc, cei ce au aflat adevărul Evangheliei şi au gustat bucuria lui Hristos au descoperit că întru el este viaţa veşnică (cf. *In* 5, 39). S-au convins cu desăvârşire că acel ogor este de un preţ, care nu se poate nici calcula, nici plăti.

Dobândirea cu bucurie a comorii

După ce omul din parabolă a descoperit că în ogor este o comoară, a ţinut-o *„ascunsă"*, adică a aşezat în acel loc tot felul de obiecte, care ar putea să şteargă din mintea oricărui om ideea comorii. *„Şi cu bucurie se duce şi vinde câte le are, şi cumpără acea ţarină"*.

Înţelesul acestor cuvinte ale parabolei este următorul: creştinul care a înţeles ce bogăţie de mult preţ şi ce fericire de nespus este ascunsă în Biserica lui Hristos, simte nevoia să dobândească ţarina şi comoara. Cu luare aminte şi cu multă grijă, se supraveghează pe sine, temându-se ca nu cumva vraja zadarnică a lumii acesteia sau hoţul cel mare al comorilor sufleteşti, adică Satana, să-i fure bucuria şi adevărul, pe care vrea să şi le facă avuţie a sa proprie şi permanentă. Omul se bucură că este vorba să aibă o astfel de comoară de fericire. Bucurie de acest fel nu simt cei ce au aflat comori materiale. Simţirea aceasta de bucurie o cunosc

din experienţă creştinii care au fost mai întâi în neştiinţă şi apoi, dintr-odată, Dumnezeu i-a luminat, ca să cunoască adevărul şi să trăiască o viaţă cu adevărat creştinească.

Omul se bucură

Dar bucuria celui ce a aflat comoara ar fi un lucru provizoriu, dacă el nu s-ar hotărî să vândă toate câte le are, toată averea lui, ca să cumpere ţarina. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu cei ce au descoperit comoara conţinută de credinţa creştină. Ei vor vedea că bucuria lor se stinge dacă nu vând, dacă nu leapădă şi nu părăsesc acele lucruri pe care până atunci le socoteau avuţiile lor, oricât ar fi fost de potrivnice legii lui Dumnezeu. Dacă obişnuinţa îndelungată şi alipirea de lucrurile zadarnice ale lumii acesteia îi împiedică să le părăsească atunci bucuria lor se va duce şi ei vor rămâne iarăşi legaţi, lucrând zadarnic în ogorul lumii. Dar cei ce se apropie de Hristos prin mărturisire şi pocăinţă adevărată, cei ce au gustat din viaţa creştină şi au înţeles care este nădejdea chemării şi care este *„bogăţia slavei moştenirii"* (*Ef* 1, 18); cei ce au preţuit valoarea comorii de virtute şi de sfinţenie, şi au părăsit definitiv orice alipiri păcătoase de cele ale lumii şi consideră, împreună cu dumnezeiescul Pavel, *„că toate sunt gunoaie, ca pe Hristos să-L dobândească"* (*Flp* 3, 8), aceia au o bucurie care sporeşte neîncetat. Iubitorul de bani şi lacomul se leapădă de lăcomia lui, fiindcă s-a convins că adevăratele comori nu constau în aur, ci în Hristos... Iubitorul de slavă îşi părăseşte relaţiile lui cu oamenii care i-ar putea aduce laude, fiindcă s-a convins că Hristos îi va da adevărata slavă... Cel ce umbla cu patimă după plăcerile şi desfătările lumii, leapădă aceste izvoare de nenorociri, fiindcă a descoperit că Hristos este izvorul bucuriei şi al fericirii reale şi adevărate...

Sfântul Augustin povesteşte el însuşi cât de uşor a părăsit desfătările şi plăcerile păcătoase, pe care până atunci nimic nu putuse să-l facă să le lase; le-a părăsit când a cunoscut adevărul

creştin, când se bucura şi se desfăta mai mult de descoperirea acestui adevăr.

Iată înţelesul parabolei scurte a comorii ascunse în ţarină. Dar această comoară ţi se arată şi ţie, iubite cititor. Citirea acestor cuvinte ale Domnului, pe care le ai în faţa ta, nu este oare descoperirea comorii adevărului creştin? Fii cu luare aminte, ca să înţelegi valoarea comorii. Nu cumva să o dispreţuieşti, ori să o pierzi. Obiceiul zilei nu trebuie să te impresioneze, nici să nu ţii seama de spusele lumii. Credinţa şi adevărul creştin nu au nimic, în aparenţă, care să te atragă de la prima vedere. Dar au un preţ de o valoare neasemănat de mare. Şi dacă te arăţi indiferent de creştinism, sub cuvânt că el nu are aparenţă strălucită, vei păţi ce păţesc şi acei ţărani care găsesc monede vechi şi preţioase în ogorul lor, dar fiindcă nu sunt monede pe care ei le cunosc, nu sunt monede ale vremii lor, le duc la oraş şi le dau unor speculanţi, care le plătesc câţiva bănuţi, în schimbul acelor bani vechi şi preţioşi. Aşadar, apropie-te de Hristos, ca să afli comoara cea ascunsă. Începe să-L cunoşti prin citirea Evangheliei Lui şi prin meditarea adevărului Lui, pe care îl învaţă sfânta Biserică. Apropie-te de sfintele Taine, prin care se împărtăşeşte harul lui Hristos şi prin care ţi se va da o parte din comoară. Apoi să te îngrijeşti, să pui în siguranţă această comoară. Şi atunci vei vedea ce bucurie va domni în sufletul tău şi ce călătorie, din ce în ce mai strălucită, spre fericirea veşnică, se va deschide înaintea ta.

PARABOLA CU MĂRGĂRITARUL

(*Mt* 13, 45-46)

Şi parabola de faţă exprimă acelaşi adevăr. Diferenţa constă în aceasta: căci aici neguţătorul cercetează, caută mărgăritarul de preţ, nu dă peste el din întâmplare. Vrea adică Domnul să spună că unii oameni nu cunosc adevărul, nu cunosc adevăratul scop în vederea căruia există ei pe lumea aceasta, dar ei simt că adevărul este undeva, că omul nu a fost creat numai ca să trăiască viaţa aceasta provizorie, grea şi chinuitoare, ci a fost creat pentru un scop mult mai înalt şi mai sublim. În aceşti oameni se naşte dorinţa fierbinte de a cunoaşte adevărul; ei se pun necontenit în mişcare şi nu se liniştesc, decât numai atunci când au aflat adevărul. Exemplul cel mai bun de astfel de oameni este tot Sfântul Augustin, al cărui suflet, căutând zadarnic fericirea în lume, nu şi-a aflat odihna, până când n-a cunoscut adevărul creştin, până când nu s-a botezat şi nu a urmat calea virtuţii şi a sfinţeniei creştineşti. Dar iată şi cuvintele acestei parabole foarte concise: *„Iară şi asemenea este împărăţia cerurilor cu un neguţător, care caută mărgăritare frumoase; aflând*

un mărgăritar de mult preţ, ducându-se a vândut toate câte le-a avut, şi l-a cumpărat" (v. 45-46).

Căutarea mărgăritarelor frumoase. Observăm mai întâi că neguţătorul din parabolă nu ştia că nu există decât unicul mărgăritar de preţ, unul singur. De aceea, el umbla prin lume, căutând *„mărgăritare frumoase"*. El nu căuta acel singur mărgăritar frumos şi de mult preţ, întrucât nu ştia că este singurul. Totuşi are mare importanţă faptul că, deşi există multe mărgăritare, considerate de lume frumoase şi de preţ, negustorul nostru nu s-a lăsat, până nu a găsit pe acel unul, cel cu adevărat de mult preţ. De pildă, neguţătorul nostru a aflat averea, pe care mulţimea o socoteşte un mărgăritar scump. Dar el a observat că bogăţia nu poate satisface sufletul omului. Apoi, pe rând, neguţătorul a aflat poate alte mărgăritare: slava lumească, ştiinţa omenească, plăcerile trupului..., toate acestea sunt lucruri pe care cei mulţi le socotesc mărgăritare. Totuşi niciunul din ele nu dă odihnă sufletului omenesc, nici aici, în viaţa aceasta, şi cu atât mai puţin nu au vreo importanţă pentru viaţa cealaltă.

Aflarea mărgăritarului de mult preţ

Însă la sfârşit neguţătorul din parabolă a aflat mărgăritarul acela unic, de mult preţ. Care este mărgăritarul acesta? Este Hristos, adevărul şi harul lui Hristos. Cel care află pe Hristos şi îmbrăţişează adevărul Său, crede în El cu tot sufletul şi primeşte harul Său, a aflat mărgăritarul cel de mult preţ. Acela îşi satisface toate dorurile sufletului său. Acela stăpâneşte comoara cunoaşterii şi a înţelepciunii, comoara bucuriei şi a păcii, comoara vieţii celei veşnice. Iarăşi trebuie să accentuăm că, precum neguţătorul care a aflat mărgăritarul, s-a dus şi a vândut toate câte le avea, ca să poată cumpăra mărgăritarul acela unic tot astfel şi creştinul care vrea să dobândească adevărata fericire, al cărei începător este Hristos,

trebuie neapărat să jertfească toate celelalte lucrurile, care par bune, dar care îl împiedică de la dobândirea virtuţii creştine.

Creștinul este un negustător

Parabola aceasta se aplică nu numai la anumite persoane, ci la fiecare om, la fiecare creştin în parte. Fiecare dintre noi suntem sau, mai bine zis, ar trebui să fim neguţători de mărgăritare duhovniceşti. Noi n-ar trebui să ne aflăm odihna niciodată, în nicio altă persoană sau în niciun alt lucru al lumii, oricât de scump ar fi el, dacă n-am dobândi pe Hristos, dacă nu L-am înscăunat pe El în sufletul nostru, prin sfânta împărtăşanie, dacă nu L-am pus pe El cârmaci al vieţii noastre, dacă nu am devenit adevărate mădulare ale împărăţiei Sale. Când toate acestea se vor realiza, atunci vom înţelege odată pentru totdeauna că Hristos este unicul mărgăritar, cel mai de preţ, mai presus de orice bogăţie şi de orice altă piatră preţioasă. Vom înţelege atunci că Hristos ne dă şi în viaţa aceasta bucurie şi pace, iar în viaţa viitoare fericire desăvârşită. Hristos *„S-a născut pentru noi, înţelepciune de la Dumnezeu, dreptate şi sfinţenie şi răscumpărare"* (1 *Co* 1, 30). Hristos este cel mai mare bun şi cea mai mare comoară. Dacă Îl vom dobândi, vom avea totul. Dacă Îl vom dobândi, nu cumva, ferească Dumnezeu, să-L dăm în schimbul vreunui alt lucru oarecare sau în schimbul unei persoane din lumea aceasta! Căci am face o faptă de cea mai cutremurătoare nebunie şi uşurătate. În Hristos avem totul. Departe de Hristos, nu avem niciun lucru care să ne fie propriu. Departe de Hristos nu este decât pustietate, nefericire, pierzanie!

Întrebarea pusă de Domnul după sfârșitul acestor parabole

După ce Domnul a isprăvit de spus aceste parabole despre împărăţia Sa, a adresat ucenicilor Săi următoarea întrebare:

„înţeles-aţi toate acestea?". Adică, aţi înţeles toate cele ce vi le-am spus vouă? Şi ei au răspuns: *„Da, Doamne"* (v. 51).

Nu ar fi fost nevoie de o întrebare ca aceasta dacă Domnul ar fi voit să se intereseze numai de faptul că ucenicii săi au înţeles parabola. Căci Domnul, ştiutorul inimilor, ştia bine în ce măsură puteau ucenicii să-L înţeleagă. Această întrebare avea însă un înţeles mai adânc. Era ca şi cum Domnul le-ar fi zis ucenicilor: vă daţi bine seama de valoarea adevărurilor celor mari, pe care vi le-am predat prin cele şapte parabole? Sunteţi voi gata să părăsiţi toate, ca să dobândiţi comoara şi mărgăritarul cel de mult preţ? Sunteţi gata să aruncaţi năvodul şi să ascundeţi aluatul în făină? Sunteţi gata să semănaţi împreună cu Mine cuvântul Meu? Sunteţi gata să smulgeţi neghinele din ţarină şi să le ardeţi? Iar fericiţii ucenici au răspuns, cu conştiinţa împăcată: *„Da, Doamne"*. Căci, de fapt, ei lăsaseră toate, ca să câştige şi să urmeze pe Hristos.

Dar întrebarea aceasta a fost scrisă în Sfânta Evanghelie cu scopul ca ea să fie adresată oricărui ucenic al lui Hristos, oricărui creştin, din orice vreme. Întrebarea aşadar îmi este adresată şi mie, şi ţie, iubite cititor. Domnul mă întreabă şi te întreabă: aţi preţuit, după cuviinţă, aceste adevăruri înalte care au fost scrise până aici? Aţi hotărât voi să vă smeriţi şi să lăsaţi sufletul vostru să dospească cu harul Meu? Aţi hotărât cu statornicie să dezrădăcinaţi din sufletele voastre toată neghina?

Sunteţi hotărâţi să părăsiţi orice lucru care vă împiedică de la virtute şi să dobândiţi cu orice preţ comoara ascunsă şi mărgăritarul cel scump? Dacă noi suntem gata să răspundem cu un *da* la aceste întrebări, suntem fericiţi şi aici, şi în viaţa viitoare. Dacă însă conştiinţa noastră stă mărturie pentru faptul că farmece amăgitoare şi comori mincinoase şi înşelătoare duc inima noastră încă la rătăcire – atunci, pentru numele lui Dumnezeu, să nu rămânem în această amăgire şi rătăcire catastrofală, ci să ne străduim ca să ne schimbăm viaţa.

Partea a II-a

PARABOLA CU OAIA PIERDUTĂ

şi

PARABOLA CU DRAHMA PIERDUTĂ

(*Lc* 15, 1-10; *Mt* 18, 12-14)

Prilejul cu care Domnul a spus cele două parabole

Domnul nu lăsa nefolosită nicio împrejurare favorabilă, ci întotdeauna, când avea prilejul, îi învăţa pe oameni adevărul şi le arăta calea mântuirii. Nu numai când noroadele, *„uimite de învăţătura Lui"*, stăteau cu ochii ţintă la El, ci şi atunci când cărturarii şi fariseii cei invidioşi şi rău-voitori voiau cu orice chip să împiedice şi să răstoarne lucrarea Sa, Hristos scotea din toate prilejuri de învăţături şi de minuni. Căci Domnul ştia să scoată dulceaţă din amărăciune, folos din supărare şi învăţături mântuitoare din judecăţile strâmbe ale fariseilor. Astfel a fost prilejul celor trei parabole nepreţuite: cu oaia pierdută, cu drahma pierdută şi cu fiul risipitor. Aceste trei parabole au fost numite

„parabolele harului". Cine a dat prilejul acestor minunate pilde? Fariseii, cei cu prejudecăţi şi cu privirea chiorâşă. Iată cum expune sfântul Evanghelist prilejul cu care au fost spuse parabolele: *„Se apropiau de El toţi vameşii şi păcătoşii, ca să-L asculte"* (v. 1).

Ei se apropiaseră cu teamă şi cutremur, căci până atunci ei cunoscuseră numai sfinţenia aceea prefăcută a fariseilor, care nu avea nicio legătură cu pogorământul şi cu milostivirea Domnului. Dar tocmai prin acestea voia Dumnezeul dragostei să-i atragă şi să-i încurajeze. Fiindcă ei nu se apropiaseră de Hristos din simplă curiozitate, ca să vadă minunile Lui, ci *„se apropiaseră ca să-L asculte"*. Se apropiaseră de Domnul, ca să asculte învăţătura Sa. Nefericiţii erau cufundaţi în noroiul păcatului, în acea miasmă a păcatului; de acolo au zărit dintr-odată frumuseţea cea preacurată şi preasfântă a Domnului, ca să audă cuvintele Sale, în lumina cărora ei să vadă limpede toate suferinţele lor. Dar în acelaşi timp să vadă şi calea curăţirii şi a mântuirii lor. O, ce perioadă fericită se deschide acum în faţa păcătoşilor, în clipa în care ei se apropie cu curaj, ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu! Dar Domnul voia să-i atragă la bine şi dintr-o altă pricină serioasă, din pricină că *„fariseii şi cărturarii cârteau, zicând: că acesta primeşte pe păcătoşi şi stă la masă cu ei"* (V. 2).

Cărturarii şi fariseii, suflete negre şi stricate de lăudăroşenie, de trufie, nu voiau să vadă că un altul ar putea să se bucure de vreun lucru bun. În loc ca ei, nişte oameni culţi şi cu cunoştinţă de legea lui Dumnezeu, să încurajeze spre pocăinţă pe păcătoşi, ei, dimpotrivă, cârtesc. Ei osândesc pe Hristos, fiindcă primeşte pe păcătoşi şi cheamă la pocăinţă pe vameşi, dând nădejde celor răi, că vor dobândi harul mare pe care fariseii şi cărturarii îl socoteau mai presus de vrednicia lor, şi de aceea ei se sminteau. Vedeţi bine, fariseii şi cărturarii se amestecă şi în felul cum este împărţit harul dumnezeiesc. Căci trufaşul vrea să se amestece în toate, ca să le conducă pe toate, să le stăpânească pe toate, profitând de toate. Fariseii şi cărturarii osândesc pe Hristos că mănâncă la masă cu astfel de păcătoşi, înjosindu-Şi

demnitatea, primind să stea de vorbă cu astfel de oameni. Ei Îl osândesc încă şi fiindcă încalcă datina bătrânilor, care hotărâseră ca iudeul credincios nici măcar să nu mănânce la masă cu cei de alt neam, păcătoşi şi idolatri. Dacă astfel de oameni se apropiau din întâmplare de un fariseu sau de un cărturar, acesta trebuia să se spele, supunându-se ritului de curăţire, ca să poată să fie în rând cu cei din poporul ales. Însă parabolele vor dovedi cât de mult greşeau fariseii şi cărturarii, precum şi cât de mult greşeşte oricine cade în păcatul greu al osândirii. Din materialul cel putred şi stricat al cârtirii şi al osândirii cărturarilor şi fariseilor, Domnul a luat prilejul să spună o învăţătură mare şi mângâietoare, prin nişte parabole foarte fireşti şi foarte convingătoare. Iar mângâierea acestor parabole este şi pentru drepţii şi pentru păcătoşii din toate veacurile, care au fost şi care vor mai fi.

Prin aceste parabole, Domnul va dovedi că, dacă propovăduirea Lui stârneşte dorinţa de mântuire în sufletele păcătoşilor care erau pe calea pierzării, dacă Domnul încurajează şi întăreşte pe păcătoşi ca să se întoarcă la Dumnezeu cu convingerea că vor afla în El un părinte milostiv, nu un judecător aspru, acest lucru nu numai că micşorează demnitatea lui Hristos, nu numai că nu este o faţă criticabilă, ci, dimpotrivă, contribuie foarte mult la slava lui Dumnezeu şi aduce bucurie mare în cer. Căci Dumnezeu nu vrea moartea şi pierirea păcătoşilor, ci Se bucură şi Îi place pocăinţa celui ce a greşit.

Iată, cititorule, o problemă de foarte mare interes. Iată un adevăr mai de preţ decât o comoară întreagă. Acest adevăr sună aşa: că Dumnezeu primeşte bucuros pe păcătoşii care se pocăiesc! Cine poate rămâne indiferent faţă de acest adevăr de mult preţ? Cine poate să se laude că nu este păcătos şi vinovat faţă de dreptatea lui Dumnezeu? *„Dacă zicem că nu suntem păcătoşi, ne rătăcim şi adevărul nu este întru noi"*, zice evanghelistul Ioan, cel de Dumnezeu insuflat (1 *In* 1, 8). Prin urmare, cine nu are nevoie să asculte această bună vestire de bucurie, acest adevăr foarte îmbucurător? Adică,

cel ce se pocăieşte, nu numai că nu va suferi pedeapsa cu moartea, care este consecinţa firească a păcatului, ci va găsi deschise braţele Tatălui milostiv şi va primi sărutarea dragostei dumnezeieşti. Dar să urmăm firul celor două parabole, care exprimă atât de clar şi de minunat acest mare şi sublim adevăr.

I. Pilda cu oaia cea pierdută

Această pildă are o formă de întrebare, pe care Domnul o adresează cărturarilor şi fariseilor, a căror mărturie o invocă. Căci, dacă ei admiteau că omul trebuie să încerce să salveze un dobitoc al său, care s-a pierdut, era foarte firesc ca ei să admită că şi Dumnezeu trebuie să încerce să mântuiască, cu orice preţ, pe om, făptura Lui cea căzută.

„Le-a spus lor pilda aceasta, zicând: care om dintre voi, având o sută de oi şi pierzând una dintre ele, nu lasă pe cele nouăzeci şi nouă în pustie şi nu pleacă după cea pierdută, până ce o găseşte? Şi găsind-o, o pune pe umerii săi, bucurându-se" (v. 3-5).

Situaţia păcătosului. Oaia este un animal care nu poate trăi decât în turmă şi nu poate exista fără un păstor care să o călăuzească, să o hrănească şi să o apere de primejdii. De aceea, este foarte tristă şi deznădăjduită situaţia unei oi, din clipa în care, dintr-un motiv sau altul, s-a despărţit de păstorul ei şi rătăceşte de una singură. Căci oaia nu are instinct prea viu, cu care să-şi găsească drumul singură, nici puterea, ca să-şi apere viaţa însă, în aceeaşi situaţie se află şi omul din momentul în care s-a despărţit de Dumnezeu şi rătăceşte pe cărările ateismului şi ale păcatului. Este şi el pierdut pentru Dumnezeu, fiindcă trăieşte în lume *„nenorocitul, ca ateu"* (*Ef* 2, 12), adorând materia şi răutăţile ei. Este pierdut din turma lui Dumnezeu, adică pentru oamenii evlavioşi şi sfinţi, fiindcă întrerupe orice comuniune sufletească cu aceştia. Acest lucru îl

va înţelege bine oricine, când va observa pe cei ce astăzi trăiesc în păcat. Ei nu vor să aibă nicio legătură spirituală cu oamenii evlavioşi şi virtuoşi. Păcătosul este pierdut şi pentru sine însuşi. Nu ştie de unde vine şi încotro se îndreaptă. Nu ştie să-şi apere sufletul. Rătăceşte mereu. Rătăceşte şi cu ideile şi gândurile sale, căci gândeşte şi cugetă minciuni şi nebunii de ale lumii. Rătăceşte şi cu cugetele sale, cu faptele şi cu modul său de viaţă, căci trăieşte într-un mod care îl pierde şi îl osândeşte.

Se poate întâmpla ca oaia, după ce s-a depărtat de păstorul ei, să găsească o hrană bună şi o libertate plăcută, până la o vreme. Dar oaia va afla aceste daruri fie într-un ogor străin, în care va fi prinsă că a păscut fără să aibă dreptul, fie într-un loc pustiu, unde va avea să fie expusă la primejdii mari: tâlhari, fiare sălbatice, prăpăstii, moarte, într-un fel asemănător, şi păcătosul, după ce s-a îndepărtat de Dumnezeu, se desfătează la început cu plăcerea trecătoare şi cu bucuria păcatului. Dar tocmai în asta constă amăgirea şi cursa. De aici înainte, păcătosul este expus la mari primejdii: trăieşte întotdeauna cu frica în sân, căci multe păcate sunt pedepsite încă în viaţa aceasta, şi ele expun pe cel ce le săvârşeşte la ruşine şi la ocară. Ziua de mâine îl îngrozeşte, el nu vrea să se gândească defel la viitorul lui, fiindcă este uşuratic şi nechibzuit. Păcătosul este în primejdie să devină jucăria fiarei sălbatice, adică jucăria lui Satana, care *„umblă ca un leu răcnind, căutând pe cine să înghită"* (1 *Ptr* 5, 8). Propriile lui patimi păcătoase, la care s-a dedat, se fac nişte fiare nesăţioase, care îi sfâşie cărnurile, ajungând să-i arunce sufletul în pierzanie veşnică. Câtă stricăciune provoacă într-un organism omenesc beţia, petrecerile de toată noaptea, neînfrânarea, imoralitatea! Mai de plâns este însă că cel păcătos nu mai poate să se întoarcă singur la Dumnezeu, de voia sa, după cum nici oaia cea pierdută nu poate să-şi regăsească singură păstorul şi ţarcul.

Grija lui Dumnezeu pentru cel păcătos

Cititorii care au o idee cât de vagă despre viaţa păstorească ştiu că între turmă şi păstor, între păstor şi fiecare oaie a lui în parte este o legătură specială şi reciprocă. Din pricina acestei legături strânse, ciobanul, când îşi pierde vreo oaie, este neliniştit şi îngrijorat, precum desigur şi oaia este îngrijorată când îşi dă seama că s-a rătăcit de la păstorul ei.

Aşadar, ciobanul lasă celelalte oi la păşune în siguranţă şi pleacă să o găsească pe aceea una. Ciobanul are un număr însemnat de oi, o sută, prin urmare ar fi putut să rămână indiferent, neexpunându-se la atâtea osteneli pentru una singură. Dar nicidecum. Ciobanul nu vrea să piardă nici pe una. La ce osteneli şi griji se supune el pentru acea una! Aleargă, întreabă pe trecători. Cercetează cu grijă urmele, se coboară în prăpăstii, strigă şi cheamă, căci glasul lui este cunoscut de oile sale.

La sfârşit, după zile întregi de căutare, o găseşte. Dar nici acum ostenelile ciobanului nu încetează. Luaţi seama la cuvintele parabolei, în care Domnul a zugrăvit atât de artistic moravurile păstoreşti. De îndată ce ciobanul a găsit oaia pierdută, o ia pe umerii săi, ca s-o ducă înapoi, într-un loc sigur. Oricât ar fi de obosit, de căutările şi de rătăcirile prin care a trecut, totuşi după ce a găsit oaia, se expune la o osteneală dublă: să se întoarcă la turmă, dar să ducă şi oaia pe umeri. O duce pe umeri, căci ea, obosită de lungile rătăciri, ar pieri pe drum. Cu multă duioşie şi dragoste, păstorul o pune pe umerii lui, ca oaia cea pierdută să se întoarcă la turmă fără nicio osteneală.

Cât de minunat se aseamănă aceste griji ale ciobanului cu grija neîncetată şi duioasă pe care o are Hristos, păstorul cel bun, ca să întoarcă la mântuire o oaie cuvântătoare pierdută. Domnul zice acele cuvinte, grele de multe înţelesuri: „*Tatăl Meu până acum*

lucrează, şi Eu lucrez" (*In* 5, 17) şi: *„Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine şi să îndeplinesc lucrarea Lui"* (*In* 4, 35). Adică: hrana Mea este să fac voia Tatălui Meu şi să împlinesc lucrul mântuirii oamenilor, în vederea căruia M-a trimis El în lume. În aceste cuvinte, Domnul ne dă o idee despre lucrarea şi despre grija lui Dumnezeu, pentru mântuirea păcătosului.

Omenirea întreagă, care *„rătăceşte ca o oaie"* (*Is* 63, 6), are pentru Dumnezeu un preţ cel puţin tot atât de mare ca cel pe care îl are o oaie pentru păstorul celor o sută de oi. Dumnezeu are turmă mare: cete şi oştiri nenumărate de îngeri şi de puteri. Ar fi putut foarte bine să se arate indiferent faţă de omul care s-a pierdut din pricina neascultării. Totuşi, câtă duioşie, câtă grijă şi dragoste pune Dumnezeu pentru întoarcerea păcătosului! Dragostea lui Dumnezeu pentru om este neasemuit mai mare decât cea a păstorului pentru oaia lui. Să ne gândim că Dumnezeu a trimis pe Fiul Său cel Unul Născut *„ca să caute şi să mântuiască pe cel pierdut"* (*In* 19, 10). Dumnezeu a primit să-L vadă pe Fiul Său sub înfăţişarea smerită de om, care se osteneşte şi suferă, asudă şi este prigonit în Galileia şi în Iudeea pentru oile cele pierdute. Tatăl a primit să-L vadă pe Fiul Său spânzurat pe lemnul crucii, jertfindu-Şi viaţa şi suferind moartea cea mai îngrozitoare şi necinstită, ca să mântuiască pe omul cel păcătos. Acest lucru este cel mai mare, mai neasemănat şi mai negrăit din toate câte le-a făcut Dumnezeu, în cer şi pe pământ. *„Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea încât pe însuşi Fiul Său cel Unul Născut l-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică"* (*In* 3, 16), zice Hristos.

Dar cum să descriem grijile pe care Dumnezeu le are, în chip văzut, prin Biserica Sa, iar în chip nevăzut şi tainic, prin multe mijloace ştiute numai de El, ca să întoarcă spre calea mântuirii pe

orice om păcătos şi pierdut? Dacă toţi creştinii care s-au întors de la păcat ar cerceta cu de-amănuntul tot păcatul lor şi povestea vieţii lor, ar fi izbiţi şi uimiţi de mijloacele minunate pe care Dumnezeu le-a pus în lucrare ca să-i întoarcă de la pierzanie. Fiecare dintre noi are o poveste care ar putea servi de învăţătură multora. Însă multe capitole ale acestei poveşti a vieţii noastre ne rămân necunoscute acum, dar ni se vor lămuri în viaţa viitoare. Atunci ne vom minuna şi vom slăvi mai mult pe Dumnezeu, Părintele nostru cel bun.

Dragostea lui Dumnezeu este atât de mare şi atât sunt de înţelepte mijloacele folosite pentru întoarcerea păcătoşilor, încât niciun păcătos n-ar trebui să rămână în rătăcire. Veţi obiecta: şi totuşi vedem pe atâţia şi atâţia în calea păcatului şi a pierzării. Da, desigur, dar întrucât ei mai trăiesc încă în viaţa aceasta, nu poţi să afirmi despre ei că sunt definitiv pierduţi. Este foarte probabil să se întoarcă chiar mâine. Dacă unii rămân definitiv în pierzare, rămân aşa fiindcă aşa au vrut ei. Dar de aici înainte, ei nu mai sunt nişte oi rătăcite ale lui Dumnezeu. Au ieşit din turma lui Dumnezeu şi au căzut o mulţime de altfel de făpturi. Precum oaia, pe care ciobanul a aflat-o şi pentru care întrebuinţează orice mijloc, ca să se apropie de ea, dacă însă ea se sălbăticeşte şi se depărtează necontenit, a ieşit din ceata oilor şi ciobanul o părăseşte ca să fie hrană lupilor; tot aşa şi oamenii care cu bună ştiinţă rămân departe de Dumnezeu şi se usucă în păcat, încât nu mai vor să se întoarcă deloc, s-au înstrăinat cu totul de Dumnezeu şi nu mai sunt oi ale Sale.

Bucuria produsă de întoarcerea oii

Însă pe oaia care aude glasul păstorului şi aleargă să-l întâmpine, păstorul o primeşte, o pune pe umerii săi *„bucurându-se"*. Ba mai mult:

„Venind acasă, cheamă pe prieteni şi pe vecini spunându-le: bucuraţi-vă împreună cu mine, căci am găsit oaia pe care o pierdusem" (v. 6).

Această imagine este de asemenea foarte firească, copiată după realitate. Când se pierde o oaie dintr-o turmă oarecare, toţi păstorii iau la cunoştinţă pierderea şi participă la necazul şi la grija păgubaşului, îl întreabă adesea: nu cumva ai găsit-o? Ciobanul se bucură, când o găseşte, pentru că nu şi-a pierdut osteneala, dar şi fiindcă oaia lui a fost salvată. Dar ca să sporească bucuria produsă de această întâmplare, ciobanul o face cunoscută prietenilor şi vecinilor, pe care îi invită să se bucure împreună cu el. Se pare că şi o tragedie pastorală din epoca Mântuitorului conţinea aceeaşi frază: *„Bucuraţi-vă împreună cu Mine, căci am găsit oaia pe care o pierdusem"*. Dar această scenă redată în parabolă, zugrăveşte interesul plin de duioşie cu care lumea cerească urmăreşte drama pocăinţei şi a întoarcerii păcătosului pierdut.

Când vreun creştin se îndepărtează de turma lui Hristos şi rătăceşte în pustiul păcatului, îngerii, vecinii lui Dumnezeu, află îndată despre această tristă întâmplare. Ei se smeresc de rătăcirea acelui om. Şi iarăşi, când grijile bunului Părinte pentru mântuirea omului la care slujesc cu mult sârg îngerii întorc pe vreun păcătos la pocăinţă, îngerii află îndată de întâmplare şi se bucură, după cum vom vedea mai jos: trebuie să luăm aminte la un cuvânt foarte mic, o simplă particulă, dar de o mare însemnătate. Mântuitorul zice: Mi-am găsit oaia pe care-o pierdusem. Cu toate că oaia era pierdută din vina ei, cu toate că ea se despărţise de păstorul ei, niciodată păstorul n-a încetat s-o considere a sa.

Câtă mângâiere aduce acest cuvânt mic miilor de păcătoşi, care, când vin la simţământul păcătoşeniei lor, tind să se scufunde în adâncul deznădejdii. Le vine în cap ideea că ei au încălcat atât de mult legea lui Dumnezeu, încât acum nu mai pot fi primiţi de

Dumnezeu! Dar nu-i adevărat. Hristos şi atunci când tu rătăceşti în păcat, cititorule, nu încetează să te privească ca pe o oaie a Sa proprie. Cu atât mai mult te priveşte aşa, din clipa când te întorci la El. Aşadar, nu şovăi să te apropii de Hristos. Vei vedea că nu numai te primeşte, dar te şi ridică pe umerii Săi cei puternici. Te sprijină prin dreapta lui cea atotfăcătoare şi te aduce înapoi în turmă ca să urmezi de aici înainte, fără abatere, calea mântuirii.

II. Parabola cu drahma cea pierdută

Domnul ne pune înainte încă o pildă, tot în formă de întrebare, ca să arate şi mai limpede cât este de drept ca El să primească pe păcătoşii care se pocăiesc. *„Sau care femeie, având zece drahme, dacă pierde una, nu aprinde opaiţul şi mătură casa şi caută cu grijă, până ce o găseşte?"* (v. 8).

Cine pierde drahma

În această parabolă a Domnului, persoana care a pierdut drahma este o femeie. Faptul acesta are un motiv special. Deoarece femeia, având parte de mai puţine bucurii decât bărbatul şi nefiind obişnuită să cheltuiască banul fără socoteală, simte mult mai mult necaz când pierde un bănuţ şi mult mai multă bucurie când îl găseşte. Prin urmare, femeia era mai potrivită, ca personaj al parabolei, să arate bucuria ce se face prin pocăinţă a unui păcătos.

Deci femeia din parabolă avea zece drahme şi a pierdut una din ele. Deşi cu acest număr Domnul vrea să arate mai cu seamă interesul pe care El îl poartă pentru cel păcătos, totuşi se poate înţelege şi în felul următor: că numărul celor care rămân definitiv pierduţi este foarte mic, în comparaţie cu fiinţele înţelegătoare, cu oamenii buni, cu îngerii şi cu sfinţii, care se află în apropiere de Dumnezeu. De

aceea, nu se cuvine să credem că toată lumea merge în pierzanie fiindcă vedem pe mulţi trăind în păcat. Rătăcesc jalnic acele persoane care cu atâta uşurătate zic: dacă cei mai mulţi se pierd, de ce să nu mă pierd şi eu? Nicidecum, omule! Nu sunt cei mai mulţi cei ce se pierd. Cei pierduţi sunt puţini în comparaţie cu nenumăratele oşti ale îngerilor şi ale celorlalte fiinţe cereşti, ale oamenilor buni şi ale sfinţilor, care nu s-au depărtat de Dumnezeu. Aşadar, tu nu trebuie să urmezi soarta celor puţini, ci a celor mulţi.

Ce înseamnă drahma pierdută

Drahma pe care femeia a pierdut-o avea valoare nu numai fiindcă era de argint. S-ar fi putut întâmpla să fie de hârtie, cum sunt banii noştri de astăzi, care nu au valoare ca hârtie. Drahma femeii avea valoare mare, fiindcă era rodul unei îndelungate osteneli, căci salariul unui muncitor pe o zi era mai mic decât o drahmă, era abia de un dinar, după cum vedem la Matei (20, 2). Cititorul înţelege, deci, câtă osteneală a depus femeia ca să câştige cele zece drahme. Drahma avea valoare, fiindcă avea pe ea inscripţia şi pecetea statului, sau chipul regelui, prin care banul avea valoare de schimb. Tot astfel, sufletul nostru are o mare şi nepreţuită valoare, mai cu seamă fiindcă este chipul lui Dumnezeu. Sufletul are valoare şi preţuieşte mai mult decât toată lumea. Acest lucru îl afirmă însuşi Domnul, când zice: *„Ce va folosi omul, dacă va câştiga lumea toată şi îşi va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?"* (*Mc* 8, 36-37). Deoarece sufletul nostru este chipul lui Dumnezeu, dacă el este curăţit şi sfinţit în aşa fel încât Dumnezeu să-şi recunoască asemănarea în suflet, atunci acesta va avea dreptul să trăiască cu Dumnezeu în fericire veşnică. Dar dacă păcatul distruge, strică şi şterge chipul lui Dumnezeu din sufletul nostru, atunci sufletul îşi pierde dreptul la fericire, ca şi bancnota de hârtie, de pe care s-a şters pecetea statului.

Din nefericire, omul lasă chipul lui Dumnezeu cel sfânt, lasă sufletul său nepreţuit să piară în gunoi. Da, în gunoi! Acest lucru îi arată parabola, când zice că femeia mătură casa şi îşi caută drahma pierdută în gunoi. Sufletul care s-a predat lumii păcatului şi s-a lipit de plăcerile nelegiuite se aseamănă cu aurul, care se pierde în noroi şi în gunoaie. Cititorule, ce ai zice tu despre un om care ar lăsa diamantele şi giuvaericalele lui de mult preţ să se piardă în noroi sau în gunoi? Însă creştinul care îşi pierde sufletul în noroiul şi în gunoiul păcatelor face acelaşi lucru, ba unul cu mult mai trist şi mai pierzător.

Grijile pentru găsirea drahmei. Femeia din parabolă îşi face multe griji, ca să găsească drahma: aprinde opaiţul, ca să vadă până şi în colţurile cele mai întunecate, mută mobilele, cercetează cu grijă, dă cu mătura, prin toate colţurile, într-un cuvânt, nu-şi încetează grija, până nu-şi găseşte drahma. Acestea toate închipuiesc grija continuă şi iubitoare a lui Dumnezeu, ca să atragă pe păcătosul care s-a pierdut în gunoaiele lumii.

Dumnezeu aprinde lumina Evangheliei, ca să lumineze adâncurile cele întunecate ale sufletului acelui păcătos şi trimite razele cele luminoase şi înviorătoare ale harului Duhului Sfânt. Şi astfel se îngrijeşte să facă sufletul păcătosului să simtă starea în care se găseşte. Apoi mătură sufletul, ca să înlăture necurăţiile şi murdăriile care îl acoperă, îl înăbuşe şi nu-l lasă să răsufle. Dumnezeu mătură ideile false şi zadarnice, obişnuinţele şi năravurile în care sufletul este îngropat. Şi nu încetează grija Lui cea înţeleaptă, până când nu aduce şi sufletul păcătosului înapoi, la acea comoară de fericire întru care se odihnesc sufletele sfinţilor.

Bucuria pentru găsirea drahmei

„Şi aflând drahma, cheamă pe prietene şi vecine, zicând: bucuraţi-vă împreună cu mine, căci am găsit drahma pe care o

pierdusem" (v. 9). Şi această faptă a femeii este de o naturaleţe şi de un firesc rar. Se supărase atât de mult, când a constatat pierderea banului, iar acum se bucură atât de mult că l-a găsit, încât vrea să facă şi pe alţii părtaşi ai bucuriei ei. De aceea îşi cheamă prietenele şi vecinele, le împărtăşeşte lor vestea cea bună. Se osteneşte să le informeze, le face parte la bucuria ei, ca astfel această bucurie să sporească şi întâmplarea să capete proporţii mai mari.

Aplicarea celor două parabole

Şi acum, însuşi Domnul prezintă foarte explicit nemărginita bogăţie a bunătăţii lui Dumnezeu şi marea însemnătate pe care o are pocăinţa şi mântuirea unui păcătos. El zice: *„Vă spun vouă că tot astfel se face bucurie înaintea îngerilor lui Dumnezeu, pentru un păcătos care se pocăieşte"* (v. 10).

Este ca şi cum Domnul ne-ar zice: să înţelegeţi bine bogăţia cea nemărginită a dragostei lui Dumnezeu şi marea importanţă pe care o are pocăinţa şi mântuirea voastră. Lucrul acesta îl puteţi vedea nu numai din multele griji, pe care le pune înţelepciunea lui Dumnezeu pentru întoarcerea voastră, dar şi din faptul că Dumnezeu îşi află plăcere şi bucurie în pocăinţă, fie şi a unui singur păcătos, în prezenţa a o mulţime de îngeri, care iau parte la această bucurie. Dumnezeu nu se bucură numai de celelalte lucruri ale Sale, care sunt foarte bune. Nu se bucură numai pentru cele ce se întâmplă în cer, unde nu este decât desfătare şi frumuseţe. Ci se bucură şi pentru întoarcerea păcătosului. Acest lucru este cu totul minunat. Dumnezeu cel mare şi nemărginit se bucură, nu numai de întoarcerea unor popoare întregi, care părăsesc rătăcirea închinării de idoli şi a păcatului, precum se întâmpla în vremurile apostolilor, ci Se bucură şi atunci când un singur păcătos, un singur călcător de lege, spre care noi privim cu silă, se pocăieşte.

Ce lucru aducător de bucurie şi plin de învăţăminte este bucuria îngerilor, pentru pocăinţa noastră a păcătoşilor! Aceste făpturi

preabune, care se silesc cu mult curaj să ne ajute şi să conlucreze la mântuirea noastră, sunt duhuri slujitoare, pe care Dumnezeu le trimite ca să slujească oamenilor, care vor fi moştenitori ai mântuirii (cf. *Evr* 1, 14). Sfinţii îngeri urmăresc cu un interes foarte mare şi viu toate întâmplările din istoria neamului omenesc. Ei se bucură şi atunci când un singur păcătos se întoarce la calea mântuirii. Pentru ce simt ei o bucurie atât de mare, pentru o cauză care le este străină? Îngerii se bucură fiindcă ei sunt formaţi în armonie cu caracterul cel sfânt al lui Dumnezeu. Îngerii au dobândit bunătatea şi dragostea lui Dumnezeu. La fel şi tot creştinul, care îşi formează un caracter nevinovat şi bun, va fi un înger, va avea bucuria şi fericirea pe care o au îngerii în apropierea lui Dumnezeu.

Sunt însă şi mai minunate cuvintele Domnului, care conţin aplicarea pildei cu oaia cea pierdută. Iată ce zice Domnul: *„Zic vouă că se va face bucurie în cer pentru un păcătos care se pocăieşte, mai mare decât pentru nouăzeci şi nouă de drepţi, care nu au nevoie de pocăinţă" (v. 7).*

Adică: vă încredinţez că în cer este mai mare bucuria pentru un singur păcătos, care se pocăieşte, decât cea pentru mulţi drepţi. Dumnezeu Se bucură mai mult pentru mântuirea omului, care era căzut, decât pentru îngerii care nu pot să cadă şi nu au trebuinţă de pocăinţă. Căci bunătatea lui Dumnezeu şi puterea harului Său apar cu mult mai mari, în întoarcerea şi în mântuirea unui păcătos notoriu, decât în purtarea mereu bună a unui om drept. Ci este foarte firească acea concluzie, că este mai mare bucuria în cer pentru acei vameşi şi păcătoşi mari, care se apropiau de Hristos cu pocăinţă şi cu zdrobire de inimă, decât cea pentru farisei şi cărturari. Căci aceştia îşi închipuiau că sunt drepţi şi nu mai au nicio nevoie de pocăinţă, precum aveau ceilalţi oameni. Dar din pricina acestei idei nesocotite şi trufaşe, cărturarii şi fariseii nu numai că nu dădeau Domnului nicio bucurie, ci murmurau, nefericiţii, osândind o faptă pentru care lumea cerească se bucură şi se emoţionează! Cât de jos decade omul, când se împotriveşte şi

se supără pentru nişte lucruri, pentru care Dumnezeu şi îngerii Săi Se bucură, şi dimpotrivă se bucură pentru acelea care întristează pe locuitorii cereşti!

Deci, este mai mare bucuria pentru păcătoşi, care se pocăiesc, căci ei, ale căror multe păcate au fost iertate, vor iubi mult mai mult pe Dumnezeu (*Lc* 7, 47). Ei se dedică mai mult lui Dumnezeu, precum a făcut Pavel, şi devin unelte la întoarcerea altor păcătoşi, prin cuvintele şi exemplele lor. Ei se fac, prin aceasta, unelte ale slavei lui Dumnezeu. Acest lucru l-a spus şi David când, după cele două mari păcate ale sale, se pocăia şi cerea iertare: *„Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce"* (*Ps* 50, 14). Iar Pavel, cel mai mare păcătos convertit, spune despre sine că, atunci când apostolii din Ierusalim au aflat *„Că cel ce ne prigonise odinioară, acum binevesteşte credinţa, pe care odinioară o prigonea, au proslăvit pe Dumnezeu împreună cu mine"* (*Ga* 1, 23-24). Da, iubite cititor, este un mare eveniment chiar şi pocăinţa unuia dintre noi, păcătoşii cei mai mărunţi. Este un eveniment cu răsunet mondial! Mulţi doresc să ajungă personalităţi de seamă în naţiunile lor şi să atragă atenţia lumii întregi, cu toate că pământul este numai o parte infimă a lumii celei mari. Aceştia fie că străbat văzduhul ca să obţină un record provizoriu, fie că se supun la mari nenorociri şi întreprind experienţe primejdioase, ca să facă vâlvă în tot pământul, în jurul numelui lor. Cu toate acestea, puţini sunt cei ce reuşesc în planurile lor; iar faima lor este scurtă, piere ca fumul în vânt şi nu se mai află. Însă pocăinţa păcătosului, un lucru la aparenţă neînsemnat, este un mijloc şi un prilej pentru fiecare dintre noi, ce provoacă dragostea cerului întreg, cu nenumăratele cete de îngeri şi de sfinţi, deschide braţele Părintelui ceresc şi ne conduce la fericirea şi la strălucirea sfinţilor din cer.

PARABOLA FIULUI RISIPITOR

(*Lc* 15, 11-32)

Pornind de la acelaşi prilej, Domnul a prezentat şi o a treia parabolă, ca o completare şi o încununare a celor două dinainte. Dacă în cele două parabole dinainte Domnul a arătat ce sentimente umplu inima lui Dumnezeu pentru păcătoşii care se pocăiesc, în aceasta de acum va prezenta drama interioară întreagă a pocăinţei păcătosului. Iar această a treia parabolă este numită *„parabola fiului risipitor"*, fiind o podoabă de preţ a comorii evanghelice şi o lumină a parabolelor. În toată literatura omenirii, în toate maximele înţelepciunii omeneşti, nu poţi afla o comoară atât de nepreţuită de înţelepciune, milostivire, iubire, duioşie, câtă este depusă în puţinele rânduri ale parabolei fiului risipitor. Fiecare cuvânt al ei este de o profunzime uimitoare şi fiecare literă a ei este o gamă de culori foarte artistice şi minunate, care exprimă frumuseţea cea mai strălucitoare şi face din această parabolă o capodoperă fără pereche, pe care nu putea să o compună decât numai Dumnezeul înţelepciunii şi al dragostei.

Care păcătos plin de căinţă nu este mişcat şi zguduit adânc de un sentiment viu şi dulce, când citeşte pilda fiului risipitor? Ce mulţime de păcătoşi şi deznădăjduiţi nu au aflat şi nu află încă şi acum în pilda aceasta cel mai bun mijloc de a-şi salva sufletul de naufragiu şi nu s-au grăbit, plini de nădejde în mila dumnezeiască, să afle iertare, pace sufletească, uşă de mântuire? Pe drept cuvânt această pildă este numită Evanghelia Evangheliilor. Şi, pe drept cuvânt, un scriitor bisericesc din vremurile modeme a spus că, dacă Hristos n-ar fi adus pe lume nicio altă învăţătură, în afară de această unică pildă, El ar fi reuşit numai prin această pildă singură să ne încredinţeze că El este cu adevărat Dumnezeul dragostei şi al mântuirii fără margini.

Păcatul fiului mai tânăr

Parabola începe cu următoarele cuvinte: *„Un om avea doi fii"* (v. 11). Însă cine oare este acest om, tatăl celor doi fii, pe care Hristos ni-l va prezenta ca pe un minunat şi vrednic de urmat exemplu de părinte bun? Am mai spus şi în altă parte că, sub fiecare cuvânt al parabolelor, se ascunde un înţeles sublim şi dumnezeiesc. Aşadar, tatăl celor doi fii, pe care parabola ni-l prezintă, nu este altul decât însuşi Dumnezeu, Tatăl nostru cel din ceruri, Părintele întregii familii omeneşti. El ne-a zidit; cu toţii suntem copii ai acestui tată. *„Oare nu eşti Tată al nostru al tuturor? Oare nu un singur Dumnezeu ne-a făcut pe noi?"*, zice Duhul Sfânt prin proorocul Maleahi (2, 10). El Se îngrijeşte şi economiseşte, mai mult decât orice tată iubitor, atât cele pentru viaţa noastră trupească, cât şi cele pentru creşterea vieţii noastre duhovniceşti, pentru mântuirea şi fericirea noastră veşnică. Dumnezeu este Tată al tuturor oamenilor şi îi iubeşte pe toţi, ca pe copiii Săi.

Dar, deşi Dumnezeul dragostei ne iubeşte pe toţi în chip nemărginit, din nefericire, noi oamenii, nu Îl iubim toţi în aceeaşi măsură. Unii dintre oameni – cei evlavioşi, drepţi şi sfinţi – îl

iubesc din tot sufletul şi din toată inima lor. Ei şi-au supus voia lor voinţei Părintelui ceresc, doresc să trăiască mereu cu El în gând şi în realitate. Dar alţii – cei păcătoşi, necredincioşi şi lipsiţi de evlavie – vor cu orice chip să se îndepărteze de Dumnezeu Părintele şi să trăiască după poftele şi după voinţele lor cele nelegiuite. Şi astfel, deşi toţi suntem de o fire, deşi toţi suntem copii ai aceluiaşi Părinte, totuşi suntem despărţiţi în două cete, fiecare cu caracterul ei deosebit. De aceea şi Domnul, în parabola Sa, prezintă omenirea, care este una şi singură, ca împărţită în două şi personificată prin cei doi fii cu caractere diametral opuse. Căci, pe când fiul cel mai mare era serios, păstrător, ascultător şi înfrânat, cel mai tânăr este nestatornic, vioi, nerăbdător şi nesupus. El se grăbeşte să-şi pună soarta la încercare, urmând, nu sfaturile tatălui său celui înţelept şi încercat, ci fantezia şi pornirea lui cea lipsită de prevedere. Acest fiu mai tânăr personifică pe toţi păcătoşii; el ne simbolizează pe fiecare dintre noi, aşa cum ne aflăm, în starea firească, mai înainte de a ne naşte din nou. Cea mai mare parte a parabolei se învârte în jurul fiului mai tânăr. Este nevoie să cercetăm mai atent şi mai cu amănuntul purtarea acestuia, căci prin ea Domnul exprimă, ca un mare Psiholog şi zugrăveşte ca cel mai bun Pictor, viaţa şi purtarea oricărui om păcătos de pe pământ.

Cererea îndrăzneaţă a fiului mai tânăr. La începutul parabolei, fiul mai tânăr se prezintă în faţa tatălui său şi îi expune o cerere care i se rostogolea în minte de multă vreme. *„Şi a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea de avuţie care mi se cuvine”.* S-ar fi cuvenit ca fiul mai tânăr, dintr-un elementar respect către Părintele cel bun, să se poarte puţin mai blând şi mai cuviincios şi să-i spună: tată, te rog, fa-mi o plăcere, Dă-mi – dacă vrei – câţiva bani, de care am nevoie.

Ar fi putut să zică şi altfel: Dă-mi o oarecare sumă de bani acum, pune-mă la încercare, să vezi cum îi voi neguţători; iar după aceea, dacă vrei, încredinţează-mi şi o sumă mai mare. Dai nicidecum n-a întrebuinţat fiul mai tânăr astfel de cuvinte. Dimpotrivă, el, care

era poate cel mai iubit, căci părinţii au oarecare slăbiciune pentru copilul lor cel mai mic, se poartă cu îndrăzneală, cu trufie, cu pretenţii. *„Dă-mi partea ce mi se cuvine"*, zice el. El nu cere tatălui să-i dea atâta avere, câtă socoteşte tatăl că este bine să-i dea, ci-i zice să-i dea partea de avere care i se cuvine ca fiu. El zice: vreau să am de pe acum averea mea; nu pot să aştept viitorul; vreau să mă bucur de pe acum de bunătăţile pe care le caută sufletul meu. Iată felul de vorbire al tânărului nesocotit.

Dar, tinere nesocotit, în ce fel ţi se cuvine ţie o parte din avere? Nu este ea proprietatea tatălui tău? Unde ai aflat că ai şi tu dreptul la avere? Nu cumva tatăl tău te-a lipsit până acum de cele trebuincioase? Nu cumva este un tată urâcios, uscat la suflet, zgârcit, care îşi tiranizează familia? Ba dimpotrivă! Parabola va arăta că este un părinte foarte iubitor şi un stăpân bun, în casa căruia şi slugile au belşug de bunătăţi. Cu atât mai mult fiii săi sunt îndestulaţi şi se bucură de toate. Aşadar, fiului mai tânăr nu-i lipsea nimic, însă toate se dădeau cu măsură. Tatăl, ca un pedagog înţelept, având în vedere adevăratul interes al copiilor săi, ţinea toate în bună rânduială. El lua măsurile necesare pentru copiii săi să nu devină nişte neînfrânaţi şi nişte destrăbălaţi. Dar fiul cel mai tânăr nu suporta nicio îngrădire, şi avea o înclinare firească spre nesaţ. Mediul familiei îl apăsa, prezenţa tatălui său i se părea o piedică grea la realizarea poftelor sale. Fiul mai tânăr nu voia să ducă jugul pedagogiei părinteşti. Supravegherea iubitoare a tatălui i se pare o robie de nesuportat. El însetează după o libertate fără frâu. De aceea se prezintă înaintea părintelui său cu o obrăznicie, pe care o au mulţi tineri din epoca actuală, îşi exprimă pretenţia sa: *„Tată, dă-mi partea de avere ce mi se cuvine"*.

Dar, iubite cititor, nu credeţi că în această purtare a fiului mai tânăr din parabolă este zugrăvită aidoma purtarea oricărui om păcătos faţă de Dumnezeu? Ba da, este o copie desăvârşită. Şi iată

dovada: omul, care vrea să trăiască în păcat, îşi închipuie că toate darurile pe care i le dă bunătatea lui Dumnezeu sunt datorate, că Dumnezeu îi este dator şi că, prin urmare, aceste daruri sunt proprietatea omului. Sănătatea, aerul, soarele, apa, pâinea, banii, pe toate le socoteşte lucruri fireşti, care i se cuvin pe drept, ca şi cum le-ar fi creat omul însuşi, ca şi cum ar fi *„partea de avere ce i se cuvine"*, cu care Dumnezeu îi este dator, şi trebuie să i-o dea. De aceea omul păcătos nu simte nicio recunoştinţă faţă de Dumnezeu pentru aceste daruri. Iată cea dintâi greşeală a omului, cea de temelie. Dar cea dintâi greşeală devine mai întotdeauna un început pentru alte greşeli mai mari şi mai dese. Mai cu seamă nerecunoştinţa şi nemulţumirea sunt urmate de neruşinare, precum au zis bătrânii. Tocmai din această pricină, un astfel de om se poartă cu neruşinare cu lipsă totală de respect şi cu independenţă faţă de Dumnezeu. El nu simte nici respect, nici evlavie pentru Părintele ceresc, ci Îl jigneşte cu purtarea lui nemulţumitoare şi nerespectuoasă. Prin faptele lui, el huleşte pe Dumnezeu. Adesea auzim pe astfel de nemulţumitori, vorbind despre Dumnezeu ca despre un om obişnuit, ba chiar mai prejos de ei. Ei îndrăznesc să judece şi să osândească faptele lui Dumnezeu, găsesc că multe din acestea sunt, chipurile, nelalocul lor, ba încă hulesc urât şi sfântul nume al lui Dumnezeu, încât te apucă groaza când îi auzi vorbind.

Ba mai vin şi cu pretenţii, ca fiul mai tânăr din parabolă. Ei socotesc viaţa de evlavie ca pe un jug foarte greu de dus. Ei vor să trăiască departe de casa Părintelui lor, departe de sfânta Biserică, căci ea este casa lui Dumnezeu. Ei vor să trăiască în locuri bogate şi împestriţate, în locuri populate, în marile oraşe cu palate de marmoră, unde mulţimea de distracţii îi atrage, unde femeile stricate îşi vând trupurile pe bani acestor apostaţi neprevăzători. Păcătoşii vor să trăiască fără să ia aminte la vestirea Evangheliei. Ei îşi fac de râs şi de glumă din toate cele sfinte şi dispreţuiesc pe aceia

care rămân credincioşi Părintelui, evlavioşi, înţelepţi şi păstrători. Cei răi urmăresc să aibă numai bani şi independenţă, ca să trăiască departe de Dumnezeu. Pe un astfel de păcătos îl prezintă Iov, când zice către Dumnezeu: *„Depărtează-Te de mine, căci nu vreau să cunosc căile Tale"*.

Cei răi, ca şi fiul mai tânăr din parabolă, caută partea de bunuri ale lumii de aici şi sunt cu totul indiferenţi faţă de partea de bunuri cereşti ale vieţii viitoare. Ei vor să se bucure acum, aici, în lumea aceasta, de avere, de plăcere, de slavă. Vreau să-mi trăiesc viaţa, zic ei. Vreau să mă bucur de lume: dacă nu mă distrez acum, să mă distrez când voi îmbătrâni? Aşadar, dă-mi mie partea cuvenită din bunurile acestei lumi. Dă-mi ce doreşte inima mea, care este stricată şi care caută cele trecătoare în loc de cele veşnice, cele stricăcioase în loc de cele nestricăcioase, cele ieftine şi vătămătoare în locul celor de mult preţ şi folositoare. Toţi păcătoşii acestea le doresc şi le caută.

Observaţi iarăşi şi veţi vedea plini de trufie şi de încredere în sine, ca şi fiul mai tânăr, întruchiparea lor, care credea că este în stare să-şi chivernisească viaţa foarte bine şi fără intervenţia şi supravegherea părintească. Păcătosul, fie el cel mai neinstruit şi mai needucat om, este convins că se va descurca mai bine în viaţă, mergând pe calea pe care şi-a ales-o el, decât mergând pe acea cale, pe care i-a arătat-o Dumnezeu. Păcătosul nu are încredere în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, precum nici fiul mai tânăr din parabolă nu avea încredere că tatăl său poate să administreze bine averea. Păcătosul îşi cere partea din bunurile lumii de aici, ca să le administreze el, după capul lui cel înţelept, şi să ajungă mai curând la fericire! „Dacă aş avea eu bani, ai vedea cum trăieşte un om", îţi zic ei. Un altul se vaită: „Ce să faci? Dumnezeu a dat bani unui om care nu ştie să trăiască. Dacă aş pune eu mâna pe bani, apoi să vezi ce trai aş mai duce!" Noi, răspundem: „Dacă ai pune mâna pe bani, ai săpa o prăpastie, în care ai pieri, cum au pierit atâţia păcătoşi bogaţi". Această încredere în sine, cu care cei păcătoşi îşi închipuie că s-ar putea chivernisi minunat fără Dumnezeu, este

pricina de căpetenie a căderii atâtor şi atâtor oameni. Neîncrederea în judecata, înţelepciunea şi bunătatea lui Dumnezeu, precum şi încrederea desăvârşită în propria capacitate - adică egoismul şi trufia - sunt pricinile de căpetenie ale tuturor primejdiilor, sunt pricinile pierzaniei. Strămoşii noştri, Adam şi Eva, au împins tot neamul lor la moarte, tocmai din pricina acelei nebune doriri de slavă, a egoismului lor prostesc, în care i-a atras Satana. Şarpele le-a spus că vor fi mai fericiţi, dacă vor fi independenţi, ieşind din ascultarea şi din purtarea de grijă a bunului lor Părinte.

Iată, cititorule, primul pas spre păcat al fiului mai tânăr din parabolă, primul pas spre păcat al oricărui om, care apoi, dacă nu se întoarce, se face un mare păcătos.

Bunătatea tatălui. Dar care a fost răspunsul tatălui la cererea plină de îndrăzneală a fiului mai tânăr? Nu cumva l-a certat cu asprime? Nu cumva n-a primit deloc o cerere atât de lipsită de bun simţ? Nicidecum. Ci: *„Le-a împărţit lor averea"*, zice Domnul în parabolă (v. 12).

S-a înduplecat la cererea fiului său mai tânăr, nu din slăbiciune, nici dintr-o dragoste oarbă pentru un fiu nesupus, (cum se pleacă mulţi părinţi la cererile oricât de nebune ale copiilor lor), nu din lipsă de autoritate părintească, ci cu un scop de mare însemnătate, pe care îl vom vedea mai jos. Aşadar, tatăl a împărţit averea şi a dat fiului mai tânăr cele cerute de el, ca să nu poată să-i bage tatălui vina că l-ar fi nedreptăţit.

Prin purtarea sa, înţeleptul tată a dat fiului mai tânăr de înţeles că nu-i un părinte despotic, tiran, fără interes pentru fericirea copiilor săi, aşa cum îşi închipuia fiul mai tânăr; ci că este plin de bunătate şi bunăvoinţă. I-a mai dat să înţeleagă că nu doreşte să ţină lângă el cu forţa pe fiul său, deşi îl iubea mult şi voia să-l aibă mereu în preajma lui, ca amândoi să fie întotdeauna fericiţi. Desigur, tatăl a încercat să-l convingă cu cuvântul şi cu sfatul părintesc înţelept, prin rugăminţi şi prin înştiinţări despre pericolele, la care se supune un fiu, îndepărtându-se de casa părintească. Dar, când tatăl a văzut

că niciun mijloc n-a putut schimba hotărârea fiului mai tânăr, l-a lăsat liber să-şi pună planurile în aplicare. Căci tatăl înţelesese că numai experienţa amară va descoperi tânărului neascultător cât a fost de nebun şi nesocotit, când şi-a închipuit că va trăi mai fericit departe de tatăl său, avându-şi averea în mână şi administrând-o după capul său.

Purtarea tatălui faţă de fiul mai tânăr din parabolă este un chip foarte exact al purtării lui Dumnezeu faţă de oameni, şi libertatea omului, purtându-Se cu o deosebită bunătate părintească.

Dumnezeu nu refuză să dea avere, – adică daruri materiale şi spirituale – chiar şi acelora care vor să trăiască departe de El şi să întrebuinţeze aceste daruri spre scopuri păcătoase. Când Dumnezeu vede că oamenii nu pot înţelege bunătatea Sa şi nu I se supun, când vede că nu poate să dezrădăcineze din sufletul oamenilor gândul de înălţare şi egoismul, cu care ei îşi închipuie că pot să trăiască fericiţi, fără Dumnezeu, atunci El le dă ce cer, ca să experieze ei înşişi, prin suferinţele lor, relele pornite din trufie. Ca să înţeleagă nebunia lor şi să se cunoască pe ei înşişi, în urma relelor şi a primejdiilor la care îi expune desfătarea cu bunătăţile lumii acesteia, departe de Dumnezeu, în viaţa de păcat. Vine o vreme, în care Dumnezeu încetează de a Se mai împotrivi păcătoşilor şi *„îi lasă pe ei în voia poftelor inimii lor"*, zice dumnezeiescul Pavel (*Rm* 1, 24). Şi, când vor lua cunoştinţă, prin experienţă proprie, de urmările conduitei lor rele, atunci se vor convinge că nu numai nu au aflat fericirea, departe de Dumnezeu, ci, dimpotrivă, au dat numai peste amărăciune, necaz, viaţă tulburată şi neliniştită, nevoi mari şi neîndestulate. Dar despre acestea va fi vorba mai pe larg în restul parabolei.

Urmările păcatului făcut de fiul mai tânăr

Ce a făcut fiul mai tânăr, după ce şi-a primit partea de avere? Nu cumva a rămas în oraşul în care trăia tatăl său? Nicidecum. S-a grăbit să plece. Ba chiar a fugit pe ascuns. Nu a adresat nici măcar

un cuvânt de rămas bun bătrânului său părinte. *„Şi după puţine zile, strângându-şi toate, fiul mai tânăr s-a dus ţară îndepărtată”*, zice Domnul în parabolă.

„După puţine zile”

Fiecare cuvânt şi fiecare expresie a parabolei are un înţeles adânc şi prea însemnat, cititorule. Ia seama la expresia: *„După puţine zile”*. Pentru ce Domnul ni-l înfăţişează pe fiul mai tânăr fugind din casa părintelui său, din locul său de naştere, după puţine zile de la împărţirea averii? Fiindcă fiul mai tânăr reprezintă pe omul care vrea să trăiască viaţa lumii acesteia. Reprezintă pe omul căruia nu-i place să trăiască sub supravegherea lui Dumnezeu şi sub puterea legii divine, vrea să aibă neatârnare, să se folosească de bunurile vieţii prezente. Aşadar, de îndată ce un astfel de om a hotărât să trăiască în neatârnare, în depărtare de Dumnezeu, de îndată ce s-a văzut stăpân pe bani, pe o funcţie sau pe alte bunuri lumeşti, pe care le doreşte, el leapădă frâul harului dumnezeiesc, se scutură şi zvârle de pe el jugul bun al Domnului şi fuge departe de Dumnezeu. Nu vrea să mai meargă la sfânta biserică, pentru că acolo ar auzi pe Dumnezeu, care, prin Evanghelia Sa, i-ar porunci să facă o bună întrebuinţare a bogăţiei pe care i-a dat-o. La fel procedează omul păcătos cu sănătatea, arta, capacitatea, funcţia, harul oratoric, pe care ar trebui să le facă unelte de folos şi pentru alţi oameni, iar nu unelte ale slavei deşarte şi ale desfătării personale. Omul care vrea să trăiască lumeşte, nu vrea să mai audă că banii şi funcţia să sunt mijloace prin care e dator să slujească altora. El nu primeşte să-l înveţi să nu se lase dominat de patimile şi de poftele sale. El fuge departe, ca nu cumva să fie vădit vinovat faţă de aceste învăţături şi mărturii, fuge fiindcă i s-a înstăpânit în suflet un duh cu totul opus lui Dumnezeu. El nu simte nicio mulţumire să trăiască în adevăr şi în virtute, aproape de Dumnezeu.

Dar unde s-a dus şi cum a trăit fiul mai tânăr, după ce a fugit de la părintele său? Ţara în care a plecat şi starea tristă în care a ajuns el sunt arătate foarte bine în parabolă şi dezvăluie cu mult adevăr starea în care ajunge omul păcătos. Arată urmările păcatului şi pedepsele pedagogice date de Dumnezeu păcătoşilor pe pământ. Iată care sunt urmările păcatului:

O viaţă de apostazie fără frâu

Observaţi mai întâi că fiul mai tânăr n-a ales să plece într-o ţară vecină, ca să fie totuşi la o mică depărtare de tatăl său, ci el *„a plecat într-o ţară depărtată"*, ca să întrerupă orice legătură cu tatăl său. Tocmai această depărtare de casa tatălui arată că păcătosul se leapădă de Dumnezeu, întrerupe orice legătură cu Hristos şi cu Biserica sa. Această întrerupere a legăturii cu Dumnezeu şi cu învăţătura Sa este esenţa păcatului. Dar care este ţara îndepărtată în care se refugiază omul după ce s-a depărtat de Dumnezeu? Ţara este „lumea". Prin „lume" nu înţelegem pământul, cu cele ce Dumnezeu a făcut pe pământ, căci acestea nu sunt vătămătoare, nici nu sunt zidiri străine de Dumnezeu, ci când Domnul zice „lume", înţelege prin ea viaţa păcătoasă a apostaţilor. Dacă omul se aruncă într-o astfel de viaţă, ea se face o ţară cu totul, depărtată de Dumnezeu, o ţară în care niciodată Dumnezeu nu-Şi află plăcerea, o ţară care vatămă şi distruge pe om.

Sărmane om, fugi de Dumnezeu, fugi de izvorul oricărui bine, şi scapi într-o ţară cu care Dumnezeu nu are niciun fel de legătură! Rupi legăturile cu Dumnezeu, izvorul vieţii, şi fugi în ţara morţii! Nu înţelegi că în locul de unde Dumnezeu S-a îndepărtat nu există viaţă? Nu ştii că eşti de pe acum în pământul pedepsirii?

Şi iată, fiul risipitor, plecând într-o ţară îndepărtată *„şi-a risipit acolo avuţia, trăind în desfrânare"* (v. 13). Câte adevăruri se ascund în aceste puţine cuvinte! Aceste cuvinte formează oarecum o haină cernită, sub care sunt ascunse atâtea fapte ale întunericului şi un

atât de adânc noroi de fapte ruşinoase. Dar să analizăm această frază, ca să vedem mai bine ce este aceea stare de păcat.

„Şi-a risipit acolo averea lui"

Desigur, nu era mică acea parte a averii pe care bunul părinte i-o dăduse fiului mai tânăr, dar el totuşi a cheltuit-o repede. La început, i s-a părut că are la sine o comoară fără fund, că banii nu se vor sfârşi niciodată. Credea că este tot în casa părintească, unde niciodată fondurile nu lipseau. Aşadar, a început cheltuielile mari şi călătoriile. A locuit în casă mare şi mobilată frumos, s-a îmbrăcat în lux, şi-a cumpărat robi; invita la masă prieteni şi prietene din acea mulţime de persoane, care sunt întotdeauna uşor de găsit în împrejurări favorabile, dar când se termină banii pier îndată fără urmă, fără să se întoarcă măcar cu gândul înapoi. Fiul mai tânăr întindea zilnic mese, cu multe feluri de bucate, cheltuia şi cu luminatul şi încălzitul casei... Dar faptul că el a cheltuit repede averea părintească, Domnul ni-l prezintă prin două alte cuvinte foarte vii:

„Trăind în desfătări"

Ce banchete, ce serate, ce orgii, în acele centre, care atrag pe iubitorii de plăceri şi pe desfrânaţi cu luxul de lumină şi cu reclame luminoase, precum lumânarea atrage fluturii de noapte, care se apropie, până ce îşi ard aripile. Câte patimi costisitoare acoperite cu foiţa de aur a prefăcătoriei. Ce prăpăstii îmbrăcate la suprafaţă în flori se ascund în aceste două cuvinte! Ce fapte de ruşine, ce desfătări fără nume. A căror putoare grea este învelită în mirodenii de multe feluri. Acel tânăr, tip reprezentativ al atâtor semeni ai lui din epoca noastră, cu setea lui de măreţie şi pornirea vârstei lui tinere, care până acum au fost reţinute de frâul părintesc, a fost atunci liber să-şi îndestuleze toate pornirile lui fără măsură şi fără frâu.

Să mai zăbovim încă la analizarea acestor două cuvinte, căci viaţa fiului mai tânăr din parabolă nu este o excepţie, ci are şi astăzi mii de urmaşi. Viaţa desfrânată nu aparţine numai trecutului îndepărtat, ci este la ordinea zilei. Este un fenomen care, din nefericire, se repetă pe o scară foarte largă în societăţile noastre moderne. Oricând, în orice moment ai citi cele scrise aici, este sigur că în acel ceas pe suprafaţa pământului se practică faptele desfrânate de care vorbeşte parabola noastră. Atât de mult s-a dedat bietul om la faptele fiului risipitor, încât nici nu le mai socoteşte păcate. Iar Dumnezeu, din pricina îndelungii răbdări şi a bunătăţii Sale nemărginite, îngăduie pe pământ un fenomen atât de trist. Altfel, ar fi trebuit de mult să ne şteargă de pe lume!

„Şi-a risipit averea trăind în desfrânări"

Să mai zăbovim la aceste cuvinte ale parabolei, fiindcă ele au şi un înţeles mai adânc. Nu este vorba numai de risipirea banilor în desfrânare; căci omul nu primeşte de la Dumnezeu Tatăl numai bani, averi sau bogăţie materială, pe care s-o cheltuiască, şi nici nu au toţi oamenii averi mari; cei mai mulţi sunt mai degrabă săraci. Aşadar, nu este vorba de o singură categorie de oameni, care să corespundă cu viaţa fiului risipitor, numai în privinţa cheltuielilor materiale fără frâu. Mai sunt mulţi alţii care urmează neînfrânarea fiului risipitor, în multe alte privinţe. Să luăm aminte, cititorule, dacă nu cumva vom descoperi şi înăuntrul nostru vreun fel de neînfrânare. Ci iată pe larg pricina:

Omul primeşte ca moştenire de la Dumnezeu diferite daruri, harisme şi talanţi. Durata vieţii noastre, sănătatea, forţa trupească, diferite capacităţi, buna creştere, cunoştinţele, chemarea, arta, ştiinţa, judecata, libertatea, sufletul nostru însuşi, toate acestea formează o avere, ba chiar una de mare preţ, pe care ne-o dă preabunul Părinte. Fiecare om are multe din aceste daruri. Ele formează esenţa noastră, persoana noastră, omul în sine. Acum

fiecare să cerceteze unde îi umblă gândurile, cu ce îşi cheltuieşte vremea, la ce-şi întrebuinţează sănătatea şi puterile lui trupeşti, cum îşi dispune arta şi ştiinţa lui, ce întrebuinţare îi dă minţii, libertăţii şi sufletului său spiritual şi nemuritor. Şi atunci, îşi va da seama dacă îşi întrebuinţează moştenirea aceasta părintească şi duhovnicească spre fericirea sa şi spre slava Părintelui său şi-o risipeşte în desfrânări.

Din nefericire, realitatea ne arată că de cele mai multe ori această avuţie nepreţuită este cheltuită spre pierzanie. Este cheltuită spre pierzanie, în paguba atât a celui ce are averea, cât şi a multor alţi oameni. Căci nu încape îndoială că multe capacităţi omeneşti sunt întrebuinţate spre scopuri pierzătoare, nicidecum spre folosul oamenilor. Este de ajuns să se gândească cineva la felul cum întrebuinţează omul ştiinţele şi invenţiile, pe care le-a realizat cu mintea, care este un dar al lui Dumnezeu. De pildă, chimia nu este aplicată numai pentru lucrări şi preparate folositoare vieţii. Nici mecanica nu este întrebuinţată numai pentru edificii meşteşugite şi alte lucrări de folos obştesc, ci ele slujesc mai cu seamă ca mijloc de distrugere. Chimia se întrebuinţează pentru fabricarea gazelor asfixiante, lacrimogene şi a altor gaze toxice, pe care le pregătesc în ascuns industriile de război ale statelor. Se întrebuinţează chimia şi mecanica pentru arme automate şi aruncătoare de mine, pentru cuirasate şi submarine, pentru bombe şi avioane de război, care toate sunt lucruri rele. Ele slujesc la vărsări de sânge, la distrugeri şi la minări reciproce între popoare. În timpul marelui război mondial s-au vărsat râuri de sânge; sute de mii de cadavre au rămas în palisadele frontului; încă mai mulţi oameni au murit în dosul frontului, în oraşe, din pricina bombelor şi a lipsurilor create de război. Câte văduve nenorocite, câţi orfani fără sprijin, câţi tuberculoşi şi invalizi, câtă nefericire de tot felul a avut loc în Europa în timpul războiului şi în perioada postbelică! Şi totuşi, atâtea şi atâtea talente, atâtea capacităţi, cei mai de seamă oameni de ştiinţă, se ocupă şi astăzi cu noi invenţii războinice, cu noi mijloace

de distrugere, neasemănat mai îngrozitoare şi mai distrugătoare decât cele de până acum. Ei, nu e aceasta o întrebuinţare rea a celei mai bune avuţii a omului?

Ce să mai spunem acum şi despre alte capacităţi şi posibilităţi de primul rang, care sunt întrebuinţate numai pentru tulburarea păcii sufletelor şi a trupurilor? Oamenii de valoarea unui Renan, unui Nietzsche, unui Tolstoi, a atâtor scriitori ai necredinţei şi ai tăgadei, îşi întrebuinţează talentul lor la scris, nu ca să mântuiască, ci ca să ducă la pierzare sufletele contemporanilor lor. Ei întrebuinţează arta cea plăcută a penei lor ca să prezinte adevărul Evangheliei drept minciună şi să schimbe lumina în întuneric. Multe suflete, lipsite de sprijin, sunt duse în rătăcire de farmecele scrisului lor şi ajung la necredinţă şi la pierzanie. Şi câţi alţii, care prin cunoştinţele, buna lor creştere şi darul lor personal, ar fi putut să atragă atâtea suflete spre adevăr, spre cinste şi spre morala adevăratei societăţi, îşi risipesc şi îşi pierd cu totul această avere a lor. Căci ei scriu romane şi piese de teatru prin care trezesc pofta de plăceri şi de fapte ruşinoase. Ei scriu felurite cărţi şi publicaţii vătămătoare şi stricăcioase prin care răspândesc în sufletele tinere veninul şi noroiul imoralităţii, al stricăciunii, al căderii. Prin talentul lor fermecător izbutesc să facă pe alţii curvari, abuzivi, înşelători, negustori necinstiţi, cu câştiguri de ruşine, păcătoşi de tot felul. Câţi alţii îşi întrebuinţează talentul, trecerea, îndemânarea, forţele lor, împrejurările favorabile numai ca să strângă averi, numai ca să îşi întindă lăcomia lor, nedreptăţind, răpind, tiranizând pe muncitori, fără ca vreodată să întrebuinţeze roadele educaţiei şi ale culturii lor spre folosul propriului suflet sau spre folosul material şi spiritual al altor oameni. Câţi dintre noi nu cheltuim cu neînfrânare timpul nostru, de care adesea depinde un mare folos? Îl cheltuim spre pierzare, osândind pe alţii, făcând sminteli, băgând intrigi, flecărind şi vorbind de rău. În sfârşit, câţi dintre noi preţuim atât de puţin libertatea şi sufletul nostru nepreţuit, încât suntem în stare să-l

predăm diavolului, în schimbul unui mic câştig sau pentru o fală şi plăceri trecătoare. Toate acestea constituie modul de risipire a averii de mult preţ, pe care am primit-o ca parte de moştenire de la Dumnezeu. Iar risipirea este spre pierzanie; aceasta este urmarea păcatului: cheltuiala fără frâu a averii.

O viaţă de lipsuri mari. Altă urmare a păcatului este o lipsă mare. Căci zice parabola: *„După ce şi-a cheltuit toată averea, s-a făcut foamete mare în ţara aceea, şi el a început să ducă lipsă"* (v. 14). În mod firesc, viaţa de risipă nu durează mult. Chiar cea mai mare bogăţie se duce repede în vânt, când încape pe mâna risipitorilor, aşa că ei ajung foarte curând să nu aibă nici măcar o bucăţică de pâine. Aşadar, aveau un fund sacii fiului mai tânăr din parabolă. Şi a sosit ziua în care în acei saci, altădată plini de bani de aur şi de argint, n-a mai fost niciun bănuţ. Au fost vândute pe rând mobila, robii, hainele scumpe, giuvaericalele. Pe deasupra, pe lângă această sărăcie fără leac, au venit peste ţara aceea o foamete grozavă. Iar fiul risipitor era lipsit şi flămând, în mijlocul unei lumi înfometate. El, care trăise până atunci în atâta desfătare şi risipă, el care se plimba cu trăsuri aurite şi se aşeza la o masă încărcată cu bucatele cele mai alese, acum era lipsit şi flămând. Altă dată avea de băut vinuri reci şi de mult preţ. Iată-l acum lipsit de toate, până şi de o bucăţică de pâine! Unde sunt atâţia prieteni care îl înconjurau, voioşi şi dornici de distracţie? *„Când îmi merge bine, toţi sunt lângă mine; când îmi merge rău, rămân numai eu"*, zice proverbul. Mulţi admiră răsăritul soarelui, dar întorc spatele către apus. Realitatea dovedeşte de mii de ori că oamenii care leapădă prietenia cu Hristos şi se fac vrăjmaşi lui Dumnezeu, pentru ca astfel să-şi câştige prietenii şi tovarăşii pentru păcat, nu găsesc niciodată măcar un singur prieten adevărat, dimpotrivă, prietenii păcatului se preschimbă adesea în vrăjmaşi şi în călăi.

Iată unde ajung cei tineri – fie copii, fie flăcăi şi fete mai mari, – când se leapădă de tatăl lor şi de familie, ca să trăiască o viaţă de risipă. Din nefericire, sunt şi astăzi mulţi tineri de acest fel. Mulţi aleargă pe calea cealaltă a păcatului şi îşi petrec nopţile în centre de

stricăciune, departe de casa lor părintească. Mulţi părinţi îşi jelesc fiii, plecaţi departe, cum a făcut şi tatăl risipitorului din parabolă!

Însă starea de lipsă şi de nevoie mare în care a ajuns fiul risipitor din parabolă reprezintă starea nefericită în care ajunge omul în general. Din clipa în care omul încalcă legea dumnezeiască, dispreţuieşte glasul conştiinţei şi rămâne indiferent la dragostea lui Dumnezeu, risipind harurile cereşti, este firesc ca el să ajungă în nevoie chinuitoare, îl ajung din urmă feluri de pedepse şi bice: foamete, adică lipsă de pâine, boli, nenorociri, primejdii, care îi ating trupul, producându-i o suferinţă fizică. Pe de altă parte, biciuiri morale îl lovesc cu mult mai greu. Adică răutate, decădere, bătaie; imoralitatea pe care o săvârşeşte îi fură cinstea şi influenţa; împreună cu beţiile şi cu petrecerile nocturne, îi va distruge sănătatea şi îi va face trupul un cuib de boli. Viaţa neînfrânată îi va întuneca mintea. Căci trebuie să ştii bine, cititorule, că patimile ruşinoase strică limpezimea minţii şi moleşesc pe om, luându-i sfiala şi simţirea binelui din urmă. Ele îl fac neruşinat, mânios, gelos şi nedrept, încât este o unealtă bună a oricărei patimi. Faptele ruşinoase robesc voinţa omului, încât el nu mai poate să se conducă, ci se lasă târât de patima sa. Şi astfel, păcătosul va ajunge la stare asemănătoare cu cea care era în ţara aceea îndepărtată. Tot astfel şi în sufletul păcătosului. Cerul pare că s-a uscat şi în inima lui nu mai plouă niciun har, nicio binecuvântare, nicio pace. Iar pământul nu mai poate să-i dea o adevărată mângâiere şi uşurare. Se răsuceşte în toate părţile, chinuit de foame mare, ca să-şi afle alinare, dar dă numai peste izvoare de amărăciune. Duhul vinului, morfina, cocaina, cu care omul caută să se uşureze măcar pentru o clipă, sunt otrăvuri îngrozitoare, care îi strică sufletul şi trupul. Nefericitul de om a ajuns un cadavru neîngropat.

Dar pentru cei ce se leapădă de Dumnezeu nu ajunge o singură pedeapsă. Se pare că ei trebuie să treacă printr-o serie întreagă de pedepse, ca doar la sfârşit să-şi recunoască păcatul lor cel mare, că s-au îndepărtat de Dumnezeu, şi să se întoarcă la tatăl lor.

O viaţă de robie jalnică. Robia este o altă urmare a păcatului. Căci parabola zice despre fiul mai tânăr: *„Mergând s-a lipit de unul din locuitorii acelei ţări; şi acela l-a trimis la câmp să pască porcii"* (v. 15). Câtă decădere! De la bogăţie la sărăcie, de la sărăcie la lipsă, de la lipsă la robie jalnică! Când risipitorul era acasă, la tatăl său, i se părea cu nu are destulă libertate şi voia să fie independent; nu putea să creadă că această independenţă îl va duce la cea mai jalnică robie şi la umilinţa de a păzi porcii altuia. Tinerelul cel trufaş de altă dată a ajuns la această ultimă decădere. Îmbrăcat cu hainele murdare ale unui păzitor de porci, fără chip şi fără frumuseţe, păşeşte în urma porcilor.

Domnul a ales cea mai de jos dintre toate muncile pe care le făceau robii în vremea aceea, ca să arate şi mai clar starea omului păcătos. Libertatea departe de Dumnezeu nu este neţărmurită, cum îşi închipuie omul păcătos, ci ajunge adevărată robie. Omul păcătos este rob păcatului. El fuge de viaţa evlavioasă şi de calea virtuţii, ca să aibă, chipurile, libertate mai multă. Dar în felul acesta devine cel mai umilit rob. Însă al cui rob devine păcătosul? Devine rob al păcatului. *„Amin zic vouă, că tot cel ce face păcatul, este rob al păcatului"*, zice Domnul (*In* 8, 34). Şi realitatea adevereşte acest cuvânt, până în cele mai mici amănunte. Aruncaţi o privire asupra societăţii, şi veţi vedea că toţi cei ce trăiesc o viaţă de păcat, deşi uneori îşi dau seama că viaţa lor este vătămătoare, totuşi nu se pot lipsi de ea; căci au fost de acum robiţi patimilor. Beţivul îşi dă seama că băutura îl distruge, dar rămâne lipit de pahar. Jucătorul de cărţi îşi dă bine seama că jocul îl ruinează, dar este robit de el şi jocul de cărţi îl atrage ca un magnet puternic. Mâniosul, invidiosul, iubitorul de slavă deşartă, curvarul, toţi sunt robi ai patimilor lor.

Aşadar, păcătosul este un rob care trăieşte sub jugul patimilor păcatului. Iar frâul şi zăbala acestor patimi le ţine în mână un negustor de porci amarnic, un tiran uscat la inimă şi foarte

rău. Cine este acesta? Este diavolul. În parabolă este înfăţişat ca cetăţean al acelei ţări depărtate, în care risipitorul ajunsese lipsit şi robit. Căci în ţara îndepărtată a păcatului domneşte diavolul; el este *„stăpânitorul lumii acesteia"*, căruia îi robesc toţi cei ce fac faptele întunericului. Ei primesc să fie întrebuinţaţi de diavolul ca păstori, nu de oi, ci de porci. Astfel, oamenii care vor să fie consideraţi liberi, nobili, slăviţi, ajung robi păzitori de porci. Cei ce s-au supus diavolului prin păcat, nu pasc şi nu hrănesc în sufletul lor sentimentele nobile şi ideile înalte, ci ei hrănesc poftele rele şi nesăţioase, precum şi porcii sunt necuraţi şi nesătui. Şi se ridică din mocirla patimilor, plini de necurăţenii ca porcii, dar iarăşi cad în aceeaşi mocirlă, ca să-şi caute o nouă mulţumire.

Vai, unde ajunge omul raţional şi cuvântător. La ce josnicie îşi duce el sufletul nemuritor, chipul acesta al lui Dumnezeu! Nefericitul de om s-a coborât în rândul animalelor, ba al animalelor celor mai josnice, căci s-a asemănat cu porcii. Câtă dreptate are proorocul David când zice: *„Omul în cinste fiind şi nepricepând, alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte şi s-a asemănat lor"* (*Ps* 48, 21).

Şi totuşi, mai există şi alte puncte de vedere foarte triste ale stării omului păcătos.

O viaţă de lipsă nesfârşită

Altă consecinţă a păcatului este starea de lipsă, o lipsă pe care niciun om şi niciun lucru nu o poate uşura întrucâtva. Căci zice parabola că, după ce fiul risipitor a ajuns rob, nu-şi putea afla leac pentru foamea şi lipsa lui, încât *„dorea să-şi umple pântecele cu roşcovele din care mâncau porcii, şi nimeni nu-i dădea"* (v. 16). Risipitorului nu i-a fost de niciun folos robia cea umilită, căci a rămas tot flămând, lipsit nu numai de orice altă hrană omenească, ci până şi de roşcovele, care erau merinde pentru porci. Niciunul din robii care se îndeletniceau

cu grija porcilor nu voia să-i dea din roşcove, ca nu cumva porcii stăpânului să rămână fără hrană. Iată tristul deznodământ: un fiu, menit să se bucure de bunurile tatălui său, ajunge până acolo încât să poftească roşcovele, care nici nu sunt un aliment pentru oameni. Roşcovele au o oarecare dulceaţă. Dar sunt lemnoase şi tari, cu totul nepotrivite ca să fie mâncate de oameni. Ele sunt cel mai bun chip al bunurilor lumii acesteia: averea, plăcerile, slava deşartă. Şi acestea par la prima vedere atrăgătoare şi bune, dar nu pot să îndestuleze şi să bucure sufletul omului. Lucrurile stricăcioase şi materiale nu sunt în stare să satisfacă sufletul nematerial şi nestricăcios. Prin urmare, sufletul păcătosului nu va afla nicicând odihnă în bunătăţile lumii acesteia.

Dacă întrebaţi pe cei despre care ziceţi că sunt foarte fericiţi deoarece posedă astfel de bunuri, să vă răspundă sincer, dacă ei pot să se bucure, vă vor încredinţa că ei nu-şi află nicio desfătare reală în bunurile lor. Sufletul este de fire duhovnicească, este zidit pentru o altă lume şi numai bunătăţile acelei lumi îl satisfac.

Pe cei ce trăiesc în păcat, nu numai bunurile acestei lumi, ci nici vreun alt om nu-l poate uşura. Fiul mai tânăr, oricât se ruga şi cerea milă, nimeni nu-i arăta compătimire, căci toţi ştiau că este însuşi vinovat de starea în care ajunsese. Cei neînfrânaţi şi pierduţi sunt nefericiţi şi nimeni nu-i îngăduie bucuros în preajma sa. Oamenii din lumea aceasta, oricât ar vrea ei, nu sunt în stare să uşureze pe un altul, cu propriile lor puteri. Căci şi ei sunt păcătoşi, plini de scăderi şi nemilostivire, din pricina cărora, de cele mai multe ori, provoacă semenilor lor mai multă stricăciune şi supărare, în loc să-i uşureze. Aşadar, când omul dispreţuieşte bunătăţile, de care se bucură lângă Dumnezeu Părintele, când se leapădă de bucuria şi ajutorul oferit de Dumnezeu, niciun alt om şi niciun lucru de pe lume nu poate să-l ajute şi să-l uşureze în chip real. Notează-ţi bine acest lucru, cititorule!

O viață de nebunie

Încă o consecinţă gravă a păcatului este că produce o adevărată nebunie. Acest lucru se vede dintr-o expresie caracteristică a Domnului, când zice despre fiul risipitor: *Venindu-şi în sine.* Se vede de aici că mai înainte îşi ieşise din fire, era stare de nebunie şi lipsit de judecată, iar acum şi-a recăpătat judecata sănătoasă, şi-a venit în fire.

Să nu ţi se pară ciudat acest lucru, cititorule. Ce ai zice dacă ai vedea pe fiul unui multimilionar că fuge de la tatăl lui cel bun, ajungând nemâncat, gol, fără adăpost, gata să moară? Nu ai zice că acel fiu şi-a ieşit din fire? La fel face şi omul, oricare ar fi el, când fuge de preabunul Părinte Dumnezeu; părăseşte izvorul fericirii, ajunge un păcătos, gol de orice har şi de orice binecuvântare, suferind şi fiind tiranizat de patimile păcatului. Precum oamenii dementţi îşi rup hainele, îşi bat propriul trup, refuză hrana, până când ajung să se sinucidă, tot aşa fac şi păcătoşii nepocăiţi. În primul rând îşi cauzează propria lor nefericire aici pe pământ, îşi distrug sănătatea, refuză harul dumnezeiesc, care-i cheamă la mântuire, se sinucid sufleteşte, şi ajung în suferinţă şi nefericire veşnică. Precum mulţi nebuni au mania de a-şi închipui că sunt regi şi împăraţi, când de fapt ei ţin de ultima treaptă socială, tot aşa fac şi păcătoşii. Ei îşi închipuie că prin păcat vor ajunge însemnaţi, pizmuiţi şi vestiţi, când de fapt ei se dovedesc a fi nişte oameni de nimic şi josnici. Niciodată dementul nu produce atâta nefericire de neîndreptat, câtă-şi produce păcătosul lui însuşi, prin desfătările şi plăcerile la care se dedă în cursul câtorva ani.

Când oamenii lumii şi ai păcatului văd pe cineva evlavios şi virtuos, îl consideră nebun. Când văd că vreun prieten de al lor îşi schimbă viaţa, pentru a trăi de acum înainte creştineşte, ei zic că acesta şi-a ieşit din fire. Dar nu cumva cei nebuni şi ieşiţi din minţi? Când eşti evlavios şi ţii calea bisericii să nu te temi şi să nu te miri

dacă cei păcătoşi te numesc nebun şi dement. Pentru că tocmai ei nu sunt în stare să judece normal. Dumnezeu cel înţelept, cel cu judecăţile adevărate, consideră pe păcătoşi că sunt nebuni şi fără minte, iar pe cei evlavioşi şi devotaţi Lui îi consideră înţelepţi şi cu mintea întreagă.

Iată în ce stare tristă şi jalnică ajunge fiul risipitor din parabolă, adică omul, care fuge de Dumnezeu, ca să-şi trăiască viaţa în neînfrânare şi păcat!

Să zăbovim puţin la acest punct, ca să admirăm înţelepciunea dumnezeiască a lui Hristos. Să admirăm amănunţimea psihologică şi claritatea cu care a descris El consecinţele păcatului şi starea de păcat. El descrie în pilda fiului risipitor, cu expresii care corespund pe deplin realităţii, toate treptele păcatului, de la cea dintâi treaptă, până în adâncul prăpastiei şi al pierzării, în care cel păcătos este gata să se prăbuşească şi să rămână acolo, nefericire veşnică. Dă-ţi puţină osteneală, cititorule, să mai citeşti o dată cuvintele care arată consecinţele păcatului, în toate formele lor, ca să admiri înţelepciunea dumnezeiescului învăţător. Totodată, este mai mult decât minunată metoda cu care prezintă Domnul starea omului păcătos. Metoda este de aşa natură, încât sileşte pe fiecare păcătos care citeşte parabola să exclame: eu sunt fiul risipitor, despre care vorbeşte aici Hristos. Aceeaşi metodă a întrebuinţat-o altă dată Duhul Sfânt prin proorocul Natan, în parabola cu care a silit pe David, după ce greşise, să simtă atât de adânc cine este acel păcătos vrednic de moarte. Aşadar, fiecare păcătos, când începe să-şi vină în fire, se va recunoaşte pe sine în fiecare frază a parabolei. Nu are nicio importanţă dacă un păcătos n-a ajuns chiar la ultima treaptă a mocirlei păcatului. Singur faptul că s-a îndepărtat de Dumnezeu, a trăit o bucată de vreme în păcat, şi-a cheltuit zestrea dată de Dumnezeu şi a cunoscut cât de puţin din dulceaţa păcatului, singur acest fapt îl pune pe păcătos în aceeaşi situaţie cu fiul risipitor.

Aşadar, Domnul a zugrăvit magistral starea de păcat în persoana fiului mai tânăr. Dar oare a rămas risipitorul în acea

prăpastie, fără să mai dorească vreodată întoarcerea şi mântuirea? S-a ridicat el din acea cădere îngrozitoare, ori a rămas acolo, ca un cadavru lepădat? Domnul ne arată acest lucru în continuarea parabolei.

Căința, întoarcerea și mărturisirea fiului risipitor

Fiul cel pierdut s-a trezit din starea aceea nenorocită, în care ajunsese şi trăise atâta vreme. În cele din urmă, şi-a venit în fire. Bezna în care era cufundat sufletul său a început să se rărească şi o zare de lumină duhovnicească a început să-i răsară; *„şi-a venit în sine”*, zice Domnul. Şi-a venit în fire, a dobândit o oarecare cunoaştere mai exactă de sine şi de starea morală rea în care se găsea.

Dar cum? Un om ajuns la astfel de cădere poate să-şi vină în minţi, să se pocăiască şi să se întoarcă? Iată o mare nedumerire pentru mulţi cititori.

Desigur că da! Este cu putinţă să se înţelepţească şi să se pocăiască şi cel mai mare rău-facător. De aceea să nu ne pierdem nădejdea, nici cu privire la întoarcerea celui mai rău păcătos, celui mai rău-facător. Cât timp mai este în viaţă, mai putem nădăjdui. Harul lui Dumnezeu poate muia şi inima cea mai uscată şi poate aduce o schimbare radicală şi în sufletul cel mai stricat. Fiindcă păcatul este o ţară cu totul depărtată de Dumnezeu, o ţară pe care Domnul o urăşte şi îi este silă de ea, dar şi în acea ţară ochiul lui Dumnezeu veghează necontenit asupra celui păcătos. Desigur, Dumnezeu nu are nicio legătură cu păcatul, dar însoţeşte de la distanţă pe păcătos şi de aceea este posibilă întoarcerea oricărui păcătos.

Dar ce mijloc a întrebuinţat Dumnezeu, ca să atragă la pocăinţă pe fiul mai tânăr din ţara păcatului? Necazul! Rezultatul pe care nu l-au avut nici sfaturile, nici mustrările, nici lacrimile tatălui, l-a dat necazul şi nefericirea. După ce risipitorul şi-a pierdut

toată averea şi a ajuns în starea umilită de rob păzitor de porci, când îl chinuiau lipsa şi foamea, atunci *„şi-a venit în sine"*. O!, binecuvântat să fie numele lui Dumnezeu, cel ce întrebuinţează mijloace pedagogice atât de înţelepte, ca să ne înţelepţească pe noi. Necazurile, care apasă pe atâţia şi atâţia creştini, îi amărăsc şi îi lovesc; necazurile sunt cel mai însemnat mijloc, prin care Tatăl cheamă la pocăinţă, la mântuire şi fericire pe cei păcătoşi. Bine ştim cu toţii, din proprie experienţă, că nuiaua Domnului deschide urechile; că necazurile ne destupă urechile sufleteşti, ca să auzim glasul lui Dumnezeu şi să I ne supunem. Necazurile înmoaie inima, pentru ca să se întipărească în ea cuvântul lui Dumnezeu. Tot aşa focul moaie metalele tari, ca să se întipărească în ele diferite tipare. Necazurile ne dezvăluie cel mai limpede zădărnicia şi nestatornicia lumii şi ne arată că păcatul este amăgire. Aşadar, tot necazul a fost mijlocul prin care risipitorul şi-a venit în sine, ca să-şi schimbe ideile, purtarea, viaţa, adică să se pocăiască.

Căci, când omul se pocăieşte, tocmai asta face: îşi schimbă ideile, gândurile şi viaţa. Părăseşte ideile şi hotărârile păcătoase, care făceau din trupul lui o unealtă a păcatului, de acum înainte urmează ideile şi gândurile pe care i le împărtăşeşte Duhul lui Dumnezeu. Prin acest fapt, el regăseşte pe Dumnezeu, de la Care se rătăcise. Regretă toate câte le făcuse până atunci, stăpânit fiind de păcat, de nebunie, de uşurătate, se decide să trăiască de aici înainte sub puterea adevărului. Toate acestea le vom vedea cu de-amănuntul în urmarea parabolei, în care Domnul zugrăveşte minunat pocăinţa risipitorului.

Ideile păcătosului care se pocăieşte. Când fiul risipitor şi-a venit în sine din acea îngrozitoare nebunie şi demenţă, a aruncat o privire asupra stării sale şi a înţeles cât era de îngrozitoare. „Pier de foame", a strigat el. Altă dată era liber, acum e rob. Odinioară era fiul iubit, acum este păzitor de porci. Odinioară era îmbrăcat în haine frumoase şi curate, acum este în zdrenţe. Odinioară era domn între robii săi, acum este rob în mijlocul turmei de porci.

Odinioară avea belşug de bucate şi băuturi, acum rămâne flămând. Odinioară era în siguranţă, acum este în rătăcire. Acum simte că piere, că este gata să moară. Atunci îşi aducea aminte de tatăl său, pe care îl părăsise de atâta vreme.

Asta este realitatea: când omul este în primejdie să piară, atunci abia se gândeşte la poziţia lui cea rea, atunci îşi aduce aminte de Hristos. Tocmai de aceea mulţi oameni, care de ani de zile nu s-au gândit la Dumnezeu şi la biserică, când ajung în necazuri, în boli, în nenorociri, când moartea bate la uşa casei lor, atunci se grăbesc la biserică şi la Dumnezeu, cu lacrimi şi cu rugăciuni. Iar Domnul cel prea milostiv nu Se întoarce de către ei şi, cu toate că şi-au adus aminte de El numai în disperare, îi primeşte şi nu Se întoarce de către ei. Cu o condiţie: ca pocăinţa lor să fie sinceră.

Când fiul risipitor şi-a venit în sine, l-a apucat dorul de casa părintească, din care plecase de bunăvoie. L-a apucat sila de ţara cea străină, pe care o căutase. El compară starea să de astăzi, nu cu starea de fiu, când era la tatăl său, ci cu starea unui argat din casa tatălui său. *„Câţi argaţi ai tatălui meu au belşug de pâine, iar eu mor de foame"* (v. 17). În casa tatălui, nu numai fiii, ci şi ultimii slujitori cu plată, ultimul zilier, au belşug de pâine şi mănâncă pe săturate.

Acest lucru este foarte adevărat. În casa lui Dumnezeu Tatăl, în Biserică, în viaţa creştinească, pâinea nu lipseşte niciodată, nu lipseşte hrana duhovnicească, cea care veseleşte sufletul copiilor lui Dumnezeu. Acolo este din belşug pâinea îngerilor, cuvântul lui Dumnezeu; acolo sunt sfintele Taine, sfânta împărtăşanie, prin care Domnul se dă pe Sine credincioşilor Săi, izvor de viaţă, de putere, de sfinţenie. Acolo este toată binecuvântarea, bucuria, pacea... Şi hrana sufletească, nu numai că nu lipseşte, dar este din belşug, aşa încât cei ce îmbrăţişează viaţa creştinească niciodată nu sunt lipsiţi. În casa tatălui este hrană şi viaţă de ajuns, pentru toate zecile de mii

de oameni, care trăiesc astăzi şi care vor mai trăi până la sfârşitul veacurilor. *„Masa este plină, mâncaţi cu toţii; cu toţii să aveţi parte de belşugul bunătăţii"*, zice sfântul Ioan Gură de Aur.

O, de ar şti acest lucru toţi oamenii care mănâncă astăzi roşcovele plăcerilor în turma de porci cea păcătoasă a lumii. Dacă ar vrea să creadă toţi cât belşug de bucurie, de pace şi linişte sufletească este în casa tatălui lor, s-ar hotărî îndată să se întoarcă la Biserică, să se pocăiască, să trăiască creştineşte şi să păşească spre fericirea veşnică din ceruri.

Hotărârea de a se întoarce

Aceste gânduri se învârteau atunci în mintea risipitorului. Ele arată că fiul mai tânăr simţea acum gravitatea păcatului său. Iar simţirea greutăţii păcatului este primul semn al pocăinţei. În sufletul risipitorului s-a trezit o vie dorinţă de a se întoarce la tatăl său. Dar cum să meargă dezbrăcat şi desculţ, schimbat la faţă şi slăbit de foame, întinat de atingerea cu porcii cei murdari? Cum să se umilească în ochii vecinilor? Cum să se smerească la genunchii bătrânului tată, căruia, atunci când a fugit, i-a întors spatele cu dispreţ, pe care l-a mâhnit, de care s-a lepădat, părăsindu-l fără să-şi ia măcar rămas bun de la el! El, care plecase prinţ, să se întoarcă păzitor de porci? Dar toate acestea nu au a face. El trebuie neapărat să se întoarcă la tatăl său. Şi dacă tatăl nu vrea să-l primească ca pe un fiu, să-l ia cel puţin ca slugă. Iată hotărârea fiului risipitor, pe care o ia, aducându-şi aminte de bunătatea tatălui său. Această aducere aminte aruncă în sufletul fiului mai tânăr o rază de lumină. Să ascultăm ce zice el: *„Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu"*. Iată hotărârea cea mare. Mă voi ridica din această cădere bolnavă şi mortală şi voi merge la tatăl meu. Odată cu hotărârea aceasta, el gândeşte şi formulează şi o mărturisire, foarte sinceră, din care se vede încă şi mai limpede cât de adânc îşi simţea păcatul şi cât de definitiv se hotărâse să se întoarcă.

„Tată, am greșit la cer"

Adică va mărturisi povara cea mare a păcatului pe care l-a săvârşit. Am greşit la cer, însemnează: Am greşit împotriva Ta, Dumnezeul cerului, împotriva Tà, Domnul universului, sub stăpânirea Căruia se află toată lumea aceasta. Te-am mâniat şi te-am jignit pe Tine, Cel preaînalt, decât Care nu este nimic mai înalt. Aceasta o simte orice om care se pocăieşte cu adevărat. *„Ţie Unuia am greşit"*, zice David către Dumnezeu. Deşi cu fapta sa, David greşise împotriva lui Urie şi a Betşebei, împotriva poporului al cărui rege era, împotriva lui însuşi, el simte totuşi că, mai mult decât împotriva tuturor acestora, a păcătuit împotriva lui Dumnezeu. Tot păcatul este răzvrătire împotriva lui Dumnezeu Însuşi şi jignire adusă măreţiei dumnezeieşti; dacă păcatul are în vedere dorinţa de slavă deşartă a lumii acesteia, atunci păcătosul falsifică şi răstoarnă slava cea adevărată pe care Dumnezeu a hotărât-o pentru om. Dacă păcatul este făcut pentru lăcomie în vederea desfătării cu plăcerile lumii acesteia, atunci păcătosul se împotriveşte planului de fericire, pe care Dumnezeu l-a hotărât în folosul omului şi dispreţuieşte bunătăţile lui Dumnezeu. Păcatul, în general, prin care omul calcă legea lui Duirmezeu, este răzvrătire împotriva dătătorului de lege. De obicei noi, când vedem pe cineva stăpânit de vreuna din patimile păcatului, zicem că se vatămă pe sine, fiindcă luăm în considerare numai pagubele pe care i le aduce patima păcatului în viaţa de aici. Asta încă nu ar fi nimic! Însă omul, mânie şi jigneşte prin păcat pe Dumnezeul cel preaînalt. Acest lucru este culmea răutăţii păcatului, care va aduce celui nepocăit vătămare veşnică şi chinuire.

De aceea, risipitorul, când şi-a venit în fire, n-a văzut numai starea nenorocită la care l-a dus păcatul, ci a avut conştiinţa limpede că a greşit înaintea lui Dumnezeu din ceruri.

„Şi înaintea ta" (v. 18)

Adică risipitorul mărturiseşte că a greşit împotriva tatălui său. Dar, fiindcă în parabolă tatăl este însuşi Dumnezeu, această frază are înţelesul următor: Doamne, am dispreţuit prezenţa Ta! Aşa este, cititorule. Dumnezeu, fiind Duh nemărginit, este pretutindeni de faţă, ştie tot ce se întâmplă în toată lumea, vede toate, nu numai pe cele ce se pot vedea şi auzi, ci şi pe cele mai ascunse şi nevăzute, chiar şi gândurile din mintea noastră, dorinţele din inimile noastre; planurile pe care le punem la cale în sufletul nostru. Nu este nicio făptură ascunsă înaintea Lui, *„ci toate sunt goale şi descoperite înaintea ochilor Lui"* (*Evr* 4, 13). Iată ce simte păcătosul care se căieşte. La fel zice şi David: *„Ţie Unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut"*.

Un astfel de simţământ zdrobeşte şi mâhneşte inima păcătosului. Iar mâhnirea şi zdrobirea sunt şi ele semne esenţiale ale pocăinţei. Aşadar, fiul risipitor se mâhneşte acum, nu numai pentru că a ajuns un nenorocit păzitor de porci, un muritor de foame, nu numai fiindcă a fost umilit în faţa prietenilor şi a cunoscuţilor şi a căzut din părerea înaltă pe care o avea despre sine, că adică era în stare să trăiască fericit, de unul singur, fără amestecul tatălui; acum se mâhneşte însă şi mai mult, fiindcă a dispreţuit autoritatea şi atotprezenţa lui Dumnezeu. Tocmai acest lucru anume l-a făcut şi pe vameş să nu-şi ridice nici ochii către cer de sfială. Toţi, fără excepţie, câţi s-au pocăit cu adevărat şi au simţit că au greşit înaintea lui Dumnezeu, au fost mâhniţi şi zdrobiţi. David a zis; *„Spăla-voi în toate nopţile cu lacrimi aşternutul meu"*. Femeia cea păcătoasă, care s-a apropiat cu pocăinţă de Hristos în casa lui Simon Fariseul, *„stând lângă picioarele lui, dinapoi, a început să ude picioarele Lui cu lacrimi"* (*Lc* 7, 38). Petru, când s-a căit pentru lepădarea lui *„ieşind afară, a plâns cu amar"* (*Mt* 26, 75).

Iar dovada că risipitorul din parabolă se mâhnea şi se zdrobea acum, este faptul că se aşază pe sine în altă tagmă de oameni. Se

consideră pe sine cu totul nevrednic de a fi şi de a se numi fiu al tatălui său. De aceea, când avea să se prezinte în faţa tatălui, avea să mărturisească: *„Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiu al tău"*, întrucât prin faptul că se lepădase de tatăl său, jignindu-i bunul nume, şi tatăl avea dreptul să refuze orice legătură cu un astfel de fiu, să-l dezmoştenească, să-l şteargă din lista membrilor familiei sale. Risipitorul înţelege acest lucru, îl acceptă şi îl mărturiseşte el însuşi.

Dar, creştine, acest cuvânt pe care Domnul îl pune în gura risipitorului nu este întâmplător: *„Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiu al tău"*. Acest cuvânt are un înţeles foarte adânc. Şi iată care este înţelesul: când primeşte botezul creştin, omul este adoptat ca fiu, devine fiu al lui Dumnezeu după har. Devine membru de cinste al acelei mari, slăvite şi dumnezeieşti familii, care se numeşte Biserică, al cărui tată este însuşi Dumnezeu, iar frate mai mare este Domnul Hristos. Prin botez, omul devine mădular al trupului lui Hristos. Acest lucru îl afirmă Duhul Sfânt, în multe locuri ale Noului Testament. Deci, când un creştin păcătuieşte fără teamă şi fără oprelişte, aduce jignire întregii familii creştineşti, jigneşte creştinismul întreg, expunându-l ochilor batjocoritori ai celor necredincioşi. Trebuie să înţelegem că cea mai grea jignire pe care o putem aduce credinţei noastre este o viaţă păcătoasă a noastră, a creştinilor. Pentru că este firesc ca omul necredincios sau închinător de idoli să nu respecte o religie, ai cărei credincioşi nu ţin legea ei, ci o dispreţuiesc şi o calcă cu deplină indiferenţă. Desigur, ai râde ironic, dacă ai vedea o instituţie care pe dinafară poartă o inscripţie mare că acolo se ţine o curăţenie şi o rânduială desăvârşită; dar intrând în instituţie ai vedea că membrii ei cauzează murdărie şi neorânduială. Cititorule, când oamenii care trăiesc în neştiinţă şi în întuneric observă la creştini o viaţă rea şi păcătoasă, ei iau îndrăzneală şi curaj să-şi continue viaţa lor în neştiinţă şi în întuneric. Mai cu seamă când pilda rea vine de la creştinii care, prin

poziţia şi prin cunoştinţele lor, ar trebui să fie lumină şi pildă de virtute.

Odată, un teolog stând de vorbă cu un necredincios, şi-a arătat nedumerirea cum poate necredinciosul să-şi liniştească conştiinţa, trăind în necredinţă. Necredinciosul l-a amuţit pe teolog cu următorul răspuns: *„Eu mă mir încă mai mult cum dumneata, care crezi, izbuteşti să ai o conştiinţă liniştită, când trăieşti o viaţă cu totul în contrazicere cu credinţa ta!"*. Aşadar, orice păcătos care stăruie în păcate este nevrednic să fie fiul lui Dumnezeu Tatăl, nevrednic să fie numit creştin. Acest lucru l-a simţit profund risipitorul când s-a pocăit. De aceea s-a gândit ca de acum înainte să ţină locul unui muncitor străin în casa în care trăise ca fiu al stăpânului.

„Fă-mă ca pe unul din argaţii tăi", avea să spună el tatălui său. Căci şi ca argat în casa tatălui, avea să fie într-o stare cu mult mai bună decât cea în care ajunsese el în ţara păcatului. Cei ce se pocăiesc cu adevărat socotesc ca o mare fericire să obţină locul cel de pe urmă în împărăţia lui Dumnezeu. *„Ales-am a fi lepădat în casa lui Dumnezeu mai vârtos decât a locui în locaşurile păcătoşilor"*, zice David (*Ps* 83, 11). Cel ce cu adevărat se pocăieşte, doreşte să slujească lui Dumnezeu, în orice poziţie ar fi el pus, ca să-I arate că acum Îl iubeşte, pe cât de tare îl dispreţuia altă dată.

Iată cuvintele cu care risipitorul avea să-şi mărturisească vinovăţia sa. El exprimă mâhnirea şi zdrobirea lui adâncă. Dar trebuie să luăm bine aminte că, deşi risipitorul simte atât de puternic vinovăţia sa, totuşi nu se deznădăjduieşte, nu se sinucide. Dimpotrivă, îşi întoarce privirile către tatăl său. Ştie că un tată este mereu tată. *„Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu şi îi voi spune: tată..."*. Risipitorul recunoaşte că este un fiu nevrednic, dar are conştiinţa limpede că tatăl nu s-a schimbat, că a rămas tatăl său, de aceea îl şi numeşte tată. Cei care se căiesc cu adevărat, nu deznădăjduiesc, deşi simt ce prăpastie mare îi desparte de Dumnezeu.

Nu se deznădăjduiesc, deşi sunt mâhniţi şi zdrobiţi, fiindcă au mâniat şi au jignit pe Dumnezeu sfântul şi au dispreţuit iubirea Lui. Ei îşi ridică privirile spre Dumnezeu, ca spre un tată. Iar acest fapt nu numai că îi încurajează la pocăinţă şi întoarcere, ci le face mâhnirea lor însăşi subtilă şi sublimă, îi face să se mâhnească nu de frică, ci din pricina dragostei. Ei nu se mâhnesc că au jignit un judecător, de la care aşteaptă pedeapsă, ci se mâhnesc că au jignit pe tatăl lor, un tată iubitor şi nemărginit în iubire.

Mâhnirea aceasta le dă puteri să ia hotărâri statornice. Căci nu atât frica ţine pe om lângă Dumnezeu, cât dragostea. Mâhnirea aceasta le formează convingerea că vor afla nelipsit iertare şi lăsare pentru păcatele lor. Căci Dumnezeu îşi află plăcerea în numele de tată al celor ce se pocăiesc şi nu se leapădă de acest nume. Aşa a fost hotărârea risipitorului de a se pocăi şi de a se mărturisi.

Împlinirea hotărârii

Câte gânduri înţelepte, câte hotărâri importante rămân fără folos şi fără aplicare, fiindcă nu sunt puse în aplicare la momentul oportun, ci sunt amânate într-un viitor nehotărât! Un proverb zice: *„Bate fierul până-i cald"*. Adică, un anume rezultat se obţine numai făcând lucrul într-un anumit ceas. Poate că şi cititorul a avut în viaţa să împrejurări care l-au făcut să se mâhnească şi să se supere că a amânat realizarea unui gând bun sau a unei ocazii potrivite. Dar dacă amânarea aduce pagube mari în lucrurile lumeşti, cu cât mai mult aduce pagube în împlinirea hotărârii de pocăinţă! Nu există nenorocire mai mare, decât cea pe care o suferă cei ce au pierdut prilejul de pocăinţă, aflându-se pe neaşteptate în viaţa cealaltă, cu strigătul de spaimă: *„Vai de mine, am pierdut prilejul de pocăinţă"*.

Dar fiul risipitor din parabolă nu a pierdut prilejul, n-a amânat pentru viitor împlinirea hotărârii. A pus imediat în

lucrare hotărârea cea bună. *„Şi, sculându-se, s-a dus la tatăl său"*, zice parabola. După ce a predat stăpânului său porcii, a început călătoria cea lungă către patria sa. A cerut milostenie de la locuitorii din părţile acelea, a mâncat pâinea cerşită, amestecată cu lacrimi, la umbra pomilor de pe marginea drumului; a mers zeci de kilometri, cu frică şi osteneală; căci mădularele lui slăbite de foame şi picioarele rănite de mers mult nu puteau să străbată uşor atâta cale. Adesea îl cuprindea teama, nu cumva să moară pe drum, înainte de a-şi vedea casa şi de a apuca să mărturisească tatălui său cele ce îşi pusese în gând. Totuşi convingerea că avea să primească iertarea tatălui său l-a dus pas cu pas până acasă. Şi cu toate piedicile întâmpinate pe drum, ar fi preferat să moară pe calea de întoarcere către tatăl său, decât să mai rămână în ţara robiei şi a păcatului. Aşadar, după o călătorie lungă, obositoare şi tristă, a ajuns în ţara tatălui, ducându-şi povara nefericirii şi ascunzându-se, ca nu cumva să i se vadă pe faţă roşeaţa ruşinii şi a sfielii.

Mărturisirea sinceră a risipitorului

Acum este locul să admirăm pe risipitor, nu numai fiindcă şi-a realizat hotărârea de a se întoarce la tatăl său, ci şi fiindcă se mărturiseşte cu toată sinceritatea. Să-l admirăm fiindcă prezintă şi acest semn de seamă al adevăratei pocăinţe, mărturisirea sinceră. Sfântul Ioan Gură de Aur zice că *„sunt trei lucruri de nelipsită trebuinţă pentru ca pocăinţa să fie adevărată: în inimă, zdrobire; în gură, mărturisire; în viaţă, îndreptare"*. Risipitorul ar fi putut, după cum vom vedea în urmarea parabolei, să găsească pretexte, ca să evite acea smerire care îl stăpânea, când şi-a mărturisit vinovăţia. Dar nicidecum! Risipitorul este acum alt fel de om. De când s-a pocăit, a izgonit din sufletul său minciuna, pretextele, prefăcătoria, egoismul, care nu îngăduie smerirea. Acum, în tot lăuntrul său, domneşte un duh nou, iar în lucrările sale din afară, domneşte o

schimbare desăvârşită. Şi iată, de îndată ce l-a zărit pe tatăl său, din gura fiului mai tânăr a ieşit cea mai sinceră mărturisire:

„Tată, am greşit la cer şi înaintea ta şi nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău" (v. 21). Deşi tatăl îl primise din toată inima, mai înainte ca risipitorul să spună vreo vorbă de pocăinţă; cu toate că tatăl îi iertase şi pecetluise iertarea cu o sărutare de dragoste, totuşi fiul nu-şi închide gura, ci mărturiseşte cu toată sinceritatea şi recunoaşte cu toată zdrobirea că este nevrednic de dragostea tatălui, nevrednic să fie numit fiu al unui astfel de părinte. Risipitorul, când a văzut neaşteptata bună-primire din partea tatălui, ar fi putut să-şi schimbe planul mărturisirii, să spună că el a fost nenorocos, că prieteni şi sfătuitori răi l-au înşelat, în timp ce el avea inimă bună. Ar fi putut să invoce un şir de pretexte şi îndreptăţiri, ca să arunce vina pe alţii, nu pe sine însuşi. Sau, în sfârşit, ar fi putut acuza tinereţea fără judecată, cum se arată la atâţia tineri. Dar nicidecum! Risipitorul se mărturiseşte sincer, se umileşte şi se învinuieşte pe sine, cu toate că era sigur că fusese iertat. Risipitorul de acum nu mai era tânărul cel egoist, ci un om nou, care fusese smerit în urma păţaniilor sale. Experienţa amară a păţaniilor îi dăduse acea învăţătură înţeleaptă a smereniei şi a supunerii faţă de tatăl său, pe care nu o putuse câştiga din sfaturile, mustrările şi rugăminţile părinteşti în vremea de dinainte de plecarea de la tatăl său. Aşadar, risipitorul se mărturiseşte cu toată smerenia şi sinceritatea.

Însă acest fapt Domnul nu l-a pus în parabolă fără un mare motiv. Risipitorul este chip şi pildă a creştinului care se pocăieşte cu adevărat. Şi, prin urmare, Domnul a vrut să ne înveţe că nu este de-ajuns să se pocăiască creştinul, părându-i rău de păcatele făcute. Nu este de-ajuns să meargă la duhovnic, ca să capete iertare, ci trebuie neapărat să facă mărturisirea cu o reală simţire a stării sale păcătoase; să mărturisească starea sa, faptele şi trecutul său, cu toată sinceritatea. Domnul a vrut să ne înveţe că pretextele şi îndreptăţirile nu au niciun loc în taina mărturisirii, căci prin ele

creştinul adaugă încă un păcat mare, la cele făcute până atunci. Şi păcatul este că şi în clipa mărturisirii, clipă atât de sfântă, el caută pretexte, se preface, minte şi astfel dovedeşte că pocăinţa lui nu este adevărată.

Da, era cu adevărat nevoie ca Domnul să ne dea învăţătura mare a sincerităţii în mărturisire. Fiindcă este trist că de obicei noi ne îndreptăţim. Pe bună dreptate s-a spus că omul mai curând se uşurează păcătuind, decât se uşurează găsind îndreptăţire, prin care el crede că i s-au şters păcatele. Din vremea în care diavolul a introdus în lume păcatul, el a semănat şi sămânţa îndreptăţirii. Primul cuvânt pe care protopărinţii noştri, după ce au păcătuit, l-au rostit, a fost un cuvânt de pretext şi îndreptăţire. Când a fost chemat de Dumnezeu, Adam s-a îndreptăţit, el a pus vina propriului său păcat asupra tovarăşei, pe care Dumnezeu i-o dăduse; *„Femeia, pe care mi-ai dat-o ca să fie cu mine, mi-a dat din pom şi am mâncat"*. S-a îndreptăţit la rândul ei şi Eva: *„şarpele m-a amăgit şi am mâncat"* (*Fac* 3, 12-13). Şi, de atunci, îndreptăţirile se urmează una pe alta, printre urmaşii lui Adam şi ai Evei. Adesea auzim nişte îndreptăţiri fără rost, cu care omul îndrăzneşte să arunce vina faptelor lui rele asupra lui Dumnezeu însuşi: dacă Dumnezeu nu m-ar fi făcut aşa; dacă nu mi-ar fi dat un astfel de caracter; dacă n-ar fi îngăduit El această ispită... nu aş fi ajuns până la acest pas. Astfel de îndreptăţiri a avut în vedere Domnul şi atunci, când a prezentat pe robul cel rău şi leneş din parabolă. Care zice stăpânului său: *„Doamne, am ştiut că eşti om aspru şi rău, seceri de unde n-ai semănat şi aduni de unde n-ai risipit; şi temându-mă m-am dus şi am ascuns talantul tău în pământ"* (*Mt* 24, 23-24). Bătrânii şi tinerii se îndreptăţesc; omul simplu şi incult, omul învăţat şi cult se îndreptăţesc; tatăl de familie sărac şi cel bogat, bărbaţii şi femeile, cu toţii se îndreptăţesc. Avem cu toţii o comoară nesecată de îndreptăţiri şi pretexte, cu care întinăm fără sfială până şi sfânta taină a mărturisirii, când pocăinţa nu este adevărată. Înclinarea spre îndreptăţire este atât de puternică în

sufletul omului, încât David se roagă lui Dumnezeu să-l păzească de această răutate; *„Să nu abaţi inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să mă îndreptăţesc pentru păcatele mele"* (*Ps* 140, 4). De aceea, când a căzut şi David în două păcate mari, el nu s-a îndreptăţit, deşi ar fi putut să găsească un pretext sau altul. Ci s-a mărturisit cu toată sinceritatea; şi-a mărturisit păcatul, nu numai în faţa proorocului Natan, ci l-a spus tuturor neamurilor de oameni prin vestitul psalm 50.

De altfel, Domnul, ca să ne apere şi să ne ferească de această răutate a pretextelor şi a îndreptăţirilor, prezintă pe risipitor mărturisindu-se înaintea părintelui său, cu deplină sinceritate. Fiindcă orice vom spune noi, pentru a ne îndreptăţi păcatul, oricât de mare ar fi forţa care ne-a îndemnat spre păcat, totuşi cel din urmă cuvânt îl are în această chestiune voinţa noastră.

Dacă omul nu vrea şi nu se hotărăşte până la sfârşit să comită păcatul, nicio altă forţă nu poate să-l constrângă să păcătuiască. Prin urmare, niciun pretext şi nicio justificare nu sunt în stare să scape pe om de vinovăţie. Singură adevărata pocăinţă şi mărturisire sinceră au puterea să atragă harul lui Dumnezeu şi să ne elibereze, fie şi de cea mai mare nelegiuire. Gură de Aur zice: *„Nimic nu face pe Dumnezeu într-atât de milostiv, pe cât îl face mărturisirea propriilor noastre păcate"*. Tot astfel îndreptăţirea, pretextul, face şi din păcatele cele mai uşoare o fărădelege grea.

Iubite cititor, iată în ce chip a zugrăvit neîntrecutul maestru, Domnul, pocăinţa şi mărturisirea risipitorului. A zugrăvit-o, ca să slujească de pildă pentru toţi creştinii din toate neamurile, pildă la care trebuie să privim, ca să vedem dacă propria noastră pocăinţă este adevărată sau nu.

Milostivirea tatălui

După ce Domnul a zugrăvit păcatul, pocăinţa şi mărturisirea fiului risipitor, în continuare expune primirea din inimă pe

care tatăl cel bun a făcut-o risipitorului când s-a întors. Domnul înfăţişează astfel bogăţia cea nesecată a milostivirii lui Dumnezeu Tatăl. Căci Tatăl nu numai că nu leapădă pe păcătosul care se pocăieşte, ci îşi deschide comorile bunătăţii, ale milostivirii şi ale dragostei Sale fără de margini, ca cel rătăcit să afle o fericire, pe care nu o nădăjduia şi nu o aştepta.

Tatăl primeşte pe fiul risipitor din toată inima. *„Pe când el era încă departe, l-a văzut tatăl său şi s-a milostivit"*. În acest stih se revarsă inima lui Dumnezeu. Fiecare cuvânt al acestui verset mărturiseşte o emoţie duioasă şi sfântă. Avem de admirat aici următoarele trăsături:

Mai întâi, dispoziţia lui Dumnezeu faţă de păcătoşi. Tatăl din parabolă a zărit pe fiul său, cu toate că era încă departe. L-a zărit mai înainte de a-l fi văzut orice alt membru al familiei. Înţelegem că tatăl aştepta cu hotărâre pe fiul, pe când toţi ceilalţi îl socoteau definitiv pierdut. Toate acestea sunt spuse în parabolă ca să ne arate dorul cel mare pe care îl are Dumnezeu, de a vedea pe cei păcătoşi pocăindu-se şi întorcându-se. Dumnezeu urmăreşte cu grijă toate mişcările inimii lor, iar de îndată ce ei fac o cât de mică mişcare spre pocăinţă, Dumnezeu o vede mai înainte de oricine; de îndată ce pieptul păcătosului tresare la cel dintâi suspin de pocăinţă, Dumnezeu îl aude. Dumnezeu uită atunci că păcătosul s-a răzvrătit împotriva sfinţeniei Sale, trece cu vedere vina cea grea a acestuia şi se lasă dominat numai de marea şi nesfârşita Sa milostivire.

Iată însă altceva şi mai mişcător şi minunat. Domnul spune în parabolă că tatăl, nu numai că l-a zărit de departe pe risipitor, ci s-a milostivit spre el, şi *„alergând a căzut pe grumazul său şi l-a sărutat"* (v. 20). Tatăl a dat uitării vârsta înaintată şi autoritatea părintească; el aleargă în calea risipitorului. Căci fiul mai tânăr, sub povara vinovăţiei şi a ruşinii, zăbovea pe drum, nehotărât şi îndoindu-se de primirea de care avea să aibă parte. Dar tatăl său s-a grăbit să-l încurajeze. Deşi era murdar şi plin de necurăţenii şi la suflet şi la trup, ca un păzitor de porci, totuşi tatăl cel curat şi

demn îl îmbrăţişează cu toată dragostea şi îl sărută. Ce comoară de dragoste este în aceste puţine cuvinte!

Cititorule, să ştii că în ochii lui Dumnezeu păcatul este cu mult mai scârbos şi mai urât decât ar fi în ochii noştri cea mai murdară şi mai stricată necurăţenie şi priveliştea cea mai urâtă şi mai deşucheată. Dar când noi facem un singur pas de întoarcere, Dumnezeu ne întâmpină, făcând zece paşi spre noi, El fiind Dumnezeul dragostei. Părintele nostru cel milostiv, se grăbeşte să ne îmbrăţişeze şi să ne sărute, deşi noi purtăm încă necurăţia cea mai urâtă a păcatului. Cine dintre noi ar strânge în braţele sale un porc, care abia a ieşit din mlaştina lui? Dumnezeul dragostei primeşte cu toată inima pe păcătosul asemenea porcilor, dacă se hotărăşte să se ridice din mlaştina păcatului şi se grăbeşte spre Dumnezeu, vrând să fie curăţit de toată necurăţenia. Câte mii de milioane de păcătoşi au câştigat îndrăzneală din nespusa milostivire a lui Dumnezeu şi s-au grăbit spre pocăinţă şi mărturisire, fiind convinşi că vor afla un tată gata să le dea sărutarea de iertare şi să-i primească în braţele sale deschise.

Al doilea, îndreptăţirea desăvârşită a celor ce se pocăiesc. În clipa în care cel ce fusese risipitor, acum tulburat, emoţionat, găseşte cuvintele mărturisirii sincere şi luminate şi se smereşte atât de mult, încât refuză numirea de fiu, bătrânul tată, cu lacrimi în ochi şi cu o voce clară, dă robilor săi următoarea poruncă surprinzătoare: „Aduceţi haina cea mai bună şi îmbrăcaţi-l”.

Ce lucru paradoxal! Niciun cuvânt de dojană şi de mustrare către risipitor! Oricare dintre noi, chiar dacă l-ar fi primit din nou, nu s-ar fi putut stăpâni să nu-i spună şi nişte vorbe usturătoare: de ce nu ai rămas la porci? Te-a pătruns foamea şi de aceea ai venit... dar tatăl din parabolă, adică Dumnezeu, nu spune nimic de acest fel. *„Nicio nelegiuire din câte a făcut nu va fi pomenită”*, ne încredinţează Dumnezeu prin proorocul Iezechiel (*Iez* 18, 28). Nu numai că nu-l dojeneşte, ci îi dă toată cinstirea cuvenită unui fiu. Risipitorul ar fi fost foarte mulţumit, dacă tatăl său i-ar fi arătat

o cât de puţină atenţie, şi i-ar fi trimis la bucătărie să mănânce cu slugile. Dar tatăl i-a pregătit o haină frumoasă şi îl pune iarăşi în poziţia lui înaltă. Fiindcă Dumnezeu dă celor ce se pocăiesc „cu mult mai presus decât cer sau pricep ei (*Ef* 3, 20). Aşadar, tatăl a poruncit să se aducă, nu oricare haină curată, ci haina cea mai bună. Este ca şi când le-ar zice robilor: înţelegeţi ce haină vreau? Pe cea mai bună, cea pe care o purta ca fiu şi domn al vostru, în zilele de sărbătoare, mai înainte de a pleca. Şi îmbrăcaţi-l cu haina aceasta. Risipitorul se sfia de atâta cinste. Se ruşina şi să lepede zdrenţele murdare de păzitor de porci, şi să îmbrace haina cea de cinste şi domnească. Fiindcă cei păcătoşi, când încep să simtă la câtă cinste îi ridică Dumnezeu, când ei se pocăiesc, se sfiesc şi se smeresc şi mai mult. Însă tatăl mai porunceşte:

„Şi puneţi inel în mâna lui şi încălţăminte în picioare" (v. 22). Inelul cu pecete şi încălţămintea erau semnele oamenilor liberi, pe care robii nu aveau voie să le poarte. Cu aceasta tatăl vrea să adeverească, limpede, că risipitorul nu mai este rob, ci membru al familiei lui celei cinstite.

Dar toate aceste cuvinte figurative au un înţeles adânc şi minunat. Restaurarea omului păcătos se face pe deplin, precum deplină a fost şi pocăinţa şi adâncă a fost credinţa, când el s-a pocăit. Haina cea bună, pe care robii au adus-o la porunca tatălui, este curăţirea, naşterea din nou, pe care a primit-o creştinul, când a ieşit din sfântul botez. Creştinul a pierdut această curăţie, această haină, dacă după aceea s-a depărtat de Dumnezeu Tatăl şi a trăit în păcat. Când însă se pocăieşte şi se întoarce, atunci, în ceasul sfânt al mărturisirii, robii lui Dumnezeu, preoţii, care săvârşesc taina aceasta îl spală de păcat, îi dau iertarea, îl aduc din nou la starea de curăţie dinainte, la slava de fiu, prin jertfa lui Hristos. Iar inelul este arvuna Duhului Sfânt, prin care sufletul creştinului se uneşte din nou cu Hristos, printr-o legătură dumnezeiască şi sfântă. Cel ce mai înainte era păcătos, după pocăinţă şi mărturisire este iarăşi recunoscut ca un membru

cinstit al Bisericii. Încălţămintea semnifică puterea de hotărâre, pe care o dă Dumnezeu celor ce se pocăiesc, ca să meargă de aici înainte neabătut pe calea virtuţii şi să calce *„peste şerpi şi peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului"* (*Lc* 10, 19), zdrobind puterea diavolului şi a păcatului. Încălţămintea mai închipuie şi *„vestirea Evangheliei păcii"*, despre care vorbeşte dumnezeiescul Pavel (*Ef* 6, 15). Aceasta înseamnă râvna cu care păcătosul împăcat cu Dumnezeu, va învăţa şi va chema şi pe alţi păcătoşi la pocăinţă, pentru ca şi aceştia să se împace cu Dumnezeu. Fiindcă păcătosul care se pocăieşte cu adevărat, este întrebuinţat de Dumnezeu ca pildă. El trebuie să mişte şi să pornească spre pocăinţă şi pe alţi păcătoşi. Astfel David, după ce s-a pocăit şi a primit iertarea păcatelor, s-a făcut cea mai bună pildă de pocăinţă, pentru toate neamurile, după cum zice el însuşi în psalmul pocăinţei: „învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce" (*Ps* 50, 15).

Tatăl risipitorului mai dă robilor săi o poruncă: *„Şi aduceţi viţelul cel îngrăşat, înjunghiaţi-l şi să mâncăm şi să ne veselim"* (v. 23). Le porunceşte să pregătească o masă, dar nu cu bucate obişnuite, de care aveau pregătite în ziua întoarcerii fiului. Trebuia să fie pregătită o masă cu totul deosebită şi bogată, să fie tăiat viţeluşul pe care îl îngrăşaseră şi îl păstrau pentru vreo ocazie însemnată. O! ce taină mare, ce fapt unic şi nemaiauzit, de o importanţă mondială, ne-a destăinuit prin aceste cuvinte despre tăierea viţelului îngrăşat Domnul, învăţătorul învăţătorilor. Tăierea viţelului îngrăşat a fost un lucru prin care risipitorul întors acasă să se bucure şi să fie recunoscut ca membru al familiei tatălui. Această tăiere a viţelului închipuie însăşi jertfa *„Viţelului nevinovat, care nu a primit jugul păcatului"*, adică jertfa Domnului nostru Iisus Hristos. El a fost jertfit pe cruce, ca noi să fim primiţi în familia dumnezeiască. Hristos a jertfit viaţa Sa pe cruce, ca reprezentant al oricărui om păcătos, care recunoaşte că prin păcatele sale s-a făcut nevrednic să fie numit fiul Părintelui ceresc. Hristos s-a jertfit pentru cel ce

simte că păcatele l-au făcut vrednic de osândă şi pedeapsă, însă crede că Fiul lui Dumnezeu a fost pedepsit în locul păcătoşilor, şi prin urmare Hristos îi ţine locul. Iar cu această credinţă omul păcătos se apropie de Părintele ceresc şi Îl roagă să primească, în locul jertfei păcătosului, jertfa preacurată a lui Hristos şi să-l mântuiască.

Domnul Însuşi a afirmat că a venit „să-şi dea sufletul răscumpărare pentru mulţi" (*Mt* 20, 28), adică Hristos a venit să-şi dea viaţa ca răscumpărare, prin care mulţi să fie răscumpăraţi din osândă. Şi iarăşi Domnul zice că *„aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său cel Unul-Născut L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică"* (*In* 3, 16). Iar această jertfă nespusă a Domnului Hristos, pe care El a adus-o pe crucea de pe Golgota, se continuă până la sfârşitul veacurilor, prin taina sfintei Cuminecături, care se săvârşeşte în fiecare dumnezeiască Liturghie. Sunt chemaţi să ia parte la această sfântă cină şi să se bucure nu numai casnicii, care slujesc în casa lui Dumnezeu, adică preoţii, ci şi toţi fiii lui Dumnezeu şi toţi cei ce mai înainte au fost risipitori şi păcătoşi, dar acum se pocăiesc.

Da, toţi cei ce se pocăiesc cu adevărat şi se mărturisesc cu sinceritate, ca şi fiul risipitor, sunt chemaţi să ia parte la masa sfântă şi duhovnicească a sfintei împărtăşanii, pentru ca iertarea şi lăsarea păcatelor lor din partea lui Dumnezeu, pe care au primit-o, să fie şi mai asigurată şi pecetluită. Ei sunt chemaţi să se împărtăşească, ca să se bucure şi să se veselească, să guste din harul dumnezeiesc, care dă putere sufletului. Aşa încât sufletul urmează de aici înainte cu statornicie şi fără greutate calea virtuţii. El se uneşte cu însuşi Hristos şi intră în calea vieţii veşnice. Iată ce taină mare ne descoperă acele puţine cuvinte ale parabolei: *„Aduceţi viţelul cel gras şi tăiaţi-l, ca să mâncăm şi se ne veselim"*.

În cele ce urmează, tatăl explică motivul pentru care se cuvenea să facă o astfel de jertfă specială, la întoarcerea fiului mai tânăr. Fiindcă zice: *„Acest fiu al meu mort a fost şi a înviat; şi pierdut a fost şi s-a aflat"*. Tatăl zice: este astăzi o zi de mare bucurie pentru

casa mea. Să sărbătorim evenimentul cel important, căci acest fiu al meu, pe care l-am socotit mort, iată trăieşte! El, pe care îl consideram pierdut, iată că a fost aflat.

Însă ia aminte, cititorule, cum numeşte Domnul pe păcătoşi, îi numeşte „morţi şi pierduţi". Fiindcă păcătoşii sunt morţi în ceea ce priveşte virtutea, iar din punct de vedere al binelui, nici nu există. Ei sunt morţi duhovniceşte şi trăiesc numai ca să lucreze păcatul şi să adauge greutate şi vinovăţie în sufletele lor. Trăiesc ca să călătorească spre osândă şi pierzanie. Dintr-o astfel de moarte învie păcătoşii prin pocăinţă şi se întorc la viaţă. Tocmai acest lucru îl afirmă şi Duhul Sfânt prin dumnezeiescul Pavel: *„Dar Dumnezeu, bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit, pe noi cei ce eram morţi prin greşelile noastre, ne-a făcut vii împreună cu Hristos... şi ne-a înviat..." (Ef* 2, 4-6). Adică Dumnezeu având bogăţie îmbelşugată de milă, pentru multa iubire cu care ne-a iubit, deşi eram morţi duhovniceşte prin păcatele noastre, ne-a dat viaţă şi înviere din morţi împreună cu Hristos cel ce a înviat. Aşa încât tot cel ce se pocăieşte şi se întoarce de la păcat la Hristos, învie din morţi. Adică se petrece cu el o taină mare, o minune, o adevărată înviere din morţi, neasemănat mai înaltă decât învierea din morţi a trupurilor. De această minune şi fericire poate avea parte orice om, şi tu, cititorule, dacă intri prin pocăinţă, în viaţa nouă, duhovnicească şi sfântă.

Dar cititorul poate observa şi altceva în cuvintele: *„Mort a fost şi a înviat..."*. Şi anume că nu trebuie niciodată să socotim pe un păcătos definitiv pierdut, nici să nu deznădăjduim pentru vreun risipitor, căci mai este cu putinţă o înviere din morţi. Mâine s-ar putea să-l vezi pe acela pe care astăzi îl credeai mort şi pierdut că se pocăieşte, se întoarce la Dumnezeu şi învie duhovniceşte.

Să ne întoarcem la fiul parabolei. După poruncile date de tatăl, toţi s-au pus în cale şi în câteva clipe toate erau gata pentru ospăţ. Toţi se aflau în jurul acelei mese sărbătoreşti şi minunate *„şi au început să se veselească"* (v. 24). Totuşi, întrucât acea masă nu

era printre cele cu bucate cunoscute şi felurite, pe care le pregătesc oamenii, ci era masa duhovnicească a sfintei Cuminecături; şi întrucât cei ce se bucură şi se veselesc de întoarcerea unui om păcătos nu sunt numai copiii lui Dumnezeu de pe pământ, ci sunt şi îngerii şi sfinţii din cer, ce minte omenească va putea să înţeleagă şi ce limbă va putea să zugrăvească acea bucurie şi veselie! În pildele cu oaia şi cu drahma pierdută am văzut că: *„Bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu, pentru un păcătos care se pocăieşte"*. Dar bucuria şi veselia îngerilor, la care ia parte şi Sfânta Treime, nu se poate descrie. Noi, oamenii, nici nu ne putem închipui măcar armonia muzicală a lirelor îngereşti, care veseleşte pe cei din cer, când unul dintre noi, păcătoşii, se pocăieşte cu adevărat. Dar la câtă bucurie şi veselie va lua parte însuşi cel ce se pocăieşte!

Aşadar, cititorule, dă-ţi seama cât de mare eveniment este pocăinţa noastră, dacă îngerii prăznuiesc pentru ea! Şi să gândeşti tu că nu este un eveniment mai fericit în viaţa omului, nici faptă omenească mai înţeleaptă, decât adevărata pocăinţă. Ea ne va muta în cer, printre îngeri, ca să luăm veşnic parte la acea bucurie şi veselie. Da, sunt cu adevărat înţelepţi cei ce au înţeles această taină şi o pun în aplicare.

Purtarea fiului mai mare. Ar fi fost foarte plăcut pentru ochii noştri omeneşti, dacă parabola s-ar fi sfârşit aici, şi cititorii Sfintei Evanghelii ar fi rămas cu impresia bucuriei care se întâmplă în cer la pocăinţa noastră sinceră. Dar, din nefericire, pe câtă vreme în cer este bucurie şi fericire, pentru păcătoşii care se pocăiesc, pe pământ purtarea celorlalţi oameni este neagră şi rea. Căci pe pământ nu toţi oamenii aparţin acelei grupări pe care o reprezintă fiul mai tânăr. Există şi alte categorii de oameni, pe care îi reprezintă foarte bine fiul mai mare din parabolă. Purtarea acestor oameni este cu totul contrară purtării preabunului Tată, căci tatăl este foarte milostiv şi iubitor. Purtarea celor pe care îi reprezintă fiul cel mare este lipsită de iubire de frate, plină de micime, de gelozie, de invidie, este egoistă şi cu totul străină de iubire. Pe aceasta urmează să

ne-o arate Domnul în restul parabolei. Fragmentul acesta este de asemenea plin de învăţături, căci mulţi pot să-şi regăsească propria lor fire oglindită în purtarea fiului vârstnic din parabolă.

Trăsăturile de caracter ale fiului mai mare

Fiul mai mare, din vârsta cea mai fragedă, părea grav, serios, rânduit, avea înfăţişarea unui om hotărât, era o personificare a fariseului, care păstrează datina. Respecta pe tatăl său, cu manifestări servile, dar fără niciun sentiment de dragoste şi devotament lăuntric. Îşi îndeplinea toate îndatoririle sale. Nu greşea nici prin risipă, nici prin lăcomie. Totuşi, era mereu pornit, amar, fără simţul dreptăţii, fără iubire de fraţi şi de străini. Căci el arăta şi faţă de fratele lui mai mic, mai înainte ca acesta să plece din casa tatălui lor, o dragoste superficială, dar în inima lui era îngrămădită multă invidie.

Din nefericire, aşa se întâmplă adesea. Vrăjmaşul omului, diavolul, izbuteşte să vâre până şi între fraţi, în inimile cărora curge acelaşi sânge, dihonia, despărţirea, ura, în aşa grad încât de multe ori cuvintele „se iubesc ca fraţii", înseamnă tocmai contrariul: se urăsc ca fraţii! Este ceva foarte trist, dar trebuie să spunem adevărul: că o dragoste reală între fraţi nu este defel un lucru obişnuit. Gelozia şi invidia, interesele materiale şi neînţelegerea duc adesea pe fraţi până la crimă. Istoria fraţilor criminali începe de la Cain, care a ucis pe fratele său Abel, prezintă apoi ura lui Isav împotriva lui Iacob; apoi conţine şi jalnica întovărăşire a fiilor lui Iacov împotriva fratelui lor Iosif, pe care la sfârşit l-au vândut ca rob; urmează apoi fapta lui Avesalom, care a omorât pe fratele său, pentru cinste... Exemplele de acest fel se pot înmulţi. Ele se găsesc oriunde, şi în societăţile actuale, în care atât de des se aud veşti despre omoruri şi crime familiale.

Aşadar, caracterul fiului mai mare din parabolă se poate vedea cel mai bine din purtarea să faţă de fratele său, când acesta s-a întors acasă. Să ascultăm pe Domnul, cum descrie această purtare:

„Iar fiul cel mai mare era la câmp. Şi când, venind acasă, s-a apropiat, a auzit cântece şi jocuri" (v. 25). Când fiul cel mai tânăr se întorsese acasă, şi avusese loc acea mişcătoare scenă, în urma pocăinţei lui sincere; când a fost îmbrăcat cu haina cea mai bună, când au început să mănânce şi să se veselească, fiul cel mai mare se afla la câmp şi muncea. Vedem că fiul cel mare oferea aici un chip al fariseului, care era veşnic preocupat de împlinirea poruncilor aspre rabinice, în vremea ce inima păcătoşilor se îndulcea la razele strălucitoare ale harului dumnezeiesc.

Când fiul cel mare se întoarse acasă seara, a auzit fără veste glas de muzică şi pas de dans; era un ospăţ cu totul extraordinar. Nu ştia cum să-şi explice acest lucru. (v. 29-30). În aceste câteva cuvinte, fiul mai mare îşi arată lipsa totală de nobleţe sufletească, care până atunci era acoperită cu mantia virtuţii exterioare. Să examinăm aceste cuvinte cu amănuntul, fiindcă sunt foarte importante.

Mai întâi, fiul mai mare se laudă cu virtuţile sale. Se laudă nu numai cu faptul că nu a părăsit casa părintească, cum făcuse cel mic, ci şi fiindcă într-un fel oarecare a ajuns rob în casa părintească. De aceea cu mult egoism îi spune tatălui său că îi slujeşte de atâţia ani şi n-a călcat nicio poruncă a tatălui. Dar această laudă este un semn caracteristic al fariseismului din orice vreme. Căci fariseul se laudă şi se trufeşte şi se judecă pe sine în comparaţie cu cunoscuţii săi, cu alţi oameni, iar nu referindu-se la legea lui Dumnezeu. Suntem înclinaţi să ne bazăm superioritatea pe aceea că nu suntem atât de păcătoşi ca alţii. Ne bazăm pe superioritate, pe faptul că nu suntem risipitori, neînfrânaţi, ucigaşi, călcători de lege..., precum sunt alţi oameni. Dar nu înţelegem că, dacă cineva de fapt a fost ferit de pierzanie şi nelegiuire, dacă este cineva evlavios şi râvnitor, apoi nu-i meritul omului, ci meritul harului dumnezeiesc. Căci din clipa în care Dumnezeu şi-ar ridica harul Său, chiar cel mai mare sfânt, precum David, este în stare să săvârşească nelegiuiri oricât de mari. De altfel, pretenţia fiului mai mare că nu a călcat vreodată vreo poruncă a părintelui său

nu este întemeiată defel; şi dovada o avem în refuzul îndărătnic cu care întâmpină acum rugămintea tatălui. Egoistul consideră însă ca virtuţi şi fapte mari, chiar şi îndatoririle cele mai mici; el este gata mereu să ceară şi altora să recunoască şi să-i răsplătească chiar faptele cele mai mici şi de nimic.

În al doilea rând, fiul mai vârstnic acuză pe tatăl său de părtinire. Îşi arată nemulţumirea, zicând: „ţi-am slujit atâţia ani". Prin aceste cuvinte fiul distruge legăturile cu tatăl său ca tată, şi se aşază pe sine în rândul robilor, făcând din tatăl său un stăpân, care poate deveni tiran. Şi tot în consecinţă, tatăl, care era aşa zicând părtinitor, n-a vrut să-i dea nici măcar un ieduţ, ca să se bucure cu prietenii lui.

Nu mai încape îndoială că, dacă fiul mai mare ar fi cerut de la tatăl său nu un ieduţ, ci orice i-ar fi trebuit, ar fi primit numaidecât acel lucru. Dar acum fiul este supărat, fiindcă ştie că tatăl junghiase viţelul îngrăşat pentru cel mai mic.

Şi gelozia îl face pe fiul mai mare să fie nemulţumit şi supărat. Căci gelozia zăpăceşte mintea omului, aşa cum toate patimile zăpăcesc şi întunecă mintea până într-atât, încât omul nu mai poate să cugete drept. Fiul mai mare trăise mereu cu tatăl său, mânca la masa tatălui, se desfăta de toate bunătăţile pe care le avea tatăl său. Aşadar, la ce-i trebuia iedul? Dar la mijloc nu era iedul. Era trufia, care venea din gândul că el, fiul mai mare, a adus mari servicii tatălui său; fiindcă a rămas acasă, fiindcă nu a fost un risipitor. Prin urmare avea dreptul, nu numai la toate bunurile tatălui său, ci mai ales la viţelul cel îngrăşat, care era de drept al fiului mai mare. Cu toate acestea viţelul cel îngrăşat nu fusese tăiat ca să-l mănânce numai fiul risipitor, când s-a întors acasă, ci fusese tăiat ca să se bucure toată familia, prin urmare, şi fiul mai mare, însă acesta voia să aibă toate la îndemâna sa.

Se întâmplă adesea în familii cu mai mulţi copii, ca cei care rămân credincioşi tatălui să vrea să aibă monopol asupra bunăvoinţei părinteşti şi se arată cu multă asprime faţă de fraţii

lor, care au greşit şi nu au fost mereu supuşi părinţilor. Ei se opun când părinţii arată oarecare milostivire şi bunătate şi celorlalţi copii, se supără şi acuză pe părinţi de părtinire. În general, cei ce se poartă ca fariseii, având o părere înaltă despre credinţa lor, despre religiozitatea şi virtuţile lor; cei ce nu înţeleg că oamenii, în general, sunt nevrednici de bunurile şi de bunătatea pe care le-o arată lor Dumnezeu; că Dumnezeu nu le datorează nimic, ci ni le dă pe toate prin dar şi har, aceia vor să le aibă pe toate, ca şi cum ar avea dreptul la ele. Ei se supără şi cârtesc când sunt lipsiţi de ceva. Cârtesc mai ales când văd că alţii, care, după părerea lor, sunt nevrednici şi păcătoşi, primesc de la Dumnezeu daruri. Însă fiul mai mare nu personifică ceata celor asemenea cu el, a fariseilor, numai prin această trăsătură. Ci iată şi altele.

În al treilea rând, fiul mai mare manifestă cele mai proaste dispoziţii faţă de fratele său. Fiindcă:

1) Nu vrea să intre în casă, decât numai dacă fratele lui ar dispărea iarăşi. După părerea lui, una şi aceeaşi casă nu-i poate adăposti pe amândoi, oricât ar fi ea casa părintească a lor. Gândul că el, fiul mai mare, a fost tot timpul înfrânat şi ascultător, îi dă o atât de înaltă părere de sine, încât nu poate să primească în inima lui cugetul că va trebui să locuiască împreună cu un frate care are nume rău. Chiar dacă acesta s-a pocăit acum, şi a fost reprimit în casa tatălui lor, fiul mai mare nu vrea nici măcar să-l vadă. Este adevărat, că trebuie să ne temem de tovărăşia păcătoşilor care rămân în păcat, căci ei ne pun în primejdia de a aluneca şi noi la răutăţi. Dar niciodată să nu evităm pe păcătoşii care se pocăiesc, căci de la aceştia nu vom avea nicio pagubă, ci vom câştiga un folos sufletesc mare. De altfel, pe acei păcătoşi, pe care însuşi Dumnezeu i-a primit, şi i-a făcut iarăşi fii ai Săi şi le-a dat un loc în dragostea Sa, este o nebunie să nu-i primim şi noi, ca nişte fraţi, şi să nu le dăm un loc în inima noastră.

2) Refuză să-l numească frate. Căci el îi zice tatălui: „acest fiu al tău". Adică: acesta care s-a pierdut şi tu totuşi continui să-l

socoteşti fiul tău, pe acesta eu nu-l vreau ca frate. Prin această expresie, fiul mai mare vrea să-i reproşeze tatălui tot părtinirea faţă de fiul mai mic şi vrea să pună în evidenţă distanţa dintre cei doi fraţi. Din nefericire, şi acest lucru se întâmplă adesea. Pe cei de care Hristos nu Se ruşinează să-i numească fraţi ai Săi, un drept prefăcut crede că nu se cuvine să-i numească fraţi, nu cumva să decadă din aşa zisa Lui sfinţenie. Un bogat socoteşte că îi cade nasul dacă îi numeşte fraţi pe cei săraci şi umiliţi şi se întâlneşte cu ei.

3) Exagerează păcatele fratelui său, ca să predispună şi pe tatăl împotriva risipitorului. Iată cum îi spune tatălui despre risipa fiului: *„Fiul tău acesta, care ţi-a mâncat averea cu desfrânatele".* Este adevărat că fiul mai mic a cheltuit, ca un risipitor, dar a cheltuit partea lui de avere. Că a mâncat „averea tatălui său", era o exagerare mincinoasă. Fiindcă tatăl mai avea destulă avere. Însă şi aceasta este o greşeală comună multor oameni: exagerează întotdeauna păcatele altora. Adesea suntem gata să facem dintr-un nimic, un lucru mare, să facem din ţânţar armăsar, cum zice poporul. Suntem gata să-l scriem pe fratele nostru pe tabla neagră şi să-i aruncăm în cap piatra anatemei definitive, pe câtă vreme Dumnezeu îl primeşte şi îi şterge toate păcatele! Aceasta este o mare nedreptate, pe care o facem noi, cei mai mulţi.

4)Este gelos şi invidios, pentru dragostea pe care o arată tatăl, celui ce fusese risipitor. „Ai tăiat pentru el viţelul cel îngrăşat", zice fiul mai mare. Ai făcut o jertfă. Ai jertfit chiar viţelul îngrăşat, pe care n-ar fi trebuit să-l tai pentru nimeni altul, decât pentru mine! Pentru un egoist şi un invidios, orice entuziasm, care duce la jertfirea unui lucru în folosul altora, este de nesuferit. Iar invidia, această otrăvire rea a sufletului, răstoarnă mintea şi strică inima, oricând are prilejul. Prilejul îl ia fie din averile, fie din capacitatea, din arta, din trecerea sau din slava altora. Dar mai cu seamă prilejul de invidie este luat din faptul că Dumnezeu dă harul lui unui păcătos. Cel ce se pocăieşte, se face virtuos şi vrednic

de bunăvoinţa lui Dumnezeu. Chiar dacă ar fi fost cel mai mare păcătos, mai înainte de a se pocăi, nu îţi este îngăduit să-l pizmuieşti, când a primit binefacerile lui Dumnezeu. Pavel, înainte de a deveni apostol, era prigonitor grozav al creştinismului; prigonitor al apostolilor, Ci totuşi, când Pavel s-a pocăit, s-a făcut apostol, a fost înălţat de Dumnezeu şi numit vas al alegerii Sale, şi a fost răpit la rai, adică a fost cinstit cu o cinste mai mare decât toţi apostolii, – ceilalţi nu l-au pizmuit, ci s-au bucurat nespus de mult şi au slăvit pe Dumnezeu pentru aceasta. Iată că Petru, care nu numai că nu a prigonit pe Hristos, ci a fost de la început un apostol devotat, numeşte pe fostul prigonitor Pavel: *„Frate iubit"* (2 *Ptr* 3, 15). Fiul mai mare din parabolă şi cei asemenea cu el invidiază şi nu vor nici să vadă şi nici să numească fraţi ai lor pe foştii păcătoşi.

Aceasta a fost purtarea, aceasta a fost caracterul fiului mai mare, şi al tuturor, care hrănesc în sufletul lor aceleaşi răutăţi. Caracterul acesta este cu totul străin de caracterul creştin. Este copia desăvârşită a caracterului fariseilor. Iar Domnul, spunând această parabolă în auzul fariseilor, le-a dat acestora prilejul să cunoască atât propriul lor caracter, cât şi milostivirea şi pogorământul Domnului însuşi. Dar, lăsând la o parte pe Fariseii din vremea Mântuitorului, noi creştinii de astăzi avem nevoie să meditām iarăşi asupra caracterului fiului mai mare din parabolă. Fiindcă mulţi creştini rătăcesc în privinţa gravităţii patimilor şi a păcatelor. Adică mulţi îl socotesc pe risipitor cu mult mai rău decât pe fratele său mai mare. Mai bine zis, considerăm păcatele trupeşti ale risipitorului îngrozitoare şi grele, în timp ce îşi închipuie că fiul mai mare nu avea patimi şi păcate grave.

Dar adevărul este că păcatele cu duhul, ca cele pe care le făcuse fiul mai mare, adică trufia pentru virtuţi, supărarea şi cârtirea împotriva Tatălui, mânia, osândirea, gelozia, ura, invidia, uscăciunea, – toate acestea sunt păcate la fel de îngrozitoare şi urâte, ca cele trupeşti, pe care le făcuse fiul mai mic. Sunt şi ele la fel de

pierzătoare, ca şi păcatele trupeşti, şi ele sunt tiranice pentru cel care le face şi pentru cei din jurul lui. Este o mare nefericire pentru familie să aibă în sânul ei persoane care să cadă în risipă, în furt şi în nelegiuire. Dar este o nenorocire şi mai mare pentru familie, să conţină în ea persoane stăpânite de egoism, de trufie, de invidie şi de ură. Căci se poate întâmpla ca din aceste păcate sufleteşti să cadă omul în nelegiuiri şi mai mari. Aşa a fost Cain cel pizmaş, care a ucis pe fratele său. Aşa au fost fariseii cei trufaşi şi plini de pizmă, care au răstignit pe Hristos. Dimpotrivă ei erau consideraţi împlinitori zeloşi ai Legii. Dar atâţia vameşi şi curvari s-au pocăit şi au venit la Hristos, pe când fariseii L-au răstignit. Din aceasta se arată limpede că egoismul şi invidia strică şi usucă sufletul mai mult decât celelalte păcate.

Dar faptul că Domnul nu spune precis în parabolă dacă până la sfârşit fiul cel mare a intrat în casă, dacă a luat parte la bucuria şi veselia din acea casă fericită, dovedeşte că astfel de oameni nu au loc în împărăţia cerurilor. Desigur, că fiul mai mare nu a intrat la ospăţ, întrucât era stăpânit de acea stare de pizmă, de ură şi egoism. Chiar şi în cer astfel de suflete, cu mândria, cu pizma, cu ura, cu pretenţiile lor geloase, ca să aibă ei singuri toată dragostea şi toate bunătăţile lui Dumnezeu, ar tulbura fericirea altora şi ar distruge liniştea şi pacea cerească. Aşadar, este cu neputinţă să intre acest fel de oameni în Împărăţia Cerurilor, dacă nu se nasc din nou, dacă nu-şi schimbă din rădăcină caracterul, dacă nu-şi agonisesc dragostea. Manifestările de frunte ale dragostei sunt smerenia, compătimirea faţă de toţi, dorinţa ca toţi să se bucure din belşug de darurile şi bunătăţile lui Dumnezeu. Particularismul şi egoismul pe care îl dovedesc mulţi oameni, urmaşi ai fiului mai mare din parabolă, cu toate că nu sunt risipitori, dezordonaţi, cheltuitori, – egoismul lor, pizma lor, ascunsă sub haina evlaviei, sunt momeli lăuntrice ale inimii lor stricate. De aceea, nu e cu putinţă să-i mântuiască evlavia lor arătată în afară şi tipică, dacă inima lor nu se vindecă, dacă ei nu

se fac făptură nouă. Dacă smerenia şi dragostea nu prind rădăcini în inima lor, ei vor rămâne uscaţi şi vor arde mai uşor în focul cel veşnic. Iată ce învăţături minunate şi mântuitoare ne-a dat nouă Domnul, prin descrierea artistică a purtării şi a caracterului fiului mai mare din parabolă.

Răspunsul tatălui

Acum, în cea din urmă parte a parabolei, rămâne să vedem care a fost răspunsul şi purtarea tatălui, la egoismul şi invidia fiului său mai mare. Surprinzător de drăgăstoasă şi mişcătoare a fost purtarea tatălui faţă de fiul risipitor, când s-a întors acasă. Dar la fel de nobilă şi iubitoare este purtarea să faţă de fiul mai mare. Mila, harul, pogorământul marelui Dumnezeu, care strălucesc atât de viu în comportamentul Său faţă de risipitorii care se pocăiesc, strălucesc de asemenea şi în purtarea fină şi delicată, prin care caută să atragă la Sine pe cei asemenea fiului mai mare. Aşadar, iată mai întâi pogorământul tatălui.

Fiindcă fiul mai mare nu voia nici să intre în casă, tatăl cel bătrân, care, cu câteva ceasuri mai înainte, alergase să-l primească cu bucurie pe fiul risipitor, acum iarăşi se duce, ca să-l roage pe fiul mai mare să-şi îndulcească amărăciunea. Bătrânul ar fi putut să rămână liniştit în sufragerie şi să se arate indiferent. Ar fi putut să-i trimită vorbă acelui fiu mai mare şi egoist: dacă vrea, să intre; dacă nu, să rămână afară. Dar tatăl nu face aşa. *„Ieşind afară, îl ruga pe el"*. N-a trimis pe vreun rob ca să-l roage, ci face el însuşi pogorământ, şi cu multă blândeţe se micşorează până la măsura unuia care se roagă şi cere un dar.

Repetăm că părintele cel atât de blând şi bun, care face atâta pogorământ şi are o purtare atât de atrăgătoare nu este altul decât Dumnezeu însuşi. Căci El caută să atragă şi pe cei mai prost dispuşi şi mai egoişti. „Vreme de patruzeci de ani i-a hrănit pe ei în pustie",

pe israeliţii cei nemulţumitori şi cârtitori. Vreme îndelungată, cu blândeţe şi răbdare, cheamă pe toţi creştinii dificili şi egoişti, să-şi lase aceste scăderi jalnice şi să intre în împărăţia bucuriei. Astfel caută Dumnezeu să atragă pe oamenii egoişti, ca să-i înveţe pe părinţi şi pe cei mai mari, care au şi ei pe alţii în subordinea lor, că se cuvine să întrebuinţeze orice mijloc legiuit, prin blândeţe, nobleţe şi delicateţe, mai înainte de a îndepărta pe fiii lor, dacă greşesc. Să întrebuinţeze mult pogorământ faţă de lipsurile şi de greşelile celor mai mici decât ei, mai înainte de a-i pedepsi şi de a-i izgoni.

În al doilea rând trebuie să observăm că tatăl dă fiului mai mare asigurarea moştenirii celei mari, pe care i-o pregăteşte. Căci zice cu dragoste şi duioşie: *„Fiule, tot timpul eşti cu mine şi toate ale mele sunt ale tale"* (v. 31). Adică: tu, fiul meu, eşti toată vremea împreună cu mine. Prin urmare toate bunurile mele sunt proprietatea ta. Dacă am primit pe fratele tău, aceasta nu înseamnă că m-am înstrăinat de tine. De ce doreşti iedul, pe câtă vreme tu mănânci zilnic cu tatăl tău la masa lui cea îmbelşugată? De ce eşti nemulţumit? De ce nu ai tu o inimă de fiu şi de frate, precum am eu o inimă de tată?

Cei cu caracterul fiului mai mare nu înţeleg că părintele Dumnezeu a pregătit pentru fiii Săi bunătăţi îmbelşugate şi veşnice, că fiii vor trăi veşnic împreună cu Tatăl. Ci cred că iedul lumii acesteia, desfătările păcătoase împreună cu prietenii, care sunt în afară de împărăţia lui Dumnezeu, formează o fericire de care au fost lipsiţi prin credinţa în Dumnezeu. Ei mai susţin că păcatul este o mare desfătare, iar viaţa virtuoasă este o viaţă de robie, o viaţă lipsită. Află, aşadar, creştine, că dacă vrem să fim cu adevăraţi fii ai lui Dumnezeu, dacă ştergem din sufletul nostru patimile păcatului, fie că am avut patimile fiului risipitor, fie că le-am avut pe cele ale fiului mai mare, atunci orice bunătate a lui Dumnezeu va fi şi a noastră. Fericirea lui Dumnezeu va fi fericirea noastră; veşnicia Lui va fi veşnicia noastră. Să nu crezi că numărul oamenilor pe

care îi primeşte Dumnezeu poate să micşoreze aceste bunuri prin împărţire, şi ţie ţi se va micşora în felul acesta partea ta. Chiar dacă zecile de milioane de oameni, care vor mai fi până la sfârşitul veacurilor, ar intra cu toţii în împărăţia lui Dumnezeu, bunătăţile de dincolo ar fi la fel de mari, ca şi dacă un singur om le-ar primi pe toate. Precum toţi pot să se bucure de lumina şi căldura soarelui, fără ca acesta să se micşoreze, din pricină că şi alţii se luminează şi se încălzesc, tot astfel sunt şi bunătăţile cereşti. Dumnezeu dă această asigurare tuturor invidioşilor, care nu vor să ştie că şi alţii primesc bunătăţi, şi se supără şi se mânie, de bucuria şi fericirea altora.

În al treilea rând, tatăl exprimă limpede pricina bucuriei mari, care era în casă, dar şi datoria fiului mai mare. *„Trebuia să ne veselim şi să ne bucurăm, că acest frate al tău mort a fost şi a înviat; pierdut a fost şi s-a aflat"* (v. 32), Nu trebuie să te mânii – îi spune tatăl – când vezi în casă ospăţ mare. Dimpotrivă, trebuie să te bucuri şi să te veseleşti şi tu. Iar pricina pentru care s-a făcut ospăţul şi pentru care tu trebuie să te veseleşti este că fratele tău (observaţi că tatăl nu zice numai fiul meu, ci zice fratele tău, propriul tău frate) era mort, din punct de vedere sufletesc şi moral, şi iată acum a înviat. Era în pierzanie şi, iată, acum a fost aflat.

Aceste cuvinte sunt atât de convingătoare încât ar fi trebuit să închidă definitiv gura fiului mai mare. Există oare cuvinte mai raţionale? Tatăl a dat fiului celui amar şi otrăvit de pizmă şi egoism prilejul să înţeleagă destul de limpede că bucuria din casă este prisosul unei inimi pline de dragoste. Tatăl chema şi pe fiul mai mare să înveţe dragostea, să dobândească şi el o inimă iubitoare şi să se bucure.

Cât este de bun Dumnezeu! La fiecare cuvânt, care iese din gura Lui, descoperim o nouă comoară de bunătate. Iată şi în ultimul verset al parabolei, o nouă bogăţie de bunătăţi. Deşi poate să facă orice vrea, fără să dea socoteală nimănui de faptele sale (fiindcă este

Stăpân absolut şi toate lucrurile Sale sunt înţelepte, drepte şi sfinte), totuşi Domnul face pogorământ din pricina bunătăţii Sale celei multe şi dă socoteală de faptele Sale robilor Săi, celor supărăcioşi şi prost dispuşi. În felul acesta caută să-i convingă cât sunt ei de nebuni şi cât ar fi de fericiţi dacă ar primi cu toată încrederea toate câte le face Dumnezeu Tatăl. Sfânta Scriptură este din acest punct de vedere un mare convingător şi preaînţelept răspuns, din care să înţelegem felul excelent de comportare a lui Dumnezeu faţă de om.

Dar ce învăţătură minunată dă răspunsul tatălui din parabolă atât capilor de familie, cât şi tuturor creştinilor! Ne învaţă că părinţii nu trebuie să aibă prilej de bucurie numai în faptul că un copil al lor a scăpat de la o moarte sigură, sau s-a vindecat în chip neaşteptat de o boală gravă. Ci se cuvine să se bucure şi să se veselească, ei şi toată casa lor, când un membru al familiei a înviat din moartea păcatului, când s-a mântuit de moartea pricinuită de păcat. Se cuvine să se veselească şi să se bucure când un păcătos se întoarce la viaţă duhovnicească, la viaţă de pocăinţă. Căci dacă cineva a scăpat dintr-o boală gravă, după ce medicii şi-au pierdut orice nădejde, lucrul acesta nu este de o importanţă veşnică; moartea, de la care astăzi a scăpat, va veni în chip sigur într-una din zile. Dar când cineva se pocăieşte şi se întoarce definitiv la viaţa creştinească, acesta este cel mai mare eveniment din viaţa sa, căci acest eveniment ne asigură viaţa viitoare. Pentru acest eveniment – şi numai pentru acesta – se face bucurie şi veselie în cer, în familia cea mare a îngerilor şi a sfinţilor lui Dumnezeu. Acesta este evenimentul cel mai însemnat şi cel mai îmbucurător.

Desigur, cititorul se aşteaptă să afle acum dacă fiul mai mare, după cuvintele atât de convingătoare ale tatălui, a înţeles până la sfârşit greşala sa şi dacă a intrat în casă. Dar Domnul îşi sfârşeşte aici parabola şi trece în tăcere purtarea pe mai departe a fiului mai mare. Se poate că el va fi fost mişcat de purtarea iubitoare a tatălui său. Poate a recunoscut

urâţenia patimilor sale, a căutat să se împrietenească cu fratele său, şi a început să se bucure împreună. Dar se poate şi să fi rămas în pizma lui, în starea de egoism şi invidie, şi prin urmare să fi fost de tot exclus de la bucuria familiei şi de la locul pe care îl avea lângă părintele său. Acest lucru li s-a întâmplat cărturarilor şi fariseilor care, egoişti şi invidioşi, au rămas în afara împărăţiei lui Dumnezeu. Pe câtă vreme foştii risipitori, foştii închinători de idoli s-au pocăit la propovăduirea Domnului şi apostolilor Săi, s-au făcut creştini sfinţi şi s-au desfătat cu bucuria şi veselia din ceruri. Acelaşi lucru se întâmplă de atunci şi până acum, mereu, până la sfârşitul veacurilor. Egoiştii şi invidioşii, dacă nu se schimbă, vor rămâne în afara împărăţiei lui Hristos, chiar dacă nu sunt risipitori şi neînfrânaţi. Şi invers, risipitorii care se pocăiesc vor avea parte de bucurie şi de fericire, în preajma lui Hristos. Iată ce învăţături sublime şi mântuitoare ne oferă această luminată parabolă a risipitorului. Înainte de a încheia tâlcuirea ei, am dori să atragem luarea aminte a iubitului cititor asupra a două adevăruri de seamă ale parabolei, pentru ca ele să se întipărească cât mai adânc în inima lui. Mai întâi, marea nesocotinţă şi nebunie a păcătoşilor de la ambele extreme, a risipitorilor şi a egoiştilor. Iar apoi, marea milostivire a lui Dumnezeu pentru toate felurile de păcătoşi. Înţelegerea adâncă a acestor adevăruri va atrage, va povăţui şi va mişca pe orice păcătos la tronul harului şi al milei preabunului Părinte. Şi acolo va afla în chip sigur pe Tatăl cu braţele deschise, ca să-i dea sărutarea de iertare, să-i îmbrace sufletul în haina nevinovăţiei şi să-l împodobească cu podoabele harului sfinţilor. Tatăl este gata să-l aşeze iarăşi în starea de fiu şi moştenitor, să-l facă părtaş la sfânta cuminecătură şi la fericirea veşnică şi cerească.

Noi ne rugăm ca cititorul să nu aparţină niciuneia din cele două categorii de păcătoşi. Ne rugăm ca el să-şi fi petrecut toate zilele vieţii lui ca fiu smerit şi ascultător al lui Dumnezeu, ca bun creştin. Dar dacă s-a făcut vreodată părtaş la păcat, fie într-o parte, fie în cealaltă, ne rugăm ca parabola risipitorului, cu puterea ei cea

dulce, să-l atragă definitiv la Hristos. Şi atunci, ce fericire! Se va face şi pentru el bucurie în cer, la care bucurie va lua parte mai întâi el însuşi. Şi atunci, din adâncul sufletului, va slăvi pe Dumnezeu şi Îi va mulţumi, repetând cuvintele: *„vedeţi ce fel de iubire ne-a dat nouă Tatăl, ca să ne numim fii ai lui Dumnezeu"* (1 *In* 3, 1).

PARABOLA CELOR DOI DATORNICI

(*Lc* 7, 36-50)

Femeia păcătoasă unge pe Domnul cu mir. Tot ceea ce Domnul învăţase despre pocăinţă prin pilde, mai cu seamă prin neasemuita pildă a fiului risipitor, a aplicat de mii de ori. Căci El a primit întotdeauna pe toţi păcătoşii care se pocăiau. În sfânta Evanghelie de la Luca este păstrată, ca comoară, o întâmplare mişcătoare, unită cu o frumoasă pildă. Întâmplarea este ungerea Domnului cu mir de către femeia cea păcătoasă. Şi deoarece pilda nu poate fi înţeleasă fără să fie povestită toată întâmplarea, o vom tâlcui şi pe ea, pentru ca cititorul să-şi facă o idee desăvârşită şi despre parabolă. Dar mai avem un motiv: pentru ca cititorul să se convingă, prin mijlocirea unei întâmplări reale, de marea milostivire a lui Dumnezeu faţă de păcătoşii care se pocăiesc.

Ungerea cu mir s-a întâmplat în Galileia, în casa fariseului Simon. S-a întâmplat în vremea în care fariseii Îl acuzau pe Domnul

că este „prieten al vameşilor şi al păcătoşilor". Domnul a arătat, cu această ocazie, amarnicilor săi acuzatori că primea pe vameşi şi pe păcătoşi stând de vorbă cu ei, numai şi numai ca să-i povăţuiască la calea pocăinţei, ca să-i preschimbe desăvârşit, făcându-i din păcătoşi şi risipitori, înţelepţi, virtuoşi şi sfinţi.

Iată în ce fel îşi începe Evanghelistul povestirea acestei întâmplări: *„L-a rugat pe El unul dintre farisei să mănânce cu el; şi intrând în casa fariseului, s-a aşezat la masă"* (v. 36). Fariseul care Îl invitase pe Hristos în casa lui ca să ospăteze era unul dintre fruntaşii Iudeilor şi se numea Simon. Încă nu se manifestase desăvârşit vrăjmăşia fariseilor împotriva Domnului. De aceea Simon a putut să-L cheme la masă. Dar se vede din urmarea întâmplării că nu L-a chemat din respect şi preţuire pentru persoana Domnului. Ci mai degrabă din curiozitate, ca să-L vadă de aproape şi să stea de vorbă cu acela care avea faimă de mare învăţător. Poate L-a chemat şi din dorinţa de a face paradă, ca să arate că ospătează în casa sa, fără nicio sfială, pe Acela, de care toţi se apropiau cu cel mai adânc respect. Tocmai de aceea Simon a lăsat la o parte toate semnele şi drepturile obişnuite de ospeţie prietenească şi grijulie. Se hotărâse să-L primească pe Domnul cu răceală, într-un loc rămas gol la masa sa, în aşa fel încât cel invitat să înţeleagă că gazda nu se simte onorată de prezenţa Domnului, ci mai mult invitatul este onorat prin faptul că fariseul L-a chemat la masă. Cu toate acestea, Domnul n-a refuzat invitaţia şi „intrând în casa fariseului s-a aşezat la masă". Pentru că ştia, ca un cunoscător al celor viitoare, ce scenă mişcătoare avea să se desfăşoare în faţa Sa şi ce învăţătură mare avea să dea El atât fariseului Simon, cât şi tuturor oamenilor.

Căința adâncă a femeii păcătoase

În vremea veche, la ospeţe nu lua niciodată parte un anumit număr de persoane, ci erau invitaţi toţi cei ce erau mai însemnaţi şi

fruntaşi, pentru a se da stăpânului casei prilejul să-şi arate bogăţia şi bunătatea.

Aşadar, şi acum, în ceasul când toţi invitaţii erau culcaţi pe paturile lor în jurul mesei, iar picioarele erau întinse în direcţia privitorului care ar fi stat în afara cercului mesenilor, atunci a avut loc o întâmplare foarte mişcătoare: *„Ci iată că era în cetate o femeie păcătoasă şi aflând că şedea la masă în casa fariseului, a adus un alabastru cu mir. Şi stând la spate, lângă picioarele lui, plângând a început să ude cu lacrimi picioarele Lui şi cu părul capului ei le ştergea. Şi săruta picioarele lui şi le ungea cu mir"* (v. 37-38).

Aşadar, o femeie a cărei viaţă era foarte nenorocită, o femeie pângărită şi imorală, cunoscută de toată cetatea pentru traiul ei păcătos, a aflat că Hristos stătea la masă în casa fariseului. În sufletul şi în viaţa acestei femei se petrecuse în vremea aceea o schimbare foarte mare, dar necunoscută tuturor celorlalţi.

Această femeie păcătoasă auzise de propovăduirea lui Hristos. Cuvintele Lui pătrunseseră adânc în sufletul ei cu chemarea lor la pocăinţă. Ea a fost zguduită şi mişcată adânc când a văzut că Domnul se arată a fi şi un învăţător milostiv, care primea să vorbească şi să se întâlnească cu păcătoşii, cei dispreţuiţi de farisei şi cărturari. S-a pocăit cu adevărat. Şi acum se foloseşte de un prilej, preţios pentru dânsa, ca să-şi dovedească în mod public căinţa ei. Vrea să vină în faţa lui Hristos, cel singur milostiv, care îi iartă pe păcătoşii ce se pocăiesc. Căuta de mult prilejul să se apropie de Hristos şi acum i s-a dat acest prilej. Era în Răsărit un obicei răspândit: cel care dădea o masă lăsa uşile casei sale deschise, ca să poată intra şi alţii, pentru a lua parte la bucuria şi la primirea oaspeţilor. Acest obicei vechi i-a oferit femeii celei necurate prilejul să se apropie, când a aflat că Hristos avea să fie la ospăţul din casa fariseului. A îndrăznit, – cu toată primejdia de a fi respinsă de fariseul care n-ar fi suportat atingerea ei pângărită, – să intre cu sila, a reuşit să ajungă în spatele lui Hristos, şi a adus sub haină un vas de alabastru plin cu mir de mult preţ. De îndată ce a zărit din spate pe Domnul, de îndată ce a

auzit glasul Lui, de îndată ce a comparat marea înălţime morală în care se afla El cu prăpastia îngrozitoare de necinste şi ruşine în care căzuse ea însăşi, a început să plângă. Nu numai că a plâns, dar a vărsat potop de lacrimi. Ochii ei, din care până ieri ieşeau flăcările unei patimi nestăpânite, acum sunt izvor de lacrimi de regret şi de căinţă. Pentru că ea s-a apropiat de picioarele Domnului, lacrimile ei cădeau acum pe picioarele sfinte. Ea le lăsa să curgă, atât de teamă să nu atragă atenţia, cât şi de ruşine. Câtă smerenie avea acum această femeie, care altă dată îşi ridica capul fără sfială, cu multă silnicie, în faţa tuturor bărbaţilor!

Fariseul s-ar fi îndepărtat cu groază dacă o astfel de femeie pângărită s-ar fi apropiat măcar de el în public. Iar apoi s-ar fi supus ritualului de curăţire, dacă ar fi căzut pe el măcar o singură lacrimă a unei astfel de femei. Dar, cu lumina şi convingerea pe care o inspiră Duhul Sfânt celor ce se pocăiesc, păcătoasa simţea că Hristos nu avea să se întoarcă de la ea. Simţea păcătoasa că Cel cu totul nepăcătos şi sfânt era în acelaşi timp compătimitor şi milostiv. Poate că auzise şi ea nepreţuitele cuvinte aducătoare de har ale Domnului: *„veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre"* (*Mt* 11, 28-29). Într-adevăr, ea nu s-a înşelat în aşteptările ei şi Hristos n-a izgonit-o, dar încă nu i-a arătat niciun semn de încurajare. De aceea păcătoasa arată şi mai multă zdrobire de inimă. Ea crede că niciun prosop curat, nicio altă ţesătură, oricât de fină, nu sunt de-ajuns de bune, ca să şteargă picioarele Domnului, şi atunci ea crede că numai părul ei, pe care l-a despletit, trebuie să fie întrebuinţat la şters. Pentru ca fapta acestei femei să poată fi preţuită după cuviinţă, trebuie să remarcăm că la iudei faptul că o femeie apărea în public cu părul despletit era socotit ca cea mai mare smerire şi umilire din partea ei. Aşadar, dacă ochii ei se făcuseră izvor de apă, cu care spăla picioarele Domnului, părul ei cel frumos a devenit prosopul cu care ea a şters acele sfinte picioare. Ce faptă mai smerită şi mai umilitoare ar fi putut face ea, ca să dovedească că de aici înainte nu mai este femeie neruşinată şi dezordonată, roabă a

necinstei, ci un suflet smerit şi supus prin pocăinţă, care a fost atras la libertate de harul lui Dumnezeu!

Dar mai era nevoie şi de altă dovadă a dragostei, a respectului suprem şi a cultului ei către Acela despre care era încredinţată că este Mântuitorul ei. Iată acea faptă: ea sărută picioarele Domnului. Nu numai că le sărută odată, dar nu încetează a le săruta, cu gura şi cu buzele acelea, care până ieri erau mădulare ale noroiului ruşinos din inima ei. Dar acum buzele şi gura ei curăţite prin pocăinţă dădeau la iveală comoara dragostei celei sfinte şi adânci, pe care o avea către Mântuitorul ei. Ba mai mult, femeia a spart gâtul vasului de alabastru, care era foarte scump, şi a golit tot conţinutul de mireasmă scumpă pe picioarele Domnului. Fiindcă ea simţea foarte profund cuvintele, pe care Duhul Sfânt le spusese cu o mie de ani înainte: *„Mirosul mirurilor Tale este mai presus de toate aromatele; numele Tău este mireasmă revărsată"* (*Cânt* 1, 3). Ea a simţit intuitiv că Iisus este mirul cel viu, care înmiresmează lumea cu parfumul cel nespus şi nedeşertat al bunei miresme duhovniceşti.

Priveliştea acelei femei, cu buclele revărsate, atât de smerită şi umilită, care îşi manifesta atât de frumos căinţa ei, chinul părerii de rău întipărit pe faţa ei, lacrimile îmbelşugate care curgeau din ochii ei, revărsarea mirului de mult preţ ar fi putut trezi compătimirea chiar şi a unor inimi de piatră. Însă Simon Fariseul nu este mişcat. Nu se întreabă cum de Hristos o lasă atâta vreme pe acea nenorocită să sufere, fără să-i spună niciun cuvânt de mângâiere şi încurajare în durerea ei cea adâncă. Dimpotrivă, inima lui cea uscată se sminteşte şi gândeşte în sinea sa despre Hristos. *„Acesta, dacă ar fi prooroc, ar şti cine şi ce fel de femeie se atinge de El. Că este o păcătoasă"* (v. 39). Fariseul se gândea cu privire la Hristos: dacă ar fi prooroc, precum îl cred unii, atunci ar şti îndată ce nume rău şi ce purtări urâte are femeia, care s-a atins de El; ar şti că este o femeie păcătoasă, imorală şi desfrânată şi, prin urmare, ar respinge-o cu mânie şi s-ar supune la curăţirea pe care o cere legea. Gândurile acestea ale Fariseului, iubite cititor, nu sunt atât de ciudate, pe cât par. Fiindcă şi astăzi, dacă iei

seama, vei vedea că cei trufaşi şi uscaţi la inimă întotdeauna se pun pe sine ca unitate de măsură, ei au pretenţia ca toţi să arate acelaşi dispreţ trufaş şi aceeaşi indiferenţă totală faţă de cei nefericiţi, pe care o arată ei înşişi. Simon avea felul acela de gândire, pe care îl arată proorocul Isaia când vorbeşte despre astfel de oameni prefăcuţi; *„Oamenii care veneau înapoia păcatelor lor... care ziceau: dă-te înapoi, nu te apropia de mine, fiindcă eu sunt curat"* (*Is* 65, 3-5). Adică cei prefăcuţi, care se ţin drepţi şi curaţi zic celorlalţi oameni, pe care îi socotesc păcătoşi, stai departe de mine, nu te apropia, căci eu sunt curat.

Parabola însăși

Dar iată că Acela, despre care Simon gândea că nu este prooroc, fiindcă nu respingea pe biata păcătoasă, care se apropiase de El, se dovedeşte a fi mai presus de prooroc, se dovedeşte a fi „ştiutorul inimilor". Căci a ştiut să pătrundă desăvârşit în mintea lui Simon şi în gândurile lui. Aşadar, Domnul, adresându-se lui Simon, îi zice: *„Simone, am să-ţi spun ceva"*. Iar Simon răspunde, cu un ton dispreţuitor: *„Spune, învăţătorule"* (v. 40).

Şi Domnul povesteşte o parabolă, prin care i-a dovedit lui Simon că Dânsul, despre care Simon se îndoia că ar fi măcar prooroc, are puterea de a ierta păcatele şi că prin urmare, cu cât era femeia aceea păcătoasă mai mare, cu atâta trebuia să-şi manifeste dragostea şi recunoştinţa faţă de Domnul, care îi iertase toate păcatele. Iată acum şi parabola.

„Un cămătar avea doi datornici". Aceşti doi datornici nu-şi plătiseră datoriile lor. Însă *„unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt cu cincizeci"* (v. 41). Adică primul era dator cu o sumă de zece ori mai mare decât datoria celui de al doilea. *„Şi neavând ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amândoi"*. Mărinimosul cămătar, nu numai că nu a prigonit pe datornicii, care nu aveau cu ce să-şi plătească datoriile. Nu numai că n-a făcut uz de dreptul de a-i

vinde pe ei şi familiile lor ca să îşi plătească datoriile, ci dimpotrivă cu multă mărinimie a iertat amândurora datoriile. Desigur că cei doi au simţit foarte profund această binefacere a cămătarului. Însă *„spune-Mi, care dintre ei îl va iubi mai mult?"* (4, 42). Care dintre cei doi datornici va iubi mai mult pe cămătarul iertător? Aceasta este întrebarea Domnului.

Simon n-a priceput defel că pilda aceasta se referea la sine însuşi, precum nici David n-a înţeles pilda lui Natan. Şi de aceea a răspuns în grabă: *„cred că acela căruia i-a iertat mai mult"*. Este firesc să-l iubească pe cămătarul binefăcător mai mult acela, care îi datora o sumă mai mare de bani, sumă pe care cămătarul i-o iertase. De aceea Hristos, întărind răspunsul drept al lui Simon, i-a zis acestuia: *„Drept ai judecat"* (v. 43).

Însă înainte de a înainta la aplicarea foarte artistică a pildei, pe care Domnul o face în versetele următoare, trebuie să luăm aminte la mai multe învăţături pe care le conţine această pildă.

Toţi oamenii, în calitate de zidiri ale lui Dumnezeu, datorăm supunere faţă de legile Lui şi, când nu împlinim aceste legi, suntem datornici, vinovaţi şi vrednici de pedeapsă. Dar unii oameni sunt mai vinovaţi înaintea lui Dumnezeu decât alţii. Unii datorează cinci sute de dinari, alţii doar cincizeci. Fariseul care era ospătătorul Domnului era mai puţin dator, era mai puţin păcătos, în comparaţie cu femeia, care păcătuise pe faţă şi adusese sminteală multă la mulţi bărbaţi. Dar păcătos era şi fariseul.

Oricât de mare ori mică ar fi datoria noastră, totuşi ea este mai presus de puterile noastre, noi nu o putem plăti. Dar, cititorule, şi cel mai mititel păcat te face dator lui Dumnezeu cu o datorie pe care tu nu o poţi plăti. Fiindcă datoria pe care o contractăm prin păcate nu o poate plăti niciunul din lucrurile lumii acesteia: nici argint, nici aur, nici bogăţiile şi comorile lumii întregi, ba nici chiar viaţa noastră, dacă noi am jertfi-o.

Căci Dumnezeu Cel nemărginit, pe care L-am jignit prin păcat, este gata să ne ierte, oricât ar fi de mari păcatele noastre. El

iartă, atât cei cinci sute de dinari, cât şi cei cincizeci. Numai noi să păzim legile pe care le hotărăşte Evanghelia: adică să ne căim, să credem în Hristos, să sărutăm harul şi mila Părintelui celui bun, cu durere şi zdrobire de inimă.

Cei ce au primit iertarea, trebuie să fie recunoscători şi să iubească pe Dumnezeu, care i-a iertat. Şi cu cât au fost mai mari păcatele, cu atât devotamentul şi dragostea faţă de Dumnezeu trebuie să fie mai adâncă, cu atât oamenii iertaţi trebuie să se arate mai sfinţi şi să se ostenească pentru alţii. Saul, marele prigonitor al creştinismului, a devenit apostolul Pavel, cel devotat cu tot sufletul tuturor şi ostenindu-se pentru toţi.

Aplicarea pildei

„Drept ai judecat", a spus Domnul lui Simon fariseul. El mărturisise că acel datornic, căruia îi va fi iertat o datorie mai mare, va iubi mai mult pe cămătar. Domnul aplică îndată pilda, precum şi răspunsul lui Simon la împrejurarea de atunci, prin paralelisme şi asemănările pe care El le întrebuinţa de obicei în cele mai multe învăţături.

„Şi întorcându-se către femeie, îi zisese lui Simon: vezi pe această femeie"? Cu greu s-ar putea spune cât de mişcată va fi fost acea nenorocită femeie, când Hristos, care până în clipa aceea nu dădea niciun semn că ar fi luat aminte la lacrimile şi la pocăinţa ei cea dureroasă, Se întoarce către ea dintr-odată şi atrage luarea aminte a lui Simon şi a tuturor celor de faţă spre dispreţuita ei persoană. Cum şedea cu faţa ascunsă în mâini, despletită, tulburată, plângând în hohote, aude acum întrebarea lui Hristos: *„vezi pe această femeie?"* Pe femeia, pe care tu o dispreţuieşti atât de mult! Ea se va dovedi în curând mai presus de tine, în dragostea ei faţă de Mine. Deoarece: *„Am intrat în casa ta, apă pe picioarele Mele nu ai dat"*. Rânduiala şi obiceiul recomanda să se dea apă de spălat, pentru picioarele pline de praf ale oaspelui venit de departe, căci

încălţămintea de atunci era uşoară şi lăsa praful să se depună pe picioare. Astfel, i se dădea oaspelui cea dintâi uşurare şi plăcere, după ostenelile călătoriei.

Împotriva acestora, tu, Simone, ai trecut cu vederea această datorie esenţială. *„Ea însă cu lacrimi Mi-a udat picioarele şi le-a şters cu părul ei"* (v. 44). Dimpotrivă, ea mi-a spălat picioarele cu lacrimile durerii pentru păcatele ei, lacrimile dragostei pentru cămătarul ei, dragoste pe care a dovedit-o ştergând picioarele Mele cu părul ei. Apoi tu *„sărutare nu mi-ai dat"*. Sărutarea era o dovadă exterioară a primirii din inimă, pe care o dădeai unui oaspe. *„Ea însă de când a intrat nu a încetat să-Mi sărute picioarele"* (v. 45). Această femeie, de când am intrat în casa ta, n-a încetat să-Mi sărute picioarele, ca dovadă a smereniei şi a dragostei ei adânci. Ba încă tu *„cu untdelemn capul Meu nu l-ai uns"*. Nu te-ai îngrijit să-Mi dai puţin untdelemn mirositor, ca să-Mi ung capul Meu, după obiceiul ospeţiei. Iar această femeie, nu cu ulei simplu, ci *„cu mir Mi-a uns picioarele"* (v. 46). Le-a uns cu mir de mult preţ.

Ce antiteză între privirea rece şi trufaşă a fariseului şi dovezile de dragoste evlavioase ale femeii dispreţuite. În casa bogatului fruntaş Simon, comorile datorate ospeţiei le face o femeie săracă şi străină, iar nu stăpânul casei! Este adevărat că acea femeie era o păcătoasă, cunoscută în toată cetatea pentru viaţa ei desfrânată. Dar iată că ea îşi arată amarnica ei pocăinţă în faţa tuturor. Acum ea nu mai este o păcătoasă, ci o pocăită. Şi tot ce a făcut ea acum aici, faptele pentru care tu, Simone, ai osândit-o în sinea ta şi te-ai mâniat, ba M-ai osândit şi pe Mine, au fost manifestările fierbinţi de pocăinţă, de zdrobire de inimă, de smerenie. Fiindcă Eu i-am iertat datoria cea mare şi grea a păcatelor ei. Este foarte firesc să manifeste faţă de Mine o dragoste mai mare decât tine, care nici nu te-ai căit, dar nici nu ai iubit. Deci, cum să resping Eu dragostea ei cea mare şi cum să preţuiesc indiferenţa rece a ta? Nu cumva în sufletul tău s-a petrecut ceea ce s-a petrecut în sufletul acestei femei? Tu nu simţi dragoste faţă de Dumnezeu şi râvnă pentru religie? Oamenii

ca tine sunt gata să osândească şi să acuze călduroasele manifestări de căinţă, de smerenie şi de dragoste ale altora. Aceşti oameni sunt gata să osândească râvna care supune pe om la cheltuieli şi la jertfe, fiindcă ei nu au nici cea mai mică râvnă. Ei se mărginesc la un fel de religiozitate rece şi uscată, cu câteva vizite la biserică, în timpul marilor sărbători ale anului.

„De aceea îţi zic ţie: iertate îi sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit". Simone, îţi zic ţie că păcatele ei cele multe şi mari au fost iertate; şi de aceea nu este de fel necuviincios şi nepotrivit să o primesc şi să o las să-şi arate recunoştinţa şi dragostea ei. Căci, după cum ai spus tu însuţi, acel datornic va iubi mai mult, căruia i s-a iertat o datorie mai mare. Aşadar, dragostea ei cea mare este urmarea iertării păcatelor ei. Deoarece *„cui i se iartă puţin, iubeşte puţin"* (v. 46). Acesta eşti tu, Simone. Prin aceste din urmă cuvinte Domnul îi arată lui Simon fariseul că are motive să se îndoiască de dragostea acestuia, fie cât de mică. Prin urmare, păcatele fariseului, cât ar fi ele de mici, în comparaţie cu păcatele femeii păcătoase, n-avem siguranţa că i-ar fi fost iertate. Deci şi noi, în loc să osândim pe marii păcătoşi, pentru pocăinţa lor şi pentru manifestările lor fierbinţi către Hristos şi către viaţa evlavioasă, este de neapărată trebuinţă să ne cercetăm mai întâi pe noi înşine. Să vedem dacă ne-am pocăit cu adevărat şi dacă ne-au fost iertate păcatele, fie ele cât de mici. Iar iertarea o vom afla uşor, după gradul de iubire la care a ajuns faţă de Hristos sufletul nostru. Am fost iertaţi cu adevărat, dacă constatăm că Îl iubim din inimă pe Domnul.

Aceste cuvinte, pe care Hristos le-a spus către Simon despre femeie, au făcut-o să nu-i mai fie frică, să nu mai stea în acea aşteptare chinuitoare, în acea confuzie de ruşine, care îi stăpânea sufletul. Un soare dulce de mângâiere şi de nădejde a început să-şi arunce razele cele calde în sufletul ei cel întunecat şi tulburat. Ea însă nu auzise încă de-a dreptul glasul Domnului, nu auzise că El ar fi dezlegat-o de vinovăţie şi ar fi împăcat-o pe deplin cu Dumnezeu. Dar Domnul îi dă acum şi acel dar mare, nepreţuit şi

unic, în privința importanței: *„I-a zis ei: iertate îți sunt păcatele”* (v. 48). Aceste cuvinte au fost spuse atunci de Hristos, dar ele se spun şi astăzi prin gura preoților, cărora Hristos le-a dat dreptul să le spună în numele Său, în taina sfintei mărturisiri. Ele sunt cea mai mare comoară sufletească, pe care ne-a lăsat-o Domnul. Această comoară este la îndemâna omului care se căieşte, în viața aceasta, şi îi asigură fericirea celeilalte vieți. Această iertare este un fapt sigur, real, atunci când căința, mâhnirea, smerenia şi mărturisirea păcatelor sunt realități adânci, precum au fost cele ale femeii păcătoase.

Iată însă din nou osândiri ascunse, neîncredere lăuntrică: *„cei ce erau de față, au început să zică în sinea lor: cine este acesta, de iartă şi păcatele?”* (v. 49). Întrucât ei nu voiau să înțeleagă că Hristos este Dumnezeu, că are puterea de a ierta păcatele, deşi văzuseră că avea putere să vindece pe slăbănogi, în aceeaşi măsură, cei care nu cred fac şi acum la fel. De aceea Hristos nu le-a dat niciun răspuns. Însă *„pacea care covârşeşte toată mintea”*, pacea cea de mult preț, a oferit-o unui suflet care căuta pacea. S-a întors către femeie şi a zis: *„credința ta te-a mântuit, mergi in pace”* (v. 50).

Aceasta este întâmplarea, iubite cititorule. Întâmplarea care adevereşte toate pildele despre pocăință, pe care le-am tâlcuit mai înainte. Sfântul Grigorie a zis: *„ori de câte ori citesc această întâmplare, îmi vine mai degrabă să plâng, decât să propovăduiesc despre ea. Atât de adânc mă mişcă dragostea şi milostivirea Domnului celui cu totul fără de păcat, către noi, marii păcătoşi”.* De atunci au trecut aproape douăzeci de veacuri. În cursul acestor veacuri s-au petrecut atâtea şi atâtea schimbări şi prefaceri. Două lucruri totuşi rămân statornice şi neschimbate. Unul este că prea adesea nenorocitul de om urmează calea păcatului şi imită, prin viața lui de pierzanie, pe femeia păcătoasă din capitolul de față. Al doilea lucru este că milostivirea lui Hristos pentru păcătoşii, care se pocăiesc, rămâne întotdeauna aceeaşi, ca atunci când primea, în casa lui Simon din Galileea, pocăința femeii păcătoase. Tu să nu cercetezi, cititorule,

dacă ai ajuns la acel punct de decădere morală, în care ajunsese păcătoasa. Fapt este că şi acela care datorează mai puţin are nevoie să i se ierte datoria păcatului. Nu există nimeni care să nu fie dator lui Dumnezeu, măcar cât de cât. Căci *„dacă zicem că nu avem păcat, rătăcim şi adevărul nu este în noi"* (1 *In* 1, 8). Deci, deoarece este întru totul adevărat, că toţi suntem păcătoşi, nu aflăm altă cale spre mântuire, decât cea pe care ne-a arătat-o femeia păcătoasă. Această cale este pocăinţa. Ea ne călăuzeşte la picioarele Mântuitorului. Ea ne face să venim la Dânsul cu lacrimi de zdrobire şi de smerenie, pocăinţa este şi hotărârea de a începe o viaţă nouă, despărţindu-ne definitiv de păcat. Noi punem o hotărâre statornică pentru o viaţă de virtute şi sfinţenie. Pe acestea să le aducem ca pe nişte miresme duhovniceşti cu bună mireasmă din inimile noastre, lui Hristos. Şi atunci, cu siguranţă vom simţi Duhul Sfânt şoptindu-ne la ureche, prin gura duhovnicului, aceste cuvinte nepreţuite: *„Iertate îţi sunt păcatele; credinţa ta te-a mântuit, mergi tn pace"*.

—

PILDA JUDECĂTORULUI NEDREPT

(*Lc* 18, 2-8)

Sunt unele ocupaţii şi activităţi omeneşti considerate mai nobile şi mai de cinste decât altele, care sunt comune şi ne procură cele necesare vieţii materiale. Omul de ştiinţă, de exemplu, care se îndeletniceşte cu cercetarea diferitelor ramuri ale ştiinţei ori artistul, care creează opere frumoase, sunt consideraţi că exercită o activitate mai înaltă decât cea a muncitorului de rând.

Există titluri şi funcţii distinse despre care se presupune că ridică pe om la un nivel mai înalt decât ceilalţi. Dar nu toţi au avantajul şi mijloacele spirituale şi materiale să ajungă oameni de ştiinţă sau să ocupe funcţii înalte şi importante. Dar, pe de altă parte, aceste funcţii şi ocupaţii nu sunt nici pe departe cele mai nobile şi mai înalte pe care le-ar putea face un om pe pământ.

Căci există o altă activitate şi o altă îndeletnicire sfântă, cea mai nobilă dintre toate, cu care putem şi chiar trebuie să ne îndeletnicim toţi, fără excepţie. Această activitate şi îndeletnicire este rugăciunea. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: *„Lucrarea îngerilor este rugăciunea.*

Ea întrece în vrednicie chiar şi pe îngeri. Este o demnitate şi o întâietate mai sublimă şi mai cinstită decât toate cele de pe pământ, la care putem ajunge toţi". Despre rugăciune Sfântul Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu zice: *„Rugăciunea este o ierurgie şi o desăvârşire, prin care omul se împreună cu cele dumnezeieşti şi se înalţă până la ele".*

Şi, fiindcă rugăciunea are o importanţă capitală, Dumnezeu cel întrupat, Domnul nostru Iisus Hristos, de multe ori a învăţat şi a accentuat cât de mare datorie avem de a ne ruga, ba ne-a dat şi o rugăciune specială, vestita rugăciune domnească, adică Tatăl nostru. A arătat şi printr-o pildă minunată trebuinţa rugăciunii, a rugăciunii răbdătoare. Este parabola numită a „Judecătorului nedrept", sau a „Văduvei răbdătoare". Noi vom tâlcui-o acum aici, căci tot creştinul trebuie să înţeleagă importanţa rugăciunii, a rugăciunii răbdătoare şi stăruitoare. Din nenorocire mulţi nu cunoaştem şi nu preţuim stăruinţa şi răbdarea în rugăciune.

Trebuinţa rugăciunii

Cuvintele prin care sfântul Evanghelist ne introduce în expunerea parabolei sunt foarte importante. Ele exprimă, foarte concis, un mare adevăr. Că avem o datorie foarte folositoare şi de neapărată trebuinţă, să ne rugăm cu răbdare. Iată acele cuvinte: *„Le-a spus şi o pildă, că trebuie să se roage mereu şi să nu se descurajeze"* (v. 1). Adică Domnul a atras atenţia ucenicilor, printr-o parabolă specială, că trebuie să se roage fără întrerupere şi cu răbdare. Să nu înceteze a se ruga, să nu piardă îndrăzneala şi nădejdea lor când vor vedea că n-au primit încă cele ce doresc şi le cer de la Dumnezeu.

„Că trebuie să se roage mereu"

Este nevoie de rugăciune neîntreruptă. Cu adevărat există această nevoie. Despre această nevoie mărturiseşte, mai întâi, istoria omului, istoria tuturor popoarelor, care prezintă aceste popoare, chiar şi pe cele

sălbatice rugându-se unei oarecare dumnezeiri. Istoria arată că un om care a încetat să se roage este scos din rândul oamenilor, şi-a pierdut orice element omenesc şi s-a schimbat în ceva inexistent şi sălbatic.

Să ne ducem cu mintea la rădăcinile neamului omenesc, la cei întâi zidiţi, şi vom observa că, deşi căzuseră din starea fericită de rai, care însemna rugăciune neîntreruptă, comuniune şi dependenţă neîntreruptă către Făcătorul, totuşi ei simţeau o neapărată nevoie de rugăciune. Prin rugăciune, ei păstrau o oarecare comuniune cu Dumnezeu. Chiar pe pragul raiului a fost înălţat un altar pe care primii fii ai oamenilor, Abel cel drept şi Cain cel pizmaş, îşi aduceau jertfele lor şi se rugau. Ca să nu mai lungim vorba, luând pilde de rugăciune de la popoarele închinătorilor de idoli care şi ei se rugau, să aruncăm o privire de ansamblu la închinătorii adevăratului Dumnezeu. Popoarele idolatre nu se rugau către Dumnezeul cel adevărat, dar aveau temple foarte înalte pe care săpăturile arheologilor le aduc acum la lumină. Să ne ocupăm acum numai de închinătorii adevăratului Dumnezeu. Vedem pe marii patriarhi, pe Avraam, pe Isac şi pe Iacov, nu numai rugându-se şi rezolvând prin găciune toate chestiunile vieţii lor. Vedem pe înţeleptul Moise, cel cult, cel crescut în palatul împărătesc al unui faraon, ca un prinţ, că nu se roagă numai el, ci sprijină şi poporul şi se împotriveşte ca el să fie împiedicat de la rugăciune şi îl duce în pustie, unde îi găseşte un loc de cult. De aceea a construit acel cort al mărturiei, biserică mişcătoare şi împodobită, pentru ca poporul, pribeag, să aibă unde se închina lui Dumnezeu. Căci, dacă mana pe care Dumnezeu o trimitea la rugăciunea lui Moise era de neapărată trebuinţă poporului ca să se hrănească şi să trăiască, era de asemenea nevoie de rugăciune, care uneşte sufletul omului cu Dumnezeu, izvorul vieţii.

Vom vedea apoi pe David, acel împărat slăvit al lui Israel, că se ruga cu multă râvnă şi devotament, cu căldură şi entuziasm, pe care le exprimă în acei psalmi ai săi, rugăciuni lirice minunate şi de Dumnezeu insuflate. Aceşti psalmi îi auzim adesea la biserică în textul diferitelor slujbe, dar nu luăm aminte la importanţa lor.

Cuvinte ca cele următoare exprimă dorul, bucuria şi desfătarea lui David când se ruga: *„Doreşte şi se sfârşeşte sufletul meu după curţile Domnului"* (*Ps* 121, 1). *„Veselitu-s-a sufletul meu de cei ce mi-au zis mie: în calea Domnului vom merge"* (*Ps* 93, 3). Vom vedea pe Solomon că zideşte minunatul templu, minune de artă, care aproape trei mii de ani a împodobit Ierusalimul şi a fost legătura dintre Dumnezeu şi om. Vom vedea viaţa tuturor oamenilor sfinţi, fără excepţie, întreţinută cu rugăciunea, precum urzeala cu băteala ţesătură, Îl vom vedea rugându-Se pe însuşi Fiul lui Dumnezeu.

Ce zic? Nu numai că se ruga, dar adesea petrecea toată noaptea în rugăciune către Dumnezeu Tatăl Său şi înălţa rugăciuni şi cereri către părintele ceresc pentru noi, cei vinovaţi şi pierduţi, pentru care a venit în lume, ca să ne mântuiască (cf. *Evr* 5, 7).

„Că trebuie să se roage mereu"

Domnul zice că este nevoie să ne rugăm, să ne rugăm mereu. Unii care vor să pară înţelepţi, dar sunt otrăviţi cu necredinţă, zic: ba nu, nu e nevoie de rugăciune necontenită. Numai oamenii de jos, fără însemnătate şi inculţi, cred că trebuie să se mai roage. Şi, totuşi, realitatea dovedeşte că ei se înşeală foarte tare şi rătăcesc de la adevăr. Fiindcă nimeni, niciun om de pe lume, nu este de sine stătător şi nu poate să-şi îndestuleze toate cerinţele vieţii sale, nici să se elibereze de necesităţi de unul singur. Niciun om, nici chiar îngerii din cer – deşi ei sunt neasemănat mai presus de oameni – nu sunt neatârnaţi, nu au independenţă deplină. De aceea şi îngerii înalţă necontenit şi fără încetare cântarea cea întreit sfântă către Dumnezeu cel preaînalt, strigând: Sfânt, sfânt. *„Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot"*. Iar cei ce nu înţeleg că rugăciunea este o nemijlocită nevoie a sufletului omenesc şi îşi bat joc de cei ce se roagă, chiar şi aceştia, chiar ei se roagă la anumite ocazii. Aceasta este un lucru paradoxal. Ei se roagă nu atunci când viaţa le este netedă, când au sănătate şi bogăţie şi trecere şi desfătări. Fiindcă nu au întâmpinat încă nicio

furtună în călătoria vieţii lor şi sunt în atmosfera cea împâclită a egoismului, ei simt nevoia de a se ruga numai propriului lor eu şi adoră, ca pe un dumnezeu, numai propria lor persoană. Dar când, pe neaşteptate, după zilele fericite şi senine, răsar şi zile de necazuri şi de lacrimi – şi este cu neputinţă să nu vină şi astfel de zile, – când ei se găsesc în împrejurări potrivnice, în timpul cărora nici propria lor personalitate, nici vreun alt om, nici vreo altă putere pământească nu sunt în stare să-i vindece şi să-i mântuiască, – atunci ei îşi zdrobesc propriul lor eu, se smeresc, aleargă la Acela pe care până mai ieri Îl tăgăduiau. Atunci ei simt, în adâncimea lor, că depind de Dumnezeul cel preaînalt şi apelează la ajutorul Său.

Cititorul să aibă acum răbdare ca să citească următoarele, în care vom expune două evenimente istorice, din care se dovedeşte că până şi necredincioşii simt, în anumite împrejurări, nevoia rugăciunii. Woliney, un necredincios care era destul de cunoscut pentru scrierile sale ateiste răspândite în cercuri largi, nu numai că nu se ruga, dar afirma chiar într-o scriere a sa că rugăciunea este pierdere de vreme. A venit totuşi o împrejurare care l-a silit pe el însuşi să recunoască puterea şi însemnătatea rugăciunii. Odată, el călătorea de la Havre către New York. Într-un moment al călătoriei sale s-a stârnit o furtună care ameninţa să cufunde în adâncul oceanului vasul şi pe cei de pe el. Cu frica în oase, bărbaţi şi femei au căzut în genunchi şi cu lacrimi cereau mântuire de la Dumnezeu. Nici Woliney nu s-a lăsat mai prejos. Plin de teamă şi chinuit, mustrat de cuget, a îngenunchiat şi el într-un colţ al vasului şi s-a rugat. După o vreme, furtuna s-a potolit şi călătorii şi-au venit în fire. Cunoscuţii lui Woliney s-au apropiat de el şi îşi băteau joc de el, întrebându-l de ce şi-a pierdut vreme de un ceas cu rugăciunea şi cum îşi îndreptăţeşte această abatere de la concepţiile sale. De ce şi-a pierdut firea şi a îngenunchiat, dacă rugăciunea nu are nicio importanţă şi nicio valoare reală? Woliney le răspunse: *„Prieteni, oricine poate propovădui necredinţa, când şade liniştit în casa lui, dar nu atunci când are în faţă o moarte sigură”.*

Un alt mare necredincios, grec de neam şi cu o situaţie socială foarte înaltă, într-o împrejurare asemănătoare, adică într-o călătorie pe mare, adesea îşi dezvolta ideile sale ateiste în faţa pasagerilor care călătoreau cu el. El susţinea că materia şi forţa conduc lumea. Dar fiindcă Dumnezeu voia să-i arate că nici el nu ştie ce susţine, a iscat dintr-odată o furtună grozavă. În marea primejdie, glasul acelui păcătos şi necredincios se înălţa zicând: „Maica Domnului, Maica Domnului!" El se ruga către Preasfânta să-l scape. Unul dintre pasageri îi spusese: nu există decât forţă şi materie. Cheamă-le pe ele să te scape din această furtună. Furtuna a trecut, dar necredinciosul, smerindu-se, şi-a recunoscut rătăcirea. Faptul că şi cei necredincioşi recurg la rugăciune în împrejurări extreme, este o dovadă convingătoare că rugăciunea este o necesitate sufletească a omului.

„Să ne rugăm mereu", a afirmat Domnul. Căci omul este mai presus de animal, ca o fiinţă cuvântătoare şi liberă, însă are şi necesităţi mai multe şi mai mari decât animalele. Omul este plin de necesităţi: necesităţile trupului sunt multe şi nenumărate, dar ale sufletului sunt mai mari. Afirmăm că necesităţile sufletului sunt cele mai mari. Fiindcă nevoile trupului omul şi le îndestulează, cel puţin în oarecare măsură, chiar şi fără rugăciune. Fiindcă Dumnezeu dă bunuri materiale atât celor drepţi, cât şi celor nedrepţi. Însă necesităţile sufleteşti ale omului nu şi le poate îndestula fără să recurgă la Dumnezeu, prin rugăciune fierbinte şi din inimă. Cum va fi cu putinţă să ne slobozim din vina păcatului, dacă nu cerem prin rugăciune mântuirea? Care om a fost de la naşterea sa sfânt, cine şi-a petrecut întreaga viaţă fără să păcătuiască, – afară de Hristos, unul singur – şi, prin urmare, cine nu are nevoie de rugăciune, pentru a obţine iertarea păcatelor sale? Cine are putere atât de mare încât să se poată mântui singur *„de trupul morţii acesteia?"* (*Rm* 7, 24). Cine poate să scape nevătămat de potrivnicul diavol *„care umblă răcnind, ca un leu, căutând pe cine să înghită?"* (1 *Ptr* 5, 8). Nu cumva este vreun om atât de puternic încât să vindece şi să îndestuleze toate necesităţile sufleteşti? Nu este nimeni, nu este

niciunul. Căci toţi oamenii sunt la fel de neputincioşi şi au aceleaşi nevoi sufleteşti. Iar în necazurile vieţii, în acele zile întunecate care îngrămădesc atâţia nori negrii pe orizontul sufletului nostru şi provoacă atâtea naufragii şi cufundări, în acele împrejurări, în care niciun ajutor omenesc nu mai are efect, nici părinţi, nici fraţi, nici soţie, nici medici, nici medicamente, nici bani, nici funcţie, unde să mai scape cel suferind şi chinuit, dacă nu la Dumnezeul cel atotputernic, Mântuitorul sufletelor şi al trupurilor noastre?

Dar credem că nu trebuie să mai insistăm mult pentru ca cititorul să înţeleagă ce semnificaţie adâncă are această frază a Evanghelistului: „*Că trebuie să se roage mereu*". Căci pâinea care dă viaţă trupului, iertarea care dă viaţă sufletului, pacea cea de mult preţ, răbdarea cea cinstită, belşugul de bunătăţi, într-un cuvânt, harul lui Dumnezeu, toate acestea ne sunt date de Dumnezeu în măsura în care Îl rugăm să ni le dea. Un medic distins, serenisimul Adreias Clark, preşedintele colegiului regal din Londra, cunoştea bine faptul că omul este îndoit din fire, adică are trup şi suflet. În urmă cu mai mulţi ani, el a scris următoarele: „*Ziceţi că rugăciunea nu are importanţă? Rugăciunea este mai puternică decât medicina. Rugăciunea este temelia şi piatra unghiulară a dragostei şi de aceea rugăciunea este atotputernică. În rezumat: după cum trupul nu poate trăi fără respiraţie, tot astfel sufletul nu poate trăi fără rugăciune*".

Parabola despre rugăciunea răbdătoare. Dar nu-i destul ca creştinul să se roage numai o dată, cerând de la Dumnezeu un lucru de trebuinţă. Mai este necesar să nu-şi piardă răbdarea dacă nu primeşte îndată cele cerute. Să nu înceteze să se roage, să nu se lase de a cere, să stăruiască, până când primeşte acel lucru. Căci rugăciunea făcută cu răbdare are o forţă mare. Mare putere are stăruinţa în rugăciune. Şi, ca să arate câtă putere are rugăciunea răbdătoare. Domnul a dat o învăţătură prin următoarea parabolă, care dovedeşte că rugăciunea răbdătoare biruieşte şi pe oamenii cei mai uscaţi, care nu au în sufletul lor nicio dispoziţie spre bine, necum pe Dumnezeul cel preabun şi iubitor.

Caracterul judecătorului

Domnul începe pilda caracterizând, în câteva cuvinte, tocmai pe omul uscat pe care rugăciunea cea răbdătoare l-a biruit până la sfârşit. *„Era în cetate un judecător, care de Dumnezeu nu se temea şi de oameni nu se ruşina"* (v. 2). Era în cetate un fruntaş, un judecător fără nicio conştiinţă şi fără nicio iubire de oameni, care nici nu se temea de pedeapsa lui Dumnezeu, nici nu se interesa ca să aibă vază la oameni. Judecătorul nu lua în considerare acuzele şi osândirile oamenilor, ca să scape de ele şi să se conformeze moralei curente. Aşadar, judecătorul acela era şi lipsit de cucernicie şi neomenos. Este un lucru foarte obişnuit şi des întâlnit că omul lipsit de evlavie pierde, până la urmă, orice reţinere şi sfială şi în faţa oamenilor. Prin urmare să nu aştepţi vreodată vreun bine de la omul lipsit de evlavie. Dacă este câteodată silit să prezinte şi unele probe de bunătate, el face în schimb atâtea rele şi nedreptăţi, încât bunătatea lui cea de silă se pierde din vedere. Un asemenea caracter este desigur primejdios pentru orice poziţie ar ocupa persoana respectivă, dar este o adevărată pacoste când persoana ocupă locul de judecător. Căci judecătorul are putere de stăpânire, prin care poate săvârşi abateri şi rele îngrozitoare dacă nu este reţinut de conştiinţa sa, de simţământul dreptăţii, de frica lui Dumnezeu şi de evlavie. Una dintre relele pe care înţeleptul Solomon le-a văzut sub soare şi despre care vorbeşte în cartea Ecleziastului este faptul că a văzut pe cel necredincios în funcţia de judecător (*Ecl* 3, 16).

Situația disperată a văduvei

Şi, iată, în mâinile unui astfel de judecător fără evlavie şi fără conştiinţă se afla dreptatea unei fiinţe nefericite, o văduvă săracă şi lipsită de orice sprijin, *„iar o văduvă era în acea cetate şi venea la el zilnic, zicând: izbăveşte-mă de pârâşul meu"* (v. 3). Dreptatea văduvei nu avea nevoie nici de martori, nici de vreo judecată mare, ca să fie vădită. Era

limpede şi sărea în ochii oricui. Judecătorul nici nu avea vreo îndoială în privinţa dreptăţii văduvei. Şi nefericita, convinsă că nedreptatea pe care o suferea era limpede, se ducea în fiecare zi la judecător, îl ruga şi îl implora: „Izbăveşte-mă de pârâşul meu". Izbăvirea ei nu presupunea nici măcar pedepsirea pârâşului, ci numai restituirea drepturilor ei. Văduva cerea să-i fie înapoiaţi banii sau vreun alt lucru pe care potrivnicul ei i-l răpise. Ori poate cerea ca potrivnicul rău-făcător să fie constrâns de lege, să nu-i mai facă în viitor alte nedreptăţi. Căci acolo unde nu sunt judecători buni care să stabilească adevărata dreptate, acolo oamenii cei nedrepţi şi răpitori îşi iau avânt, devenind şi plăgi pentru cei liniştiţi şi drepţi, dar mai cu seamă pentru fiinţe slabe şi lipsite de sprijin, precum sunt văduvele, orfanii, bătrânii şi bolnavii. Averea unor astfel de fiinţe nenorocite devine prea adesea o pradă uşoară şi sigură pentru fiarele răpitoare cu chip de om, când judecătorii sunt nedrepţi şi părtinitori.

Judecătorul amână să-i facă dreptate văduvei

Este de la sine înţeles că un asemenea judecător „un timp nu a voit" să dea atenţie şi urmare rugăminţilor văduvei nefericite. Ba, mai mult, de câte ori venea ea la judecător, întâmpina un nou refuz. Întrucât judecătorul nu se temea de Dumnezeu, ce l-ar fi putut îmboldi să-şi facă datoria? Întrucât sărmana văduvă nu avea de partea ei nici inima, nici conştiinţa judecătorului, întrucât ea nu avea nici bani să-i dea – căci cu bani se pot cumpăra adesea conştiinţele unor astfel de judecători – întrucât văduva nu avea niciun sprijinitor puternic care să intervină şi să sperie pe judecător, era foarte firesc ca rugăminţile ei zilnice şi neîncetate să nu poată înmuia pe judecătorul cel uscat şi lipsit de conştiinţă.

Ar fi fost firesc ca, întâmpinând atâta indiferenţă, dispreţ, amânări şi mustrări, după ce de atâtea ori a fost izgonită de la uşa judecătorului, văduva cea nevinovată să deznădăjduiască şi să înceteze de a mai cere dreptate. Dar dânsa, constrânsă de nevoie, aparţine acelor caractere care nu se lasă abătute şi nu îşi

pierd firea prea uşor. Deci a continuat să stăruiască în rugăciune, venind iarăşi şi iarăşi la judecătorul. Şi acum s-a întâmplat un lucru foarte asemănător cu acea luptă tainică despre care scrie în Sfânta Scriptură în cartea *Facerii*, că a avut loc între Iacov şi înger. O noapte întreagă s-a luptat Iacov cu îngerul, până când Iacov cel neputincios a biruit pe îngerul cel puternic, la fel şi acea văduvă neputincioasă a învins pe puternicul judecător, folosind drept singur mijloc puterea răbdării ei. Iată şi adeverirea acestui lucru.

Judecătorul îşi mută gândul

„După acestea a zis întru sine: deşi de Dumnezeu nu mă tem şi de om nu mă ruşinez, dar pentru că îmi face supărare această văduvă, îi voi face dreptate, ca nu până în sfârşit venind să mă supere" (v. 4-5). Judecătorul s-a gândit că trebuie, în sfârşit, să-i facă dreptate acelei văduve sărmane, nu că i-ar fi fost frică lui, ca nu cumva rugăciunile ei să atragă asupra lui mânia dumnezeiască, nici că strigătele ei i-ar putea strica vaza în faţa oamenilor. Îi face dreptate numai şi numai ca să se libereze de stăruinţa ei, ca să se descarce de ea. Deoarece văduva hotărâse să nu-i dea pace judecătorului, ci să-l sâcâie cu cererile şi cu lacrimile ei, acesta se hotărăşte să scape de ea. Şi astfel, după ce văduva l-a implorat multă vreme din uşa casei lui, după ce l-a întâmpinat pe drum şi l-a rugat de atâtea ori şi în sala de judecăţi, la sfârşit a obţinut ce a dorit ea. Răbdarea ei, care părea atât de neputincioasă – căci ce putere aveau cuvintele ei jalnice? – s-a dovedit atât de puternică, încât a biruit împotrivirea unui om fără nicio conştiinţă şi plin de uscăciune. Aceasta este parabola, cu care Domnul ne-a învăţat că trebuie să ne rugăm mereu şi să nu descurajăm.

Aplicarea parabolei

Şi acum Domnul ajunge la scopul cu care a povestit parabola. Ajunge să ne înveţe nu numai că nu trebuie să ne descurajăm când cerem de la Dumnezeu, prin rugăciuni, toate câte sunt necesare

sufletului şi trupului, fără a le primi, ci, dimpotrivă, trebuie să avem răbdare şi credinţă, cu căldură şi cu stăruinţă neabătută.

Domnul afirmă că Dumnezeu ne va asculta, dacă stăruim.

Domnul mai zice: *„Auziţi ce zice judecătorul nedreptăţii?"* (v. 6). Aşadar, adresându-se ucenicilor Săi, Domnul începe să aplice parabola şi le zice: auziţi îndreptăţirea judecătorului nedrept prin care recunoaşte că a fost biruit, că a fost silit să-şi schimbe purtarea şi să se conformeze dreptăţii? Şi dacă acel om nedrept, prin stăruinţa văduvei a fost silit să-i dea dreptatea schimbându-şi purtările faţă de ea, *„dar Dumnezeu, oare, nu va face dreptate aleşilor Săi, care strigă către El ziua şi noaptea, şi pentru care El rabdă îndelung?"* (v. 7). Adică: este oare cu putinţă ca Dumnezeu cel drept să nu dea îndreptăţire aleşilor Săi şi să nu le hărăzească tot ce este plăcut înaintea Sa şi slujeşte intereselor lor? Dar cui va da Dumnezeu bunurile acestea, pe care oamenii le cer cu stăruinţă?

„Aleșilor Săi"

Adică acelor care aparţin poporului de predilecţie ai lui Dumnezeu, pe care l-a ales din lumea păcatului şi l-a îndrăgit, fiindcă este al Său şi fiindcă a chemat asupra lor sfântul Său nume. Va da bunurile Sale celor care sunt străini de răutatea lumii pentru că sunt devotaţi lui Dumnezeu, deşi trăiesc în mijlocul lumii. Aceştia întâmpină foarte adesea mii de piedici şi împotriviri, stârnesc împotriva lor mulţi duşmani cu care au a se lupta, de aceea au mare nevoie de ajutor, întărire, mântuire. Satana, lumea cu vicleniile ei, păcatul cu amăgirea lui sunt potrivnici îngrozitori de care ei trebuie să fie mântuiţi ca să-şi afle odihnă. Pe deasupra, aleşii lui Dumnezeu au nevoie de mare sprijin şi de multe binecuvântări ca să-şi ducă la bun sfârşit intenţiile bune, faptele virtuoase şi întreaga lor viaţă. De aceea ei cer, şi trebuie să şi ceară, prin rugăciune, de la Dumnezeu cel bun şi atotputernic, atât izbăvire de duşmanii şi potrivnicii lor, cât şi sprijinul, binecuvântarea şi ajutorul lui Dumnezeu.

„Care strigă către El ziua și noaptea"

Acelora le va da îndreptăţirea şi sprijinul, zice Domnul. Nu va da nimic celor care pur şi simplu au cerut intervenţia lui Dumnezeu odată sau de două ori, ci numai acelora care zi şi noapte înalţă rugăciunile şi cererile lor. Nu va da nimic celor care se roagă distrat şi fără tărie, cu sufletul îndoit, ci numai acelora care, ca şi Hristos când era pe pământ, bat la uşa milei lui Dumnezeu cu strigăte puternice şi cu lacrimi. Dumnezeu va da darurile Sale acelora care, cu tărie, fără îndoială, cu credinţă statornică şi cu răbdare, se roagă pentru orice nevoie şi necaz trupesc ori sufletesc, în particular sau în public, pentru tot binele particular ori public.

Este foarte adevărat că Dumnezeu *„rabdă îndelung pentru ei"*, amânând mereu clipa în care va pedepsi pe vrăjmaşii aleşilor Săi, ca doar, doar şi aceştia să se pocăiască. Dumnezeu amână mereu intervenţia Sa cea dreaptă şi lasă o vreme pe cel ce se roagă în puterea răutăţii vrăjmaşilor lui. Este foarte adevărat, dragă cititorule, că Dumnezeu de multe ori tace la cererile şi la lacrimile tale. Dar să nu te temi, să nu dai înapoi. Dumnezeu a tăcut la cererea lui Zaharia şi a Elisabetei, care ani de zile au cerut un fiu, un fiu obişnuit, aşa cum sunt cu miile. Dar, la sfârşit, Dumnezeu le-a dat nu un fiu obişnuit, ci pe cel mai mare dintre prooroci, pe Ioan Botezătorul, *„cel mai mare dintre cei născuţi din femeie"*. A tăcut Dumnezeu mult timp la rugăciunile şi la lacrimile sfintei Monica, mama fericitului Augustin, care nu cerea altceva, decât ca Dumnezeu să cheme pe fiul ei la calea înţelepciunii. Dar, la sfârşit, Dumnezeu i-a dat un fiu care a fost un om sfânt. A tăcut Dumnezeu timp de trei veacuri la rugăciunile fierbinţi ale Bisericii, care cerea să fie izbăvită de prigoanele cele îngrozitoare. Dar la sfârşit, i-a dat pace, aşezând în fruntea statului pe un împărat creştin.

Dumnezeu nu răspunde îndată, la moment, la rugăciunile credincioşilor Săi. Amână şi lungeşte vremea în care îşi va împlini dorinţa ta. Totuşi, între timp, îţi va hărăzi multe daruri, mai presus

chiar de cele pe care le ceri tu. Căci răbdarea cu care îţi continui cererea ta îţi sporeşte credinţa, îţi împodobeşte nădejdea, îţi exercită răbdarea. Nu cumva socoteşti că credinţa, nădejdea şi răbdarea sunt nişte virtuţi de nimic? Pentru aceste virtuţi a făgăduit Dumnezeu să-ţi dea ţie însăţi împărăţia Sa. *„Dacă vom răbda, vom şi împărăţi"*, afirmă Duhul Sfânt (2 *Tim* 2, 12). Vezi, deci, că, pe când tu ceri de la Dumnezeu să te vindece de o boală îndelungată, până să-ţi vie vindecarea, prin răbdarea în care te exerciţi, te pocăieşti, pregătindu-te pentru fericirea veşnică. Cu adevărat nepătrunse sunt căile lui Dumnezeu, prin care El aduce folos şi dă bine credincioşilor Săi. Aşadar, creştine, cere cu stăruinţă şi răbdare, prin rugăciuni, de la Părintele cel bun, tot ceea ce este de folos. Şi vei vedea că, în loc de o micuţă drahmă, pe care o aşteptai, vei primi o comoară întreagă. Şi iată dovada confirmată chiar de Domnul.

„Zic vouă că le va face dreptate curând" (v. 8). Vă încredinţez, zice Domnul, că în curând le va da dreptul lor, pe care îl cer. Domnul prezintă această afirmaţie ca pe o concluzie logică a parabolei. Adică: dacă văduva, prin răbdarea ei, a biruit împotrivirea judecătorului nedrept, cu atât mai mult, cei ce se roagă cu răbdare, vor birui îndelunga răbdare a lui Dumnezeu. Şi o vor birui cu mult mai uşor şi mai repede fiindcă:

Mai întâi, văduva era străină şi nu avea niciun grad de rudenie şi de împrietenire cu judecătorul. Însă credincioşii creştini care se roagă cu stăruinţă sunt aleşii lui Dumnezeu, pe care El îi cunoaşte, îi iubeşte şi îi sprijină. *În al doilea rând*, văduva era singură, nu avea pe nimeni care să se roage şi să intervină pentru ea. Dar credincioşii, când se roagă, sunt mulţumiţi. Fie când se roagă cu toţii împreună în Biserică, fie când se roagă deosebi, credincioşii sunt mereu uniţi sufleteşte şi fiecare se roagă şi pentru ceilalţi. Precum sfinţii din cer se roagă uniţi în jurul tronului lui Dumnezeu, tot astfel aleşii de pe pământ, cu ochiul sufletului înălţat spre scaunul milei dumnezeieşti, sunt uniţi sufleteşte. *În al treilea rând*, văduva din parabolă se adresa unui judecător nedrept care o ţinea la distanţă. Noi, creştinii, ne adresăm lui Dumnezeu cel drept, care, nu numai că ne lasă să ne apropiem sufleteşte de El, dar,

mai mult, prin Duhul Său locuieşte în inimile credincioşilor, dându-ne dreptul să Îl numim Tată. Ne face fii ai Săi, ne sprijineşte cu iubire, fiind în mod special sprijinitorul şi Părintele văduvelor şi al orfanilor. Căci zice: *„Pe orfani şi pe văduve va sprijini"* (*Ps* 145, 9). *În al patrulea rând*, văduva din parabolă nu avea niciun mijlocitor, niciun avocat care să intervină la judecător ca să-i facă dreptate. Noi, însă, *„avem mijlocitor către Tatăl pe Iisus Hristos Cel drept"* (1 *In* 2, 1).

Avem mijlocitor şi arhiereu veşnic pe Hristos care, fiind mijlocitorul nostru veşnic, se roagă neîncetat pentru noi. *„Trăieşte veşnic, ca să mijlocească pentru noi"* (*Evr* 7, 25). *În al cincilea rând*, văduva din parabolă nu avea, sărmana, nicio încurajare din partea nimănui, ca să stăruiască. Nu avea nicio făgăduială că judecătorul va primi, în sfârşit, să-i facă dreptate, după cum îl ruga ea mereu. Noi însă avem o făgăduială şi o garanţie sigură că vom fi ascultaţi. Nu numai în parabola de faţă, Hristos recomandă şi porunceşte să ne rugăm cu răbdare şi cu nădejdea că vom dobândi cererea, ci şi în multe alte împrejurări şi cu multe alte cuvinte ale Sale. Parabola cu prietenul, pe care Sfântul Evanghelist Luca o redă la capitolul 11, versetul 5 până la 8, conţine aceeaşi afirmaţie. Dar mai avem recomandările decisive ale Domnului, cu care El pecetluieşte aceeaşi parabolă: *„Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide. Căci celui ce cere i se dă, cel ce caută află şi celui ce bate se va deschide"* (*Lc* 11, 9-10). În sfârşit, era de crezut că văduva, prin răbdarea şi stăruinţa ei, va irita şi va mânia pe judecător şi el, ca să se răzbune, o va păgubi mai mult. Însă răbdarea credincioşilor creştini este foarte plăcută lui Dumnezeu. Este atât de plăcută lui Dumnezeu, încât, dacă citeşti Sfânta Scriptură, nu se poate să nu rămâi uimit de puterea de atracţie nebiruită a rugăciunii, atracţie pe care ea o exercită asupra milei dumnezeieşti. Nu se poate să nu te mire adâncul pogorământ şi dărnicia fără margini a lui Dumnezeu către cel ce se roagă. Şi înţelegi, atunci, pentru ce toţi sfinţii lui Dumnezeu au practicat rugăciunea ca pe o lucrare principală a lor şi nelipsită. De aceea şi marele Apostol Pavel, prin pildă şi prin cuvânt, nu lasă să-i scape prilejul de a impune rugăciunea ca datorie, ba chiar

să poruncească creştinilor: „*Neîncetat vă rugaţi*" (1 *Tes* 5, 17). Aşadar, mari sunt importanţa, puterea şi nevoia rugăciunii. Iar cinstea la care se ridică cel ce se roagă este şi mai mare.

Domnul însă completează parabola cu câteva cuvinte prin care prezice ceva trist.

Aluzia la împuţinarea credinţei

Iată cu ce cuvinte încheie Domnul parabola: „*Când va veni Fiul omului, va mai găsi oare credinţă pe pământ?*" (v. 8) Pilda cu judecătorul nedrept şi văduva a fost spusă de Domnul, ca urmare la învăţătura Sa despre a doua venire, de aceea El încheie cu întrebarea aceasta. Este un adevăr foarte sigur că Dumnezeu va face dreptate aleşilor Săi care stăruie în rugăciune cu credinţă statornică. Dar, când va veni Hristos, la a doua Sa venire, ca să facă dreptate tuturor celor prigoniţi, nedreptăţiţi şi lipsiţi, din toate vremurile, atunci oare va mai găsi credinţă pe pământ? Va mai găsi oare credincioşi şi aleşi ai lui Dumnezeu, care să se roage cu răbdare? Va mai găsi vreo credinţă ca cea a văduvei, care, cu toată aparenta indiferenţă a judecătorului din cer, stăruie în rugăciune? Ori nu cumva împuţinarea credinţei şi duhul lumii va birui şi va stinge căldura din sufletul credincioşilor? Iată întrebarea cea mare.

Prin aceste cuvinte ale Sale, Domnul arată mai întâi că credinţa este o condiţie de nelipsit şi o merinde cu care creştinul trebuie să se apuce de rugăciune. El trebuie să aibă convingerea fermă că va primi cu siguranţă ceea ce cere de la Dumnezeu, numai acel lucru să nu-i fie vătămător. „*Toate câte le veţi cere în rugăciune, le veţi primi, dacă credeţi*", zice Domnul (*Mt* 21, 32). Însă Domnul mai zice, de asemenea, că atunci când El vine să împlinească cererile rugăciunii noastre, află adesea prea puţină credinţă în comparaţie cu câtă ar trebui să avem. Domnul ne cere credinţă, ca să sprijine pe ea ajutorul Său şi darurile Sale. Dar vai! Adeseori n-o află. Şi acest lucru poate să fie şi mai grav în preajma celei de a doua veniri a Sa.

Da, cititorule! Este foarte trist acest lucru care se observă nu numai printre cei ce nu au nicio legătură cu creştinismul, deşi poarta numele de creştini, ci se observă şi printre aceia care nu s-au depărtat de credinţă şi de religie. Când se află oamenii într-un necaz, nevoie, boală, desigur caută scăpare la Dumnezeu, fac rugăciuni şi cereri. Dacă însă văd că Dumnezeu nu se grăbeşte să le dea imediat cele ce au cerut ei, oamenii puţini la credinţă nu şovăiesc să ceară şi ajutorul lui Satana prin sorţi, farmece, descântece şi alte născociri, pe care le-a predat diavolul oamenilor. Nu este asta necredinţă şi închinare la idoli? Apar şi alţii, care nu ajung la astfel de mijloace sataniceşti, după ce au cerut odată, de două sau de trei ori, şi nu au primit ce au cerut, ajung la o astfel de istovire şi deznădejde. Ei zic: am cerut lucrul acesta de la Dumnezeu. L-am rugat pe Dumnezeu pentru acest lucru, dar n-am izbutit nimic. Deci totul este o zădărnicie, totul este în zadar. Această concluzie nu este pricinuită decât de împuţinarea credinţei tale. Repetă în mintea ta afirmaţia Domnului: *„Zic vouă că le va face dreptate curând"*. Căci *„cine cere primeşte, cine caută află şi celui ce bate i se deschide"*, să fi tu pe deplin încredinţat că este cu neputinţă să nu dobândeşti ceea ce ceri, numai lucrul pe care îl ceri să nu fie vătămător, nici pentru tine, nici pentru aproapele tău.

Aşadar, rugăciuni! Rugăciune cu credinţă statornică şi neclintită. Rugăciune fierbinte, răbdătoare, smerită. Iată arma cea mai bună, cu care creştinul cel mai neputincios este în stare să biruiască lumea întreagă, toate forţele fizice, toate puterile întunericului, pe toţi vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi. Rugăciune! Iată frumuseţea sufletului, care atrage comorile harului dumnezeiesc. Rugăciune! Iată aripile sufletului, cu care va ajunge până la scaunul slavei lui Dumnezeu. Prin rugăciune omul va ajunge să slăvească neîncetat pe Dumnezeu, strigând împreună cu puterile îngereşti: sfânt, sfânt, sfânt, Domnul Savaot!.

PARABOLA VAMEŞULUI ŞI A FARISEULUI

(*Lc* 18, 10-14)

Perioada Triodului este vremea în care Sfânta Biserică aminteşte creştinilor, cu mai multă insistenţă şi cu mai multă tărie, îndatorirea lor de a se pocăi şi de a se ruga. Această perioadă începe cu Duminica vameşului şi a fariseului, în care se citeşte Evanghelia pe care o vom tâlcui acum.

Această parabolă, atât de concisă, dar şi atât de încărcată de sens şi de învăţături, este descrierea adânc psihologică a două caractere diametral opuse, caractere la fel cu acelea pe care le putem întâlni în orice vremuri: caracterul unui om trufaş, pe de o parte, şi caracterul unui om smerit, pe de alta.—

Ce lucru anume sau ce persoane au dat prilejul acestei preţioase parabole? Fariseii cei trufaşi. De aceea, Sfântul Evanghelist, mai înainte de a intra în expunerea parabolei, notează: *„Le-a spus acelora care erau încredinţaţi întru sine că sunt drepţi şi dispreţuiau pe ceilalţi, această parabolă"* (v. 9). Adică, de la unii oameni care aveau o părere înaltă despre dânşii, despre dreptatea şi virtutea lor,

care îşi închipuiau că sunt model de virtute şi sfinţenie. Domnul a luat prilejul să spună această parabolă ucenicilor şi celor care erau în jurul Său. Falsa părere de sine pe care o aveau despre virtutea lor le dădea atâta mândrie şi înălţare, încât şi atunci când se adresau către Dumnezeu prin rugăciune, socoteau că Dumnezeu este îndatorat să le asculte orice pretenţie a lor. Ba mai mult, această falsă părere de sine îi înălţa la atâta trufie, încât îi dispreţuiau pe ceilalţi oameni şi îi socoteau cu totul nevrednici de a se asemăna cu dânşii. Aşadar Domnul, ca să arate acestor oameni cât de mult reprobează Dumnezeu pe astfel de oameni trufaşi, cât de mult se întoarce de la ei, ba îi şi pedepseşte, iar pe de altă parte, cât de mult primeşte şi încununează Dumnezeu pe cei smeriţi, a spus parabola care ne interesează acum. Să nu-şi închipuie iubitul cititor că această parabolă este potrivită numai pentru fariseii şi vameşii de atunci, din vremea când Mântuitorul era pe pământ. Din nicio epocă a istoriei nu au lipsit astfel de caractere. Nu există om care să nu aibă nevoie să se cerceteze pe sine, dacă nu cumva s-a format în sufletul său un caracter oarecum fariseic. Nu există om care să nu aibă nevoie să audă cum descrie însuşi Domnul, gura adevărului, caracterul celui smerit, pe care toţi trebuie să ni-l formăm în sufletul nostru. Prin urmare, iubitul cititor să urmărească cu foarte multă atenţie tâlcuirea acestei parabole.

Caracterul fariseului. Înainte de a da această învăţătură atât de însemnată şi interesantă, Domnul a descris, pentru toate veacurile, două tipuri de oameni. Tipuri foarte cunoscute şi răspândite. El pune pe aceşti oameni în împrejurarea în care ei îndeplineau o datorie sublimă şi foarte cunoscută şi ea. Iată cum începe Domnul expunerea parabolei: *„Doi oameni s-au suit la templu să se roage: unul fariseu şi altul vameş"* (v. 10).

Aşadar, Domnul urmează să ne prezinte caracterul omului trufaş şi al celui smerit, în clipa în care ei îşi îndeplinesc datoria lor faţă de Dumnezeu, în clipa în care ei se roagă. Căci dispoziţia şi modul cu care se roagă omul, fie singur, în particular, fie împreună

cu ceilalţi, în public, dezvăluie cel mai bine caracterul omului. Rugăciunea este nu numai măsura virtuţii şi a duhovniciei, ci şi cel mai bun barometru, care arată cu de-amănuntul cum este omul lăuntric în întregime. Şi dacă rugăciunea, această lucrare, care este cea mai nobilă din toată viaţa omului, este întinată cu trufia şi cu păcatul; dacă ceasul acela preasfânt, în care făptură stă de vorbă cu însuşi Făcătorul ei, arată nebunia pretenţiei şi fumurile mândriei, o! atunci întreaga viaţă a unui astfel de om este o viaţă plină de trufie şi de păcat. Iată pentru ce Domnul are ceasul de rugăciune ca pricină pentru zugrăvirea celor două caractere.

Acei doi oameni, fariseul şi vameşul, s-au suit la aceeaşi vreme, pe colina pe care era zidit templul lui Solomon, ca să se roage. Nu era un ceas de rugăciune obştească, de slujbă. Se suiseră acolo amândoi pentru rugăciuni particulare. Căci Iudeii credeau cu fermitate că rugăciunile lor ar fi mai bine primite în templul lui Solomon şi că mai cu seamă acolo, în templu, cel evlavios trebuie să adreseze lui Dumnezeu celui sfânt, rugăciunile şi mulţumirile sale.

Caracterul Fariseului

Fariseii erau acea ceată de Iudei, care se arătau mai devotaţi Legii şi predaniilor poporului. Izbutiseră să insufle mulţimii ideea că ei erau cea mai înaltă dintre toate cetele, cea mai corectă şi mai păstrătoare de datini, şi de aceea poporul îi cinstea foarte mult. Dar întrucât majoritatea dintre farisei erau nişte ipocriţi, pe dinăuntru nedrepţi şi nemilostivi, păzind numai semnele exterioare ale evlaviei, cercetând adesea templul, având pururea pe buzele lor cuvintele Sfintei Scripturi, când stăteau de vorbă cu alţii; arătându-se în orice împrejurare cu fapte religioase şi *„Făcând toate faptele lor ca să fie văzuţi de oameni"*, cum zice despre ei Domnul (*Mt.* 23, 5), ei erau chipul omului prefăcut. Aşa era şi fariseul din parabola de faţă, care s-a suit ca să se roage la templu, deoarece templul era un loc public şi el voia să se arate oamenilor că se roagă. Ba mai mult,

obişnuiau fariseii să se roage pe drumuri şi în pieţe, ca să-i vadă poporul şi să-i laude pentru evlavia lor şi să-i cinstească. Fariseul din parabolă ştia bine că în templu îl vor vedea mulţi ochi şi vor fi înmărmuriţi de evlavia pe care o va arăta. El era tipul reprezentativ al celor ipocriţi, care sunt gata să se înfăţişeze cu o evlavie prefăcută cu mult meşteşug, când văd că în felul acesta vor ieşi ei în evidenţă sau vor dobândi vreun alt avantaj, fie el material sau sufletesc.

Dar acum ar trebui să amintim şi purtarea unor creştini care urmăresc să-şi atragă lauda oamenilor, dar într-un fel cu totul opus fariseului. Fariseii, în adevăr, se rugau cu prefăcătorie, arătând şi manifestând semnele exterioare ale chipului evlaviei şi ale religiozităţii, fiindcă pe atunci evlavia şi religiozitatea erau cinstite şi admirate de popor. Astăzi, dimpotrivă. Deoarece evlavia nu aduce după sine nicio laudă – căci un duh de necredinţă stăpâneşte în toata lumea şi mulţi ironizează şi batjocoresc pe creştinii cei evlavioşi – de aceea mulţi fug şi evită cu grijă să arate că sunt credincioşi, evită să împlinească datoriile religiei, împlinire care le-ar aduce scăderea trecerii lor în faţa lumii. Şi aceasta ei o fac, ca să obţină vază în faţa lumii! Câţi evită să facă semnul sfintei cruci înainte de masă, ca să nu pară evlavioşi! Câţi evită să meargă duminica la Biserică, chipurile, ca să nu pară nişte oameni înapoiaţi şi retrograzi ci să se arate nişte oameni progresişti şi avansaţi. Aşadar, ei ajung pe alte căi la acelaşi rezultat, la care a ajuns şi fariseul. Rezultatul şi scopul lor este să vâneze vaza lumii. Însă Hristos afirmă cu hotărâre că El nu va socoti în numărul credincioşilor pe acela care se leapădă de El în acest fel, ca să fie lăudat de oameni. *„Cine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda şi Eu de el înaintea Tatălui Meu din ceruri"* (*Mt.* 10, 33). Deci, cu asemenea dispoziţii sufleteşti şi cu acest scop s-a dus la templu fariseul din parabolă, să se roage. Să vedem acum şi rugăciunea lui, ca să ne încredinţăm şi mai mult ce dispoziţii sufleteşti avea.

Referinţele la propria sfinţenie. Ziceam, să vedem acum rugăciunea fariseului. Dar mai bine ar fi fost să fi zis: să vedem raportul pe care i-l dă lui Dumnezeu despre propria lui sfinţenie.

Căci ceea ce face fariseul nu este rugăciune şi nu putem numi rugăciune. Observaţi mai întâi poziţia lui. Cu toate că se găseşte în biserica lui Dumnezeu, fariseul nu este pătruns nici de sfinţenia locului, nici de prezenţa lui Dumnezeu, căruia I se adresează. *„Fariseul stând, aşa se ruga întru sine"*, zice Domnul. Adică, stătea nepăsător şi neplecat, fără să-şi încline măcar capul în faţa măreţiei şi atotputerniciei lui Dumnezeu. Stătea într-o poziţie, care dovedea că e plin de pretenţii, fără niciun pic de simţire a evlaviei, şi se ruga. Iată unul din semnele firii trufaşe şi egoiste. Nu recunoaşte că ar fi cineva mai presus de el, ca să stea în faţa aceluia cu respect şi smerenie. Stă peste tot neplecat, cu capul sus. Vrea să fie el singur văzut, singur cinstit; vrea să-şi impună peste tot părerea lui, chiar şi în faţa lui Dumnezeu, să-şi impună părerea şi persoana proprie.

Fariseul din parabolă se ruga întru sine. Adică, despărţit de ceilalţi oameni, care se rugau în biserică în acelaşi timp cu el. El stă într-un loc de vază, loc de cinste, căci nici în biserică nu vrea să stea împreună cu oamenii din popor şi să fie socotit la fel cu ei. Nu catadicseşte să se apropie de ei şi să-şi unească rugăciunile cu ale lor. El se roagă întru sine.

Dar fariseul din parabolă, iubite cititor, are şi astăzi o mulţime de pui asemenea cu el; şi astăzi sunt mulţi care, chiar şi când se hotărăsc să intre în biserică, nu uită de înalta lor poziţie socială. Caută şi în sfânta biserică să stea într-un loc mai distins. Nu vor să se amestece cu tot poporul, ca să se roage împreună cu toţi credincioşii.

Însă Dumnezeu, care vede „ascunzişurile inimii omului" (I *Petru* 3, 4) socoteşte mult mai de preţ sufletul unui sărac, evlavios şi smerit, decât pe cei mai mari demnitari şi bogătaşi, trufaşi şi lipsiţi de evlavie. Ar trebui cu toţii să credem că stăm mai presus de alţii, când mergem la Biserica lui Dumnezeu, ca să ne nivelăm şi să ne unim cu oamenii din popor, fraţii noştri întru Domnul. Se poate ca în mijlocul acestui sărman şi dispreţuit popor să se afle suflete cu adevărat creştineşti şi sfinte, de la care cei mari şi trufaşi au

nevoie să ceară rugăciune. *„Mult poate rugăciunea dreptului"*, zice Dumnezeu prin Apostolul Iacov (*Iac* 5, 16).

Aşadar, fariseul se ruga întru sine. Nu se ruga lui Dumnezeu, ci mai mult vorbea în sine. El are un idol, pe eul său, în faţa sa, şi îl tămâiază. De aceea rugăciunea lui nu ajunge la Dumnezeu. Să vedem acum şi cuvintele rugăciunii lui. Primele cuvinte ale rugăciunii fariseului sunt acestea: *„Dumnezeule, îţi mulţumesc"*. Dacă am fi rămas la acestea, sau dacă am fi spus că Îi mulţumeşte lui Dumnezeu pentru că i-a făcut bine în mii de feluri, că l-a ţinut în viaţă, că i-a dat mijloace de existenţă, că l-a luminat ca să creadă în adevăratul Dumnezeu ... rugăciunea fariseului ar fi fără greş. Căci este o datorie de nelipsit să înălţăm, prin rugăciune din adâncul inimii, cuvinte de recunoştinţă şi de mulţumire către Dumnezeu, Tatăl, Binefăcătorul şi Chivernisitorul vieţii noastre. Ce avem noi bun, pe care să nu ni-l fi dat Dumnezeu? Viaţa, sănătatea, aerul, lumina, stihiile acestea trebuitoare vieţii noastre, tot darul, toată virtutea, toate capacităţile, *„toată darea cea bună şi tot dorul desăvârşit de sus este, pogorând de la Tine, Părintele luminilor"* (*Iac* 1, 17). Aşadar, deoarece fariseul a început să se roage, era o obligaţie a lui să-I mulţumească lui Dumnezeu pentru toate acestea.

Dar deloc. Rugăciunea fariseului nu este o mulţumire adresată lui Dumnezeu, ci o autofelicitare, pe care şi-o adresează lui însişi. Nu este o mulţumire; căci mulţumirea porneşte întotdeauna dintr-un sentiment de smerenie. Mulţumirea fariseului nu este decât prilejul de a se compara pe sine cu ceilalţi oameni, prilejul de a se lăuda pe sine, văzându-şi superioritatea. Fariseul nu mulţumeşte lui Dumnezeu, ci îşi exprimă convingerea că el este drept. Nu mulţumeşte ci defaimă în faţa lui Dumnezeu. Fariseul osândeşte, ca un ponegritor, care nu află la alţii nimic, fără numai răutăţi şi scăderi. O, cât de adesea mulţi dintre noi căutăm prilejuri, întreprindem cercetări şi ne ostenim, ca să prezentăm pe alţii încărcaţi de rele şi de scăderi, cu scopul de a ne înălţa şi a ne afirma propria noastră personalitate.

Dumnezeule, Îţi mulţumesc că nu sunt ca ceilalţi oameni, răpitor, nedrept, curvar, sau ca şi acest vameş (v. 11). Iată prima parte a rugăciunii fariseului. Observaţi în aceste cuvinte mai întâi convingerea despre dreptatea şi virtutea sa. El se laudă că nu este răpitor, că nu este aspru şi neînduplecat cu datornicii sau cu arendaşii bunurilor sale, nici nu comite niciun lucru josnic şi nedrept, nu răpeşte bunul altuia, nu râvneşte soţia altuia. Se laudă că nu este nedrept în strângerea arendelor sale, în negoţul şi în slujba sa. Se laudă, că nu a pătat cinstea casei altuia, că nu a necinstit pe soţia altuia, că nu a căzut în fapte de ruşine şi imoralitate, că nu şi-a trădat familia.

Dar, deoarece dreptatea nu se mărgineşte numai la virtuţile negative, fariseul are şi un alt capitol de virtuţi, pentru care crede de cuviinţă să se laude înaintea lui Dumnezeu. Este capitolul păzirii cu străşnicie a poruncilor Legii. De aceea adaugă: *„Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte le am"* (v. 12).

Fariseii, ca nişte împlinitori severi ai legii, obişnuiau să postească de două ori pe săptămână, marţi şi vineri; dar posteau mai cu seamă ca să fie văzuţi. Şi de aceea, Domnul în predica de pe munte le spune ucenicilor Săi: *„Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii. Ei îşi smolesc feţele, ca să arate oamenilor cât postesc"* (*Mt* 6, 16). Aşadar, fariseul se laudă pentru postul său. Se mai laudă şi fiindcă duceau la templu a zecea parte din averea sa. Şi nu numai dintr-un singur fel de avuţie, după cum hotărâse legea lui Moise, ci din tot felul de roade, adică şi din cele mai neînsemnate, „din cimbru şi din mărar". Şi astfel fariseul pare a fi în rânduială cu legea lui Moise, atât în ce priveşte moralitatea, cât şi în îndeplinirea tipicului.

Să admitem, pentru o clipă, că tot ce a zis fariseul este adevărat şi că are un capital mare de dreptate şi virtute. Dar *„toată dreptatea noastră este ca un veşmânt întinat"*, zice proorocul Isaia, cel de Dumnezeu insuflat (*Is*. 64, 6), adică toată dreptatea şi toată virtutea omului este ca o haină stricată înaintea lui Dumnezeu. Că şi virtutea

fariseului era de acest fel, dovada o avem în următoarele realităţi de netăgăduit. Mai întâi, el atribuie dobândirea virtuţilor sale exclusiv propriului său eu, lucru care este cu totul fals. Căci omul singur de sine nu poate înfăptui nimic, singur de sine dacă Dumnezeu nu-i dă putere şi mijloace de acţiune. De vreme ce vedem pe Pavel, vasul ales al lui Dumnezeu, încăperea înţelepciunii cereşti, cel mai activ şi zelos păzitor al legii lui Dumnezeu, fariseu şi el, că zice: *„Mulţumită lui Dumnezeu sunt ce sunt"* (I *Co* 15, 10), atunci ce să mai zică oricare alt om obişnuit şi oricare sărman fariseu, precum cel din parabolă? În al doilea rând, fariseul din parabolă persistă cu stăruinţă, cu mare mulţumire de sine, în raportul despre virtuţile sale către Dumnezeu, ca şi cum tot motivul, pentru care a venit la templu, ar fi fost să raporteze lui Dumnezeu, cel ce pretutindeni este de faţă şi toate le cunoaşte, cât de drept şi de virtuos este el, fariseul. Parcă ar vrea să invite pe Dumnezeu, să vină şi să admire virtutea lui cea fariseică. El afirmă cu multă amănunţime că a făcut toate acele fapte, despre care şi proorocul Isaia vorbeşte că le făceau fariseii din vremea sa: *„Ei doresc să se apropie de Dumnezeu: de ce să postim, dacă Tu nu vezi? De ce să ne smerim sufletele noastre, dacă Tu nu iei aminte?"* (*Is* 38, 3). Adică fariseul îşi prezintă propriul eu înaintea lui Dumnezeu. El afirmă că a păzit legea dumnezeiască cu cea mai mare străşnicie, că a făcut faptele cele mai înalte cu putinţă şi că, prin urmare, Dumnezeu îi este dator. Fariseul îşi vede sufletul atât de plin de virtuţi şi bunătăţi, încât simte nevoia să mai ceară ceva de la Dumnezeu, nu simte că ar avea o lipsă, pentru care să roage pe Dumnezeu!...

Dar mai este un motiv important, pentru care virtutea fariseului nu este în realitate decât o autoadmirare neîntemeiată şi zadarnică. El Îi spune lui Dumnezeu că nu este nedrept şi curvar. Dar ar fi putut oare să dovedească el, cu probe, că nu a poftit niciodată vreun lucru străin? Legea lui Moise oprea poftirea lucrurilor străine în chip hotărât, zicând: *„Să nu pofteşti femeia aproapelui tău, nici casa, nici ogorul, nici boul, nici animalele de*

jug, nici orice avere a sa, nici nimic ce este al aproapelui tău" (*Deut.* 5, 21). Fariseul zice că posteşte de două ori pe săptămână şi dă zeciuială la templu din câştigul său. E foarte frumos şi bun lucru să posteşti şi să dai o ofrandă la biserică. Dar trebuie să ai şi dragoste către aproapele, pe care să ţi-o manifeşti prin milostenie şi acte de filantropie. Şi apoi, postul şi orice faptă bună trebuie să fie împreunate cu smerenia adevărată. Dumnezeu a zis către Israeliţi, prin gura proorocului Isaia: *„în zi de post, voi vă vedeţi de treburile voastre şi asupriţi pe toţi lucrătorii voştri. Voi postiţi ca să vă certaţi, să vă sfădiţi şi să vă bateţi furioşi cu pumnul; nu postiţi după cum se cuvine zilei acelea, ca glasul vostru să se audă sus. Este oare acesta un post care îmi place, o zi în care omul îşi smereşte sufletul său? Să-şi plece capul ca o trestie, să se culce pe sac şi în cenuşă, oare aceasta se cheamă post, zi plăcută Domnului? Nu ştiţi voi postul care-Mi place Mie? Rupeţi lanţurile nedreptăţii, dezlegaţi legăturile jugului, daţi drumul celor asupriţi şi sfărâmaţi jugul lor. Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăposteşte în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l şi nu te ascunde de cei de un neam cu tine. Atunci lumina ta te va răsări ca zorile şi tămăduirea ta va veni degrabă. Dreptatea ta va merge înaintea ta, iar în urma ta va merge slava lui Dumnezeu. Atunci vei striga şi Domnul te va auzi. La strigarea ta, El va zice: iată-Mă"* (*Is* 58, 3-13). Însă fariseul din parabolă nu gustase nici măcar odată din dreptatea şi din postul pe care le cere Dumnezeu prin Isaia.

Osândirea şi înjosirea altora

Însă fariseul nu s-a mărginit la înşirarea cu falǎ a propriilor virtuţi. A găsit, nefericitul, şi prilejul să osândească, să clevetească, să umilească pe ceilalţi oameni: *„Dumnezeule, îţi mulţumesc că nu sunt ca ceilalţi oameni, răpitori, nedrepţi, curvari, sau ca şi acest vameş"*. Aşadar, după părerea fariseului, toţi ceilalţi sunt răpitori, în afară de el unul. Toţi ceilalţi sunt curvari, neruşinaţi şi imorali, numai el singur este lumină în mijlocul întunericului general;

numai el singur este moral, în mijlocul imoralităţii generale, bună mireasmă de cuviinţă în mijlocul putorii generale, nevinovăţie albă în mijlocul stricăciunii! în această bârfeală, în care a căzut limba lui cea plină de defăimare, fariseul cuprinde şi pe bietul vameş, care se ruga într-un colţ, cu multă sfâşiere de inimă.

„Eu nu sunt ca ceilalţi oameni... sau ca şi acest vameş". Ce avea a face fariseul cu acel sărman vameş? Pentru ce îl umileşte? Pentru ce nu-l lasă în necazurile lui, ci îl loveşte şi mai mult? De ce se bucură el că vede în templu şi pe vameş, fapt care arată că acel Vameş pusese hotărârea de a se pocăi? De ce nu se grăbeşte fariseul să-i ridice moralul şi să-l încurajeze, să se roage împreună cu vameşul, ca să-l întărească în calea pocăinţei? De ce îl loveşte şi îl umileşte cât mai mult? Dar să nu rămâi nelămurit creştine.

Aşa fac toţi cei trufaşi, care au o înaltă părere de sine. Să nu aştepţi de la el milostivire ori compătimire, când ai căzut în păcat sau când ai vreun necaz mare. Trufaşii osândesc cu asprime pe alţii, fără a-şi da osteneala să le cunoască adâncul inimii. Trufaşul nu vrea să ia în considerare că un om s-a pocăit şi a fost primit de Dumnezeu, osândeşte-l fără nicio milă, pentru cele mai mici greşeli. Puţinele şi săracele trăsături ale virtuţii lui îi apar înainte ca nişte nestemate şi mărgăritare de mult preţ. Şi, admirându-se pe sine însuşi, se pierde în propria lui virtute, ca şi Narcis din mitologie, din pricina închipuitei sale frumuseţi. Cu cât este mai mic şi mai strâmt cercul, în care trăieşte închis omul, cu atât şi lumina ochilor săi se mărgineşte, strâmtorându-se, încât, după o vreme, ajunge să nu mai vadă nimic, în acelaşi fel şi trufaşul, cu cât îşi întoarce admiraţia numai asupra să însuşi, asupra frumuseţii sale materiale şi morale, asupra avantajelor sale sufleteşti şi trupeşti, asupra virtuţii şi a vredniciei sale, cu atât mintea i se întunecă de bezna, în judecarea celorlalţi; toţi ceilalţi îi apar urâţi şi neîmpodobiţi atât la trup, cât şi la suflet. Cutare om trufaş nu vede virtute, cinste, sinceritate, dreptate, sfinţenie nicăieri şi la nimeni pe acest pământ. Toţi sunt răi, zice el, în afară de el singur. Şi când mai vede pe

alţii pocăindu-se şi când aude că Dumnezeu nu urgiseşte inima smerită şi zdrobită, îi înjoseşte şi îi umileşte el, trufaşul. Ca şi fiul mai mare din parabolă, trufaşul se mânie şi vrea ca şi Dumnezeu să-l dispreţuiască pe păcătosul pocăit, aşa precum l-a dispreţuit şi fariseul, în marea lui trufie şi autoadmirare.

Aceasta este rugăciunea fariseului, din care se desprinde, atât de limpede, caracterul lui. Ce a făcut el în templu n-a fost rugăciune, ci bârfeală, osândire, laudă de sine şi hulă împotriva lui Dumnezeu. Numai rugăciune n-a fost. Însă omul mândru în toate manifestările sale se poartă exact ca fariseul. Este uşuratic, vânător de slavă deşartă, lipsit de orice adevărată virtute, bârfitor şi pârâtor, osândind foarte uşor pe alţii.

Înainte de a încheia paragraful acesta, în care am descris caracterul fariseului, trebuie să-i amintim iubitului cititor că: toate câte s-au scris mai înainte *„spre învăţătura noastră s-au scris"* (*Rom* 15, 4), adică s-au scris ca să ne învăţăm noi minte, zice dumnezeiescul Pavel. Pilda fariseului a fost scrisă în sfânta Evanghelie, ca să dea fiecăruia dintre noi prilejul de a se cerceta pe sine însuşi, nu cumva este în purtarea lui ceva asemănător cu purtarea fariseului. Să ne cercetăm, nu cumva s-a format şi în sufletul nostru un caracter egoist şi trufaş? Nu cumva ne sprijinim vrednicia şi virtutea noastră pe faptul că n-am furat, n-am ucis, n-am făcut nicio abatere gravă, pe când în sufletul nostru este o mulţime de păcate şi scăderi, poate mai rele, prin faptul că nu le recunoaştem? Oare nu ştim că: *„Toţi am păcătuit şi am fost lipsiţi de slava lui Dumnezeu"* (*Rom.* 3, 23), după cum zice marele Pavel? Adică suntem cu toţii păcătoşi, numai gradul de păcătoşenie diferă. Iar dacă unii au fost scutiţi de nişte abateri mai mari în care alţii au căzut, acest lucru nu se datorează nicidecum capacităţii omului, ci harului lui Dumnezeu. Căci harul, pe care toţi l-am primit la botez, nu a îngăduit să odrăslească şi să crească seminţele rele, ca să dea roade rele, precum au dat roade rele în sufletul altor oameni. Aşadar, să ne cercetăm pe noi înşine; nu cumva credem că am

îndeplinit toate îndatoririle către Dumnezeu şi că am ajuns la scopul nostru? Datoriile către Dumnezeu nu se împlinesc numai cu mersul la biserică şi cu unele acte exterioare de iubire, dacă nu ne îngrijim de naşterea din nou şi de sfinţirea sufletului. Sunt mulţi oameni care cred că scapă foarte uşor de îndatoririle religiei. Câte suflete sărmane, din pricina neştiinţei lor, se simt bine cu fărâma lor de virtute şi nu se silesc să-şi cureţe sufletele şi să se smerească înaintea lui Dumnezeu, ca să-şi afle mântuirea!

Caracterul vameşului

În puţine cuvinte, Domnul zugrăveşte şi caracterul celui smerit, în persoana vameşului, care se ruga şi arăta, prin rugăciunea lui smerită, o stare a sufletului său foarte importantă; adică pocăinţa, prin care şi-a dobândit îndreptarea şi mântuirea. Pocăinţa vameşului pentru păcatele sale, rugăciunea vameşului, dorinţa şi dorul lui de a afla mila lui Dumnezeu, se arată a fi diametral opusă încrederii fariseului în dreptatea sa, încredere care îi dă ideea că nici nu are nevoie de mila lui Dumnezeu. Deci să vedem cum îl prezintă Domnul pe vameş în această parabolă.

Cum a stat vameşul în biserică. *„Şi vameşul stând departe, nu voia nici ochii să-i ridice către cer; ci îşi bătea pieptul zicând: Dumnezeule, milostiv fi mie păcătosului"* (v. 13).

Vameşii din vremea aceea erau nişte funcţionari ai statului roman, însărcinaţi cu strângerea dărilor. Ei erau arendaşi ai dărilor, cu care Romanii impuneau pe popoarele supuse lor. Luând cu arendă dările, vameşii, în mod abuziv, strângeau de la contribuabili mult mai mulţi bani decât era drept, ca să se îmbogăţească. Iudeii, naţionalişti fanatici, care sufereau cu greu jugul roman, considerau aceste dări o silă insuportabilă, şi din pricina aceasta urau pe vameşi, care strângeau aceste dări. Ba se şi izolau de ei, pentru că adesea vameşii se arătau asupritori, răpitori, nedrepţi, aşa că până în sfârşit numele de vameş ajunsese să fie echivalent cu păcătos

mare. Aşadar, vameşul din parabolă era un astfel de păcătos. Era însă un păcătos, pe care Domnul l-a prins în momentul când se pocăia şi se ruga. Duhul lui Dumnezeu îi cercetase inima, o umilise şi o zdrobise. Acum el era cel *„sărac cu duhul"*, cel care îşi plânge păcatele sale. Iar pe unii ca aceştia Domnul Hristos îi fericeşte (cf. *Mt* 5, 3-4). Căci iată, buzele sale şi faptele sale exprimă tocmai pocăinţa, zdrobirea inimii şi smerenia lui, îmbinându-se minunat cu cuvintele rugăciunii lui. Fiindcă Domnul zice despre vameş că *„Stătea departe"*, adică stătea la o mare distanţă de altar. Poate se temea că, dacă s-ar fi apropiat el, un mare păcătos, ar fi jignit şi întinat pe fariseul cel drept, ale cărui priviri dispreţuitoare poate că le şi observase. Dar stătea departe, mai cu seamă fiindcă simţea, adânc şi dureros, că este nevrednic să se apropie de locul acela, în care se găsea Dumnezeu. El simţea că trăise departe de Dumnezeu, trăise o viaţă de păcat şi lenevie. Aşadar, cum să se apropie el, nedreptul, de Dumnezeu cel drept? Ca să stea el, necuratul, lângă Dumnezeu cel preacurat şi preasfânt? Cum să stea el, cel atât de păcătos, lângă Dumnezeu cel fără de păcat? Vameşul este convins să i se potriveşte mai mult să stea acolo, departe de sfântul altar. Precum cei leproşi trebuie să rămână despărţiţi de cei păcătoşi, tot aşa şi vameşul recunoaşte că este cu dreptate să rămână la distanţă mare de Dumnezeu cel sfânt având conştiinţa stării sale păcătoase. Iar dacă Dumnezeu, din marea lui milostivire, Se va apropia de vameş, acest lucru se va datora numai milei Sale celei mari şi bunătăţii Sale celei nemărginite.

Aşadar, vameşul, stând departe, *„nu voia nici ochii să-i ridice către cer"*. Nu îndrăznea nici măcar să-şi ridice ochii către cer, ci îşi ţinea privirile plecate către pământ. El simţea că nu i se cuvine să-şi ridice ochii şi mâinile către cer, căci în cer este scaunul lui Dumnezeu. Acolo locuieşte Sfântul sfinţilor, Cel atotputernic şi a toate ţiitor, pe care Îl înconjoară zeci de mii de sfinţi, îngeri şi arhangheli. Spre cer privesc numai sufletele nevinovate şi frânte. Deci, cum ar putea vameşul să-şi ridice privirile spre o astfel de

sfântă însoţire? El ştie că toţi locuitorii cereşti, duhurile sfinţilor îngeri, Duhul lui Dumnezeu însuşi, fuseseră martori ai faptelor lui păcătoase; nedreptăţi, hule, viclenii, pe care vameşul le făcuse ca reprezentant al puterii romane. Da, Dumnezeu îl văzuse atunci, precum vede şi acum pe tot omul păcătos, cu toate că păcătosul, orbit de păcat, crede că Dumnezeu nu-l vede şi ia măsuri de pază numai în privinţa ochilor omeneşti. Toate acestea treceau prin sufletul şi mintea vameşului, în acel moment. De aceea, socotea că nu i se cuvine să ridice către cer ochii săi, care până atunci fuseseră aţintiţi numai asupra banilor, a câştigului nedrept, a păcatului. Acest simţământ i se zugrăvea pe faţă şi faţa lui devenise oglinda mâhnirii şi a zdrobirii lui lăuntrice.

Dar un astfel de simţământ este un mare dar, pe care smerenia îl face omului. Simţământul adânc al păcătoşeniei noastre, cunoaşterea desăvârşită de sine însuşi este temelia progresului moral. Dar ele vin în suflet numai atunci când s-a trezit smerenia. Chiar şi cel mai mare sfânt, recunoscându-şi micimea şi nevrednicia prin smerenie, recunoscând că tot ce are bun a primit de la Dumnezeu, iar de la sine nu are decât păcatul, cere să rămână departe de Dumnezeu, în smerenia sa. Dar tocmai când omul a ajuns la această măsură, Dumnezeu îşi revarsă mai îmbelşugat mila Sa. Smerenia devine astfel cel mai puternic magnet, care atrage pe omul cel smerit către preaînaltul Dumnezeu. Amintim aici pilda lui Petru (*Lc* 5, 8-10), pilda sutaşului (*Mt* 8, 8). Tot aşa şi vameşul, care nici nu îndrăznea să-şi ridice ochii către cer, a atras asupra lui ochiul binevoitor şi preamilostiv al lui Dumnezeu. Vameşul nu şi-a ridicat ochii, dar şi-a deschis inima. Înaintea lui Dumnezeu, omul nu trebuie să prezinte o frumuseţe, care să fie mai plăcută şi mai bine primită de Domnul, acea roşeaţă pricinuită de răsuflarea tăiată, pe care o zugrăveşte pe faţa omului smerenia adâncă şi simţirea vinovăţiei. Iar de faptul că această frumuseţe este foarte plăcută lui Dumnezeu, stă mărturie Isaia proorocul, care zice: *„Spre cine voi privi, dacă nu spre cel smerit şi liniştit, care se teme de cuvintele Mele?"*

Vameşul nu numai că nu-şi ridica nici măcar ochii spre cer, dar *„îşi bătea pieptul"*. Ce rost avea faptul că îşi bătea pieptul? Îşi bătea pieptul, ca să dovedească durerea, din pricina propriei lui păcătoşenii. Bătându-se peste piept, vameşul îşi bătea sediul vieţii lui celei păcătoase, adică inima, acel izvor otrăvit, din care izvorăsc, după cum ne încredinţează Domnul: *„Gândurile rele, necurăţeniile, curviile, hulele, trufia, nechibzuinţa"* (*Mc* 7, 22). Şi de aceea, Hristos cere credincioşilor curăţia inimii şi fericeşte pe cei curaţi cu inima, *„căci ei vor vedea pe Dumnezeu"* (*Mt* 5, 8). Aşadar, vameşul îşi bătea pieptul, ca să dea mărturie împotriva omului său celui vechi, ca să-şi zdrobească acea inimă, care se uscase din pricina păcatelor. În acest chip voia să ofere lui Dumnezeu „o inimă zdrobită şi umilită", o inimă plină de pocăinţă. Şi pe aceasta Dumnezeu o primeşte întotdeauna cu mare milostivire.

Cuvintele rugăciunii vameşului

Dar şi cuvintele rugăciunii vameşului îi arată pocăinţa fierbinte, adânca smerenie. Ce zicea el în rugăciunea lui? Să nu ne aşteptăm la o rugăciune lungă, cu multe cuvinte. Teama, ruşinea, simţămintele vii de pocăinţă covârşeau sufletul vameşului. Aducerea aminte de păcatele pe care le săvârşise sub ochii lui Dumnezeu; simţământul că prin păcatele sale, a jignit sfinţenia lui Dumnezeu şi s-a arătat nemulţumitor către marele Binefăcător, simţământul că trăise în apostazie şi în răzvrătire; toate acestea se învolburau în sufletul său, ca valurile unei mări furtunoase. În aşa măsură era tulburat, încât limba lui era legată, nu găsea şirul cuvintelor, ce să spună mai întâi şi ce pe urmă. Aşadar, vameşul se mărginea la această rugăciune, atât de concisă, însă atât de importantă şi expresivă: *„Dumnezeule, milostiv fi mie păcătosului!"*

Puţinele cuvinte ale acestei rugăciuni bine cunoscute de toţi. Şi desigur toţi le rostim adesea, căci *„Doamne miluieşte"* este o rugăciune de uz zilnic. Dar oare o rostim noi întotdeauna, cu acel

dor mare, care a ieşit din gura vameşului? Căci din gura păcătoşilor, care apoi devin sfinţi, aceste cuvinte izvorăsc calde, ba fierbinţi, cu zdrobire de inimă. Acum să ia aminte cititorul la înţelesul adânc ale acestor puţine cuvinte.

Mai întâi, prin această rugăciune, vameşul mărturiseşte că este păcătos. Şi nu numai păcătos, ci vameşul este „păcătosul", adică prin excelenţă păcătos, păcătosul cel vestit, cel dintâi dintre păcătoşi, după cum s-a numit pe sine Pavel. Fariseul nu se socotea pe sine păcătos, deşi citise în Lege că: *„Niciun om nu este curat şi neîntinat, chiar dacă ar fi trăit numai o singură zi"*. Însă vameşul nu-şi găsea caracterizare pentru sine, decât cea de păcătos. El se prezintă ca un călcător de lege în faţa judecătorului său. Este ca şi cum ar zice: eu nu am ce să-ţi prezint nimic, în afară de păcat. N-am lucrat nicio virtute, care să fie curată, şi slobodă de întinăciunea păcatului. Fiecare ceas al vieţii mele arată şi un păcat înaintea ochilor Tăi. Când eram în pat, plănuiam păcatul; când m-am sculat, mintea mea a alergat numai decât spre păcat. În toată vremea zilelor mele, m-am îndeletnicit cu păcatul. Păcatul mi-a făurit legături şi lanţuri şi mi-a ţintuit sufletul şi existenţa întreagă, încât gândul, dorinţele, preferinţele sufletului meu, scopurile mele lăuntrice, privirile, mâinile, sistemul meu nervos, întreaga mea persoană trupească şi sufletească slujeşte păcatului! Păcătos din naştere, păcătos prin propria mea alegere, păcătos prin lucrurile vieţii mele, om nenorocit ce sunt! *„Cine mă va izbăvi de trupul morţii acesteia?"* (*Rom* 7, 24).

Însă prin cuvântul „păcătos", cu care se recomandă vameşul pe sine, fiecare trebuie să-şi oglindească firea sa lăuntrică. Cuvântul acesta este un fel de barometru. Să-şi aducă fiecare aminte, din anii copilăriei sale, faptele, vorbele, dorinţele, purtările lui. Să continue cu cercetarea celorlalţi ani ai vieţii lui, până astăzi. El se va convinge că numirea de păcătos i se potriveşte cel mai bine. Căci nu numai faptele lui cele rele, ci şi cea mai bună faptă a vieţii sale nu este cu totul curată, ca să poată privi la ea cu plăcere deplină Dumnezeul

cel preacurat şi preasfânt. Rătăceşte, grozav acela care îşi închipuie că nu-i păcătos, *„dacă zicem că nu avem păcat, minţim şi adevărul nu este în noi"* (1 *In* 1, 8). Acela care s-a căit cu sinceritate şi a câştigat adevărata smerenie, nu găseşte cuvinte îndestulătoare ca să vorbească despre păcătoşenia sa. Acela care cunoaşte înţelesul legii evanghelice şi pe Făcătorul legii va zice, la orice cuvânt al legii dumnezeieşti: Dumnezeule milostiv fi mie, păcătosul!

Auzim adesea pe mulţi, care nu au făcut nelegiuiri mari, zicând că nu sunt păcătoşi. Însă omul cu adevărat luminat nu zice aşa. Fiindcă Domnul a arătat limpede că dacă cineva dezleagă o poruncă foarte mică... „se va chema mic în împărăţia cerurilor, adică va fi exclus din împărăţia cerurilor" (*Mt* 5, 19). Numai o singură persoană nu poate fi numită păcătos. O persoană care s-ar fi născut fără păcat şi ar fi rămas în tot cursul vieţii sale fără păcat. Dar o astfel de persoană este numai Hristos. Noi toţi ceilalţi, *„toţi am greşit şi ne-am lipsit de slava lui Dumnezeu"* (*Rom* 3, 23).

Prin urmare, toţi avem nevoie să ne smerim şi să cerem mila lui Dumnezeu. Căci esenţa smereniei este să simtă omul, în adâncime şi în deplinătate, starea să păcătoasă şi să scape la Dumnezeu. Însă, recunoscându-se păcătos şi mărturisindu-şi firea lăuntrică cea păcătoasă, vameşul recurge la Dumnezeu prin rugăciune. Simţământul stării lui păcătoase şi simţământul primejdiei îngrozitoare, la care se expune din pricina păcatului, îi dau ghes vameşului să alerge la Dumnezeu, îi dau ghes să-şi pună întreaga fiinţă lăuntrică la bunul plac al lui Dumnezeu. Din nenorocire, mulţi trăiesc fără rugăciune. Sunt mulţi cei care nu simt nevoia să scape la Dumnezeu, nici să meargă la biserică, unde Dumnezeu primeşte rugăciunile noastre mai uşor, prin mijlocirea jertfei euharistice, care se aduce în sfânta Liturghie. Sunt mulţi care consideră chestiunea rugăciunii ca ceva cu totul indiferent, pentru că ei nu simt starea lor păcătoasă, nici nu înţeleg în ce prăpastie şi în ce primejdie îngrozitoare îi duce păcatul. Ştim bine cu câtă smerenie şi zdrobire de inimă un om lipsit şi flămând cere sprijin

şi milostenie, mai ales dacă este un tată de familie nenorocit, care vede pe copiii săi aproape morţi de foame. Dar de ce cere cu atâta tărie şi zdrobire? Tocmai fiindcă simte şi vede că este în primejdie să moară de foame cu toţi ai săi. La fel şi un păcătos, care a simţit adânc primejdia îngrozitoare a păcatului, care grăbeşte spre rugăciune şi cere mântuire. Tocmai de aceea sunt strâns legate şi de nedespărţit următoarele virtuţi: simţământul păcătoşeniei, smerenia şi rugăciunea. Dimpotrivă, nu există rugăciune acolo unde este trufie, nesimţire, indiferenţă în faţa păcatului.

Aşadar, vameşul cel păcătos şi smerit se roagă şi strigă cu voce tare către Dumnezeu. Căci, către cine altul, dacă nu către Dumnezeu, poate să zboare sufletul, ca să afle ajutor, milă, mântuire? El este Făcătorul nostru, ocârmuitorul vieţii noastre, Părintele nostru; dar este şi Judecătorul nostru. La El este puterea să ne mântuiască sau să ne osândească. Pe El singur îl jignim prin păcat şi de aceea Lui singur trebuie să-I dăm satisfacţie. Şi totuşi, El este atât de îndurător, atât de plecat, atât de milostiv, încât ne mântuieşte fără zăbavă, dacă ne întoarcem spre El. Nu există clipă mai sfântă, cea mai de preţ, decât aceea în care creştinul păcătos, smerindu-se, îşi pleacă genunchii în rugăciune. Atunci îngerii se bucură şi primesc cu veselie acel suflet nou născut, care a ieşit ca din pântecele mamei, din pocăinţă şi din sfânta mărturisire, înnoit şi curăţit. Atunci îngerii îşi şoptesc unul altuia: uită-l cum se roagă! Sunt foarte raţionali, întregi la minte şi înţelepţi păcătoşii care recurg la Dumnezeu prin rugăciune. Sunt nebuni, neînţelegători şi vrednici de osândă când nu primesc mântuirea pe care Dumnezeu, în marea Lui bunătate şi milostivire, le-o oferă mereu, şi azi şi mâine. Aceştia păşesc spre pierzanie şi osândă.

Smerindu-se, vameşul scapă la Dumnezeu prin rugăciune şi strigă: *„milostiv fii mie"*. Adică, miluieşte-mă, dă-mi mila Ta. Dar ce este această milă? Ştim cu toţii din experienţă proprie. Când vedem pe vreun om nenorocit, bolnav, lovit de soartă, care suferă

şi îndură în tot felul, simţim milă, compătimire. Inima noastră se mâhneşte pentru acel om. Şi cu cât suntem mai milostivi şi mai compătimitori, cu atât cunoaştem mai bine durerile şi nenorocirea altora, cu atât mai mult îl iubim pe cel ce suferă şi simţământul compătimirii noastre creşte. Deci Dumnezeu, care are nemăsurată mare compătimire, milostivire şi iubire, cunoaşte deplin atât starea noastră păcătoasă, cât şi primejdia în care suntem de a ajunge în osânda veşnică, din pricina păcatului. Dumnezeu, mai mult decât oricine, este compătimitor şi milostiv faţă de păcătosul care se pocăieşte şi care, prin rugăciune, îi cere compătimire şi milostivire. Această compătimire o cere şi vameşul. Dar compătimirea lui Dumnezeu nu este o milostivire ineficace şi nelucrătoare, ci una foarte eficace şi lucrătoare. Căci noi, multe ori, chiar dacă compătimim pe cel nenorocit, nu avem putere, mijloace şi cădere ca să-l ajutăm sau să-l scăpăm din nefericirea lui. Dumnezeu însă are şi putere nemărginită şi cădere deplină şi mijloacele cele mai eficace de mântuire. Iar mijloacele prin care Dumnezeu mântuieşte pe păcătoşi sunt jertfa lui Hristos şi sfânta Liturghie.

Dar la acest punct recomandăm iarăşi iubitului cititor să stăruiască puţin, ca să admirăm împreună bunătatea cea fără de margini, milostivirea şi înţelepciunea lui Dumnezeu, care ne-a hotărât un mijloc atât de minunat de mântuire, prin care atrage la sine pe cei păcătoşi. Adică a trimis în lume pe însuşi Fiul Său cel Unul Născut şi preaiubit şi L-a jertfit, pentru ca noi cei păcătoşi şi lepădaţi să aflăm şi calea de mântuire. Aşadar, prin jertfa lui Hristos – şi numai prin ea – ca mijloc preaînţelept şi minunat, se mântuieşte păcătosul, dacă se pocăieşte şi scapă la Dumnezeu. *„Întru nimeni altul nu este mântuire, căci nu este sub cer niciun nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mântuim”* (*FA* 4, 12), zice Duhul Sfânt prin apostolul Petru. Şi de aceea, când cerem milă şi iertare pentru păcatele noastre, trebuie să le cerem prin mijlocirea jertfei lui Hristos.

Aşa s-a rugat vameşul cel smerit. Rugăciunea lui a fost foarte scurtă, dar izvorâtă din inimă, plină de înţeles şi eficace. Şi acesta este caracterul celui smerit, care se dezvăluie cel mai bine în ceasul rugăciunii.

Cum judecă Domnul cele două caractere

După ce Domnul zugrăvise atât de real caracterul trufaşului şi al celui smerit, exprimă limpede şi judecata Sa asupra celor două caractere. Judecata aceasta nu este o judecată omenească. Căci noi, oamenii, putem să ne amăgim şi să greşim. Judecata aceasta, – să ia aminte bine cititorul, – este o judecată a lui Dumnezeu, cel care nu poate greşi, cel prea adevărat. Iată acum judecata şi hotărârea Domnului: *„Zic vouă că s-a coborât acesta mai îndreptat la casa sa decât acela"*. Adică vameşul cel smerit s-a întors de la templu la casa sa mai îndreptat şi uşurat de păcatele sale decât fariseul.

Poporul, când a văzut pe fariseu rugându-se, când cei ce erau în preajma lui au auzit virtuţile cu care se lăuda el, l-au admirat. De altfel, fariseul tocmai de aceea se dusese la templu să se roage, ca să fie văzut şi admirat. Oamenii din popor dispreţuiau pe vameşul cel zdrobit de smerenie. După judecata obişnuită, acesta se zdrobea tocmai fiindcă făcuse mult rău. Dar Domnul, care nu judecă după aparenţe şi după exterior, ci pătrunde în adâncul inimii omul afirmă că vameşul se îndreptase. Cu toate păcatele sale, vameşul n-a fost osândit de Domnul, ci a trecut din moarte la viaţă. Mila lui Dumnezeu, pe care el o ceruse cu atâta zdrobire de inimă, l-a cercetat şi l-a declarat nevinovat. Fariseul îşi închipuia că el nu poate fi nici măcar asemănat cu dispreţuitul de vameş. Dar Hristos, dimpotrivă, afirmă, cu autoritatea Lui dumnezeiască şi sfântă, că vameşul s-a întors acasă îndreptat, nicidecum fariseul. Fariseul este înlăturat şi osândit, tocmai fiindcă, în trufia lui, se încredea în virtutea lui, dispreţuind şi bârfind pe ceilalţi oameni.

Mulţumirile lui, pe care le trimitea către Dumnezeu, nu au fost primite, căci erau păcătoase şi necurate, fiind întinate de trufie. Aşadar, fariseul rămâne până la urmă păcătos şi osândit, pe când vameşul, căruia fariseul nu i-ar fi dat loc nici printre câinii lui, a fost pus de Dumnezeu în rândul fiilor familiei Sale. Cât de departe sunt judecăţile lui Dumnezeu de judecăţile noastre ale oamenilor! Cât suntem noi de nesocotiţi, când ne îngrijim ca să atragem laudele oamenilor şi să ne judece ei cu bunăvoinţă sprijinindu-ne vrednicia pe judecăţile lumii, pe câtă vreme Dumnezeu o judecă diametral opusă în privinţa noastră! Te judecă, te osândeşte, te dispreţuieşte lumea, pe câtă vreme Dumnezeu te primeşte te înalţă; bucură-te atunci, fii fericit şi mulţumit! Dimpotrivă, te admiră, te laudă şi te slăveşte lumea, pe câtă vreme Dumnezeu te dezaprobă şi osândeşte purtarea ta; atunci vai de tine! Laudele acestea vor trece ca fumul, va rămâne apoi judecata lui Dumnezeu, care, dacă nu te pocăieşti, îţi va aduce apoi osânda veşnică.

În continuare, Domnul exprimă şi motivul pentru care vameşul a fost îndreptat, iar fariseul osândit: *„Căci tot cel ce se înalţă pe sine, se va smeri, şi cel ce se smereşte pe sine, va fi înălţat"* (v. 14).

Dacă noi, oamenii, ne întoarcem dinspre cei trufaşi şi nu ne place trufia, egoismul, lauda de sine a altora, cu atât mai mult nu-i place lui Dumnezeu cel sfânt. Căci Dumnezeu este numai adevăr. Iar trufaşul trăieşte în minciună, într-o stare de nebunie de bunăvoie; iar în nebunia lui este atât de mare, încât se împotriveşte chiar voii lui Dumnezeu şi caută s-o combată. Întrucât trufaşul nu se supune legii Dumnezeu, ci face ce îi place lui şi ceea ce îi atrage lauda lumii; întrucât trufaşul nu-şi recunoaşte păcătoşenia şi nu simte nevoia să ceară mila lui Dumnezeu; întrucât îndrăzneşte să-şi arate pretinsele merite chiar înaintea majestăţii lui Dumnezeu şi să-L combată pe Dumnezeu, nu este trufaşul nebun? Însă Dumnezeu este un potrivnic de temut. Din clipa în care El a zdrobit pe cel dintâi trufaş, care a apărut în zidire, adică pe Lucifer, care a căzut apoi din strălucirea îngerească şi s-a prefăcut în satan, îngerul întunericului,

al răutăţii şi al păcatului, din acea vreme, Dumnezeu zdrobeşte pe tot omul trufaş, uscat şi nepocăit.

Dimpotrivă, Dumnezeu înalţă pe cel smerit la slava cerească. L-a înălţat pe Pavel, cel care cu adâncă smerenie mărturiseşte: *„Hristos Iisus a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu"* (I *Tim* 1, 15). A înălţat-o pe Fecioara Maria, cea săracă şi smerită, făcând-o Maică a Cuvântului lui Dumnezeu. Căci Maria, cu cea mai adâncă smerenie, a mărturisit despre sine că este „roaba Domnului". A înălţat Dumnezeu pe vameşi şi pe alţi diferiţi păcătoşi, care cu smerenie, cu pocăinţă, şi cu simţirea păcătoşeniei lor, au căzut în faţa Sa şi I-au cerut milă. I-a înălţat şi aici pe pământ, în ochii oamenilor celor cuminţi, întregi la minte, înţelepţi, dar îi va înălţa într-o neasemănată mare slavă când va veni, şezând pe scaunul slavei *„ca să proslăvească pe sfinţii Săi"* (*Tes* 1, 10).

Aşadar, iubite cititor, ca de foc să ne păzim de fariseism, de trufie şi de falǎ. Să ne luptăm pentru a şterge din sufletul nostru putoarea şi microbul fariseismului. Pentru că fiecare dintre noi suntem, din născare, câte un mic fariseu. Întreabă pe un copil, cât de mic, dacă vrea să mai fie lăudat şi alt copil, pentru cuminţenia lui. Şi îţi va răspunde: nu, că eu sunt copil cuminte, nu sunt cum e copilul din vecini!... Şi noi, copiii cei mari, avem cam aceeaşi părere. Dar să nu rămânem la această minciună a îndreptăţirii de sine, să nu urmăm drumul, atât de bătut, al falei nebuneşti, al slavei deşarte, al nesupunerii faţă de voia lui Dumnezeu.

Fiindcă oricine se înalţă pe sine, va fi smerit de Dumnezeu. Adică va fi zdrobit, până ce va fi adus în situaţia de a recunoaşte măreţia lui Dumnezeu şi nimicnicia sa proprie. Deci, să ne smenin cât se poate de adânc, să ne batem piepturile cele păcătoase şi strigăm şi noi către Dumnezeu: „Dumnezeule, milostiv fii păcătosului!

PARABOLA ZIDIRII TURNULUI

și

PARABOLA ÎMPĂRATULUI CARE PLEACĂ LA RĂZBOI

(*Lc* 14, 28-32)

În învățătura lui Hristos picura în sufletele însetate ale poporului ca o rouă din zorii dimineții; fizionomia Lui aleasă și faima care alerga înaintea persoanei Sale, aduceau peste tot mulțime mare de popor în jurul Domnului. *„Se adunau la Dânsul noroade multe"* (*Lc.* 14, 25), notează sfântul Evanghelist. Orice învățător sau întemeietor de religie care vrea să-și atragă bunăvoința mulțimii, privește această aglomerare de oameni ca un prilej bine venit, pentru realizarea scopului pe care îl urmărește. Orice învățător de religie ar fi început învățătura sa, prin a prezenta punctul de vedere cel mai plăcut și mai ușor, pentru ca popoarele să-l urmeze bucuros. Dar Hristos nu voia ucenici care să aibă un nivel provizoriu și să se răcească ușor, ci ucenici statornici și siguri. Hristos nu voia ca ucenicii Săi să pretindă și să viseze lucruri imposibile și irealizabile. Ci voia să formeze niște ucenici plini de bun simț, care să cunoască până în cele mai mari adâncimi scopurile învățătorului lor. De

aceea, Domnul nu putea să lase în amăgire acele mulţimi, care veneau la El. Nu putea să le lase să-şi închipuie cum că în împărăţia, pe care El atunci o întemeia în lume, El va asigura ucenicilor Săi slava pământească, bogăţii şi desfătări. Dimpotrivă, mulţimea trebuia să ia cunoştinţă cu de-amănuntul, de la început, care sunt condiţiile de primire în Biserica lui Hristos, pentru tot cel ce se pocăieşte şi vrea să trăiască cu adevărat creştineşte, ca un mădular viu al împărăţiei lui Hristos.

De aceea, Domnul întorcându-se către ucenici, a propovăduit legea cea mare a împărăţiei Sale, în care a arătat acele condiţii nemuritoare şi veşnice de primire în împărăţia sa. Cu alt prilej, Iisus a vestit aceste condiţii în felul următor: *„Oricine vrea să vină după să se lepede de sine, să-şi ia crucea să şi să-Mi urmeze Mie"* (*Mc* 8, 3-4). Adică: oricine vrea să se facă ucenic al Meu, oricine doreşte să devină adevărat creştin, trebuie să se lepede de tot ceea ce el iubeşte astăzi mai mult, viaţa să de astăzi, şi să primească ceea ce consideră el acum lucrul cel mai îngrozitor, crucea de mucenic. Acum însă Domnul exprimă condiţiile legii Sale în chip negativ: *„cel ce nu duce crucea sa şi nu vine după mine, nu poate să-Mi fie Mie ucenic"* (*Lc* 14, 27). Domnul a adăugat apoi şi două parabole scurte, în care expune această lege de temelie a împărăţiei Sale.

Nu mă îndoiesc, cititorule, că şi tu şi eu avem un loc în împărăţia lui Hristos. Din ziua în care am fost botezaţi şi am mărturisit, prin gura naşului, că ne împreunăm cu Hristos, de atunci noi ţinem de împărăţia pământească a Domnului, adică de Biserica Sa. Aşadar, trebuie să cercetăm cu amănuntul ce condiţii ni se pretind nouă să îndeplinim neapărat, şi căror reguli trebuie să ne conformăm, ca să urmăm pe Hristos slobozi şi mulţumiţi şi să fim primiţi în rândul creştinilor adevăraţi, vrednici de acest nume.

Condiţiile la care Hristos ne cere să ne conformăm sunt cuprinse în următoarele cuvinte ale Sale; *„Oricine nu-şi ia crucea să şi nu vine după Mine, nu poate să fie ucenic al meu"* (v. 27).

Luarea crucii. Mai întâi să vedem ce înţeles are cea dintâi condiţie, adică ce înseamnă să-şi ducă cineva crucea sa. Pentru

noi creştinii, care credem în Hristos cel răstignit, crucea este cel mai cinstit şi sfânt simbol al credinţei noastre. Este trofeul pe care l-a înălţat Domnul Hristos după ce, prin moartea Sa pe cruce, a omorât moartea şi a zdrobit pe vrăjmaşul diavol.

Crucea este semnul sfintei mucenicii. Crucea este semnul care se va arăta pe cer, la a doua venire a Domnului, *„mult mai strălucitoare decât razele soarelui"*, zice sfântul Ioan Gură de Aur. Dar, înainte ca Hristos să fi fost răstignit, crucea era unealta de pedepsire cea mai umilitoare şi mai dureroasă, pe care stăpânirea romană o adusese în Israel. Crucea era unealta execuţiilor capitale şi pe ea mureau, în chip îngrozitor şi ruşinos, robii fugari, tâlharii şi rău-făcătorii. O astfel de moarte a suferit şi începătorul mântuirii noastre, Dumnezeul cel întrupat, Domnul Hristos. Ba mai mult: legea romană, care stabilise acest fel de pedeapsă, cerea ca: „cel care avea să fie ţintuit pe cruce să-şi ducă el însuşi crucea la locul execuţiei". Adică condamnatul trebuia să-şi ducă însuşi crucea pe umeri, până la locul în care urma să fie răstignit. De aceea şi Domnul, după ce L-au bătut cu acele bice ruşinoase, care se numeau „franghel", a trebuit să-şi ducă Crucea, pe umerii Săi, până la Golgota, ca să fie răstignit acolo şi să moară pe cruce. Dar oare această îndatorire ne-o impune Domnul şi nouă?, mă va întreba cititorul. Ne porunceşte să ridicăm şi noi vreo cruce pe umeri şi să fim răstigniţi? Este întru totul sigur că, din pricina păcatelor, omul îndeobşte este vrednic de această osândă. Însă Hristos n-a venit pe pământ ca să ne judece şi să ne osândească la moarte (*In* 12, 47). Nu! Ci, dimpotrivă, El singur a plătit datoria noastră, a fost răstignit şi a murit, pentru ca noi să nu mai fim supuşi pedepsei. Este de asemenea adevărat că, în primele veacuri ale creştinismului, păgânii porniseră prigoane atât de aspre împotriva creştinilor, încât cei mai aleşi ucenici ai lui Hristos erau nevoiţi să treacă şi prin această încercare: să-şi verse sângele şi să moară muceniceşte, în chinurile cele mai groaznice, ca să-şi dovedească, astfel, supunerea, dragostea şi devotamentul lor către

Mântuitorul Hristos. Însă nu toţi creştinii sunt chemaţi să sufere o astfel de moarte.

Aşadar, ce însemnează să-şi ducă cineva crucea? Înţelesul acestor cuvinte este alegoric. Este o imagine luată din executarea celor condamnaţi la moarte pe cruce. De aceea, ducerea crucii înseamnă că i se cuvine creştinului să se supună deplin, din proprie voie şi bucuros, voii lui Dumnezeu, rămânând statornic la împlinirea datoriei sale, chiar dacă acest lucru i-ar impune jertfe, până şi jertfa vieţii. Precum condamnatul se supune de nevoie hotărârii judecătoreşti, tot aşa creştinul trebuie să se supună de bună voie hotărârilor lui Dumnezeu. Ba creştinul mai trebuie să-şi omoare şi să-şi răstignească trupul împreună cu *„patimile şi cu poftele"* (*Gal* 5, 24). Adică să şteargă şi să omoare patimile păcatului, care lucrează prin mădularele trupului omenesc. Mai trebuie să sufere necazurile şi încercările pe care creştinul, în mod sigur şi hotărât, le are de întâmpinat în viaţa aceasta.

Ca să se înţeleagă mai bine sensul acestei condiţii foarte importante, a luării crucii, să ne slujim de pilda lui Hristos. Precum Hristos s-a supus desăvârşit voinţei Tatălui, atât în celelalte împrejurări ale vieţii Sale pe pământ, cât şi atunci când voia lui Dumnezeu I-a cerut să moară pe cruce, şi a spus, cu câteva ceasuri înainte de moartea Sa, în grădina Gheţimani: *„Facă-se voia Ta"* (26, 42); precum Hristos S-a supus hotărârii răstignitorilor Săi, care L-au osândit la moarte, tot astfel şi creştinul trebuie să se supună voii lui Dumnezeu, oricare ar fi această voie. Precum Hristos, fiind fără de păcat şi sfânt, a luat asupra Lui toate păcatele noastre, a murit pe cruce şi, prin această moarte, a pierdut, a omorât şi a şters acele păcate, tot astfel şi creştinul trebuie să lupte cu hotărâre, ca să omoare şi să şteargă patimile păcatului, pe care le-a sădit în sufletul său egoismul, adică: trufia, slava deşartă, lăcomia, iubirea de argint, furtul, uciderea, ura, imoralitatea şi toată plăcerea păcătoasă, toată dorinţa nelegiuită, pentru a se face sfânt şi curat, cum a fost sfânt şi curat Hristos, când a înviat din morţi.

Ca şi Hristos, care a rămas statornic şi neclintit la datorie, nu numai în celelalte împrejurări ale vieţii Sale, ci chiar şi atunci când datoria i-a cerut să moară – şi încă de o moarte dezonorantă şi îngrozitoare – aşa şi creştinul trebuie să rămână statornic în virtute, să nu păcătuiască, să nu-şi încalce datoria, să nu facă nicio fărădelege, chiar dacă ar fi să câştige averi, avantaje, desfătări, dacă ar face un păcat mic. Să nu-şi trădeze credinţa, să nu se îndepărteze de Dumnezeu, chiar dacă ar fi să ajungă în slujbe mari şi să fie chiar stăpânul lumii întregi. Şi invers, să nu-şi lase neîmplinită datoria creştinească, nici chiar atunci, când ar urma să fie osândit, batjocorit, prigonit; nici chiar atunci când ar putea să-şi piardă averea, serviciul, ba chiar şi viaţa. Nici chiar atunci când l-ar răstigni şi l-ar arunca în chinurile cele mai grozave, creştinul să nu-şi lase neîmplinită datoria creştinească.

În sfârşit, precum Hristos a rămas în tot timpul vieţii Sale pregătit să sufere necazuri, prigoane şi încercări, mai cu seamă când L-au prins, L-au chinuit şi L-au răstignit; precum Hristos a dovedit o răbdare desăvârşită până în ultima clipă a vieţii sale, tot astfel şi creştinul trebuie să se poarte cu răbdare cât se poate de mare în necazuri, încercări, boli, lipsuri şi moarte, ba chiar în prigoane, nedreptăţi şi diferite nenorociri. Necazurile vieţii sunt desigur o cruce, o mucenicie lentă şi continuă. Dar tot creştinul este chemat să devină cu adevărat mucenic şi să primească cununa muceniciei, prin răbdarea necazurilor, aşa cum au primit-o cei ce şi-au vărsat sângele pentru a rămâne credincioşi lui Hristos. Pe aceştia sfânta Biserica îi cinsteşte şi îi preaslăveşte ca pe nişte sfinţi. Tot astfel, creştinul care rabdă ispitele pentru a se putea supune legii lui Hristos, se face un sfânt mucenic.

Iată ce înseamnă luarea crucii. Aşadar, nu toţi creştinii trebuie să sufere moartea pe cruce şi mucenicia, cum au suferit-o apostolii şi sfinţii mucenici. Totuşi fiecare din noi trebuie să punem hotărârea de a fi ascultători până la moarte voii lui Dumnezeu. Toţi creştinii care

sunt cu adevărat credincioşi şi ucenici aleşi ai Domnului, vrednici de starea înaltă de creştin, sunt chemaţi să ducă această cruce.

A merge după Hristos

Creştinul care s-a hotărât să-şi ducă crucea, după cum am explicat mai sus, trebuie să împlinească şi o a doua condiţie: trebuie să meargă după Hristos. Ce înseamnă *„a merge după Hristos?"*

Şi în cuvintele acestea avem de a face cu o imagine, luată din viaţa militară, în care armata urmează cu credinţă şi cu convingere pe general. Imaginea a mai putut fi luată şi din viaţa păstorească, căci oile urmează cu credinţă pe păstor, oriunde le-ar călăuzi el. Aşadar, creştinul, care s-a hotărât să se supună voii lui Dumnezeu, să lupte împotriva păcatului şi să-l omoare, să aibă răbdare în necazuri şi să rămână statornic în împlinirea datoriei, unul ca acesta are nevoie de un conducător. El trebuie să-şi ia conducător şi povăţuitor pe Hristos, pe care să-L urmeze în calea virtuţii şi a datoriei. Hristos să-i fie conducător. În Hristos să-şi poată sprijini creştinul nădejdile de biruinţă şi de la El să primească îndrăzneală, putere şi har sfinţitor. Hristos să fie conducătorul, de la El să primească neîncetat învăţături şi directive de lucru. Acesta trebuie să o facă creştinul, nu numai o perioadă oarecare a vieţii sale, ci neîncetat, până la sfârşit, trăind mereu cu nădejdea biruinţei finale şi a răsplătirii bogate, pe care a pregătit-o Dumnezeu celor care Îl urmează cu credinţă şi devotament pe iubitul Său Fiu.

Aşadar, creştinul trebuie să-L urmeze pe Hristos în tot timpul vieţii. Să-L urmeze atât în viaţa de nepăcătuire pe care a dus-o Hristos, cât şi în calea iubirii, căreia Hristos i s-a conformat în cel mai înalt grad. Cu alte cuvinte, creştinul să lupte împotriva răului şi a păcatului din el însuşi, până când se va naşte a doua oară, de sfinţenia şi de nepăcătuirea lui Hristos. În acelaşi timp, trebuie să trăiască pentru dragoste, punând în practică dragostea de Dumnezeu şi de aproapele. Precum Hristos a păzit ca om pe pământ neştirbită

legătura de nedescris a dragostei, care leagă în cer pe cele trei persoane ale Sfintei Treimi, aşa şi creştinul trebuie să-şi dea silinţa să iubească pe Hristos din tot sufletul şi din toată inima şi din toată puterea minţii lui. Precum Hristos şi-a petrecut viaţa pe pământ făcând bine şi revărsând cu îmbelşugare darurile bogate ale dragostei sale asupra oamenilor, aşa şi creştinul este dator să facă bine, să cheltuiască bucuros şi fără cârtire din averea sa, pentru fapte de binefacere, după puterile lui materiale şi spirituale. Hristos n-a trecut cu vederea nevoile materiale ale poporului, ci a făcut minuni, ca să sature pe flămânzi, să dea lumină orbilor, să îndrepte pe şchiopi şi să întărească pe slăbănogi, să tămăduiască pe leproşi şi pe toţi suferinzii. Dar mai ales şi-a petrecut toată vremea vieţii Sale publice, şi-a cheltuit puterile trupului Său şi şi-a jertfit viaţa ca să sature sufletele omenirii întregi de boala păcatului, adică să mântuiască lumea. Aceasta este cea mai înaltă faptă a iubirii Sale de oameni. În această îndoită lucrare de iubire de oameni şi de dragoste, trebuie să-L urmeze pe Hristos orice creştin adevărat. Să dea năvală acolo unde poate să facă aproapelui un bine material, dar şi mai mult să se zorească acolo unde poate să ajute pe cineva sufleteşte, îndreptându-l pe calea mântuirii.

Ba mai mult, creştinul trebuie să-L urmeze pe Hristos nu numai ca să facă bine prietenilor, ci şi când e vorba de duşmani. Mai ales în acesta constă virtutea dragostei creştine, că nu exclude nici pe duşmani din cercul ei. Precum Hristos a iubit în cel mai înalt grad pe vrăjmaşii Săi, pe cărturari şi farisei şi S-a jertfit şi pentru ei şi S-a rugat chiar şi pentru aceia care Îl răstigneau, la fel trebuie să facă şi creştinul: să iubească şi pe duşmanul său, să se roage pentru cel care îl urmăreşte şi îl păgubeşte. Să se poarte cu blândeţe şi nerăutate şi cu vorbe bune faţă de cei care îl ocărăsc, îl vorbesc de rău şi îl pârăsc pe nedrept. Să facă bine şi acelora care îl vatămă, îl păgubesc şi caută să-l nimicească. Iată în ce fel merge după Hristos creştinul adevărat. Iată condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească tot omul, care vrea să fie creştin adevărat, vrednic de acest nume mare şi de cinstea cuvenită unui adevărat creştin.

Hristos ne porunceşte nouă, tuturor creştinilor, să medităm cu amănunţime aceste condiţii şi să le înţelegem cât putem de adânc.

Niciun lucru important şi serios nu poate fi dus la bun sfârşit, dacă omul nu s-a gândit mai înainte amănunţit şi n-a cercetat îndelung toate împrejurările acelei lucrări. Cu atât mai puţin poate cineva să ducă la bun sfârşit lucrul cel mai mare cu putinţă, adică să se facă creştin adevărat, fără să cunoască de mai înainte greutăţile pe care le va întâmpina şi îndatoririle pe care le are de îndeplinit în viaţa creştinească. Şi de aceea Hristos vesteşte dinainte condiţiile, ca să nu zică nimeni că a fost amăgit.

Satana, marele amăgitor, care face tot ce poate ca să atragă pe cât mai mulţi la pierzare, înfăţişează întotdeauna partea plăcută şi frumoasă la vedere a păcatului, spre care ne împinge. Şi, fie că ne-a prezentat o plăcere reală, fie una închipuită, Satana contraface cu multă artă realitatea, aşa încât să ne poată prezenta păcatul cel mai pierzător, ca pe cea mai desfătătoare plăcere. El ne înfăţişează chinul cel mai ucigător, ca pe cea mai bună şi plăcută băutură. Satana îşi ascunde minciuna sub trandafiri mirositori. Căci scopul lui nu este să mântuiască pe oameni, ci să-i piardă. Aşadar, ţinta lui principală este să-şi ascundă vicleşugul şi grozăvia, arătând numai partea atrăgătoare şi plăcută a păcatului. Hristos face tocmai pe dos. Deoarece nu vrea altceva decât să ne mântuiască, să ne facă fericiţi, ne prezintă la început toate greutăţile pe care le avem de întâmpinat, dacă ne facem următori credincioşi ai Săi. El ascunde la început bucuriile şi fericirea cea mare pe care o are în vedere. Însă cel care Îl urmează pe Hristos cu lepădare de sine află întotdeauna la fundul virtuţilor creştine, care se câştigă cu multă nevoinţă şi cu mari greutăţi, bucurii şi desfătări, care îi umplu sufletul de pace şi îi dau o înainte gustare a bucuriei şi a fericirii veşnice.

Ca să ne prezinte şi mai limpede şi mai pe înţeles acest adevăr, Domnul a spus două mici parabole. În prima ne vorbeşte despre

cheltuielile, ostenelile, jertfele şi greutăţile pe care le pretinde viaţa creştinească. În cea de a doua, ne înfăţişează primejdiile pe care adevăratul creştin ar putea să le întâmpine.

I. Parabola cu zidirea turnului

Parabola este cuprinsă în următoarele cuvinte; *„Cine dintre voi, vrând să zidească un turn, mai întâi aşezându-se nu îşi face socoteala cheltuielii, dacă are îndeajuns pentru a termina zidirea? Ca nu cumva, punând temelia şi neavând cu ce să termine lucrarea, toţi cei care vor vedea aceasta, să înceapă să-şi bată joc de el zicând că acesta a început să zidească şi n-a putut să sfârşească zidirea"* (v. 28-30).

Casa sufletului

Un turn este o locuinţă mai măreaţă, zidită cu o tehnică specială, cu o circumferinţă destul de mare şi cu ziduri înconjurătoare; prin urmare, turnul nu este o casă obişnuită, ci una care atrage privirile trecătorilor, prin proporţiile ei. Un astfel de turn duhovnicesc se apucă să zidească omul, care vrea să fie creştin adevărat: o casă a virtuţilor, care ţin de viaţa creştinească. Viaţă, care în chip sigur atrage luarea aminte a oamenilor, fiindcă, ca şi turnul între clădiri, nu este o viaţă obişnuită şi comună, ci una plină de măreţie şi potrivită cu majestatea lui Dumnezeu, căruia îi este închinată. Dar o asemenea casă este evident că trebuie să fie începută bine şi să ajungă până la acoperiş, până la acoperirea desăvârşită. Aşadar, mai întâi trebuie să fie pusă o temelie bună. Iar lucrătorii cei buni, care zidesc turnul, încep zidirea din adâncul pământului. Acolo ei sapă şi aşază o temelie adâncă şi bine întărită, sprijinită pe stâncă. Tot aşa creştinul trebuie să se coboare în adâncul sufletului său,

ca să aşeze acolo o temelie, căci altfel nu poate fi pusă. Cu alte cuvinte, creştinul trebuie să înceapă cu smerenie, care îi pretinde omului să se coboare, să se supună şi să gândească, nu cele înalte, ci cele de jos, cele umile, să se facă pentru un timp nevăzut, precum nevăzut este şi muncitorul care aşază temelia unei case. Creştinul trebuie să se supună lui Hristos, arhitectul clădirii a acestui turn. Aşadar, smerenia şi supunerea formează temelia, de la care va începe creştinul zidirea vieţii sale creştineşti; pe această temelie el va zidi celelalte virtuţi, până va ajunge la acoperiş, care este cerul. Căci turnul acesta, avându-şi temelia pe pământ, se zideşte în viaţa aceasta pământească, dar se ridică şi se înalţă până la cer, până la împărăţia cerească a lui Hristos. Acolo sufletul va locui veşnic. După potop, oamenii au vrut să zidească un tum, care să ajungă până la cer, vestitul turn Babel, ca să se împotrivească voii lui Dumnezeu. Dar fiindcă oamenii aceia au pus ca temelie trufia şi nesupunerea, niciodată nu au ajuns până la cer. Dimpotrivă, au fost distruşi şi împrăştiaţi. Însă, când smerenia şi ascultarea către Începătorul zidirii sunt puse ca temelie, atunci zidirea va ajunge cu siguranţă până la cer.

Cheltuielile și jertfele

Dar turnurile se zidesc din multe materiale. Când însă se începe zidirea, materialele trebuie să ajungă, ca să se ducă zidirea până la sfârşit. Căci stăpânul turnului, care nu a ştiut să calculeze bine cantitatea de materiale necesară, este expus batjocorii sociale. Şi de aceea *„aşezându-se, socoteşte cheltuielile, dacă are cu ce să termine zidirea"*, zice Domnul, Adică socoteşte de ce cheltuială este nevoie pentru ca turnul să fie terminat. Apoi pune să se înlăture toate vechile ruine, care erau în locul unde are să zidească turnul cel nou, nivelează terenul, pregăteşte toate şi abia după aceea începe să zidească. Într-un chip asemănător, cel ce vrea să fie creştin adevărat, trebuie să se socotească bine întru sine; căci viaţa lui cea nouă îi cere

cheltuială multă, un întreg capital, pe care va trebui să-l investească în zidire. Capitalul este viaţa lui de până atunci, care trebuie să fie cheltuită şi jertfită în întregime, ca să poată fi zidită viaţa cea nouă creştinească şi sfântă. Omul mai întâi trebuie să se socotească şi să se cerceteze, ca să înlăture acele vechi mine, pe care păcatul, patimile şi răutăţile le-au lăsat în sufletul său. Trebuie să dărâme acea casă, în care îşi făcuse cuibul Satana, balaurul ucigător de suflete şi tiran. Trebuie să distrugă şi să omoare plăcerile şi desfătările trupului, pe care până atunci le îndrăgise atât de mult, şi să se lepede de acele obiceiuri şi porniri păcătoase, care formau până atunci capitalul vieţii sale. Trebuie să se dezlipească cu inima de avere, de slava lumească, de distracţiile păcătoase, de toată patima, care împiedică zidirea virtuţii. Să ia asupra să ostenelile şi jertfele pe care le cere înlăturarea mândriei, a mâniei, a urii, a invidiei şi a oricărei astfel de patimi. Ba ceva mai mult: trebuie să-şi ia asupră-şi cheltuiala neîntreruptă, pe care o cere o viaţă de lepădare de sine, închinată lucrărilor virtuţii şi datoriei. Poate că omul îşi va pierde aprecierea din partea oamenilor, va fi dispreţuit, va fi prigonit. Poate omul îşi va pierde averea, funcţia, tot ceea ce lumea consideră ca avantaj, poate să-şi piardă şi viaţa. Câţi sfinţi şi mucenici în timpul celor douăzeci de veacuri de creştinism s-au supus la cele mai mari cheltuieli, ba şi-au cheltuit şi viaţa, pe care şi-au dat-o muceniceşte, în chinurile cele mai înfricoşătoare!

Poate că cititorul va considera că aceste jertfe sunt prea mari. Dar, iubite frate, aceste jertfe, deşi ne pregătesc o fericire veşnică, sunt nule faţă de cheltuielile şi jertfele, pe care le face omul păcătos în săvârşirea relelor. Nu cumva păcătosul nu face cheltuieli? Câţi nu cheltuiesc ca beţivi, cât nu cheltuieşte jucătorul de cărţi, curvarul, lacomul, iubitorul de slavă, fălosul cel robit gătelii, fiecare păcătos în parte! Cheltuieşte bani, averi întregi, cheltuieşte sănătatea şi puteri fizice, îşi cheltuieşte viaţa, pe care o distruge prin felurite boli, produse de patimile păcatului,

În sfârşit, îşi cheltuieşte şi sufletul nepreţuit şi nemuritor, îi pregăteşte sufletului său necaz şi chin şi nefericire, şi în viaţa aceasta şi în cealaltă. *„Necaz şi strâmtorare, peste tot sufletul omului care a lucrat răul"* (*Rm* 2, 9), zice Domnul prin sfântul apostol Pavel. Dar în sfârşit, ce sunt cheltuielile şi jertfele la care ne cheamă Hristos, faţă de cele pe care le-a suferit Domnul însuşi? Da, Domnul deşi este Dumnezeu, puternic, veşnic şi preafericit, a primit să Se coboare la atâta adâncime de smerenie, încât să ia trup omenesc. S-a smerit şi mai mult, când El, cel fără de păcat şi mai sfânt decât toţi sfinţii, S-a jertfit pe înfricoşătoarea cruce. Dar această jertfă Hristos n-a suferit-o ca să zidească un turn pentru Sine. Ah! Hristos are cel mai măreţ şi mai minunat palat, veşnic, nemărginit, a cărui strălucire întrece strălucirea tuturor aştrilor. El este din fire sfânt şi preafericit. Domnul însă S-a cheltuit şi S-a jertfit, ca să asigure mijloacele, cu care noi să putem zidi mai uşor turnul virtuţilor şi al fericirii, noi cei ce vrem să fim creştini adevăraţi.

Ar trebui să atragem iarăşi atenţia iubitului cititor asupra cuvintelor: „Aşezându-se, socoteşte". Aceste cuvinte, referindu-se la zidirea unei case măreţe, arată îndelungata gândire, grijă, măsurători, prevederi şi consideraţii de planuri, cât se poate mai amănunţit şi mai des repetate, până ce zidirea ajunge la sfârşit. Dar tocmai de aceea Domnul a pus cuvintele acestea în parabolă, ca să arate creştinilor porunca, mereu repetată, a unei mari îndatoriri, care trebuie să fie mereu reluată, în tot timpul vieţii pământeşti a creştinilor. Această îndatorire, foarte importantă, este cercetarea sufletului şi meditarea asupra propriului eu; retragerea în singurătate, pentru câte un ceas de vreme, şi cercetarea cugetului cu seriozitate şi cu judecată asupra propriului eu; cugetarea la viitorul şi la trecutul vieţii noastre, care va arăta cât am zidit din turnul sufletului nostru, ce cheltuieli am făcut şi câţi bani mai avem de cheltuit, ce rele am dezrădăcinat şi ce jertfe mai trebuie să facem în folosul virtuţii. Nu poate nimeni ajunge până la acoperişul

vieţii creştine, fără să îndeplinească necontenit această îndatorire de autocercetare. Se întâmplă foarte adesea că, după cei dintâi ani de călătorie entuziastă în viaţa creştinească, intervine răceala şi o îndepărtare treptată de Domnul, din pricina urmărilor mărturisirii şi a jertfelor cerute de virtute. Aşadar, dacă trecem cu vederea îndatorirea cercetării de sine şi a rugăciunii, care singure pot să aducă hotărâri înfocate, este foarte posibil ca omul că rămână la temelie, adică să părăsească viaţa creştinească.

Ce ne pretinde buna înţelegere

Însă să luăm aminte: casa virtuţii, turnul sufletului, se cuvine să fie zidit până la capăt. Noi, desigur, socotim că este un lucru nebun şi fără rost, ca un om care începe să zidească o casă, să ajungă cu zidirea până la un punct, să aibă bani destui pentru toată zidirea, dar să o lase cu zidurile neterminate şi cu încăperile netencuite, pentru care încăperi şi zidiri el a adunat atâţia bani. Zidurile se vor strica şi vor umple de dărâmături locul, în care ar fi trebuit să strălucească palatul cel măreţ de marmoră. Dar cu mult mai nebun este creştinul, care începe să zidească turnul virtuţilor creştine, trăieşte o perioadă oarecare din viaţa sa în chip creştinesc şi apoi părăseşte acest fel de viaţă, se lasă de zidirea virtuţilor, ca să se tăvălească în păcate. El părăseşte de cele mai multe ori viaţa creştinească, fiindcă nu are curajul şi statornicia de a rămâne tare în hotărârea lui. Nu are destulă voinţă şi fermitate, pentru a se împotrivi piedicilor şi vicleniilor pe care i le înfăţişează păcatul. Nu are nici răbdarea, cu care să întâmpine necazurile care vin asupra lui. Nu a pus smerenia ca o temelie tare, nici nu a zidit pe gânduri curate şi pe convingeri statorniceşti şi de neschimbat. Astfel de exemple jalnice de creştini, care au trădat credinţa şi viaţa creştinească, istoria Bisericii ne poate arăta, vai!, o mulţime. Mai întâi pe Iuda, pe Nicolae, unul din cei şapte diaconi, pe

Dismas şi pe toţi câţi au dat înapoi în vremea prigoanelor, dar avem mai multe pilde de acestea în viaţa contemporană.

„Toţi cei ce-l văd vor începe să-l batjocorească". Aşa zice Domnul în parabolă. Şi acest cuvânt al Său este adeverit de realitate. Căci chiar şi acei oameni care trăiesc în păcate au la mare cinste pe acela care este un creştin convins. Căci cel cu adevărat creştin nu numai că nu amăgeşte pe alţii, prin viaţa sa, ci păzeşte cu de-amănuntul toată legea creştinească. Nu mi-e ruşine cu tine, căci eşti temător de Dumnezeu şi nu faci un astfel de lucru, aşa zic oamenii lumii despre cel credincios. Şi când văd pe cineva că părăseşte cu totul viaţa creştinească, atunci îl fac obiect al ironiilor şi al batjocorii lor. Căci ei în persoana aceluia care se depărtase de ei cu aparenţă de viaţă religioasă slabă şi falsă nu pot să nu râdă. Apostolul Pavel, când scrie Galatenilor, care alunecau cu uşurinţă în învăţăturile greşite ale ereticilor, a vrut s-o ia înaintea unei astfel de căderi tristă şi pentru viaţa aceasta, şi pentru cea viitoare. Dumnezeiescul apostol arată că ei, pierzând adevărata credinţă, sunt nebuni: *„Atât de nebuni sunteţi? Cu duh trupesc v-aţi desăvârşit în trup?"* (*Gal* 3, 3). Sfântul evanghelist Ioan recomandă cu foarte multă căldură: *„luaţi seama la voi înşivă, ca să nu pierdem ce am lucrat, ci să ne bucurăm de plata întreagă"* (II *In* 8). Adică: luaţi seama bine cum trăiţi şi ce lucraţi, ca să nu pierdeţi ostenelile lucrării voastre, ci să luaţi plata întreagă.

Aceste două recomandări ale marilor apostoli ni se adresează şi nouă, creştinilor de astăzi, iubite cititor. Am început şi noi să facem o clădire mare. Din ziua în care am fost botezaţi, sau mai bine, din ziua în care ne-am căit pentru păcate şi ne-am arătat pe faţă că suntem creştini, am început să zidim turnul cel mare. Pentru numele lui Dumnezeu! Să nu lăsăm lucrul la mijlocul lui, să nu ne fie teamă de cheltuielile mari, care se cer şi de jertfe. Cel ce zideşte o casă, dacă nu izbuteşte să o termine cu capitalul său propriu va continua ziditul cu toată bucuria şi curajul, dacă află

un binefăcător, care îi împrumută un capital şi îl ajută să ducă clădirea la bun sfârşit. Noi toţi avem un astfel de binefăcător. E Domnul Hristos. El ne dă şi capital şi toate mijloacele de trebuinţă, ca să ne facă în stare să suportăm ostenelile şi jertfele care se cer la zidirea turnului. Noi, prin rugăciuni fierbinţi, să cerem de la Domnul aceste mijloace. Să ne apropiem de Domnul cu smerenie şi cu pocăinţă, prin Tainele harului. Atunci, neputinţa noastră se va preschimba în putere de necombătut, prin care vom termina de zidit în sufletul nostru turnul bunătăţilor şi vom ajunge până la cer.

II. Parabola împăratului care pleacă la război

A doua parabolă înfăţişează punctul de vedere al lepădării de sine în viaţa creştinească, prezentată ca un război plin de primejdii. Iată parabola: *„Sau care împărat, plecând să se bată în război cu alt împărat, nu stă întâi să se sfătuiască dacă va putea să întâmpine cu zece mii, pe cel care vine împotriva lui cu douăzeci de mii? Iar de nu, încă fiind el departe, îi trimite solie şi să roagă de pace"* (v. 31-32).

În această parabolă Domnul afirmă că omul, care a hotărât să se facă creştin adevărat, se aseamănă cu un împărat care pleacă la război. Prin urmare, trebuie să mediteze la greutăţile şi la primejdiile, cărora va trebui să le facă faţă. Precum şi un împărat ori un stat, care declară război împotriva altui stat, cercetează mai întâi, cu grijă, dacă are destui soldaţi pregătiţi şi puteri îndestulătoare, ca să asigure biruinţa. Dacă nu are puteri destule, atunci părăseşte intenţia de război şi se grăbeşte să încheie pace cu statul potrivnic. Nu vedem astăzi ce înarmări îngrozitoare fac statele, ca să nu fie aflate dintr-odată nepregătite? Milioane de planuri şi de consilii de război se ţin pentru a procura cele mai desăvârşite şi modeme

mijloace de război şi cele mai bune şi eficace arme. Din nefericire, când este vorba despre războaie catastrofale, omul pune grija cea mai amănunţită şi se supune la cele mai mari cheltuieli de bani, de linişte şi de sânge. Dar atunci când este vorba să lucreze pentru pacea adevărată a sufletului şi a lumii întregi, pentru formarea în duh creştinesc a generaţiilor, formare care ar aduce la singura pace şi fericire adevărată, atunci omul se dovedeşte a fi neglijent, indiferent, nepregătit prin excelenţă, chiar şi pentru cele mai mici cheltuieli.

Să cercetăm acum parabola mai cu amănuntul.

Expediţia războinică a creştinului

Starea creştinului în lumea aceasta este o stare de război. Viaţa creştinului pe pământ este o expediţie războinică. Iar războiul este împotriva unor vrăjmaşi înfricoşători, care nu vor să ne răpească numai ţara şi bunurile, ci chiar şi sufletul nostru, viitorul nostru veşnic. Este un război împotriva unor vrăjmaşi care caută să ne robească sufletul, aşa încât să ne producă mare suferinţă şi aici, în lumea aceasta, şi încă mai multă în viaţa viitoare. Multe neamuri au fost în trecut robite altor neamuri. Dar robia unui om, oricât ar fi el de tiran, nu poate fi asemănată cu nefericirea şi durerea robiei pe care o aduce Satana prin patimile păcatului. De aceea dumnezeiescul Pavel ne recomandă: *„Îmbrăcaţi-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotriva uneltirilor diavolului; căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva domniilor, stăpânilor, împotriva stăpânitorilor întunericului veacului acestuia, împotriva răutăţii, răspândite în văzduhuri"* (*Ef* 6, 11-12). Adică: îmbrăcaţi-vă cu toate armele duhovniceşti ale lui Dumnezeu, cu armătura întreagă, ca să puteţi să rezistaţi şi să vă războiţi cu uneltirile cele viclene ale diavolului; căci noi nu ne războim cu un om, care are sânge şi trup şi de aceea pe unul ca acesta este uşor să-l biruim; ci ducem războiul împotriva conducătorilor şi a stăpânitorilor, care

stăpânesc lumea aceasta, adică diavolii. Ei stăpânesc sufletele celor care trăiesc în întunericul păcatului lumii acesteia. Noi ne războim împotriva duhurilor rele, care se luptă cu noi, ca să ne lipsească pe noi de binele ceresc.

Cu duşmanul nu putem face pace. Parabola, prin ultimele cuvinte ale Domnului, arată că, precum se întâmplă între state, în anumite condiţii, se poate încheia pace cu duşmanul. Însă războiul real, la care se referă parabola, exclude încheierea unei păci între părţile beligerante. Adică: este cu totul imposibil pentru om, dacă vrea să trăiască creştineşte, să evite războiul împotriva lui Satan şi împotriva păcatului, să încheie pace şi să trăiască o viaţă paşnică. Fiindcă, în mod hotărât şi de necontestat, în acest caz va fi robit de Satan, va ajunge un rob nefericit, suferind strâmtorări şi rele şi aici şi în viaţa viitoare. Prin urmare, trebuie neapărat să ne înrolăm sub steagul Domnului Iisus şi să luptăm de partea Lui, cu desăvârşită convingere, ca să biruim, însă mai întâi trebuie neapărat să ne gândim şi să cugetăm, ca să avem o cunoaştere cât mai desăvârşită a condiţiilor luptei, a cheltuielilor, a greutăţilor şi a primejdiilor pe care le vom întâmpina în acest război cu Satana. Tocmai acest lucru vrea Domnul să-l accentueze, prin parabola de faţă. Omul trebuie să se hotărască, cu bună ştiinţă şi slobod să intre în luptă; dar odată intrat, să rămână neclintit pe poziţie. El trebuie să studieze de la început condiţiile luptei, ca să nu se afle dintr-odată în faţa unor greutăţi neprevăzute şi necunoscute. Să nu şchiopăteze din rânduiala creştinească şi să nu se întoarcă la păcat. Căci atunci poziţia lui ar fi foarte rea. Ar ajunge în robia lui Satan, care ar fi cea mai îngrozitoare. Un astfel de om ar fi asemenea cu sarea care s-a stricat, care nu este bună decât să fie aruncată afară. Prin urmare, Domnul vrea să ne facă să înţelegem bine că lupta sub conducerea Sa este singurul mijloc de mântuire, de biruinţă asupra vrăjmaşului, de fericire. Însă lupta sub conducerea Domnului pretinde o desăvârşită lepădare de sine.

Concluzia

De aceea şi zice Domnul în ultimul verset, ca o concluzie a amânduror acestor parabole: *„Oricine dintre voi, care nu se leapădă de tot ce are, nu poate să fie ucenicul Meu"* (v. 33). Adică: cine vrea să fie un bun ucenic al Meu, trebuie să pună hotărâre tare şi să se pregătească de a se lepăda de toate şi a le părăsi. Toate, adică: averea, părinţii, rudele, copiii, interesele, atunci când acestea se fac piedică la viaţa creştinească. Trebuie să fie gata să sufere orice jertfă şi să întâmpine cu curaj orice greutate şi suferinţă. Altfel, nimeni nu poate fi ucenicul lui Hristos.

Iată concluzia pe care o trage Domnul din cele două parabole. Dar poate ar trebui să notăm iarăşi că biruinţa într-o luptă atât de mare, care cere atâta curaj şi lepădare de sine, nu depinde numai şi numai de puterea şi hotărârea omului. Şi, prin urmare, nimeni să nu se înspăimânte, la gândul că nu va putea câştiga o astfel de biruinţă. Să nu se înspăimânte, nici să nu se teamă. Dacă creştinul are hotărârea statornică şi este pregătit să lupte împotriva păcatului, nu va fi lăsat singur. Este adevărat că nu va fi lăsat singur, ci va fi ajutat pe măsura curajului său. Cel ce va fi mai curajos, va primi mai mult curaj şi va birui. Slavă lui Dumnezeu, avem un general puternic. Nu suntem o armată fără nicio conducere, iar ostaşii, în legătură neîntreruptă cu generalul nostru Hristos, intră cu îndrăzneală în luptă. Căci în faţa generalului nostru dracii cei vicleni, neîmpăcaţii vrăjmaşi ai noştri fug cutremuraţi. Este un lucru cu desăvârşire sigur că oricine se rânduieşte sub conducerea lui Hristos, având lepădarea de sine ca merinde, va birui păcatul şi toate puterile întunericului. Aşadar, tot creştinul care s-a hotărât să trăiască creştineşte să nu-şi piardă niciodată curajul şi nădejdea. Ci, punând hotărârea de a pierde, la nevoie, tot ce are în lumea aceasta, numai să nu se despartă de conducătorul Său, să continue lupta şi va câştiga fără greş biruinţa. Iar celui care iese biruitor. Domnul zice că: *„Vă voi da să stea împreună cu Mine pe scaunul meu, precum şi Eu am biruit şi am şezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui"* (*Apc* 3, 21).

Partea a III-a

PARABOLA CU LOCURILE DE FRUNTE

(*Lc* 14, 7-14)

Hristos a venit pe lume cu scopul cel mare de a mântui pe om, de a-l aduce înapoi la destinaţia lui, pentru care a fost zidit şi de la care căzuse. Domnul vrea să facă din om iarăşi un fiu al lui Dumnezeu, vrednic să trăiască împreună cu Tatăl cel din cer. Tocmai de aceea, Domnul n-a trecut cu vederea nici nevoile, nici raporturile vieţii de pe pământ a omului. În legea Evangheliei, a dat şi porunci care pot fi considerate ca un excelent îndreptar de conduită şi de modul în care să se comporte cineva în legăturile şi raporturile comune dintre noi. Astfel încât adevăratul ucenic al lui Hristos, întotdeauna şi pretutindeni, să fie un exemplu de nobleţe şi să se facă iubit de toţi. Parabola despre locurile de frunte poate fi considerată un asemenea îndreptar. Această parabolă o povesteşte sfântul evanghelist Luca, cel mai bun culegător şi păstrător al parabolelor Domnului.

Prilejul cu care Domnul a spus această parabolă i l-a dat participarea Sa la o cină, la care îl invitase unul dintre fariseii de

frunte (v. 1). Domnul nu evita să se întâlnească cu vameşii şi cu păcătoşii, căci în felul acesta le dădea îndrăzneală pentru mântuire. Tot aşa a primit şi invitaţia la ospăţ a fariseului, deşi cunoştea scopurile subversive ale acestora. Şi fariseii chiar că aveau un astfel de scop, căci „ei luau seama la Dânsul". Adică Îl invitaseră şi acum Îl observau şi Îl spionau cu toată atenţia, ca doar, doar, să găsească în purtarea Domnului pricini de judecată şi de osândă. Aşadar, Domnul primea invitaţiile fariseilor, însă întrebuinţa conversaţia din timpul mesei, ca să înveţe şi să folosească pe ceilalţi, chiar şi atunci când stătea la masă cu prigonitorii Lui cei mai înrăiţi. Cu prilejul vorbelor din timpul mesei, ne-a dat Domnul, şi nouă, celor de astăzi, o învăţătură de mare însemnătate: că adică în toate împrejurările vieţii noastre zilnice, trebuie să presărăm şi probleme folositoare din punct de vedere sufletesc. Şi mai cu seamă în timpul meselor, când primim de la Dumnezeu, ca pe o binefacere mare, hrana pentru întreţinerea vieţii noastre. Aceste ceasuri, pe care mulţi le întrebuinţează, vorbind cuvinte neînţelepte şi uşuratice, creştinii trebuie să le sfinţească, prin convorbiri potrivite cu seriozitatea creştină. Felul nostru de a ne ţine la masă este manifestarea recunoştinţei noastre către preabunul Părinte, cel ce ne dă bunătăţile Sale cele materiale, ca să le întrebuinţăm ca mijloace şi instrumentele, care să ne conducă la bunurile cereşti şi duhovniceşti.

Râvna pentru locurile de frunte

Cei invitaţi la masă împreună cu Domnul erau cu toţii persoane de vază la iudei. Dar Domnul, care *„nu privea la faţa omului"* (*Mt* 22, 16), şi nu făcea niciun hatâr nimănui ci spunea adevărul în faţă, fie unei persoane sus puse, fie unei persoane de jos, a dat acelor iudei de neam mare şi mândri o învăţătură foarte bună de purtare smerită: *„a spus celor invitaţi o parabolă, luând seama cum îşi alegeau locurile de frunte, zicând către ei"* (v. 7).

Oricare altă patimă sufletească a omului se manifestă numai în împrejurări care îi sunt favorabile patimii. Trufia însă este o patimă care se manifestă în aproape toate împrejurările şi momentele vieţii noastre. Nu numai atunci, când urmăreşte poziţiile cele mai înalte şi slujbele cele mai însemnate, ci şi atunci când umblă, munceşte se odihneşte, se distrează, trufaşul va găsi prilej să-şi etaleze propriul eu, părându-i-se că este mai presus de ceilalţi şi mai vrednic de cinste, în tot ce face. Dar chiar şi când este cu desăvârşire singur, cel trufaş găseşte motiv să se mândrească şi să-şi etaleze propriul eu în propriii săi ochi. Ba mai mult: se laudă singur pe sine şi află prilej să lege raporturi măreţe în închipuire, să-şi imagineze că au succese extraordinare, că zidesc un turn de cristal, că văd mulţimi de oameni care îl admiră şi îl aplaudă. Ce nebunie şi ce neînţelepciune ascundem în noi, cititorule!

Prin urmare, trufaşul când este chemat la ospăţ, la adunare sau la sindrofie, caută să ocupe primul loc, locul cel mai de frunte, ca să se poarte cu ostentaţie, şi în privinţa locului pe care îl ocupă. Tocmai acest lucru îl observase şi Domnul, la cina aceea, la care fusese invitat de fruntaşul fariseu. A văzut că fiecare dintre cei invitaţi arată îndată că este un fariseu trufaş, fiindcă îşi alege *„locul de frunte"*, adică îşi alege locul cel mai bun. De îndată ce intra în sala de mese, fiecare cerceta cu luare aminte locurile, ca să afle pe cel mai bun şi se grăbea să-l ocupe, ca prin această faptă să dea tuturor celorlalţi de înţeles: să nu credeţi că sunt un om de rând, asemenea vouă, sunt o personalitate şi ca dovadă... iată locul pe care îl ocup! Dar să nu presupună iubitul cititor că trufia de acest fel era o nebunie numai a fariseilor şi că nu este şi un fenomen contemporan. Din nefericire, şi astăzi astfel de caractere caută primele locuri, locul cel mai la vedere, în adunările populare, la conferinţe, la concerte, în orice loc, încă şi în biserică. În biserică, acolo unde este adorat însuşi Dumnezeu şi unde omul se duce cu multă plecăciune, ca să ceară milă de la Dumnezeu. De pe locurile acestea înalte şi la vedere, ei îşi vor arăta nu numai închipuita lor vrednicie, ci şi îmbrăcămintea lor

felurită, podoabele, tot ce ţine de ostentaţie. Cât de mare este lupta şi gelozia, neînţelegeri şi neplăceri se întâmplă pentru locul pe care îl ocupă cineva la masă! Se întâmplă adesea ca relaţii prieteneşti să fie întrerupte, neghinele vrăjmăşiei să fie semănate, prin faptul că în casă de prieteni nu s-a dat cinstire unui caracter trufaş şi nu i s-a dat locul corespunzător cu ideea pe care şi-o face acesta despre sine însuşi, însă, repet, cel mai supărător lucru este că locaşurile închinate pocăinţei, rugăciunii, zdrobirii de inimă, smereniei, adică sfintele biserici, devin şi ele locuri în care oamenii, în loc să se smerească şi să se roage, se arată unii altora cu cât mai multă fală.

Aşadar, Domnul, cel ce cu atâta străşnicie a numit nefericită nebunia aceasta, prin acele cuvinte caustice: *„Vai vouă fariseilor, că iubiţi locurile cele dintâi în sinagogi şi vă place să vă salute lumea în pieţe"* (*Lc* 11, 43), aplică acum mustrarea aceasta comesenilor Săi. Căci intrând în sala de mese, S-a oprit într-un colţ şi lua seama cum îşi alegeau invitaţii locurile cele mai bune

Adică, observa cu atenţie cum se îngrijea fiecare să-şi asigure locul cel mai de frunte.

„Luaţi seama"

Ar trebui să atragem în chip special luarea aminte a cititorului la cuvântul acesta cu care Evanghelistul vorbeşte despre observarea atentă a Domnului. Vrea să spună nu numai că Domnul observa, dar îşi şi nota purtarea invitaţilor. Mulţi cred că Dumnezeu urmăreşte şi dă importanţă numai acelor fapte ale noastre, care sunt făcute într-un mod şi într-un moment excepţional, iar celorlalte fapte ale noastre smerite nu le dă nicio importanţă. Dumnezeu, zic ei, ne urmăreşte numai când ne aflăm în biserică, de pildă, sau când împlinim o îndatorire însemnată. Însă este un lucru prea vădit, că Dumnezeu ne urmăreşte cu atenţie şi în cele mai comune şi zilnice fapte şi împrejurări ale vieţii noastre. Tot aşa Hristos observa atunci purtarea invitaţilor, în timpul mesei, cum stăteau şi

cum veneau ei la masă, care este un fapt atât de obişnuit şi comun al vieţii noastre de toate zilele. Aşadar, fie că eşti cu alţii, fie că eşti singur, Dumnezeu te urmăreşte, cum stai, cum vorbeşti, cum gândeşti, ce doreşti. Căci în toate acestea, tu arăţi ce fel de om eşti, ce virtuţi sau ce vicii îţi stăpânesc sufletul. Cei vechi ziceau aşa: *„Caracterul omului se cunoaşte după vorbă"*. Cu atât mai mult se cunoaşte caracterul în împrejurarea în care se înmănunchează vorba cu purtarea, cu starea, cu mişcarea şi cu lucrarea omului. Iar Dumnezeu, nu numai că urmăreşte, dar *„ia seama"* şi notează toate manifestările omului nostru lăuntric.

Aşadar, ne înşelăm amarnic, când credem că avem a face numai cu propriul eu ori numai cu ceilalţi oameni. Şi că, după ce îi vom fi convins sau îi vom fi înşelat pe aceştia, ne vom fi atins scopul; sau că, dacă vom fi evitat privirea lor, vom fi scăpat de orice primejdii. Vai de noi! Căci există un ochi neadormit, atent, fără somn, care vede toate şi pătrunde în cel mai adânc ascuns al inimii noastre. Pe acesta nu îl poţi evita nici amăgi, nici mitui. Este ochiul lui Hristos, care este pretutindenea de faţă. Ar fi de o mie de ori mai bine să te vadă toate milioanele de oameni care sunt pe faţa pământului, decât să te vadă Acela înaintea căruia vom avea de dat socoteală despre temelia faptelor, a cuvintelor şi a dorinţelor noastre, la care El ia seama şi le notează în nemuritoarele cărţi ale memoriei lumii (cf. *Apc* 20, 12).

Nebunia celor trufaşi şi înţelepciunea celor smeriţi

Prostia şi nebunia celor trufaşi, care îşi aleg locurile cele mai de frunte, este arătată prin cuvintele pe care Domnul le spune în parabolă. Iată ce zice El: *„Când eşti chemat de cineva la nuntă, să nu te aşezi în locul cel mai de frunte; nu cumva un alt invitat să te cheme pe tine şi pe el şi să-ţi zică: dă acestuia locul; şi atunci, cu ruşine, te vei muta pe locul cel din urmă"* (v. 8-9).

Omul trufaş, căutând mereu cele mai presus de meritele sale, află adesea cele mai prejos. În loc să fie înălţat şi slăvit de oameni, este înjosit şi umilit. Dacă fumul trufiei şi al părerii de sine nu l-ar întuneca, s-ar cuveni ca, îndată ce intră în sufragerie, să ia în considerare că este posibil ca stăpânul casei să fi chemat şi pe un altul, cu rang mai mare decât el. Este posibil să fi chemat şi pe altul, care întrece, nu numai în consideraţia gazdelor, ci şi prin reala lui demnitate şi trecere. Şi fireşte, când soseşte un astfel de invitat, gazda, când vede că acel musafir însemnat nu-şi află locul potrivit cu demnitatea lui, se va apropia de acel trufaş, care a îndrăznit să ocupe locul de frunte şi îi va spune: *„Dă acestuia locul"*, îţi recomand să dai locul tău domnului cutare, fiindcă acest loc i se cuvine lui, nu ţie.

Acum să-şi închipuie oricine câtă înjosire şi ruşine îi aduce acelui trufaş nebunia şi trufia lui, el, care voia să-l vadă toţi. Când s-a aşezat pe primul loc, el care de pe acel loc îşi ridica capul şi îşi făcea ochii roată şi îşi îndreptăţea locul prin podoabele sale, îşi ridica vocea în conversaţii, ca să nu mai rămână niciun ochi care să nu-l vadă şi nicio ureche care să nu-l audă şi să-i admire; tot el este acum umilit în faţa acelora de la care se aştepta să fie văzut. *„Şi atunci cu ruşine te vei duce să ocupi locul cel de pe urmă"* şi, ..., plin de umilinţă, te vei aşeza pe locul cel din urmă, zice Domnul. Iată ce păţesc toţi cei ce au o înaltă părere de sine şi nu vor să priceapă că sunt şi alţii mai presus de el. Cât chin le aduce lor această patimă! Câtă tulburare şi nelinişte le aduce apoi amintirea cursei în care au căzut! Dar şi câte idei de ură, antipatie şi răzbunare le sădeşte în inimă patima lor nesatisfacută şi jignită!

Şi măcar de ar fi numai atâta pedeapsa nebunei lor faloşenii! Istoria şi experienţa dovedesc că cei iubitori de slavă, care se îngrijesc mai cu seamă cum să se arate altora, cum să asculte linguşeli şi admiraţii false, acei iubitori de slavă deşartă, care au ca scop al vieţii lor să se înalţe cât mai mult, ca să aibă în jurul lor o mulţime de oameni supuşi şi gata să i se închine şi să-i adore; toţi aceştia, nu

numai că sunt până la urmă daţi de ruşine şi umiliţi, ci cad într-o stare josnică, ei sunt zdrobiţi cu desăvârşire. Sfânta Scriptură ne spune despre acel rege al Babilonului, Nabucodonosor, care ajunsese la aşa grad de înălţare şi mândrie lăuntrică, încât cerea ca întreg poporul să i se închine lui şi chipului său. Şi totuşi, până la urmă, a căzut în atâta nenorocire, încât a ajuns să mănânce iarba de pe câmp, ca animalele (cf. *Daniil* 4, 30). Câţi împăraţi s-au făcut pe sine zei, dar au căzut apoi de sabia primului venit! Şi în istoria vremurilor mai noi, ba chiar în zilele noastre, vedem pe ducii şi baronii şi regii şi împăraţii, care băgaseră groaza în toată lumea, că au ajuns apoi în stare umilită de om particular obişnuit. Aceasta este soarta celor mai mulţi trufaşi. Dar soarta lor este neasemănat mai grea şi mai tristă în viaţa cealaltă. Căci trufia prin sine însăşi este răzvrătire împotriva lui Dumnezeu, este un cult pe care cel trufaş şi-l aduce lui însuşi. Iar trufia se împreună întotdeauna cu mai multe alte patimi şi păcate. Ba mai degrabă, trufia este rădăcina şi cauza oricărui păcat şi a oricărei nelegiuire. Trufaşul, când se dă prilejul, vicleneşte cu limbă pârâtoare pe oricare alt om, care îi dispută slava şi se face astfel piedică la scopurile cele iubitoare de slavă ale trufaşului. Când are posibilitatea, trufaşul distruge pe oricine este rival al său în privinţa slavei. Câte crime şi vicleşuguri şi răzvrătiri şi lucruri nelegiuite şi războaie nu s-au făcut, pentru ca cei nesătui de slavă deşartă să se sature odată de slavă! Cei care au ajuns la nebunia iubirii de slavă şi au hrănit-o în sufletele lor, cum să nu fie pedepsiţi de Dumnezeu, când fac asemenea nelegiuire mare!

Dimpotrivă, cumpătarea şi înţelepciunea celor smeriţi este arătată prin ceea ce Domnul expune în stihul următor al parabolei. Iată ce zice Domnul: *„Că tu, când vei sta ia masă, intrând aşează-te pe locul cel din urmă; pentru că dacă va veni cel ce te-a invitat, să-ţi zică: prietene ia loc mai sus; şi atunci vei avea cinste înaintea celor care sunt invitaţi împreună cu tine"* (v. 10). Adică: când te vor chema la un ospăţ, tu să iei la masă locul cel din urmă, nu cu scopul ca să te cheme apoi mai sus, într-un loc mai bun, ci cu gândul că demnitatea ta nu

va fi nicidecum micşorată, dacă vei şedea într-un loc smerit. Poate prietenul tău să fi invitat şi pe alţii, mai presus de tine în demnitate. Şi faptul că tu ai ales locul cel din urmă, se va dovedi îndată foarte înţelept. Căci smerenia adevărată şi cumpătarea creştinească nu se simt niciodată înjosite, chiar dacă li se dă locul cel mai de jos. Dar această smerenie îţi va aduce până la urmă şi cinste. Căci stăpânul casei, văzând smerenia ta, care înseamnă că vrei să mulţumeşti şi să îndatorezi pe toţi, se va grăbi să-ţi dea loc mai de frunte. Şi atunci, ceilalţi invitaţi te vor cinsti mai mult, fiindcă vor vedea în persoana ta un om mai important, decât crezuseră ei la început. Vor vedea în persoana ta un caracter smerit şi demn de toată dragostea.

Este adevărat că cel smerit nu se smereşte ca apoi să fie onorat şi slăvit de oameni. O astfel de smerenie ar înceta de a fi o virtute şi ar ajunge o imitaţie copilărească a virtuţii. Căci cei smerit, având în inima lui un cuget smerit, din convingere *„prin smerenie socoteşte pe alţii mai presus de sine"* (*Fil* 2, 3). Cu cât se smereşte mai mult, cu atât şi câştigul lui sufletesc este mai mare. Avem dovada cu faptele, că cea mai bună cale a înălţării cuiva este smerirea. Cu cât cineva are o idee mai umilită despre sine însuşi, cu cât se socoteşte pe sine nimic, cu atât Dumnezeu îl înalţă. Căci Dumnezeu judecă în neatârnare desăvârşită de ideea pe care ne-o facem fiecare despre noi înşine. Cu cât mai puţin vrea să iasă cineva în evidenţă, cu atât îl face Dumnezeu mai strălucitor, şi aici pe pământ, în ochii oamenilor, dacă nu ai contemporanilor, desigur în ochii urmaşilor. Cei mai mari sfinţi, pe care îi cinstim şi îi admirăm, erau cei mai smeriţi dintre oameni. Cei mai fericiţi din lumea aceasta au fost cei smeriţi. Căci ei şi-au păstrat neatinsă acea comoară de linişte şi pace, pe care o dă smerenia, atât între oamenii cei mai mari de pe lume, cât şi printre oamenii cei dispreţuiţi şi nesocotiţi.

Însă slava pe care cel smerit o câştigă aici pe pământ este ca o picătură, este ca o frunză mică de laur, faţă de coroana şi de comoara de slavă nestricăcioasă, pe care a pregătit-o Dumnezeu pentru cel slăvit în cealaltă viaţă. Precum Dumnezeu a preaînălţat pe Hristos,

şi ca om, tocmai fiindcă S-a smerit pe Sine într-un adânc nemăsurat de smerenie (*Fil* 2, 6-9), tot astfel va înălţa Dumnezeu pe orice creştin care imită pe Hristos în toate, dar mai ales în smerenie. De altfel, acest lucru îl arată Domnul însuşi în ultimul verset al parabolei: *„Căci oricine se înalţă pe sine, va fi smerit şi oricine se smereşte pe sine, va fi înălţat"* (v. 11).

Învăţătura generală scoasă din parabolă

Împrejurarea în care Domnul a rostit această parabolă i-a dat prilejul să ne prezinte încă o învăţătură foarte folositoare, atât pentru acel stăpân de casă de atunci, cât şi pentru mulţi creştini din zilele noastre. După ce Domnul a dat invitaţilor celor trufaşi acea nepreţuită lecţie de smerenie, nu trebuia să lase nici pe stăpânul casei fără o învăţătură duhovnicească. Şi aceea: *„A zis către cel ce îl invitase: când faci un prânz sau o cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe fraţii tăi, nici pe rude sau pe vecinii tăi bogaţi; nu cumva să te invite şi ei la rândul lor şi aceasta să-ţi fie tie răsplata. Ci când faci un ospăţ, cheamă pe săraci, pe neputincioşi, pe şchiopi şi pe orbi, şi vei fi fericit; căci ei nu au cu ce să-ţi răsplătească, dar vei fi răsplătit la învierea drepţilor"* (v 12-14).

Înţelesul mai general al acestor cuvinte ale Domnului este următorul: neasemănat mai bine şi mai de folos este să-şi întrebuinţeze omul banii şi mijloacele materiale în acţiuni de binefacere şi milostenie, în loc să-şi cheltuiască averile dând mese strălucite, primiri felurite şi făcând o etalare a avuţiilor şi a rangului său. Însă, în special, în aceste cuvinte ale Domnului putem vedea următoarele:

Care este primirea de străini cea nefolositoare şi vătămătoare

Zice Domnul: când faci un prânz sau cină, să nu chemi pe prietenii tăi... etc. Cu aceste cuvinte, Domnul nu ne interzice,

desigur, să primim pe prietenii şi pe rudele noastre. Sunt unele împrejurări în care bunele relaţii de familie, de rudenie şi de prietenie mai strânse pretind şi utilizarea unor astfel de mijloace. Numai să le întrebuinţăm cu simplitate şi cu sinceritate, pentru a ne dovedi şi, prin fapte bune, bunele dispoziţii faţă de familia şi de prietenii noştri. În continuare, Domnul ne învaţă că nu se cuvine să te simţi îndatorat să cheltuieşti fără măsură, numai pentru acest fel de mese. Şi astfel, să-ţi vină greu când trebuie să dai un ban, pentru scopuri mai înalte, pentru facere de bine. Căci dacă tu cheltuieşti numai pentru prietenii tăi, care se poate să fie bogaţi, ba chiar mai bogaţi decât tine, vei cheltui sume mari ca să le faci plăcere. Se ştie că primirea unor oaspeţi bogaţi cere cheltuială mare. Ospeţe ca cele ale lui Lucullus se fac şi astăzi; cunoaştem întâmplări contemporane, când, la astfel de mese îmbelşugate, au fost cheltuite sute de mii de lei. Pe lângă cheltuială, vei face şi în casa ta multă tulburare, nelinişte şi dezordine, când primeşti oaspeţi bogaţi. Căci pregătirile pe care le faci şi grijile să nu lipsească nimic, să târguieşti ceva neobişnuit, vreo trufanda, care să uimească pe invitaţi, istovirea tuturor membrilor familiei, sunt urmările acestui fel de ospeţe. Peste toate acestea, eşti neliniştit, nu cumva să nemulţumeşti pe invitaţi, nu cumva să critice apoi mâncarea, purtarea stăpânei casei, a fiului şi a fiicei lor. În ciuda tuturor măsurilor de prevedere, nu lipsesc comentariile şi criticile. În timpul mesei, invitaţii nu mai contenesc cu linguşirile; dar când pleacă, o, atunci! câte au de bârfit şi de comentat! Cea mai obişnuită urmare a ospeţelor acelora cu serate, care se anunţă prin ziare, sunt comentariile şi bârfelile. Cu toate că şi cei care invită şi cheltuiesc, ştiu acest lucru; cu toate că se amărăsc din pricina lor, totuşi se simt îndatoraţi să se supună moravurilor şi pretenţiilor vieţii lumeşti, adică să cheme pe prietenii lor mereu la alte ospeţe şi să se supună mereu la alte cheltuieli tot mai mari. Vedeţi că ei s-au făcut robii unei vieţi de societate foarte prefăcute şi ipocrite, din care nu au putere să se smulgă. Adeseori se întâmplă să se îndatoreze, să lipsească pe membrii familiilor lor de strictul necesar, să provoace

adevărate drame familiale, numai ca să corespundă la acest fel de fală şi ostentaţie.

Dar prin aceste cuvinte Domnul ne învaţă că primitorul de oaspeţi bogat nu are de tras niciun folos esenţial din astfel de cheltuieli nebuneşti. Fiindcă, chiar şi în cazul când nu se întâmplă nimic din cele spuse mai sus, se va statornici totuşi următorul obicei: cei pe care i-ai invitat astăzi la tine, vor considera ca o datorie a lor, să-ţi întoarcă mâine invitaţia în acelaşi fel. Aşadar, astăzi ospăţul este în casa ta, mâine vei fi ospătat în casa cutăruia, poimâine în casa altuia. Şi astfel se repetă jertfele făcute pentru săturarea stomacului, îndestularea simţurilor, pentru mâncare şi băutură din belşug, prin care nu aştepţi şi nu nădăjduieşti niciun câştig mai înalt, decât săturarea pântecelui!

În al doilea rând, Domnul ne învaţă care este ospeţia cea folositoare: *„Când dai un ospăţ, cheamă pe săraci, pe neputincioşi...”*. Când dai un ospăţ, să chemi pe săraci, pe cei lipsiţi, pe oamenii suferinzi şi incapabili să-şi agonisească cele pentru trai. Lor nu le trebuie nicio osteneală multă, nici bucate alese şi scumpe. Le sunt prea de-ajuns bucate puţine şi sărăcăcioase, numai să le dai ceva. Pentru ei nu este nevoie de cheltuială mai presus de puterile tale. Poţi să hrăneşti o mulţime de săraci, cu jumătate sau cu o treime din cheltuiala pe care ai face-o pentru o masă de oameni avuţi. Săracii nu au din ce să-ţi întoarcă invitaţia, nu te vor invita la ospeţe şi mese, aşa că nu vei avea niciun folos material. Ei însă te vor răsplăti, rugându-se pentru tine şi recomandându-te lui Dumnezeu, ca El să te binecuvinteze din belşug. Săracii îţi vor mulţumi cu sinceritate şi din toată inima, pentru acele mai simple bucate, pe care, dacă le-ai pune în faţa unor invitaţi mai avuţi, aceştia te-ar pomeni cu ironii şi învinuiri multe. Căci bogaţii ar socoti că i-ai jignit dacă le-ai pus înainte nişte feluri de mâncare simple. Aşadar, în timp ce oaspele bogat va critica şi cele mai bune bucate, cel sărac va mulţumi lui Dumnezeu şi va propovădui peste tot bunătatea ta, chiar pentru felurile de mâncare cele mai simple. Iată un folos. Dar folosul nu se mărgineşte numai la atât. Căci Domnul zice: *„Vei fi fericit, că ţi se va răsplăti la învierea morţilor”*.

Viaţa noastră nu se mărgineşte la cei câţiva ani ai vieţii prezente; se întinde veşnic, dincolo de mormânt, din care trupurile noastre vor învia. Şi, în timp ce toate celelalte lucruri pentru care te-ai silit şi te-ai ostenit pe pământ se vor dovedi cu totul zadarnice şi vor pieri, câte ai făcut pentru săraci, prin fapte de milostenie, de iubire de oameni şi de mântuirea sufletească, toate vor rămâne, ca un capital asigurat. Acest capital îţi va da absolută fericire şi îţi va aduce ca dobândă comori de bucurie şi fericire veşnică. Iată care este înţelesul cuvintelor cu care Domnul îşi încheie această parabolă.

Iubitul cititor a auzit şi aude adeseori că acei bogaţi economicoşi, care ştiu să-şi plaseze capitalul lor într-un mod profitabil şi sigur, sunt socotiţi în societate ca nişte oameni vigilenţi şi cu multă luare de aminte. Societatea răspândeşte pretutindeni numele acestor bogaţi, care au întreprinderi şi un spirit întreprinzător, şi izbutesc să adune avuţii de multe milioane. Dar şi aceşti bogaţi, şi cei ce admiră simţul lor de afacerişti rătăcesc jalnic. Căci vor muri cu toţii mâine. Milioanele adunate de ei, cu mii de osteneli, vor fi risipite de moştenitori, într-un chip atât de nefericit, încât nu va putea să spună nimeni cine este mai de plâns: testatorul sau moştenitorii! Să nu ne înşelăm: Cu adevărat înţelept este acela care supunându-se legii lui Hristos trăieşte ca bun creştin. Acela îşi cheltuieşte banii pe care întâmplător i-a dat Dumnezeu, ca să uşureze pe săraci şi pe lipsiţi, pe suferinzi şi pe necăjiţi. Îşi cheltuieşte averea, colaborând la acţiuni înalte, spre luminarea şi mântuirea sufletelor. Hristos însuşi, adevăratul Dumnezeu, pe unul ca acesta îl socoteşte „fericit” şi îi va o fericire netrecătoare.

PARABOLA CU LUCRĂTORII VIEI

(*Mt* 20, 1-16)

De obicei omul dă o importanţă mai mare decât se cuvine, bunului pe care şi l-a câştigat, chiar dacă acel bun a fost câştigat cu mijloace şi cu capacitate pe care altcineva i le-a pus la îndemână. Iar omul are pretenţia ca şi alţii să dea faptelor lui importanţa pe care le-o dă el însuşi. Ba pretinde ca însuşi Dumnezeu să socotească faptele omului pline de importanţă! Iar dacă nu toţi sunt de acord cu el, omul se supără şi le reproşează acest lucru. Un astfel de om prinde ură pe colaboratorii lui, când vede că ei ajung la părerea că îi sunt egali. Un astfel de duh al plăcerii de sine, o astfel de judecată greşită şi nebună, privitoare la osteneli, la merite şi la răsplata faptelor se poate forma chiar şi în aceia care au hotărât să urmeze pe Hristos şi să devină ucenici ai Săi. De aceea, Domnul a spus parabola cu lucrătorii viei.

Domnul a luat prilejul să spună această parabolă, de la o întrebare a lui Petru. Petru L-a întrebat ce răsplată vor primi ucenicii, care au lăsat toate şi au urmat pe Domnul. Această întrebare dovedea că s-ar fi pumt naşte, şi în sufletul lui Petru şi

al celorlalţi ucenici, o oarecare lăudăroşenie şi plăcere de sine, o oarecare tendinţă de a se compara cu alţii, care nu L-au urmat pe Hristos. Ba încă mai exista şi primejdia ca lepădarea de sine şi supunerea creştinească să se prefacă într-un fel de schimb negustoresc; am făcut atâtea osteneli, am robit atâta vreme; trebuie să-mi dai atâtea şi atâtea.

Aşadar, prin această parabolă, Domnul ne învaţă că răsplata, salariul, pe care o va da-o El următorilor Săi credincioşi nu depinde de vremea şi de osteneala, pe care creştinul a pus-o la mijloc, ci de adevărata pocăinţă, de conformarea deplină la legea smereniei şi a dragostei. Important este nu cât ai lucrat, ci ce fel eşti tu, ce caracter ţi-ai format în urma lucrării tale. Iată măsura cu care vom fi judecaţi. Tocmai din pricina aceasta, mulţi creştini, care au venit la adevăr mai pe urmă, şi despre care nimeni n-ar fi putut nădăjdui prea multe, tocmai ei, prin harul lui Dumnezeu, înaintează mai mult decât alţii care cunoscuseră de mult adevărul creştin şi de la care noi nădăjduiam multe. Pavel a fost chemat în urmă cu destulă vreme de la chemarea celorlalţi ucenici; şi totuşi *„nu a fost cu nimic mai prejos decât cei mai de frunte dintre apostoli"* (II *Co* 11, 5). Hristos a făgăduit apostolilor, care l-au urmat cu lepădare de sine, că vor pnmi o slavă mare; vor şedea pe douăsprezece tronuri şi vor judeca seminţiile lui Israel. Însă şi cei ce, în vremurile din urmă ale împărăţiei pământeşti a lui Hristos, se vor arăta tot atât de credincioşi şi plini de lepădare de sine, ca şi apostolii, vor primi aceeaşi răsplată: *„Biruitorului îi voi da să şadă împreună cu Mine pe tronul Meu"* (*Apc* 3, 21). Toţi câţi au trăit în dragoste creştinească şi au suferit pentru numele lui Hristos, atât în vremea de faţă, cât şi în orice vreme, vor primi aceeaşi plată, pe care au primit-o şi cei dintâi mucenici şi mărturisitori ai creştinismului, pe care noi îi cinstim şi îi slăvim. Cei ce astfel sunt credincioşi şi devotaţi lui Hristos, vor primi în cer aceeaşi stare, pe care o au sfinţii din primele veacuri. Aşadar, Domnul ca să ne ferească de plăcerea de sine şi de încrederea în propria importanţă, care aduc atâta invidie

față de alții, cât și nemulțumire față de Dumnezeu, pe care am începe să-L socotim datornicul nostru, ne-a învățat prin parabola pe care urmează s-o tâlcuim.

Făgăduința lui Dumnezeu

Dumnezeu făgăduiește cea mai mare răsplată, fericire de nedescris, oricărui om, care crede în Hristos și lucrează cu smerenie faptele virtuții și ale dragostei creștinești. Această fagăduială este prezentată în pilda de față, ca o învoială, o tocmeală. Tocmeală asemănătoare cu cea pe care o fac cu oamenii muncitori, cei ce pot să le dea de lucru. De aceea Domnul începe parabola precum urmează:

„Împărăția cerurilor este asemenea cu un stăpân de casă, care ieșit dis de dimineață, să tocmească lucrătorii la via sa" (v. 1). Adică: modul și metoda pe care le întrebuințează Dumnezeu pentru împărăția cerului (iar împărăția cerurilor este aici Biserica lui Hristos) este asemenea cu felul în care un gospodar, stăpân de casă, dus foarte de dimineață în piață, ca să găsească lucrători cu ziua pentru via lui. —

Stăpânul viei și munca

Stăpânul viei, care vrea să angajeze ucrători, nu este altul decât însuși Dumnezeu, Stăpânul cerului și al pământului *„a cărui casă suntem noi"* (*Evr* 3, 16). Este un stăpân de casă, care își chivernisește toată casa Lui, numită de noi lume, și o îndreaptă spre cel mai bun scop, în vederea căruia a și zidit-o. Este un împărțitor de sarcini, care are de făcut un lucru important și mare dar are și lucrători, care sunt chemați să-i facă acel lucru.

Oamenii, care împart sarcini, angajează de obicei lucrători, ca să aibă câștig din munca lor; căci fără lucrători, nu ar putea să-și ducă munca lor la bun sfârșit. Dumnezeu însă nu are nicio nevoie

de munca şi de serviciile noastre, nici nu aşteaptă vreun câştig de la noi. Ce câştig putem să aducem noi, cei umiliţi şi neputincioşi, lui Dumnezeu celui nemărginit în slavă şi putere? El totuşi ne cheamă la munca Lui, aşa cum fac unii filantropi, care cheamă la lucru oameni săraci şi nenorociţi şi fac cu ei o muncă foarte productivă, dându-le salarii mari, aşa că cei care dau de lucru nu au niciun câştig de pe urma muncitorilor. Căci ei vor astfel să miluiască pe acei nefericiţi şi să le facă bine, dar în acelaşi timp să-i îndepărteze de pierderea de vreme şi de lenevie, care sunt nişte vicii pierzătoare de suflet.

Lumea

Iar munca spre care ne cheamă Dumnezeu, ca să o facem, este în via Lui, zice Domnul. Aşadar, lucrul la vie; aceasta este partea noastră, în îndatorirea noastră, destinaţia noastră. Iar via aceasta este Biserica lui Hristos în general şi sufletul fiecăruia dintre noi, în special. Sufletul nostru este o vie, pe care urmează să o tundem, să o săpăm şi să o legăm, ca s-o împodobim cu tot felul de îmbunătăţiri, care cer grijă şi strădanie multă. Căci chiar locul cel mai roditor, via cea mai frumoasă, nu poate rodi, ci devine în curând un loc neîngrijit şi plin de spini, dacă nu este bine lucrată. Cu atât mai mult, când locul este pietros şi plin de spini de la natură. Într-un fel asemănător, sufletul celui mai bun om nu poate să progreseze în bine dacă nu este bine lucrat. Cu atât mai vârtos nu progresează un suflet, care are mulţime de rele şi de scăderi, din pricina cărora odrăsleşte tot felul de răutate şi – doar arareori – câte o virtute, amestecată şi aceea cu răutate, care o mânjeşte şi o întinează. De aceea, este nevoie de o lucrare în adâncime. Este nevoie să-şi lucreze creştinul cu măiestrie sufletul său; să nu fie un lucrător leneş, neglijent, zăbavnic, ci să fie un muncitor activ şi harnic *„lucrându-şi mântuirea proprie cu frică şi cutremur"* (*Fil* 2, 12). Trebuie necontenite osteneli şi multe sudori, aşa cum revarsă

lucrătorul care lucrează în vie. Trebuie să sapi cu multă osteneală, ca să dezrădăcinezi relele şi patimile. Să tai greşelile şi obiceiurile rele, chiar dacă îţi sunt dragi, dar vătămătoare; să sapi sufletul cu adevărul Evangheliei. Să iei asupră-ţi felurite alte lucrări. Căci munca aceasta este de o însemnătate vitală. Este munca cea mai mare, cea mai de cinste, cea mai slăvită şi mai aducătoare de câştig, dintre toate muncile câte se fac pe pământ. Nicio lucrare de artă, dintre acelea care cer ani lungi, ca să dea naştere la o capodoperă, nu poate fi măcar comparată cu această lucrare, care va face din suflet o mare şi unică capodoperă vrednică să fie admirată de oameni, de îngeri şi de Însuşi Dumnezeu! Nicio îndeletnicire nobilă nu poate fi asemănată cu lucrarea de educare a sufletului în spirit creştin. Căci această lucrare, când este dusă la bun sfârşit, înalţă pe creştin la o înălţime atât de mare şi sublimă, încât el devine lumină, care luminează lumea. Iar în cer el se face *„părtaş firii dumnezeieşti"* (II *Petru* I, 4). Dar mulţi oameni socotesc această lucrare ca o lucrare secundară şi nevrednică de luare aminte, – este trist, dar adevărat. Această lucrare, care este cea mai mare şi mai grea dintre toate, este considerată de mulţi ca un lucru secundar, ciudat şi fără rost, încât stârneşte ironii, osândiri şi dispreţ. Atât de lipsit de minte se dovedeşte omul în această privinţă!

Înţelegerea cu privire la plata pe o zi şi situaţia lucrătorilor

„Învoindu-se cu lucrătorii să le dea un dinar pe zi, i-a trimis în via sa" (v. 2). Acest salariu pe o zi, pe care stăpânul viei s-a învoit să li-l dea lucrătorilor, era de un dinar în monedă romană. Iar mai jos spune: „Ce vi se va cuveni pe drept, vă voi da". Prin aceste cuvinte Domnul vrea să ne înveţe că omul care se supune chemării lui Dumnezeu şi îşi propune să lucreze acest lucru foarte însemnat, va primi cu siguranţă o plată. Va primi plată, nu fiindcă omul, prin lucrul lui, Îl face pe Dumnezeu datornic. Dimpotrivă, omul trebuie să lucreze pentru mântuirea lui, fiindcă aceasta este de datoria lui. Domnul zice: *„Când*

veţi face toate câte vi s-au poruncit vouă, ziceţi că slugi netrebnice suntem, că cele ce ni s-au poruncit să le facem, n-am făcut" (*Lc* 17, 10). Aşadar, Dumnezeu nu ne datorează nimic, deoarece tot ce ne dă, ne dă în dar şi după harul Său. Dar este cu desăvârşire arătat că preabunul Dumnezeu va da o plată îndestulată, tot în viaţa aceasta, adică ne va da din belşug cele de trebuinţă pentru susţinere, ne va da pace şi linişte sufletească, iar în ziua aceea a judecăţii ne va da *„cununa dreptăţii"* (II *Tim* 4, 8), slavă şi fericire veşnică, în cealaltă viaţă.

Omul lucrează şi se osteneşte în munca vieţii, ca să-şi câştige cele materiale, dar adeseori nu câştigă nimic. Se trudeşte şi asudă, cu nădejdea că va primi plata zilei, dar supraveghetorul cel nedrept îi reţine adesea plata ce i se cuvine. Însă cel care lucrează lucrul cel dumnezeiesc, cel care se osteneşte să-şi formeze în suflet caracterul creştinesc, acela va primi în mod sigur câştig de la Dumnezeu *„cu mult mai presus decât cere sau pricepe el"* (*Ef* 3, 20).

Vremea de lucru de o zi, zice parabola. *„Vremea de lucru este viaţa aceasta"*, zice sfântul Ioan Gură de Aur. Şi vremea aceasta este atât de puţină! O singură zi! Cititorule, să nu rămâi nedumerit de faptul că toată viaţa noastră este prezentată ca o singură zi. Căci, dacă asemeni viaţa aceasta cu veacul următor, ea este ca o picătură de apă faţă de ocean. Întoarce-ţi ochii tăi spre trecutul tău şi atunci vei zice: când au trecut atâţia ani? Parcă a fost ieri cutare întâmplare! Acelaşi lucru îl spune şi Duhul Sfânt, prin apostolul Iacob. *„Ce este viaţa noastră? Căci este abur care se arată o clipă, apoi piere"* (*Iac* 4, 14). Adică viaţa noastră este un abur, o suflare, care se arată acum şi după câteva clipe abia, piere. Dar pentru o lucrare de o durată atât de scurtă. Dumnezeu ne-a pregătit o răsplată veşnică. O! cât este de mare bunătatea lui Dumnezeu!

Dar, tocmai fiindcă avem puţină vreme pentru formarea sufletului nostru, iar plata este mare, trebuie să facem acest lucru cu tot zelul şi grija şi osârdia, ca să nu ne apuce întunericul nopţii *„când nimeni nu mai poate să lucreze"* (*In* 9, 4). Vine noaptea, când nu mai putem face niciun lucru de mântuire; căci sufletul se

desparte de trup, ziua a trecut fără să lucrăm, zi pentru care am fost tocmiţi cu plată; şi, prin urmare, nu e cu dreptate să fim plătiţi pentru un lucru pe care nu l-am prestat.

Vremea vieţii noastre este foarte scurtă

Acest lucru trebuie să ne încurajeze şi să ne aducă mulţumire şi mai multă. Fiindcă ostenelile, greutăţile şi chinurile muncii se vor sfârşi în curând. Precum munca vierului îşi are greutăţile ei, ostenelile muncii, vremea neprielnică, ploi şi zăpezi şi vânturi şi arşiţă aduc vierului strâmtorări şi necazuri, tot aşa este şi în lucrarea acea sfântă, care se face prin formarea creştinească. Câteodată sunt greutăţi şi osteneli în exercitarea virtuţii, altă dată necazurile şi chinurile acestei vieţi aduc multă tulburare. Însă gândul că lucrarea este de scurtă durată ne va da răbdare, îndrăzneală, pace şi bucurie. După aceea va veni noaptea.

Va mângâia gândul că în curând vom pleca din lumea aceasta şi că acest scurt necaz *„ne va aduce nouă mai presus de orice măsură, slavă veşnică şi covârşitoare”* (II *Cor* 4, 17). Da, lipsa de îndrăzneală, descurajarea în lucrarea virtuţilor şi în lupta împotriva păcatului; nerăbdarea în necazuri şi încercări, acestea au şi următoarea pricină: că noi credem că viaţa aceasta este fără de sfârşit, se întinde la infinit, pe când ea este doar o zi! Noi credem că durerile noastre, pe care le simţim aici, în viaţa aceasta, vor fi necontenite şi nu vom vedea niciodată ce bucurie, fericire şi slavă îi aşteaptă la sfârşitul acestor încercări, pe cei care rabdă fără cârtire.

Domnul mai vorbeşte şi despre locul din care stăpânul a chemat pe lucrători, şi despre situaţia în care se găseau ei când au fost chemaţi: *„Şi ieşind la ceasul al treilea, a văzut pe alţii în piaţă, fără lucru”* (v. 3). Şi mai jos: *„A găsit pe alţii stând fără lucru şi le-a zis: de ce staţi aici toată ziua fără lucru?”* (v. 6). Aşadar, i-a chemat din piaţă, unde stăteau fără lucru. Ce înţeles important au aceste cuvinte alegorice!

Omul, ca şi toate celelalte zidiri, a fost făcut ca să lucreze. Munca este atât de întreţesută cu viaţa omului, încât lipsa de lucru sau şomajul îl strică. Lipsa de lucru şi tembelismul au cele mai vătămătoare urmări pentru trupul şi sufletul omului. Precum o unealtă, care rămâne neîntrebuinţată, rugineşte şi se strică şi decade, tot aşa şi omul. Realitatea dovedeşte adevărul vechiului proverb: *„lipsa de lucru este maica tuturor răutăţilor"*. Dar acea nelucrare, de la care ne cheamă Dumnezeu, ca să lucrăm la lucrarea Lui cea dumnezeiască, nu este de fapt o nelucrare, o lipsă de activitate, în care noi nu facem nimic, nici în bine, nici în rău. Ci este o lucrare în folosul unui tiran rău, o lucrare în folosul lucrurilor lui Satan, care trimite pe robii săi să pască porcii păcatelor. Dar, fiindcă rezultatul acestei munci nu au niciun rod folositor, nici câştig potrivit cu scopul vieţii omului, de aceea această stare este numită în parabolă „lipsă de lucru". Precum o maşină, care nu prestează munca potrivită cu scopul pentru care a fost fabricată, este considerată nefolositoare şi este redusă la inactivitate sau distrusă, la fel, orice muncă a omului, care nu este făcută după voia făcătorului, şi nu aduce folos sufletului, este considerată ca o lipsă totală de lucru, ca o lucrare nefolositoare şi o inactivitate păgubitoare. Domnul zice mai departe că stăpânul a chemat pe oamenii din „piaţă". Piaţa este locul feluritelor distracţii, al jocurilor, al neguţătoriilor, al zgomotului, al grijilor şi al îngrijorărilor lumeşti. Din acest loc ne cheamă Domnul. Ne cheamă de la ocupaţiile zilnice, de la faptele neserioase şi copilăreşti, de la zgomot şi de la învălmăşeală, de la grijile neliniştitoare şi tulburătoare. Ne cheamă de la zădărnicie la seriozitate, de la lucruri umilitoare şi nefolositoare, ba chiar pierzătoare, la lucrul cel mare şi preaînalt, la lucrul creştinesc, care, pe de o parte ajută şi sfinţeşte orice lucrare legiuită, pentru întreţinerea vieţii, iar pe de alta înalţă pe om la marea înălţime a destinaţiei sale. Când vreun filantrop, lipsit de copii, ia un copil de la o muncă manuală grea, îl îngrijeşte, îl educă şi îl înalţă la o situaţie materială şi morală excelentă, noi socotim aceasta o binefacere de seamă. Dar ce comparaţie se poate

face între această binefacere şi între cinstea şi binefacerea pe care ne-o hărăzeşte Dumnezeu, când ne ia de la muncile noastre cele zadarnice, păcătoase şi pierzătoare, ca să ne educe creştineşte şi să ne înalţe la cinstea şi la slava îngerilor şi a sfinţilor?

Ceasurile diferite ale chemării. Domnul spune în parabolă că nu toţi lucrătorii au fost chemaţi din zorii zilei. Ci unii în adevăr au fost chemaţi dis de dimineaţă; alţii au fost chemaţi în jurul ceasului al treilea. Acestora, stăpânul viei le-a zis: *„Duceţi-vă şi voi şi vă voi da ce este drept".* Şi iarăşi, ieşind la ceasul al şaselea şi al nouălea, a făcut la fel. Ba chiar la ceasul al unsprezecelea a găsit pe unii stând degeaba şi le-a spus: *„pentru ce staţi aici toată ziua degeaba? Iar ei au răspuns: «Fiindcă nimeni nu ne-a tocmit. Iar El le-a spus: duceţi-vă şi voi în vie şi veţi primi ce vi se cuvine»"* (v. 4-7).

Diferitele ceasuri, la care au fost chemaţi lucrătorii să lucreze în vie, nu sunt o simplă figură de stil, care să împodobească parabola, ci au un înţeles foarte important. Ceasurile acestea arată diferitele vârste, la care Domnul cheamă pe oameni la pocăinţă şi mântuire. Domnul îl cheamă pe fiecare om, tocmai la acea vârstă şi în acea împrejurare a vieţii sale, care este cea mai potrivită pentru el, ca să primească cu dragoste şi bucuros chemarea şi să înceapă să lucreze pentru mântuirea sa, cu cele mai bune rezultate.

Unii sunt chemaţi să lucreze în via stăpânului dis de dimineaţă, adică sunt chemaţi pe calea vieţii creştineşti din vârsta fragedă a copilăriei. Ei se obişnuiesc de mici cu lucrul cei dumnezeiesc şi îşi lucrează caracterul cu multă seriozitate. Viaţa abia răsărită şi-o plănuiesc cu harul lui Dumnezeu. De aceea unii ca aceştia ajung flori binemirositoare, fiinţe neîntinate, care răspândesc în jurul lor mirosul bunei miresme duhovniceşti şi poartă, din vârsta copilăriei, podoaba sfinţeniei. Astfel sfântul Ioan Botezătorul *„s-a umplut de Duh Sfânt din pântecele maicii sale"* (*Lc* 1, 15); iar Timotei *„din copilărie ştia scrierile sfinte"* (2 *Tim* 3, 15). Şi fără îndoială, este o mare fericire ca cineva să-şi înceapă călătoria acestei vieţi, devotându-se de la început lucrării virtuţilor creştine. Nu există

viaţă mai fericită, decât cea care este sfinţită din copilărie. Cititorii mei mai tineri, care au avut fericirea de a trăi, din copilăria lor, o viaţă de virtute şi sfinţenie, trebuie să privească acest fapt ca o hărăzire mare de la Dumnezeu şi să-I mulţumească din toată inima. Ei sunt datori să continue neabătut această lucrare dumnezeiască, până la bătrâneţe şi până la moarte.

Alţii însă sunt chemaţi la lucrul viei în ceasul al treilea, al şaselea, al nouălea. Iar aceste ore vechi corespund orelor 9, 12 şi 15 de astăzi, după felul nostru de măsurare a vremii. Ele arată în parabolă vârsta bărbăţiei, vârsta mijlocie şi vârsta înaintată, în care vârste mulţi oameni sunt chemaţi la mântuire.

Este desigur o mare fericire, cum am spus mai sus, când cineva urmează viaţa virtuţilor creştine din copilărie. Pentru Dumnezeu încă nicio vreme nu este nepotrivită. El are de lucru pentru toate vârstele omului, lucru la care pot să lucreze şi cei ce au trecut de anii copilăriei. Puterea harului dumnezeiesc se arată şi mai minunată, când ea slobozeşte din păcat omul, care sunt bărbaţi în toată firea şi şi-au petrecut ani preţioşi din viaţă în neorânduială şi au jertfit viaţa de hărnicie, în plăcerile şi patimile păcatului. Dumnezeu l-a chemat pe sfântul Ioan Botezătorul din pântecele maicii sale şi l-a făcut mare; tot aşa a chemat şi a făcut mare apostol şi vas al alegerii Sale pe Pavel, care îşi plămădise vremea tinereţii sale în ură şi în fanatism neîmpăcat împotriva creştinismului şi îşi muiase mâinile în sânge de mucenici creştini. A chemat Dumnezeu, în iubirea Sa, pe Augustin, pe Ciprian, pe Maria Egipteanca, pe atâţia şi atâtea alţi păcătoşi mari, în vârstă de bărbaţi desăvârşiţi, făcându-i sfinţi mari ai Săi. Dumnezeu nu respinge pe nimeni, numai să vrea acela să lucreze şi să se mântuiască. Când cel chemat este de o anumită vârstă, lui Dumnezeu îi este de-ajuns ca el să înceapă o nouă viaţă şi să urmeze lucrarea virtuţii, până la sfârşitul vieţii sale. Harul dumnezeiesc îi va da desigur putere şi va contribui la educarea unui astfel de creştin în aşa măsură, încât va primi plata cuvenită, precum vom vedea îndată.

În sfârşit, alţii sunt chemaţi să lucreze via Domnului la ceasul al 11-lea, adică la orele 17, după orarul nostru, când soarele se apropie de asfinţit; iar după asfinţitul soarelui, nimeni nu mai poate să lucreze în vie. Ceasul al 11-lea semnifică acea epocă a vieţii omului, când îl mai desparte de moarte doar puţin timp, înseamnă mai întâi, vârsta bătrâneţii, precum şi orice altă vreme din viaţa omului, care se învecinează cu sfârşitul lui. Căci nu numai bătrânul poate să se apropie de moarte, ci orice om, de orice vârstă ar fi.

Prin aceste chemări, Domnul vrea să arate bunătatea cea fără de margini. Vrea să arate că El este atât de bun, încât nu încetează să cheme pe om la pocăinţă şi mântuire, în nicio vreme şi în nicio vârstă a vieţii omeneşti. Ci cât durează viaţa aceasta, durează şi nădejdea că omul va fi mântuit. Acest adevăr este foarte întăritor şi dătător de nădejde pentru cei ce au rămas în păcat până la o vârstă înaintată. Chiar şi atunci, li se dă şi lor prilejul să se întoarcă, să lucreze cu sârg şi cu sinceritate, măcar până la ora a douăsprezecea; să lucreze în aşa fel, încât în puţinul timp ce le mai rămâne să se schimbe şi să-şi încredinţeze sufletele milostivirii lui Dumnezeu. Dar acest gând ne mai întăreşte şi pe noi, toţi ceilalţi. Ne face să nu ne pierdem niciodată nădejdea pentru vreunul din aceia, care trăiesc acum în necunoştinţă şi în păcat; să nu încetăm rugăciunile noastre către Dumnezeu, ca El să-l cheme pe unul ca acesta măcar şi în ceasul al unsprezecelea.

Aşadar, Dumnezeu poate chema pe cineva la pocăinţă, chiar şi la sfârşitul vieţii lui. Totuşi în această chestiune, trebuie o deosebit de mare luare aminte: căci foarte uşor poate intra în joc o tâlcuire vătămătoare, o greşeală pierzătoare, că adică, dacă este cu putinţă ca omul să se pocăiască şi la sfârşitul vieţii sale şi să fie mântuit, atunci am putea amâna, oricât am vrea, pocăinţa şi lucrarea de mântuire. Şi sunt destui oameni, care socotesc că acum trebuie să se bucure de lume şi de toate ale ei, iar când vor îmbătrâni, atunci se vor pocăi ei. Fiindcă Dumnezeu primeşte în iubire şi pe cei din ceasul al unsprezecelea.

Această idee este o greşeală şi o nesocotinţă sfruntată. Şi dovada o avem chiar în parabola Domnului. Când stăpânul de casă s-a dus în piaţă la ceasul al unsprezecelea, şi a găsit acolo nişte lucrători stând degeaba, i-a întrebat de ce au rămas toată ziua fără lucru. Iar ei au răspuns că nu îi tocmise nimeni. Nimeni nu-i chemase să lucreze. Până în acea clipă, ei n-au ştiut că este o vie, în care se poate lucra. Dacă stăpânul viei i-ar fi chemat din zorii zilei, sau la ceasurile al treilea sau al şaselea, şi ei n-ar fi vrut să lucreze, atunci lucrătorii n-ar fi putut spune de dreptate, că nu-i tocmise nimeni. Iar stăpânul viei, nici el nu i-ar fi chemat în ceasul al unsprezecelea, dacă, după ce-i chemase mai înainte, ei n-ar fi vrut să lucreze, ci ar fi preferat să stea degeaba în piaţă.

Iudeii au fost cei dintâi chemaţi să primească mântuirea prin Hristos. Dar fiindcă ei nu au primit chemarea, au rămas în afara mântuirii. Neamurile au fost chemate în ceasul al unsprezecelea, şi, deoarece au primit chemarea, ele au alcătuit Biserica lui Hristos.

Aşadar, este o înşelăciune şi o amăgire pierzătoare de suflet, să amâni pocăinţa şi întoarcerea la viaţa creştinească, sprijinindu-te pe ideea fundamental greşită că te vei putea pocăi şi vei putea fi mântuit la sfârşitul vieţii tale. Acesta este înţelesul diferitelor ceasuri ale chemării lucrătorilor la lucrul viei.

Tot cu privire la ceasul chemării, mai trebuie să adăugăm şi următoarele: noi nu ştim şi nu cunoaştem motivul pentru care Dumnezeu îl cheamă pe unul din vârsta copilăriei, iar pe altul mai târziu, însă oricum, Dumnezeu pe toate le lucrează cu înţelepciune. Judecând după rezultate, ne dăm seama limpede că vremea în care Dumnezeu a chemat pe cutare a fost cea mai potrivită vreme pentru mântuirea acelui om. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că Dumnezeu ar fi binevoit să cheme pe oarecare din copilăria lui la mântuire. Dar fiindcă acela nu a vrut să asculte ori nu ar fi ascultat, Dumnezeu l-a chemat în vremea în care omul urma să asculte şi să primească definitiv chemarea. Dar, oricum ar sta lucrurile, atât eu, cel ce scriu aceasta, cât şi cititorul meu, am fost chemaţi la lucrarea dumnezeiască.

Şi chiar dacă nu ar mai fi alt lucru, care să dovedească limpede că Dumnezeu ne-a chemat, citirea acestei cărţi este ea însăşi destulă chemare la pocăinţă, la lucrarea cu grijă şi plată îmbelşugată. *„În numele lui Hristos propovăduim, ca şi cum Dumnezeu v-ar îndemna prin noi, în numele lui Hristos vă rugăm împăcaţi-vă cu Dumnezeu!"* (2 *Co* 5, 20) Adică: noi, vestitorii cuvântului lui Dumnezeu, suntem solii şi trimişi ai lui Dumnezeu, ca să vă rugăm din partea lui Dumnezeu să vă mântuiţi. Deci vă rugăm în numele lui Iisus Hristos să vă împrieteniţi cu Dumnezeu. Ar fi o mare fericire, dacă iubitul cititor, la orice vârstă şi în orice împrejurare s-ar afla, ar primi chemarea de a lucra la vie şi ar munci cu râvnă, ca să ia plata cuvenită de la bunătatea cea darnică a lui Dumnezeu. Tocmai despre împărţirea plăţilor acestora ne va vorbi Domnul acum în parabolă.

Plătirea salariului

„Făcându-se târziu, stăpânul viei zise către administratorul său: cheamă pe lucrători şi le plăteşte salariul, începând de la cei din urmă, până la cei dintâi" (v. 8). Spre seară, după apusul soarelui, la ceasul obişnuit, în care lucrătorii sunt plătiţi, stăpânul viei a dat reprezentantului său poruncă să cheme lucrătorii şi să le dea lor plata cuvenită. Însă plata s-o înceapă cu cei din urmă, ajungând apoi la cei dintâi. Căci se cuvenea ca cei dintâi să vadă ce plată aveau să primească cei din urmă. Aceste cuvinte simbolice ale Domnului au următorul înţeles. Când apune viaţa noastră, când lucrul încetează şi nu mai sunt prilejuri de a lucra, iar moartea pune capăt vieţii noastre, atunci vom fi cu toţii chemaţi de Dumnezeu ca să primim plata ce ni se cuvine. Prin mijlocirea Bisericii, şi a diferitelor unelte ale sale, precum şi prin mijlocirea împrejurărilor acestei vieţi, Domnul ne chemase la lucrul mântuirii. Iar moartea ne cheamă acum la răsplătire. Aşadar, fericiţi sunt cei ce au lucrat cu râvnă şi s-au ostenit cu sinceritate şi au obţinut rezultate bune, căci ei vor lua o răsplată, vor fi răsplătiţi cu o plată mare şi de nedescris.

O parte din plată o vor primi numaidecât după moartea lor, căci sufletele oamenilor drepţi şi virtuoşi, îndată după moarte, zboară din lumea aceasta şi află odihnă şi bucurie. Dumnezeiescul Pavel zice că el *„având această încredinţare, doresc să mă despart trup"*, căci el ştia că îndată după moarte va fi împreună cu Hristos (*Fil* 1, 23). El dorea aşadar să ajungă, plecând din cele ale vieţii de aici, lângă Hristos. Acelaşi lucru îl doresc toţi cei ce au luptat după cu dreptate şi răbdare, după rânduiala lui Hristos, şi au murit ca nişte creştini adevăraţi. Pe unii ca aceştia îi fericeşte Duhul lui Dumnezeu, prin evanghelistul Ioan, care zice: *„Fericiţi cei morţi, cei ce vor mai muri de acum întru Domnul, da, zice Duhul, pentru că ei se vor odihni de ostenelile lor şi faptele lor îi urmează"* (*Apc* 14, 13).

Dar plata deplină şi definitivă vor lua-o cei drepţi în seara lumii acesteia, când se va sfârşi lucrul tuturor credincioşilor, când va suna ceasul al doisprezecelea, nu al vieţii fiecăruia dintre noi, ci ceasul al doisprezecelea al întregii lumi de aici. Atunci se va arăta administratorul Stăpânului, adică atunci va fi a doua venire a lui Hristos. Atunci lucrătorii credincioşi ai Domnului, care vor trăi în preajma ceasului al doisprezecelea al lumii, vor fi *„răpiţi pe nor, în întâmpinarea Domnului în văzduh"* (I *Tes* 4, 16-17), şi cu toţii împreună şi cu alţii, care au murit în această vreme şi vor învia atunci, vor primi răsplata deplin, capitalul întreg şi fără sfârşit de bucurie şi fericire.

Modul înmânării salariului

„Şi venind cei din ceasul al unsprezecelea, au primit câte un dinar, venind cei dintâi au socotit că vor primi mai mult, dar şi aceştia au primit tot un dinar" (v. 9-10). Prin aceste cuvinte ale parabolei ne dăm seama, mai întâi, că toţi lucrătorii primesc plata pe o zi întreagă; nimeni ne este lăsat cu vreo lipsă faţă de altul, care a venit mai înainte la lucru. Noi ştim însă că în cer sunt diferite grade de slavă. Aceasta ar însemna că nu primesc cu toţii acelaşi salariu.

Adevărul însă este că toţi primesc fericire deplină. Toţi câţi, de la Răsărit până la Apus, de pe drumuri şi de pe locuri îngrădite din trândăvia pieţelor publice sau din robia străină au fost chemaţi la mântuire, dacă au primit chemarea cu râvnă şi au lucrat sincer, până la sfârşitul lor, toţi aceştia se vor odihni în sânul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacob (cf. *Mt* 8, 11).

Toţi aceştia, bărbaţi, femei, bătrâni, copii, se vor face ca nişte vase pline până la gură cu slavă, bucurie şi fericire. Şi, precum s-a întâmplat cu evreii, când mâncau mana în pustie, că niciunul nu avea de prisos, chiar dacă le rămânea din mană, fiindcă ea se strica, dar nici cei ce culegeau mai puţină mană nu duceau foame, tot aşa fi şi în împărăţia cea cerească a lui Hristos. Nu va fi nici prisos pentru unii, nici lipsă pentru alţii; ci toţi, în orice stare se vor afla, vor simţi slava şi fericirea, de care vor fi cuprinşi, pe săturate.

Vedem apoi în parabolă că şi cei ce au lucrat un singur ceas au primit plata ca pentru o zi întreagă de lucru, la fel cu cei ce veniseră la lucru din zorii zilei. Această plată, la prima vedere, nu pare dreaptă. Ea pare nedreaptă numai acelora, care nu ştiu cu de-amănuntul modul în care omul este mântuit şi învrednicit să intre în împărăţia lui Dumnezeu. Aceştia nu ştiu că este absolut imposibil ca omul să fie mântuit prin puterile, prin ostenelile şi jertfele proprii, oricât de mari ar fi ele. Omul singur, lăsat la puterile lui, nu poate scăpa de osânda păcatului. Însă în dar şi prin har, omul poate scăpa de vinovăţie şi poate fi slobozit de osânda, la care toţi oamenii, fără excepţie, au fost supuşi. Mântuirea ne vine în dar, prin harul lui Dumnezeu, prin jertfa pe care Hristos a adus-o pe cruce. *„Noi toţi am păcătuit şi am fost lipsiţi de slava lui Dumnezeu. Dar am fost îndreptaţi în dar, cu harul Lui, prin răscumpărarea cea în Hristos Iisus"* (*Rom* 3, 23-24). Dar de când am fost mântuiţi din această osândă, din ceasul sfântului botez, am păcătuit din nou şi în repetate rânduri. Aşadar iarăşi am căzut sub osândă şi am pierdut slava. Nimeni nu a reuşit să recâştige acea slavă şi fericire, pe care Dumnezeu o va da celor care au lucrat via pentru virtute

numai prin ostenelile sale. Căci toate ostenelile vieţii acesteia nu sunt nimic în comparaţie cu fericirea dintr-un singur ceas, petrecut în împărăţia cea cerească a lui Hristos. Şi faptele, chiar şi cele ale celui mai mare sfânt, nu sunt vrednice de plata pe care o vor primi cei ce vor putea să intre în împărăţia lui Dumnezeu. De aceea şi Dumnezeiescul Pavel zice că: *„Suferinţele vremii de acum nu sunt vrednice de slava viitoare, care şi se va descoperi"* (*Rom* 8, 18). Adică: toate oboselile, suferinţele şi necazurile, pe care le întâmpinăm în viaţa aceasta, oricât de mari ar părea ele, nu pot fi puse în cumpănă cu mărimea slavei şi a fericirii, pe care Dumnezeu ne va da-o în viaţa viitoare. Prin urmare, nici chiar celui mai mare sfânt nu i-ar fi convenit să primească răsplată numai după ostenelile sale.

Preabunul Dumnezeu însă va da o răsplată îmbelşugată, va da toate bunătăţile Sale numai acelora, care aici au lucrat cu râvnă şi au îndeplinit scopul vieţii lor cu credinţă deplină, cu dragoste şi devotament către Hristos. La acest lucru trebuie să luăm bine aminte.

Căci oricine ar putea să rătăcească uşor, socotind că, deoarece Dumnezeu mântuieşte pe om în dar şi prin har, ce nevoie mai avem să facem faptele virtuţii? Ba nu, dimpotrivă. Dumnezeu va răsplăti cu slavă şi cu fericirea veşnică numai pe aceia, care, din clipa în care au fost chemaţi la lucrul mântuirii, s-au străduit cu râvnă şi au lucrat cu zel până la capătul zilei vieţii lor. Dacă însă, după ce au fost chemaţi la lucru, nu au vrut să lucreze nimic, nu vor lua plată de fel.

Aşadar, cei care au lucrat în viaţa aceasta cu râvnă faptele virtuţii creştineşti, vor primi de la Dumnezeu în împărăţia cerească o plată îmbelşugată de nespus, mai presus cu mult de faptele lor. Cei ce în clipele acelea, simţind că nu sunt vrednici să aibă atâta slavă, se vor mira şi se vor uimi de mărimea fericirii de care s-au învrednicit, vor slăvi din tot sufletul pe Dumnezeu, că a arătat spre dânşii o bunătate şi o dragoste atât de mare. Acolo nu se vor auzi niciodată reclamaţii care ar putea stârni neplăcere şi lipsă de

armonie. Dar, cât timp ne aflăm în viaţa aceasta, nedesăvârşirea omenească ar putea să umbrească până şi cel mai bun caracter. Creştinul cel bun ar putea să dea faptelor sale o importanţă mai mare decât li se cuvine şi să se lase biruit de egoism şi pizmă. De aceea, Domnul vorbind despre plata pe care o vor primi lucrătorii virtuţii, a aflat prilejul bun de a aplica la purtarea unor creştini ca aceştia reclamaţiile lucrătorilor din ceasul dintâi, precum şi răspunsul stăpânului la reclamaţiile lor. Acest lucru Domnul l-a făcut ca să pună accent şi greutate pe ideea că creştinul trebuie să ia seama să nu dezvolte în sufletul său egoism şi pizmă, prin care poate să-şi piardă toată plata muncii pe o zi.

Cei ce cârtesc

Şi iată: cei care lucraseră în vie de dimineaţă au uitat că ar fi rămas fără lucru şi flămânzi, dacă stăpânul viei nu i-ar fi chemat la lucrul său. Au uitat învoiala, s-au lăsat stăpâniţi de idei egoiste şi de simţuri pizmătăreţe. De aceea au cârtit amarnic.

„Primindu-şi plata, au cârtit împotriva stăpânului casei, zicând: că aceştia din urmă au făcut numai un ceas şi tu i-ai răsplătit ca şi pe noi, cei ce am purtat greutatea şi zăduful zilei" (v. 11-12). Cârtirea aceasta, pe care ne-a prezentat-o parabola, şi-a avut începutul în cârtirea creştinilor de origine iudaică, nemulţumiţi şi răzvrătiţi fiindcă fuseseră primiţi la creştinism şi închinătorii de idoli. Neamurile trăiseră din veac departe de Dumnezeu, iar acum primiseră arvuna, intraseră în împărăţia lui Mesia, pe care evreii o aşteptau de atâta veacuri, lucrând în via Vechiului Testament. Din pricina acestor cârtiri şi împotriviri, a fost nevoie să se adune sinodul Apostolilor, care a dezlegat problema. Însă şi de atunci încoace, cei ce nu s-au depărtat de Dumnezeu şi au lucrat în via Lui, fără să se îngrijească să-şi cureţe sufletele de egoism şi de pizmă, nu înţeleg că credinţa lor în Dumnezeu este o lucrare a harului dumnezeiesc, care i-a păzit de nelegiuiri mari. Dar dacă Dumnezeu i-ar fi părăsit o singură

oră, ei ar fi putut face cele mai mari păcate. Unii ca aceştia dau o însemnătate mult prea mare propriei lor religiozităţi, purtându-se ca fariseii şi dispreţuind pe ceilalţi.

Această atitudine Domnul a zugrăvit-o excelent în persoana fiului mai mare din parabola risipitorului. Dar având prilejul, Domnul prezintă această atitudine şi în parabola de faţă. Căci zice: lucrătorii, care munciseră din zorii zilei, au cârtit împotriva stăpânului casei, fiindcă a dat şi celorlalţi lucrători, care lucraseră o singură oră, în răcoarea serii, aceeaşi plată pe care au primit-o cei dintâi. Ca îndreptăţire, ei spun că au purtat greutatea zilei şi zăduful, prin urmare ei nu pot fi coborâţi la acelaşi nivel cu ceilalţi.

Trebuie să luăm aminte la purtarea acestor lucrători cârcotaşi, căci s-ar putea să descoperim şi în noi trăsături asemănătoare cu ale lor. Fiindcă adeseori, mulţi dintre noi – creştinii de astăzi, considerăm prea mici darurile pe care ni le-a dat Dumnezeu, dar credem că darurile pe care El le-a dat altora sunt foarte mari. Adesea noi prezentăm apoi faptele noastre ca foarte mari şi însemnate, iar faptele altora le considerăm mici, nevrednice de răsplată şi nule. Suntem gata să subevaluăm şi să micşorăm vrednicia celorlalţi dar supraevaluăm întotdeauna propria noastră importanţă. Însă, când astfel de idei şi griji intră în sufletul unui om, îl paşte primejdia, oricât ar fi el de credincios, să păţească precum a păţit fiul mai mare din parabola risipitorului. Căci fiul mai mare dădea o importanţă cu totul exagerată a serviciilor pe care i le aducea părintelui său, dar osândea cu nemilostivire pocăinţa risipitorului. Deoarece, în parabola de faţă, Domnul repetă această învăţătură de foarte mare importanţă, repetăm şi noi, iubite cititor, că este nevoie de toată luarea aminte în această chestiune. Poate că noi n-am ajuns total necredincioşi, nici n-am greşit, nici nu ne-am întunecat cu totul, nici n-am mărturisit minciuni, nici n-am căzut în imoralitate. Dar dacă virtuţile noastre şi faptele de evlavie s-au mărginit numai la atâta, dacă nu ne-am curăţit sufletul de pizmă şi de egoism, suntem

în mare primejdie de a pierde totul. Un creştin care are pretenţii egoiste, ca ceilalţi să recunoască aşa zisa lui importanţă şi să-i dea lui, mai ales, cea mai mare parte de cinste şi răsplată; un creştin care, când vede că alţii fără nicio importanţă personală, după cum crede el, sunt cinstiţi şi răsplătiţi, se încumetă şi să se supere, socotind că ei nu merită cinstea ce li se dă; acesta se aseamănă cu lucrătorii din parabolă, care cârteau şi aveau necaz împotriva stăpânului casei. Acesta uită că toată capacitatea şi posibilităţile care l-au împins la viaţă evlavioasă, l-au ridicat la oarecare vrednicie, îi vin de la Dumnezeu. Aşadar, el fură şi socoteşte ca al său propriu orice dar al lui Dumnezeu şi de aceea se mândreşte cu faptele şi cu vredniciile sale. Ba mai pretinde că însuşi Dumnezeu îi este dator! Dar cât de binecuvântaţi şi de zeloşi sunt aceia care au pus smerenia la temelia vieţii lor religioase şi gândesc ca şi Pavel! Marele Pavel, oricât era el de virtuos şi de bine văzut, totuşi a scris că nu-şi închipuie să aibă vreun bun de la sine însuşi, ci tot ce are vine de la Dumnezeu (cf. II *Co* 3, 15). Cu toate că nu era cu nimic mai prejos de ceilalţi apostoli, (cf. II *Co* 11, 5), totuşi se considera pe sine cel mai mic dintre creştini şi cel dintâi păcătos (cf. *Ef* 3, 8; I *Tim* 1, 15). Prin urmare, smerenia este temelia virtuţii, iar dragostea este acoperişul şi capitalul ei necheltuit.

Înlăturarea cârtelilor

Ce a răspuns stăpânul viei la cârtelile acestea ale lucrătorilor care ascundeau în ele răutate şi învinuirea vicleană că, chipurile, el i-ar fi nedreptăţit? Stăpânul le-a dat aceeaşi plată ca celor veniţi la urmă. Pe cârtitori stăpânul viei i-a redus la tăcere, prin trei argumente foarte logice.

Mai întâi, le arată cu nu i-a nedreptăţit. Le dovedeşte că plata este bazată pe dreptatea desăvârşită: „*Iar el răspunzând, le-a zis: prietene, nu-ţi fac nedreptate. Oare nu te-ai învoit cu un dinar? Ia ce ste al tău şi pleacă. Oare nu pot eu să dau acestuia din urmă, ce îţi dau*

ție?" (v. 13-14). Din acest răspuns, ne impresionează în chip deosebit modul în care Dumnezeu, stăpânul viei, se poartă cu noi oamenii. Purtarea lui Dumnezeu față de noi este cel mai bun îndreptar de purtare cu adevărat nobilă, după care și noi trebuie să ne purtăm unii față de alții, care sunt semeni ai noștri. Deci, observați, cum numește stăpânul pe acel lucrător rău, egoist și pizmaș, îi zice „prietene". Deși stăpânul are de partea sa toată dreptatea, deși este nemărginitul Dumnezeu, împotriva căruia omul – adică una din făpturile Sale – îndrăznește acum să se răzvrătească; cu toate că dă răspuns unui rob nelegiuit, nesuferit și viclean, totuși stăpânul nu se înfurie și nu se mânie. Ci cu un ton scăzut și iubitor, cu dovezi de nezdruncinat și de neclintit, îi arată lucrătorului cât de fără de rost sunt cârtelile lui. Iată, acesta este modul în care trebuie să ne purtăm întotdeauna și noi. Chiar dacă ne provoacă și ne învinuiesc unii pe nedrept, chiar și atunci când acuzatorii ne sunt inferiori, noi să ne purtăm fără mânie, fără furie, fără strigăte și fără gesturi violente, fără acuzații și fără jurăminte. Ci cu toată blândețea și noblețea, cu dovezi puternice și serioase să ne îndreptățim, așa încât cel ce ne-a nedreptățit să se convingă, cât de mult a greșit.

„Prietene, nu te nedreptățesc", zice stăpânul către lucrător, care se află în nemijlocită apropiere de el. Este ca și cum i-ar fi zis: cum ți-a putut trece prin minte că Eu, Dumnezeul dreptății, pot să te nedreptățesc? Ai văzut vreo nedreptate pe care să fi făcut-o Eu, ca să-ți închipui că și pe tine te-am nedreptățit?

Dumnezeiescul Pavel, ca să dovedească un adevăr de mare importanță, scriind către Romani, face un silogism în care întrebuințează și următoarea întrebare: *„Nu cumva Dumnezeu este nedrept?"*. Dar numaidecât, apostolul se grăbește să adauge: *„Să nu fie!"* (*Rom* 3, 5-6). Apostolul preîntâmpină, în felul acesta, bănuiala că Dumnezeu ar fi fost nedrept, ceea ce este o mare hulă. El afirmă că dreptatea lui Dumnezeu este în afară de orice bănuială. Din clipa în care omul primește în sufletul său ideea că Dumnezeu ar fi nedrept, omul a și hulit pe Dumnezeu. Așadar, Stăpânul îi aduce

aminte lucrătorului cârtitor tocmai acest adevăr, ca să-i dea de înţeles, cât de nebune şi hulitoare sunt cârtirile lui. Să ne amintim şi noi de acest lucru în acele împrejurări ale vieţii noastre în care cârtim din pricina gândului hulitor, că Dumnezeu nu le face toate cu dreptate! Adesea auzim pe oameni zicând: de ce cutare şi cutare să aibă avere, haruri, capacităţi, şi de ce nu-mi sunt date mie? Răspunsul Domnului este: Omule, Dumnezeu nu poate fi nedrept. Dacă dă altuia un dar, pe care nu ţi l-a dat ţie, bunătatea Dumnezeu îţi va da altceva. Nu este nedreptate împotriva ta. Fiindcă Dumnezeu nu a luat de la tine, ceea ce i-a dat altuia. El dă tuturora, fără să te nedreptăţească nici pe tine, în niciun fel. Aşadar, cum îndrăzneşti să învinuieşti pe Dumnezeu de o răutate aşa de mare?

„Nu te-ai învoit cu un dinar?" Pentru ca lucrătorul cârtitor să se convingă că nu este nicidecum nedreptăţit, Stăpânul îi aminteşte învoiala făcută cu el. „Oare nu ne-am învoit să primeşti un dinar, ca plată pe o zi de lucru? De vreme ce ţi-ai primit dinarul, pe ce bază cârteşti că te-aş fi nedreptăţit? Ia-ţi dinarul şi du-te". Cu toate că Dumnezeu nu are nicio nevoie să se coboare şi să facă contracte băgându-Se dator, totuşi, din pricina bunătăţii şi a milostivirii Sale, binevoieşte să devină dator prin făgăduinţele pe care le dă celor ce cred în Hristos şi vor să lucreze faptele virtuţii şi ale dragostei. Iar prin aceste făgăduinţe, credincioşii lui Hristos sunt înălţaţi la acea treaptă înaltă, care presupune posibilitatea de a încheia o învoială cu însuşi Dumnezeu! Însă tocmai de aceea se cuvine să fim foarte atenţi şi să luăm bine aminte: Dumnezeu rămâne credincios în învoielile şi în făgăduinţele Sale. Dar când? Când şi noi lucrăm cu multă grijă şi credinţă în via Lui. Când nu cârtim şi nu avem pretenţii egoiste şi pline de pizmă. Aşadar, este în interesul nostru să cugetăm adesea şi să ne aducem aminte învoielile, adică făgăduinţele lui Dumnezeu şi făgăduinţele noastre, ca nu cumva să pierdem plata. Este în interesul nostru să ne amintim adesea învoielile, ca să nu dăm înapoi nici să nu cârtim, când lucrarea

virtuţilor este anevoioasă, când întâlnim în calea vieţii noastre dureri şi necazuri şi strâmtorări.

Vreau să dau şi acestuia din urmă aceeaşi sumă ca şi ţie. Pe deasupra, pentru ca cel cârtitor să se convingă nu numai că n-a fost nedreptăţit, că este o nebunie să-şi închipuie că Dumnezeu trebuie să-şi rânduiască purtarea după părerile omului, îi zice: întrucât Eu nu te-am nedreptăţit, pentru ce cârteşti? Vrei să Mă port după dorinţa ta, adică să-ţi dau ţie din belşug, iar altuia mai nimic? Nu voi face nicidecum acest lucru. Dimpotrivă, vreau să dau şi acestuia din urmă tot cât ţi-am dat şi ţie, care eşti primul intrat în via Mea. Iată cel dintâi argument, care dovedeşte că Dumnezeu nu este nedrept.

În al doilea rând, stăpânul viei arată muncitorului cârtitor că a dispus numai de propriile sale bunuri. Adică al doilea argument se bazează pe stăpânirea absolută pe care Dumnezeu are dreptul să o exercite asupra universului. De aceea zice: *„Ori nu Mi se cuvine Mie fac ce vreau cu lucrurile Mele?"* Oare nu am Eu dreptul să împart cui şi cum vreau Eu darurile şi bunurile Mele. Ba da! Dumnezeu este Stăpân absolut al tuturor bunătăţilor Sale şi de aceea dă sau ia aceste bunătăţi, când, cum şi cui vrea El. El le chiverniseşte pe toate, după bunul Lui plac, contrar nouă, care nici nu posedăm nimic ca bun propriu, nici nu avem dreptul să dispunem de vreun lucru după voinţa noastră. Fiindcă orice bun, pe care îl avem noi, nu este proprietatea noastră, ci este bunul lui Dumnezeu. El ni l-a dat nouă, şi aici nu vorbesc numai despre bunurile materiale: ca bani, moşii, funcţii publice, case, către care ne cheamă să le fim iconomi şi împărţitori, ci vorbeşte şi despre sufletul nostru. Dumnezeu ne-a dat sufletul, tot El ne-a răscumpărat când noi ne-am vândut păcatului şi diavolului. Deci suntem în mâinile lui Dumnezeu, ca un bun răscumpărat. Suntem în mâinile lui Dumnezeu, cum este lutul în mâna olarului. Dumnezeu poate să ne întrebuinţeze după cum vrea El; prin urmare, este o nebunie să măsurăm dreptatea lui Dumnezeu cu creierul nostru mic şi să îndrăznim să judecăm lucrările Lui. Dar această necuviincioasă îndrăzneală a noastră şi

nesăbuitele noastre cârteli duc la al treilea argument, pe care îl vom tâlcui acum.

Al treilea argument, invocat de stăpânul viei, este că motivul supărărilor şi al cârtelilor lucrătorului este pizma. Cârtelile provin din sufletul viclean al oamenilor stăpâniţi de pizmă, care pizmuiesc până şi bunătatea lui Dumnezeu! De aceea Dumnezeu zice către robul Său: *„Sau ochiul tău este rău, fiindcă Eu sunt bun?"* (v. 15). *„Deşi primii lucrători munciseră foarte bine şi i-au plăcut lui Dumnezeu şi au primit plată pentru ostenelile zilei întregi, totuşi sunt stăpâniţi de patima cea mai rea, de invidie şi gelozie"*, zice sfântul Ioan Gură de Aur. *„Ei pizmuiesc, deşi nu urma să aibă vreo pagubă, deşi plata lor nu urma să fie micşorată cu nimic; se mâhnesc şi se supără numai şi numai fiindcă şi ceilalţi au primit salariul întreg, iar aceasta cârteală este urmare a pizmei"*.

Observați acum în ce fel caracterizează Domnul pizma

O numeşte „ochi rău". Fiindcă îndeobşte ochiul este uşa prin care intră şi iasă această patimă, precum tot prin ochi intră patima lăcomiei şi a imoralităţii. Iar pizma este o viclenie şi o răutate, din pricina căreia pizmaşul se răzvrăteşte, se mâhneşte şi se topeşte, când vede că şi altul are ceva bun, frumos şi de dorit. Pizma este o viclenie şi o răutate care niciodată nu produce nicio mulţumire, aşa cum la început celelalte păcate. Pizma aduce totdeauna suferinţă, dispoziţie rea, cârteală, duşmănie, ură, nelegiuiri. Pizma este numai viclenie şi răutate, de la un capăt la altul.

Ba mai mult, pizma se întoarce chiar şi împotriva lui Dumnezeu! Dumnezeu spune celui cârtitor: *„Ochiul tău este rău, fiindcă Eu sunt bun"*. Pe când Dumnezeu este bun, face întotdeauna bine şi împarte numai bunătăţi, omul pizmaş, în loc să mulţumească pentru darurile lui Dumnezeu, el, tocmai pe dos, se mâhneşte şi este nefericit. Prin pizmă, îndrăzneşte să se răzvrătească împotriva lui Dumnezeu. În acest fel pizmaşul dezrădăcinează din sufletul

său orice sentiment de dragoste de aproapele, ba chiar şi dragostea şi recunoştinţa către Dumnezeu, a Cărui bunătate o pizmuieşte. Fără îndoială, este o patimă urâtă pizma, cititorule! Şi de aceea trebuie să fim cu o atenţie neadormită spre sufletul nostru.

Căci se poate să fie în el rădăcina pizmei, care astăzi este mică şi nevăzută, dar poate creşte mare până mâine, dacă nu o smulgem din rădăcină. Trebuie să ne temem ca nu cumva pizma să facă roade otrăvite, nenorociri înspăimântătoare şi inevitabile, precum a rodit la fariseii şi cărturarii cei pizmaşi. De aceea pizma trebuie să fie stârpită, că, de nu, va fi un izvor de nefericire în viaţa aceasta şi ne va otrăvi toate zilele. Dar va aduce răutăţi şi mai mari în cealaltă viaţă. Căci va veni seara acestei lumi, va veni Judecătorul şi ne vom înfăţişa în faţa Lui, pentru a primi plata. Atunci celor pizmaşi le este rezervată o surpriză neplăcută pe care o vesteşte dinainte Domnul în ultimul verset al parabolei, pe care îl vom tâlcui acum.

Aplicarea parabolei

„Şi astfel vor fi cei de pe urma întâi şi cei dintâi pe urmă; căci mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi" (v. 16). În versetul al patrusprezecelea, prin cuvintele: *„Ia-ţi ce este al tău"*, se dă de înţeles că şi acelor robi pizmaşi şi cârtitori, Dumnezeu le-a dat o plată. Dar înţelesul duhovnicesc al parabolei este că muncitorii de acest fel nu vor primi nicio plată. Căci aceşti lucrători reprezintă caracterele pizmaşe şi egoiste, care vor fi pedepsite dacă rămân în starea aceasta, oricât s-ar apropia ei de Dumnezeu cu o aparenţă de râvnă şi religiozitate. Dar această plată li se dă pizmaşilor conform cu dreptatea omenească, căci dreptatea omenească pretinde ca ei să nu fie lipsiţi de o plată pentru râvna şi osteneala lor, multă, puţină, câtă este. Totuşi, în ultimul verset, al 16-lea, lucrurile se limpezesc bine. Căci în cuvintele acestui verset, Domnul arată că astfel de oameni, care au lucrat şi au trăit aici pe pământ, ca

oameni evlavioşi şi credincioşi lui Dumnezeu, dar nu s-au dezbărat de pizmă şi egoism, chiar dacă îşi vor primi plata, chiar dacă aici pe pământ se vor bucura de cinste şi bunăvoinţă, aceasta nu le va fi de niciun folos, câtă vreme nu îşi vor fi slobozit sufletele de cele două patimi şi nu vor fi dobândit smerenia şi dragostea.

Căci judecata dreptului Judecător ne rezervă următoarea mare surpriză: *„Cei dintâi vor fi cei de pe urmă, iar cei de pe urmă vor fi cei dintâi"*. Pentru că mulţi au fost chemaţi de Dumnezeu la lucrarea cea mare a mântuirii, dar puţini s-au dovedit a fi aleşi. Aceste cuvinte ale Domnului se aplicau mai întâi Iudeilor. Căci pe ei, dintre toate popoarele, Dumnezeu i-a chemat mai întâi la adevărata religie. Ei erau consideraţi primul şi singurul popor al lui Dumnezeu. Dar s-au arătat codaşi, au rămas în afara Bisericii lui Hristos. Pentru că aveau obiceiul să cugete despre cele înalte, că ei au întâietatea absolută, ca fii ai lui Avraam, şi ca popor al lui Dumnezeu, pe care L-a adorat timp de atâtea veacuri, au drepturi mai mari. De aceea n-au vrut să se smerească şi să primească mântuirea, care le-a fost oferită prin Hristos. Pe când, dimpotrivă, neamurile închinătoare de idoli, care au fost chemate cele din urmă şi au primit mântuirea prin Hristos, s-au dovedit a fi mai întâi în împărăţia cea nouă, adică în Biserica creştină. Mulţi dintre noi, creştinii, am fost chemaţi la viaţa religioasă din fragedă copilărie şi am trăit un şir de ani, părând plini de evlavie şi virtuoşi. Dar dacă nu ne-am format în sufletul nostru hotărârea să ne naştem din nou, dacă mărginim evlavia la aplicarea – fie şi în amănunt – a datoriilor exterioare ale religiei şi la tipic, dacă nu ne slobozim sufletele de egoism şi de pizmă, atunci vom fi cei din urmă şi nevrednici de a trăi împreună cu Dumnezeul dragostei, în veac. Iar alţii, care au trăit departe de Dumnezeu, dar de îndată ce au cunoscut adevărul, s-au pocăit din inimă şi şi-au lucrat cu smerenie mântuirea, vor fi primiţi în împărăţia cerurilor. Vor răsări acolo ca nişte stele de primă mărime, ca nişte oameni care au fost aici neînsemnaţi şi necunoscuţi, dar au fost nişte creştini adevăraţi. Iar aceştia vor face

de ruşine pe alţii, care, prin aparenţa exterioară de religiozitate, au reuşit să-i înşele pe oameni şi să apară ca cei dintâi.

Domnul însuşi explică motivul pentru care va fi aşa. Căci *„Mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi"*. Dumnezeu a chemat la viaţa creştină şi la mântuire o mulţime fără număr de oameni. Şi mulţi au primit chemarea aceasta, s-au botezat şi au mers o bucată de vreme pe calea virtuţii creştine. Dar apoi, amestecul cu păcatele inimii pe care le-au săvârşit, au hrănit în sufletul lor egoismul şi pizma. De aceea, zice Domnul, că puţini se vor dovedi aleşi, creştini adevăraţi, vrednici de plata cea mare şi de acea fericire unică, de a trăi veşnic cu Dumnezeu.

Având în vedere aceste ultime cuvinte ale Domnului, Sfântul Ioan cel cu gura aurită zice: *„De aceea vă rog şi vă implor, să luăm asupra noastră râvna şi pornirea de a fi statornici în credinţa cea dreaptă, şi să trăim o viaţă plăcută lui Dumnezeu. Căci dacă nu reuşim să avem o viaţă vrednică de credinţa noastră, vom primi cea mai mare pedeapsă"*. Nu ne este de niciun folos numai faptul că ne-am botezat, că ne numim creştini, că mergem, din obişnuinţă, să primim Sfintele Taine, nici faptul că părem a fi evlavioşi, dacă întreaga noastră viaţă nu s-a adăpat cu virtutea şi dacă toate gândurile, simţirile şi faptele noastre nu izvorăsc din dragoste. Nu ne va fi de folos păzirea credinţei creştine până la sfârşitul vieţii, dacă nu dobândim şi nu păzim până la sfârşit smerita cugetare, supunerea absolută faţă de voia lui Dumnezeu şi nu ne lepădăm de orice pretenţie, încredinţându-ne cu toată simplitatea sufletului lui Dumnezeu. Căci numai El singur poate să rânduiască lucrul şi locul de muncă pentru fiecare, după sfânta Lui dreptate.

PARABOLA DATORNICULUI NEMILOSTIV SAU A CELOR DOI DATORNICI

(*Mt* 18, 23-35)

Una dintre cele mai mari virtuţi ale adevăratului creştin, unul dintre semnele exterioare ale caracterului creştin este resemnarea. Nu putem să ne închipuim un creştin care să nu fie gata să ierte orice greşeală, orice răzvrătire, orice nedreptate, pe care i-ar fi făcut-o aproapele său. Nu putem avea raporturi paşnice cu aproapele nostru, fie el membru al familiei noastre şi al societăţii – dacă nu ne vom lăsa stăpâniţi de resemnare, adică dacă nu vom ierta din inimă pe altul.

Domnul a dat acestei virtuţi o mare importanţă. Şi, de aceea, a vorbit despre aceasta în renumita Sa Predică de pe Munte, dar a învăţat despre această virtute şi în chip personal, parabola cu datornicul cel milostiv, care datora zece mii de talanţi.

O întrebare a lui Petru a dat Domnului prilejul să rostească această parabolă. Petru a întrebat: *„Doamne de câte ori voi ierta pe*

fratele meu, când îmi greşeşte. Până de şapte ori?" (v. 21). Petru nu uitase predica Domnului despre iertare, pe care o ţinuse pe Muntele Galileii. Se pare chiar că i-a făcut o impresie deosebită faptul că în rugăciunea aceea atât de scurtă, care se numeşte *„Rugăciune Domnească"*, Domnul a pus o măsură stabilă şi limpede, de care depinde iertarea păcatelor noastre. A hotărât, să zicem: *„Şi ne iartă nouă, greşelile noastre, precum iertăm şi noi greşiţilor noştri"*. Este ca şi cum ar fi atras atenţia oricărui creştin, mai întâi de toate, asupra făgăduinţei pe care o dă el lui Dumnezeu, că va ierta şi el fraţilor săi. Fiindcă la sfârşitul rugăciunii Domnul repetă că *„dacă veţi ierta oamenilor greşelile lor, şi Tatăl cel ceresc vă va ierta vouă greşelile voastre; dar dacă nu veţi ierta voi pe alţii, nici Tatăl vostru cel ceresc nu vă va ierta"* (*Mt* 6, 12, 14-15). Aşadar Petru a primit cu tot sufletul învăţătura că nu trebuie să aibă ură împotriva aproapelui, nici să caute răzbunare pentru nedreptatea pe care i-a făcut-o acela, ci să uite toate şi să-l considere pe aproapele ca pe un prieten.

Totuşi Petru îşi închipuia că şi în iertare este o limită. Şi de aceea întreabă: *„Doamne, de câte ori se cuvine să iert pe fratele meu, aproapele meu, care mi-a greşit sau m-a nedreptăţit"*; este de-ajuns să-l iert până de şapte ori. Iar când a zis *„de şapte ori"*, Petru nu se gândea să ierte de şapte ori pe zi, ci de şapte ori în toată viaţa lui. Căci Petru, care încă nu se născuse din nou, de la Duhul Sfânt, îşi închipuia că, iertând de şapte ori, face o faptă măreaţă, arată un suflet nobil. El avea de altfel sub ochi pe grecii care considerau o virtute binefacerile către prieteni şi răzbunarea către duşmani. Iar compatrioţii lui Petru, iudeii, aveau ca lege răzbunarea şi rabinii înşişi învăţau poporul să ierte numai de trei ori. Aşadar, Petru socotea că este mai presus de greci şi de iudei, dacă iartă până de şapte ori.

Domnul însă, ca să-l înveţe şi pe Petru şi toată lumea nouă morală cerească şi dumnezeiască, pe care a adus-o pe pământ, i-a răspuns lui Petru; *„Nu zic să ierţi până de şapte ori, ci până de şaptezeci de ori câte şapte"* (v. 22). Răspunsul acesta era ca şi cum

i-ar fi zis: Să nu ţii socoteli, să nu te mărgineşti la un număr anumit pentru iertare, gândind că, dacă treci de acel număr, ai dreptul la răzbunare de aici înainte. Ci iartă întotdeauna, fără hotar. Dacă ierţi întotdeauna, nu-ţi pierzi dreptul tău, ci îţi împlineşti datoria, îţi slujeşti propriul interes şi imiţi pe însuşi Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur zice: *„pentru ca nu cumva Petru să creadă că Domnul i-a pus o sarcină prea mare, cu iertarea continuă, a adăugat parabola în care arată că iertarea nu este o îndatorire grea, nu este greu de împlinit, ci foarte uşoară; de aceea Domnul pune la mijloc propria Sa iubire de oameni, ca tu să înveţi, că dacă ierţi mereu toate greşelile, fără excepţie, ale aproapelui, eşti ca o picătură de apă, în faţa mării nemărginite. Atât de mică este iubirea ta de oameni, în comparaţie cu iubirea de oameni a lui Dumnezeu"*.

Milostivirea minunată a împăratului către robul dator. Parabola arată că Împărăţia Cerurilor, adică Biserica lui Hristos, pe care o alcătuim noi, creştinii, se aseamănă cu un împărat. Domnul zice: *„De aceea Împărăţia Cerurilor este asemenea unui împărat"*.

De ce? Tocmai ca să aflaţi voi că trebuie să iertaţi întotdeauna şi fără umăr pe fratele vostru. Iar blândeţea şi nerăutatea împăratului este tratată tocmai în clipa când *„a vrut să facă socoteală cu robii săi"* (v. 23). Când a vrut adică să ceară robilor săi socoteală de felul cum erau administrate averile sale.

Socoteala și datoria

Cititorul înţelege cu uşurinţă că împăratul cel iubitor de oameni din parabolă este Dumnezeu Însuşi iar robii, care administrează bunurile Lui, şi sunt îndatoraţi să se supună poruncilor Lui, suntem noi oamenii, noi creştinii, care vom da socoteală de felul cum am chivernisit averea Stăpânului. Dumnezeu ne va cere socoteală şi ne cere socoteală de felul cum am chivernisit darurile sale, ori de câte ori conştiinţa mărturiseşte împotriva noastră ori ne mustră, pentru toată fapta noastră potrivnică voinţei lui Dumnezeu. Ne cere

Dumnezeu socoteală, când nu luăm în seamă glasul conştiinţei, acest crainic al Lui, prin care ne cheamă la judecată. Dacă nu ascultăm de conştiinţă, atunci Dumnezeu trimite alţi crainici, trimite bolile, primejdia de moarte, necazurile, încercările din viaţa noastră, atâtea şi atâtea alte mijloace, prin care ne forţează să ne înfăţişăm înaintea Sa, pentru a da socoteală. Ne cere Dumnezeu socoteală ori de câte ori ascultăm în Biserică Sfânta Evanghelie sau predicarea cuvântului lui Dumnezeu, care ne pun în faţă păcatele noastre. Tot aşa, a cerut Dumnezeu socoteală regelui David, care păcătuise, prin procurorul Natan, Ninivitenilor prin Iona şi Iudeilor prin Ioan Botezătorul.

Şi iată: *„Începând el socoteala, i-au adus lui pe un datornic, care datora zece mii de talanţi”* (v. 24). Când împăratul a început să ceară socoteală robilor săi, i-au adus pe unul care era dator cu zece mii de talanţi. L-au adus cu sila, căci de bunăvoie n-ar fi venit. De ce era această datorie?

Orice încălcare a legii lui Dumnezeu, orice păcat al omului este o datorie, pe care o contractează el faţă de Dumnezeu. Această datorie nu se aseamănă cu cea pe care o face omul când împrumuţi bani sau lucruri de la un alt om, pe care el o poate plăti, stingând datoria prin plata sumei împrumutate, ori prin înapoierea lucrurilor împrumutate. Datoria către Dumnezeu este nelimitată, preaînaltă, mare şi incalculabilă. Este o datorie pe care omul nu o poate nicidecum plăti. Observaţi că în parabolă primul orb pe care l-au adus înaintea împăratului era dator cu zece mii de talanţi, o sumă colosală. Zece mii de talanţi valorează două milioane trei sute zece mii lire sterline. Şi am spus că datoria aceasta sunt păcatele noastre. Dar sunt ele atât de multe şi de mari? Desigur că da. Fiindcă Dumnezeu Se îngreţoşează şi are silă de păcat, chiar şi de cel mai mititel. Şi dacă robul acela care nu a înmulţit talantul, dar nici nu l-a întrebuinţat la rele, a fost osândit, închipuiţi-vă cât este de mare datoria şi sarcina aceluia care întrebuinţează rău talantul, făcând păcate.

Datoria este apoi mare şi din pricina mulţimii păcatelor pe care le facem. Creştinul care cunoaşte legea lui Dumnezeu şi îşi

cercetează cu amănunţime cugetul, se poate convinge câtă este mulţimea păcatelor sale, când îşi numără păcatele, fie şi dintr-o singură zi, dar cu atât mai mult, când cercetează păcatele dintr-o săptămână, dintr-o lună, dintr-un an, din vârsta copilăriei, până în vremea de acum. Este de-ajuns să se gândească omul că veninul păcatului a inundat în întregime fiinţa lui. Din clipa în care se deşteaptă dimineaţa şi până când adoarme seara, el îşi îndreaptă orice mădular al trupului şi orice putere a sufletului nu atât spre lucrul lui Dumnezeu, ci mai mult în scopuri nelegiuite. Limba mai mult vorbeşte de rău, minte, osândeşte, pârăşte, cleveteşte, dar foarte puţin se roagă şi foarte rar sfătuieşte şi învaţă pe aproapele. Ochiul priveşte mai mult din curiozitate şi spre lucruri imorale, privind ca să furăm şi să lăcomim, dar prea puţin observăm cu ochii lucrul lui Dumnezeu, prea puţin citim legea Lui, prea puţin căutăm adevărul. Cu mintea şi cu trezvia şi cu celelalte capacităţi ale noastre urmăm mai mult viclenia, căutând să ne fie nouă uşor şi bine, decât să ne desfatăm cu adevărul şi cu virtutea, cunoştinţele ştiinţei şi ştiinţifice la întrebuinţarea mai mult spre paguba oamenilor, poziţia noastră socială şi funcţia, mai mult pentru satisfacerea vanităţii. Aşadar, dacă creştinul cercetează toate până la cel mai mic cuvinţel – fiindcă pentru orice cuvânt grăit în deşert va da socoteală la ziua judecăţii (*Mt* 12, 36), – atunci va zice împreună cu David: *„înconjuratu-m-au dureri fără de număr şi fărădelegile mele s-au înmulţit mai mult decât perii capului meu"* (*Ps* 39, 16-17).

Şi datornicii cu o datorie atât de mare de păcate nu sunt unul doi. *„Toţi au greşit şi au fost lipsiţi de slava lui Dumnezeu"* (*Rom* 3, 23). Toţi suntem îndatoraţi în persoana datornicului din parabolă, noi toţi suntem cuprinşi în acel datornic. Să nu ni se pară ceva extraordinar. Fiecare să-şi arunce ochii împrejur şi să vadă că are dreptate proorocul Osea, când zice: *„Toţi jură strâmb, mint, ucid fură şi desfrânează, săvârşesc fapte silnice şi sângele se amestecă cu sânge"*.

Neputând să plătească, robul roagă pe stăpân de amânare. Este natural că o datorie atât de mare nimeni n-o poate plăti. De

aceea parabola spune despre robul dator: *„Neavând el cu ce plăti stăpânul lui a poruncit să-l vândă pe el, şi pe soţia lui şi pe copii şi toate ale lui a poruncit să-l vândă pe el, şi pe soţia lui şi pe copii şi toate câte le avea, ca să întoarcă datoria"* (v. 25). Deoarece robul nu avea cu ce să plătească datoria, stăpânul său a poruncit să fie vândut el şi familia sa şi tot ce avea, pentru ca să întoarcă datoria.

Înţelesul duhovnicesc al versetului acestuia este că omul nicidecum nu poate să-şi plătească datoria, nici pentru cel mai mic păcat. Căci Dumnezeu, Căruia îi greşeşte omul şi pe Care Îl jigneşte prin păcat, are o importanţă nemărginită şi, prin urmare, doar o plată de importanţă nemărginită ar putea să-I dea satisfacţie. Iar această importanţă o are numai Hristos. De aceea nici aurul, nici argintul, nici toate metalele preţioase de pe pământ, nici vreo altă persoană nu poate să şteargă păcatul făcut de om, fără numai sângele jertfei lui Hristos, care se aduce pentru fiecare om credincios în Domnul, care se căieşte de păcatele sale (cf. I *Petru* 1, 18-19). Dar pentru ce zice parabola că stăpânul robului a poruncit să-l vândă împreună cu familia sa? Înţelesul duhovnicesc este că, oricât s-ar jertfi omul şi ar vinde toate ale sale, totuşi nu poate stinge datoria păcatelor lui. S-a mai spus acest lucru şi ca să înţeleagă că Dumnezeu judecă încălcarea poruncilor Sale cu toată dreptatea, ca să înţelegem cât este de tristă şi rea starea în care ne aduce păcatul; prin păcat omul se face rob al patimilor, rob al iadului şi al morţii. El pierde definitiv orice lucru care ar putea să-i dea mulţumire şi odihnă, pierde orice persoane cu care are legături strânse, precum datornicii din vremea Domnului pierdeau şi avere şi soţie şi copii, din pricina datoriilor. Şi mai înspăimântător este faptul că această osândă va dura „până va întoarce toată datoria", zice parabola. Dar fiindcă datoria păcatului este imposibil de plătit, deoarece omul nepocăit nu poate satisface dreptatea dumnezeiască, înseamnă că osânda este veşnică!

Abia acum înţelese robul din parabolă, cât de îngrozitoare sunt urmările datoriei. Şi iată: *„Căzând deci robul, i s-a închinat lui*

zicând: Doamne, dă-mi o amânare și îți voi întoarce toată datoria" (v. 26). Robul știa desigur și înainte că datora o sumă atât de mare, încât nici cu amânare nu ar fi putut s-o plătească, dar fiindcă stăpânul nu-i ceruse banii până atunci, nu-și făcuse nici robul nicio grijă, dar acum, când a auzit amenințarea cea îngrozitoare, și-a plecat genunchii cu multă stăruință și supunere și s-a rugat de domnul său săi dea o amânare, fagăduindu-i că-i va plăti toată datoria.

Cine nu vede în purtarea robului din parabolă purtarea oricărui om păcătos? Cei ce au făcut păcate multe și mari sunt cu totul nepăsători și n-au nici cea mai mică râvnă spre pocăință. Dar când Dumnezeu îi cheamă pe nepregătite, să dea socoteală, când o boală sau o primejdie vădită amenință să-i ducă în fața Marelui Judecător, atunci abia înțeleg, sunt cuprinși de frică, cad înaintea lui Dumnezeu și Îl roagă să-i mântuiască. Exemplul lui Faraon, Ahav, Manase, Simon Magul și Felix, despre care ne vorbește Scriptura, dovedește acest adevăr. Dar vedem și astăzi oameni, care atunci când urmează să fie dată pe față lenevirea lor, când boala sau moartea se apropie, se întristează, cuprinși de acea falsă pocăință, plâng și făgăduiesc lui Dumnezeu câte în lună și în stele... Vine un ceas în care omul, oricât ar fi el de trufaș și nesupus, își pleacă privirile cele trufașe, își zdrobește egoismul și cade înaintea majestății divine, rugându-se jalnic.

Deci robul din parabolă nu-și tăgăduiește datoria și cere o primă amânare, cere stăpânului său să-l aștepte, să-l păsuiască. Răbdarea și marea dragoste a lui Dumnezeu, care ne lasă în viața aceasta ca să ne pocăim și să ștergem datoria cea mare a păcatului, este cea mai mare binefacere din partea Sa. Ba poate să schimbe tot viitorul nostru și să ne ducă în rai. Dacă însă noi n-o întrebuințăm pentru pocăință, o facem nefolositoare și netrebnică, așa cum nefolositoare este și amânarea, pentru datornicul care nu vrea să-și plătească datoria nicidecum. Cât sunt de înfricoșătoare cuvintele lui Pavel pe care le-a scris despre această problemă romanilor (2, 3-7)!

Apoi robul făgăduieşte achitarea. Ba mai mult, achitarea întregii datorii: *„îţi voi plăti totul"*, zice el, pe când în realitate: *„el nu avea cu ce să plătească"*, nu avea niciun ban, era dator vândut. Acest fenomen se întâlneşte adesea. Oameni, care în nicio împrejurare a vieţii lor nu se gândesc să păzească vreo poruncă a lui Dumnezeu, nici să-şi schimbe cât de puţin obiceiurile lor păcătoase când se iveşte vreo primejdie, dau făgăduinţe în gura mare, iau dispoziţii mari, pe care nu vor putea niciodată să le îndeplinească, pentru că ei încă nu au înţeles ce este păcatul, care este poziţia lor faţă de Dumnezeu, şi nu sunt conştienţi că nu pot satisface pe Dumnezeu cu dispoziţiile luate şi cu vorbe goale.

Mila cea mare

Dar ce comoară de bunătăţi şi milă ne descoperă acum parabola! Robul a cerut o amânare *„dar stăpânul robului aceluia, milostivindu-se, l-a slobozit şi l-a iertat"* (v. 27). Adică i-a dat, nu numai o amânare, ci – lucru paradoxal şi neaşteptat – a rupt înscrisul datoriei şi a slobozit pe rob! Ce dărnicie şi ce nobleţe sufletească! Ia aminte acum, cititorule. Fiindcă fiecare cuvânt al acestui verset are un înţeles foarte important. Stăpânul cel inimos, care iartă datoria, este preabunul Dumnezeu, care stă gata să-şi reverse mila lui îmbelşugată atunci când creştinul recunoaşte şi îşi mărturiseşte păcatele lui, când dovedeşte pornirea de a-şi plăti datoria. Dumnezeu face această lucrare nobilă, iartă datoria cea mare a păcatelor noastre, prin milostivirea Lui cea mare. Acest lucru îl exprimă parabola prin cuvintele *„milostivindu-se stăpânul acelui rob"*. Dar, din marea milostivire, din marea Lui nerăutate a trimis Dumnezeu pe Fiul său Unul-Născut *„ca să dea poporului Său cunoştinţa mântuirii, prin iertarea păcatelor lor, cu milă mare"* (*Lc* 1, 77-78). Dumnezeu s-a milostivit spre omenirea întreagă şi a trimis pe Fiul Său, ca s-o mântuiască din osânda cea veşnică. Iar acum se milostiveşte în parte de fiecare păcătos, care crede în Hristos şi

simte povara păcatelor sale, căutând să afle milă, prin Hristos.

Deşi era mare datoria acelui om, totuşi i-a iertat-o şi l-a încredinţat că *„toată datoria ţi-am iertat-o"* (v. 32). Te-am absolvit de toată acea mare datorie. Şi iarăşi, după cuvintele acestei parabole, aflăm că oricât de mari şi felurite ne-ar fi păcatele, Domnul cel milostiv le iartă şi le şterge pe toate. El face tocmai invers decât noi oamenii, care întindem mâna când avem de primit, pe când Dumnezeu se bucură numai atunci, când poate să dăruiască din belşug mila Sa.

Dar deoarece este atât de milostiv, încât ne dă cu mult mai jnult decât cerem noi, robii Săi, atunci pentru ce este prezentat în parabolă, poruncind să fie vândut robul şi familia sa? Oare această hotărâre nu dovedeşte uscăciune de suflet? Iată o nedumerire care cere să fie lămurită.

Ameninţarea cu vinderea nu provine din răutate, ci cu totul dimpotrivă, provine din multă bunătate şi iubire. Căci acea ameninţare a arătat robului cât de mare îi era datoria pe care o avea. Ameninţările legii dumnezeieşti şi necazurile provizorii, pe care Dumnezeu le trimite în viaţa aceasta, îi arată omului păcătos cât de îngrozitoare şi rea este starea de păcat, din care Dumnezeu caută, cu bunătatea Lui, să-L scape. Un medic, când îl iubeşte pe pacient şi îl salvează de la moarte? Atunci când îi ascunde boala şi îl lasă fără grijă, necunoscându-şi starea, până ce boala progresează şi-i aduce moartea? Sau atunci când îi expune toate consecinţele bolii şi se foloseşte de cauterizare şi pregăteşte bisturiul, ca să convingă pe bolnavul cel neglijent şi prost dispus de gravitatea bolii? Şi astfel să-l silească să ia măsuri în vederea tratamentului? Desigur că medicul salvează bolnavul în al doilea fel. Însă şi Dumnezeu face acelaşi lucru: adesea ne informează dinainte prin Evanghelia Sa, despre pedeapsa cea veşnică şi focul cel nestins şi viermele neadormit. Aceste cuvinte par multora îngrozitoare aşa zicând contrare bunătăţii lui Dumnezeu, dar tocmai ele dovedesc multa Lui bunătate. Ne dă de veste dinainte şi prin ameninţări

cu fapta, nenorociri şi cataclisme, ne face să nu ajungem la acea pedeapsă îngrozitoare şi nesfârşită, ci să înţelegem ce răutate mare este păcatul, pe care mulţi îl socotesc o glumă. Când Dumnezeu însă îi cercetează, cu boli şi necazuri, atunci îşi revizuiesc părerile, se grăbesc să se pocăiască şi se întorc spre mila lui Dumnezeu, ca să afle mântuire. Iată ce scop are ameninţarea din parabolă.

În sfârşit, prin cuvântul: *„L-a slobozit pe el"*, noi înţelegem că păcatul este o robie, o întemniţare. O sclavie, din care numai Dumnezeu poate să elibereze pe omul păcătos. *„Cel ce face păcatul este rob păcatului"*, ne încredinţează, cu altă împrejurare, Domnul. Şi adaugă că: *„dacă Fiul lui Dumnezeu ne va elibera, vom fi liberi"* (*In* 8, 34-36). Iar acest adevăr, că păcatul este o robie jalnică, îl dovedeşte şi realitatea. Iar cei ce au avut fericirea să scape, prin pocăinţă, la Hristos şi să fie eliberaţi de păcat, aceia cunosc adevărata libertate şi îşi dau seama de minunata milostivire, de marea milă a lui Dumnezeu.

Nemilostivirea datornicului

După acea minunată milostivire a împăratului, după acea mare nerăutate atât de plăcută şi de mângâietoare, pe care Domnul a zugrăvit-o până la acest punct al parabolei, ce jalnică ţinere de minte a răului, ce inimă nemilostivă uscată şi neagră de ură, ne arată Domnul în urmarea parabolei! Urmăreşte, cititorule, zugrăvirea din această parte a parabolei, atât de tristă, dar atât de deplină de învăţăminte.

Întâlnirea cu tovarăşul de robie şi scena răutăţii.

„Ieşind robul acela, a aflat pe un tovarăş al său de robie, care îi datora o sută de dinari. Şi apucându-l, îl sugruma, spunând: restituie-mi ceea ce îmi datorezi" (v. 28). Primul cuvânt cu care Domnul începe să descrie purtarea datornicului milostiv, care are un înţeles special. Un rob smerit şi credincios, niciodată nu uită binefacerile stăpânului său, oricât timp ar trece la mijloc, dar aici, nu au trecut decât câteva

clipe, de când a fost săvârşită această faptă mişcătoare de milostivire din partea stăpânului. Şi iată o scenă cu totul contrară, o scenă de milostivire începe să se petreacă: de îndată ce robul a părăsit pragul uşii stăpânului, de îndată ce a fost eliberat de marea datorie şi de lanţurile robiei, în loc să mediteze în mintea lui hotărârea atât de binefăcătoare a stăpânului său, – zice Sfântul Ioan Gură de Aur, – el schimbă darul într-o răutate jalnică. Dumnezeu îi trimite, îndată după neaşteptata binefacere, pe un confrate al său, ca să-şi arate către acest confrate primul semn al recunoştinţei, pe care ar fi trebuit s-o aibă datornicul liberat faţă de stăpânul care l-a iertat. Dar vai! În loc să se poarte cu confratele său binevoitor, el îl prinde de gât şi îi cere mica datorie cu care acesta îi era dator. Aşadar, cât de curând a uitat el marea binefacere de care avusese parte!

Cât era însă de mare datoria pe care o avea confratele său? Dacă ar fi fost o sumă importantă, fie ea chiar mai mică decât suma de care fusese el iertat, s-ar părea că acest rob ar fi avut o oarecare îndreptăţire. Dar ce nimic? O sută de dinari era, faţă de cei zece mii de talanţi, o sumă de nimic şi ridicolă, încât el însuşi se sfieşte să spună, cât e de mică, de aceea şi zice: *„Dă-mi înapoi ceea ce îmi datorezi"*, vrând să dea impresia că datoria era mai mare, decât era de fapt.

Dar oare robul acesta nemilostiv nu procedează cel puţin cu nobleţe şi blândeţe? Din nefericire, nici vorbă de aşa ceva. Cum l-a întâlnit pe confratele său *„l-a apucat pe el sugrumându-l"*, l-a prins şi l-a strâns într-un fel de nesuferit, cerându-i să-i plătească pe loc datoria. Dacă stăpânul lui l-ar fi aruncat în închisoare, dacă ar fi suferit chinuri pentru datoria cu care era dator domnului său, poate ar fi avut oarecare scuză pentru asprimea purtării lui. Acum însă, cum să se îndreptăţească? Nicidecum nu-i putem găsi scuză. Suferinţele şi nevoile nu-l fac pe om violent şi rău. Ele mai curând îl înmoaie. Violent îl face pe om trufia, pomenirea răului, îndreptăţirea. Un om, mai cu seamă când crede că este în dreptul său, consideră faptă bărbătească să-şi ceară dreptul cu violenţă şi cu

asprime; el nu înţelege că purtându-se în felul acesta, nu dă dovadă de bărbăţie, ci de înrobire la patimi şi de lipsă de curaj.

Poate cititorul crede că acel confrate dator s-a purtat necuviincios cu cel căruia îi datora, când acesta i-a cerut achitarea datoriei; şi de aceea cel căruia îi datora a recurs la violenţă, dar parabola dezleagă şi această nedumerire. Iată ce zice mai departe: *„Deci căzând tovarăşul de robie la picioarele sale, îl ruga pe el zicând: îngăduie-mi şi îţi voi plăti tot"* (v. 29). Cu toate că datornicul, ca şi cel căruia îi datora, era orb, ei erau deci confraţi în robie şi nu îi despărţea rangul, totuşi acest lucru nu a împiedicat pe datornic să cadă la picioarele confratelui său şi să-l roage fierbinte să-i dea o păsuire pentru plata datoriei. Ba mai mult: foloseşte, pentru o datorie neînsemnată aceleaşi cuvinte pe care le foloseşte mai înainte cel căruia îi datora sau, pentru acea datorie imensă. Se smereşte, nu neagă datoria, nu cere să-i fie ştearsă. Cere numai o amânare. Dar în zadar. Nu simte vreun liman de scăpare, zice Sf. Ioan Gură de Aur, şi nici poziţia rugătoare nu-i aminteşte celui căruia îi datora iubirea de oameni a stăpânului lor comun. Iubirea aceasta a fost biruită de lăcomie, pomenirea răului şi viclenie. Ele l-au făcut mai rău decât o fiară, pentru că nu a vrut, ci l-a aruncat pe el în temniţă, până ce va plăti (v. 30). Ce răutate! L-a târât pe confratele său înaintea puterii de stat şi l-a aruncat în temniţă. A făcut aceasta cu toate că îl ruga atât de umilit, de parcă ar fi făcut cine ştie ce nelegiuire! Dar oare în închisoare fiind, putea să-şi plătească datoria? Nu. Putea să şi-o plătească numai dacă ar fi obţinut amânare. Atunci, pentru ce cel căruia îi datora l-a băgat în închisoare pe datornic? Ca să fie îndreptăţit, ca să-şi sature patima pomenirii de rău.

***

Unora li se va părea de necrezut o purtare atât de nemulţumitoare. Dacă cineva ne-ar chema să judecăm o astfel de nemilostivire, pe un astfel de om nemulţumitor l-am osândi

cu toată severitatea. Când proorocul Natan a povestit lui David nedreptatea pe care o făcuse bogatul, care avea mii de oi şi totuşi a luat mica oiţă a vecinului său, ca să ospăteze pe un prieten, David s-a mâniat de această nedreptate şi a zis: „Viu este Domnul, că bărbatul care a făcut aceasta este vrednic de moarte" (II *Regi* 16, 5). Dar această hotărâre avea să cadă pe capul lui David, fiindcă el însuşi era cel ce săvârşise nedreptatea. Adică o răpise pe soţia lui Urie. Acelaşi lucru se petrece însă şi cu noi. Trebuie să aflăm că robul din parabolă, care s-a arătat atât de nerecunoscător, pomenitor de rău, uscat şi pretenţios, nu este altcineva, decât noi toţi. Trebuie să înţelegem că fiecare dintre noi de îndată ce pierde conştiinţa milei şi a milostivirii lui Dumnezeu, care ne iartă cu atâta bunăvoinţă, devine uscat şi nemilostiv către ceilalţi oameni. Cât de îngăduitori suntem cu propriile noastre păcate, dar cât de aspri, neîngăduitori şi pomenitori de rău, faţă de păcatele altora!

Se întâmplă adeseori ca, în rugăciunea de dimineaţă, să făgăduim lui Dumnezeu *„şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri"*. Dar după vreun ceas abia, dacă soţia, fratele, slujitorul, aproapele, omul cel asemenea nouă ne greşeşte, imediat ne mâniem, ţipăm, ne înveninăm şi nu uităm greşeala lui. Ba mai mult, mergem şi la alţii ca să ne întărâte şi aceia, pentru ca patima să crească în noi, să ne robească şi să ne stăpânească. Se mai întâmplă încă ceva. S-a dus creştinul la duhovnic şi a fost dezlegat de povara păcatelor a primit iertarea şi s-a învrednicit să ia preacinstitele daruri, dumnezeiasca Cuminecătură. Dar poate o clipă a şi uitat toate acestea. Îşi uită interesul, îşi uită datoria de recunoştinţă, uită toate şi nu înţelege să ierte greşeala sau nedreptatea altuia. Noi am primit un ocean de milă, dar nu dăm aproape nicio picătură din el. Ne-am învrednicit să ne împrietenim cu Dumnezeu cel Preaînalt şi să primim iertarea de osânda cea înfricoşată, în care ne aruncase păcatul. Dar nu înţelegem să iertăm şi să întindem o mână prietenească şi paşnică aproapelui nostru, care ne-a greşit, ne-a nedreptăţit, ne-a ocărât. Aşadar, iată că nu

numai acel rob dintr-un ţinut îndepărtat a arătat atâta nemilostivire şi pomenire de rău, ci şi noi suntem la fel, iubite cititor.

Important lucru este însă că pricina vrăjmăşiei şi a pomenirii de rău faţă de alţii este un lucru de nimic, o bagatelă. Numai închipuirea noastră îi dă proporţii uriaşe. Preţuirea falsă, pe care o acordăm lumii prezente, este una dintre pricinile duşmăniei. De obicei urâm fiindcă dăm o importanţă mult prea mare averii şi intereselor materiale. Adeseori se întâmplă ca pentru avere să urâm pe fratele nostru. Nu numai să-l urâm, ci ajungem chiar să-l omorâm. Nu este aceasta nebunie şi prostie? Lucrul meu şi lucrul tău, aceste cuvinte blestemate, pe care satana le-a semănat, devin de obicei pricină de duşmănie, zice Sfântul Ioan Gură de Aur. Urâm şi duşmănim, fiindcă ne-a impus egoismul. Pentru că ceilalţi nu ne-au lăudat, după cum ne aşteptam noi, sau poate că nu ne-au dat cinstea care credem noi că ni se cuvine, sau oamenii nu s-au grăbit să se plece pretenţiilor noastre, nu s-au grăbit să ni se supună, şi să se unească cu părerea noastră atotînţeleaptă. Ci au avut îndrăzneala să ne contrazică: Auzi aici, ce îndrăzneală să aibă el ...! Nu ne convine şi ne cuprinde ura, când altul nu-i gata să se asocieze îndreptăţirii noastre, să ne lase câştig de cauză, să luăm noi vrednicia şi importanţa care i se cuveneau altuia, să ne ridicăm în stima altora! Şi, ce este mai rău, adeseori urâm din pricina ochiului nostru rău, prin care vedem un duşman în persoana celui mai bun prieten, răstălmăcind cele mai nevinovate vorbe şi fapte şi mişcări ale lui. Iată omule, de ce urăşti de obicei şi eşti pomenitor de rău, socotind cei o sută de dinari ai altuia ca mii şi zeci de mii. Pe când sutele de milioane pe care tu le datorezi lui Dumnezeu le treci cu vederea şi le dai uitării!

Se întâmplă adesea că, chiar dacă altul recunoaşte şi mărturiseşte că a greşit faţă de noi, se smereşte şi îşi cere iertare, noi rămânem aspri, neînduplecaţi şi nemilostivi. Noi duhovnicii auzim adesea acest cuvânt vast: Dar i-am cerut iertare şi i-am propus să-i dau satisfacţie şi n-a vrut deloc să mă primească. După

acestea toate, te mai îndoieşti, frate, că robul cel milostiv, din parabolă, ne reprezintă pe noi toţi? Există totuşi şi oameni care socotesc că parabola nu li se potriveşte, fiindcă la ei duşmănia este foarte îndreptăţită şi are temeiuri foarte bune şi fireşti. Au suferit o mare nedreptate, o bârfă îngrozitoare, au pierdut averea, şi-au pierdut casele, sprijinul, fratele. Au căzut, au rămas cu totul orfani, din pricina răutăţii altuia. Aceştia îţi spun: Cum să-l iert, când m-a lovit în inimă? Inima mea este de acum distrusă. Sărăcia l-a care m-a adus, lipsa soţiei, a părinţilor, îmi strigă la fiecare pas nenorocirea pe care mi-a pricinuit-o, şi îmi cer răzbunare. Aşadar, cum să-l iert?

Şi totuşi, creştine, rătăceşti când crezi că nedreptăţile pe care ţi le-a făcut altul, alcătuiesc o datorie de naştere, o datorie mare şi de neiertat. Greşeşti, fiindcă trebuie să înţelegi că tot ce ţi-a făcut altul, în asemănare cu cele cu care eşti tu dator lui Dumnezeu, sunt cei o sută de dinari faţă de cei zece mii de talanţi. Ia aminte la aceasta, cititorule. Fiindcă cei ce cred că datoria păcatelor este mică, nu ştiu încă ce se numeşte „păcat". Ei socotesc că încălcarea, chiar şi a celei mai mici porunci dumnezeieşti, nu este o datorie de nerezolvat. Ei nu înţeleg că *„plata păcatului este moartea"* (*Rom* 6, 23) Urmarea păcatului este moarte veşnică. Pe când paguba pe care ţi-a făcut-o altul, oricât ar fi ea de mare, nu îţi vatămă fiinţa umană, chiar dacă îţi pierzi fiul sau tatăl sau ţi s-a făcut un rău oricât de mare de orice natură, pe care tu îl socoteşti mare şi de nesuferit.

Nu, frate, inima ta nu este rănită atât de nedreptatea, pe care ţi-a făcut-o altul, cât de ura ta. Ura şi duşmănia te-au zgâriat şi ţi-au rănit inima, încât nu mai găseşti nicio linişte şi crezi că nu poţi ierta. Dar rana aceasta a inimii tale nu o poate vindeca nimic, în afară de iertare. Desigur leacurile niciodată nu sunt plăcute şi uşoare pentru bolnavi. Sunt însă absolut necesare pentru cel ce vrea să-şi recâştige sănătatea. Şi în ciuda greutăţii şi a neplăcerii pe care o are bolnavul, el trebuie să înghită leacurile. Şi iertarea este un leac neplăcut, pentru cel ce suferă de boala vrăjmăşiei şi

a urii. Iertarea nu-ţi este plăcută, nu că sufletul omului ar fi creat ca să urască, dimpotrivă este creat ca să iubească, dar păcatul în general, şi în special duşmănia, îndepărtează sufletul de la starea lui naturală fiziologică, îi zdruncină sănătatea, îi pricinuieşte atâta tulburare, încât îl face să pară sălbatic şi neîmblânzit. Ca să te convingi de aceste lucru, priveşte pe omul care ţine ura şi vrăjmăşia în sufletul său, cât suferă, cât îndură, cât se tulbură. Privirea lui este urâtă şi ameninţătoare. Înfăţişarea lui este îngrozitoare. Faţa îi este galbenă, gemete necunoscute îi apasă pieptul. Şerpi veninoşi îi înveninează sufletul. Dracii urâţi, care au intrat în nefericitul său suflet, nu-i lasă linişte, nici ziua, nici noaptea, nici în timpul lucrului, nici în timpul odihnei. Îl înrobesc şi îl aprind spre patima mâniei, cu gânduri mereu noi şi cu planuri de răzbunare, care îi tiranizează necontenit simţirea. Şi dracilor nu le ajunge necazul, nedreptatea şi paguba, pe care i le pricinuise omului. La acest necaz ei adaugă un altul, de nesuferit, neîmblânzit şi distrugător, necazul urii. Dimpotrivă, cât de liniştit, de odihnit şi de paşnic este sufletul şi viaţa celui nepomenitor de rău, care primeşte leacul greu al iertării, iertând mereu din inimă pe cei ce îi greşesc. Cu totul nepătimaş, Domnul cel nepomenitor de rău, a ascultat acuzaţia adusă de duşmanii Săi. Şi, lucru mai mare şi mai important, când era ţintuit pe cruce şi răbda dureri înfricoşate, nici chiar atunci nu şi-a găsit loc în sfântul său suflet, nici cea mai mică lipsă de dragoste. Şi El, de pe cruce, se ruga pentru răstignitorii Săi. Ce nedreptate mai mare şi ce durere mai îngrozitoare ar putea să existe, decât acelea, pe care oamenii i le-au făcut lui Hristos? Şi totuşi El n-a lăsat ura să-i rănească inima, ci dragostea a învins definitiv. Pentru ca cititorul să nu creadă că numai Hristos, ca Dumnezeu, a ştiut să ierte atâta, să afle că niciun creştin, vrednic de numele acesta, n-a existat vreodată, care să nu-şi fi împodobit sufletul cu nepomenirea de rău şi să nu-şi fi dovedit dragostea către vrăjmaşii săi. Pavel a fost prigonit necontenit, până la moarte, de iudeii cei de un neam cu el; şi totuşi se ruga lui Dumnezeu să fie pedepsit

el, pentru ca iudeii să poată fi mântuiţi. Întâiul mucenic Ştefan a fost lapidat şi ucis de iudei: şi totuşi s-a rugat lui Dumnezeu să le ierte lor păcatul acesta. Episcopul Amidei, Acachie, a vândut până şi vasele sfinte ca să răscumpere pe duşmanii creştinismului, când aceştia căzuseră în robie la străini. Creştinii din Alexandria au îngrijit pe prigonitorii lor bolnavi de holeră, mulţi aflându-şi moartea în această faptă, ca să-i mântuiască pe cei care, până mai ieri, căutau să chinuiască pe creştini. Sfântul Dionisie a ascuns şi a tăinuit pe ucigaşul fratelui său. Şi toţi adevăraţii creştini, care au trăsăturile lui Hristos întipărite în sufletul lor, au arătat o minunată nepomenire de rău şi o dragoste către vrăjmaşii lor. Ba mai mult, creştinii consideră pe duşmanii lor ca binefăcători, fiindcă aceştia le dau prilejul să-şi exercite virtutea nepomenirii de rău. Aşadar, creştine, vei mai zăbovi încă închipuindu-ţi că nu poţi ierta, pe câtă vreme iertând, nu numai că nu vei fi păgubit, ci îţi vei vindeca sufletul şi vei afla iertarea propriilor tale păcate? Cât suntem de nebuni, şi de nesocotiţi şi nefericiţi, când urâm şi nu putem vedea în ochi pe altul; pe când cu iertarea şi cu nepomenirea răului avem numai de câştigat. Câtă dreptate are Evanghelistul Ioan, care scrie că *„Cel ce urăşte pe fratele său este în întuneric şi umblă în întuneric şi nu vede unde merge, fiindcă întunericul a orbit ochii lui"* (*In.* 2, 11). Dar partea cea mai rea a neiertării este că ura şi duşmănia ne pregătesc şi pentru viaţa cealaltă chinuri şi durere. Acest lucru îl vom vedea acum, în restul parabolei.

Osânda pomenitorului de rău

Purtarea rea şi nemilostivă a robului faţă de confratele său a făcut desigur o foarte tristă impresie celorlalţi robi, care urmăriseră atât purtarea unuia cât şi a celuilalt dintre cei doi. *„Văzând ceilalţi robi cele întâmplate, s-au mâhnit foarte tare, şi mergând au spus domnului lor toate cele întâmplate"* (v. 31). În această împrejurare, observaţi cum s-au purtat ceilalţi robi. Când au văzut cele întâmplate, în loc

să osândească pe robul cel rău, să-l vorbească de rău şi să se mânie pe el, precum facem mulţi dintre noi, când vedem un lucru care nu-i la locul lui, cu totul dimpotrivă, robii ceilalţi s-au mâhnit foarte tare, din pricina purtării rele a unuia dintre ei. Da, când vei vedea greşind şi păcătuind pe un altul, se cuvine să te mâhneşti pentru el, nu să-l judeci, nici să discuţi cu alţii, nici să mârâi împotriva lui. Noi nu avem niciun drept să osândim pe ceilalţi oameni, care sunt robi ai lui Dumnezeu, ca şi noi. Acest drept îl are numai Stăpânul nostru, al robilor, adică Dumnezeu. De aceea şi ceilalţi robi din parabolă au raportat cele întâmplate stăpânului lor. I-au raportat domnului lor, nu numai fiindcă el trebuia să fie înştiinţat despre fapta acelui rob nemilostiv, ci şi fiindcă acel nefericit tovaraş al lor trebuia să capete un oarecare ajutor din partea lor. Aşadar, să ştim că ori de câte ori alţii ne nedreptăţesc, ne strâmtorează şi ne prigonesc, Dumnezeu află îndată acest lucru, fiindcă este pretutindeni de faţă şi fiindcă rugăciunile sfinţilor şi ale îngerilor Îl înştiinţează. Iar acum, să ascultăm judecata Domnului, care nu s-a mai purtat acum ca un creditor cu debitorul lui, ci ca un judecător care judecă o fărădelege.

Mustrarea și osânda

„Atunci stăpânul lui chemându-l i-a zis: rob rău şi viclean, eu ţi-am iertat toată acea datorie, fiindcă m-ai rugat" (v. 32). Îl numeşte rob viclean, fiindcă nemilostivirea, pomenirea de rău şi vrăjmăşia sunt viclenie şi răutate, vrednice de milă. Îl mustră amintindu-i câtă milă a avut stăpânul faţă de rob iertându-i acea datorie atât de mare. Şi totuşi robul n-a arătat niciun strop de milă faţă de tovarăşul său. Aşadar, stăpânul zice: ai primit o binefacere atât de mare de la mine. Acum ~~oare~~ *„nu se cuvenea să miluieşti şi tu pe tovarăşul tău, precum te-am miluit eu?"* (v. 33) Nu trebuia să urmezi şi tu iubirea mea de oameni şi nepomenirea mea de rău? Stăpânul zice: tu pe propria ta piele ei încercat cât este de tristă starea omului

când urmează să fie aruncat în temniţă pentru datorii. Ai încercat şi bucuria pe care ţi-a produs-o binefacerea mea neaşteptată, când ţi-am iertat datoria. Ai văzut pilda propriei mele nepomeniri de rău şi a nobleţei mele sufleteşti. Toate acestea ar fi trebuit să-ţi facă o impresie puternică şi neştearsă, ar fi trebuit să-ţi schimbe în întregime inima, să te facă milostiv, blând şi gata de iertare. În cele din urmă, cel mai elementar simţ al dreptăţii trebuia să te îndemne să nu faci altuia, ceea ce n-ai vrea să ţi se facă ţie.

La această mustrare atât de logică şi de dreaptă, robul cel rău nu a răspuns nimic. Amuţise. Nici nu-şi mărturiseşte greşeala, nici nu făgăduieşte să-şi îndrepte fapta cea nedreaptă. Nimic bun, ţine minte răul şi este stăpânit de patima urii. Şi de aceea „mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat călăilor, până îşi va plăti toată datoria" (v. 34) Adică stăpânul îşi anulează şi îşi retractează prima hotărâre, prin care li iertase datoria. Acum îl osândeşte şi îl dă chinuitorilor. Însă ia seama cititorule, ca să înţelegi ce învăţături importante conţine parabola în aceste cuvinte, prin care stăpânul osândeşte pe rob.

Este foarte adevărat şi dovedit că noi dobândim iertare şi slobozire desăvârşită de povara cea grea a păcatelor noastre, când cădem cu pocăinţă şi cu mărturisire la mila lui Dumnezeu, precum a făcut robul care datora zece mii de talanţi. A căzut la picioarele stăpânului său şi l-a rugat să-i fie milă. Dar această iertare numai atunci rămâne în fiinţă şi neschimbată, dacă după aceea, în toată viaţa noastră, noi rămânem credincioşi lui Dumnezeu şi supuşi voinţei Sale. Dacă ne facem blânzi, nepomenitori de rău, iubitori de vrăjmaşi, atunci iertarea rămâne în vigoare. Dacă, dimpotrivă, după ce am primit iertare de la Dumnezeu noi lăsăm să se sălăşluiască în sufletul nostru ura şi vrăjmăşia şi astfel lăsăm să învie omul cel vechi al păcatului, atunci şi Dumnezeu anulează şi întoarce hotărârea de iertare, pe care o dăduse. Aşadar, în cazul acesta, ne întoarcem iarăşi la starea de vinovăţie şi de osândă şi mânia lui Dumnezeu vine asupra noastră, şi mai îngrozitoare. Creştinul care are ură şi duşmănie este total despărţit de Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu

este numai dragoste şi nu are nicio legătură cu ura şi cu vrăjmăşia. Aşadar, dacă astăzi te-ai pocăit şi te-ai mărturisit şi te-ai împărtăşit cu Sfântul Trup şi sângele Domnului Hristos, iar mâine urăşti şi prinzi vrăjmăşie, neiertând din inimă, toate sunt zadarnice. Vei fi iarăşi pasibil de osânda veşnică, dacă nu-ţi schimbi purtarea, chiar dacă în celelalte privinţe eşti silitor, râvnitor, evlavios şi credincios, mărturisind pe Hristos cu îndrăzneală, dar dacă nu-ţi ierţi duşmanul, ci prinzi ură pe el, Hristos nu te primeşte. Nu ierţi, deci nu vei fi iertat. Te răzbuni pe aproapele tău; şi Dumnezeu se va răzbuna pe răutatea ta.

Prin Sfântul Evanghelist Ioan, Dumnezeu zice în chip lămurit: oricine urăşte pe fratele său este ucigaş de oameni; şi ştiţi că ucigaşii „nu au viaţă veşnică" (I *In* 3, 15). Şi mai jos, chiar în această parabolă zice că un astfel de om va fi dat chinuitorilor, adică îngerilor care împlinesc hotărârile Domnului. Acolo sărmanul om va fi chinuit, până când va întoarce întreaga lui datorie mare.

Dar oare va putea omul vreodată să-şi plătească datoria? Vai, este o datorie de neachitat, precum am mai spus. Cum ar putea un biet rob să plătească o datorie de zeci şi sute şi mii de talanţi? Dar este mult mai posibil ca omul să se slobozească de marea greutate a păcatelor, mai cu seamă dacă viaţa îi e pe sfârşite. Datoria păcatelor nu se poate plăti decât cu jertfa lui Hristos. Dar omul care urăşte, calcă în picioare şi se leapădă de jertfa lui Hristos, având o purtare potrivnică legii şi purtării lui Hristos, cum va putea să se slobozească de datorie?

Care este scopul parabolei? Domnul pecetluieşte parabola prin următoarele cuvinte, care îi arată mai bine scopul: *„Tot aşa vă va face Tatăl Meu cel din ceruri, dacă nu iertaţi fiecare din inimă fraţilor voştri greşelile lor"* (v. 35). Aici este toată esenţa parabolei şi de aceea apelăm acum în mod deosebit la atenţia cititorului.

Aşa vă va face Tatăl Meu, zice Domnul. Dacă purtarea lui Dumnezeu faţă de noi oamenii, cât trăim în viaţa aceasta, este părintească, blândă şi iubitoare, ca şi purtarea părinţilor faţă de

copiii lor, să nu credeţi că Dumnezeu îşi zădărniceşte dreptatea şi nu-şi arată puterea faţă de cei ce s-au arătat nevrednici să fie copiii Săi şi străini faţă de bunătatea şi iubirea Sa părintească. Pentru că Dumnezeu se arată aici atât de iubitor părinte, să nu credeţi că nu va face dreptate. Ci temeţi-vă mai bine de dreptatea Lui şi vă înfricoşaţi de mânia Lui. Precum aţi fost învăţaţi că se cuvine să-I spuneţi Tată şi simţiţi că sunteţi fiii Săi, tot aşa trebuie să învăţaţi a ierta greşelile fraţilor voştri, pentru ca Dumnezeu, Tatăl vostru, să vă ierte păcatele voastre, căci Îi sunteţi toţii fii.

Aşa se va purta Dumnezeu cu noi, cum s-a purtat stăpânul din parabolă cu robul cel rău şi viclean. Aceeaşi osândă îl aşteaptă pe creştinul care nu iartă. Dumnezeu, cel ce iartă desăvârşit şi şterge cu totul păcatele noastre, ne cere şi nouă iertare totală şi din inimă, faţă de ceilalţi oameni. Nu o iertare trasă de mânecă, silită, nu cu buzele. Ci o iertare din inimă. Căci mulţi, constrânşi, din silă, zic un pardon, dar Dumnezeu nu primeşte această iertare, deoarece inima nu a primit, nu s-a milostivit, şi n-a lăsat la o parte sentimentul urii, ca să pună în loc milostivirea şi dragostea. Aceasta este ideea fundamentală a religiei creştine. Creştinismul nu cere o schimbare exterioară, o pace exterioară, ci o schimbare lăuntrică desăvârşită şi o înnoire totală. Creştinismul nu vrea să schimbe numai purtarea din afară şi să statornicească o stare de neagresiune, faţă de aproapele. El vrea o schimbare desăvârşită a dispoziţiilor omului, o schimbare totală a inimii lui, pentru ca dintr-un izvor de ură, inima să devină izvor de dragoste, de blândeţe, de milă, chiar şi faţă de duşmani.

Dacă această schimbare nu se petrece, atunci *„aşa va face şi Tatăl cel ceresc"*, va da aceeaşi osândă. *„Judecata este nemilostivă pentru cel ce nu face milă"* (*Iac* 2, 13). Cititorule, ce-ţi alegi tu?

Vrei să rămâi lângă Dumnezeu, iertând, cu nădejdea sigură şi cu bucuria că vei trăi veşnic fericit, împreună cu Stăpânul tău? Atunci trebuie să ierţi şi să-l iubeşti şi tu pe aproapele tău; dacă dimpotrivă nu înţelegi că trebuie să ierţi ceva aproapelui, să nu te

aştepţi ca Dumnezeu să te ierte pe tine. Presupunem că eşti destul de treaz, ca să înţelegi care îţi este interesul. Interesul tău, atât pe pământ, cât şi în viaţa veşnică, îţi cere să ierţi pe fratele tău, ca să fi şi tu iertat, dacă ierţi, vei dobândi, aici o pace dulce, iar acolo, o fericire veşnică. Aşadar, iartă din inimă şi vei fi primit de îngeri cu inima deschisă şi vei afla deschise pentru tine braţele Tatălui tău celui din ceruri.

—

PARABOLA SAMARINEANULUI MILOSTIV

(*Lc* 10, 25-37)

Cu cât vremea înaintează şi cu cât lumea din jurul nostru se schimbă, cu atât adevărurile evanghelice, care au fost spuse cu mult mai mult de 20 veacuri în urmă, se dovedesc a fi tot noi, de tot împodobite cu strălucire atrăgătoare, într-atât încât ceea ce altă dată ne-a impresionat, acum răspândeşte raze. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu pilda Samarineanului milostiv. Creştinul care o citeşte cu seriozitate va afla fără îndoială o lumină mereu nouă, o putere nouă, o influenţă nouă asupra sufletului său, deşi adevărul central al povestirii rămâne mereu acelaşi.

Pilda Samarineanului milostiv, oricât de simplă ar fi ea, – căci o poate înţelege şi un copil, – conţine adevăruri atât de importante, încât ea este fără pereche. În mica ei povestire Domnul a cuprins, pe de o parte, cea mai bună legiuire cu privire la raporturile dintre om şi aproapele său, pe de altă parte, marea taină a iconomiei Celui întrupat. A cuprins iubirea fără de margini a lui Hristos, cel ce a coborât din ceruri, ca să ne mântuiască şi să ne povăţuiască spre

viaţa veşnică. Oare pot să existe pe lume chestiuni mai importante şi de un interes mai susţinut, decât aceste chestiuni?

Prima întrebare a învăţătorului de lege şi răspunsul lui Hristos.

Prilej ca să spună pilda Samarineanului a dat Domnului două întrebări ale unui învăţător de lege. Dintre aceste două întrebări, pe prima învăţătorul de lege a pus-o ca să ispitească pe Domnul. Pe a doua a pus-o fiindcă a fost silit să o pună. Iată prima întrebare: *„Un învăţător de lege s-a sculat ca să-L ispitească, spunând: Învăţătorule ce să fac ca să moştenesc viaţa veşnică?"* (v. 25) Pe vremea Domnului învăţătorul de lege nu era ceea ce numim noi astăzi avocat, dar nici nu se deosebea prea mult de un avocat. Învăţătorii de lege se numeau atunci cei ce se specializau în interpretarea legii lui Moise şi mai ales în tradiţiile iudaice, cărora le dădeau o mare importanţă. Deoarece legea lui Moise era o legiuire religioasă, şi totodată una politică, de aceea legiuitorul era totodată ceea ce este astăzi un teolog şi un avocat. Aceşti învăţători de lege, care se numeau şi cărturari, aparţineau mai cu seamă tagmei fariseilor. Aşadar un astfel de legiuitor, chip al ipocritului şi al pedantului, s-a apropiat de Domnul şi I-a pus o întrebare. A pus întrebarea, desigur nu că ar fi fost instruit, el care pretindea că ştie legea ca pe apă! – ci ca să vadă ce ştie Acela, pe Care poporul Îl socotea un mare învăţător. Ca să pună pe Hristos într-o situaţie de strâmtorare, prin întrebarea lui, sau ca să-L încurce, cum am spune noi astăzi. Şi astfel să-L umilească pe Hristos în faţa poporului şi să arate cu acest prilej cât de grozav este el în ştiinţa legii. A vrut să facă un lucru, asemănător cu ceea ce fac astăzi aşa numiţii avansaţi, care ispitesc pe cei evlavioşi şi virtuoşi, ca să arate cât de superiori sunt ei, cei avansaţi. Aşa fac şi unii care au parcurs Evanghelia, ca să găsească motive de combatere a religiei creştine în chiar textul evanghelic, dar se prind ei înşişi în mrejele Evangheliei, precum s-a întâmplat cu filosoful şi apologetul creştinismului Atenagoras. Înainte de a crede în Hristos, a citit Evanghelia, ca să găsească motiv de combatere a religiei creştine. Dar adevărul evanghelic a făcut o

impresie atât de adâncă în sufletul său, încât a crezut în Hristos. Din duşman al credinţei, a devenit un sprijinitor şi un apologet al creştinismului. Nu numai odată s-a întâmplat şi în zilele noastre să intre la predică oameni care au vrut să găsească motive de ironii şi care, auzind predica, s-au pocăit şi au devenit evlavioşi.

Fiindcă, dragii mei, Dumnezeu este un potrivnic cu care nu se poate lupta. El nu îngăduie ca adevărul Său să fie batjocorit; iar acel ce crede că poate să-şi bată joc de adevărul creştin este un nebun şi un nesocotit, precum nebun este şi cel ce crede că poate să înnegrească şi să murdărească soarele. Împotriva sabiei Duhului, care este *„cuvântul lui Dumnezeu"* (*Ef* 6, 17), chiar şi creierul omenesc cel mai subtil şi spiritul cel mai ascuţit, care ne pare nouă o lamă foarte ascuţită, este ca un pai subţire, fragil. Şi în această împrejurare învăţătorul de lege, cu duh amar şi ispititor, a venit desigur să biruiască; dar a fost umilit şi s-a convins în sufletul său că erau adevărate toate câte auzise din gura lui Hristos.

Ce să fac ca să moştenesc viaţa cea veşnică?

Iată întrebarea cea ispititoare a învăţătorului de lege. Aceeaşi întrebare a pus-o cu seriozitate şi tânărul bogat, dar el şi-a pierdut viaţa veşnică, din pricina iubirii de avuţie. Învăţătorul de lege şi-a pierdut-o din pricina lăudăroşeniei, a părerii înalte, pe care şi-o făcea despre înţelepciunea şi ştiinţa proprie. Întrebarea aceasta este foarte mare şi importantă. Întrebarea trebuie să fie centrul unor cercetări serioase şi al dorinţelor şi activităţii omului. Chestiunea vieţii veşnice învătătorul de lege o pune într-o dispoziţie sufletească de plâns şi într-un scop viclean şi subversiv. Este dureros să vezi şi astăzi oameni care se pretind culţi, vorbind cu uşurătate şi în batjocură despre chestiuni înalte şi dumnezeieşti. La fel de dureroasă este şi starea acelor creştini, care ascultă probleme de importanţă capitală cu multă indiferenţă şi răceală, cum ar fi

chestiunea vieţii veşnice. Mulţi ascultă cu plăcere şi cu viu interes poveşti, romane, povestiri fantastice şi ciudate, minciuni şi prostii, pe care le inventează fantezia bolnăvicioasă. Câţi bani cheltuiţi şi cât timp pierdut şi câte catastrofe morale pricinuite zilnic de astfel de audiţii şi vizionări la care lumea aleargă cu mic cu mare! Dar când este vorba să asculte nişte adevăruri importante, care duc la fericirea cea adevărată, le evită sistematic sau le ascultă cu uşurinţă şi indiferenţă. Observaţi cât de puţini oameni merg în mod obişnuit la sfânta biserică şi ce mulţimi aleargă la cinematografe şi teatre. Deci una dintre chestiunile cele mai importante şi preţioase din câte interesează pe om, este şi chestiunea vieţii veşnice. Căci dacă un creştin îşi îndreptează viaţa ca să meargă spre fericirea veşnică, a câştigat totul: şi-a asigurat viitorul veşnic, şi-a împlinit destinaţia sa. Dar dacă neglijează această chestiune, a pierdut totul, rămâne o fiinţă vrednică de plâns.

Răspunsul lui Hristos. *„Iar El i-a zis: în lege ce este scris? Cum citeşti?"* (v. 26). Acest răspuns al Domnului este cel mai bun chip de răspuns, în împrejurări în care cel ce întreabă nu este drept şi sincer. Căci Domnul n-a ezitat să răspundă, deşi, ca ştiutor al inimilor, cunoştea intenţia cea rea a legiuitorului. Dar nu dă răspunsul pe care-l aştepta legiuitorul. Nu se pune El în situaţia unui elev, care este întrebat de unul mai presus de el. Ci răspunde conform cu înţelesul inteligent al întrebării: Ce scrie legea despre chestiunea vieţii veşnice? Ca învăţător de lege ce eşti, ce citeşti acolo în lege? Aşadar, Hristos în loc să răspundă, întreabă. În felul acesta pe învăţătorul care venise să-L ispitească şi să instruiască el pe Hristos, Domnul îl pune în situaţia unui ucenic, care trebuie să răspundă, nu să întrebe. Pentru învăţător, care se prezentase în faţa Domnului cu atâta superioritate, aceasta era cea mai mare umilinţă, dar dacă întrebarea cu care a răspuns Domnul era o pedeapsă pentru învăţătorul prefăcut şi viclean, pentru noi întrebarea este o lumină, care ne arată o datorie importantă de împlinit. Arată că oricine, pentru a moşteni viaţa veşnică, trebuie să citească neapărat legea lui Dumnezeu şi să afle ce

învaţă Dumnezeu în legea Sa şi în Evanghelie despre viaţa veşnică. Căci numai în Evanghelia lui Hristos află creştinul calea care duce la cer. Hristos ne-a învăţat Evanghelia Sa şi apostolii au scris-o şi ne-au dat-o moştenire, ca să ne fie un învăţător zilnic al adevărului şi o călăuză a vieţii noastre. Este foarte trist că mulţi creştini nu au citit-o niciodată şi nu ştiu ce să creadă, necunoscând calea vieţii veşnice. De aceea şi păcatul se extinde din ce în ce mai mult şi ideile mincinoase şi ateiste sunt primite atât de uşor.

***

Calea către viaţa veşnică

„Iar răspunzând a zis: să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din tot cugetul tău. Şi pe aproapele tău ca pe tine însuţi" (v. 27). Este firesc că legiuitorul a putut da răspunsul cuvenit cu privire la legea de temelie, dintre care cea dintâi, cea a iubirii de Dumnezeu, era repetată de iudei în fiecare zi, dimineaţa şi seara. Cele două porunci, a iubirii de Dumnezeu şi a iubirii aproapelui, sunt în realitate principiul şi inima legii. Ele sunt *„plinirea legii"*, zice Pavel (*Rom* 13, 10). Dragostea către Dumnezeu este prima şi marea poruncă, cea a iubirii către aproapele este *„a doua asemenea cu ea"*, zice Domnul, cu alt prilej. Şi a adăugat: *„în cele două porunci se cuprinde toată legea şi proorocii* (*Mt* 22, 38-40).

Prin cea dintâi mare poruncă, Dumnezeu cere de la om dragoste deplină şi desăvârşită. O cere, fiindcă Dumnezeu este fiinţa înaltă, excelentă, preabună şi fără margini desăvârşită. Este creatorul nostru, Făcătorul de bine şi Părintele nostru. Prin urmare, este firesc ca omul să admire ceea ce este bun, frumos, atrăgător şi desăvârşit, este mult mai firesc să iubească omul o fiinţă nesfârşit de bună, frumoasă şi desăvârşită, adică pe Dumnezeu. Este firesc ca fiul să-şi iubească tatăl şi mai firesc este să iubim Izvorul existenţei noastre, pe Dumnezeu, cel ce este prin excelenţă Tatăl nostru. Este firesc să fim mândri de

legăturile noastre cu El, legături ca de la fiu la părinte. Este firesc să-I închinăm toată inima noastră, acelui centru de la care pornesc razele vieţii noastre etice şi religioase. Să-i închinăm toată grija şi dorinţele sufletului nostru, toate puterile active ale voinţei noastre, toată activitatea minţii noastre. Este firesc să iubim pe Dumnezeu cu o iubire sinceră, integrală, puternică şi din inimă. Fiindcă El conduce şi cuprinde toată existenţa noastră şi ne hărăzeşte tot ce avem noi, căci toate Îi aparţin Lui. Numai prin mijlocirea lui Dumnezeu se cuvine să iubim orice alte persoane şi lucruri, orice altceva vrednic de dragostea noastră. Să nu iubim făptura decât în măsura în care Dumnezeu o consideră vrednică de dragoste. Iar prin a doua poruncă, Dumnezeu ne cere să iubim pe aproapele precum ne iubim pe noi înşine. Iar această poruncă este consecinţa firească a primei. Căci în măsura în care iubeşte cineva pe Dumnezeu, în aceeaşi măsură se slobozeşte de iubirea de sine cea oarbă şi vede în faţa Părintelui comun pe aproapele, în acelaşi mod, în care se vede pe sine. Când cineva iubeşte prototipul, şi persoana, atunci dă respectul cuvenit şi chipului acelei persoane. În persoana proprie vedem chipul lui Dumnezeu. Şi dacă iubim pe Dumnezeu, vom da locul cuvenit în lăcaşul inimii noastre şi chipului Său. Dacă iubim pe Dumnezeu, cinstim pe toţi fiii Lui şi le dorim ceea ce ne dorim nouă înşine. Atunci trecem cu vederea scăderile lor, ca să fie trecute cu vederea şi propriile noastre scăderi. Noi nu încetăm să ne iubim pe noi înşine, oricât de păcătoşi am fi. Tot aşa, se cuvine să iubim pe aproapele, chiar dacă este un mare păcătos. Acestea sunt cele două mari porunci, fără de care nimeni nu poate fi considerat creştin, chiar dacă este botezat şi se numeşte creştin, chiar dacă are credinţă şi merge la biserică, împlinindu-şi toate celelalte îndatoriri religioase. Fără dragoste, creştinul nu poate să ajungă în cer, nu poate să moştenească viaţa veşnică. Însă prin dragoste, el află calea vieţii veşnice, ba mai bine, află însăşi viaţa veşnică. Căci Dumnezeu este dragoste şi totodată este viaţă veşnică.

În parabolă Domnul întăreşte răspunsul învăţătorului de lege: *„I-a spus: drept ai răspuns, fă aceasta şi vei fi viu”* (v. 28). Cu toate

că învăţătorul de lege venise să-L ispitească pe Domnul, totuşi răspunsul lui a fost drept. Dar pentru învăţătorul de lege răspunsul nu reprezenta nicio greutate, îi lipsea conformarea la răspunsul dat, şi acesta era lucrul de căpetenie. Căci fără conformare, cele mai drepte răspunsuri şi idei rămân cuvinte goale, spuse în vânt. Toată dificultatea celor două mari porunci constă în felul conformării noastre la ele. De aceea Hristos trimite pe învăţătorul de lege, precum şi pe tot omul cunoscător al legii, la conformare: *„Fă aceasta şi vei fi viu"*, zice Domnul. Adică: iubeşte pe Dumnezeu şi pe aproapele tău, şi astfel vei moşteni viaţa veşnică.

Aşa este cititorule. Trebuie neapărat să cunoaştem legea lui Dumnezeu. Creştinul este obligat să cunoască voia lui Dumnezeu, care se află scrisă în Sfânta Scriptură. Fără această cunoştinţă, creştinul umblă în întuneric şi în umbra morţii, dar singură cunoaşterea Evangheliei nu-i este de niciun folos. Cea mai desăvârşită educaţie teologică, însuşirea cea mai adâncită a Sfintei Scripturi, – dacă inima rămâne rece şi viaţa omului este cu totul opusă acestei cunoaşteri religioase, – nu numai că este de tot nefolositoate şi neroditoare, ci peste toate îi sporeşte osânda.

Însuşi Domnul zice că acel rob, care cunoştea voinţa stăpânului său, dar n-a împlinit-o, a fost pedepsit mai greu (vezi *Lc* 12, 47). Şi după ce a învăţat pe ucenicii Săi adevărurile cele mai importante, Domnul a adăugat că *„dacă ştiţi acestea veţi fi fericiţi când le veţi împlini"* (*In* 13, 17). Cu ce s-a folosit învăţătorul de lege, care ştia legea atât de bine, dar rămăsese cu totul străin de dragoste? De aceea Domnul i-a spus că a răspuns drept. Căci ideea era dreaptă, pentru că numai prin dragoste către Dumnezeu şi către aproapele poate omul să moştenească viaţa veşnică. Dar omul trebuie să dovedească prin fapte această dragoste, ca să trăiască veşnic fericit.

Domnul ne dă şi nouă, creştinilor, aceeaşi poruncă pe care a dat-o atunci învăţătorul de lege. „Fă aceasta şi vei fi viu", îmi spune şi mie, care scriu acum despre legea Sa, şi ţie, cititorule, care citeşti ce am scris eu. Este o mare binefacere şi pentru mine, şi pentru tine,

că avem scrisă legea Domnului. Dar numai atunci vom fi fericiţi şi vom trăi viaţa veşnică, dacă vom călători în toată viaţa noastră, în conformitate cu cele ce ştim din legea lui Dumnezeu. Adică dacă vom arăta în toată viaţa noastră o dragoste reală şi practică către Dumnezeu şi către aproapele. Să nu iasă niciodată din capul nostru această poruncă a Domnului: *„Fă aceasta şi vei fi viu"*.

A doua întrebare a învăţătorului de lege

„Iar el voind să se îndreptăţească, a zis către Iisus: şi cine este aproapele meu?" (v. 29) Învăţătorul de lege începuse să simtă că este biruit. Înţelegea foarte bine că ultimele vorbe ale lui Hristos erau pentru el judecată şi osândă, fiindcă până atunci nu se conformase legii, nu iubise pe Dumnezeu şi pe aproapele. Dacă el ar fi avut iubire, n-ar fi avut nevoie să întrebe, în ce chip va moşteni viaţa veşnică. Deoarece atunci ar fi avut această viaţă veşnică ca pe un câştig al său şi s-ar fi alipit de Hristos, care este viaţa. Însă învăţătorul de lege avea doar cunoaşterea legii, dar nu avea dragoste şi, prin urmare, era „aramă răsunătoare şi chimval răsunător". Acum învăţătorul de lege vede că în loc să-L încurce el pe Hristos şi să-L pună într-o situaţie neplăcută în faţa poporului, s-a dovedit pe sine străin de lege, cu cunoaşterea căruia se lăuda, ca un fariseu de neam ce era.

Şi ca să se îndreptăţească, pune o nouă întrebare. Aşa fac, până în cele mai mici amănunte, cei ce sunt porniţi de motive asemănătoare motivelor învăţătorului de lege. Când văd că n-au reuşit cu prima întrebare vicleană, întreabă iarăşi, transpunând chestiunea pe alt plan, nu că ar vrea să se informeze mai bine, ci vor să-şi îndreptăţească poziţia lor şi să-şi întărească nereuşita lor. Nu ca să afle adevărul cu cuget smerit, ci ca să pară biruitori şi avansaţi. Dar trufaşul, care nu vrea să se smerească la început, va fi smerit şi umilit la sfârşit cu mult mai urât. Aşa a păţit şi învăţătorul de lege, după cum vom vedea în urmarea parabolei.

Aşadar, ca să-şi îndreptăţească propria putere, legiuitorul încearcă să prezinte ca neclară legea. Întreabă pe Hristos: Cine este

aproapele meu? Pe cine îl numeşte a doua poruncă *„aproapele”* pe care eu trebuie să-l iubesc ca pe mine-însumi? Această problemă o cercetau rabinii mereu, fără să-i găsească dezlegare satisfăcătoare. Pentru că iudeii, răstălmăcind legea, întorseseră pe dos şi sensul poruncii de dragoste. Ei mărgineau ideea de aproapele numai la acei oameni, care erau de un neam şi de o religie cu ei. Orice alt om nu reprezenta pentru evreu un aproape. Un închinător de idoli, gândea iudeul, că nu trebuie să-l omoare, când nu erau cu ei în stare de război, dar nu avea evreul nicio îndatorire să-l salveze, dacă închinătorul de idoli ar fi fost în primejdie, dacă ar fi fost gata să moară şi evreul ar fi putut să-l scape şi să-l ajute.

Domnul a avut atunci un foarte important prilej ca, răspunzând la întrebarea învăţătorului de lege, să ne dea nepreţuita Sa învăţătură despre aproapele, cum nu mai fusese auzită niciodată până atunci. Domnul răspunde învăţătorului de lege într-un fel minunat. Căci nu-i spune de-a dreptul: aproapele tău este orice om, care are nevoie de tine; căci un astfel de răspuns, învăţătorul de lege l-ar fi putut respinge cu argumente tari, invocând predanile bătrânilor, pe care poporul le socotea că au valoare de lege. Aşadar, Domnul răspunde cu o preafrumoasă parabolă, în care arată cu argumente foarte convingătoare şi de necombătut, pe cine trebuie învăţătorul de lege să-l considere aproape. Prin acest răspuns, Domnul îndreptează, pe de o parte, ideea greşită pe care o aveau iudeii în această problemă, iar pe de alta, învaţă toate neamurile de oameni ce fel de relaţii trebuie să-i unească între ei şi care este piatra de temelie a fericirii sociale. Învăţătura o dă într-un mod fermecător şi atrăgător. Urmăreşte parabola, cititorule, ca să afli în ea sociologia cea mai sănătoasă.

Răspunsul Mântuitorului printr-o parabolă

Calea de la Ierusalim la Ierihon, îngustă, frecventată şi scurtă, era pe atunci foarte cutreierată de tâlhari. Domnul anume a făcut-o scena acestei povestiri minunate şi a înfrumuseţat-o în aşa măsură,

încât de atunci toţi trecătorii care parcurg această cale îşi aduc aminte de învăţătura atât de plină de înţeles, sunt mişcaţi la suflet şi aduc Domnului mulţumiri. Căci povestirea este neîntrecută prin firescul ei şi prin zugrăvirea caracterelor, atât al virtuţii, cât şi al patimilor, pe care le au personajele parabolei. Deci *„răspunzând Iisus a zis: un om oarecare se cobora din Ierusalim la Ierihon şi căzut între tâlhari, care dezbrăcându-l s-au dus, lăsându-l aproape mort".*

Răutatea tâlharilor

Parabola prezintă pe un om, desigur iudeu, care călătorea de la Ierusalim la Ierihon. Pe când acel călător parcurgea drumul acela primejdios, a căzut în mijlocul unei cete de tâlhari. Aceştia nu s-au mărginit numai să-l jefuiască, să-i fure banii şi orice lucru pe care-l avea asupra sa, ci şi-au arătat toată răutatea lor. Căci l-au dezbrăcat de tot, ca să-şi satisfacă setea de sânge, l-au bătut şi l-au lăsat într-o stare încât avea numai câteva ore de trăit.

Acei tâlhari răi din parabolă ne amintesc de confraţii lor din vremea noastră. Pe confraţii lor, care trăiesc în munţi, despre ale căror isprăvi auzim adesea, dar şi pe confraţii din oraşe, borfaşii, spărgătorii, geambaşii, ale căror tâlhării şi crime, cu mijloacele noastre actuale, nu se mai aseamănă cu ale tâlharilor din vechime. Sunt şi mai mulţi confraţi de-ai tâlharilor, care tâlhăresc pe neobservate, în munca şi în funcţia lor de obicei o muncă legală, din care ei fac o tâlhărie. Căci întrebuinţează atât meşteşuguri cât şi viclenii, ca să fure, ca să nedreptăţească, să răpească averile şi să sugă sângele săracului, încât nu se deosebesc în esenţă de tâlharii de drumul mare. Aceste întâmplări, multe şi zilnice, dau mărturie, la ce punct de răzvrătire şi voluptate ajunge omul. Noi numim sălbatice şi crude acele animale, care trăiesc în păduri şi sunt mânate de instinctul foamei să sfâşie pe cei de un neam cu ele, dar este cu mult mai sălbatic şi mai de temut omul cuvântător care trăieşte în societate. Acesta nu tâlhăreşte ca să-şi astâmpere foamea, – de obicei nu cei înfometaţi fac tâlhării, – ci ca să-şi

adune comori, să devină multimilionari! Bietul om se face mai sălbatic şi mai rău-facător chiar şi decât fiarele, se face chip şi reprezentant ale acelor tâlhari, pe care îi presupune parabola, adică chip al viclenilor draci. Într-o asemenea stare de plâns l-au lăsat tâlharii pe sărmanul trecător, încât avea neapărată nevoie de un aproape milostiv şi iubitor de oameni, care nu numai să-i ajute ci să-l mântuiască din situaţia aceea critică. Dar, din nefericire, aproapele încă nu se arăta. Cum de nu se arăta? Iată că parabola ne prezintă două persoane, care în chipul cel mai firesc îi erau aproape celui căzut între tâlhari. Căci erau de un neam el, vorbeau aceeaşi limbă, aveau aceeaşi religie, nişte poziţii sociale, care ar fi trebuit să-i facă îndoit aproapele celui căzut între tâlhari. Dar vai! Nu aceştia erau aproapele. Şi iată dovada.

—

Purtarea celor apropiaţi după fire

„Din întâmplare, un preot mergea pe calea aceea şi văzându-l a trecut pe alături. La fel şi un levit ajungând în locul acela, venind şi văzându-l a trecut pe alături" (v. 31-32). Nemilostivirea acestor două persoane, care după fire erau aproapele celui căzut între tâlhari, n-a fost deloc mai mică decât nemilostivirea tâlharilor, căci tâlharii, fie din pricina educaţiei lor defectuoase, fie din pricina mediului vicios în care trăiesc, ajung la crime şi nemilostivire. Dar preotul? Dar levitul? Şi cunoşteau aprofundat legea dragostei, aveau o slujbă dumnezeiască, care îi învăţa să fie întotdeauna exemple de milă şi milostivire. În ce alt loc trebuie mai multă simpatie şi milă, decât în inima unui preot al lui Dumnezeu cel Preamilostiv? Preotul *„este pus pentru oameni înaintea lui Dumnezeu, ca să aducă daruri şi jertfe pentru păcat"* (*Evr* 5, 1). Este mijlocitor între Dumnezeu şi oameni, ca să împărtăşească oamenilor mila lui Dumnezeu. La fel şi leviţii. Căci leviţii erau consacraţi slujbei templului lui Dumnezeu, îşi trăiau toată viaţa în templu şi erau hrăniţi pe socoteala templului. Prin urmare, leviţii şi preoţii erau despărţiţi de lume, pentru lucrările dumnezeieşti ale cultului, ale milei,

ale bunătăţii. Dar ce vedem aici? Aceste două personaje, care, în conformitate cu educaţia slujbelor, prin fire şi poziţie, trebuiau să se facă organe ale milei, se arată ochiuri ale nemilostivirii. Preotul a ajuns la locul nemilostivirii, a văzut pe omul aproape mort şi şi-a văzut de drum, fără măcar să se apropie de el. Să nu-şi închipuie cineva că nu l-a observat. Domnul anume spune că văzându-l, a trecut pe alături, ca să ne scape de orice nedumerire. Levitul, ajuns la locul crimei, a văzut şi el pe cel bătut, s-a apropiat de el, i-a văzut starea nefericită, dar a plecat mai departe indiferent, lăsându-l în voia sorţii aproape mort. Iată răutatea celor două persoane, care erau în chip firesc aproapele rănitului. Dar trebuie să cercetăm mai amănunţit fenomenul acesta al nemilostivirii lor. De unde ştii cititorule, dacă nu cumva în purtarea acestor doua persoane, nu vei afla zugrăvită şi propria noastră purtare?

Mai întâi trebuie să semnalăm că adesea se întâmplă ca nişte oameni care se ocupă de afaceri bisericeşti, de cultul lui Dumnezeu, să nu aibă nicio legătură interioară şi reală cu Dumnezeu. Din ce pricini se întâmplă acest paradox? Pentru că aceste persoane au numai raporturi exterioare cu religia şi nu au niciun raport interior. Ele se apropie de sfântul altar şi de cele sfinte fără luare aminte şi fără evlavia cuvenită, numai ritual şi pentru că au funcţia de preot. Iar dacă preotul, cântăreţul sau epitropul bisericii sau un creştin oarecare, se apropie de cele sfinte fără teamă şi respect; dacă păşeşte spre Sfânta Împărtăşanie fără pregătire prealabilă, fără căinţă reală, fără mărturisire sinceră, atunci urmează toate relele. Nu-i mai face nicio impresie, nici chiar cea mai mare şi mai înfricoşată sfinţenie. Lucrul cel mai îngrozitor este că un astfel de om îşi desparte viaţa de datoriile religioase, nu-şi mai vede de viaţa în biserică, păcătuind fără nicio frică, în rând cu cei care sunt înstrăinaţi de religie şi de biserică. Tocmai acest lucru îl arată şi fapta preotului şi levitului din parabolă.

În al doilea rând, trebuie să mai spunem că preotul şi levitul, care au trecut nepăsători, aparţineau de clasa socială cea mai înaltă a evreilor. Pe vremea aceea, preoţii evrei nu erau recrutaţi din

popor, precum se întâmplă astăzi. Ei erau boieri, aristocraţi, aveau de aceea avere, şi educaţie, şi slavă; mai mult, prin prefăcătoria aceea, pe care Domnul a mustrat-o de atâtea ori, izbuteau să pară evlavioşi şi sfinţi şi să fie admiraţi şi tămâiaţi de popor. Aşadar, un astfel de aristocrat preot credea că este necuviincios pentru situaţia lui să se coboare, făcând servicii de infirmier unui biet rănit, dar nu cumva, iubite cititor, nu tot aşa se poartă şi azi unii oameni, care vor să li se zică aristocraţi, vor să fie numiţi oameni din lumea bună, educaţi şi avansaţi din punct de vedere social? Da, aceşti aristocraţi bogaţi nu se interesează de sărac, de orfan, de suferind, de rănile aproapelui. Se tem nu cumva să le cadă nasul, dacă aduc un serviciu cât de mic celor care sunt mai jos decât ei pe scara socială. Un asemenea om cu nasul pe sus se grăbeşte să ridice cu servilitate mănuşa unei doamne din aristocraţie, care, aşa zicând, i-a căzut, şi i-o oferă cu multe fasoane, dar ne întrebăm dacă a ridica şi ar pune pe picioare un biet bătrân, care a căzut şi este în primejdie să fie călcat de vreun vehicul. Aşadar, preotul şi levitul din parabolă au şi astăzi mulţi semeni.

Observaţi acum cât de iubitori de sine sunt cei doi din parabolă. Au văzut pe cel rănit, şi desigur le-a trecut prin cap să-l ajute, dar îndată ce-au gândit că locul era periculos, că era „casa sângelui", cum se numea drumul acela pe atunci; un loc plin de sânge vărsat de tâlhari. Prin urmare, dacă ei ar întârzia pe acolo, ca să asiste pe cel rănit, le era frică să nu cadă şi ei în mâinile tâlharilor. Să ne izbăvim aşadar, pe noi şi banii noştri, au zis ei. Ce ne priveşte pe noi situaţia altora? Apoi, ca să ducă pe rănit la Ierusalim, să se îngrijească de el, să-l asiste, toate acestea cer bani şi timp. Să zăbovească ei în călătoria lor şi să dezlege pungile?! Acestea sunt jertfe, pe care un egoist şi iubitor de sine nu înţelege să le facă vreodată. Îi lipseşte simţământul compătimirii şi al bunătăţii. Oare nu vedem acelaşi lucru şi astăzi? Cei fericiţi nu dau atenţie nefericirii altora. întreprind diferite lucruri pentru distracţie şi pentru pretenţiozitate şi nu le rămâne vreme pentru

alţii. Se duc să-şi petreacă vremea în locuri de unde pot fi văzuţi sau în locuri cu totul ucigătoare, unde îşi tocesc timpul, ca să nu le rămână la dispoziţie niciun moment pentru binefacerea şi grija altora, pe mulţi dintre ei nu-i lasă teama de a sărăci şi ei, dacă ajută pe cei săraci, sau teama de molipsire, dacă îngrijesc pe cei bolnavi. Şi consideră propriul lor timp atât de preţios, încât nu vor să-şi micşoreze nici cu un bănuţ cheltuielile pentru mulţumirea trupului lor, nici nu se gândesc măcar prin vis că ar putea să se îmbolnăvească şi să sufere şi ei. Cu aceste temeri ale iubirii de sine, şi ale egoismului, omul îşi închide inima în portofelul său şi o face nesimţitoare şi nemilostivă. Însă, dragul meu, iubirea de oameni nu poate fi înţeleasă fără jertfă. Iar când nu există duh de dragoste creştinească, nu vor lipsi nicicând îndreptăţirile, cu care unii scuză lipsa lor de dragoste şi nemilostivirea lor.

Preotul şi levitul mai sunt stăpâniţi de o altă patimă fără rost. Am văzut în drum un rănit gol şi aproape mort. Această privelişte a pus la grea încercare nervii lor simţitori. Sângele scăldase trupul rănitului, pulberea din drum era muiată de sânge, gemetele nenorocitului se auzeau adânci şi sfâşietoare. Toate acestea împreună îngrozeau pe cei ce ar fi privit şi auzit. Cum puteau aristocraţii aceştia să se coboare, să-şi murdărească mâinile şi hainele elegante, cu un lucru atât de neplăcut? Aşadar ei fug, nu se apropie să vadă ce lasă în urma lor. Încearcă să şteargă până şi din memorie toate câte le-au văzut, ca nu cumva amintirea acestora să-i învinovăţească. însă iarăşi trebuie să mărturisim că şi astăzi există mulţi oameni asemenea cu preotul şi levitul, aşa zişii oameni delicaţi, care se poartă cu nemilostivire faţă de cei suferinzi, fiindcă sunt cică din cale afară de sensibili. Ei nu vor să fie mişcaţi, cu simţământul acela, pe care îl provoacă intrarea sub acoperişul unei familii sărace şi numeroase. Nu vor să se aşeze la căpătâiul prăfuit al unui bolnav sărac şi să respire, niăcar câteva clipe, aerul greu al casei aceluia şi să privească înfăţişarea palidă şi scheletică a bolnavului. Mai cu seamă atâţia şi atâţia

sunt obişnuiţi cu saloanele pline de fotolii tapiţate şi flori de tot felul şi cu aerul moale şi răcoros, neputând suferi nici măcar în închipuire, asemenea nefericiri. Aşadar, iată pe câţi oameni îi reprezintă preotul şi levitul din parabolă!

În al treilea rând mai este un motiv de seamă, pentru care preotul şi levitul au trecut cu indiferenţă pe lângă rănit. Acest motiv urmează să-l explicăm acum. Drumul acela era pustiu, depărtat de orice ochi omenesc. Cine avea să-i vadă, ca să admire milostivirea lor? Dacă rănitul ar fi zăcut pe o stradă din Ierusalim, ei, atunci lucrul ar fi fost cu totul altul. S-ar fi prefăcut că întâmplarea le provoacă multă suferinţă, şi-ar fi bătut pieptul, şi-ar fi întins mâinile ca să se roage pentru rănit, în realitate însă, pentru a stârni admiraţia poporului, ce ar fi privit cu admiraţie nişte oameni atât de sfinţi! Dar aşa, cine să-i vadă, prin urmare de ce să se ostenească. Preotul se depărtează în chip firesc, la fel face şi levitul. Căci, leviţii, asistând pe preoţi necontenit în templu, şi crescuţi după modelul lor, îşi formează un caracter asemănător cu al preoţilor. Cât este de obişnuită şi în societăţile contemporane această purtare! Câţi oameni de bine nemilostivi şi fără inimă, când e vorba să ajute în ascuns pe cei bolnavi sau săraci! Când însă se face o contribuţie publică, când numele lor va fi dat la gazetă sau va fi gravat pe stâlpul de marmură al binefăcătorilor, sau va figura cu litere de aur pe frontonul unei clădiri, atunci, desigur, nemilostivirea şi zgârcenia cedează pasul slavei deşarte. Aşadar, vezi cititorule, că este mult fariseism în fapte, în viaţă, în purtarea faţă de aproapele a multora dintre noi, care ne numim creştini.

Fără inimă este purtarea preotului şi a levitului şi a oricărui se aseamănă lor în ziua de azi. Dar oare, în sfârşit, nu vine şi vreo persoană milostivă, din purtarea căruia să învăţăm noi, adevărata, nobila, mângâietoarea dragoste către aproapele? Ba da, este, slavă lui Dumnezeu! Este bunul Samarinean. Urmează să ne arate parabola minunata Lui iubire.

Iubirea Samarineanului milostiv

„Iar un samarinean, călătorind, a sosit la locul acela şi văzându-l i s-a făcut milă de el; şi apropiindu-se i-a legat rănile turnând deasupra untdelemn şi vin. Ridicându-l pe dobitocul său, l-a dus într-un han şi a avut grijă de el. Ci a doua zi, la plecare, scoţând doi dinari, i-a dat hangiului şi i-a spus: ai grijă de el; şi orice vei cheltui pe deasupra, eu îţi voi înapoia, când mă voi întoarce" (v. 33-35). Aici Domnul descrie purtarea Samarineanului milostiv, cu alte amănunte. De aceea binecuvântat să fie numele lui, fiindcă în descrierea aceasta, a strâns, ca într-o comoară, o nepreţuită bogăţie de adevăruri sublime şi mântuitoare. Are mare însemnătate faptul că după preot şi după levit, Domnul prezintă tocmai pe un samarinean, sosind la locul tâlhăriei, pentru că samarineanul acela nu avea nicio legătură cu iudeul cel rănit. Acea cunoscută frază că *„nu se amestecă Iudeii cu Samarinenii"*, pe care femeia samarineancă o spusese Mântuitorului, arată vechea prăpastie etnică şi religioasă care despărţea aceste două popoare. Iudeii urau şi dispreţuiau atât de mult pe samarineni, încât un iudeu care se apropiase de un samarinean trebuia să se supună la aceleaşi acte de curăţire, ca şi când s-ar fi apropiat de un închinător de idoli. Deoarece iudeii aveau atâta ură faţă de samarineni şi căpeteniile iudeilor Îl numeau pe Hristos, cu dispreţ, samarinean, ca să arate cât de mult Îl urau pe Domnul. *„Nu zicem noi bine, că eşti samarinean şi că ai drac?"* îi ziceau ei (*In* 8, 48) dar tocmai aici este măreţia dragostei: samarineanul acesta, care era considerat un apostat, un răzvrătit şi un înstrăinat de Dumnezeu, samarineanul care nu avea vreo vrednicie preoţească, nici vreo slujbă religioasă, ci era din mulţimea oamenilor comuni, tocmai el când a ajuns la locul crimei şi a văzut pe cel rănit, s-a apropiat de el. Fireşte şi-a dat seama că era evreu. Dar în loc să se bucure că un astfel de vrăjmaş al lui se găsea într-o stare atât de jalnică, în loc să se grăbească să fugă de acolo, tocmai, dimpotrivă, „s-a milostivit de cel rănit". În vreme ce preotul şi levitul, consângeni ai rănitului, îşi închiseseră inima

lor, samarineanul cel urât şi înstrăinat de evrei şi-a deschis inima. Samarineanul nu pune la socoteală ura de rasă, nici deosebirea de credinţă, ci vede numai pe un om, care are nevoie de ajutorul său. Vede pe semenul său, care se află la marginea mormântului. La rândul său, se pune pe sine în situaţia rănitului aproape mort, şi vede că fiind în aceeaşi stare, el ar socoti pe omul milostiv, care s-ar grăbi să-l ajute, drept cel mai mare binefăcător al său.

Da, simţământul iubirii de oameni se trezeşte în chip firesc prin următoarele gânduri. Când pe de o parte noi punem drept criteriu al sentimentelor şi faptelor noastre consideraţia următoare: ce am vrea să ne facă nouă aproapele, într-o situaţie asemănătoare cu cea în care suntem chemaţi să dăm ajutorul. Pe de altă parte, când ne zugrăvim în minte nenorocirea şi nefericirea în care se află mulţi semeni ai noştri: sau mai cu seamă când cercetăm acele locuri, în care nefericirea este mai vie, adică spitalele, ospiciile şi alte aşezăminte asemănătoare. Când vede cineva un copil orfan şi fără sprijin, o biată fată săracă şi bolnavă de plămâni în urma muncii pentru cheltuielile familiei, când vede o familie întreagă naufragiată din punct de vedere economic şi lipsită până şi de pâine şi expusă la boli şi deznădăjduită, mult mai uşor acel om poate să fie profund mişcat. Creştinul nu trebuie să ocolească astfel de privelişti. Fiindcă astfel de privelişti înmoaie şi înnobilează pe om, trezindu-i sentimentele nobile şi dumnezeieşti, de milostivire şi iubire către aproapele. Ele ţin prezentă în mintea omului icoana zădărniciei omeneşti, ferindu-l astfel de slava deşartă şi de alipirea la plăcerile păcătoase ale lumii.

De acest fel era şi priveliştea pe care o oferea acel rănit, aproape mort, pe care l-a văzut samarineanul şi s-a milostivit spre el. Iar sentimentul acesta al milostivirii n-a fost unul neroditor şi nefolositor. Nu a fost ca aceste sentimente moarte şi uşuratice, care se mărginesc la câteva cuvinte. Zice dumnezeiescul Iacob: *„Dacă o soră sau un frate sunt goi şi lipsiţi până şi de hrana zilnică, iar unul dintre voi le zice: mergi în pace, încălzeşte-te şi satură-te, dar nu le dă cele necesare*

trupului, la ce foloseşte?" (*Iac* 2, 15-15). După cum frunzele cele late şi dese nu ajung să dea bunătate unui pom, când nu face şi roade, tot aşa şi sentimentele neroditoare. Dar iată, samarineanul arată şi cu fapta sentimentele sale de milostivire şi iubire de aproapele. Mai întâi descalecă de pe dobitocul său; se apropie de cel suferind, de care nu binevoise să se apropie nici preotul, nici levitul. Îl întreabă, desigur, cum a ajuns la acea stare nenorocită; îl încurajează şi îl mângâie. Dar îndată, în lipsa unui medic de meserie, face samarineanul lucrul de medic şi infirmier. Este desigur un lucru anevoios şi neplăcut îngrijirea bolnavilor. Samarineanul i-a legat rănile întrebuinţând în acest scop fâşii din propriile sale haine, căci era cu neputinţă să fi avut asupra să altă pânză pentru bandaje, dar, mai întâi, le-a spălat cu vin şi le-a uns cu untdelemn, pe care le avea cu el ca merinde şi întăritoare, în călătoria sa. A spălat rănile cu vin, ca să le cureţe şi să le dezinfecteze, le-a uns cu untdelemn, ca să calmeze durerile, a făcut adică tot ceea ce putea să facă şi un medic deocamdată, ca să-l scape de la moarte pe un rănit.

Sunt vrednice de pomenit îngrijirile pe care samarineanul le-a dat celui rănit până aici. Dar mai era lipsă şi de altă jertfă. Evident, cel rănit nu putea să meargă. Dar nici nu mai putea să rămână în locul acela. Pe de altă parte, samarineanul, ca un călător ce era, ar fi putut să se simtă liber de orice îndatorire faţă de cel rănit, după tot ce făcuse pentru el. Dar bunul samarinean nu gândeşte aşa, ci îşi jertfeşte propria odihnă. Aşază rănitul pe dobitocul său, îl urmează pe jos, sprijinindu-l, şi îl duce la o casă de oaspeţi, desigur acest lucru i-a păgubit interesele proprii, treburile cu care plecase în călătorie, dar ce importanţă au treburile şi chestiunile noastre, când este vorba de salvarea unui om? De aceea, orice îndreptăţire a preotului sau a levitului, că adică treburile lor îi sileau să nu se oprească ca să îngrijească de rănit, le distruge exemplul samarineanului, căci el nu cunoştea legea şi era considerat de preot şi de levit ca închinător de idoli. Însă fapta milostivă a samarineanului nu s-a oprit nici aici. Ajungând la casa de oaspeţi „s-a îngrijit de el", zice parabola. N-a

predat pe rănit unui slujitor, care desigur nu s-ar fi îngrijit de el. Cititorii, care au petrecut noaptea în hanuri aşezate de-a lungul drumurilor îndepărtate, ştiu bine cât de puţine îngrijiri primesc acolo pasagerii. Samarineanul a luat asupra să grija celui rănit. S-a îngrijit de un pat şi de hrană potrivită. A stat treaz o parte din noapte, urmărind starea bolnavului. Însă lucrul cel mai minunat şi mai surprinzător al iubirii samarineanului faţă de evreul rănit, duşmanul său de veacuri, este fapta pe care o face în ziua următoare. Ar fi putut să considere că într-un an evreiesc el, samarineanul, este liber de grija faţă de rănit şi că de acum înainte compatrioţii rănitului trebuie să ia asupra lor îngrijirea aceluia. Bunul Samarinean nu face aşa. El simte că acea compătimire care îl făcuse să înceapă un lucru, îl îndatora să-l şi termine. Deci, când a văzut că rănitul este în afară de orice primejdie, datorită îngrijirilor lui iubitoare şi că el putea să-şi urmeze călătoria, s-a gândit că acel nefericit rănit, căruia tâlharii nu-i lăsaseră niciun bănuţ, avea nevoie de bani, pentru a fi îngrijit mai departe, până ce rănile i s-ar fi închis. Samarineanul este gata să facă o nouă jertfă. Ca şi cum rănitul i-ar fi fost fiu sau frate sau altă persoană iubită, lăsată în îngrijirea lui, samarineanul dă ospătarului destui bani, recomandându-i să îngrijească pe rănit, până la tămăduire. Ba îi făgăduieşte că orice va cheltui peste cei doi dinari, însuşi el va înapoia ospătarului, la întoarcerea sa. Samarineanul era desigur cunoscut în acel han, ca un cinstit şi vrednic de încredere.

Iată o milostivire reală, o dreptate adevărată, dovedită cu faptele dragostei. Iată dragostea faţă de aproapele, aşa cum ne-o porunceşte Dumnezeu în a doua mare poruncă. Iată aproapele cel adevărat, pe care preoţii din Ierusalim nu-l ştiau şi pe care învăţătorii de legi ai vremii îl dispreţuiau. Aproapele este un străin, om de alt neam, un apostat urât de iudei. Acesta a făcut faptele iubirii, acesta s-a dovedit împlinitor desăvârşit al legii, cu care lege se mândreau învăţătorii de legi şi compatrioţii săi. Iubite cititor, cu aceasta se încheie parabola. Ea este o adevărată capodoperă. Fiecare amănunt al ei descoperă

un nou sentiment de compătimire gingaşă. Parabola aceasta ne dă ideea că din gura unui astfel de învăţător putea ieşi numai acel fel de parabole. Căci El este dragoste, este calea, adevărul şi viaţa.

Însă înţelesurile parabolei nu se mărginesc la cele ce am tâlcuit până acum, dacă Domnul ar fi avut ca ţintă să înveţe, printr-o povestire frumoasă şi convingătoare, pe învăţătorul de lege despre aproapele, parabola ar fi fost potrivită cu această împrejurare, fără să împlinească şi un alt scop mai înalt. Însă pilda cu samarineanul, are un înţeles mai adânc şi mai spiritual. Ea conţine istoria plină de învăţătură a unui alt fapt al milostivirii şi al dragostei, mare, minunat, universal, veşnic şi de o importanţă nemărginită. Acest înţeles îl vom expune în cele ce urmează.

Înţelesul duhovnicesc al parabolei

Cel care coboară pe drumul Ierihonului. La începutul parabolei, Domnul vorbeşte despre un om oarecare, care călătorea pe drumul periculos de la Ierusalim la Ierihon şi a căzut în mâinile tâlharilor. În persoana acelui om nefericit, Domnul înţelege pe om în general, pe noi toţi oamenii, care am coborât din Ierusalimul ceresc căzând de la destinul nostru cel mare şi înalt şi ajungând în cărarea pierzătoare a păcatului. Precum şi călătorul din parabolă, părăsind cetatea cea înaltă şi sfântă a Ierusalimului, a coborât pe drumul cel plin de tâlhari al Ierihonului. Desigur, ştii, cititorule, că bunul Dumnezeu ne-a creat cu o destinaţie mare şi înaltă, ne-a făcut fii ai săi în sufletul cărora a întipărit propria Sa icoană. Şi ne-a dat toate mijloacele, cu care să ne asemănăm Lui, să ne facem buni şi sfinţi şi să trăim fericiţi împreună cu Tatăl nostru Dumnezeu, dar noi ne-am lepădat de Dumnezeu şi am vrut să mergem spre izvorul păcatului. Am urmat cărarea vieţii celei dure, pline de suferinţe şi osteneli, care duce la moarte şi nefericire veşnică. Precum în drumul de la Ierusalim la Ierihon toate tufişurile erau pângărite de nelegiuirile tâlharilor, tot aşa aproape fiecare perioadă a vieţii acesteia este adăpată cu lacrimi de durere, cu

suferinţe trupeşti şi sufleteşti. Acestea, după căderea primilor oameni, au devenit moştenirea tuturor oamenilor fără excepţie.

Tâlharii făcători de rele

În drumul acesta de necazuri stau ascunşi nişte tâlhari rău făcători. Tâlharii ies în calea trecătorilor nefericiţi, cu sete de sânge şi cu porniri distrugătoare. Îi tâlhăresc, îi dezbracă, îi rănesc de moarte. Care sunt aceşti tâlhari? Care alţii, decât patimile păcătoase şi diavolul cel ucigaş de oameni. Da; precum tâlharii leagă pe prinşii lor şi apoi îi duc oriunde vreau ei sau îi jefuiesc şi îi omoară, tot aşa satana îngrozeşte şi tiranizează sufletul cu patimile păcatului, îi conduce unde vrea, îi ia orice bun şi virtute şi dar, cu care îl înzestrase Dumnezeu, îl răneşte în aşa măsură, încât sufletul nu-şi mai aşteaptă decât moartea. Acest lucru nu se întâmplă cuiva, numai unui singur om sau la zece sau la o mie? O, nu, vai de noi! Diavolul a robit şi a tiranizat întreaga omenire, dezbrăcând-o, rănind-o şi însângerând-o. Omul a fost rănit la minte atât de îngrozitor, încât a uitat pe Dumnezeu şi s-a închinat la animale şi la statui. Şi-a pierdut raţiunea. A fost mânat de patimile păcatului precum sunt mânate cu frâul dobitoacele necuvântătoare. O beznă adâncă, minciuna rătăcirii şi a necunoştinţei, a acoperit mintea omului, precum învăluie confuzia întunecată şi amnezia mintea unui greu rănit. Omul a fost rănit în inima lui încât nu mai vrea şi nu mai pofteşte acele bunătăţi care l-ar putea face cu adevărat fericit. Ci pofteşte şi se străduieşte spre acele lucruri, care îi sporesc nefericirea şi îl duc spre o moarte inevitabilă. Precum un om rănit sau grav bolnav, de preferinţă pofteşte acele alimente care îi sporesc temperatura şi îi primejduiesc sănătatea, tot aşa şi sufletul rănit de păcatul prea rău pofteşte nu slava lui Dumnezeu, nici bucuria cerească, nici pacea reală, pe care o dă Dumnezeu celor evlavioşi şi virtuoşi. Ci pofteşte slava cea deşartă a lumii, caută bucuria şi fericirea în distracţii şi desfătări ruşinoase, prin care, la sfârşit, află nefericire, în locul fericirii. Omul a mai fost

rănit de tâlharul diavol şi în voinţa sa. Păcatul, ca o rană îngrozitoare, a slăbit puterea voinţei omului, încât el nu mai poate să-şi conducă fiinţa proprie, nici să-şi înfrâneze poftele şi pornirile lui. Ci se lasă mânat de ele. Aşadar, păcatul a făcut pe om rob al acelui tâlhar rău, care se numeşte satana, şi l-a mânat la tot soiul de nelegiuiri: la mânie şi la omor, la ură şi la pizmă, la furt şi la nedreptate, la câştig ruşinos şi la răpire, la imoralitate şi la diferite alte fapte ruşinoase, la atâtea şi atâtea patimi şi nelegiuiri. Cu multă exactitate descrie dumnezeiescul Pavel starea nefericitului păcătos, în epistola către Romani (1, 21-32; 6, 23-24), dar cu mult mai bine zugrăveşte starea păcătosului însuşi Domnul, în chipul celui căzut între tâlhari, gol, rănit, cu sufletul la gură, zăcând în mijlocul drumului pustiu şi îngrozitor. Agonia de moarte a celui căzut între tâlhari era agonia întregii omeniri, agonia fiecăruia dintre noi, fără excepţie. Fiindcă toţi ne aflăm în puterea păcatului şi toţi eram osândiţi la depărtarea veşnică, de Dumnezeu, şi la nefericire veşnică, dar cine ar fi putut să mântuiască omenirea, care era aproape moartă?

Cei doi trecători

Iată parabola ne prezintă pe doi trecători, care vin aproape de locul unde era cel rănit. Dar trec nesimţitori, fără se oprească. Aceştia sunt preotul şi levitul. Ce arată aceşti doi trecători? Arată legea lui Moise, pe care o personifică ei. Trece legea mozaică pe lângă omenirea muribundă, o vede suferindă şi stricându-se de povara cea întunecată a păcatului, o vede întinată şi necurată, prin idolatrie, prin jertfire de oameni, prin fapte de ruşine, care nici nu se pot numi. Dar trece pe lângă ea, fără să poată s-o vindece. Căci *„sângele de tauri şi ţapi nu poate să şteargă păcatele"* zice dumnezeiescul Pavel. Legea lui Moise nu putea să desăvârşească pe cei ce se apropiau de ea, şi care căutau să trăiască în armonie cu ea (cf. *Evr* 1, 1-4). Iar dacă nici legea lui Moise nu putea să mântuiască pe om, cu atât mai puţin era capabilă filozofia să-l mântuiască.

Căci cele câteva adevăruri, pe care le propovăduia filozofia, erau amestecate cu foarte multe rătăciri. Filozofia voia să realizeze o omenire, împărţită în câţiva fruntaşi liberi şi foarte mulţi robi, lipsiţi de demnitatea omenească. Aşadar filozofia, care se prezenta ca o vindecătoare a societăţii, era plină de toate răutăţile, pe care le avea şi poporul; prin urmare şi filosofii erau grav răniţi de păcat. Dacă după trecerea fără folos a preotului şi a levitului, n-ar fi venit la timp potrivit samarineanul cel milostiv, desigur că rănitul cel căzut între tâlhari ar fi murit prin pierdere de sânge.

Dacă după încercarea legii lui Moise, a filozofiei greceşti şi în general al oricăror filosofii ale popoarelor idolatre, n-ar fi venit, la timp, Mântuitorul omenirii, omenirea s-ar fi stricat de tot, dar, slavă lui Dumnezeu, a venit bunul Samarinean, ca un mântuitor milostiv şi plin de iubire. Cine este acest mântuitor?

Bunul samarinean

Samarineanul care a mântuit pe cel aproape mort nu este altul decât însuşi Cuvântul lui Dumnezeu, Dumnezeu întrupat, Domnul nostru Iisus Hristos. El este Mântuitorul. În această parabolă preafrumoasă, Hristos se prezintă pe Sine în persoana samarineanului, fiindcă fariseii şi cărturarii Îl numeau în batjocură samarinean, aşezându-l în rândul oamenilor celor mai urâţi de ei, ca să arate cât de mult Îl dispreţuiau. Aşadar, El, pe care atâta Îl urau fariseii, este Mântuitorul omenirii.

Şi acum, cititorule, să admirăm marea şi nemărginita iubire a Mântuitorului Hristos, în această prea-iscusită icoană a samarineanului milostiv, pe care El însuşi a zugrăvit-o în parabolă. El s-a coborât din cer pe pământul plin de nenorociri. A văzut omenirea suferind îngrozitor de pe urma păcatului, mergând spre moartea veşnică, care este rezultatul firesc al păcatului. A văzut-o şi s-a milostivit spre ea. Milostivirea Sa nu are nici margini, nici măsură. Căci, după ce s-a milostivit spre noi, cei răzvrătiţi, vrăjmaşi ai Săi, care tăgăduiau

sfinţenia Sa, nu a trimis pe vreun înger de al Său, ca să ne ajute, aşa cum facem noi oamenii. Noi trimitem pe subalternii noştri să dea puţină pâine unui cerşetor, care bate la uşa noastră. Hristos a venit însuşi la noi, cei nefericiţi şi răniţi de moarte, a luat chipul unui călător care mergea prin Iudeea şi a început lucrarea Sa de vindecare. Ne-a vindecat mai întâi mintea, peste care se aşezase atâta întuneric de minciuni şi rătăcire, a vindecat-o cu adevărul, a luminat-o cu lumina dumnezeieştii Sale învăţături, ca omul să-şi găsească drumul către destinaţia lui. *„Iisus trece prin toate cetăţile şi satele lor, învăţând în sinagogile lor şi propovăduind Evanghelia împărăţiei"*, zice sfântul Evanghelist (*Mt* 7, 35), iar poporul *„cel ce şedea în întuneric a văzut lumină mare şi celor ce şedeau în latura şi în umbra morţii le-a răsărit lumina"* (*Mt* 4, 16). Învăţătura Domnului uşurează greutatea sufletului şi înmoaie rănile, ca untdelemnul. Domnul vindecă sufletul şi inima păcătosului de vinovăţia cea grea a păcatului, prin sângele Său cel sfânt, pe care l-a vărsat pe cruce şi care tămăduieşte sufletele credincioşilor Săi, precum vinul sau alcoolul tămăduieşte rănile celor răniţi. Samarineanul din parabolă este prezentat jertfindu-şi odihna sa şi făcând muncă de infirmier şi mergând pe jos, ca să pună pe rănit pe dobitocul său. Şi Hristos, în toată viaţa Sa pământească, s-a ostenit, înconjurând Iudeea şi Galileea, ca să-l afle pe cel pierdut şi să-i lege rănile. Iar la sfârşit şi-a jertfit sfânta Sa viaţă. A luat asupra Sa povara păcatelor noastre pe propriul Său trup şi a chemat pe toţi păcătoşii răniţi şi aproape morţi, să se sprijine de umerii Săi cei puternici, ca să fie mântuiţi de osânda veşnică.

A dus El însuşi omenirea suferindă într-o casă de oaspeţi, ca să o vindece şi să o restabilească pe deplin. Care este hanul menit să fie o staţiune mântuitoare, primind pe orice trecător nefericit al acestei vieţi? Este numai Biserica lui Hristos. Ea este acel spital minunat, în care introduce Hristos pe păcătos, ca să-l tămăduiască prin sângele Său şi îi leagă rănile, cu legăturile poruncilor Sale, ca să oprească hemoragia şi să grăbească vindecarea. În sfânta Biserică îngrijeşte Hristos pe bolnavii Săi, adică pe păcătoşii care

se pocăiesc, Îl întăreşte cu harul dumnezeiesc al tainelor Sale, – şi mai cu seamă cu cea mai mare Taină – a sfintei împărtăşanii. Hristos urmăreşte cu multă grijă fazele bolii fiecărui creştin în parte, trimite pe Mângâietorul ca să-l învieze şi ca să-l sfinţească. Precum cu aerul curat se accelerează vindecarea celor bolnavi şi se restabileşte deplin sănătatea, tot astfel, cu suflarea dătătoare de viaţă a bunului Mângâietor, a Duhului Sfânt, se desăvârşeşete vindecarea sufletului. Şi astfel, medicul cel unic, Iisus Hristos, readuce la desăvârşită viaţă duhovnicească şi activitate pe acei creştini, care erau mai înainte păcătoşi, dar şi-au încredinţat viaţa şi vindecarea sufletelor lui Hristos. Este minunată iubirea şi nespuse îngrijirile date de Hristos pentru vindecarea şi mântuirea păcătoşilor.

Urmăriţi-L încă puţin în alegoria parabolei. Deoarece Hristos avea să se înalţe la ceruri, de unde se coborâse, a dat poruncă ospătarului să îngrijească el pe bolnavul Său, dându-i şi plata deplină a ostenelilor sale. Cine este acest ospătar al Bisericii, căruia Hristos îi încredinţează grija bolnavilor păcătoşi? Nimeni altul, decât sfinţitul cler, episcopii, preoţii şi învăţătorii Bisericii. Lor le-a încredinţat Domnul sufletele credincioşilor Săi. Lor le-a dat şi doi dinari, legea Vechiului şi a Noului Testament. Lor le dă şi plată îndestulătoare pentru slujba lor, căci le dă cinste şi respect şi tot ce este nevoie pentru slujba preoţească. Ba le mai făgăduieşte deplină satisfacţie şi răsplătire la întoarcerea Sa, când va veni ca să răsplătească pe lucrătorii virtuţii cei cinstiţi, iar pe cei răi să-i pedepsească. Şi fericiţi sunt acei preoţi care îşi săvârşesc lucrul cu credinţă! Căci lucrul lor este sfânt şi dumnezeiesc şi Domnul este cel ce le-a dat să facă acel lucru. Însă vai de acei preoţi, care nu se îngrijesc de vindecarea sufletelor şi sunt indiferenţi pentru turma pe care Dumnezeu le-a încredinţat-o. Domnul îi înştiinţează că pedeapsa indiferenţei lor va fi înfricoşată: *„Sângele lui îl voi cere din mâna ta"*, zice Domnul prin Iezechiel (3, 20).

Iată iubirea nemărginită pe care a arătat-o către om bunul Samarinean, Dumnezeul milei şi al milostivirii. Şi-a arătat-o nu numai faţă de un anumit popor, ci faţă de toţi oamenii fără excepţie, ba chiar faţă de vrăjmaşii Săi. Faptul că samarineanul din parabolă

a îngrijit şi a salvat nu pe un consângean de-al său, un samarinean, ci pe un iudeu, care era vrăjmaş, are o covârşitoare importanţă. Cu aceasta Hristos a vrut să dovedească limpede că dragostea Sa nu face nicio deosebire între prieteni şi duşmani, între iudei şi elini, ci este oferită fiecărui om, absolut fiecăruia, dacă vrea să fie mântuit, primind dragostea lui Hristos. A vrut Domnul să arate că trebuie să piară orice prăpastie care despărţea popoarele. Când trăia Hristos pe pământ, elinii considerau barbar pe oricine nu era elen; iar iudeii socoteau vrăjmaş şi necurat pe oricine nu era tăiat împrejur, şi mai ales pe samarineni. Tot aşa şi musulmanii consideră necredincios pe oricine nu mărturiseşte pe Mahomed ca proroc. Hristos, dimpotrivă, prin jertfa Sa, a căutat să mântuiască şi să unească cu Sine pe toţi, cei ce cred în El, dar să-i unească şi unul cu altul. Domnul a şters din lexiconul creştinismului cuvântul barbar şi l-a înlocuit prin cuvântul frate. Tot omul care este creştin adevărat, este fiu al lui Dumnezeu şi frate al oricărui alt creştin adevărat, de orice neam ar fi ei. *„Nu mai este iudeu şi elin, nu mai este nici rob, nici slobod, nici parte bărbătească, nici femeiască. Ci totul şi în toate Hristos"* (*Gal* 3, 28; col. 3, 11).

Această mare şi nemărginită iubire a arătat-o Hristos şi faţă de noi, iubite cititor. Ne-a cercetat şi ne-a aflat aproape morţi de rănile păcatului. A spus către fiecare dintre noi: Nu vreau ca tu să nu trăieşti şi să nu fii viu. Îţi pun la îndemână toate mijloacele vieţii. Astfel ne-a dat sfântul botez în care ne-am spălat sufletul de osânda păcatului strămoşesc. Apoi ne-a dat pocăinţa şi mărturisirea, ca să ne spălăm sufletul de necurăţia oricărui păcat în care am căzut după botez. Ne-a dat Sfânta Cuminecătură, ca să ne întărim sufletele şi să ne unim cu El, călătorind astfel în siguranţă, spre fericirea vieţii veşnice. Ne-a dat lumina învăţăturii Sale, harul Duhului, felurite şi nenumărate mijloace de mântuire şi de viaţă duhovnicească şi sfântă. După toate acestea, dacă vreun creştin continuă să refuze mântuirea şi vindecarea, trăind în păcat fără pocăinţă, ei, atunci, vina este numai a creştinului. El singur îşi pregăteşte osânda şi nefericirea veşnică. Ce îndreptăţire va afla atunci cel care nu s-a pocăit. Cum se poate

îndreptăţi un bolnav pe moarte, dacă medicul îi dă un leac sigur de vindecare, dar bolnavul refuză să-l primească?

Nădăjduim că iubitul cititor nu va săvârşi o astfel de crimă împotriva lui însuşi. Ci va primi cu bucurie oferta de dragoste a Mântuitorului Hristos şi se va supune dietei tămăduitoare, pe care i-o va propune Domnul. Va primi să se pocăiască, să se mărturisească, să trăiască de aici înainte o viaţă creştinească. Nu se va scârbi, dacă leacurile acestea sunt amare la gust şi nu sunt pe placul sufletului său otrăvit de păcat. Nu se va împotrivi, dacă vindecarea şi dieta cer un timp îndelungat. Ci cu recunoştinţă va răbda, urmând dieta pe care o hotărăşte Evanghelia, până ce se va restabili complet, sănătos, virtuos, sfânt.

Aplicarea parabolei

Ştim că Domnul a avut prilejul să spună parabola aceasta, în urma întrebării învăţătorului de lege: cine este aproapele? Din parabolă învăţătorul de lege a aflat cine este aproapele, pe care trebuia să-l iubească ca pe sine însuşi. De aceea Domnul de îndată ce a terminat parabola, îl întreabă pe învăţătorul de lege: *„Deci care dintre aceştia trei ţi se pare a fi aproapele celui căzut între tâlhari?"* (v. 36). Deci spune-i care socoteşti că, dintre cei trei care s-au apropiat de rănit, s-a dovedit a-i fi aproape? – preotul, levitul sau samarineanul?

Situaţia învţătorului de lege era neplăcută

Îi era penibil să devină din învăţător un elev, care este întrebat şi trebuie să răspundă. El voise să-L prezinte pe Hristos ca pe un om lipsit de cultură, care avea nevoie să mai înveţe. În loc de aceasta, se pomeneşte el însuşi dovedit neînvăţat şi necultivat. Parabola era atât de meşteşugită, încât îl silea să mărturisească că adevăratul aproape este samarineanul. Prin urmare, învăţatul legii era trimis să înveţe de la un samarinean neînvăţat. Ce să facă un aproape. Lucrul acesta este o jignire de moarte pentru un evreu, mai cu seamă când era învăţător de

lege. Cum? Un răzvrătit cunoaşte şi împlineşte legea? Un samarinean idolatru face ale legii; iar preotul şi levitul, farisei amândoi, nu o cunosc şi nu o aplică. Tocmai ei, care veşnic au a face cu legea! Un samarinean adoră pe Dumnezeu mai bine decât fariseul! Acest lucru era cea mai gravă rană adusă mândriei naţionale şi felului de gândire al fariseilor, care se sprijineau tocmai pe aşa numita alipire a lor de lege şi de predanie, dar învăţătorul de lege s-ar fi cuvenit să cunoască în sfârşit şi acel cuvânt al proorocului: *„groapă a săpat şi a adâncit-o şi a căzut în groapa care a făcut-o"* (*Ps.* 7, 16). Învăţătorul de lege a săpat o groapă lui Hristos, dar a căzut el însuşi în ea. Este silit să fie de acord cu Mântuitorul. Este atât de strâmtorat, atât de mare este ura să împotriva samarinenilor, încât nu vrea să pomenească numele acelei naţiuni, ci răspunde: *„Cel ce a făcut milă cu el"*. Învăţătorul de lege nu răspunde direct că samarineanul este aproapele celui căzut între tâlhari, ci zice: acela a făcut milă şi dragoste şi a salvat pe rănit, este adevăratul aproape. Căci aproapele este acela, care se apropie de noi şi vine în raport cu noi, când suntem la nevoie şi ne ajută şi ne scapă.

Tocmai acest răspuns îl aştepta şi Hristos, ca să-i dea învăţătorului de lege ultima, dar cea mai serioasă şi mai de preţ poruncă, cu care se încheie parabola. Adresându-se învăţătorului de lege, Domnul spune, cu întreaga Lui autoritate dumnezeiască: *„Mergi, fă şi tu asemenea"* (v. 37). Cu alte cuvinte, Hristos ne învaţă că cel ce vrea să afle cine este aproapele, pe care să-l iubească, să fie el însuşi binefăcător şi iubitor de oameni, făcându-se el mai întâi aproapele altuia. Pentru că omul uscat la inimă niciodată nu va prinde înţelesul poruncii despre iubirea către aproapele.

Prin urmare, şi legiuitorul ar fi putut afla cine este aproapele, atunci când ar fi imitat pilda iubirii samarineanului. Ca şi cum Domnul i-ar fi spus: dacă tu nu faci unui samarinean nenorocit tot ceea ce ţi-am spus în parabolă că a făcut samarineanul unui iudeu nenorocit, niciodată nu vei înţelege legea dragostei, oricât ai fi şi te-ai numi credincios. Aşadar, mergi şi deschide inima, pentru ca mila să se reverse, pentru ca milostivirea să curgă precum a făcut samarineanul.

Fă acest lucru, pentru tot omul care are nevoie de ajutorul tău, fie el rudă, prieten, compatriot al tău, ori un străin oarecare.

Cu aceasta se sfârşeşte pilda samarineanului milostiv, cea minunată. Acelaşi sfat pe care l-a dat Domnul învăţătorului de lege, cu aceeaşi autoritate cu care a dat Moise legea, nu ştim dacă a făcut vreo impresie în sufletul fariseului învăţător de lege. Lucrul pare aproape imposibil, pentru că în sufletul egoistului şi al trufaşului, nu-şi află loc adevărul, care recomandă aplicarea smerită a dragostei, dar această poruncă a Domnului n-a fost dată numai învăţătorului de lege. Ea a fost dată tuturor neamurilor, de la Hristos şi până astăzi, ca să urmeze pilda samarineanului, adică pilda lui Hristos însuşi. Când ar vedea cineva pe orice om suferind, fie cu trupul, fie cu sufletul, şi mai cu seamă când sufletul unui om pătimeşte de pe urma rănilor păcatului, să-l primească pe acesta ca pe un aproape şi să-i ofere tot ce poate oferi dragostea cea mai nobilă.

Aşadar, şi nouă, cititorule, creştinilor de astăzi, a fost dată această poruncă a Domnului: *„Mergi fă şi tu asemenea"*. În orice parte a lumii te-ai afla, după mijloacele şi după capacitatea pe care le ai, sileşte-te să ajuţi şi să uşurezi pe omul care are nevoie de tine Dovedeşte întotdeauna o dragoste sinceră şi fără particularisme. Fără nicio protecţie, ca şi samarineanul care a lucrat dragostea într-un loc pustiu; fără nicio căutare de câştig sau de răsplată, ca şi samarineanul care a făcut binele, fără să aştepte plată de la rănitul necunoscut. Fără niciun gând egoist, adică să nu faci binele din mulţumirea trufaşă că nu te afli în starea nefericită a celui pe care îl ajuţi, nici din mulţumirea egoistă, că ai mijloace cu care să ajuţi. Fă binele dintr-o sinceră participare la necazul şi durerea aproapelui.

Dragostea să fie chibzuită, adică să faci binele numai acelora care au nevoie reală de ajutor. Căci sunt şi oameni prefăcuţi, care exploatează sentimentele de milă ale celor buni. Samarineanul nu şi-a exercitat iubirea asupra unui trecător trândav, care se prefăcea bolnav, ci asupra unui om cu adevărat în grea suferinţă. Hristos îşi revarsă belşugul Său de milă numai peste acei oameni, care au

sentimentul adânc al stării rele a sufletului lor. Dar nu-şi revarsă mila asupra acelor prefăcuţi, asupra traficanţilor evlaviei.

Dragostea să-ţi fie deplină, adică pe cât de desăvârşită poţi, aşa cum a fost a samarineanului. Căci acela nu s-a mărginit să spele şi să lege rănile celui suferind şi apoi să-l lase în plata Domnului. Ci prin şirul de binefaceri i-a fost un adevărat salvator. Aşadar, dacă poţi, fă binefacerea cea desăvârşită, nu numai în parte, căci altfel se poate să pierzi şi ceea ce ai făcut.

Dragostea să-ţi fie nemărginită şi gata de ajutor. Ajutorul să-l dai tu însuţi, personal, apucându-te de fapta bună. Vezi că Hristos nu a trimis pe niciun înger al Său, ci a venit El însuşi, personal, pe pământ, să caute oaia cea pierdută. *„Am venit să-Mi dau viaţa răscumpărare pentru mulţi"*, zice El (*Mt* 20, 28). Este nedesăvârşita dragoste şi binefacerea, pe care nu o facem personal. Fireşte, când nu-i cu putinţă, atunci poate fi făcută şi prin altul; dar, când este cu putinţă, atunci se cuvine ca ajutorul nostru să fie unit cu prezenţa noastră personală şi cu interesul nostru faţă de aproapele în felul acesta, dar primim în acelaşi timp folosul şi mulţumirea care vin prin binefacerile personale.

Aşadar, *„mergi fă şi tu asemenea"*. Iată, iubite cititor, ce cuvânt trebuie să se adâncească în sufletul nostru, în toate ale noastre. Să facem o lucrare, asemenea cu lucrarea lui Hristos. Aceasta este ţinta pe care trebuie să o atingem aici, pe pământ. Dacă viaţa noastră trece, fără să ne formăm după chipul vieţii binefăcătoare, pe care a trăit-o Hristos pe pământ, atunci n-am isprăvit nimic, am bătut numai apa în piuă. Ne numim creştini, dar nu suntem creştini. Crede acest lucru, cititorule! Căci nu scriu eu aceasta, ci o scrie Duhul Sfânt, prin Evanghelistul: *„Cel ce zice că în el rămâne Hristos, acela trebuie să umble precum a umblat Hristos"* (I *In.* 2, 6). Adică cine zice că este creştin, trebuie să trăiască şi să se poarte în felul lui Hristos.

—

PARABOLA BOGATULUI CELUI NEBUN

(*Lc* 12, 13-21)

Prilejul parabolei

Rivalitatea dintre doi fraţi pentru împărţirea moştenirii părinteşti i-a dat Domnului prilejul ca să spună parabola bogatului celui nebun. Rivalitatea dintre fraţi este jalnică şi dureroasă şi nu este rară nici în zilele noastre. În parabolă se descrie ce amăgire îngrozitoare, ce beţie pierzătoare produce în sufletul omului lăcomia. Unul dintre cei doi fraţi, care erau rivali şi duşmani, din pricina materiei, a pământului şi a ţarinei, s-a prezentat înaintea Domnului, pe când Domnul învăţa mulţimea. A venit cu această rugăminte: *„Învăţătorule, spune fratelui meu să împartă cu mine moştenirea"* (v. 13), adică: învăţătorule, porunceşte, cu autoritatea şi puterea de profet şi de învăţător al poporului, iar fratele meu nu va rămâne indiferent la porunca Ta.

Caracterul celui care cere – este probabil că cel ce l-a rugat pe Hristos să intervină fusese nedreptăţit. Se poate crede că fratele

aceluia mai mare era un om nedrept şi lacom, care pusese mâna pe partea de moştenire a celuilalt frate. Din nefericire, sunt astfel de fraţi lacomi şi nemilostivi, care calcă în picioare dragostea firească şi legăturile de sânge, care unesc pe fraţi, nesocotind fireasca dreptate, care şi între străini pretinde împărţirea echitabilă a dreptului. Fraţii nemilostivi sunt gata să răpească orice ar putea răpi, dar nu se gândesc, nefericiţii, că este un Dumnezeu care face *„dreptate celor nedreptăţiţi"* (*Ps* 143, 7). Adică un Dumnezeu care răzbună dreptul celui nedreptăţit.

Cel care cere intervenţia Domnului se pare că era un om impulsiv, care voia să se răzbune pe fratele său. El credea că ar putea să se slujească şi de Hristos în scopul acesta, deoarece, conform dreptului iudaic, fratele mai mare primea o parte de două ori mai mare de moştenire, cu îndatorirea să susţină pe mamă şi pe surorile nemăritate, dacă avea. Aşadar, acel om a cerut de la Hristos să schimbe această dispoziţie a legii, sau să recomande fratelui mai mare să împartă moştenirea în părţi egale. Şi astăzi se întâmplă de multe ori acelaşi lucru, adică unii oameni interesaţi folosesc religiozitatea altora şi le cer desăvârşita retragere, le cer să se lase nedreptăţiţi, cu cuvânt că ei sunt credincioşi şi pot să rabde. Fratele mai tânăr a cerut intervenţia lui Hristos tot cu un astfel de scop, deoarece, după cum veţi vedea mai departe, Domnul atrage luarea aminte a lui şi a poporului care asculta convorbirea, asupra patimii îngrozitoare a lăcomiei, în virtutea căreia omul doreşte să aibă mereu mai mult decât are. Oricum ar sta lucrurile, adevărul este că acei doi fraţi puneau materia şi banii mai presus de înrudire şi de dragostea frăţească şi nu erau porniţi şi pregătiţi să jertfească cele materiale, pentru bunul trai al familiei.

Domnul refuză intervenţia. Cât de înţeleaptă şi minunată apare atitudinea Domnului, când răspunde: *„Iar El i-a zis: «omule, cine M-a pus judecător sau împărţitor între voi?»"* (v. 14). Domnul n-a vrut niciodată să-şi exercite puterea de legiuitor, în

chestiunile materiale şi în viaţa de lume. N-a vrut să schimbe legile existente, privitoare la moştenire. N-a vrut să-şi exercite puterea judecătorească, pentru a hotărî dreptul de moştenire al fiecăruia. Dacă acel om, care-L rugase să-i rânduiască moştenirea, L-ar fi rugat să-l ajute la moştenirea cerurilor, atunci desigur că Domnul i-ar fi dat încuviinţare şi ajutorul Său. Pe când aşa îi zice: omule, omule materialist şi nesocotit, în ceasul când asculţi cuvântul lui Dumnezeu, tu ai în mintea ta împărţirea moştenirii? Nu te-au mişcat sufleteşte cele ce am spus adineauri despre buna purtare de grijă a lui Dumnezeu, care hrăneşte nu numai pe oameni, ci şi pe cele mai mici păsărele? Omule lacom, cine M-a pus judecător sau împărţitor între voi?

Răspunsul Domnului către acel om lipit de materie are şi înţelesuri mai adânci şi mai importante. Răspunsul acesta ne arată care este natura şi constituţia împărăţiei lui Hristos pe pământ. Ne arată că este o împărăţie duhovnicească, guvernată de legi duhovniceşti. Ca atare, această împărăţie nu intervine în puterea politică, nu se tocmeşte cu ea, nici nu caută să răpească puterea din pâinile stăpânitorilor lumii. Nu intervine în procesele civile. Ea îndatorează pe toţi credincioşii, judecătorii şi oamenii din popor, să se poarte cu desăvârşită dreptate, dar nu sileşte pe nimeni, ci *se* mărgineşte să caute avantaje într-o altă viaţă. Împărăţia lui Hristos nu dă nimănui nădejdea că, prin religie, va putea obţine foloase materiale. Dacă acel frate necăjit, sau orice alt om, se apropie de Hristos, cu nădejdea să-şi asigure foloase materiale, prin mijlocirea Domnului, atunci se înşeală. Căci foloasele pe care le făgăduieşte Hristos următorilor Săi sunt de altă natură, sunt duhovniceşti şi veşnice. Hristos nu aprobă procesele la care ajung oamenii, pentru lucruri materiale, ci cere să ne lepădăm până şi de drepturile noastre, pentru pace şi dragoste. *„Cel ce vrea să-ţi ia haina, lasă-i şi cămaşa"*, zice Domnul (*Mt* 5, 40). Iată care sunt înţelesurile mai adânci ale răspunsului dat de Domnul.

Porunca dată mulţimii

Întorcându-Se Domnul către popor, care urmărise convorbirea aceasta, a dat următoarea poruncă importantă: *„Vedeţi să vă păziţi de lăcomie"*. Hristos şi Biserica Sa nu intervin în chestiuni civile şi în certuri economice. Dar intervin în omul cel lăuntric, adică în sufletul omului, vrând să-l îndrepteze, ca să nu fie stăpânit de lăcomie, nici să nu dorească să aibă mai multe, decât cele absolut necesare pentru întreţinere.

„Vedeţi şi păziţi-vă", propovăduieşte Domnul, adică: luaţi bine aminte, deschideţi-vă bine ochii, nu neglijaţi să vă luaţi toate măsurile împotriva marii primejdii a lăcomiei. Deoarece lăcomia este o boală foarte gravă; bagă în sufletul omului rătăcirea şi amăgirea, cu gândul că, dacă ai mai mulţi bani, eşti mai fericit. Tocmai din această rătăcire izvorăşte puterea cea mare a lăcomiei, tăria ei, care îndeamnă spre bani, spre câştig, spre belşug. Care stăpâneşte individ şi grupuri de indivizi. De aceea vedem pe omul contemporan că este aruncat în lăcomie, nu cu mijloacele pedestre şi încete ale economiei, de demult, care se potriveau cu vremile mai vechi, ci pe un drum cu mult mai scurt. Ajunge să îşi câştige banii cu agonisirea de ruşine, cu specula, cu traficul ilegal, cu minciuna, cu viclenia, cu jocul de bursă, cu plastografia, cu abuzurile şi cu nelegiuirile. Lupta cea mare între capital şi muncitori, ura dintre muncitori şi capitalişti, lupta făţişă dintre clasele sociale, acestea toate arată câtă putere are pofta de bani, lăcomia, şi reuşeşte adesea această nebunie a lăcomiei să îngrămădească nişte cantităţi uriaşe de avere, în mâinile unor particulari sau ale unor societăţi şi întovărăşiri. Dar tocmai prin aceasta se vădeşte marea amăgire a lăcomiei, tocmai prin aceasta se vădeşte lăcomia cuvintelor pe care Domnul le-a spus cu atâtea veacuri mai înainte, şi care sunt atât de actuale, ca şi când le-ar fi rostit astăzi. Şi ce a zis Hristos? Iată: *„Căci viaţa omului nu este în prisosul de avuţie"* (v. 15). Păziţi-vă de lăcomie zice, ca să nu vă înşele satana. Căci viaţa şi lauda şi fericirea omului nu constă în prisosul averii.

Mai cu seamă viaţa sufletului nu depinde de bani, căci averea materială nu poate satisface dorinţele şi nevoile vieţii spirituale, nici nu poate întreţine, atât cât ar vrea omul, legătura dintre suflet şi trup. Dar nici chiar superioritatea vieţii de pe pământ nu depinde de bogăţie. Căci mulţi oameni, deşi sunt săraci, trăiesc mulţumiţi şi odihniţi, pe când alţii, care au belşug de bogăţie, trăiesc o viaţă de frică şi nelinişte. O viaţă amară, din cauza căreia ei îi invidiază pe săraci. Un multimilionar american zicea, mai acum vreo câţiva ani: De foarte multe ori am dorit ca bogăţia mea să zboare şi să devin un simplu cetăţean, posedând numai strictul necesar. Boala şi moartea cercetează şi pe cel bogat, nu numai pe cel sărac. Şi atunci, banii, desigur, pot procura bogaţilor îngrijire, mâncări rare şi medici iscusiţi, dar viaţa nu este în puterea banilor. Trec cu vederea alte primejdii care ameninţă în orice clipă averea şi viaţa celor bogaţi. Primejdiile schimbă adesea în cerşetori pe cei mai mari bogătaşi.

Puţinele cuvinte în care Domnul a cuprins adevărul cel mare despre lăcomie n-au făcut, se pare, impresia cuvenită asupra poporului şi a fratelui aceluia mâhnit. Şi atunci, după obiceiul pe care Îl avea Domnul de a zugrăvi adevăruri mari în nişte pilde frumoase, *„le-a spus o parabolă"*, a adăugat şi o parabolă foarte importantă, care dovedeşte în chipul cel mai minunat, că viaţa omului nu depinde de avere.

***

Parabola ne înfăţişează viaţa şi moartea unui astfel de bogat, lacom şi materialist. Ne cheamă să judecăm dacă, da sau nu, viaţa lui, mărirea lui, fericirea lui, depind de bogăţia lui cea mare. Parabola începe cu următoarele cuvinte vii, despre care ar putea crede oricine că sunt descrierea unui bogat de astăzi:

Unui om bogat i-a rodit ţarina

Din aceste cuvinte se vede că acel bogat era mare moşier, avea pământuri întinse şi bine lucrate. Iar pământurile lui au dat mult rod. Dumnezeu a dat binecuvântare, a chivernisit vremea şi

vânturile, încât răsărirea, creşterea şi rodirea feluritelor roade ale pământului bine lucrat să se facă îmbelşugat peste orice aşteptare. Dumnezeu, cel ce chiverniseşte firea şi Îşi deschide mâna Sa şi toate se umplu de bunătăţi (cf. *Ps* 103, 28), a dat şi bogatului acestuia rod îmbelşugat, ca să trezească în sufletul său sentimente de recunoştinţă, să-i înmoaie inima şi să-l îndemne spre fapte bune. Bogatul avea posibilitatea să facă mult bine. Bogatul putea să dobândească un mare câştig pentru sufletul său, dacă se asemăna cu Dumnezeu cel bogat în bunătăţi; dacă şi-ar fi deschis mâna şi ar fi răspândit din belşug faptele iubirii de oameni şi ale milei, dacă ar fi făcut aşezăminte, în care să-şi găsească uşurarea săracul şi cel istovit şi sufletele să fie formate, atunci bogatul ar fi fost cu adevărat fericit. Sfânta Scriptură şi istoria ne prezintă pilde multe de oameni care n-au fost robiţi de avuţia lor, ci au fost devotaţi lui Dumnezeu, precum Avraam, Iov şi Iosif din Arimateia şi Marele Vasile şi atâţia alţii. Dar de cele mai multe ori se întâmplă pe dos: că inima bogatului se lipeşte de bani. Dumnezeu zice prin David: *„Bogăţia de ar curge, nu-ţi lipi inima de ea"* (*Ps* 61, 11), dar omul, din nefericire, când avuţia curge, când averea îi sporeşte, îşi lipeşte inima de ea, se devotează banului, precum se va vedea în urma parabolei.

Gândurile bogatului

A fost natural că acea mare bogăţie, rodirea excepţională a pământului, să producă bucurie. Dumnezeu dăduse atunci bogatului mijloace mai îmbelşugate, cu care să se facă cu adevărat bogat, bogat în fapte bune. Prin faptele bune ar fi putut să uşureze pe mulţi nenorociţi şi să-şi facă bine şi lui însuşi. Căci atunci când miluieşti pe alţii şi le faci bine, nu-i foloseşti atât pe ei, cât pe tine însuşi. Este de ajuns ca cineva să cugete că „cel ce pe sărac ajută, pe Dumnezeu împrumută". Căci Hristos Se socoteşte îndatorat pentru orice binefacere pe care o facem unuia dintre fraţii Săi săraci

şi mici. Atunci va înţelege cât de mult bine îşi face cel milostiv lui însuşi. Aşadar, astfel de sentimente de bucurie şi gânduri de mulţumire pentru o întrebuinţare cât mai folositoare a bogăţiei nesperate, trebuia să stăpânească inima bogatului. El însă, din nefericire, cugeta *„în sine: ce voi face, fiindcă nu am unde să-mi adun roadele mele"* (v. 17). De îndată ce buna rodire i-a fost cunoscută, bogatul s-a îmbolnăvit sufleteşte, de boala cea gravă a lăcomiei.

Neliniștile și grijile lacomului

Primul simptom al acestei boli sufleteşti îl formează gândurile neliniştite şi gândul de moarte, pentru punerea în siguranţă a bogăţiei. Ce voi face? zice săracul, când este strâmtorat de sărăcie şi nu are nici pâinea zilnică. Ce voi face? zice şi bogatul cel lacom, care nu are unde să-şi adune proviziile cel îmbelşugate şi averea lui cea exagerat de mare. Aşadar, gândeşte-te *„ce vei face?"*. Înţeleptul Sirah zice aşa: *„închide în hambarele tale milostenia, şi ea te va slobozi de toată răutatea"* (29, 12). Adică, umple de milostenie hambarele tale, dă altora bunătăţile tale din milă şi atunci vei fi slobozit de toată grija. Nu ştii în ce fel să-ţi asiguri averea? Ascultă, îţi voi arăta un plasament sigur, pe care ţi-l recomandă un sfânt înţelept, ca să nu ajungi la strâmtoare: *„Dumnezeu,* zice sfântul Augustin, *nu vrea să se piardă averea, ci numai s-o plasezi în altceva. Dacă prietenii tăi ar intra în casa ta şi ar vedea că ţi-ai pus grâul într-un hambar cu igrasie, unde a putrezit şi ţi-ar spune: prietene eşti pe cale să pierzi toate câte le-ai agonisit cu multă trudă. Mută-ţi hambarul într-un loc mai înalt; desigur că te vei supune acestui sfat înţelept. De ce atunci nu asculţi şi pe Hristos care te sfătuieşte să-ţi strângi comori în ceruri, unde rugina şi molia nu le strică, nici furii nu le sapă şi nu le fură"*.

Lacomul însă nu pleacă urechea la aşa un sfat. Observaţi pe un lacom din vremea noastră. El este într-o continuă tulburare şi nelinişte. Precum oceanul se tulbură şi se mişcă neîncetat aşa şi sufletul lacomului. *„Ce să fac"* se gândeşte el, cum să-mi asigur

averea? Să o bag în case şi în avere imobiliară, care au astăzi preţ mare? S-o dau cu poliţe? S-o bag în diferite întreprinderi? Dar care poliţe sunt mai sigure? Care îmi va da un procent mai mare? Dar când vede că pierde, ce tulburare şi durere îl aruncă pe lacom! Când este în câştig, ce impresie puternică îl tulbură! Dacă mulţimea ar şti în ce agonie trăiesc asemenea bogaţi, niciodată nu ar râvni situaţia lor. Nopţi întregi îşi petrec într-o singură continuă veghe, mai cu seamă când schimbările sociale îi ameninţă să-i sărăcească de azi pe mâine, cât sunt de nefericiţi atunci! Nemâncaţi, nebăuţi, fără somn, îşi distrug sănătatea şi ajung adesea la sinucidere!

„Ce să fac?", zice bogatul cel lacom din parabolă, precum şi toţi cei asemenea cu el. Este interesant că bogatul îşi pune această întrebare cu mai multă nelinişte, decât un sărac. Fiindcă şi bogatul, în adâncul sufletului său, este tot sărac. Să nu vă miraţi. Este sărac fiindcă lăcomia deschide în sufletul său un haos de neumplut, încât, oricât ar câştiga, doreşte alte câştiguri, tot mai mari. Este într-o mucenicie continuă, fiindcă niciodată nu poate să zică: ajunge, am destul! Ca un bolnav de hidropică, care pe cât bea, pe atât îi creşte setea şi arde de sete, tot aşa şi lacomul. Leacul pe care-l întrebuinţează face boala mai mare, după cum zice Plutarh. *„Cel ce iubeşte argintul, nu se satură niciodată de argint"*, zice Dumnezeu (*Ecl* 5, 9). Cititorule, trebuie să te gândeşti bine la acest fenomen. Pentru că se poate să crezi că dacă cineva dobândeşte o cantitate hotărâtă de bani, după aceea se va linişti. Din nefericire nu se linişteşte, ci suferă atunci cu mult mai mult. Lacomul rămâne sărac în adâncul său, tocmai fiindcă lăcomia lui nu se satură. Rămâne ca vacile cele slabe din visul lui faraon, care *„au înghiţit pe cele şapte vaci grase, care au intrat în pântecele lor"* (*Facere* 41, 8-21), dar nu s-a văzut că au intrat în pântecele lor, căci au rămas slabe ca la început. Prin urmare, dacă banul produce o astfel de stare, dumnezeiescul Pavel are toată dreptatea să scrie: *„ Cei care vor să se îmbogăţească, cad în ispite şi în curse şi în multe dorinţe nesocotite şi vătămătoare, care cufundă pe oameni*

în moarte şi pierzare; căci iubirea de argint este rădăcina tuturor păcatelor; unii mânaţi de ea au rătăcit de la credinţă şi şi-au pregătit lor şi multe dureri." (I *Tim* 1, 9-10).

Planurile şi hotărârile lacomului

În sfârşit, după multe gânduri chinuitoare, bogatul din parabolă a găsit dezlegarea problemei: *„Ştiu ce voi face. Voi strica hambarele mele, le voi zidi mai mari şi voi aduna în ele toate rodurile şi bunătăţile mele"* (v. 18). Deoarece hambarele mele sunt mici şi neîncăpătoare pentru roadele mele cele îmbelşugate, le voi strica. Adică bogatul îşi închipuia că dacă îşi măreşte hambarele, va avea linişte, dar cât de mult se înşeală! Cât este de nebun şi de nesocotit! Şi iată de ce: fiindcă nici aşa grijile lui nu vor înceta şi nu se va afla nicio uşurare, în felul acesta. Ci dimpotrivă, stricarea hambarelor şi zidirea unora mai mari îi sporesc bogatului ostenelile şi grijile. Şi este natural să fie aşa. Pentru că atunci când omul nu vrea să aplice metoda, pe care i-o propune Dumnezeu, ca să fie slobozit de griji, omul inventează alte metode, care-i sporesc grijile şi necazurile; în cazul acesta, dacă şi în anul viitor moşiile bogatului ar avea un rod tot atât de mare, nu s-ar ivi o nouă problemă, de data aceasta mult mai grea? Nu va trebui să facă iarăşi alte hambare, încă şi mai mari? Nu cumva crezi că atunci se va hotărî bogatul să se elibereze de povara unei averi atât de mari? Păi am spus şi mai înainte: oare prăpastia de neumplut din sufletul lacomului îşi va afla vreodată vreo săturare?

Mai este şi altă dovadă a faptului că lacomul este nebun şi nesocotit. Face planuri, se hotărăşte să dărâme, să zidească, să-şi adune, fără să adauge un dacă, adică dacă vrea Dumnezeu, dacă voi mai trăi. Nu, deloc, le socoteşte pe toate sigure şi ca şi cum ar fi reale. Însă planurile hotărâte de el sunt planuri nebune. Că şi viaţa noastră este în mâinile lui Dumnezeu. Bine descrie Duhul Sfânt, prin Apostolul Iacob, nebunia acestor oameni: *„Lipsiţi acum,*

voi care ziceţi că astăzi sau mâine vom merge în cutare oraş şi vom rămâne acolo un an şi vom face negoţ şi vom câştiga. Voi ziceţi acest lucru fără să ştiţi dacă mâine veţi fi în viaţă; căci ce este viaţa noastră? Este o suflare, un răsuflet, care se arată câteva clipe apoi piere" (*Iacob* 4, 13-14). Aşadar, se vede limpede că omul lacom suferă, se tulbură şi se nelinişteşte, până când află vreun mod de a-şi asigura averea. În locul odihnei are griji, osteneli şi nelinişti, până să-şi pună în aplicare planurile aşa-zisei asigurări.

Dar trebuie să luăm aminte la un amănunt al cuvintelor cu care lacomul îşi exprimă dezlegarea problemei sale: Voi aduna acolo toate roadele mele şi toate bunătăţile mele. Adică să luăm aminte la cuvintele mele. Ale mele personale, toate sunt ale mele proprii, altul nu are nicio parte din ele. Aşadar, în acest cuvânt se zugrăveşte întreg egoismul lui materialist, nemilostiv şi uscăciunea lui sufletească. Este atât de orbit de lăcomie, încât nu-şi mai dă seama că averea sa este pământul, în care au rodit grânele, iar toate comorile sale sunt proprietatea lui Dumnezeu. Nu vede că belşugul bogăţiei sale este datorat binecuvântării lui Dumnezeu. Nu se gândeşte că el nu are niciun drept să întrebuinţeze bunătăţile acestea, exclusiv în folosul său. El nu este decât un simplu mântuitor al bunurilor, răspunzător de ele, având să dea socoteală lui Dumnezeu. Din nefericire, tot omul lacom este tot atât de orbit, când îşi închipuie că averea asta este proprietatea lui absolută. Nu-şi dă seama cât de nestatornici, nesiguri şi fugitivi sunt banii. Astăzi îţi vin în mână din belşug, mâine fug, fără să te anunţe dinainte, fără să ştii unde s-au dus. Se duc oricâtă pază şi măsuri de asigurare ai lua. Banul nu *vrea* să asculte cuvântul lui Dumnezeu, care te înştiinţează că *„banul are aripi ca de vultur şi sub ochii tăi se duce de la casa ta"* (*Pilde* 23, 5) Cel care are grija averii este Dumnezeu care dă fiecăruia o *anumită* măsură, pentru ca nimeni să nu-şi asume stăpânirea absolută pe *averi.*

Această amăgire a egoismului şi alipire la avere fac pe cel lacom să fie un închinător al mamonei, un nemilostiv, uscat la inimă. Dacă bogatul era atât de alipit de averea pe care o credea că

este a lui şi a lucrat-o, ca să fie numai pentru el, cu excepţia tuturor celorlalţi, el nu poate vedea pe sărac, pe nefericit, pe flămând. Nu îl interesează că sunt mulţi săraci, care s-ar fi îndestulat din fărâmiturile la masa lui bogată, atâţia orfani, care, dacă i-ar fi sprijinit bogatul, ei ar fi simţit mângâiere multă. Sunt atâtea spitale, care adăpostesc suferinzi, atâtea azile de bătrâni şi bolnavi. Lacomul nu vrea să imite pe Dumnezeu, care i-a dat atâta belşug de bunuri. Nu vrea să imite nici pământul şi pomii cei neînsufleţiţi, care i-au dat atâta rod, prin binecuvântarea lui Dumnezeu. El, un om cu raţiune şi suflet, ar fi trebuit, pentru această binecuvântare, să facă parte din roadele sale şi semenilor săi, oamenilor, dar n-a făcut. A rămas uscat, nemilostiv, nesimţitor.

Materialismul și iubirea trupească de sine a lacomului

Aşadar, lacomul şi nemilostivul bogat a plănuit să-şi strângă toate roadele şi bunătăţile în noile hambare mari. Dar şi-a făcut dinainte planul şi pentru modul de întrebuinţare a belşugului său de bunătăţi. Iată ce plan îşi făcuse: *„voi spune sufletului meu: suflete, ai multe bunătăţi, strânse pentru mulţi ani. Odihneşte-te, mănâncă, bea şi te veseleşte"* (v. 19). Desigur că bogăţiile mele le voi păstra în toată siguranţa, fie că vrea Dumnezeu, fie că nu. Voi spune către sufletul meu, suflete, notează bine ce-ţi spun, ai în aceste hambare bunătăţi multe, care îţi sunt de ajuns pentru mulţi ani. Aşadar, nu mai ai nimic de făcut, decât să te desfătezi, să te odihneşti, să mănânci, să bei şi să te veseleşti!

Aşa gândeşte lacomul. Fiindcă din clipa în care l-a îmbătat amăgirea bogăţiei şi beţia lăcomiei, vorbeşte neîncetat ca un nebun. Vorbire de nebun şi vorbe proaste sunt şi cele pe care plănuieşte să le spună sufletului său. Deoarece îşi sprijină întreaga odihnă şi fericire pe faptul că *„are multe bunătăţi"*. De fapt, realitatea dovedeşte că intervin mii de piedici şi chinuri, care-i fac viaţa amară, chiar dacă este susţinută de un mare belşug de bunătăţi. Dacă boala cercetează

casa unui bogat, la ce-i folosesc multele lui bunătăţi? Oare faptul că patul este auzit şi perdelele scumpe împiedică durerea bolii? La ce foloseşte cearşaful bogat, când urmează să fie pătat de sânge? Dar chiar dacă sănătatea îi rămâne nevătămată, totuşi fericirea şi liniştea bogatului nu depind de averea sa. Fiindcă bunătăţile materiale se strică, putrezesc, se ofilesc. Iar ceilalţi oameni, cu care lacomul trăieşte în societate, îl privesc cu ochi pizmăreţi, ba unii au pornirea de a pune mâna pe averea lacomului. Cu toate mijloacele de asigurare, pe care omul le-a inventat, hoţii şi tâlharii şi răpitorii izbutesc să pună mâna pe averi mari. Şi deseori tâlharii iau şi capul proprietarului, odată cu banii furaţi. Tehnica a inventat casele de bani, dar şi spărgătorii au o întreagă ştiinţă cu o mare bogăţie de mijloace tehnice. Astfel se adevereşte cuvântul Domnului, că acele comori pe care omul le adună aici, pe pământ, *„le strică rugina şi furii le sapă şi le fură"* (*Mt* 6, 19). Dar şi celelalte cuvinte pe care le spune lacomul din parabolă sunt cuvinte nesocotite şi nebune. Deoarece a exclus din sufletul său orice gând mai înalt, a ucis în inima să orice dorinţă şi pornire spre lucrurile înalte şi cereşti, mărginindu-şi întregul scop al vieţii sale la cultivarea pântecelui, la o viaţă dobitocească în care să mănânce să bea, să se bucure de distracţii, falǎ şi neînfrânare. Ca şi când tot scopul cu care omul a venit în lumea aceasta ar fi să mănânce. Ca şi când Dumnezeu i-ar fi dat gândire şi acţiune, numai ca să inventeze cele mai bune reţete de bucătărie!

Odihneste-te, mănâncă, bea şi te veseleşte! Iată cele patru porunci ale bogatului din parabolă, care arată foarte bine scopul pe care şi-l pun vieţii lor lacomii din toate timpurile. La aceasta tinde dorinţa, gândul, viaţa celor mai mulţi bogaţi, dar şi a celor săraci, care se amărăsc şi se necăjesc, fiindcă încă n-au izbutit şi ei să adune comori.

„Odihneşte-te". Să nu lucrezi, ci să te odihneşti. Mulţi vor să câştige bani, ca apoi să ajungă mai repede la odihnă, la nelucrare. Să poată să trăiască fără să lucreze şi fără să se ostenească. Şi de aceea

persoane de acest fel vor să dobândească bani, fără să presteze o muncă corespunzătoare. Recurg la minciună, la înşelăciune, la furt, la agonisire de ruşine, ca să aibă mult şi fără muncă. Nu pregetă să predice pe faţă: nu poţi să te pricopseşti, dacă urmezi Evanghelia; fură ca să ai şi apucă, pentru ca să stăpâneşti, – zic ei. Unii ca aceştia calcă orice lege care li se face piedică. Nu se uită la cinste, la sinceritate, la împlinirea îndatoririlor. Dacă altul le stă în calea îmbogăţirii rapide şi a reuşitei, nimic nu-i împiedică să-l vorbească de rău, să-l acuze, să-l pârască, chiar dacă le e frate bun. Nu se dau înapoi să acuze pe fratele lor, dacă este medic, că este cioclu, dacă este profesor că nu are cultură... Aşa unii îşi părăsesc meseria legală, care aduce prea puţin câştig, recurgând la jocurile de bursă, la plastografie, la abuz de încredere, la punerea sub scutul legii. Ei găsesc un lucru de nimic să dea foc la o casă, pentru a încasa suma de asigurare. Nu se sfiesc să pună mâna şi pe lucrurile sfinte şi pe averea Bisericii, ca să poată zice, în sfârşit, sufletelor lor: „odihneşte-te”.

„Mănâncă, bea şi odihneşte-te”. Lacomului îi place să aibă cât mai mulţi bani, cu care să-şi poată procura cât mai multe plăceri şi desfătări trupeşti. Dacă nebunia unui câştig mare produce atâta foc în sufletele unora, apoi acest lucru se datorează mai cu seamă faptului că toată ţinta lor se mărgineşte la pântece. Toată ţinta lor este: cum să mănânc, cum să beau, cum să mă distrez în dansuri şi în centre mondene, în ce saloane sau în ce teatre să mergem. Fiecare bărbat şi femeie din rândul acestor oameni doresc bani din belşug, ca să se tăvălească neîncetat în plăcerile pântecelui şi ale trupului. Le trebuie mulţi bani, ca să-i cheltuiască fără socoteală pe mode, pe actualităţi, pe lux fără măsură. O, ce adunătură de răutăţi şi de nedreptăţi, de murdării, ce grămadă de ruşine şi imoralitate, de nebunie şi slavă deşartă, conţin aceste trei cuvinte ale bogatului din Evanghelie: *„Mănâncă, bea, veseleşte-te!”*

Acum, cititorule, ia aminte la un amănunt din cele mai caracteristice. Lacomul adresează acest tetralog de porunci, nu către trupul său, cum ar fi natural, ci către sufletul său, căci zice: *„Suflete,*

ai multe bunătăţi...". Adică lacomul desparte sufletul său duhovnicesc de rădăcina vieţii sale, de Dumnezeu, care este duh, şi îl sileşte să se alipească de bunurile materiale. Îşi cheamă sufletul să se îngroape în hambare, împreună cu grâul, ca să trăiască o viaţa trupească. Sau, mai bine-zis, îşi cheamă sufletul să se îngroape în stomac şi în pântece, care este plin cu mâncare, să se scufunde în noroiul necurăţiei, ca să afle acolo odihnă şi mulţumire. Se poartă bogatul, ca şi cum sufletul său ar fi un porc, care nu vrea decât să se tăvălească în noroiul putreziciunii, pentru a se odihni. Din nefericire şi aceasta este un rezultat urât al lăcomiei. Sufletul cel nemuritor şi duhovnicesc, care îşi află odihna şi bucuria numai în bunătăţile duhovniceşti, sufletul care este destinat să se înalţe până la Dumnezeu şi să trăiască numai din comuniunea cu Hristos, ei bine, lacomul îl rupe de la Hristos, aruncându-l în noroiul material şi al necredinţei. Pentru că lacomul a ajuns la sfârşit la necredinţă, fiindcă sufletul său şi-a găsit odihna şi bucuria numai în bunătăţile materiale. Ca dovadă sunt multe evenimente istorice şi contemporane. Mulţi oameni, care aveau bani puţini şi au lucrat cinstit şi cu evlavie, cercetând biserica şi îngrijindu-se de mântuirea lor – când au câştigat pe neaşteptate mulţi bani, au ajuns în categoria marilor îmbogăţiţi. Au căzut în lăcomie şi şi-au încredinţat viaţa lor mamonei, s-au îndepărtat de biserică, nu s-au mai îngrijit de mântuirea sufletului, s-au despărţit de Dumnezeu şi sufletul lor l-au silit să devină trupesc şi materialist. Adică li s-a întâmplat şi lor ceea ce Duhul Sfânt a prevestit prin dumnezeiescul Pavel: *„S-au rătăcit de la credinţă"* (I *Tim* 1, 10).

Aşadar, iată: lăcomia omoară sentimentele nobile ale iubirii de oameni. Schimbă pe cel lacom, făcându-l fără inimă şi fără milă. Stinge orice idee luminoasă duhovnicească şi orice proprietate a sufletului, făcându-l materialist şi trupesc. Îl îndepărtează de Dumnezeu, ca să-şi găsească desfătarea în viaţa cea trupească a necredinţei. Dar sfârşitul unei asemenea vieţi va fi trist şi pierzător. Amăgirea nu va dura mult, va veni în curând aspra şi îngrozitoarea realitate. Pe aceasta o înfăţişează Domnul în urmarea parabolei.

Hotărârea lui Dumnezeu

În ciuda tuturor ostenelilor, pe care le cereau dărâmarea hambarelor şi zidirea lor din nou, bogatul se pare că şi-a sfârşit acest plan, destul de repede. Se pare că a trecut de oboselile şi grijile clăditului şi şi-a adunat roadele sale cele îmbelşugate în noile hambare. Acum toate erau gata. S-a culcat pe patul său, ca să se odihnească, dar în clipa în care era gata să se bucure de belşugul său, clipă pe care o râvnea şi pe care i-o pizmuiau concetăţenii săi, Dumnezeu a gândit şi a judecat cu totul altfel. Dumnezeu, în mâinile căruia se află viaţa noastră, Dumnezeu pe care lacomul l-a omis cu totul din socotelile sale, Dumnezeu a luat următoarea hotărâre: *„Dumnezeu însă i-a zis: nebunule, chiar în această noapte ţi se va cere sufletul, iar cele ce le-ai pregătit ale cui vor fi?"* (v. 20). Fie prin mijlocirea conştiinţei, care este glasul lui Dumnezeu, fie printr-o subită vedenie, cel lacom a primit de la Dumnezeu o înştiinţare limpede, despre un lucru, la care niciodată nu se gândise: că avea să moară. A primit înştiinţarea în timpul nopţii. La ceasul în care plutea pe oceanul fericirii sale închipuite şi al viselor trandafirii, bogatul a păţit ceva asemănător, cu aceea, despre care povesteşte Daniil că a păţit împăratul babilonian Baltazar (cf. *Daniil* 5, 1-6). Aşadar, ca fulgerul a căzut din cerul senin hotărârea lui Dumnezeu pe capul bogatului. Dar să cercetăm mai bine această hotărâre.

„Nebunule!". Iată cuvântul cu care Dumnezeu se adresează lacomului. Dumnezeu, izvorul înţelepciunii, al înţelegerii şi al socotinţei, crede nesocotit şi nebun pe tot omul lacom, materialist şi necredincios. Va veni vremea când va înţelege omul însuşi acest lucru şi va zice: am fost un nebun şi un nesocotit în toată viaţa mea.

***„Chiar în această noapte îţi vor cere sufletul"*.** Nu vei avea mulţi ani de trăit, după cum ţi-ai făcut tu socoteala, nu vei avea o viaţă lungă, ca să petreci în mijlocul belşugului, al luxului, al ospeţelor şi al desfătărilor, ci moartea. Vei muri chiar acum în noaptea

aceasta. Vei muri de o moarte jalnică, fiindcă îţi vor lua sufletul tău. Acel suflet, pe care voiai să-l robeşti pornirilor trupului, care îl vor despărţi silnic de trup şi vor întrerupe, în felul acesta, alipirea ruşinoasă şi nebună de materie, la care tu ţi-ai silit sufletul. Ce durere va fi atunci, pentru lacomul cel necredincios! Omul credincios şi devotat lui Dumnezeu îşi dă bucuros sufletul său spre moarte, fiindcă *„doreşte să se dezlege şi să fie cu Hristos"*, precum dorea Pavel (*Fil* 1, 2-3). Dar lacomul cel materialist şi necredincios este cuprins de frică şi cutremur, când vede că deodată părăseşte lumea, pe care o iubea atât de mult, că se dărâmă planurile lui, pe care el îşi sprijinise fericirea. Am văzut mulţi oameni care şi-au făcut nişte planuri fanteziste, planuri de viaţă şi activitate mare, dar a doua zi erau morţi. Câţi au zidit palate măreţe şi n-au ajuns să locuiasca în ele! Ce minunat caracterizează lucrurile lumii acesteia cântarea slujbei de îngropăciune, care zice: *„Toate trec ca o umbră şi ca un vis; viaţa este o suflare şi moartea o moşteneşte"*.

„Îţi vor lua sufletul tău". Şi fireşte, îl vor lua, ca să dea socoteală Judecătorului. Ai dat urmare acelei vorbării a necredinţei, pe care o răspândesc vrăjmaşii adevărului. Ai crezut cu uşurinţă că nu există judecată şi răsplată şi că totul nu este decât viaţa aceasta. După ea omul se pierde şi dispare. Şi totuşi, iată, sufletul trăieşte şi va să fie judecat. Trebuie să răspundă acum la această întrebare înfricoşată a Judecătorului: Omule, ce ai făcut cu sufletul tău? Cum ai întrebuinţat această arvună nepreţuită, suflarea Mea proprie, pe care ţi-am încredinţat-o, ca să-ţi pregăteşti cu ea fericirea veşnică? O, cititorule, oare ne vom afla noi în situaţia nespus de fericită, de a răspunde la această întrebare a Judecătorului: Am întrebuinţat sufletul meu conform cu legea Ta! Sau dimpotrivă, nu cumva vom rămâne fără cuvânt, ca bogatul cel nebun din parabolă? Să nu fie!

„Ţi se va lua sufletul". Pentru că sufletul tău nu era proprietatea ta, ca să faci ce vrei cu el. Ci era un împrumut pe care ţi-l dăduse Dumnezeu. Deoarece tu l-ai stricat într-atât, încât nu mai poate fi vindecat, deoarece l-ai distrus, nu poţi să ai acum loc lângă

Dumnezeu. Sufletul tău nu-l vor lua îngerii cei buni, ca să-l aducă în sânul lui Avraam, ca pe sufletul lui Lazăr, ci îl vor lua îngerii întunericului, viclenii draci, cărora tu le-ai predat, pe pământ, sufletul tău. Ei aşază astfel de suflete pentru vecie în locul de chinuri. Aşadar, şi tu, pe care vecinii tăi te-au numit, până în clipa aceasta, mare, bogat, om însemnat în mediile economice, tu, cel putred de bogat, lângă cadavrul căruia linguşitorii şi prefăcuţii vor zice atâtea linguşiri şi cuvinte nesocotite, vei fi dus acum de draci şi cufundat într-un naufragiu jalnic şi vrednic de plâns.

Iar nebunule: „*Cele ce ai pregătit ale cui vor fi?*"

Împrejurarea care face ca moartea lacomului să fie şi mai jalnică, este că el trebuie să se despartă de acele bunuri, de care i se alipise sufletul, dorurile, nădejdile şi strădaniile vieţii sale. El părăseşte toate câte le-a câştigat prin atâtea osteneli şi nelinişti, insomnii, griji, procese, temeri şi primejdii, ca să le aibă pentru mulţi ani. Iată, acum pierde într-o clipă. Moartea este îngrozitoare pentru cel lacom, fiindcă nu poate să le ia cu dânsul, zice proorocul David (*Ps* 48, 17), şi el se va duce din lumea aceasta gol, aşa cum intrase în lume, fără acele bunătăţi materiale, pe care le-a adunat şi care nu-i vor fi de niciun folos, nici la judecată, nici în viaţa cea veşnică, în care are să intre prin moarte. Cât de des ar trebui lacomul să se gândească la acea întrebare a Domnului: „*Ce-i va folosi omului dacă va câştiga lumea întreagă şi îşi va pierde sufletul. Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?*" (*Mc* 8, 36-37).

„Cele ce ai pregătit ale cui vor fi?". Îţi laşi bogăţiile aici, însă cui le laşi? O, şi acest lucru este nespus de trist pentru lacom, când e pe patul de moarte. Banii şi moşiile acelea, pe care le-a îngrămădit cu sudoarea lui şi le-a dobândit cu osteneli şi sânge, bunurile materiale pentru care şi-a vândut sufletul, cui le lasă pe ele? Copiilor? Rudelor? Dar el ştie ce întrebuinţare vor da aceştia averii sale? Oare le vor întrebuinţa în aşa fel încât averea lui să fie binecuvântată, sau aşa ca să-şi atragă blesteme? Spre cinste, sau spre stigmatizare şi necinste a numelui său? În scopuri bune sau în scopuri rele? Din

nefericire, aproape toate moştenirile lacomilor se risipesc de obicei în desfrânări. Bine descrie lucrul acesta Ecleziastul cel insuflat de Dumnezeu: *„Eu am urât nebunia mea cu care m-am ostenit sub soare. Căci am lăsat-o pe ea omului, care a fost cu mine. Şi cine ştie dacă este înţelept sau nebun?"* (*Ecleziast* 2, 18-19). Şi chiar dacă lacomul ştie cui lasă averea sa, totuşi nu ştie în mâinile cui va ajunge până la sfârşit. *„Adună comori şi nu ştie cui le lasă pe ele"*, zice Dumnezeu, prin David (*Ps* 38, 7). Averile ajung pe mâini străine, adeseori pe mâini duşmănoase. Mulţi bogaţi, dacă ar cunoaşte dinainte la cine va ajunge palatul lor cel măreţ şi giuvaerurile lor cele de mult preţ, în care şi-au pus tot sufletul, mai bucuros le-ar da foc în clipa morţii, decât să le lase de izbelişte.

Aşadar, cititorule, nu vezi cât de nimerită este caracterizarea de nebun, pe care o dă Domnul lacomului? Dar să luăm aminte la ultimele cuvinte, cu care Domnul pecetluieşte parabola. Ne e teamă nu cumva caracterizarea aceasta să se potrivească la mulţi alţii.

Aplicarea parabolei

„Aşa păţeşte cel ce îşi adună comori pentru sine şi nu se îmbogăţeşte în Dumnezeu" (v. 21). Domnul zice că nu numai bogatul din parabolă a fost un nebun. Ci, de asemenea, este nebun orice alt om, care îşi adună comori pentru sine, adică îşi adună comori exclusiv pentru propria sa persoană, pentru eul său, pentru trupul său şi pentru poftele lui păcătoase, şi el este nebun şi nesocotit, fiindcă deşi îşi adună comoară pentru trupul său şi îşi spune: sunt bogat, m-am îmbogăţit, nu mai am nevoie de nimic; totuşi, precum adevereşte Dumnezeu însuşi, aşa unul va fi *„nenorocit, vrednic de milă şi sărac şi orb"* (*Apoc* 3, 17). Este nebun, fiindcă îşi cheltuieşte zilele vieţii lui adunând comori şi lăcomind. Dar nu se gândeşte destul la moarte. Îi e silă când aude vreo discuţie despre moarte, consideră nepoliticos pe acela care aduce vorba despre moarte, ca

nu cumva să se micşoreze trufia vieţii lui. Închinătorii trupului, oamenii lumii strigă: Nu, nu, să nu otrăviţi bucuria noastră cu gânduri sinistre de moarte. Şi totuşi gândul la moarte ar putea să oprească catastrofa desăvârşită, spre care îi mână viaţa lor întreagă; numai gândul la moarte ar putea să-l întoarcă pe om de pe drumul nebuniei şi al uşurătăţii pe calea înţelegerii şi a logicii. Gândul la moarte este cea mai sănătoasă filozofie, capabilă să pună hotare vieţii, pe care nebunia, lăcomia şi zădărnicia lumească o strică în aşa mare măsură.

Astfel, ca şi bogatul din parabolă, fără minte este orice om care îşi concepe viaţa şi fericirea pe belşugul de bunuri materiale, pe bogăţia şi pe rezervele sale. Şi nu se gândeşte că mijloacele materiale nu numai că nu pot să-l ţină pe om în viaţă, şi să-i dea fericirea, ci adesea fac viaţa de nesuferit, cu ostenelile, cu grijile, cu neliniştile, şi cu nebuniile în care se învârteşte şi se vâră bogatul. Domnul zice că este nebun orice om care îşi adună aici bogăţie şi dintr-odată se duce, lăsându-şi toate bunurile sale să se risipească în cele patru vânturi, la moştenitori proşti, la hoţi sau la epitropi.

Aşadar, este nebun *„cel ce nu se îmbogăţeşte în Dumnezeu"*, adică tot omul care nu se îngrijeşte să-şi adune comori în cer şi să se îmbogăţească cu acele bogăţii care să fie puse în mâna lui Dumnezeu. Nu se îmbogăţeşte în credinţă. Bogat în credinţă poate să fie orice sărac, spune dumnezeiescul Iacob (2, 5). Nu se îmbogăţeşte în fapte bune, în fapte de milă şi de iubire de oameni, (cf. I *Tim* 117). Nu se îmbogăţeşte în răbdare, blândeţe, dreptate, sfinţenie, morală şi iubire. Mulţi oameni care au bogăţii mari, în această lume, sunt săraci, lipsiţi de fapte de virtute care să le adune comori veşnice în cer. Iar aceasta este cea mai mare şi mai pierzătoare lipsă de minte şi uşurătate. Este mai puţin vrednic de plâns acel uşuratic, care şi-a ars casa şi şi-a aruncat banii în mare şi a rămas gol şi şi-a rănit trupul său, decât bogatul care nesocoteşte comorile cereşti şi nu se îmbogăţeşte în Dumnezeu, prin fapte de virtute. Este cu adevărat o mare nebunie, cititorule, cea pe care o

arată cei ce încalcă legea lui Dumnezeu, dispreţuiesc virtutea şi îşi vând sufletul, ca să se îmbogăţească în bani, în bunuri materiale ale lumii acesteia, care în esenţă nu au niciun preţ.

„Tot aşa cel ce îşi adună comori pentru sine şi nu se îmbogăţeşte în Dumnezeu”. Aceste ultime cuvinte ale Domnului sunt şi o grozavă ameninţare, adresată oricărui om, care trăieşte şi gândeşte ca bogatul cel nebun din parabolă. Ameninţare către orice om care nu caută să se îmbogăţească în Dumnezeu, prin virtute, pe acesta moartea îl va afla în mijlocul gândurilor şi al grijilor pentru lucrurile materiale ale vieţii acesteia. O moarte neaşteptată şi violentă. La fel de jalnică şi vrednică de plâns este starea oricărui materialist uscat la inimă, nemilostiv, păcătos şi necredincios. Să ne temem, iubite cititor, de această stare rea, care ameninţă pe astfel de nebuni. Să ne lipim sufletele, nu de bogăţia de bani, şi de desfătările materiale, ci de Dumnezeu, care se îngrijeşte părinteşte de cele necesare vieţii noastre. Să căutăm împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Sa; să căutăm bogăţia cerească pe care o formează virtutea, credinţa, dragostea.

—

PARABOLA ICONOMULUI NEDREPT

(*Lc* 16, 1-13)

Domnul ştia mai bine decât toţi că întrebuinţarea bogăţiei şi în general a bunurilor materiale ale lumii acesteia are o strânsă legătură cu viitorul veşnic, deoarece poate să ducă pe om la pierzanie şi să-l mântuiască. Şi de aceea, cu orice prilej, Domnul a accentuat primejdia bogăţiei. Prin această parabolă, a iconomului nedrept, Domnul vrea să ne trezească din somnul şi din letargia pe care o produce în suflet înţelegerea pe dos a scopului averii materiale. Domnul caută să ne arate că bunurile lumii acesteia nu sunt date de Dumnezeu, ca să fie întrebuinţate ca unelte ale distrugerii noastre, ci ca mijloace de fericire, nu ne sunt date ca să le întrebuinţăm împotriva lui Dumnezeu, ci spre slava Sa.

În parabola de faţă, toţi oamenii fără excepţie sunt prezentaţi ca nişte iconomi şi mântuitori ai oricăror bunuri, pe care le au sau pe care le consideră ei ca avere şi proprietate a lor. Ca iconomi nicidecum ca proprietari, căci stăpânirea şi proprietatea tuturor lucrurilor aparţine lui Dumnezeu; noi avem numai dreptul de întrebuinţare, dar şi pe acesta numai cu o ţintă anumită, pe care ne-a hotărât-o Dumnezeu, ca proprietar absolut. Şi după cum pe

bună dreptate a spus un scriitor vechi, lumea poate fi asemănată unei case foarte mari, al cărui acoperiş este cerul, lămpile sunt soarele, luna şi stelele, iar masa este pământul cel întins, cu roadele şi bunătăţile lui. Domn şi proprietar al acestei case este Dumnezeu, iar omul este un iconom, căruia i s-a dat pe mână administrarea bunurilor mesei. Dacă el administrează aceste bunătăţi cu cinste şi după voia proprietarului, va primi răsplată bogată. Dar dacă va fi prins cu vicleşuguri şi abuzuri, va pierde postul de iconom şi îşi va trage asupra capului său mânia Domnului său. Dar tâlcuirea parabolei va prezenta şi mai limpede adevărul.

Iconomul, fiind nevrednic de încredere, îşi pierde locul. Domnul a vorbit nu numai celor doisprezece ucenici, ci şi acelora care-I primiseră învăţătura şi doreau să-I fie devotaţi şi a zis: *„Un om era bogat şi avea un iconom, şi acesta a fost pârât că îi risipeşte averea"* (v. 1). Stăpânul de casă bogat avea un iconom, care îşi uitase datoria şi menirea lui, îşi uitase interesul său adevărat. De aceea risipea averea stăpânului său prin lipsă de grijă şi prin indiferenţa pe care o avea în administraţie, ori prin abuzurile şi cheltuielile pe care le făcea, pe socoteala averii străine. Tot aşa, din nefericire, s-a dovedit că fac şi astăzi nu puţini din administratorii de averi particulare şi publice.

Însă la acest punct, trebuie să luăm aminte noi cei ce nu suntem abuzivi cu banii sau cu alte lucruri publice sau particulare, trebuie să luăm aminte, fiindcă înţelesul acestei parabole nu este numai acela, care reiese nemijlocit la o primă considerare a cuvintelor. Adică nu este vorba nu numai de bani sau de alte bunuri materiale ale noastre sau străine, ci de abuzul cu orice bunuri, pe care ni le-a dat Dumnezeu, marele Stăpân de casă al universului. Meşteşugul, serviciul, capacităţile, hărăzirile speciale, sănătatea, vremea vieţii prezente, toate acestea sunt lucruri ale lui Dumnezeu, sunt o avere, ai cărei administratori ne-a pus Dumnezeu pe noi oamenii. Şi o administrare credincioasă a acestor bunuri, pe care ni le-a încredinţat Dumnezeu, este întrebuinţarea lor şi spre întreţinerea

noastră şi consacrarea tuturor lucrurilor în slujba lui Dumnezeu şi a aproapelui. Abuz şi risipă este cheltuirea acestor mijloace în poftele egoiste de desfătare, ori strângerea lor în comori pentru noi înşine şi pentru rudele noastre. Dar cine poate să dovedească că cineva a administrat până astăzi aceste bunuri cu toată sinceritatea şi în conformitate cu scopul pentru care ni le-a dat Dumnezeu? Din nefericire, sunt foarte puţini care să facă acest lucru. Aşadar, vezi, cititorule, că cine nu ia seama la înţelesul mai adânc al cuvintelor Evangheliei va face foarte uşor excepţie cu sine însuşi şi va crede că acestea sunt spuse pentru alţii. Pe când ele tocmai sunt spuse pentru fiecare din noi, în parte.

Era firesc ca bogatului să-i fie anunţată risipirea averii sale. Fiindcă mincinosul şi hoţul se bucură numai la început, zice un proverb, iar apoi nu se poate să nu se afle despre faptele lor. Şi acela, *„chemându-l pe el, i-a zis: ce am auzit despre tine? socoteala iconomiei tale; căci nu mai poţi să fii iconom"* (v. 2) – bogatul îi zice iconomului său: m-am aşteptat să aud întotdeuna veşti bune despre administrarea şi cinstea ta. Ce sunt aceste veşti supărătoare, pe care le aud acum despre tine? Mi-au fost înşelate nădejdile cu viclenie. Nu-ţi mai poţi păstra locul de iconom, de aceea trebuie să-mi dai socoteală de administrarea ta. Veştile despre reaua administrare erau atât de grave şi de adevărate, încât iconomul nu putea să le tăgăduiască şi prin urmare hotărârea stăpânului, ca să-l dea afară din slujba sa, a rămas definitivă.

Însă, dedesubtul literelor parabolei, se află un înţeles mai adânc şi mai instructiv. Acest înţeles este următorul: că Dumnezeu cunoaşte deplin toate faptele oamenilor. Iar pe de altă parte, noi nu trebuie să ne închipuim că vom stăpâni şi folosi mereu bunurile, pe care le administrăm astfel. Căci moartea ne va scoate din iconomatul lor şi ne va lua mijloacele şi prilejurile, cu care am fi putut să lucrăm spre folosul nostru propriu şi spre folosul altora, pentru că vom părăsi administrarea bunurilor din această lume, mult mai curând decât ne-am fi închipuit şi noi, precum s-a întâmplat şi cu iconomul

din parabolă, care a fost destituit într-o vreme, când nu se aştepta la aceasta, iar alţii vor lua în primire locul nostru, pentru acélaşi scop. Lucru însă şi mai important nu este că pierdem noi administrarea, nu că plecăm din lumea aceasta, ci că vom da socoteală, vom fi chemaţi să-I dăm socoteală lui Dumnezeu, cel ce ne-a pus să fim aici iconomi. Fiecare dintre noi va auzi după moarte; *„Dă-mi socoteala iconomiei tale"*. Zice iarăşi Dumnezeu, prin dumnezeiescul Pavel: *„Toţi oamenii trebuie să moară odată, iar după aceea vine judecata"* (*Evr* 9, 27). La aceasta trebuie să ne gândim adesea. Precum un corespondent, care administrează bani străini şi nu vrea să facă abuzuri şi să ajungă în închisoare, aşteaptă mereu o reconsiderare a socotelilor sale şi o dare de seamă, tot astfel şi creştinul în tot ceasul trebuie să aştepte chemarea morţii şi ceasul socotelilor. Pe pământ, cei vinovaţi găsesc adesea mijloace să evite mustrarea şi pedeapsa, dar pentru administrarea pe care ne-a încredinţat-o Dumnezeu, „absolut toţi va trebui să dăm socoteală" (cf. II *Co* 5, 10).

Înțelegerea târzie a iconomului

Când a auzit iconomul hotărârea stăpânului său, a înţeles îndată cât era de critică situaţia sa şi cât de nebună şi de vătămătoare fusese purtarea lui de dinainte. Aşadar, a început să se gândească la viitor: *„Iconomul zise în sine: ce să fac, căci stăpânul meu ia iconomatul de la mine? Să sap nu pot, să cerşesc mi-e ruşine"* (v. 3) Cu mult mai înainte ar fi trebuit să se gândească la urmările administrării lui rele şi la situaţia în care va ajunge, dacă-şi va pierde postul. Ar trebui de la primii paşi ai vieţii noastre, din prima zi în care am fost înştiinţaţi că va veni moartea să ne ia iconomatul, ar trebui să ne gândim de atunci, în ce fel vom avea să administrăm mai bine avuţia încredinţată nouă de Dumnezeu, aşa încât să nu avem a ne teme de viitor. Cel ce nu a ştiut aceasta de la început, va trebui s-o afle până la urmă. Cel puţin acum să îndrepte paguba, atâţia ani buni, pe care i-a pierdut degeaba.

Cititorule, ia seamă la modul în care gândeşte iconomul din parabolă. Vede că nu este în stare să-şi câştige existenţa cu o muncă grea. Nu pot să sap, zice el. De ce nu poate? Nu cumva are vreun defect sau vreo boală trupească? Nicidecum, ci fiindcă era leneş, uşuratic şi nu voia să se obosească. Deci imposibilitatea de a munci nu era fizică, ci morală; oricine nu-şi împlineşte cu credinţă datoria la locul în care l-a aşezat Dumnezeu, va deveni incapabil să trăiască.

Iconomul mai vede că nu are nici smerenia care-i trebuie omului pentru a cerşi. *„Mi-e ruşine să cerşesc”*, zice el iarăşi. Adică s-a îndreptăţit mai întâi cu lenea, iar acum cu trufia lui. Căci cei incapabili trupeşte să lucreze, din pricina vreunei boli sau a vreunui defect fizic, nu se ruşinează să ceară altora ajutorul. Aceia sunt smeriţi şi din această pricină găsesc mijloace de trai, dar cei ce au devenit incapabili din punct de vedere moral, prin lenea şi viclenia lor, acelora le este ruşine să ceară milostenie. Nu le este ruşine să fie vicleni şi să abuzeze de averea altora, dar se ruşinează să cerşească pâine. Ia aminte, cititorule, la acest lucru, ca să înţelegi în ce măsură distruge păcatul pe om. Îl distruge şi îl orbeşte într-atâta, încât nu se ruşinează pentru fapte de ruşine, dar se ruşinează pentru nevoile legitime! Nu se ruşinează să fure, dar se ruşinează să ceară o bucata de pâine, când îi e foame”. Nu se ruşinează să devină imoral, dar se ruşinează să aibă un serviciu inferior! Nu se ruşinează să devină necredincios sau să se depărteze de Dumnezeu, dar se ruşinează să apară în ochii altora ca un om evlavios şi religios! Ce stricăciune a sufletului!

Să vedem acum ce soluţie a aflat iconomul din parabolă, pentru a-şi asigura viitorul. *„Ştiu ce voi face, pentru ca, atunci când voi fi schimbat din iconomat, să mă primească în casele lor”* (v. 4). I-a venit un gând neaşteptat în minte şi s-a transformat în hotărâre definitivă. Am înţeles ce trebuie să fac, zice el. Ştiu care sunt datornicii stăpânului meu. Eu pot să-i îndatorez, iertându-le o parte din datorie, aşa că îmi voi afla refugiul în casele lor.

Rămânând pe rând în casa fiecăruia dintre ei o vreme oarecare, îmi voi petrece astfel restul vieţii mele în belşug. Este clar că felul în care îşi făcea el prieteni, care apoi să-i asigure viitorul, este un mare abuz al unei părţi de avere a stăpânului său. Se pare că stăpânul îi dăduse libertate nelimitată în administrarea averii, datoriilor. Aşadar, în confonnitate cu planul lui, *„chemând unul câte unul din datornicii stăpânului său, a spus celui dintâi: cât datorezi stăpânului meu? Iar acesta a zis: o sută de măsuri de untdelemn. Şi iconomul i-a zis: ia-ţi zapisul şi şezând scrie îndată cincizeci. Apoi a zis altuia: tu cât datorezi? Iar el a zis: o sută de măsuri de grâu. Şi iconomul i-a zis: ia-ţi zapisul şi scrie optzeci"* (v. 6-7). De îndată ce a hotărât acest nou abuz, iconomul l-a dus repede la îndeplinire, ca nu cumva să fie prins tratând datornicii. A uşurat datoria unuia pe jumătate, a altuia la o cincime. A făcut acest lucru cu toţi datornicii stăpânului său, în măsura sumei, pe care socotea că o va afla la fiecare din ei. Le-a dat înscrisurile înapoi şi a făcut înscrisuri noi, cu cantitatea micşorată. Iată purtarea cea rea a iconomului nedrept.

Cercetarea faptei iconomului nedrept

Noua înşelăciune şi noul abuz al iconomului, care era aproape de concediere, au fost anunţate stăpânului său. Însă, în chip paradoxal, parabola zice că: *„A lăudat stăpânul pe iconomul nedreptăţii, că a lucrat înţelept".* Aceste cuvinte surprind pe cel ce nu cunoaşte tâlcul parabolei, fiindcă la prima vedere, se pare că stăpânul aprobă abuzul şi nedreptatea. Şi mulţi au auzit parabola, şi s-au smintit puţin din pricina acestei nelămuriri. Aceste cuvinte au dat duşmanilor creştinismului prilejul să acuze pe Hristos, cum că laudă nedreptatea! Dar acestora ar trebui Domnul să le spună iarăşi ceea ce le-a spus şi saducheilor materialişti: *„Rătăciţi, neştiind Scripturile"* (*Mt* 22, 29). Mai întâi stăpânul casei din parabolă a lăudat pe iconom, nu pentru fapta în sine, nu pentru noua nedreptate. Cum ar fi fost cu putinţă să laude noua nedreptate, care se făcea spre paguba lui însuşi, când el

şi pentru cea dintâi nedreptate voise să îl dea afară din slujba sa? Dar stăpânul a lăudat înţelepciunea lui, inteligenţa lui vie şi priceperea lui. L-a lăudat ca pe un om prevăzător; ce păcat însă căci cinstea lui nu este la fel de mare ca înţelepciunea, a spus desigur stăpânul. În al doilea rând, trebuia să avem în vedere pe cine personifică persoanele din parabolă, ca să ajungem la tâlcul ei. Bogatul din parabolă închipuie pe însuşi Dumnezeu, iar iconomul închipuie pe orice om bogat, pe orice administrator de daruri ale lui Dumnezeu. Aşadar, dacă un astfel de om împarte bunurile sale materiale săracilor, sau face bine altora în vreun mod oarecare, acel om face la fel ca iconomul din parabolă. Căci împarte lucruri străine, spre folosul său propriu. Fiindcă toate aceste bunuri aparţin lui Dumnezeu. Omul nu este decât un iconom provizoriu şi răspunzător. Singura deosebire, care face ca fapta aceasta să fie prin excelenţă morală şi lăudabilă, este că, procedând astfel, creştinul lucrează conform cu voinţa adevăratului proprietar al bunurilor, conform cu voinţa lui Dumnezeu. Dimpotrivă, în parabolă, iconomul este prezentat lucrând fără aprobarea stăpânului său bogat. Dar deosebirea aceasta este numai în aparenţă. Fiindcă bogatul din parabolă închipuie pe însuşi Dumnezeu, care doreşte o astfel de administrare a bunătăţilor Sale, prin urmare şi fapta de acest fel a oricărui iconom al bunătăţilor lui Dumnezeu este înţeleaptă şi lăudată.

Aşadar parabola nu laudă pe acest iconom că a abuzat de bunurile stăpânului său, nici nu dovedeşte că avem voie să abuzăm, de bunuri străine, ca să le împărţim săracilor. Ci laudă pe iconom, deoarece ca om de lume ştia să se îngrijească de viitorul său pământesc, valorificând ocazia prezentă. Şi din acest punct de vedere, îl dă ca pildă creştinilor credincioşi, care trebuie să fie înţelepţi şi prevăzători în interesele lor duhovniceşti, precum şi oamenii lumii în interesele lor lumeşti. Adică să folosească prilejul vieţii prezente, ca să-şi asigure viitorul lor veşnic. Cititorul va înţelege mai bine acest înţeles al parabolei, din stihul imediat următor, pe care îl vom tâlcui acum.

„Căci fiii veacului acestuia sunt mai înţelepţi decât fiii luminii în neamul lor" (v. 8) care sunt fiii veacului acestuia? Sunt oamenii acestei lumi trecătoare, întunecoase şi amăgitoare, oamenii care au ca scop al vieţii, cum să trăiască mai bine, cum să se desfăteze de veacul acesta şi îşi pun viaţa lor numai în veacul de acum. Dar care sunt fiii luminii? Sunt cei luminaţi cu lumina Evangheliei, creştinii care cunosc adevărul, care au fost chemaţi la viaţa mai înaltă şi au fost mai luminaţi, ca să vadă viaţa cea viitoare şi veşnică. Aşadar Domnul zice că oamenii lumii arată mai multă grijă pentru interesul lor lumesc şi pentru desfătările lor de pe pământ, decât arată oamenii duhovniceşti, creştinii credincioşi, pentru interesul lor duhovnicesc şi pentru dobândirea bunătăţilor vieţii veşnice. Grijile, prevederile, îngrijorarea, inventivitatea, activitatea neadormită, pe care o pun oamenii lumii acesteia, ca să-şi dezvolte negoţul, să-şi realizeze câştigurile mari, să-şi mărească averea şi să-şi ridice standardul de viaţă, acestea toate fac de ruşine pe creştinii credincioşi, care deşi au ca scop al vieţii fericirea veşnică, totuşi arată atâta lipsă de grijă, lene, îndărătnicie şi neînţelegere! Aşadar oamenii lumii acesteia, materialişti şi necredincioşi, slujesc mai bine pe mamona al lor, decât slujesc credincioşii creştini pe Hristos. Iată care este adevăratul înţeles al versetului opt din parabola iconomului nedrept, verset care pare atât de paradoxal, pentru cei ce nu ştiu să citească bine adevărul Evangheliei. Cu toate că noi nădăjduim că cititorul a aflat desăvârşit adevărul, totuşi mai adăugăm câteva cuvinte despre această învăţătură importantă a Domnului.

Domnul a vrut să ne arate, prin aceste cuvinte, o învăţătură nespus de mare: că fiii luminii, cei ce cred în Hristos ca Mântuitor, se arată în lucrurile de mântuire mai puţin grijulii, curajoşi şi activi, decât fiii neamului acestuia, nu că aceştia din urmă ar fi cu adevărat mai înţelepţi, ci fiii luminii sunt mai grijulii numai *„în neamul acesta"*, adică numai pentru viaţa prezentă şi în mediul oamenilor la fel cu ei, în mediul celor care se desfatează în chip egoist cu bunurile lor, până şi le pierd prin moarte.

Fiii luminii ştiu că moartea trebuie să-i dezlege din iconomat şi din administrarea împrejurărilor şi a prilejurilor din viaţa aceasta. Totuşi ei nu se îngrijesc şi nu poartă grijă de starea lor viitoare. Da, cititorule! Cei mai mulţi dintre noi trăim, ca şi când ar fi vorba să rămânem pe veci aici, ca şi când n-ar exista o altă viaţă, în care scop ar trebui să facem bine continuu, ca să rămânem mereu în acea viaţă viitoare. Deşi nu vrem să urmăm viaţa lumii, ci îmbrăţişăm adevărul Evangheliei, deşi lumina Evangheliei ne înfăţişează viaţa viitoare foarte limpede şi deschis, şi ne leagă să o vedem limpede, totuşi noi nu ne pregătim dinainte pentru viaţa viitoare, nu întoarcem spre ea toată râvna dispoziţia, grija şi îngrijirea noastră.

Aşadar ar trebui să imităm înţelegerea, îngrijorarea şi raporturile de interes, pe care le pun în acţiune oamenii lumii, pentru a dobândi desfătările trupului şi bunătăţile materiale. Înţelegerea şi trezvia lor constă în aceasta: că ei ştiu să deosebească şi să folosească prilejurile, prevăd şi se pregătesc din vară pentru iarnă, fac târgul ca să aibă dobânzi mari, fac tot ceea ce slujeşte scopului lor ţinta de căpetenie a fiecărei zi. Grija şi veghea noastră constă, prin asemănare, în următoarele: în aceea că ne ostenim şi folosim prilejurile zilnice, pe care le trimite Dumnezeu, să ne îngrijim din timpul acestei vieţi, ca să ne asigurăm de cea viitoare şi veşnică. Să avem ca ţintă de căpetenie a lucrării noastre zilnice ceea ce slujeşte la pregătirea şi fericirea noastră veşnică. Foarte nimerit întrebuinţează Domnul aici exemplul oamenilor de lume necredincioşi, ca să trezească râvna noastră a credincioşilor. De aceea acest verset renumit şi toată parabola aceasta în general este o capodoperă a genului.

Aplicarea parabolei

Şi Domnul, aplicând îndată parabola ascultătorilor Săi de atunci, dar şi ascultătorilor şi cititorilor Evangheliei Sale, câţi vor fi până la sfârşitul veacului, Se identifică pe Sine cu stăpânul

din parabolă, ca un proprietar nevăzut al tuturor persoanelor şi lucrurilor. Ajunge la concluzia următoare: *„Şi Eu vă zic vouă: faceţi-vă prieteni din mamona nedreptăţii, pentru că atunci când veţi fi în lipsă, să vă primească în casele lor cele veşnice"* (v. 9). Cu aceste cuvinte Domnul ne porunceşte să ne îngrijim dinainte de fericirea noastră din viaţa veşnică, întrebuinţând bine toate câte le stăpânim în viaţa aceasta. Precum iconomul nedreptăţit şi-a făcut prieteni cu bunurile stăpânului său, tot aşa şi noi trebuie să ne facem prieteni din bunurile Stăpânului nostru, din bunurile lui Dumnezeu, pe care e administrăm. Precum oamenii lumii se îngrijesc în mii de feluri cu multă osteneală să-şi câştige capitaluri şi averi, cu care ei socotesc să-şi asigure viitorul lor pe pământ, aşa şi noi trebuie să întrebuinţăm toată avuţia noastră într-un fel care să ne asigure în chip real fericirea viitoare. Deşi tot ce avem noi este proprietatea Stăpânului nostru, căruia noi îi suntem iconomi, totuşi avem dreptul să trecem din avere asupra datornicilor Stăpânului nostru. Acest lucru nu numai că nu va fi socotit o nedreptate împotriva lui Dumnezeu, ci, dimpotrivă, va fi socotit ca o măsură înţeleaptă şi prevăzătoare, pentru noi şi pentru fericirea noastră. Acesta este conţinutul parabolei. Să examinăm acum mai amănunţit ultimele cuvinte ale lui Hristos.

Observaţi că Domnul numeşte lucrurile materiale ale lumii acesteia: bani, moşii, bogăţii: „mamona nedreptăţii". Pentru ce le numeşte aşa? Unii au zis că Domnul le numeşte astfel, deoarece ele sunt câştigate cu vicleşug şi nedreptate. Sunt legate cu păcate. Iar alţii au spus că sunt mamona nedreptăţii, fiindcă oricine le are şi le întrebuinţează numai pentru sine, nedreptăţeşte şi lipseşte pe toţi aceia, care ar fi trebuit să fie ajutaţi din acele bunuri. Da încă şi de aceea, fiindcă este o mamonă nedreaptă, mamona care amăgeşte şi nedreptăţeşte îngrozitor pe toţi cei ce se încred în ea şi în făgăduinţele ei. Este fapt sigur că cel ce s-a încrezut în banii sau în bunurile lor, pentru a-şi găsi fericirea şi satisfacerea dorinţelor lor, s-au înşelat amarnic. Căci averea este nesigură, trecătoare,

fugitivă, înşeală în chip jalnic nădejdile acelora care s-au sprijinit în ea. Şi de cele mai multe ori averile mari lasă în urma lor ruşine şi naufragii mari. Însă motivul principal pentru care Domnul a numit averea o mamonă nedreaptă, este următorul: ştia Domnul şi auzea în fiecare zi cu câtă tărie oamenii ca nebunii zic: „Averile mele, banii mei, casa mea, moşia mea". Nimeni ca Domnul nu putea să înţeleagă câtă doză de furtişag, răpire, nedreptate este în aceste cuvinte. Fiindcă cel pe care omul le socoteşte averea şi avuţia sa, ba chiar omul însuşi cu toate le lui, aparţin lui Dumnezeu, singurul proprietar şi stăpân absolut al universului. Ce nedreptate se comite, când iconomul tocmit cu plată răpeşte drepturile stăpânului său şi se prezintă şi se poartă ca proprietar! Aceeaşi nedreptate o face şi creştinul, ba una mult mai mare. Pentru că în cazul lui este o răzvrătire directă împotriva lui Dumnezeu, atunci când omul îşi însuşeşte şi consideră ale lui, bunurile care îi sunt date în grijă de Dumnezeu. Ele i-au fost date ca să le împărţească tuturor copiilor lui Dumnezeu. De aceea averile şi banii, care sunt în stăpânirea egoistă a unor anumite persoane şi sunt întrebuinţate pentru propria lor desfătare materială, chiar dacă au fost câştigate pe cale legală, sunt „mamona nedreaptă". Aşadar păcatul cel mare constă în următoarele: că oricine are avere şi o foloseşte numai pentru sine, uită că este iconom, nimic altceva decât un iconom.

Dar în ce fel ar putea creştinii să nu mai stăpânească „mamona nedreaptă"? Domnul răspunde: *„Faceţi-vă prieteni din mamona nedreptăţii"*. Dacă ni-i facem prieteni pe săraci şi pe suferinzi, pe toţi cei ce au nevoie de ajutorul nostru, dându-le din bunurile pe care ni le-a încredinţat Dumnezeu; dacă le dăm spre milostivire şi facere de bine, fără să ne pară rău după ele. Se ştie că oricine dăruieşte lucrurile străine cu multă uşurinţă: Ce-ţi pasă, sunt lucruri străine, zic ei, de obicei, despre lucruri care nu sunt ale lor. Aşadar şi noi să zicem către propriul nostru suflet: sunt ale lui Dumnezeu, dă-le, nu te mâhni, cu ele poţi să-ţi câştigi atâţia şi atâţia prieteni... Cu ele poţi să-ţi faci prieten pe însuşi Hristos. Pe Hristos, deoarece chiar El

a zis: *„întrucât aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi ai mei mai mici, Mie Mi-aţi făcut"*. Poţi să-ţi faci datornic pe Dumnezeu, deoarece zice iarăşi: *„Cine pe sărac ajută, pe Dumnezeu împrumută"*. O, cum să nu admire cineva iubirea înţeleaptă a lui Dumnezeu? Iată o iubire prea înţeleaptă: îţi dă bunătăţile Sale şi în acelaşi timp, îţi dă dreptul, ba îţi mai impune datoria, să dai aceste bunuri ale Sale materiale, celor care au nevoie. Şi prin ele, se socoteşte pe Sine „datornicul tău". Ţi le dă ca să le dai cu împrumut. Şi îţi făgăduieşte să ţi le dea înapoi mult sporite, să te îmbogăţească cu dobânzi nepreţuite, cu fericirea veşnică.

Pentru că, de fapt, când vei fi lipsit, zice Domnul, când ne va lua iconomatul şi administrarea acestei vieţi, atunci prietenii, pe care ni i-am făcut prin milostenie şi binefacere, *„ne vor primi în corturile veşnice"*. Ne vor primi şi ne vor îngriji, nu în casele provizorii, în care i-au oferit adăpost iconomul nedreptăţii, prietenilor lui cei vremelnici. Ci în corturile veşnice, în corturile şi în casele acelei cetăţi stătătoare, al căror meşter şi zidar este Dumnezeu, zice dumnezeiescul Pavel (*Evr* 1, 10). Acolo este locul pe care l-a pregătit Hristos pentru cei ce s-au supus legii Sale şi au întrebuinţat averile Sale în mod bun (cf. *In* 14, 2). Acolo Avraam cel bogat aşteaptă pe bogaţii asemenea lui; acolo săracul Lazăr aşteaptă pe săracii asemenea lui; acolo toţi sfinţii care şi-au petrecut viaţa lor în sărăcie, în lipsuri şi în necazuri, aşteaptă pe cei asemenea lor, ca să-i primească şi să-i conducă în sala de oaspeţi şi la masa cea pururi aşternută a împărăţiei Tatălui. Iată aşadar în ce chip ne asigură mamona nedreptăţii. Iată plasamentul cel mai bun şi cel mai aducător de câştiguri al capitalului nostru. Sfântul Apostol Pavel sfătuieşte pe bogaţi să-şi plaseze capitalurile lor în acest fel (cf. I *Tim* 6, 17-19).

Dar, ca să admirăm şi mai mult înţelepciunea Domnului şi să adeverim faptul că trebuie să cheltuim bunurile lui Dumnezeu în astfel de scopuri de milostenie, filantropie, fapte de iubire, Hristos a adus şi următoarele sentinţe nestrămutate. El ne arată limpede că,

dacă un creştin face aşa, nu se împotriveşte voinţei şi intereselor Stăpânului său, ci, dimpotrivă, slujeşte scopului proprietarului dumnezeiesc. Iar acordul deplin al faptelor creştinului, care mântuieşte bunurile dumnezeieşti, după voia lui Dumnezeu, cu intenţiile Stăpânului, schimbă administrarea lumii, care în parabolă se arată nevrednică de încredere într-o iconomie credincioasă şi vrednică de toată încrederea. De aceea Domnul, părăsind limbajul simbolurilor, adaugă: *„Cel credincios în puţin, este credincios şi în mult; cel nedrept în puţin, este nedrept şi în mult. Aşadar, dacă nu sunteţi credincioşi cu mamona cea nedreaptă, cine vă va încredinţa pe cea adevărată?"* (v. 10-12). Care este bunul puţin şi care este cel mult, pe care ni l-a încredinţat Dumnezeu? Puţinul este averea materială şi pământească din această lume. Mult este bunul neasemănat mai înalt, harul şi darurile duhovniceşti, virtutea şi slava din ceruri. Domnul numeşte bogăţiile pământeşti mamonă nedreaptă, fiindcă sunt amăgitoare şi nesigure, nu au statornicie şi se duc repede. Ele îşi schimbă caracterul, transformându-se în lucruri rele, când omul le apucă cu egoism, ca pe proprietatea lui. Pe când, dimpotrivă, bunurile duhovniceşti sunt avuţia cea adevărată şi unică, care corespunde în chipul cel mai înalt cu ideea de bine real, esenţial şi imuabil. Acest bine este în primul rând Dumnezeu însuşi şi, apoi, toate bunătăţile cereşti, pe care le-a pregătit El oamenilor, în marea Sa bunătate. Domnul a mai numit averile materiale „străine", adică lucruri aparţinând altuia. Averea materială este străină de firea şi esenţa sufletului. Averea este materială; sufletul este spiritual. Prin urmare, averea este diametral opusă firii sufletului. Materia este străină de dorinţele, nevoile şi fericirea sufletului şi este incapabilă să-l satisfacă pe deplin. Da, prietene. Acesta este un mare adevăr, că niciunul dintre oamenii bogaţi n-a putut să-şi satisfacă vreodată, prin bogăţie, dorinţele sufletului său, ca să ajungă la o ferire reală. Ci toţi, într-un fel sau altul, au mărturisit ceea ce a scris un scriitor de Dumnezeu insuflat, foarte bogat şi învăţat, Solomon: *„am privit eu la toate faptele mele, pe care le-au făcut mâinile mele şi la osteneala*

cu care m-am ostenit ca să le fac, și iată toate sunt zădărnicie și goană după vânt" (*Ecl* 2, 11). Domnul numește bogăție și bunurile acestei lumi străine, deoarece nu sunt ale noastre proprii, ci ale lui Dumnezeu. Dumnezeu este singurul și adevăratul proprietar al lor. Noi nu avem decât dreptul de uzufruct. Avuția este străină, căci astăzi o ai, iar mâine se află în mâinile altora, care te vor concura în negoțul tău sau în jocul de bursă. În mâinile moștenitorilor, ba adesea chiar în mâinile dușmanilor tăi. Așadar averea o ai acum, prin alții, și în curând vei părăsi-o, împreună cu viața ta. Dimpotrivă, bunătățile duhovnicești provin de la Dumnezeu, dar sunt capitalul nostru propriu, care se potrivește cu firea sufletului nostru. Ele sunt făcute pentru suflet. Sufletul suferă, se necăjește și se pedepsește veșnic, când este lipsit de aceste bunătăți. Și acum Domnul întreabă: Dacă ne dovedim nevrednici de încredere în averile și bunătățile lumii acesteia, care formează acel puțin, cum pot să ne fie încredințate averile cele mai înalte? Dacă le folosim pe primele în scopuri străine, nu în scopul pentru care ni le-a dat Dumnezeu, nu dăm noi o dovadă că vom întrebuința și zadarnic bunurile cele înalte, harul și darurile duhovnicești, care formează acel mult? Acest lucru este evident.

Și iarăși, dacă în mamona cea nedreaptă, în bunurile nestatornice și nesigure nu suntem vrednici de încredere, cum să ni se încredințeze mamona cea unică și adevărată? Dacă cineva își întrebuințează un bănuț mic, un lucru fără importanță, în chip abuziv, cum poți să-i încredințezi un capital de mare importanță? Cum poate Dumnezeu, să-i încredințeze bunătățile duhovnicești, care sunt adevăratul și singurul bun? Să luăm un exemplu și mai limpede. Un tată mai înțelept, înainte de a lăsa fiului său întreaga avere, îl pune la încercare, dându-i administrarea unei părți din ea. Tot așa Dumnezeu nu pregetă să expună bunurile Sale pământești tuturor excentricităților oamenilor nevrednici de încrederea Sa, cu scopul ca din întrebuințarea acestor bunuri mici să se dovedească cine este apt pentru administrarea bunurilor de mare și veșnică

importanţă. Şi acum să rezumăm tot silogismul acesta, în câteva cuvinte: faptul că suntem nevrednici de încredere şi administrăm rău lucrurile lumii acesteia este o dovadă sigură că suntem nevrednici ca Dumnezeu să ne încredinţeze bunătăţile cereşti. Atât de strânsă este corelaţia dintre scopul vieţii noastre de pe pământ, pe de o parte, şi existenţa materiei şi a bunurilor materiale, pe de alta. Iată o logică de necombătut, care poate să convingă pe orice om sănătos la minte că are un mare interes să administreze ce are în lumea aceasta cu credinţă şi cu sinceritate, conform cu voinţa lui Dumnezeu. Atunci şi Dumnezeu îl va considera vrednic să-i dea bunătăţile cele adevărate şi veşnice.

Dar creştinul care vrea să fie un iconom credincios al darurilor lui Dumnezeu trebuie să aibă la îndemână o jumătate de măsură, cu care să măsoare purtarea lui şi să vadă dacă administrează cu adevărat bunurile dumnezeieşti conform cu voia lui Dumnezeu. Această unitate de măsură o fixează Hristos în ultimul verset, prin care încheie parabola de faţă. Iată ce zice El: *„Nici o slugă nu poate să slujească la doi stăpâni. Căci sau pe unul îl va urî şi pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va ţine şi pe celălalt îl va dispreţul. Nu puteţi să slujiţi lui Dumnezeu şi lui mamona"* (v. 15). Iconomul din parabolă voia să aibă doi stăpâni, a căror slujire nu o putem potrivi: pe bogatul care îi încredinţează administrarea averii, şi pe mamona căruia i se închina. Iubirea lui pentru mamona l-a făcut pe iconom să-l urască pe bogat şi să-l înşele. Într-un fel asemănător, creştinul este chemat să aleagă între doi stăpâni. Aceşti doi stăpâni sunt: Dumnezeu şi mamona. Este cu neputinţă să fii rob al amândurora în acelaşi timp, căci ei sunt diametral opuşi. Dumnezeu caută lucruri opuse acelora, pe care le caută mamona. Dumnezeu caută milă, iubire de oameni, dreptate, înfrânare, sfinţenie, dragoste. Mamona caută indiferenţă, nemilostivire, lăcomie, nedreptate, plăceri, desfătări, păcat şi iar păcat. Aşadar, cum ar fi cu putinţă să se împreuneze acestea? Rezultatul cel mai firesc este că supunându-se mamonei omul va dispreţul şi va urî religia, virtutea şi pe Dumnezeu. Însă omul va face

din toate, chiar şi din religie, când va avea prilejul, unelte pentru scopurile sale. Şi pe dos, cel ce este supus lui Dumnezeu, urăşte păcatul şi lumea, metodele şi faptele mamonei. Dar întrebuinţează tot ce are, chiar şi pe mamona, spre folosul aproapelui şi în slujba lui Dumnezeu. Iată măsura purtării noastre.

Aşadar, iubite cititor, nu putem fi robi ai lui Dumnezeu şi ai lui mamona; unelte ale lui Dumnezeu şi unelte ale lumii; persoane vrednice de numele de creştin şi persoane încărcate cu nedreptăţi şi păcate. Una singură este calea mântuirii, deschisă în faţa noastră şi calea este aceasta: deşi trăim în mijlocul lumii, în mijlocul societăţii şi ne înconjoară tot felul de răutăţi, noi să călătorim pe drumul nostru, străini de păcatul care stăpâneşte lumea şi pe care Domnul l-a numit mamona. Deşi întrebuinţăm banii şi avuţia câtă ne-a dat-o Dumnezeu, să rămânem străini de păcat, care de obicei însoţeşte averea, străini de nedreptate, de zgârcenie, de nemilostivire, de lux şi desfrânare. Precum vechii creştini trăiau în mijlocul închinătorilor de idoli şi al idolilor, dar au rămas curaţi şi neîntinaţi, aşa şi noi în mijlocul răutăţii idoleşti din vremea noastră, să rămânem curaţi de întinarea ei. Întrebuinţând toate, avere, trup şi suflet, spre slujba lui Dumnezeu, cel ce ni le-a încredinţat, punând râvnă, activitate şi prevedere pentru viitorul nostru cel veşnic, să trecem în pace zilele vieţii noastre şi să avem toată nădejdea că pe această cale noi păşim cu siguranţă spre fericirea vieţii veşnice.

PARABOLA BOGATULUI ŞI A LUI LAZĂR

(*Lc* 16, 19-31)

Printre cele mai importante scopuri, pe care le are în vedere învăţătura Domnului, este şi aceasta; să ne obişnuiască cu necazurile, să ne pregătească dinainte ca să nu ne dăm ceasului morţii din pricina sărăciei sau a ostenelilor acestei vieţi. Tot astfel să ne întărească, ca să putem îndura ispitele bogăţiei, ale modului lumesc de gândire, ale plăcerilor şi desfătărilor. Acest scop îl realizează foarte bine parabola bogatului şi a lui Lazăr, fiindcă ea ridică definitiv perdeaua şi lasă la o parte orice consideraţii, ca să ne arate limpede unde duce sărăcia evlavioasă şi care este rezultatul bogăţiei fără evlavie, a adorării propriului trup.

Dacă parabola fiului risipitor este un giuvaer de mare însemnătate şi nepreţuit al comorii evanghelice, fiindcă ne înfăţişează atât de atrăgător milostivirea cu care Dumnezeu primeşte pe păcătoşii care se pocăiesc. Iar parabola bogatului şi a lui Lazăr este de asemenea importantă, deoarece ne înfaţişează foarte limpede starea fericită a celor evlavioşi şi drepţi în cer, dar

şi nefericirea şi suferinţa păcătoşilor la locul pedepsei. Acelaşi scop îl urmăresc amândouă aceste parabole. Însă parabola risipitorului vrea să atragă pe cel păcătos la pocăinţă şi mântuire; pe când parabola bogatului şi a lui Lazăr vrea să-l trezească pe păcătos din somnul păcatului şi al morţii. Şi de fapt, este adâncit într-un somn greu ca într-o letargie îngrozitoare, creştinul care nu se trezeşte atunci când adânceşte înţelesul acestor două parabole.

Toţi fariseii au dat Domnului prilejul să spună parabola aceasta, căci ei *„fiind iubitori de argint, îl batjocoreau"* (v. 14). Dar fariseii, şi cei de atunci, şi cei de astăzi, la fel de zgârciţi, pot să afle cum îi priveşte pe ei Dumnezeu şi care va fi situaţia lor după moarte. Dacă ei nu vor să fie instruiţi, cel puţin iubitul cititor să-şi dea osteneala să citească tâlcuirea acestei parabole. Căci într-însa creştinul va găsi un chip desăvârşit al stării sale, fie că este sărac şi chinuit, fie că este bogat şi sănătos. Prin parabolă va afla din gura lui Dumnezeu care va fi viitorul său veşnic.

Situațiile diferite ale celor două personaje din parabolă, pe pământ.

De la primele cuvinte, parabola aceasta prezintă oarecare deosebiri faţă de alte parabole. Căci ea nu ne dă învăţături duhovniceşti, prin mijlocirea unui limbaj alegoric, ca celelalte parabole, ci ne înfăţişează cât se poate de firesc situaţia personajelor despre care este vorba; înfăţişează faptele, ca şi cum s-ar fi întâmplat chiar în viaţa noastră. Când n-au fost în lume bogaţi materialişti şi iubitori de trupul lor? Când n-au existat săraci, suferinzi şi necăjiţi? Acestea sunt nişte fapte de experienţă zilnică. Şi, prin urmare, cititorului nu-i va fi greu să înţeleagă adevărurile alegorice şi parabolice, ci va asculta faptele aşa precum le cunoaşte din viaţa zilnică, dar al căror înţeles nu îl poate desprinde limpede singur. Iar tâlcuirea ei conform cu adevărul este învăţătura cea mare a parabolei.

Viața bogatului

Primul verset al parabolei descrie viaţa luxoasă a bogatului. *„Era un om bogat şi se îmbrăca în porfiră şi vison, veselindu-se strălucit*

în fiecare zi" (v. 19). Împotriva acestui bogat va fi pronunţată o acuzaţie îngrozitoare şi asupra lui va cădea pedeapsa grea a dreptăţii dumnezeieşti. Dar de ce? Pentru că era bogat? Şi este oare o fărădelege să fie cineva bogat? Sau nu cumva banii, moşiile, averile sunt un lucru rău şi necurat în faţa lui Dumnezeu? Iată la ce se va gândi cititorul.

Ba nu, prietene. Nu-i niciun păcat să fi bogat. Bogăţia şi banii nu sunt lucruri necurate. Sunt însă foarte primejdioase. Bogăţia este un magnet magic care atrage inima omului spre zădărniciile lumii, spre plăcere, spre desfrânare, spre adorarea propriului trup, spre zgârcenia murdară. Şi atrage inima omului cu atâta putere, încât el uită pe Dumnezeu şi se dezinteresează de mântuirea şi viitorul sau veşnic. Iată de ce bogăţia este un lucru primejdios. Şi iată de ce bogăţia este un lucru primejdios. Şi iată de ce Dumnezeu înştiinţează dinainte pe bogat şi îi zice: *„Ia seama nu cumva, deoarece te îmbraci frumos şi te saturi şi îţi zideşti case frumoase şi mari şi locuieşti în ele şi îţi sporeşti banii şi aurul tău, să te trufeşti şi să uiţi Dumnezeul tău"* (*Deut* 8, 11-14). Şi iarăşi despre cel ce a căzut cursa bogăţiei, zice: *„îngroşatu-s-a, îngraşatu-s-a, lăţitu-s-a şi a părăsit pe Dumnezeu, făcătorul său, şi s-a depărtat de Dumnezeu, mântuitorul său"* (*Deut* 32, 15).

Tocmai de acest fel era bogatul din parabolă. Dumnezeu, care dă adesea bunătăţi din belşug, ca să se mişte unele inimi uscate, hărăzise bogatului acestuia toate bunătăţile materiale ale dărniciei Sale. Domnul nici nu pomeneşte măcar numele acestui bogat, căci îl socoteşte nevrednic de a fi amintit cu numele. În cuvintele: *„Era bogat"*, Domnul a cuprins: casele de marmură şi moşii întinse şi grădini extraordinare şi turme nenumărate de animale, şi robi şi afluenţa de bani, dar toate aceste dărnicii ale lui Dumnezeu nu au avut niciun rezultat în sufletul bogatului. Acel om nemulţumitor şi-a pierdut trupul şi sufletul material, nelăsând în sufletul său nicio picătură de rouă duhovnicească. În loc să se facă un bun administrator al avuţiei, pe care i-o dăduse Dumnezeu;

în loc să împartă din bunătăţile acelea îmbelşugate şi altor fii ai lui Dumnezeu, care sunt unii atât de nenorociţi încât le lipseşte chiar şi pâinea zilnică, bogatul a abuzat de bunătatea lui Dumnezeu şi a devenit un egoist iubitor de trup, cu totul uscat la inimă. Şi iată dovada acestui lucru: *„Se îmbrăcau în porfiră şi vison"*. Acel bogat nici vorbă să fie rege sau cezar al Romei, ca să creadă că trebuie să se îmbrace atât de somptuos. Doar regii şi împăraţii purtau haine de porfiră, împodobite cu vison. Acel bogat era un simplu particular. S-ar fi cuvenit deci să poarte hainele care se obişnuiau pe vremea aceea, dar nicidecum. Bogatul îşi închipuia că, datorită banilor săi, putea să sfideze pe Dumnezeu şi să pună propria lui fiinţă în locul lui Dumnezeu şi să se închine trupului său. Şi se şi închina de fapt. Căci purta zilnic veşminte împodobite cu vison de India şi vopsite cu porfiră din Fenicia. Purta veşminte somptuoase, scumpe şi rare. Închinătorii de idoli din vremea Domnului făceau din aur statui ale zeilor lor, le împodobeau cu odoare de mult preţ şi după aceea li se închinau. Bogatul din parabolă împodobea idolul trupului său. Cheltuia mult timp ca să se împodobească şi să ia seama, nu cumva să-i lipsească cel mai mic amănunt în înfăţişarea să exterioară. Era dus apoi, ca un idol mobil, în piaţă, parfumat cu parfumuri scumpe, lăudându-se şi admirându-se pe sine, arătându-şi marea zădărnicie, pe care o mai sporeau uralele linguşitorilor, care îl însoţeau. Ba încă: *„se veselea strălucit în fiecare zi"*. Bogatul nu era numai iubitor de slavă deşartă ci şi rob pântecelui. Avea un cult pentru pântecele său. Era dintre aceia despre care dumnezeiescul Pavel zice că: *„Au drept dumnezeu pântecele lor"* (*Fil* 3, 19). Aceste puţine cuvinte ale Domnului exprimă foarte mult. Ele arată mâncărurile rare şi drese, pe care meşteri bucătari speciali le pregăteau cu multă grijă pentru gâtlejul bogatului. Câte mirodenii suculente, ce dulciuri şi ce deserturi! O mulţime de linguşitori se aşezau zilnic la masa bogatului, ciocnind paharele, râzând fără noimă, jucând în sunetul instrumentelor de suflat. Aşadar bogatul din parabolă nu era un mâncăcios obişnuit ci *„se veselea strălucit"*. Şi nu se veselea numai

la ocazii rare, odată pe lună sau în sfârşit odată pe săptămână, ci în fiecare zi. Avea distracţii necontenite. Ceilalţi oameni mănâncă ca să trăiască el însă trăia ca să mănânce. Gândurile lui, dorinţele lui, sufletul lui, ţinta lui pe pământ era concentrată în pântece, în trup, în plăcerea pe care o poftea! Dar să zăbovim puţin la aceste cuvinte, fiindcă bogatul din parabolă ne-ar putea zice: de ce te străduieşti să descrii chefurile şi petrecerile mele, şi nu-ţi întorci ochii la bogaţii din timpul tău, ca să vezi pe aţâţi şi atâţia, care mă urmează pas cu pas şi poate mă şi întrec în somptuozitate şi în înrobirea faţă de pântece?

Ar avea deplină dreptate bogatul. Care societate a noastră de astăzi nu poate să prezinte acest fel de oameni bogaţi? În locurile de plimbare ale oraşelor mari, în centre de distracţie, în sălile multimilionarilor, bogatul din parabolă îşi află mulţi semeni. Ce grămadă imensă de bani se cheltuieşte cu cerinţele modei şi ale luxului, ca să se împodobească trupul cât mai mult! Zeci de mii se cheltuiesc pe an numai pe podoabe, perle şi diamante. Dacă bogatul din parabolă se îmbrăca în vison de India, astăzi şi bogaţii se îmbracă cu ţesături la fel de scumpe. Dacă bogatul din parabolă petrecea ceasuri întregi ca să se înfrumuseţeze, cât timp petrece astăzi în acele temple ale închinării de idoli din vremea noastră, care se numesc institute de frumuseţe şi magazine de cosmetice; şi câte ceasuri se petrec în atelierele de modă, unde cu o grijă specială şi chinuitoare sunt cercetate modelele feluritelor obiecte ale toaletei feminine! Ce să mai spunem despre robia către pântece! Bani, bani mulţi şi nesocotiţi se cheltuiesc pe alimentele de diferite feluri, pe specialităţile rare şi pe băuturile scumpe. Averi întregi sunt jertfite pentru pântece şi pentru alte plăceri ruşinoase, care sunt în relaţie atât de strânsă cu mâncarea şi băutura. Fiindcă Bacus şi Afrodita erau adoraţi şi încă sunt adoraţi împreună. Iată, pe scurt, imitatorii de astăzi ai bogatului din parabolă.

Dar tu, cititorule, să nu râvneşti starea lor şi să nu-i fericeşti. Să nu te ameţească luxul şi mirodeniile lor. Cu ele bogaţii vor să

ascundă goliciunea şi putoarea sufletului lor exact precum cadavrele morţilor le îmbrăcăm în giulgiuri curate şi punem miresme din belşug, pentru ca putoarea pe care o împrăştie leşurile să nu se simtă. Vezi pe bogatul necredincios şi nemilostiv şi îl fericeşti pentru că se închină trupului. Stai însă, să-i vezi şi sfârşitul. Căci sfârşitul nu va întârzia să-i vină şi să îngroape întreaga lui autoadorare. Acest lucru îl adevereşte Domnul, cu privire la bogatul despre care vorbeşte în parabola aceasta. Dar să vedem mai înainte şi pe un alt om, care duce o viaţă diametral opusă cu cea a bogatului.

***

Viața săracului

„Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porţii lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului, dar nimeni nu-i dădea, şi câinii venind îi lingeau bubele" (v. 20-21). Un filosof mai nou a dat următoarea definiţie frumoasă vieţii: *„Viaţa este un amestec de râsete răsunătoare şi de vaiete de durere ascunse ale omenirii"*. Tocmai acest lucru îl înfăţişează prezenta parabolă, în persoana bogatului şi a lui Lazăr. Râsete multe şi răsunătoare, distracţii zgomotoase şi jocuri se auzeau din tinda bogatului, ca să se împreuneze cu vaietele mute şi ascunse ale nefericitului Lazăr.

Mai întâi să observăm că numai în această parabolă Domnul a dat un nume la unul din personajele ei anume săracului. *Îl numeşte Lazăr.* Iar prin acest nume, care înseamnă *„Domnul este ajutorul meu"*, poate a vrut Hristos să arate că, contrar bogatului care şi-a pus ca ajutor averea, săracul nu avea ajutor pe nimeni altul, decât pe Dumnezeu. Vezi starea săracului? Contrar bogatului, îmbrăcat luxos şi veselindu-se în fiecare zi, Lazăr era atât de sărac, încât era gol şi flămânzit, dar împreună cu principala să suferinţă, avea de suportat şi o altfel de mucenicie. Suferea de o boală, a cărei natură producea bube, răni îngrozitoare pe trupul său. Dar durerile lui nu se mărgineau numai ia atâta. Aceste două nenorociri, sărăcia şi

boala, erau de gradul cel mai mare. Căci Lazăr nu era pur şi simplu un om sărac. Dacă nu ar fi avut hrană îndestulătoare şi potrivită, dar ar fi avut, în sfârşit, o bucată de pâine uscată, ca să-şi susţină cât de cât trupul bolnav, ar fi fost un lucru suportabil. Dar nicidecum. Lazăr era lipsit de orice hrană. Acest lucru reiese limpede din faptul că Lazăr dorea să se sature cu fărâmiturile care cădeau de la masa bogatului. Adică ar fi fost mulţumit şi recunoscător dacă ar fi putut să-şi astâmpere întrucâtva foamea cu acele fărâmituri. Nu poftea mâncărurile suculente ale bogatului, al căror miros ajungea până la el, ci poftea câteva fărâmiţe.

Nu era Lazăr pur şi simplu bolnav, precum sunt mulţi oameni. Ci era bolnav şi plin de bube, într-un hal cum nu se poate mai rău. Acest lucru se vede din cuvintele: *„Zăcea la uşa bogatului, plin de bube"*. Zăcea la uşa sălii bogatului şi nu avea putere nici să stea măcar în picioare, era aproape mort. Se pare că bubele secretau o materie, sânge şi puroi, pe care nicio mână binefăcătoare de infirmier nu o ştergea cu vată şi nu lega bubele, ci numai limba câinilor. Pentru că bogatul din parabolă nu hrănea numai linguşitorii şi prietenii desfrâului, hrănea şi câinii. Întocmai cu mulţi bogaţi din zilele noastre, care hrănesc câini de lux şi cheltuiesc cu ei sume însemnate, ca să aduci o jignire mai mare lui Dumnezeu. Da, jignire împotriva lui Dumnezeu! Nu doar că un câine nu este zidirea lui Dumnezeu, ci fiindcă omul este fiul lui Dumnezeu. Şi când cineva părăseşte pe fiul lui Dumnezeu, când dispreţuieşte firea omenească, ca să îngrijească şi să hrănească cu mii de gingăşii nişte câini de lux, maimuţe, cai de curse sau păsări rare, pe când oamenii săraci sunt lipsiţi şi de pâine, iar copiii mici suferă, acest lucru este o jignire mare adusă lui Dumnezeu. Aşadar, din toată casa bogatului numai câinii s-au purtat cu oarecare simpatie faţă de Lazăr şi numai ei îi ţineau tovărăşie şi îi curăţau rănile. Cât de mare nefericire, necaz, chin, părăsire! Dacă fiecare din aceste feluri de suferinţă, sărăcia, boala, părăsirea, sunt de temut şi fac ravagii în suflet, închipuiţi-vă mărimea suferinţei când

toate sunt împreunate şi au ajuns în asemenea grad, încât Lazăr era un cadavru din care încă nu ieşise sufletul. Închipuiţi-vă acum ce caracter tare, de diamant, trebuie să fie Lazăr, ca să suporte fără cârtire atâta povară de suferinţe. Iubite cititor, poate ai fost şi tu bolnav, ba chiar grav bolnav, dar nu ţi-a lipsit medicamentele nu ţi-a lipsit hrana cât de cât corespunzătoare, poate ai fost, poate eşti şi acum foarte sărac, dar te bucuri de sănătate. În sfârşit, se poate să ai parte şi de sărăcie şi de boală, dar ti-a lipsit desăvârşit un oarecare ajutor din partea altor oameni. Dar Lazăr?... Lazăr mai avea şi altfel de suferinţă. Era singur, fără prieteni, fără ajutor şi fără sprijin. Nu avea nici rude, nici prieteni, nici vreun filantrop, care să vină vreodată să-l mângâie şi să-l uşureze. Locul în care zăcea sporea şi mai mult această nefericire a lui. Dacă săracul ar fi fost într-un loc pustiu şi nelocuit, depărtat de alţi oameni, şi-ar fi înăbuşit suspinele şi vaietele şi ar fi suportat suferinţa. Dar să suporte chinurile foamei la poarta unui bogat, fără să i se dea nici cea mai mică bucăţică, acest lucru îi mărea sentimentul de însingurare. Acest lucru putea să cufunde sufletul amărât al lui Lazăr într-un ocean de suferinţe. Cei care cunosc din experienţă astfel de situaţii ştiu că suferinţa devine mai acută şi necazul mai aprins, când suntem lângă oameni, care ar fi putut să ne uşureze întrucâtva, dar trec pe lângă noi indiferenţi şi insensibili.

Mai adăugaţi încă şi altă amărăciune care, în chip firesc, otrăvea sufletul lui Lazăr: faptul că vedea pe bogat că se bucură de sănătate desăvârşită, de bogăţie îmbelşugată, de viaţă petrecută în desfătări rare. Am spus că era firesc să se amărască, nu fiindcă pizmuia pe bogat, ci fiindcă noi atunci observăm mărimea suferinţei şi a nefericirii noastre, când trăiesc lângă noi oameni, care sunt fericiţi, şi noi putem face comparaţii. Luaţi aminte că Lazăr nu vedea numai un oarecare bogat, petrecând zilnic şi desfrânându-se, ci vedea şi că bogatul, deşi uscat la inimă, rău şi nemilostiv, totuşi îi mergeau din plin toate. În casa bogatului erau bogăţii din belşug, sănătate şi desfătări. Pe când, dimpotrivă, toată nefericirea şi pătimirea era

în trupul lui Lazăr, celui virtuos. Aşadar acesta era motivul care îi făcea mult necaz şi deznădejde: să trăiască într-o nefericire şi sărăcie atât de mare, lângă un adorator al trupului, nemilostiv şi materialist. Gândiţi-vă că Lazăr cel flămând şi suferind vedea pe robii şi pe roabele bogatului intrând şi ieşind, aducând fără încetare mâncăruri şi băuturi, vedea pe linguşitorii cei nesocotiţi şi pe mesenii neruşinaţi şi pe paraziţi cum râd, fac zgomot, se distrează, se desfrânează. Poate cineva să creadă că văzând bunătăţile străine, Lazăr nu le dorea.

Poate să creadă cineva că după toate aceste chinuri, sufletul lui Lazăr rămânea în nefericitul său trup, ca să simtă mai adânc suferinţa să şi să se învenineze mai mult în amărăciunea sa. Şi zice Sfântul Ioan Gură de Aur despre Lazăr: „Suferea naufragiul în mijlocul ţărmului, era ars de sete lângă fântână". În sfârşit, trebuie să adăugăm privirile urâte pe care i le aruncau cei ce nu-l cunoşteau. De le este bine oamenii înclină spre rău, ei nu au dragoste creştinească, ca să nu pună la socoteală răul, când văd pe un nefericit şi flămând, în acelaşi timp şi bolnav, zăcând lipsit de prieteni, foarte uşor oamenii trag concluzia că, de vreme ce suferă atâtea nenorociri, trebuia că este un mare rău-făcător. Aceasta i s-a întâmplat şi lui Iov. Când cei trei prieteni ai lui l-au cercetat, văzându-i marea nefericire, au fost convinşi lăuntric că Iov era un om foarte rău, şi de aceea a fost lovit de asemenea pedepse grele. Ba i-au şi spus-o în faţă (vezi *Iov* 4, 7-9). Acest lucru l-a mâhnit şi l-a rănit în inimă pe Iov. Tot aşa i s-a întâmplat şi lui Pavel. Când locuitorii Maltei au văzut că, după ce a fost salvat din naufragiu, l-a muşcat un şarpe foarte veninos, au zis: *„Omul acesta este un ucigaş, pe care dreptatea nu-l lasă să trăiască, după ce a fost mântuit din mare"* (*Fapte* 28, 4). Adesea auzim şi astăzi că se zice despre oamenii nefericiţi şi loviţi: Oameni blestemaţi. Oameni răi. Iată oceanul de suferinţă în care trăia Lazăr; de îndată ce se liniştea unul din valurile acestei mări, alt val îl cufunda în deznădejde; iar când trecea şi acela, un altul şi mai îngrozitor îi scufunda sufletul

într-un chin şi mai mare. Şi toate împreună conlucrau să cufunde în oceanul negru al deznădejdii corabia şubrezită şi putredă a existenţei lui Lazăr.

Nu-mi închipui să existe altă suferinţă mai mare, nici cititorul meu n-a auzit despre o suferinţă mai grozavă, ca suferinţa lui Lazăr. Lazăr este, împreună cu Hristos, prototipul celor necăjiţi. În acele puţine cuvinte ale Domnului, din versetele 20-21, este zugrăvită artistic, incomparabil, chipul celei mai mari suferinţe şi părăsiri, aşa încât ceilalţi suferinzi să afle în această descriere un grad mai mare de suferinţă, decât a lor proprie, şi să nu se supere, că ar fi încercaţi cu suferinţe mai presus de puterile lor. Da, cititorule, când o suferinţa oarecare apasă şi strâmtorează sufletul tău, când o durere sufletească sau trupească te amărăşte şi-ţi otrăveşte viaţa, întoarce gândul spre Lazăr, ca să afli mângâiere şi uşurare. Lazăr nu este un personaj inventat şi inexistent, nici suferinţa descrisă în persoana lui nu este cu neputinţă să fi existat. Căci precum soarele radiază numai lumină, tot astfel, din gura Domnului a ieşit numai adevăr luminos şi făcător de viaţă. Fiindcă Hristos o spune, este cu desăvârşire adevărat că omul poate să suporte şi o astfel de povară de suferinţă, cum ne este prezentată în persoana lui Lazăr.

Purtarea bogatului faţă de Lazăr

Mai înainte de a intra în tâlcuirea parabolei, trebuie să ne întoarcem la prima persoană a ei, adică la bogat, ca să vedem şi o altă mare răutate a lui. Nu era numai iubitor de slavă deşartă, închinător al materiei, ci şi nemilostiv şi uscat la inimă. Căci chiar şi pe acel judecător nedrept vizitele cele dese şi dorinţele văduvei l-au făcut să-i dea, până la sfârşit, dreptul ei (cf. *Lc* 18, 2-6). Dar inima bogatului nu se înmuia, deşi avea zilnic înaintea lui pe nefericitul Lazăr. Dacă l-ar fi văzut o singură dată şi ar fi trecut indiferent, lucrul n-ar fi fost atât de rău. Dar el, trecând prin poarta sălii lui, vedea zilnic starea de plâns a lui Lazăr şi ar fi fost firesc să

fie întrucâtva mişcat, să-şi deschidă inima şi să-l miluiască, dacă, în sfârşit, Lazăr ar fi fost unul din acei cerşetori supărători, care prin stăruinţa şi strigătele lor, uneori chiar prin ocările lor, molestează pe trecători, atunci bogatul ar fi avut oarecare îndreptăţire. Lazăr însă era un sărac vrednic de simpatie şi liniştit. El întorcea un ochi rugător şi mişcător, când trecea bogatul, fără să-l supere vreodată. Lazăr dovedea o purtare care era cea mai potrivită pentru a mişca un om bogat spre milă. Era o fiinţă, care ar fi simţit o mare recunoştinţă, dacă i s-ar fi arătat cea mai mică compătimire. Nu era un cerşetor de meserie, îndrăzneţ, care îţi cere iar şi iar un lucru sau un bănuţ şi te ocărăşte, când a fost înşelat în aşteptările lui.

Dar nimic din toate acestea nu mişcă pe bogat. Trece repede pe poartă, nu-i place să vadă bubele lui Lazăr, nu-i acordă o privire de compătimire, ci cel mult de silă. Bogatul era stăpânit de acea frică iraţională, care cuprinde pe mulţi bogaţi. Ei se tem să se apropie de sărac, fug repede, ca şi când sărăcia ar fi o boală molipsitoare, bogatul din parabolă rămâne uscat, rămâne un simbol al nemilostivirii, pe care o produce averea în sufletul bogaţilor materialişti, închinători ai trupului lor. Fiindcă ei, obişnuiesc să cheltuiască fără socoteală pentru trupul lor, strâng mâna cu zgârcenie, ca să n-o deschidă cumva pentru alţii. Îşi fac o inimă de aramă, ca să nu simtă vreodată milă şi compătimire faţă de alţii. Un astfel de bogat să arate interes şi să cheltuiască ceva pentru un sărac? Dar cum ar putea el să facă serate şi baluri, care costă zeci, de ce nu sute de mii de lei? Cum ar putea să arunce averi întregi la hipodrom? Cum i-ar ajunge pentru călătoriile prin toată lumea, pentru îngrijirea propriului trup, pentru ospeţe, pentru peripeţiile dragostei, în centrele desfrânării şi ale risipei? Cum vreţi ca doamna bogatului să compătimească pe orfani, să cheltuiască vreun ban pentru o biată fată fără sprijin, să uşureze pe o biată muncitoare atinsă de ftizie, să jertfească pentru aşezăminte filantropice, când moda îi impune sacrificii zilnice. Ea are în faţa ei oglinda şi cremele de frumuseţe, afişarea luxului, care nu se satură cu cele mai mari comori. La oameni de acest fel, viaţa

materialistă şi slava deşartă înăbuşe simţământul nobil şi înalt al milei, în aşa măsură, încât inima nu mai poate simţi că mila, care stoarce lacrimile celor suferinzi, îţi dă o demnitate, pe care nu ţi-o dau toate distracţiile şi plăcerile lumii.

Dar repetăm; cititorule, să nu pizmuieşti pe astfel de bogaţi nemilostivi şi fără inimă. Corabia vieţii lor, care pluteşte astăzi pe un orizont fără vânt, uşoară, încărcată cu bunurile pământului, fericită şi fără teamă, pe o mare liniştită şi frumoasă, pluteşte cu siguranţă spre naufragiu şi zdrobire. Să nu plângi pe Lazăr şi pe cei asemenea lui. Deoarece vezi că luntrea putrezită a vieţii lor este purtată de vânt pe o furtună sălbatică şi abia se mai ţine deasupra apei. Acea luntre putredă aleargă hotărât spre limanul siguranţei şi al fericirii. Parabola ne prezintă acum această schimbare mare şi integrală.

Moartea celor doi

Sfârşitul firesc şi inevitabil al oricărui om, care vine în lumea aceasta, este moartea, giulgiurile, mormântul, de la care începând, urmează o altă viaţă, diametral opusă vieţii prezente. Tocmai acest lucru li s-a întâmplat şi celor două personaje ale parabolei: *„S-a întâmplat de a murit săracul, a murit şi bogatul şi a fost înmormântat"*, zice Domnul, urmând povestirea Sa.

Prima şi cea mai importantă realitate, care ne sare îndată în ochi, din aceste cuvinte, este că moartea este un eveniment comun, Ea nu se întâmplă numai săracilor, ci şi bogaţilor, nu numai celor evlavioşi, ci şi celor lipsiţi de evlavie. Moartea împreună pe toţi oamenii. În faţa ei nu există categorii sociale de săraci şi de bogaţi, de proletari şi de capitalişti, nici nu ţine seama de vârstă, de tinereţe sau bătrâneţe. Coasa ei coseşte fără alegere. Se întâmplă ca moartea să slobozească pe nefericiţi de povara nefericirii lor, iar pe cei cu titluri, cu vază şi slavă în lumea aceasta să-i cufunde şi să-i schimbe pe toţi în cadavre, care trebuie să fie îngropate repede, ca să nu primejduiască sănătatea celor rămaşi în viaţă. Moartea

pune capăt necazurilor celor credincioşi şi îi aşază întru bucuria Domnului lor. Dar vine şi ca să pună capăt vieţii celor desfrânaţi şi existenţei răufăcătoare a celor necredincioşi, pentru ca ei să-şi înceapă viaţa de durere şi de chin. Vine moartea ca să zdrobească sceptruri împărăteşti şi cu sapa groparului celui sărac. Aşadar, a murit mai întâi Lazăr, în ultimul hal de nefericire şi de durere, şi a fost slobozit de durerile şi de lipsurile lui. A murit bogatul, în culmea trufiei, a desfătării şi a vieţii lui materialiste.

Moartea lui Lazăr şi fericirea care i-a urmat. Este sigur că pentru Lazăr moartea însemna o vindecare a suferinţei lor şi o binefacere adevărată. El nu avea în lumea aceasta nimic care să-i atragă inima. Viaţa îi era o mucenicie zilnică, pe când moartea avea să-l facă fericit, precum scrie şi Evanghelistul Ioan: *„Fericiţi cei morţi în Domnul şi care vor mai muri. Da, zice Duhul, pentru cei ce se vor odihni de ostenelile lor"* (*Apoc* 14, 13). Domnul nu spune nimic despre înmormântarea lui Lazăr, pentru că înţelegem cu uşurinţă cum trebuie să fi fost ea. Un om care nu aflase niciodată prieteni milostivi, care să-l uşureze cât de puţin, ce înmormântare şi ce mormânt ar fi putut să aştepte?! Măturătorii de stradă i-au ridicat cadavrul, au săpat o groapă şi l-au aruncat acolo, ca să nu-l mănânce câinii, care îi lingeau altă dată rănile. Însă, dacă Domnul nu spune nimic despre înmormântarea trupului lui Lazăr, pune accent mult pe faptul că sufletul său „a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam". Domnul numeşte sufletul „el", adică sufletul era adevăratul eu al lui Lazăr. Să mai luăm aminte că Domnul nu zice că a fost luat de un înger, ci a fost luat de îngeri, adică mulţime de îngeri au format alaiul glorios care a dus pe Lazăr în sânurile lui Avraam. Şi astfel, acela care în lumea pământească nu aflase pe niciun om compătimitor, află acum o astfel de pătimire în lumea cerească. Ce înseamnă alaiul linguşitorilor care însoţeau înmormântarea bogatului, faţă de alaiul de îngeri care au mutat pe Lazăr la cer! Ce schimbare! Ce cinste şi ce slavă pentru un dezmoştenit al pământului!

Dar ce înseamnă „sânurile lui Avraam", la care a fost dus Lazăr? Iudeii întrebuinţau trei imagini, pentru ca să prezinte starea fericită a drepţilor după moarte. Ziceau că sunt duşi în rai; sau că se află la scaunul măririi lui Dumnezeu, sau că se odihnesc în sânurile lui Avraam. Domnul întrebuinţează această din urmă imagine în prezentarea stării fericite la care a ajuns Lazăr, după moartea lui. Fiindcă Avraam este socotit părinte al credincioşilor, adică toţi câţi, aici pe pământ, au urmat credinţa şi evlavia mare a lui Avraam, aceştia toţi sunt fiii duhovniceşti ai lui Avraam. Iar sufletele acestea au scăpat din suferinţa acestei lumi, sufletele obosite de călătoria chinuitoare a acestei vieţi, ce alt loc şi-ar fi putut afla, pentru odihnă şi bună primire de oaspeţi, decât în sânul cald al lui Avraam? Pentru că Avraam în viaţa lui pământească considera o mare cinste şi bucurie să primească în găzduire pe orice om cunoscut sau necunoscut. Aşadar în cer a fost învrednicit de aceeaşi cinste: să primească în găzduire sufletele celor necăjiţi şi să le introducă la sărbătoarea cea minunată *„la sărbătoarea Bisericii celor întâi născuţi, care au fost scrişi în ceruri"* (*Evr* 12, 23). Dar mai este încă un motiv pentru care Domnul a spus că sufletul lui Lazăr a fost dus în sânurile lui Avraam. În viaţa să pământească, Avraam era bogat, dar avea un caracter diametral opus bogatului din parabolă. Avraam era bogat primitor de oaspeţi, milostiv şi iubitor de oameni. Aşadar, Domnul accentuează că Lazăr a fost dus în sânurile bogatului Avraam, ca să audă bogaţii din zilele noastre că bogăţia trebuie să fie cheltuită precum şi-a cheltuit-o Avraam. Altfel, bogaţii toţi se vor afla, nu în tovărăşia lui Avraam cel milostiv, ci în tovărăşia bogatului cel nemilostiv din parabolă. Pe deasupra, Domnul a zis că Lazăr a fost dus în sânurile lui Avraam ca să arate că, dacă pe pământ bogaţii cei evlavioşi, miloşi şi iubitori de oameni primesc pe săraci şi îi consideră ca pe nişte fraţi, cu mult mai mult îi vor primi în cer Domnul însuşi a numit pe săraci „fraţi ai Săi" (*Mt* 25, 45). Iar în cer bogaţii şi săracii sunt cu desăvârşire egali şi înfrăţiţi pentru că sunt fii ai unuia şi aceluiaşi tată, Dumnezeu.

Aşadar Lazăr cel sărac şi necăjit, iată-l acum în sânurile lui Avraam. Lazăr, pe care bogatul nu-l lăsa nici măcar să se apropie de pragul măreţului lui palat, şi îi era silă să-l şi vadă, considerându-l în rând cu câinii lui, iată-l acum în cereştile lăcaşuri, în mijlocul alaiului de îngeri şi sfinţi, fiul lui Avraam, fiu iubit al lui Dumnezeu. Ce surprize şi schimbări neaşteptate ne rezervă viaţa viitoare, cititorule! Gândurile şi dorinţele, planurile şi strădaniile atâtor oameni, sunt întoarse doar spre dobândirea de bani mai mulţi, ca să ajungă în rândurile bogaţilor, ca să se bucure de laudele lumii. Funcţionarul, care are asigurată o oarecare cantitate de mijloace materiale, visează cum să ajungă acolo, ca să poată să dea serate dansante, să se găsească şi el în saloane de dans, iar ziarele la modă să scrie şi despre toaletele soţiei lui. Se îngrozeşte când vede sărăcia, se supără când vede că leafa lui legală şi dreaptă îl lasă tot sărac. El se hotărăşte să-şi schimbe felul de muncă, recurgând şi el la metode ilegale şi nedrepte. Ar trebui însă să se gândească că încurcând lucrurile se vor schimba în curând radical, că săracul cel drept şi virtuos va fi în curând la picioarele trenului slavei lui Dumnezeu cel drept şi sfânt; săracul va fi prieten al lui Avraam şi al lui Lazăr, pe când bogatul nedrept, lacom, uscat şi nemilostiv se va afla în ultimul hal de nefericire. Cât suntem de neajunşi la minte şi iubitori de zădărnicii!

Virtutea lui Lazăr încununată

Dar acum se naşte o altă întrebare foarte firească; ce mare faptă bună şi plăcută lui Dumnezeu, ce virtute excepţională a lucrat Lazăr în această viaţă, ca să fie învrednicit de o fericire atât de mare? Ce putea să facă un om cu totul sărac, bolnav, fără adăpost şi flămând, un cadavru viu? Oare, numai pentru că era sărac a primit Lazăr o atât de mare cinste şi fericire? Ori fiindcă era bolnav şi chinuit? Nicidecum. Nici numai prin sărăcia lui, nici numai prin boala lui a putut Lazăr să ajungă în cer. Singură sărăcia sau singură boala

nu îi dă omului dreptul şi avantajul să ajungă în rai. Ci răbdarea credincioşilor creştini, care suferă desăvârşita răbdare a săracilor celor nenorociţi, dar următori ai Domnului, încercaţi cu multe chinuri, aceea, da, duce la fericire şi la viaţă veşnică. Dar răbdarea are oare atâta vrednicie, încât să pregătească creştinului o fericire veşnică? Mai cu seamă ea, cititorule. Când răbdarea este desăvârşită, atunci Dumnezeu o răsplăteşte din belşug. Însă poate este nevoie să ţi-o prezentăm mai limpede, ca s-o admiri şi s-o îndrăgeşti.

Aşadar ce este răbdarea? Este acel curaj şi nobleţe sufletească, cu care creştinul întâmpină fără excepţie, tot ce este dureros şi neplăcut, orice necaz şi încercare a vieţii prezente, trecând prin ele fără păcat. Adică fără să păcătuiască în niciun fel. Prin răbdare creştinul se îngrijeşte să fie plăcut lui Dumnezeu şi să-L slăvească prin suferinţa lui. Am spus că răbdarea este adevărată atunci când creştinul primeşte orice fel de suferinţă fără excepţie. Căci este nedesăvârşită răbdarea care nu se întinde la toate felurile de suferinţă, încât să le cuprindă pe toate. De exemplu, este posibil ca un creştin să sufere cu răbdare boala sau chiar moartea unei persoane iubite. Dar să nu sufere în niciun fel să fie nedreptăţit, ocărât, vorbit de rău. Această răbdare nu cuprinde orice fel de ispite şi prin urmare nu este desăvârşită. De asemenea să zicem că cel ce rabdă primeşte toată suferinţa, fără să păcătuiască. Adică şi atunci când este nedreptăţit, dispreţuit, ocărât şi clevetit, când este asaltat şi prigonit nu se tulbură, nu urăşte persoana prin care i-a venit necazul, nu se răzbună, ci rabdă tot atacul şi uită, tot răul ce i s-a făcut. Dar în nenorociri, în boli, în moarte, în lipsuri şi în sărăcie nu-şi pierde curajul, ci face faţă primejdiilor şi îngrozirilor vieţii, cu bărbăţie şi nobleţe sufletească. Nu se împuţinează la suflet, nu se lasă stăpânit de frică şi de chinul de care sunt stăpâniţi cei nerăbdători, care văd totdeauna viitorul lor întunecat şi rău şi din pricina aceasta recurg la păcat, ca să se asigure în faţa primejdiilor viitorului. Da, cititorule. Cele mai multe păcate, minciunile, înşelăciunea, lăcomia, le fac oamenii nerăbdători, care

nu se încred în Dumnezeu, ci se tem nu cumva să sufere pagubă, lipsă sau alte rele pătimiri. Aceşti oameni îţi spun: „Ce să fac, îmi vor flămânzi copiii, dacă nu întrebuinţez şi cutare mijloace. Dacă ne va lovi vreo boală? Poţi să n-ai o sumă oarecare de bani pusă de-o parte?" Ei nu înţeleg că banii nedreptăţii nu-i fereşte de lipsă şi de boală, ci numai faptul că sunt plăcuţi lui Dumnezeu şi rabdă fără păcat. Dacă îi spun adevărul, mă aşteaptă lipsa sau voi merge la închisoare, îţi zice altul. Şi nu înţelege ca răbdarea l-ar putea mântui, chiar dacă ar fi provizoriu deţinut, pe când minciuna îl va face să sufere o pedeapsă mai mare. Aşadar, creştinul care are virtutea răbdării, nu se împuţinează cu credinţa, nu se supără, nu cârteşte împotriva lui Dumnezeu, nu se îndoieşte de făgăduinţele pe care le dă Dumnezeu. Nu se deznădăjduieşte, ca atâţia alţii, care se cufundă într-o deznădejde atât de mare, încât ajung până la ultima nelegiuire a sinuciderii. Din această cauză auzim adesea: Cutare s-a sinucis, fiindcă suferea de o boală incurabilă, cutare altul, din motive economice.

Răbdarea numai atunci este desăvârşită şi adevărată, când cel ce suferă caută să fie plăcut lui Dumnezeu, să-L proslăvească prin suferinţa lui. Adică, nu numai să rabde pur şi simplu încercarea, ci să facă ceva mai mult: să pună în lucrare toată adâncimea răbdării. De exemplu: când este nedreptăţit, ocărât şi batjocorit, nu numai că nu trebuie să răsplătească cu aceeaşi măsură, adică, să nu ocărască şi să nu nedreptăţească la rândul lui. Ci dimpotrivă, să facă bine duşmanului său, când are prilejul, să răsplătească cu bine pentru rău, atunci răbdarea lui este desăvârşită. Acest fel de răbdare ni-l recomandă Dumnezeu prin dumnezeiescul Iacob: *„iar răbdarea să fie un lucru desăvârşit, ca să fiţi desăvârşiţi şi întregi, fără lipsă în nimic"* (*Iac* 1, 4). Aceste fel de răbdare l-a exercitat Hristos, Apostolii şi toţi sfinţii (cf I *Petru* 2, 21-28, *Fapte* 7, 59-60; I *Co* 4, 12-13).

În persoana lui Lazăr vedem o răbdare desăvârşită. Pentru că a suferit în acel cuptor al necazurilor, foamea, durerile, reaua-

primire a bolii celei grave. Zăcea în faţa porţii bogatului, fără să se supere, fără să strige, fără să se tulbure. Ci tăcut şi, cu bună rânduială, îşi înăbuşă suspinul şi îşi înghiţea lacrimile, căci Lazăr era sărac nu numai de avuţie, ci şi cu duhul, adică era un om smerit. El simţea că nimeni nu-l nedreptăţeşte şi că suferinţa lui este pe merit. Din nefericire, cei mai mulţi dintre creştinii care suferă, îşi dublează suferinţa prin închipuirea care exagerează şi măreşte suferinţele şi prin ideea că ei suferă fără să merite. Mulţi îţi zic: De ce să sufăr eu asta? Cui i-am făcut eu rău? De ce să mă chinuiască Dumnezeu atâţia ani? Nu sunt atâţia alţii mai răi decât mine? Şi nu cumva acesta este singurul rău de care sufăr? Prevăd că mi se va întâmpla cutare şi cutare (nefericire închipuită). Nu-mi era de-ajuns sărăcia, mi-a mai trimis acum şi boală? Altul îţi zice: Ce să mă fac eu acum, fără sprijin şi cu atâţia orfani? Aşadar, Lazăr gândea că nu suferă pe nedrept, fiindcă niciun om nu este vreodată încercat de Dumnezeu fără motiv, numai pentru a fi păgubit sau nedreptăţit. De aceea, Lazăr nu zicea niciodată vreun cuvânt împotriva Proniei bune şi a dreptăţii lui Dumnezeu. Din gura lui nu lăsa să iasă acea nedumerire, care se aude din gura multor creştini: Ce fel de dreptate este aceasta? Oameni uscaţi la inimă şi nedrepţi trăiesc cu toată fala, iar eu să sufăr şi să îndur? Lazăr, însă, ca orice creştin raţional şi răbdător, avea convingerea nestrămutată că Dumnezeul cel bun şi drept le face pe toate cu toată înţelepciunea şi în interesul omului. Sf. Ioan Gură de Aur zice că în aceste împrejurări satana aduce mulţime de gânduri şi idei de felul acesta, ca să facă pe om să se mânie împotriva lui Dumnezeu, dar când vicleanul vede că, creştinul rabdă necazul cu nobleţe, atunci fuge, precum fac acei căţei, care latră degeaba şi când văd că trecătorul nu se teme de ei, tac şi se îndepărtează. Lazăr nu avea niciun leac, nicio dulceaţă, care să-i uşureze întrucâtva nefericirea. Dar avea răbdarea, ca cel mai bun balsam. Şi răbdarea este cu adevărat un balsam, nu numai pentru sufletul suferindului, ci şi pentru durerile lui trupeşti. Ştiinţa medicală dovedeşte iredutabil acest lucru.

Lazăr nu avea niciun prieten, niciun om înţelegător, care să-i spună un cuvânt de mângâiere. Dar avea mereu lângă el pe Mângâietorul, pe Duhul cel Sfânt, care îi şoptea în inimă cuvintele proorocului: *„Precum mama îşi mângâie pe fiul ei, şi Eu vă voi mângâia pe voi... când veţi vedea, inima voastră se va bucura şi oasele voastre vor răsări ca iarba"* (*Isaia* 66, 12-13). Şi iată că acum inima lui Lazăr se bucură în sânul lui Avraam.

Noi vedem în persoana lui Lazăr desăvârşita răbdare, fiindcă el n-a pizmuit pe bogatul înaintea porţii căruia zăcea, deşi îl vedea în fiecare zi, îmbrăcat cu lux, deşi mirosurile mâncărurilor bogatului ajungeau până la el şi răsunetul râsetelor şi ale distracţiilor lui zgomotoase erau ispită continuă pentru sărac. Dacă niciodată n-a pizmuit pe bogat, Lazăr nici n-a cârtit împotriva lui Dumnezeu. Nici n-a ajuns la necunoştinţă şi deznădejde, nici n-a lăsat să-i treacă prin minte gândul că starea lui este insuportabilă şi că trebuie să se slobozească de povara ei prin sinucidere. Ci tocmai dimpotrivă, avea desăvârşita supunere şi ascultare faţă de Dumnezeu, dovedea o încredere absolută în făgăduinţele lui Dumnezeu, socotea ca „suferinţele vremii prezente nu sunt vrednice de slava viitoare care s-a descoperit" (*Rom* 8, 18; vezi şi II *Tim* 2, 12; *Iacob* 1, 22). Şi Lazăr a dobândit din plin această slavă.

În sfârşit, că săracul din parabolă, care nu avea niciun alt mijloc de a face bine celorlalţi oameni, a făcut bine la milioane de oameni, căci a devenit un exemplu de răbdare pentru cei ce suferă şi o unealtă a slavei lui Dumnezeu. Marele Vasile zice: „Cei ce pot să sufere greutăţile până la moarte sunt folosiţi de Dumnezeu, ca pilde pentru cei fără răbdare; şi astfel de pildă este Lazăr, care deşi avea răni îngrozitoare, totuşi nu ni se spune despre el că ar fi cerşit de la bogat, nici că i-ar fi fost silă de propria lui stare. Şi de aceea s-a odihnit în sânurile lui Avraam".

Iată răbdarea cea desăvârşită a lui Lazăr. Nicicând vreun general, dintre cei pe care istoria ni-i prezintă spre admiraţie, pentru nobleţea lor; niciodată vreun erou, dintre cei mai vestiţi, n-a arătat atâta

stăpânire de sine, aşa nobleţe sufletească, un caracter ca diamantul de tare, precum a avut Lazăr. De obicei sunt socotiţi curajoşi numai acei oameni care au trupuri puternice, se arată neînfricoşaţi la primejdiile vieţii şi îşi pun viaţa în joc. Însă, cititorule, curajul cel mare sălăşluieşte nu numai în trupurile puternice, nu este numai un privilegiu al celor sănătoşi şi al generalilor, al demnitarilor armatei; curajul nu-şi are locul numai pe câmpurile de luptă şi pe fronturi de război. Curajul aparţine şi săracilor celor neînsemnaţi, celor neputincioşi, a acelor schelete paralitice care suferă cu răbdare desăvârşită în cuptorul necazurilor. Răbdarea creştinească este curajul adevărat. Creştinismul a împlinit şi această mare minune pe lume: că a mutat curajul de pe câmpul de luptă şi din războaie, în colibe sărace, în adăposturile umede, în spitale, oriunde adevăraţii urmăritori ai lui Hristos în suferinţă trebuie să dovedească o răbdare mai presus de orice eroism! În faţa răbdării creştine moraliştii antici şi moderni se descoperă cu respect. O admiră, o laudă, o socotesc drept singurul mijloc prin care omul se formează, se înnobilează, se sfinţeşte. O privesc drept cauza din care vine lepădarea de sine, până la jertfa propriei vieţi. Dar ce vrem să auzim mai mult despre răbdare, când însuşi Dumnezeu declară că răbdarea face pe creştin *„desăvârşit, întreg şi fără nicio lipsă"* (*Iac* 1, 4).

Aşadar importanţa răbdării este foarte mare. Şi toţi câţi au meditat la importanţa ei în cuvântul lui Dumnezeu, care este scris în Sfânta Scriptură, toţi câţi au experienţa ei, nu se miră de acest lucru ci consideră cu totul firesc şi logic faptul că Dumnezeu îi duce pe oameni şi îngăduie, ca cei ce sunt ai săi proprii, să sufere şi să fie ispitiţi mai mult decât ceilalţi. Ia seama bine la acest punct, cititorule. Căci acest lucru este de mult interes şi dezleagă marea nedumerire care, poate, s-a stârnit şi în propriul tău suflet: nedumerirea cauzei pentru care suferi. Dacă cercetezi cu luare aminte Sfânta Scriptură, dar şi experienţa zilnică, vei vedea cât de mult se curăţesc de păcat sufletele care rabdă necazurile, precum focul curăţeşte fierul de rugină. Cât de mult se întăresc în smerenie, câtă compătimire şi

blândeţe faţă de ceilalţi câştigă, cât de mult îşi înfrânează limba şi îşi omoară pornirile imorale, – cu alte cuvinte, cât de mult îşi vindecă duhul şi merg statornic pe drumul virtuţii şi al desăvârşirii. Şi apoi ce fericire veşnică îşi pregătesc în cealaltă viaţă?! Dacă cercetezi acestea cu luare aminte, te vei convinge nestrămutat de scopul cel pe care îl are în vedere Dumnezeu, când foloseşte necazul ca mijloc de formare a omului. Nimeni nu se miră când vede că grădinarul tunde mai cu seamă pomii roditori, căci dacă nu sunt tunşi, nu vor da rod. Nici când vede că culegătorul de miresme taie adânc cu cuţitul scoarţa copacului de mastică sau a altor copaci purtători de esenţă aromată. Fiindcă ştie că din tăietura aceea curge mastică, tămâie, smirnă, aloe. Nici când vede pe aurar că trece aurul de mai multe ori prin cuptorul său, căci acolo aurul se curăţeşte şi devine o podoabă de mult preţ. Tot aşa nu ne mirăm când aruncăm tămâie pe foc, fiindcă atunci tămâia devine bine-mirositoare. La fel să nu ne mirăm când vedem că Dumnezeu încearcă în cuptorul necazurilor pe oamenii care sunt ai Săi şi sapă răni adânci în inimile lor, pentru ca de acolo să se reverse răbdarea cea nepreţuită şi să se cureţe mai mult decât aurul şi virtutea lor să miresmeze mai mult decât tămâia şi aloia. *„Precum este încercat în foc argintul şi aurul, aşa sunt încercate de Domnul inimile alese"*, zice Duhul Sfânt (*Pilde* 16, 3). Şi de aceea „toţi sfinţii au fost încercaţi prin batjocuri, biciuiri, au fost bătuţi cu pietre, arşi în foc... au suferit lanţuri... strâmtoraţi, rău-primiţi". Dumnezeu încearcă pe oamenii Săi prin nenorocirile lor, ca să fie părtaşi şi bunătăţii Sale, cum zice dumnezeiescul Pavel (*Evr* 11, 36). Astfel de comoară de mult preţ şi virtute de toată cinstea este răbdarea pe care o au cei necăjiţi.

Iar pentru această răbdare Lazăr a primit ca răsplată să petreacă în sânurile lui Avraam. El nu s-a învrednicit de această fericire, nici numai din pricina nenorocirii sale, ci din pricina răbdării sale desăvârşite. În viaţa lui Lazăr a intervenit o schimbare desăvârşită şi deplină, dar să vedem acum şi altă schimbare desăvârşită pe care o arată parabola în persoana bogatului.

Moartea bogatului și starea lui în iad

Sfântul Ioan Gură de Aur, într-o preafrumoasă cuvântare a sa, aseamănă lumea aceasta cu o scenă de teatru, unde actorii se prezintă purtând diferite măşti, interpretând diferite roluri, după momentele reprezentării. Unul poartă mască de filozof, cu toate că nu are nicio legătură cu filozofia, altul poartă mască de rege, cu toate că în realitate este un simplu particular, altul poartă mască de general, altul de medic etc. Dar când reprezentaţia se termină şi cortina cade, atunci actorii apar aşa cum sunt în realitate. Toate funcţiile, bogăţiile sau nenorocirile cu care au apărut pe scenă nu mai sunt nimic altceva, decât amăgire. Acelaşi lucru se întâmplă, zice Sf. Ioan Gură de Aur, şi cu lumea aceasta: şi lumea aceasta este un fel de teatru, în care bogăţia şi sărăcia, slava şi mediocritatea nu sunt decât măşti. Dar când a trecut cortul cel stricăcios al lumii de acum, când a căzut cortina morţii, atunci fiecare va apărea aşa cum este în realitate. Căci importanţa lui va fi judecată, nu după masca pe care a purtat-o aici, ci după faptele lui, după starea lui sufletească reală.

Acelaşi lucru l-am văzut la Lazăr. Cel care vrea să judece situaţia lui Lazăr, trecând de la masca nefericirii şi a sărăciei, cu care a trăit el în lumea aceasta, s-ar înşela. Căci moartea i-a scos masca aceasta şi atunci a strălucit răbdarea lui, atunci el a fost dus în sânurile lui Avraam. Să urmărim acum acest lucru şi la bogatul din parabolă. Cei care îl lăudau şi îl fericeau, deoarece trăise aici cu masca unui gurmand, se înşeală amarnic. Căci iată, a căzut cortina Morţii. Ce grozavă privelişte prezintă acum, în realitate, bogatul? Să urmărim cuvintele sfinte ale parabolei.

„A murit şi bogatul şi a fost înmormântat" (v. 22). În aceste cuvinte a cuprins Domnul informaţiile despre moartea bogatului. însă câte nu ne spun aceste puţine cuvinte! A sosit şi pentru bogat ceasul morţii, în sfârşit. Bogăţia să n-a avut nicio putere ca să împiedice moartea. Bogăţia s-a mărginit să ofere cadavrului

neînsufleţit ultimele îngrijiri, adică o înmormântare pompoasă şi măreaţă. Zeci de mii de bocitoare, care au luat asupra lor, cu lacrimi prefăcute, să plângă pe acel nelegiuit, cununi ale celor de o seamă cu el, pe carul mortuar; oratori funebri, care au întreprins să linguşească pentru ultima oară cadavrul bogatului; cioplitori în piatră, care au ridicat un monument împodobit şi măreţ şi au săpat numele bogatului cu litere de aur pe lespedea de marmură. Dar toate acestea sunt amăgire, toate sunt minciună. Bogatul „a fost înmormântat", zice Domnul. S-a deschis un mormânt pe măsura cadavrului şi l-a înghiţit de tot.

Filip, regele Macedoniei, când lupta odată pe drumul spre Olimpia, a căzut în nisip. Când a fost ridicat de acolo şi a observat urma trupului său pe nisip, a strigat: O, ce mică bucăţică de pământ va ocupa după moarte timpul celor care doresc să stăpânească lumea toată cât trăiesc! Dacă şi bogatul din parabolă, pe când trăia, ar fi vrut să vadă mormântul în care a fost apoi pus, dacă s-ar fi gândit că trupul său, făcut de Dumnezeu, va fi înmormântat acolo, poate că ar fi venit cât de cât în fire. Însă bogatul a trăit mereu în amăgire. Şi de aceea a fost înmormântat; şi, cum zice Scriptura, *„I-a acoperit stricăciunea"* (*Iov* 21, 26). A fost înmormântat şi avuţiile lui s-au împrăştiat în cele patru vânturi, la moştenitorii lui cei neînfrânaţi, care l-au îngropat în necurăţia plăcerilor. Bogatul a fost înmormântat şi prietenii lui cei linguşitori, tovarăşii de chefuri şi servitorii care-i formau alaiul s-au împrăştiat. Bogatul a fost înmormântat şi casa lui de marmură a rămas pe mâini străine şi a fost şi ea înmormântată. A fost înmormântat bogatul şi numele lui „a fost scris pe pământul lui", după cum zice David despre oamenii lipsiţi de evlavie. Adică numele lui a fost scris pe mormântul lui. El nu a făcut nicio instituţie filantropică, niciun monument de binefacere şi de milostenie, nici pe pământ, nici în cer, spre pomenirea numelui său. Aşadar bogatul a fost îngropat, şi odată cu el, pomenirea numelui lui. Căci numai „pomenirea dreptului este în veac". Mormântul şi moartea este tot ce se întâmplă cu trupul şi

cu viaţa aceasta, dar nu cu sufletul şi cu viaţa viitoare. Ar fi fost mai bine să fi fost înmormântat şi sufletul păcătos al bogatului, precum îşi închipuie cei necredincioşi şi materialişti. Dar sufletul bogatului a rămas viu. Trăieşte, dar ce viaţă de necaz şi de necinste! Ce ocean nemărginit, ocean negru şi urât, mereu tulbure şi îngrozitor, ne prezintă acum urmarea parabolei!

„Şi în iad, ridicându-şi ochii lui, fiind în chinuri, vede de departe pe Avraam şi pe Lazăr în sânurile lui" (v. 25).

Acel bogat fericit, în iad? În mijlocul oceanului de chinuri, acel bogat care aici şi-a petrecut viaţa fără să ştie măcar ce este durerea? Da, cititorule, viaţa aceasta trece repede şi face loc celeilalte vieţi, care nu se termină aici niciodată. Aşadar, veniţi acum toţi câţi vă chinuiţi, vă necăjiţi şi vă luptaţi ca să ajungeţi bogaţi. Veniţi toţi cei ce vă supăraţi şi vă mâhniţi pentru că nu sunteţi bogaţi şi pizmuiţi pe bogaţii adoratori ai propriului lor trup. Veniţi şi vedeţi care este starea descrisă a bogatului nemilostiv.

Este o stare de mare nefericire. Bogatul se află în iad, în mijlocul chinurilor. Desigur, imaginile pe care le luăm din viaţa aceasta nu pot să prezinte în întregime realitatea vieţii viitoare. Totuşi imaginile prefigurează o stare reală. Aşadar, precum sufletul drepţilor, îndată ce sunt despărţite de trup, se află într-o stare de bucurie şi fericire, tot aşa şi sufletele celor nepocăiţi şi păcătoşi, îndată ce moartea le desparte de plăcerile trupului, se află într-o nefericire fără sfârşit şi fără leac. Starea aceasta va fi şi mai rea, după a doua venire a Domnului, când vor învia şi trupurile. Căci sufletul omului păcătos s-a lipit în întregime de plăcerile trupului, a devenit material, trupesc şi nesimţitor la acele desfătări duhovniceşti, de care au parte sufletele drepţilor celor evlavioşi şi virtuoşi. Şi de aceea un suflet păcătos nu-şi poate găsi locul în sânul lui Avraam, care este loc al desfătărilor duhovniceşti. Bogatul din parabolă s-a dovedit uscat la inimă, nemilostiv faţă de săracul Lazăr, pe care Dumnezeu i l-a trimis la uşă. De aceea, nu numai că a fost exclus de la bucuria şi fericirea vieţii celeilalte, ci a fost şi osândit la un

chin înfricoşător. Pentru că *„judecata este fără milă celor ce nu au făcut milă"* (*Iac.* 2, 13).

Iată şi alt lucru care sporeşte nefericirea bogatului. Sufletul său chinuit vede de departe pe Avraam; ia cunoştinţă deplină de acea fericire pe care a dobândit-o bogatul, dar dreptul, evlaviosul şi milostivul Avraam. Îl vede de departe. Dacă ar fi fost puţin mai aproape, ar fi simţit o oarecare mângâiere, venindu-i de la Avraam. aşa, bogatul vede lângă el pe cei nefericiţi, cei asemenea cu el, draci şi pe cei osândiţi la suferinţă şi chin. Acest lucru face ca suferinţa bogatului să fie şi mai mare. Aşadar, văzând de departe pe Avraam, i se trezeşte atunci acea simţire chinuitoare, despre care Domnul preveseşte că vor avea-o lucrătorii nedreptăţii; iată ce zice Hristos: *„Acolo va fi plângere şi scrâşnirea dinţilor, când veţi vedea pe Avraam, pe Isaac şi pe Iacob şi pe toţi proorocii în împărăţia lui Dumnezeu, iar pe voi vă veţi vedea alungaţi"* (*Lc* 13, 28). Dar ceea ce pentru bogat este cel mai supărător şi surprinzător este faptul că vede şi pe Lazăr în sânurile lui Avraam, odihnindu-se fericit. Pe acel Lazăr, către care bogatul nu catadixise să arunce decât o privire de dispreţ şi de scârbă, cât era pe pământ, tocmai pe el îl vede acum bogatul şi îl pizmuieşte. Îl vede, şi îşi aduce aminte de purtarea lui uscată şi nemilostivă. Îl vede, şi înţelege că ar fi fost diametral opusă situaţia lui, dacă ar fi fost el în viaţa aceasta milostiv cu Lazăr, evlavios şi drept. O, cât de mult îi sporeşte bogatului nefericirea, când vede că Lazăr este fericit!

Convorbirea dintre bogat și Avraam

De aici înainte, parabola deschide o convorbire dramatică între bogat şi Avraam. Această convorbire ne permite să înţelegem cam ce gândesc cei ce sunt în pedeapsă despre propria lor stare. *„Şi ridicându-şi glasul a zis: părinte Avraame, miluieşte-mă şi trimite pe Lazăr să-şi înmoaie vârful degetului său în apă şi să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie"* (v. 24).

Prima rugăminte a bogatului

Bogatul se roagă pentru micşorarea chinurilor. Văzând bogatul de departe pe Avraam, i-a adresat o rugăminte tristă, cu glas tare, din adâncul sufletului său cel îndurerat şi chinuit. Acela care era obişnuit doar să poruncească cu glas tare, acum se roagă, imploră cu glas tare. Rugămintea lui este mai tristă decât aceea, pe care i-o adresa Lazăr pentru milostenie, când bogatul trecea pe poartă cu alai şi măreţie. Jocurile acelea de distracţie şi beţii s-au transformat acum în rugăminţi jalnice şi chinuite. Ce schimbare! Ce surprize cutremurătoare rezervă lumea cealaltă celor care n-au vrut să asculte adevărurile Evangheliei în această lume.

„Părinte Avraame", strigă bogatul din iad. Iuţimea care îl caracteriza pe pământ, după cum îi caracteriza şi pe fariseii care ascultau parabola, persistă şi în iad. Deoarece cu ce drept numeau şi bogatul şi fariseii, părinte pe Avraam? L-au avut aici pe pământ ca părinte sufletesc? Au imitat credinţa, milostenia, purtarea bună a bogatului Avraam, ca să devină fii duhovniceşti ai aceluia? Cu totul pe dos, în mijlocul nesocotinţei comesenilor lui îl ironiza probabil pe Avraam şi istoria lui, precum şi astăzi mulţi oameni asemănători bogatului ironizează şi batjocoresc orice evlavie şi credinţă. Dar să ştie că ei sunt ameninţaţi să vadă ziua în care se vor ruga să fi avut o legătură cât de mică cu cei credincioşi; ziua în care să-şi aducă aminte de rudele lor evlavioase şi drepte, pe care în viaţa aceasta le batjocoreau şi dispreţuiau. Acelaşi lucru îl spune şi Domnul, despre cei necredincioşi, care se vor folosi la Judecată de aşa numitele legături cu El şi Îi vor zice: Doamne, am mâncat şi am băut înaintea Ta şi Tu ai predicat la mesele noastre. Dar vor primi acest răspuns: *„Nu vă ştiu de unde sunteţi, depărtaţi-vă de la Mine toţi lucrătorii nedreptăţii"* (*Lc* 13, 25-27). Întrucât pe pământ nu L-au recunoscut de Domn şi Dumnezeu pe Hristos şi n-au vrut

să lege raporturi reale de credinţă şi de supunere cu El, degeaba vor face apel în lumea cealaltă la cunoştinţa cu Domnul.

„Mă chinuiesc în văpaia aceasta". Iată cum zugrăveşte însuşi bogatul starea lui jalnică. Poftele bogaţilor, închinători ai materiei, care aici pe pământ sunt îndestulate cu satisfacţii variate şi nesfârşite, se prefac în chin, când lipseşte trupul şi realităţile pământeşti în care bogaţii îşi căutau satisfacţia poftelor. Poftele lor se prefac în agonie şi chin, care se prezintă ca foc şi văpaie. Căci precum chinul este mai îngrozitor, când trupul omului este ars în foc, tot astfel încearcă durere şi chin de nedescris acele suflete, care ard în văpaia mâniei lui Dumnezeu (cf. *Rom* 2, 5). Sufletele care ard în văpaia unei uri sălbatice şi a unei răutăţi nevindecate au parte de arsură, fiindcă sunt imposibil de îndreptat.

„Miluieşte-mă", strigă nefericitul bogat către Avraam, din arsura acelei văpăi. Omul care niciodată n-a vrut să aibă vreo legătură cu mila, fiindcă niciodată n-a arătat milă faţă de suferinzi, mai ales faţă de Lazăr, omul care aici pe pământ nicicând n-a cerut milă de la Dumnezeu, ci necontenit a dispreţuit-o, acum a venit vremea să ceară milă. Dar cere în zadar. Da, cititorule, acest lucru se întâmplă tuturor celor care nu cer mila dumnezeiască aici pe pământ. Nu vor să se pocăiască, pentru ca să aibă parte de milă, nici nu au milă şi compătimire faţă de ceilalţi oameni. Dar observaţi ce fel de milă cere bogatul de la Avraam: „trimite pe Lazăr" să-şi înmoaie vârful degetului în apă şi să-mi răcorească limba, Cere în special să-i fie umezită limba, ca şi cum limba ar fi supusă la chinuri mai mari decât celelalte mădulare ale trupului său. De ce această întâietate dată limbii? Oare nu pentru ca noi să înţelegem cât de grave sunt păcatele făcute cu limba? Această presupunere nu ar fi fără rost. Căci limba, care ne-a fost dată de Ziditorul ca un organ al vorbirii, este întrebuinţată adesea spre pierzarea noastră. Noi facem din ea un organ al vorbirii de rău, al vorbelor neruşinate, al blestemului, al minciunii, al necredinţei, organ al jurămintelor,

al hulei. Şi nu hulim numai împotriva altor oameni, ci chiar împotriva lui Dumnezeu, lucru la care este înspăimântător şi să te gândeşti! Da, limba omului huleşte pe Dumnezeu. Iar bogatul îşi întrebuinţase limba, pe de o parte ca organ al necredinţei şi al vorbelor de ruşine, pe de alta, ca organ al desfătărilor gustative din felurite mâncări şi băuturi şi dulciuri, în care cei robiţi pântecului îşi caută fericirea lor. De aceea limba suferă mai mult în văpaie. Evanghelistul Ioan a văzut în Apocalipsă că astfel de păcătoşi: *„îşi muşcau limbile de durere"* (*Apoc* 16, 10).

Vrednic de luat aminte este şi faptul că bogatul nu-i cere lui Avraam să-l slobozească definitiv din chinuri şi să-l ia în sânurile sale, ca pe Lazăr. Ci îi cere să-i umezească puţin limba, ca să-i aline provizoriu chinurile. De ce cere numai atât? Pe de o parte fiindcă cei ce se află în pedeapsă au pierdut definitiv nădejdea mântuirii, ceea ce constituie punctul principal ai nefericirii lor, dar mai cu seamă fiindcă doresc să fie sloboziţi de chinuri, dar nu doresc să dobândească bunătăţile împărăţiei lui Dumnezeu. Asemenea păcătoşi nu au niciun fel de pornire spre bunătăţile împărăţiei cereşti şi spre viaţa cea după Dumnezeu. Sufletul lor este atât de silnic, încât este cu desăvârşire nesimţitor la bunătăţile duhovniceşti, urând comuniunea cu Dumnezeu şi cu sfinţii. Observaţi aici pe pământ acest fel de oameni. Veţi vedea că le e silă de comuniunea cu cei evlavioşi, cât şi de convorbiri despre adevărurile credinţei şi despre morala creştină. Le e silă să-L şi numească pe Hristos şi socotesc o cădere de la demnitatea lor să fie consideraţi religioşi. Aşadar, sufletele care s-au răzvrătit cum ar putea dori să trăiască împreună cu Avraam şi cu sfinţi? Ei nu vor decât atât: să nu sufere, şi nimic mai mult. Acesta este motivul principal, pentru care pedeapsa unor astfel de suflete este veşnică. Şi-au format un caracter de o stricăciune neîndreptată şi cu totul nepotrivit pentru împărăţia lui Dumnezeu.

Aşadar bogatul astfel de milă cere de la Avraam: vrea să-l trimită pe Lazăr să-i ofere această milă. Deoarece ştia că Lazăr era un om bun şi nu i-ar fi refuzat o picătură de apă, cu toate că îl

necăjise şi îl nedreptăţise atâta, când bogatul îi refuzase lui Lazăr până şi fărâmiturile de la masa sa. Cât de mult s-au schimbat lucrurile? Va veni ziua în care cei ce dispreţuiesc, batjocoresc, nedreptăţesc şi prigonesc aici pe oamenii devotaţi lui Dumnezeu, îi vor ruga atunci să le dea ajutor şi uşurare ce de surprize ne oferă lumea cealaltă!

Răspunsul lui Avraam

„Iar Avraam a zis: fiule, adu-ţi aminte că tu ai primit cele bune în viaţa ta, iar Lazăr de asemenea cele rele; acum acela se mângâie, iar tu te chinuieşti" (v. 25). Acest răspuns al lui Avraam este negativ. Fiindcă cei ce n-au vrut să arate milă faţă de aproapele şi au dispreţuit belşugul de milă şi de har, pe care Dumnezeu îl oferea până în clipa lor cea din urmă, nu trebuie să aştepte milă în cealaltă viaţă. În viaţa aceasta Domnul ne porunceşte să cerem neîncetat, fiindcă vom primi cu siguranţă, „cereţi şi vi se va da vouă", zice El. Dar cei ce în lumea aceasta sunt muţi şi nu ştiu să ceară, vor cere acolo, dar nu vor primi. Să luăm aminte şi la faptul că bogatul, care nu voia să dea o bucată de pâine lui Lazăr, nu primeşte acum, la rândul lui, nicio picătură de apă. I se plăteşte adică cu propria lui monedă. Fiecăruia i se va răsplăti după faptă, zice Domnul (*Mt* 10, 27). Dar trebuie să cercetăm mai cu-de-amănuntul răspunsul lui Avraam.

„Fiule", aşa îl numeşte pe bogat Avraam. Căci sfinţii, care nici aici pe pământ nu vorbesc nimănui răstit şi uscat, oricât ar fi acela de rău, în cealaltă viaţă se poartă de asemenea cu multă nobleţe. Aşadar Avraam nu-i spune bogatului: nemilostivule, răule, iubitorule de trup, ci îl numeşte fiule. Dar acest apelativ dulce măreşte durerea bogatului. Căci aici pe pământ era fiu al lui Avraam, dar pentru puţină dulceaţă s-a lepădat, a părăsit credinţa părintelui său Avraam şi de aceea a fost dezmoştenit, pierzând moştenirea duhovnicească a aceluia. Observă acum, cititorule, în ce fel îl refuză Avraam. Nu-i spune bogatului:

„Nu eşti vrednic de a primi nici măcar o picătură de rouă", ci îi aminteşte situaţia pe care o avea pe pământ, precum şi situaţia lui Lazăr. „Fiule, adu-ţi aminte", îi zice Avraam. Aminteşte-ţi. Acest cuvânt este cuvântul central al parabolei, deoarece leagă viaţa de pe pământ cu cea de dincolo. Şi este un cuvânt înfricoşător. Pentru cei osândiţi la pedeapsă, amintirea vieţii lor de pe pământ cauzează multă suferinţă. Avraam îi spune bogatului: adu-ţi aminte că tu te-ai bucurat de toate bunătăţile în viaţa ta. Căci Făcătorul tău a fost deosebit de binevoitor cu tine şi ţi-a dat bunuri atât de îmbelşugate pe pământ, ca să nu poţi acum să spui că-ţi este dator Dumnezeu, fie şi cu o picătură de apă. Ai primit o bogăţie mare, fără ca vreodată să-I mulţumeşti lui Dumnezeu, fără ca vreodată să-I mulţumeşti binefăcătorului tău, Dumnezeu, dând copiilor Săi săraci fie şi o părticică din cele ce ai primit. Sufletul tău a fost un ogor, în care Dumnezeu a semănat atunci bunuri din belşug; şi s-ar fi cuvenit să rodeşti şi să creşti, ca să saturi pe atâţi fii săraci ai lui Dumnezeu. Dar tu ţi-ai prefăcut sufletul într-un mormânt, în care bunurile acestea au putrezit şi s-au făcut un noroi plin de stricăciune, din pricina plăcerilor, a desfătărilor şi a luxului la masă. Ai întrebuinţat bunătăţile lui Dumnezeu, ca şi când ar fi fost ale tale proprii, ca şi când nu le-ai fi primit şi nici n-ar fi fost vorba că trebuie să dai socoteală, când şi la ce le-ai întrebuinţat. Ai mâncat, ai băut, te-ai desfrânat, ai purtat veşmintele şi podoabele cele mai scumpe. Căutai să găseşti în aceste lucruri întregul capital al fericirii tale; pe acestea le socoteai tu bunurile tale; pe acestea le-ai vrut ca plată şi ţintă a existenţei tale; deci acum să nu mai aştepţi nimic altceva. „Ai primit cele bune în viaţa ta". Adică, în acea singură viaţă, la care te-ai mărginit şi ţi-ai mărginit existenţa şi fericirea. Ai socotit viaţa pământească, provizorie şi scurtă, ca singura ta viaţă. Nu voiai să te gândeşti niciodată la viaţa viitoare, cea veşnică şi nesfârşită. N-ai dorit niciodată să fi fericit în viaţa viitoare, iar pe cei ce îţi vorbeau despre aceasta, îi batjocoreai. Dar iată, acum, acea viaţă de pe pământ, pe care ţi-ai închipuit-o fără sfârşit, a trecut ca un vis; a venit vremea relelor şi a nenorocirilor, ca plată acelei vieţi rele, pe care ai trăit-o,

şi a faptelor tale foarte rele. Pe pământ ai golit şi ultima picătură din paharul îngăduinţei şi a îndelungii răbdări a lui Dumnezeu. Acum afli, plin şi neînceput, paharul mâniei lui Dumnezeu celei nestăpânite.

O, prietene, suntem lipsiţi de credinţă, când socotim că Dumnezeu nu-şi va realiza propriile cuvinte. Suntem amarnic lipsiţi de credinţă, când credem că îndelunga răbdare a lui Dumnezeu nu se va sfârşi odată şi că El va îngădui şi ne va lăsa liberi, să călcăm legea Lui şi să trăim după pornirile noastre. Ascultaţi ce zice Duhul Sfânt prin apostolul Pavel: *„Omule, crezi că vei scăpa de hotărârea osânditoare a lui Dumnezeu? Sau nesocoteşti bunătatea cea îmbelşugată şi binefăcătoare a lui Dumnezeu, îngăduinţa şi îndelunga Lui răbdare? Şi nu vrei să înţelegi că Dumnezeu Se arată atât de binefăcător şi bun faţă de tine, ca să te aducă în simţire şi să te pocăieşti? Dar după uscăciunea ta şi după nepocăinţă îţi aduni în suflet comori de mânie, pentru ziua în care se va arăta mânia şi dreapta judecată a lui Dumnezeu"* (*Rom* 2, 3-5). Aşadar, când vezi oameni uscaţi şi nepocăiţi îmbogăţindu-se, adunând comori, chefuind, desfrânându-se, ieşind în lume cu veşminte şi podoabe, care preţuiesc cât o avere întreagă, păcătuind fără frică, dar care nu au niciun necaz, să-i compătimeşti. Cum ar fi de compătimit un om idropic, care bea fără încetare; sau unul bolnav de stomac, care mănâncă de toate, fără să se sature. Aşa trebuie să compătimeşti şi pe bogatul lipsit de evlavie, dar încă nepedepsit, deoarece el aleargă fără oprire spre locul în care va da peste mânia lui Dumnezeu. De aceea Domnul îi plânge foarte mult pe unii ca aceştia. *„Vai de voi cei bogaţi, fiindcă v-aţi luat plata aici pe pământ; vai de voi cei sătui, căci veţi flămânzi; vai de voi care râdeţi nestăpânit, căci vă veţi jeli şi veţi plânge"* (*Lc* 6, 24-25).

„Adu-ţi aminte... că Lazăr a primit cele rele", zice Avraam către bogat. Lazăr a cărui fericire o râvneşti acum, în viaţa pământească a cunoscut numai nefericire, durere şi rele pătimiri. Nicio zi n-a cunoscut vreo uşurare. Totuşi a avut răbdare, a primit necazurile şi încercările din mâna Domnului său, ca şi acel fericit Iov. *„În tot ce i se întâmplase, n-a greşit înaintea Domnului cu buzele lui"* (*Iov* 2, 10).

—

A renăscut şi s-a sfârşit în cuptorul necazurilor. Din amărăciune şi din durere a înţeles cât de îngrozitoare şi de amară este starea omului păcătos. De aceea a urât păcatul şi a îndrăgit răbdarea şi virtutea.

Dar aducându-i aminte bogatului că Lazăr a cunoscut pe pământ numai nefericirea, Avraam îi dovedeşte în acelaşi timp cât a fost de uscat la inimă şi nemilostiv faţă de Lazăr. Ca şi cum i-ar fi zis: ar fi fost posibil ca Lazăr să nu sufere atât, dacă tu ai fi arătat un pic de milostivire. Aşadar, cum de aştepţi acum uşurare de la Lazăr? O, cât de mult ar trebui să mediteze la aceste cuvinte ale lui Avraam bogaţii din timpul nostru, ca să nu ajungă şi ei în aceeaşi pedeapsă ca bogatul din parabolă! Însă din nefericire, unii nici nu vor măcar să creadă că există pedeapsă şi rai. Ei socotesc aceste două ca pe nişte sperietori. Au inventat, conform dorinţele lor, ideea aceasta, care îi înfăţişează lumii ca pe nişte persoane aşa zicând avansate şi în spiritul vremii. Aşadar, ei neagă cu multă uşurinţă raiul şi iadul. însă, acesta este cel mai îngrozitor indiciu al nebuniei şi al prostiei lor distrugătoare. Medicii, când văd la cineva anumite simptome de nebunie, recunosc că boala este incurabilă. Acelaşi lucru s-ar putea zice şi despre nebunia acelora, care nu numai că nu vor să trăiască după legea lui Dumnezeu, ci nici nu vor măcar să creadă că există viaţa viitoare, iad, rai. Dacă ar crede, ar mai fi puţină nădejde, că se vor pocăi şi se vor mântui. Dar, deoarece sunt nemilostivi, închinători ai materiei, necredincioşi, atunci s-a sfârşit cu ei!

Zice Avraam: „rezultatul firesc al vieţii, pe care ai trăit-o tu pe pământ, şi al vieţii pe care a trăit-o Lazăr, este situaţia de astăzi: El se mângâie, tu te chinuieşti". Cu alte cuvinte, Dumnezeu îşi ţine făgăduinţele Sale cu credincioşie, aplică legea Sa cu stricteţe. El făgăduieşte că va da necazuri acelora care aici pe pământ necăjesc pe adevăraţii Lui credincioşi, iar celor necăjiţi le va da uşurare şi bucurie (cf. II *Tes* 1, 6-7). Ci iată acum Dumnezeu îşi împlineşte cuvintele: căci acum Lazăr este mângâiat, adică are parte de multă mângâiere şi fericire. În timpul vieţii lui de necaz, de pe pământ, nu şi-a aflat niciun om şi niciun lucru care să-l mângâie. Dar acum, are toată fericirea de care se vor bucura toţi săracii şi necăjiţii, care urmează pilda lui Lazăr,

se pocăiesc, suferă cu răbdare şi lucrează în mijlocul necazurilor. Să audă acest lucru toţi care suferă aici şi caută mângâierea fără să o afle. Dacă acum nu-i nimeni care să-i mângâie, dacă acum varsă neîncetat lacrimi, va veni curând vremea când vor primi belşug de mângâieri. Va veni vremea, zice Duhul Sfânt, când *„Dumnezeu va şterge lacrima din ochii lor şi nu va mai fi moarte nici jale, nici strigăt, nici durere, căci cele dintâi s-au dus"* (Apoc 21, 4). „Iar tu te chinuieşti", zice Avraam către bogat. Tu suferi şi ai dureri îngrozitoare, căci din mijlocul desfătărilor trupeşti, al distracţiilor, al chinurilor, te-ai aflat deodată în mijlocul flăcărilor celor mai înspăimântătoare. Acelea erau provizorii, acestea sunt veşnice, iar pedeapsa şi iadul nu sunt o fantomă pieritoare, cum credeai tu, ci o realitate, pe care poţi s-o pipăi cu mâna. Este chin, durere, scrâşnirea dinţilor, vierme neadormit, foc nestins!

Avraam mai adaugă aici un adevăr important la răspunsul său: *„Şi peste toate acestea între noi şi voi s-a întărit prăpastie mare, încât cei ce ar vrea să treacă de aici la voi, să nu poată, nici de acolo la noi"* (v. 26). Pe lângă faptul că tu ai lăsat în viaţă cele bune şi te-ai arătat nemilostiv faţă de Lazăr, iar acum eşti pedepsit, este şi o altă pricină, care face imposibil orice ajutor din partea noastră, între noi şi voi este o prăpastie de netrecut, o despărţire desăvârşită, o întrerupere de relaţii şi de comunicaţii totală. O, cât de îngrozitoare este această despărţire dintre sfinţii cei slăviţi şi păcătoşii cei osândiţi! Aici pe pământ trăiesc împreună drepţii şi păcătoşii; se întâlnesc unii cu alţii, în casele lor, în drumurile şi la locurile de muncă ale lor. Dar va veni vremea, când pleava se va despărţi de grâu. Şi atunci, rudeniile cele mai apropiate, prietenii cei mai iubiţi nu vor putea să cerceteze pe rudele şi pe prietenii cei osândiţi, ca să le spună un cuvânt de mângâiere şi să le dea cel mai mic ajutor. Nu-şi vor putea părăsi locul fericirii lor de lângă scaunul de mărire al lui Dumnezeu, ca să cerceteze pe rudele lor din locul pedepsei. O mare prăpastie s-a întărit, s-a făcut o despărţire veşnică.

Unii vor întreba: cum va fi posibil ca drepţii să fie mulţumiţi şi fericiţi în rai, ştiind că nişte persoane cu care au avut legăturile

cele mai strânse de rudenie sunt în pedeapsă? Când o mamă ştie că fiul ei suferă, soţia ştie că soţul este în chin? Răspundem că acea are prăpastie nu este numai o lipsă de comunicare între cele două părţi, ci ruperea definitivă a oricăror relaţii, care uneau pe oameni în viaţa aceasta. Adică acolo, în viaţa veşnică, rămân în picioare numai legăturile duhovniceşti, pe care le creează iubirea creştină. Dragostea creştină are puterea să lege legăturile mai strânse, decât legăturile de rudenie sau ale căsniciei, nişte legături nedezlegate şi veşnice.

Aceste legături rămân în veşnicie, unind pe fiii lui Dumnezeu în împărăţia Părintelui lor. Acolo vor dispărea sentimentele de rudenie, de sânge, şi vor fi valabile, în gradul cel mai înalt, sentimentele duhovniceşti, sentimentele sublime, sfinte, veşnice. Toţi câţi vor fi în rai, ca nişte fii iubiţi ai lui Dumnezeu, ca nişte fraţi buni vor afla adevărata fericire în această rudenie. Vor uita de rude, pe care le-au avut pe pământ. În măsura în care rudeniile celor drepţi au urmat o cale păcătoasă, legătura drepţilor cu ele s-a rupt. Nu vedeţi că şi în viaţa aceasta, păcatul distruge legăturile de rudenie şi ridică o mână ucigaşă împotriva fratelui, a tatălui sau a soţiei? Nimeni altul nu iubeşte pe om, în măsura în care îl iubeşte Dumnezeu. Dumnezeu iubeşte pe fiul tău neasemănat mai mult decât tine, care-i eşti mamă. Dar când păcatul a distrus legătura cu Dumnezeu şi l-a înstrăinat pe fiul tău de dragostea lui Dumnezeu, în acelaşi timp l-a înstrăinat şi de dragostea ta, când tu vei fi în rai; căci atunci tu nu vei mai dori nicio legătură cu un păcătos, fie el chiar fiul tău. De aceea, cei ce nu vor niciodată să se despartă de rudele lor, mamele care vor să fie împreună cu fiii lor, soţii care vor să fie veşnic împreună, să se îngrijească de aici, de pe pământ, ca legătura lor să nu fie numai legătura provizorie de sânge, ci mai cu seamă legătura sublimă, sfântă şi veşnică, a dragostei creştineşti. Să se îngrijească de a se înfăţişa la Judecată ca nişte buni creştini, şi atunci nu vor fi despărţiţi niciodată.

După răspunsul la această nedumerire, să ne întoarcem la firul parabolei. „Nici cei de acolo să nu poată trece la noi", adaugă Avraam.

Adică, cei ce sunt în pedeapsă să nu se aştepte să scape de acolo, nici să-şi schimbe situaţia, nici să afle milă, deoarece uşa milei le este închisă. Câtă vreme trăim aici, avem, slavă Domnului, posibilitatea şi trecem într-o clipită de la păcat şi pierzanie, la pocăinţă şi mântuire. Dar când se va sfârşi această viaţă, când moartea va despărţi sufletul de trup, când marele Judecător va da sentinţa cea înfricoşătoare, atunci nu mai este nicio speranţă să trecem de la locul de pedeapsă cel arzător în alt loc. Căci acestea cu propria voinţă şi din convingere s-au predat la acea grozava nefericire. Sentinţa Judecătorului a întărit o prăpastie mare, peste care nicio putere nu poate să construiască vreun pod. Aceasta prăpastie dovedeşte că sentinţa este definitivă, neschimbată, veşnica poate cuvântul acesta te va îngrozi, cititorule. Dar anume pentru aceasta a venit Hristos în lume, pentru aceasta lucrează acum Biserica lui Hristos, îngerii, arhanghelii, însăşi Sfânta Treime, cât timp ne găsim pe pământ, pentru că vrem să nu fim loviţi de acea sentinţă cu osândă veşnică. Dar cei ce nu vor, cei ce dispreţuiesc chemarea lui Hristos, la pocăinţă şi mântuire, cei ce rămân uscaţi şi nepocăiţi, – vai lor – vor trebui să facă cunoştinţă cu acea îngrozitoare prăpastie.

A doua rugăminte a bogatului

Cu dorinţa de a afla pretexte ca toţi cei nepocăiţi, care caută să treacă asupra altora vina osândirii lor, bogatul face acum altă propunere lui Avraam.

Această propunere nu-l privea pe el personal, căci înţelesese în sfârşit că nu mai avea nimic de nădăjduit. Ci privea pe rudele lui de pe pământ: *„Iar a zis el: te rog, deci, părinte, să-l trimiţi în casa tatălui meu, căci am acolo cinci fraţi, să le dea mărturie ca să nu vină şi ei în acest loc de chin"* (v. 27-28). Bogatul zice: te rog să nu refuzi a-mi împlini noua rugăminte, deoarece între noi există o prăpastie mare şi de netrecut, trimite pe Lazăr cel puţin în casa mea părintească, deoarece între tine şi pământ nu este nicio prăpastie.„Te rog". Când era pe pământ, bogatul nu se ruga niciodată la vreun sfânt, nu adresa vreo cerere sau vreo rugăciune

lui Dumnezeu. El considera rugăciunea ca o pierdere de timp, precum zic şi astăzi cei necredincioşi. Te duci la biserică?... Te rogi? Ce ironie şi batjocoră vine după aceste cuvinte, în cercurile oamenilor vremii noastre! Acum bogatul se roagă şi imploră pe un sfânt, pe Avraam, însă în zadar. Dar să vedem ce cere. Zice: trimite-l pe Lazăr în casa mea, pe care o cunoaşte bine, căci a fost în pragul ei atâţia ani de zile, nemâncat şi însetat. Lazăr ştie că am acolo cinci fraţi. Dacă el va apărea pe neaşteptate în faţa lor, ei îl vor recunoaşte, îi vor respecta vorbele, fiindcă ştiu că a fost un om cucernic. Trimite-l deci să se coboare în casa mea, ca să mărturisească şi să le spună starea nenorocită în care m-a dus iubirea de trup, desfrâul, luxul, nemilostivirea şi uscăciunea faţă de săraci. Să-i înştiinţeze, pentru ca să nu urmeze pilda mea păcătoasă şi pierzătoare, ca să nu vie şi ei a acest loc de chin. Iată ce cere bogatul. Dar cei cinci fraţi, pentru care se roagă bogatul din chin, personifică pe fariseii cei bogaţi. Când bogatul se roagă ca Avraam să trimită pe Lazăr la fraţii săi, subînţelege o idee greşită: că mijloacele de mântuire şi pocăinţă pe care Dumnezeu le pune la îndemâna omului, sunt neîndestulătoare. Totuşi, prin aceste cuvinte ale bogatului se cuprinde şi un adevăr: că prin viaţa lui cea păcătoasă şi neînfrânată s-a făcut o pildă folositoare pentru ceilalţi fraţi ai săi.

Este un lucru care trebuie să fie observat: fraţii mai tineri urmează de obicei exemplul fratelui mai mare. Îl urmează, nu numai fraţii, ci şi cunoscuţii şi prietenii săi. În societatea în care trăiesc bogaţii desfrânaţi, iubitori de trup, ei devin un model de neînfrânare, care otrăveşte şi amăreşte pe atâţia alţi oameni, lipsiţi de sprijin. Bogatul se roagă acum fiindcă se teme că fraţii săi vor ajunge în acelaşi loc de chin, vor face cunoştinţă cu aceleaşi dureri.

O, această rugăminte a bogatului din chinuri ar trebuie să audă toţi aceia, care pornesc şi îndeamnă pe fraţii şi prietenii lor la păcat. Căci câţi trăiesc în păcat au acest obicei înfricoşător, acest chip de nebunie, vor în orice chip să-i împingă şi pe alţii, se luptă ca să convingă pe un prieten, care nu e obişnuit să bea sau să desfrâneze, să facă la fel cu ei, ştiţi acest lucru, cititorilor, că cele mai mari păcate,

mai ales imoralitatea, se propagă prin exemplu. Fiecare tânăr şi tânără are mania de a învăţa pe prieten sau pe prietenă să facă păcatul pe care l-au învăţat ei. Dar să afle, că în iad chinul lor va fi îndoit. Căci ei vor vedea chinuindu-se pe aproapele lor şi pe persoana pe care ei au împins-o la păcat. Să afle acest lucru şi cei ce au ca ţintă a vieţii cum să se îmbogăţească, cum să se desfăteze cu lumea şi cu distracţiile ei, cu luxul şi cu făloşenia. Să audă aceasta din gura unui bogat, care le-a posedat pe toate. Acum se roagă să fie mărtune pentru cei asemenea lui, ca să-şi schimbe viaţa şi să nu ajungă şi ei în acel loc de chin. Şi mărturia s-a făcut. Sfânta Biserică este mărturie, ori de câte ori se citeşte din Evanghelie pilda aceasta. Mărturie dă amvonul şi predica. Câţi din ei au pe acestea, să le asculte. Dar să vedem ce răspunde Avraam la a doua rugăminte a bogatului.

—

Al doilea răspuns al lui Avraam

Avraam îi zise: *„au Moise şi pe prooroci; să asculte de ei"* (v. 29). Avraam răspunde: cuvintele pe care le-a spus Dumnezeu prin Moise şi pe care le-a scris în Sfânta Scriptură sunt cele mai potrivite mijloace, care să ducă pe om la pocăinţă şi mântuire. Sunt de ajuns mijloacele de mântuire pe care Dumnezeu le pune la dispoziţia omului pe pământ. Prin urmare, este zadarnică şi fără rost orice îndreptăţire, care încearcă să prezinte lipsa de astfel de mijloace, ca pricină a osândirii celor păcătoşi. Nicidecum, zice Avraam, pentru că au cuvântul scris al lui Dumnezeu, Vechiul Testament, pe care trebuie să-l citească în particular şi să-l asculte în sinagogă. Să nu ceară să le grăiască Dumnezeu în alt chip. Acolo, în legea lui Dumnezeu, vor vedea că îi aşteaptă o altă viaţă, în care fiecare va primi plata după faptă. Dacă Lazăr s-ar coborî la ei, nu le-ar putea spune nimic altceva, decât ceea ce zice Scriptura. Aşadar, ei trebuie să considere o favoare că au legea. Şi dacă nu ascultă de lege, atunci pierirea lor este inevitabilă. Da, cititorule. Vine şi rândul nostru. Trebuie să privim ca o mare favoare moştenirea noastră a creştinilor. Am moştenit, nu numai vechiul Testament, ci

şi pe cel Nou, mai desăvârşit, Evanghelia pe care ne-a predat-o însuşi Dumnezeu întrupat. Aşa că şi nouă ne-ar putea, cu atât mai mult, zice astăzi Avraam: aveţi pe Moise şi pe Proroci, aveţi sfintele Evanghelii, Testamentul Nou întreg, ascultaţi-le pe acestea.

Răbdarea bogatului

Dar bogatul nu s-a mulţumit cu acest răspuns al lui Avraam. Îşi păstrează şi în iad neschimbată îndărătnicia lui, pe care o au pe pământ cei ce nu vor să se pocăiască. Bogatul are obrăznicia să pretindă că ştie mai bine decât Dumnezeu, în ce fel pot fi mântuiţi oamenii. *„Iar acela a zis: nu, părinte Avraame; dar dacă se va duce la ei unul dintre morţi, se vor pocăi"* (v. 30). Bogatul parcă ar vrea să zică: fraţii mei nu dau Sfintei Scripturi, Evangheliei, nicio importanţă, s-au obişnuit cu ele. Dar dacă s-ar ivi ceva nou şi neobişnuit, dacă ar învia un mort, atunci ei s-ar pocăi şi şi-ar schimba viaţa. Aşa zice bogatul. Din nefericire însă experienţa ne dovedeşte că creştinul care nu vrea să se conformeze învăţăturii lui Hristos, aşa cum o predau Evangheliile şi Biserica, caută lucruri noi şi lăturalnice, din care să afle adevărul. Aleargă la spiritism, la mesele rotitoare şi la hipnotism, cască gura în faţa proorocilor care se ung ei singuri ca prooroci, ca să afle viitorul şi să audă noutăţi din lumea cealaltă. Dar toate aceste mijloace satisfac curiozitatea copilărească şi bolnăvicioasă a unora, dar nu duc la mântuire. Dimpotrivă, ele deschid uşa rătăcirilor. Căci cine nu vrea să fie luminat de soare desigur n-o să primească lumina de la un opaiţ afumat, care îl va lăsa într-un întuneric şi mai mare. Însă chestiunea aceasta o dezleagă minunat Domnul, în parabolă, prin răspunsul de mare însemnătate pe care îl pune în gura lui Avraam.

Refuzul categoric şi definitiv al lui Avraam.

„Avraam îi zise: dacă nu vor asculta de Moise şi de prooroci nu se vor convinge nici dacă ar învia cineva din morţi" (v. 31). Dacă nu ascultă şi nu cred în cuvintele pe care le-a grăit Dumnezeu prin Moise şi prooroci – dacă noi creştinii nu ascultăm cuvintele

Evangheliei – dacă ele nu sunt suficiente, ca să trezească conştiinţa omului din somnul păcatului, este sigur că atunci, chiar dacă ar învia cineva din morţi nu l-ar asculta. Căci un înviat din morţi n-ar putea spune mai mult şi nici altceva, decât cele pe care le-a spus Hristos. N-ar avea mai multă autoritate decât Hristos. Acesta este răspunsul definitiv la rugăminţile bogatului din iad.

***

Însă acest răspuns al lui Avraam se potriveşte minunat în epoca actuală. Auzim adesea pe unii, care cred că ştiu foarte bine realitatea, zicând că religia lui Hristos nu se potriveşte cu evoluţia lumii şi, vezi bine, trebuie acum o nouă forţă, o descoperire mai nouă şi mai puternică. Spiritiştii aşteaptă de la spiritism şi de la vorbirea cu morţii această nouă descoperire; alţii o aşteaptă de la ştiinţă; alţii rămân în nelucrare. Însă spiritismul nu este nici pe departe ceva nou, ci o metodă foarte veche, pe care o întrebuinţează satana, încă din epoca idolatrilor, dar întotdeauna o întrebuinţează ca să rătăcească pe oameni, nu ca să-i mântuiască, ştiinţa fără Hristos, cu toate progresele ei, nu numai că nu-i capabilă să mântuiască pe om, dar produce mai mult mijloace de distrugere şi de moarte. Gura celor mai mari oameni de ştiinţă mărturiseşte că lucrarea ştiinţei este insuficientă şi limitată. Aşadar, nu există altă cale de mântuire, afară de calea creştinească. *„Căci nu este niciun alt nume sub cer dat omului, în care trebuie să fim mântuiţi, în afară de numele lui Hristos"* (*Fapt* 4, 12). Acestea le proclamă Dumnezeu prin Petru, acum douăzeci de veacuri, le repetă şi astăzi şi le va repeta până la sfârşitul lui. Nu este vreo invenţie nouă faptul că oamenii consideră învăţătura lui Hristos ca neîndestulătoare pentru mântuire. Este o rătăcire foarte veche. Este o metodă pe care o întrebuinţează satana tocmai din clipa în care a vârât în sufletul Evei îndoiala, cu privire la cuvintele lui Dumnezeu. De atunci diavolul încearcă mereu, fie prin oamenii de azi şi înţelepţi, fie prin alte mijloace, să convingă popoarele să nu dea deplină ascultare adevărului lui Hristos, şi astfel să rămână în păcat şi pierzanie.

Mai mult, răspunsul lui Avraam se potriveşte şi acelora care cer semne şi minuni ca să creadă. Deci să afle ei că minunile nu vor schimba deloc inimile celor care nu se mulţumesc cu adevărul Evangheliei. Moise a făcut atâtea şi atâtea minuni, ca să convingă pe faraon să se supună poruncii lui Dumnezeu. Dar faraon a rămas nesimţitor şi nesupus şi de aceea a fost pedepsit în mod îngrozitor. Hristos a făcut atâtea minuni mari şi nemaivăzute în faţa cărturarilor şi a fariseilor, dar ei nici n-au crezut, nici nu s-au schimbat. Însă cei ce primesc învăţătura Evangheliei, fără să vadă minuni în natură, văd ei înşişi şi cea mai mare din toate minunile: că renasc prin Duhul Sfânt, că învie din moarte la viaţa cea nouă, duhovnicească şi sfântă, că se transformă din rădăcină. Cei lacomi şi zgârciţi se fac milostivi şi darnici, cei imorali şi necuraţi se fac sfinţi şi curaţi. Fiecare dintre noi poate să simtă o astfel de minune în sufletul său.

Bogatul din parabolă a cerut în special o înviere din morţi ca să creadă fraţii lui. Poate şi astăzi mulţi îşi închipuie că dacă ar învia din morţi vreun cunoscut de al lor, atunci şi-ar schimba şi ei viaţa. Să zicem că Dumnezeu ar face o înviere din morţi şi le-ar prezenta la un moment dat pe vreun prieten sau pe vrea rudă care a murit mai de mult. Închipuiţi-vă acum că mortul înviat ar asigura pe cei de pe pământ că există Dumnezeu, că există o împărăţie slăvită, dar şi un iad îngrozitor şi urât. Închipuiţi-vă că cel înviat ar chema pe rudele lui la credinţă, la pocăinţă, la Hristos. Care credeţi că ar fi rezultatul? Cuvintele celor înviaţi din morţi ar produce groază, ar face impresie şi le-ar schimba întrucâtva viaţa celor care li s-a arătat el. Dar aceasta numai pentru puţin timp; apoi, după ce ar slăbi impresia, ei s-ar întoarce iarăşi la viaţa lor de păcat. Iar prietenii şi cunoscuţii, cărora le-ar povesti cum a înviat cutare şi ne-a spus asta şi asta, nu ar crede întâmplarea; ar ironiza fanteziile lor; ar crede că suferă de ipohondrie şi că se lasă amăgiţi de năluciri. Acesta ar fi rezultatul. Căci, dacă inima nu este atrasă de adevărul Evangheliei, impresia lăsată de minuni se şterge şi omul devine şi mai rău. Iar dovada clară a acestui fapt este învierea lui Lazăr făcută de Domnul. După această minune foarte

vădită şi de netăgăduit, fariseii nu numai că nu şi-au schimbat viaţa, ci s-au gândit că *„omul acesta face multe semne; dacă îl lăsăm aşa, toţi vor crede în El... Din ziua aceea au hotărât să-l omoare"* (*In* 11, 46-48).

Adică au hotărât să-L omoare pe Hristos, ba şi pe Lazăr. O minune şi mai mare este învierea lui Hristos însuşi. Dar nici ea nu a schimbat pe conducătorii evreilor. Când au fost înştiinţaţi că a înviat Hristos, au cumpărat cu bani pe ostaşi şi i-au învăţat să transmită minciuna că apostolii au furat trupul lui Hristos; iar pe apostol i-au ameninţat şi i-au strâmtorat şi i-au îngrozit ca să nu propovăduiască învierea lui Hristos.

Concluzia

Aceasta este parabola bogatului nemilostiv şi a lui Lazăr. Ea a fost un răspuns dat de Domnul fariseilor celor trufaşi şi iubitori de bani, iar ei au aflat atunci în ce fel îi vedea Hristos şi ce îi aştepta după moarte. Dar noi trebuie să culegem învăţăturile şi concluziile cele mântuitoare ale parabolei. Aşadar, să închinăm câteva cuvinte, ca un buchet, din care cititorul va mirosi buna mireasmă duhovnicească a învăţăturilor lui Hristos.

Mai întâi parabola ne învaţă marele adevăr, că cei bogaţi nu trebuie să se trufească cu bunurile lor materiale, nici să-şi pună nădejdea în ele, ca să nu fie lipsiţi de orice nădejde. Căci bogăţia amăgeşte cu uşurinţă pe om şi îl duce la abuzul de bogăţie şi desfătările păcătoase. Bogăţia stinge cu uşurinţă din sufletul şi din amintirea omului numele lui Dumnezeu, ca să pună în loc numele materiei. În acelaşi timp, bogăţia usucă inima, stinge simţirea de compătimire şi de milostivire către săraci şi suferinzi, şi astfel aţâţa mânia lui Dumnezeu asupra bogaţilor şi îi osândeşte veşnic.

În al doilea rând, parabola ne arată că săracii nu trebuie să se tulbure în necazurile lor, nici să se supere, nici să cârtească împotriva purtării de grijă a lui Dumnezeu, pentru suferinţele lor. Ei nu trebuie să judece faptele lui Dumnezeu, când văd că

cei uscaţi la inimă şi nemilostivi sunt fericiţi, iar cei drepţi suferă. Nicidecum. Fiindcă toate acestea se întâmplă cu desăvârşită înţelepciune şi dreptate. Toate acestea îşi vor afla răsplata cuvenită. Săracii să rabde cu convingerea deplină că necazurile sunt pentru ei cel mai bun mijloc de educaţie creştinească şi că răbdarea lor are atâta importanţă, încât poate să-i facă fericiţi pe vecie.

În al treilea rând, parabola aceasta, care arată limpede că scopul acestei vieţi este mai cu seamă viaţa de după moarte, dovedeşte pe deplin că după moarte sufletul există, simte, se bucură sau suferă. Noi semnalăm anume acest adevăr, fiindcă este vrednic de o atenţie specială. Sunt mulţi necredincioşi şi rătăciţi, mai vechi şi contemporani, care uimesc pe oameni, zicând că sufletele mor odată cu trupurile, iar în acest fel întăresc pe oameni în viaţa de păcat.

În al patrulea rând, felul în care trăieşte omul în lumea aceasta îl va judeca definitiv în viitorul său veşnic. Adică: dacă omul trăieşte cu credinţa în Hristos, dacă se supune cuvintelor Lui, dacă trăieşte cu dreptate şi cu dragoste, atunci în chip sigur, va dobândi fericirea vieţii veşnice. Dar dacă omul trăieşte în păcat şi s-a dus nepocăit nu trebuie să mai aştepte vreo schimbare după moarte. Să ne aducem aminte întotdeauna că Avraam a refuzat şi o picătură de apă bogatului care se chinuia.

În sfârşit, să înţelegem că adevărul lui Hristos care se află în Sfânta Scriptură şi pe care îl aplică Biserica este călăuza cea sigură şi neschimbată spre mântuire. Să nu aştepte, alte descoperiri. Să nu ne ostenim zadarnic, căutând alte izvoare de adevăr. Acele alte izvoare sunt murdare şi otrăvite cu minciuna şi cu rătăcirea.

Să medităm şi să ne silim să aflăm legea lui Dumnezeu.

Să-L rugăm pe Dumnezeu să ne lumineze cu Duhul Sfânt, ca să înţelegem legea Sa, ca ea să-şi facă loc în inima noastră, ca să veselească şi să fericească sufletele noastre şi să trezească un dor aprins de mântuire. Să nu dăm niciodată nicio importanţă sofisticărilor şi minciunilor celor necredincioşi, căci ei, zice Domnul, au iubit întunericul mai mult decât lumina, fiindcă faptele lor sunt (*In* 3, 19).

PARABOLA ICONOMULUI CREDINCIOS

(*Mt* 21, 45-51; *Lc* 12, 42-48)

Ultimele zile ale vieţii pământeşti a Domnului, de după intrarea Sa triumfală în Ierusalim, sunt zilele de cel mai mare interes. Atât pentru că atunci a adus jertfa cea nepreţuită a sfintei Sale vieţi, cât şi fiindcă aceste zile sunt foarte pline de învăţătură, adevărată comoară de înţelepciune dumnezeiască, pe care sfinţii Evanghelişti ne-au păstrat-o cu credinţă.

În învăţătura ultimelor zile ale lui Hristos pe pământ, locul cel mai însemnat îl ocupă cuvântarea Sa despre a doua venire şi despre judecata viitoare. Iar punctul esenţial al acestei cuvântări este că *„despre ziua sau ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din cer, nici Fiul, numai Tatăˮ* (v. 36). Va fi o zi neaşteptată venită dintr-o dată, şi de aceea credincioşii din toate veacurile trebuie să fie pregătiţi, atenţi, neadormiţi, aşteptând în toată clipa să se înfăţişeze înaintea Judecătorului. Câtă importanţă dă Domnul acestei pregătiri ne-o arată toate acele porunci ale Lui, dese, accentuate: *„Fiţi treji, că nu*

ştiţi în ce ceas va veni Domnul vostru" şi iarăşi: *„Pregătiţi-vă, căci în ceasul în care nu ştiţi, va veni Fiul Omului"* (v. 42-44).

Dar pentru ca aceste porunci ale Sale despre luarea aminte şi pregătire să se întipărească în chip neşters în sufletele credincioşilor, Domnul a spus trei frumoase parabole: a robului credincios, a celor zece fecioare şi a talanţilor, pe care le şi tâlcuim pe rând, începând cu parabola robului credincios.

Robul credincios

În această parabolă, care se mai numeşte şi a iconomului credincios, Domnul vrea să ne înveţe cum trebuie să fie creştinul în viaţa aceasta, întrucât el aşteaptă în fiecare clipă să se afle în faţa Judecătorului. Ne mai arată ce răsplată sau ce pedeapsă va primi, după felul credincios în care îşi împlineşte datoria, sau ce pedeapsă, după indiferenţa să şi călcarea îndatoririlor sale. Această parabolă se potriveşte fiecăruia creştin. Dar ea a fost spusă mai cu seamă despre conducătorii bisericeşti, despre păstorii şi învăţătorii Bisericii, care sunt *„iconomii tainelor lui Dumnezeu"* (I *Co* 4, 1; *Tit.* 1, 7)- Către aceştia îşi adresează Domnul cuvântul, zice sfântul Ioan Gură de Aur, vorbind despre pedeapsă şi cinste. Dar, continuă tot Sf. Ioan Gură de Aur, Domnul se adresează şi conducătorilor politici, căci fiecare dintre ei trebuie să slujească pentru interesul comun.

În primele două versete ale parabolei, Domnul defineşte poziţia şi datoria robului sau a iconomului. Aşadar zice că pe acesta *„l-a pus domnul său peste toţi slujitorii săi, ca să le dea hrană la vreme"* (v. 46). Adică l-a pus supraveghetor şi îngrijitor al robilor săi, cu scop de a se îngriji de nevoile lor şi a le da hrana la timp potrivit.

E limpede că acea casă sau familie sau muncă, la care toţi aceşti slujitori iau parte, este Biserica lui Hristos. Fiindcă Biserica este o familie, al cărei tată şi cap şi conducător este Hristos, iar mădulare sunt toţi credincioşii Săi. Conducătorii bisericeşti sunt

robii destinaţi de Hristos şi sfinţiţi, ca să conducă această familie. Să o conducă, nu în calitate de stăpâni absoluţi, ci ca iconomi, ca supuşi şi dependenţi de Hristos, nu ca stăpâni, ci ca povăţuitori. Nu ca să deschidă drumuri noi, fie pentru învăţătură fie pentru purtarea şi viaţa credincioşilor, ci ca să-i conducă în drumul cel unul şi sigur, pe care l-a deschis Hristos. De altfel, şi numirile speciale pe care le dă Duhul cel Sfânt în Sfânta Scriptură acelor robi, au acest înţeles. Îi numeşte episcopi, prezbiteri, egumeni, păstori, învăţători (cf. *Tit* 1, 7; *Petru* 5, 1-4; *Evr* 13, 17; *Ef* 4, 11). Iar ei, fiind destinaţi de Hristos pentru o anumită lucrare, au de la El toată autoritatea şi puterea de care au nevoie, pe care nimeni nu poate să le-o ia sau să le-o limiteze, câtă vreme ei n-au căzut de la treapta lor şi câtă vreme sunt supuşi ca nişte robi lui Hristos. Deşi fiecare a luat un nume special, care arată rangul său între ceilalţi robi, ei nu încetează să fie numai nişte robi, pe care i-a pus domnul lor peste casa sa. Ei trebuie să lucreze numai în ascultare de Hristos, să conducă în numele lui Hristos şi pentru progresul Bisericii.

Prin cuvintele: „Ca să le dea lor hrană", Domnul a definit mai amănunţit care este munca şi datoria acestor robi, destinaţi să fie conducători bisericeşti. Lucrul pe care îl au de făcut este să dea hrană membrilor familiei, nu să o ia de la gura lor. Căci dacă altfel fac, vor fi asemenea cu acei păstori ai lui Israil, despre care Dumnezeu zice prin proorocul Iezechiel, că „au lăsat oile fără de hrană, mai mult decât toate fiarele câmpului şi au păscut ei, iar oile n-au păscut" (*Ezechiel* 34, 8). Iar hrana aceasta este formată din adevărurile Evangheliei, pe care le-a învăţat Hristos şi pe care Biserica le-a tâlcuit şi le păstrează, ca într-o comoară, pentru ca iconomii să împartă fiilor lui Dumnezeu din ele. Tot hrană este harul dumnezeiesc, care se împărtăşeşte prin sfintele Taine ale Bisericii. Prin urmare, aceşti robi au ca lucrare, să împărtăşească poporului lui Dumnezeu din adevărul Evangheliei în modul cel mai util şi mai plăcut cu putinţă, nu din otrava

rătăcirii şi a ereziei, nici din teoriile de neînţeles ale filozofiei şi ale înţelepciunii zadarnice. Aceşti robi trebuie să pornească sufletul ca să prelucreze cu uşurinţă această hrană, şi ea să se transforme în fapte de virtute. Ei mai trebuie să săvârşească sfintele Taine şi prin ele să împartă harul sfinţitor în aşa fel, încât sfinţenia capului familiei, sfinţenia lui Hristos, să fie împărtăşită tuturor mădularelor. Domnul mai adaugă că i-a hotărât ca să dea această hrană „la timp potrivit", la vremea cuvenită, cât ţine ziua acestei vieţi, mai înainte de a veni întunericul nopţii, când asemenea hrană nu mai poate fi împărtăşită. Aşadar, iconomii trebuie să urmărească cu luare aminte ce nevoie de hrană au fiii lui Dumnezeu, ca să le ofere hrană duhovnicească potrivită, cu orice prilej. Prin această hrană ei urmează să crească *„la măsura de bărbat desăvârşit"* (*Ef* 4, 13).

Iată lucrarea şi datoria conducătorilor bisericeşti, ba şi a celor politici. Căci şi conducătorii politici au o chemare asemănătoare: să slujească nevoilor poporului, să-l conducă spre un progres adevărat, nu să-l împiedice şi să-l tiranizeze, ca să-şi satisfacă pofta lor de slavă pe spusele poporului.

Credința și răsplata ei

Însă ce fel de rob corespunde acestei munci şi o poate împlini, conform cu voinţa domnului său? La această întrebare răspunde iarăşi Hristos, zicând: „Robul cel credincios". Adică: cel sincer şi cinstit, cel care nu abuzează de nimic în folosul său, care nu risipeşte nimic, ci administrează toate cu deplină credincioşie şi sinceritate. Mare este depozitul pe care îl încredinţează Hristos păstorilor şi învăţătorilor din Biserica Sa. Le încredinţează comoara harului dumnezeiesc, mărgăritarul de mult preţ al Evangheliei. De aceea pavel, care avea simţământul adânc al acestei cinstiri mari, scrie: *„Mulţumesc lui Hristos Iisus, Domnul nostru, care m-a întărit, că m-a*

socotit credincios şi m-a pus să-L slujesc" (I *Tim* 1, 12). Şi tot el zice: *„Mie celui mai mic dintre toţi sfinţii s-a dat harul acesta de a binevesti la neamuri bogăţia fără de margini a lui Hristos"* (*Ef* 3, 2).

Prin urmare, numai acela va corespunde la această cinste şi datorie, care se îngrijeşte cu sinceritate ca Hristos să fie preaslăvit nu omul. Va corespunde ijiuncii acesteia numai cel care, ca şi dumnezeiescul Pavel, nu se sfiieşte şi nu se teme să vestească voia lui Dumnezeu (vezi *Fapte* 20, 27). Ci cu credinţă şi cu îndrăzneală propovăduieşte adevărul la mici şi la mari, fără să caute la faţă şi fără acea nebună teamă şi fereală, nu cumva oamenii să-l considere regresist şi înapoiat, pentru că vesteşte adevărul Evangheliei cel nobil şi nesupus timpului.

În al doilea rând, la această muncă va corespunde robul „cel înţelept". Adică cel cu mintea întreagă şi cu judecată, care ştie să administreze după cuviinţă averea care i-a fost dată în seamă, zice Sf. Ioan Gură de Aur. Căci cinstea singură este o calitate îndestulătoare pentru un rob, adică pentru un credincios oarecare. Dar pentru un păstor al Bisericii, pentru un conducător bisericesc sau politic, pe lângă cinste este neapărat trebuitoare înţelepciunea şi discernământul. Prin acestea două el va înţelege datoria sa şi îşi va povăţui turma în felul cel mai bun şi mai potrivit, către ţinta pe care i-a pus-o în faţă Domnul său.

În al treilea rând, Domnul zice că la munca aceasta va corespunde „acel rob pe care, când va veni domnul său, îl va găsi făcând aşa". Tocmai aceasta din urmă condiţie este cea mai importantă. Adică datorită lui că răspunde cu măsură acel conducător bisericesc, care nu se dă lenevirii şi neglijenţei, nu lasă lucrul neterminat, nici nu îl lasă în seama altora, care n-au nici în clin, nici în mânecă cu acel lucru. Ci în mod statornic, cu înţelepciune şi cu grijă, lucrează aşa precum pretinde lucrul însuşi, pe care Domnul li l-a hotărât, precum pretind nevoile turmelor Sale. În acest caz, în orice ceas va veni Domnul, îl va afla făcând aşa, îl va afla făcându-şi datoria cu

credinţă, cu înţelepciune, cu trezvie. Aşa face şi căpitanul unui vas care trece prin ocean. Fiecare oră îl află la cârmă şi la hartă.

Tocmai acest lucru îl spune şi Pavel către episcopul Efesului Timotei: *„îţi poruncesc înaintea lui Dumnezeu, să păzeşti porunca neabătut, nelipsit, până la venirea Domnului nostru Iisus Hristos"* (I *Tim* 6, *13-14).* Acelaşi lucru îl porunceşte Hristos prin Ioan *„ceea ce aveţi păstraţi până voi veni eu"* (Apoc 6, 25). Aşadar, deoarece vremea în care va veni Judecătorul este cu totul necunoscută şi nearătată, slujitorul bisericesc trebuie să aştepte neadormit la datoria la care l-a pus Hristos. Aşa încât Domnul său să-l afle *„făcând aşa".*

Cititorul va zice că munca păstorilor şi a învăţătorilor Bisericii este foarte grea, obositoare şi plină de prilejuri de cădere. Da, este adevărat. Dar există vreo muncă fără greutăţi şi răspunderi? Însă ia seama cititorule ca să afle ce răsplată mare pregăteşte Domnul pentru cel ce săvârşeşte datoria sa cu credinţă, cu înţelepciune până la capăt. În cazul acesta nu se va petrece acea mare nedreptate, care adeseori se întâmplă în lumea aceasta, unde cinstea şi devotamentul către datorie nu sunt recunoscute, iar cei în drept trec cu vederea pe lucrătorul cinstit şi bun al Evangheliei sau pe funcţionarul cel potrivit cu munca şi avansează pe unul prefăcut, viclean şi abuziv. Nu! Hristos în ziua cea mare a Judecăţii va discerne, va cinsti, va proslăvi pe robul cel sincer şi bun, înaintea a nenumărate milioane de îngeri şi de oameni. Căci acel rob s-a distins de ceilalţi în săvârşirea cu smerenie, grijă şi sinceritate a muncii sale. *„Fericit robul acela pe care, când va veni Domnul său, îl va găsi făcând aşa"* (v. 46).

Este adevărat că vor fi fericiţi *„toţi cei morţi în Domnul"* (*Apoc* 14, 13), toţi creştinii care au trăit creştineşte şi au murit credincioşi şi devotaţi Domnului. Totuşi Hristos a hotărât o cinste specială şi publică, o răsplată mai slăvită şi mai fericită, acelor păstori şi învăţători care au lucrat cu credinţă şi au murit

la datorie, împreună cu mucenicii pentru Hristos, îi va aşeza şi pe cei ce au murit făcându-şi datoria de însămânţare duhovnicească şi de cultivare a sufletelor în Hristos. Că acest lucru este mai presus de orice îndoială o dovedesc cuvintele, pe care le-a adăugat Domnul în stihul următor: *„Amin zic vouă, că îl va pune peste toată avuţia sa"* (v. 47). Precum aici pe pământ bogaţii cei drepţi, când un rob al lor dovedeşte purtare cinstită, îl avansează într-un post mai înalt, (aşa a făcut Putifar cu Iosif, aşa fac şi statele cu legi bune şi drepte pentru supuşii lor). Aşa va face şi Hristos. Cu această singură deosebire: ca cea mai mare avansare şi cinste pe care o poate da unui supus încercat un om drept şi darnic, aici pe pământ, este o nimica toată, faţă de mărimea slavei şi a fericirii, la care îi va avansa Hristos, în viata viitoare, pe tot robul Său, păstor şi învăţător, credincios şi devotat Lui. Însă mărimea acestei slave va stabili-o tot Hristos însuşi, care zice: *„Unde sunt Eu, acolo va fi slujitorul meu. Dacă cumva Îmi slujeşte Mie, Tatăl Meu îl va slăvi pe el"* (*In* 12, 26). Aşadar, va fi împreună şezător cu Hristos şi va împărăţi împreună cu El! Şi acum, cititorule, urmează să vezi dacă datoria păstorului şi a învăţătorului este grea, când îl aşteaptă o răsplată atât de mare. O, cu adevărat cel mai fericit şi mai de pizmuit dintre oameni este acela, care va lua asupra sa şi va duce până la capăt cu credinţă această muncă mare şi datorie sfântă!

Dar pe cât este de fericit acesta, pe atât de nefericit şi vrednic de plâns este robul cel rău despre care vorbeşte Domnul în continuarea parabolei.

—

Robul cel rău și lipsa lui de conștiință

În culori vii descrie Domnul răutatea şi viclenia robului celui rău, care s-a arătat cu totul nevrednic să ocupe locul pentru care fusese hotărât.

Căci – în adevăr este trist ceea ce vom spune acum, dar este real – cel mai rău animal este omul stricat şi cu năravuri rele. Cel mai rău este creştinul cel rău şi stricat, iar cel mai rău creştin este slujitorul bisericesc cel rău şi nărăvit. Ceva asemănător zice Dumnezeu prin Ieremia, despre conducătorii religioşi ai Ierusalimului (cf. *Ier* 23, 14). Dar să vedem descrierea caracterului robului celui rău.

Cea dintâi pricină a lipsei de conştiinţă şi a răutăţii conducătorului bisericesc o arată Domnul prin neîncrederea în a doua venire a Sa. Căci: *„dacă acel rob rău ar zice în inima sa: domnul meu zăboveşte să vină..."* (v. 48). Adică gândeşte că Hristos întârzie venirea ca să judece lumea, că a părăsit Biserica Sa; dacă zice cine ştie când va veni şi dacă va veni vreodată, atunci a şi încetat să mai creadă în a doua venire a Domnului. Nenorocitul de el, nu înţelege că amânarea şi întârzierea celei de a doua veniri a lui Hristos nu sunt decât dovada îndelungii Lui răbdări, prin care dă prilej de pocăinţă şi mântuire păcătoşilor (cf. *Rom* 2, 3-6; II *Ptr* 3, 3-10). Robul cel rău abuzează de îndelunga răbdare a lui Hristos şi se usucă şi mai mult în răutate şi păcat. Întârzierea celei de a doua veniri a lui Hristos şi necunoaşterea vremii în care va veni nu împiedică venirea, ci împiedică pierzania multor suflete. Necredinţa în a doua venire, ideea că va sta departe veacuri îndelungate, aceste două gânduri întăresc pe om în răutate şi în păcat. Aceasta se poate dovedi limpede din purtarea israelienilor, care, când au văzut că Moise zăboveşte pe muntele Sinai, unde Dumnezeu i-a dat legea, îndată au început să-şi facă viţel de aur şi să i se închine. Tot aşa s-a întâmplat în vremea lui Iezechiel, care zice: *„Iată casa lui Israil se amărăşte, zicând: vedenia pe care o vede acesta este ceva peste multe zile şi el prooroceşte ceva ce se va împlini peste mulţi ani"* (*Iezechiel* 12, 27). La fel se întâmplă şi astăzi: cei ce nu cred în judecata viitoare, cei ce îndrăznesc să-şi închipuie că nu există pedeapsă şi rai, aceia au de Dumnezeu plăcerile lumii, au „Dumnezeu pântecele lor",

precum zice dumnezeiescul Pavel şi ajung la tot felul de răutate şi viclenie.

De aceea: ca a doua pricină a răutăţii conducătorului bisericesc Domnul numeşte înrobirea lui către patimile şi poftele rele. Dominat de egoism, de mânie şi despotism, robul acela va începe să bată pe tovarăşii săi de robie; adică va deveni tiranic către ceilalţi robi şi va lăsa fără grijă conducerea turmei sale, arătând indiferenţă pentru munca lui pastorală. Conducătorul bisericesc cel rău nu se gândeşte că el este creştin, ca şi ceilalţi, este şi el rob al lui Hristos, ales ca să slujească pentru suflete; el întrebuinţează vrednicia să ca mijloc de a tiraniza sufletele. Îngerul zice către Ioan: *„Sunt rob împreună cu tine şi cu fraţii tăi, care au mărturia lui Iisus Hristos"* (*Apoc* 19, 10). Şi apostolul Ioan scrie creştinilor din Asia: *„Eu, Ioan, şi fratele vostru"* (*Apoc* 1, 9). Dimpotrivă, conducătorul bisericesc cel rău se consideră pe sine mult mai presus de toată turma sa şi îndrăzneşte să prigonească şi să chinuiască pe egalii săi. A fost pus de Hristos să hrănească şi să îngrijească pe ceilalţi robi ai lui Dumnezeu, dar el îi chinuieşte! Dacă este o nelegiuire să lipseşti pe cineva de hrana duhovnicească, ce iertare va avea această tiranie? zice Sf. Ioan Gură de Aur.

Dar din ce pricină păstorul bisericesc cel rău chinuieşte pe ceilalţi robi şi cum îi chinuieşte? Trebuie să răspundem şi la această întrebare. Îi chinuieşte, fie fiindcă ei nu vor să se supună voilor lui nelegiuite şi să aprobe faptele lui rele; fie fiindcă este mustrat în cuget de viaţa şi de pilda lor; fie fiindcă este rob de pizmă pentru virtutea lor şi a pierdut orice urmă de dragoste creştinească, îi tiranizează şi îi violentează, ca să-i dea mijloace pentru desfătările în care se complace el; ca să stoarcă bani prin camătă cu lucruri sfinte şi prin simonie. Sunt multe feluri în care îi „bate". Căci îi întărâtă şi îi vorbeşte de rău cu limba lui otrăvită, îi împiedică în întâmpinarea îndatoririlor creştineşti şi îi sminteşte cu viaţa cea nelegiuită şi le împovărează conştiinţa celor mai puţin întăriţi.

Foloseşte autoritatea vredniciei sale bisericeşti, ca să-i constrângă, să-i înlănţuie şi să-i vatăme în fel şi chip; *„îl vom bate cu limba"*, ziceau preoţii cei răi lui Ieremia. Iar preotul pashur *„l-a bătut şi l-a aruncat în groapă"*, abuzând de autoritatea lui preoţească. Neasemănat mai mari şi mai îngrozitoare rele – până la moartea pe cruce – au îndrăznit arhiereii şi cărturarii cei răi şi necuraţi împotriva lui Hristos. Arhiereii şi împăraţii arieni au mucenicit în chip înspăimântător pe Marele Atanasie şi pe creştinii ortodocşi. Tot aşa papii din Apus, în timpul cruciadelor, au muncit şi chinuit pe creştinii ortodocşi din Răsărit. Lucrul cel mai rău este că ei, prin această purtare a lor, nu-şi vatămă numai propria turmă, ci defaimă creştinismul în faţa necredincioşilor şi fac să fie ocărât numele lui Hristos, a Cărui autoritate bisericească o exercită ei şi de la care susţin că şi-au primit vrednicia preoţească.

Aşadar este oare o răutate şi o stricăciune mai mare decât aceasta? Din nefericire este; robul cel rău nu s-a mărginit numai la acestea.

El se face rău şi necurat, se dedă poftelor pântecelui până la a *„bea şi mânca împreună cu beţivii"* (v. 49). Îşi alege ca prieteni şi comeseni pe cei în afară de Biserică, pe oamenii păcatului. Cu ei împreună mănâncă, bea, vorbeşte nebunii şi cuvinte de ruşine, se îmbată, cheltuind în plăceri şi în faptele întunericului bani sfinţi. Şi astfel coboară slujba să la cea din urmă înjosire şi întăreşte, prin pilda lui, pe cei robiţi pântecelui, pe beţivi, pe desfrânaţi, în viaţa lor cea fără Dumnezeu. Căci răutatea celor răi creşte şi culminează când ei nu văd vreun exemplu bun de la alţii, ba mai mult, văd că şi cei mai presus de ei, conducătorii lor bisericeşti şi politici, sunt supuşi pântecelui şi neînfrânaţi. Acest lucru este îngrozitor până şi de spus. Chiar dacă presupuneau că ei nu mănâncă şi nu beau cu beţivii la ospeţe, totuşi încep să mănânce şi să bea şi să se îmbete, cum zice Evanghelistul Luca (*Lc* 12, 45). Adică atunci când conducătorul bisericesc se

robeşte pântecelui şi se împătimeşte de plăceri, este în stare să ajungă la orice răutate şi viclenie. Căci acela care nu se poate stăpâni la mâncare şi băutură nu mai este stăpân pe sine însuşi şi se face rob a toată patima şi a toată fapta rea. Dovada acestui lucru o face viaţa prigonitorilor creştinismului. Toţi prigonitorii creştinismului au fost cu totul neînfrânaţi şi stricaţi: mâncând, bând şi desfrânându-se, doreau să mănânce trupurile sfinţilor şi să bea sângele mucenicilor. Iată aşadar la ce stare jalnică ajunge acel creştin – şi cu atât mai mult slujitorul bisericesc – care nu aşteaptă în fiecare clipă să dea socoteală Domnului de felul cum a administrat aici pe pământ harismele şi autoritatea sfântă. Însă nu ajunge această stare jalnică. Mai este o consecinţă şi mai rea, pe care ne-o prezintă Domnul în urmarea parabolei.

Osândirea robului rău

Poziţia şi slujba bisericească sau politică nu numai că nu va slobozi pe robul cel rău de judecată şi osândă, la a doua venire a lui Hristos; ci dimpotrivă va mări şi mai mult osânda lui, care va fi mai mare decât a tuturor celorlalţi. Fiindcă: *„mai întâi Domnul acelui rob va veni în ziua în care nu-l aşteaptă şi în ceasul în care nu ştie”* (v. 50). Cu toate că îşi scoate din minte gândul că Domnul său va veni, aceasta nu va putea împiedica pe Domnul să vină. Venirea Domnului se tâlcuieşte prin a doua venire a lui Hristos dar şi prin moartea neprevăzută şi prin judecata numită particulară. Cu ori câte zile de necredinţă şi-ar înşela omul propriul lui cuget, în privinţa morţii şi a judecăţii este sigur că Domnul îl va cerceta prin moarte şi îl va chema la judecată. Va veni acea îngrozitoare cercetare, foarte pe neprevăzute, într-o zi pe care n-o ştim şi într-un ceas în care n-o aşteptăm. Această cercetare va fi o surpriză tristă pentru păcătoşii fără de grijă, pentru conducătorii cei răi. Fiindcă ei au dispreţuit prevestirile pe

care Dumnezeu le face fiecărui creştin, prin cuvintele Evangheliei Sale, ei nu vor primi alte înştiinţări. Căci toţi, dar mai cu seamă preoţii şi slujitorii bisericeşti, au auzit şi au parcurs de multe ori cuvintele Evangheliei; ba le-au şi propovăduit altora. Toate chemările legiuite şi toate oracolele de chemare, pe care legea le face la judecăţile dinaintea curţilor de judecată, au fost făcute, după cum se cuvenea.

De aceea creştinul va merge dintr-o dată şi fără nicio înştiinţare să plătească contribuţia conştiinţei lui conform cu judecata şi conştiinţa sa. Va mărturisi atunci că a auzit adesea că va sosi ceasul judecăţii, însă el n-a dat atenţie celor auzite. O, ce nefericire îngrozitoare şi de neîndreptat aşteaptă acum robul cel rău!

Fiindcă, în al doilea rând, stăpânul său *„îl va tăia pe el şi va pune partea lui cu cei făţarnici; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor"* (v. 51). Când Domnul va veni pe neaşteptate, îl va tăia, adică îl va împărţi în două după moarte, despărţind sufletul de trup. Îl va despărţi de comunitatea oamenilor de pe pământ. Este adevărat că moartea desparte de viaţa aceasta şi pe omul bun şi virtuos. Însă îl desparte pe cel bun cu alt scop: ca să-l mute din viaţa ostenelilor, a necazurilor şi a primejdiilor, în viaţa bucuriei şi a siguranţei şi a păcii. Pe cel rău şi viclean şi nepocăit moartea îl va despărţi, precum copacii uscaţi sunt tăiaţi, ca să fie aruncaţi în foc. Mai cu seamă acesta este rezultatul cel mai îngrozitor şi mai rău al unei vieţi în necredinţă: că păcătosul nepocăit nu moare pur şi simplu, precum mor toţi oamenii; sufletul nu se desparte pur şi simplu de trup, ci omul rău suferă şi o altă moarte, moarte duhovnicească şi veşnică. De unde ştim acest lucru? Îl afirmă însuşi Domnul, prin cuvintele: „Şi va pune partea lui cu făţărnicii; acolo va fi plângere şi scrâşnirea dinţilor". Locul şi starea în care se va afla sufletul celui rău îndată după despărţirea de trup va fi locul făţarnicilor celor osândiţi, adică pedeapsa cea veşnică, plângerea şi scrâşnirea dinţilor. Ei vor fi osândiţi la nefericire şi la starea rea,

unde nu va mai fi nici uşurare, nici mângâiere, ci jale, plângere, groază, frică, agonie, întrucât ei în această viaţă şi-au ales, ca parte a lor, păcatul şi desfătările lumii, în cealaltă viaţă vor lua ca parte pedeapsa.

Atragem atenţia în mod special că durerea cea veşnică este prezentată de Domnul ca o stare specială a „făţarnicilor". Ei sunt oarecum locuitorii fireşti ai acestui loc, iar ceilalţi păcătoşi sunt numai împreună locuitori şi părtaşi ~~ai~~ făţarnicilor. Adică, dacă în locul de pedeapsă sunt grade şi locuri mai puţin rele şi mai rele, cel mai îngrozitor loc îl vor ocupa făţărnicii. Dar pentru ce vor ocupa ei locul cel mai rău? Fiindcă ei păcătuiesc în cunoştinţă, din propria voie şi după matură chibzuinţă, pe când pe din afară se arată în acelaşi timp virtuoşi şi râvnitori. Ei au chipul şi aparenţa omului drept şi virtuos, dar neagă, dispreţuiesc şi calcă în picioare puterea evlaviei. Cu aceşti făţarnici, adică cu păcătoşii cei înrăiţi, vor fi puşi conducătorii bisericeşti cei răi. Este îngrozitor şi numai să se gândească cineva la un astfel de lucru. Vor fi puşi cu făţărnicii, fiindcă aici ei au trăit ca cei mai răi făţarnici. Această caracterizare să nu fie considerată o exagerare. Căci conducătorii bisericeşti nu sunt nişte funcţionari oarecare, n-au trăit departe de Biserică, în întunericul neştiinţei, aşa cum trăiesc cei mai mulţi oameni.

Ei au fost organe speciale ale lui Hristos. Au purtat numele Său şi au avut puterea Sa. Dar s-au răzvrătit împotriva Domnului şi L-au mâniat îngrozitor. Au fost păstori ai turmei, dar s-au dovedit a fi lupi distrugători de oi, căci au purtat numai haina de păstori. Au fost slujitori ai cuvântului dumnezeiesc, dar s-au dovedit cei mai răi hulitori ai adevărului. Au fost slujitori ai tainelor, dar s-au dovedit nişte cămătari lipsiţi de conştiinţă ai tainelor. Sângele Testamentului celui Nou, sângele lui Hristos, pe care ei l-au socotit un lucru fără valoare şi l-au călcat în picioare; Duhul harului, pe care ei l-au pângărit prin viaţa lor, îi va face vrednici de cea mai rea

pedeapsă, aşa cum a prezis Domnul prin dumnezeiescul Pavel (cf. *Evr* 10, 29).

Iubite cititor, dacă eşti preot şi confrate al meu, dacă eşti slujitor bisericesc, păstor, învăţător, monah sau cântăreţ, citeşte încă odată această parabolă a robului credincios, căci se poate ca altă dată să nu-ţi fi trezit luarea aminte corespunzătoare şi să nu-i fi dat atenţia cuvenită. Mai bine s-o citim adesea, să devină parabola aceasta o parte nelipsită a hranei noastre sufleteşti, o pagină de meditaţie zilnică. Căci suntem în mare primejdie - o primejdie care reiese din întrebarea melancolică prin care îşi începe Domnul această parabolă şi prin care vrea să ne arate că robul credincios este rar şi de mult preţ, zice Sf. Ioan Gură de Aur - suntem în primejdie ca nu cumva noi *„propovăduind altora, să rămânem neînvăţaţi"* (I *Co* 9, 27). Nu cumva noi, din mâna cărora atâţia şi atâţia oameni au primit harul Tainelor şi mântuirea, să pierdem atât harul, cât şi mântuirea.

PARABOLA CELOR ZECE FECIOARE

(*Mt* 25, 1-15)

Domnul a spus parabola celor zece fecioare, ca să întipărească mai adânc în sufletul creştinilor ideea că ei trebuie să aştepte neadormit, atent şi pregătiţi cu fapte bune, a doua venire a Sa şi judecata de obşte. De aceea în parabola de faţă „împărăţia Cerurilor", adică Biserica pe care a întemeiat-o Domnul pe pământ, este prezentată aşa cum va fi în starea ei de pe urmă, când se va face judecata cea dreaptă şi definitivă şi când va deveni una cu Biserica triumfătoare din ceruri a drepţilor şi a sfinţilor.

Parabola aceasta, precum şi cea următoare a talanţilor, este de cel mai mare interes. În parabola dinainte, a fost vorba că Domnul va veni ca să judece pe păstorii şi slujitorii bisericeşti, pe cei buni şi pe cei răi. Dar în cele două următoare ni se spune că va judeca pe toţi credincioşii şi îndeobşte pe toţi oamenii.

Personajele nunţii

Când Domnul va veni să judece lumea, *„atunci împărăţia cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luându-şi candelele lor, au ieşit în întâmpinarea mirelui"* (v. 1). Împărăţia Cerurilor este înfăţişată aici ca săvârşirea unei nunţi. Iar nunta aceasta se săvârşeşte după datinile evreieşfi ale timpului, în care Hristos propovăduia această parabolă. Din aceste obiceiuri o bună parte se păstrează până astăzi în Răsărit. După datinile evreieşti, mirele, însoţit de prietenii lui, de „fiii nunţii" (*Mt* 9, 15), vin la casa miresei, de unde se întoarce la casa să în timpul nopţii, împreună cu mireasa şi însoţiţi de un alai cât mai frumos. Pentru primirea mirelui în casa miresei erau rânduite fecioare, care la apropierea mirelui erau înştiinţate şi se grăbeau să-l întâmpine pe mire, îmbrăcate cât mai frumos şi purtând candele, ca să-i lumineze calea. Şi astfel cu lumini aprinse însoţeau pe noii căsătoriţi la casa mirelui; unde avea loc ospăţul de nuntă, bucuria şi sărbătorirea. Dar în parabolă aceste cuvinte şi imagini au nevoie de o tâlcuire mai precisă.

Mirele din parabolă este însuşi Domnul nostru Iisus Hristos. Este Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, pe care harfa lui David L-a cântat în chip proorocesc „mai frumos decât toţi fiii oamenilor". La dreapta Lui, David a văzut că „stă împărăteasa în haină aurită, prea înfrumuseţată" şi că *„au fost aduse împăratului fecioare în urma ei şi în bucurie şi veselie vor intra în biserica împăratului"* (*Ps* 44). Hristos este Mirele cel mult cântat al Bisericii, pe care cu atâta iubire L-a prezentat Solomon în *Cântarea cântărilor*, iar Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu Îl cântă în *Apocalipsă*. Despre Hristos ca Mire spune şi dumnezeiescul Pavel în epistolele sale.

Aşadar, Domnul Se prezintă pe Sine în această parabolă, precum şi în parabola nunţii fiului de împărat, ca Mire, trebuind să facă o nuntă duhovnicească şi dumnezeiască şi să schimbe inelul şi coroana cu sufletul creştinilor sfinţi şi drepţi. Se prezintă pe Sine

ca Mire, ca să descopere iubirea Sa cea deosebită, nespusă, sfântă şi dumnezeiască faţă de mireasa Sa Biserica, adică faţă de sufletul creştinilor adevăraţi, care păstrează credinţa. Domnul a lăsat să se împlinească unirea desăvârşită, fericită şi sfântă cu mireasa Sa Biserica, în ziua cea mare a celei de a doua veniri. Sfântul Ioan zice că atunci se va împlini *„nunta mielului şi soţia Lui s-a pregătit şi i s-a dat să se îmbrace cu haină de in curată şi strălucitoare; haina de in se cuvine numai sfinţilor"* (*Apoc* 11, 7-9). O, cu adevărat „fericiţi cei chemaţi la ospăţul de nuntă al Mielului...".

Iar fecioarele care vor avea să întâmpine pe Mirele Hristos sunt pe de o parte cei care mărturisesc fecioria şi s-au consacrat vieţii feciorelnice, nevinovate, nepătate. Acestea, *„îngrijindu-se de ale Domnului, cum să placă Domnului"* (I *Co* 7, 32-34), formează alaiul de cinste al lui Hristos, după cum zice David în *Psalmul* 44. Despre acestea zice şi sfântul Ioan teologul în *Apocalipsă*, că sunt *„cei răscumpăraţi de pe pământ, care nu sunt întinaţi cu femei; căci sunt feciorelnici; ei sunt cei care însoţesc pe Miel oriunde s-ar duce; acestea sunt cei răscumpăraţi de Dumnezeu şi de Miel de la domnia oamenilor şi în gura lor nu s-a aflat vicleşug, căci sunt neîntinaţi înaintea scaunului lui Dumnezeu"* (*Apoc* 14, 4-6). Pe de altă parte, fecioarele din parabolă simbolizează mai cu seamă pe creştini în general, pe fiii Bisericii, care au fost curăţiţi de păcatul strămoşesc şi de orice alt păcat, prin credinţa în Hristos, prin sfântul botez şi pocăinţă. Simbolizează pe creştinii care rămân credincioşi şi curaţi de desfrâul spiritual, adică nu se leapădă, nici nu se îndepărtează de Mirele lor Hristos. Aceasta o subînţelege şi dumnezeiescul Pavel, când scrie către Corinteni: *„V-am logodit cu un bărbat, ca pe o fecioară curată, v-am pus înaintea lui Hristos"* (II *Co* 11, 2). Iar numărul de zece, o decadă întreagă, închipuie o mulţime mare, simbolizând pe toţi credincioşii.

Însă, precum fecioarele nunţii au datoria să aştepte pregătite, până va veni mirele şi să-l însoţească, aşa şi fecioarele lui Hristos şi în general adevăraţii creştini, au datoria să formeze întotdeauna alai lui

Hristos. Să se arate în toată viaţa lor însoţitori şi următori cu fapta ai lui Hristos, prin comportarea lor cu adevărat curată şi sfântă. Tot aşa şi cei din alaiul împăraţilor poartă pe dinafară haine şi semne deosebitoare ale slujbei lor. Creştinii adevăraţi au datoria să aştepte pregătiţi a doua venire a lui Hristos, când Mirele Bisericii va veni *„să Se preaslăvească întru sfinţii Săi şi să fie primit cu lumini de către toţi cei ce au crezut"* (II *Tes* 1, 11). Căci în aşteptarea celei de a doua veniri, sunt concentrate toate adevărurile credinţei noastre şi toate nădejdile creştinilor, care vor avea parte atunci de toată bucuria şi slava. Fecioarele mai au datoria să aştepte ceasul morţii, care pentru creştini este plecarea la o întâlnire de dragoste cu mirele Hristos.

Situaţia diferită a fecioarelor

Cum vor corespunde fecioarele în chip real, lucrului mare şi însemnat pe care l-au luat asupra lor? Iată cum: dacă vor aştepta pe mire cu candelele pregătite şi cu ulei în ele, precum fecioarele nunţii vor putea însoţi pe mire numai dacă şi-au luat candelele şi ulei îndeajuns. Dar ce sunt candelele şi ce este uleiul pentru creştin? Sfântul Ioan Gură de Aur care înţelege prin fecioare numai pe cei ce sunt feciorelnici, trăind în curăţie, zice că acele candele sunt „harul fecioriei, curăţenia sfinţeniei, iar untdelemnul este iubirea de oameni". Dar înţelesul mai general al parabolei pretinde şi o tâlcuire mai generală. Şi, deoarece prin candelă trebuie să se înţeleagă credinţa în Hristos, care luminează ca o candelă adevărată şi străluceşte, când are untdelemn, adică atunci când este exprimată prin fapte de virtute, de sfinţenie şi de dragoste, această tâlcuire se potriveşte oricărui creştin. Faptele virtuţii şi ale dragostei, care izvorăsc din credinţa cea vie, sunt lumini care-i fac pe creştini *„ca nişte făclii în lume"* (*Fil* 2, 15). Din nefericire însă parabola ne prezintă în persoana fecioarelor un lucru foarte trist, care se poate observa la creştini.

„Cinci dintre ele erau înţelepte şi cinci nebune" (v. 2). Deşi toate erau fecioare nu toate erau înţelepte, ci numai cinci dintre

ele. Înţelepciunea şi înţelegerea lor consta în faptul că ştiau care erau mijloacele de trebuinţă ca să poată corespunde datoriei lor duhovniceşti. De obicei lumea consideră veghetor şi înţelepţi pe cei care ştiu să-şi procure cele necesare intereselor lor materiale: funcţii, slavă lumească, succese pământeşti. Lumea îşi închipuie că sunt proşti cei care nu izbutesc să-şi dobândească astfel de câştiguri. Şi totuşi judecata aceasta a lumii este rea şi greşită. Cu adevărat înţelept şi cuminte este cel care ştie să slujească intereselor lui sufleteşti şi doreşte să afle adevărata slavă, bucurie şi fericirea veşnică. Şi de acest fel este adevăratul creştin. Dimpotrivă, nebun şi neînţelegător, nefericit şi vrednic de plâns este cel care nu s-a îngrijit de sufletul său, nu s-a făcut cu adevărat creştin, chiar dacă aici pe pământ este cel mai bogat şi mai slăvit om. Cititorule, pe care bogat îl crezi tu adevărat supraveghetor? Pe acela care a avut în mâinile sale multe milioane, dar le-a ţinut numai o zi şi după aceea le-a pierdut? Ori pe acela care le are pentru veşnicie? Evident că veghetor este al doilea. Aşadar, mereu bogaţi pe vecie şi în adevăr fericiţi sunt cei care şi-au asigurat viitorul lor cel veşnic. Prin urmare aceştia sunt cei cu adevărat înţelepţi. Toţi ceilalţi, care au avut averi şi desfătări numai în viaţa aceasta trecătoare, însă au tratat cu indiferenţă viitorul lor veşnic, sunt nebuni şi proşti. Să vedem acum, în parabolă, descrierea mai amănunţită a caracterului fecioarelor.

„Cele nebune, luând candelele lor, nu au luat cu ele untdelemn" (v. 3). Aşadar nebunia lor s-a dovedit în această greşeală a lor esenţială. Că au luat candelele cu ele, dar n-au luat untdelemn destul în candele. Iar candela fără untdelemn este nefolositoare. Adică acei creştini pe care îi preînchipuie fecioarele cele nebune, au credinţă şi în special au harul feciorіei, dar nu se îngrijesc să dea viaţă credinţei lor, prin untdelemnul dragostei, ca să strălucească prin faptele bune de milostenie, iubire de oameni şi sfinţenie. Au o credinţă în teorie sau un dar de feciorie neroditor, însă credinţa lor este moartă. Un timp au lucrat ca nişte creştini credincioşi şi

luminaţi, dar nu s-au îngrijit cu prevedere să facă faptele bune de dragoste şi virtute, până la sfârşitul vieţii lor. De aceea, după puţin timp, candela lor fumegă şi se stinge; rămân creştini fără rod şi fără folos. Şi sunt mulţi creştini din aceştia, care o vreme petrec bine şi după aceea se opresc în mijlocul drumului, nevrând să-l însoţească pe mire în cămara de nuntă cea strălucită cu bucurie şi fericire.

„Iar cele înţelepte au luat untdelemn în vasele lor împreună cu candelele lor" (v. 4). Înţelepciunea acestor fecioare se arată în aceea că, împreună cu candelele lor, au luat şi vase speciale, pline de untdelemn, pentru ca în caz că nu le-ar ajunge untdelemnul din candele să-l poată înmulţi cu cel din vase. Cu alte cuvinte, acest fel de creştini se îngrijesc să aibă, nu numai într-o anumită perioadă a vieţii lor, virtute luminată, pentru ca apoi să rămână fără grijă de mântuire, în încăpăţânare şi nelucrare. Acest fel de creştini nu se îngrijesc să placă oamenilor, cu strălucirea trecătoare a unor virtuţi sau a feciorei lor, cu entuziasm de o clipă şi cu o râvnă trecătoare. Ci ei se îngrijesc cum să placă neîncetat lui Dumnezeu şi cum să nu piardă faptele dragostei, cu care îşi înviorează mereu candelele cele luminate ale credinţei lor. Acest lucru îl recomandă şi dumnezeiescul Pavel, zicând: *„Să nu încetăm de a face binele, căci vom secera la timp, dacă nu ne vom lenevi"* (*Gal* 6, 9). Aşadar, fecioarele cele înţelepte – fie că e vorba despre cei ce s-au consacrat vieţii feciorelnice, fie îndeobşte despre cei credincioşi în Hristos – închipuie pe cei care, prevăzând că vor avea un drum lung de parcurs în lumea aceasta, până ce Hristos îi va chema lângă Sine, se îngrijesc să-şi înnoiască mereu flacăra inimii lor, prin rugăciune, luare aminte, fapte de dragoste, silinţă continuă spre o curăţie mai desăvârşită. Iată cele două stări deosebite ale fecioarelor şi acestea s-au dat pe faţă în următoarea împrejurare critică.

Zăbovirea mirelui şi întâmpinarea lui

„Zăbovind mirele, au dormitat toate şi au adormit" (v. 5). Prin cuvintele „zăbovind mirele", Domnul a vrut să arate ucenicilor

Săi că a doua Sa venire nu se va întâmpla atât de curând, pe cât își închipuiau ei, ci va zăbovi, precum și de fapt a și zăbovit. Iar zăbovirea aceasta are motive multe și importante. Mai întâi, trebuie să se împlinească toate planurile lui Dumnezeu, pentru perioada dintre cea dintâi apariție a Domnului pe pământ și a doua venire a Sa. Trebuie să fie chemați la credință și mântuire toți cei aleși, pe care *„i-a ales înainte de a fi lumea"* (*Ef* 1, 4); să se descopere apoi îndelunga răbdare a lui Dumnezeu și să fie pusă la încercare răbdarea adevăraților creștini. În general trebuie să se coacă grâul, ca apoi să vină îngerii secerători. Această împrejurare, nu numai că nu vatămă pe creștinii cei înțelepți și atenți, ci le este de un folos neprețuit. Fiindcă faptul că nu cunosc vremea venirii Domnului și nu știu ora propriei lor morți, le trezește râvna și luarea aminte, ca să fie în tot ceasul gata să iasă întru întâmpinarea Mirelui. Iar somnul, în care au căzut atât fecioarele cele înțelepte, cât și cele nebune, este moartea, în mod firesc, sunt supuși morții, atât sfinții cei pregătiți, cât și păcătoșii cei neglijenți și leneși. Deoarece a doua venire a Domnului întârzie și trec veacurile, este firesc să moară creștinii. Dar în moartea lor este o deosebire esențială: cei înțelepți mor, având întreaga pregătire a faptelor virtuții și ale dragostei, pentru a primi pe Mire; iar cei nebuni au adormit cu somnul lipsei de griji și al lenevirii, cu mult înainte de a muri cu trupul. Credința lor murise, iar dragostea lor se răcise, cu mult înainte de moartea lor firească. De aceea nici nu s-au îngrijit în toată viața lor să aibă fapte de dragoste și de virtute; nici n-au băgat de seamă că li s-au stins candelele. Da, cititorule, acesta este lucrul cel mai trist, rezultatul cel mai trist al lipsei de credință vie: că un creștin lipsit de grijă, nici nu înțelege că s-a stins duhovnicește, că a adormit cu sufletul. Și vine moartea și adoarme cu totul nepregătit, ca să aibă – vai! – cea mai îngrozitoare surpriză la a doua venire a Domnului.

Căci Hristos, deși zăbovește mult, totuși va veni până la urmă. Multe veacuri au trecut după căderea în păcat a strămoșilor noștri, lumea aștepta pe Mântuitorul, care totuși nu apărea nicăieri. Dar

când *„a venit plinirea vremii"*, atunci a venit şi Mântuitorul. La fel şi a doua venire a Sa, deşi trec veacuri multe, nu va fi uitată, ci se va întâmpla la timpul cuvenit. Se va produce atunci o surpriză dureroasă celor care nu s-au îngrijit să o aştepte şi de aceea au păcătuit fără frică; dar creştinilor credincioşi le va produce mângâiere şi bucurie. Iată în ce chip afirma Domnul acest lucru în parabolă:

„La miezul nopţii s-a făcut strigare: iată mirele vine, ieşiţi întru întâmpinarea lui" (v. 6). Miezul nopţii, când va fi auzită chemarea, înseamnă că a doua venire a Domnului se va întâmpla deodată, în ceasul în care oamenii nu-L aşteaptă. *„Ziua Domnului va veni ca un fur în timpul nopţii"*, afirmă dumnezeiescul Pavel (II *Tes* 5, 2). Acest mare eveniment, venirea Domnului, va fi anunţat lumii printr-o strigare. După cum afirmă tot apostolul, poruncă şi glas de *arhanghel* şi „trâmbiţa lui Dumnezeu" vor fi auzite. Această strigare şi trâmbiţele îngerilor vor chema lumea întreagă, să iasă în întâmpinarea Domnului. Desigur, şi moartea este o asemenea chemare, adesea nevăzută, care cheamă sufletul creştinului să iasă din trup, să se ducă din lume şi să meargă spre locul, în care va aştepta venirea Domnului. De aceea creştinul trebuie să aştepte această chemare a morţii în orice clipă a vieţii sale. Însă când se va întâmpla venirea a doua a Domnului, când va răsuna chemarea şi trâmbiţa arhanghelului, atunci „cei morţi în Hristos vor învia întâi", adaugă apostolul. Atunci sufletele se vor întoarce spre acele trupuri, care rămaseră închise în mormânt vreme de multe veacuri, însă acum vor învia nestricate şi nemuritoare. Toate nenumăratele miliarde de oameni, care au trăit pe pământ de la Adam până în ziua aceea înfricoşată, vor ieşi în întâmpinarea Domnului. În acest verset al parabolei Domnul adevereşte această mare învăţătură a credinţei noastre. Dar urmarea parabolei arată că toţi vor învia, dar nu toţi se vor afla pregătiţi ca să primească cu bucurie pe Mire. Căci Domnul notează: *„Atunci toate acele fecioare s-au trezit şi şi-au împodobit candelele lor"* (v. 7). Toate fecioarele s-au trezit din somnul în care căzuseră şi şi-au potrivit candelele lor. Adică

cele înţelepte au luat untdelemn şi fitil şi au gătit candelele, ca să primească pe mire cu lumină. Iar cuvântul acesta din parabolă înseamnă că, atunci când va veni ceasul morţii, care ne va chema în întâmpinarea Mirelui, atunci fiecare se va sili să fie cât mai bine pregătit, îşi va da tot interesul deplin ca să apară înaintea lui Hristos, cât mai bine plăcut. Chiar şi credincioşii cei plini de evlavie şi bine pregătiţi îşi vor cerceta atunci starea lor, în cele mai mici amănunte, aruncând o privire asupra întregii lor vieţi, îndreptându-şi printr-un moment de pocăinţă orice scăpare cât de mică. Zice despre ei sfântul apostol Pavel: *„Se vor sili să se afle în pace, nevinovaţi şi neîntinaţi"* (II *Ptr* 3, 14).

Situaţia dificilă a fecioarelor nebune

Atunci îndată ce nenorocitele au înţeles că uleiul din candelele lor s-a consumat şi lumina s-a stins, iar alt ulei nu mai aveau cu ele, *„cele nebune au zis celor înţelepte: daţi-ne din untdelemnul vostru, căci se sting candelele noastre"* (v. 8). O, ce adevăruri triste conţin aceste cuvinte ale parabolei! Va veni o vreme în care cei asemenea cu fecioarele nebune din parabolă vor înţelege cu mult necaz, starea lor realmente nenorocită. Întrucât aici au trăit şi au lăsat să se stingă harul din sufletele lor, ei s-au înăbuşit, mărginindu-se la o religiozitate moartă şi neglijentă. Dar când moartea îi va muta la judecată, vor înţelege că de fapt candelele lor se sting. Vor vedea atunci că fecioria lor se dovedeşte a fi o podoabă zadarnică, un frunziş uscat, pe care îl risipeşte vântul; credinţa li s-a veştejit şi nădejdea le-a pierit, ca o floare care se ofileşte, pe care vântul o împrăştie. Zice Duhul Sfânt prin Iov că atunci *„făclia celor neevlavioşi se va stinge şi va veni asupra lor nenorocirea, chinul îi va apuca de la început, din pricina mâniei, vor fi ca nişte spice în bătaia vântului..."* (*Iov* 21, 17-18). Cititorule, multe sunt afirmaţiile, mărturiile, prevestirile pe care le face Dumnezeu prin sfinţii scriitori insuflaţi ai sfintei Scripturi despre faptul că atunci va fi grea situaţia, chiar şi a acelora care au crezut, dar n-au lucrat

faptele dragostei, în tot timpul vieţii lor. Iar parabola adaugă că, atunci când vor vedea că li se sting candelele, fecioarele cele nebune cer untdelemn de la cele înţelepte. Adică cei ce s-au mulţumit cu harul fecioriei şi nu s-au îngrijit să devină adevărat virtuoşi, prin dragoste; cei care s-au mărginit la o credinţă uscată sau la forme goale, va veni o vreme când vor cere harul şi virtutea împrumut de la alţii. Cât timp au fost pe pământ ei au privit adevărata viaţă religioasă ca o exagerare şi un frâu insuportabil; iar smerenia dragostei şi faptele iubirii ca umilitoare, dăunătoare sănătăţii şi averii lor. Când li se spunea, pe pământ, că ar fi trebuit să se conformeze Evangheliei mai în amănunt, erau gata să-ţi răspundă: nu te dau înapoi, sunt bune şi astea, dar trăim şi în lume şi nu putem mai mult. Ei au rămas fără încetare într-o credinţă de feciorie aleasă din fală. Încă atunci, vremea judecăţii, vor simţi că acel puţin untdelemn a ars şi că ar fi fost nevoie de toată cantitatea de untdelemn al virtuţii şi al dragostei, pe care a fixat-o Evanghelia. Atunci ei se vor întoarce către cei cu adevărat evlavioşi şi virtuoşi, pe care aici îi dispreţuiau şi îi osândeau pentru evlavia lor, aşa zicând exagerată. Le vor cere, întărire, mângâiere, ajutor. Cât timp durase viaţa aceasta, ei n-au vrut să-şi formeze un suflet iubitor şi de aceea cred că vor putea să afle acolo, dacă nu virtutea dragostei, pe care n-au dorit-o, măcar un mijloc la îndemână, ca să scape de nenorocirea îngrozitoare, care se deschide înaintea lor. Dar acum este prea târziu şi cu totul zadarnic. Fiindcă: *„Au răspuns cele înţelepte zicând: nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă; mergeţi mai bine la cei ce vând şi vă cumpăraţi"* (v. 9). Fecioarele cele înţelepte, care şi-au aflat o inimă milostivă, sunt totuşi în situaţia de a refuza, dar o fac fără stângăcie, fără ironie, dând şi motivele refuzului lor. Ele zic: nu putem să vă facem hatârul acesta, nu îndrăznim să împărţim uleiul, că suntem în primejdie să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă.

Un proverb din lume zice: *„În război armele nu se împrumută"*. Aceasta înseamnă că sunt lucruri care nu se pot face, oricâtă bună dispoziţie ar avea cel rugat să le facă. Aşa se întâmplă şi cu credinţa

mântuitoare şi cu dragostea lucrătoare. Ele nu se împrumută de la alţi oameni, ci fiecare trebuie să şi le dobândească pentru sine. Cei evlavioşi şi virtuoşi pot şi chiar sunt datori să dea altora bunurile, care nu-i vor face mai săraci, nu vor împuţina untdelemnul virtuţii lor, ba chiar îl vor spori. Aceste bunuri sunt adevărurile Evangheliei, cu care creştinul adevărat trebuie să hrănească şi să lumineze pe aproapele său; sfaturile şi îndemnurile spre pocăinţă, rugăciunea pentru alţii, exemplul bun, viaţa evlavioasă, cu care creştinul poate să ajute cel mai bine pe altul ca să afle calea mântuirii. Dar nu poate decât să-l ajute, nu să-l şi mântuiască. Mântuirea, formarea unui caracter creştinesc şi sfânt, trebuie neapărat să le ceară fiecare pentru sine însuşi de la Dumnezeu. Trebuie să şi le facă ale lui, prin propria voinţă, prin osteneli şi nevoinţe proprii. Acest bun de mult preţ nu se dă împrumut; este personal şi nu se poate înstrăina. Omul cel bun împrumută mântuirea şi sfinţenia de la Hristos, dar nu-i prisoseşte nicio picătură, ca s-o dăruiască vecinului său, care n-a vrut să primească el de la Hristos, când ar fi putut să primească mântuirea întreagă şi desăvârşită.

Iar fecioarele cele înţelepte, în loc să mustre şi să osândească sau să ducă la deznădejde pe cele nebune, din pricina lipsei lor de grijă şi de prevedere, se hotărăsc, pline de bunătate, să facă singurul lucru posibil în această împrejurare; le sfătuiesc să se ducă la vânzătorii de untdelemn şi să-şi cumpere pentru ele. Care sunt vânzătorii? Sfântul Ioan Gură de Aur le răspunde: Cei săraci, şi unde îi vor afla? Tot Sfântul Ioan Gură de Aur zice că aici în această viaţă, nu atunci, în ziua Judecăţii. Aici ar fi putut şi ar fi trebuit să primească de la păstorii Bisericii harul şi să facă faptele dragostei şi ale credinţei vii. Numai viaţa de aici, cu exclusivitate, este timpul potrivit pentru ca să pregătim sufletele noastre, să pregătim sufletelor noastre o comoară a dragostei. Dacă o vom pregăti, vom avea în veşnicie roadele dulci ale dragostei.

Cât de adeseori se află unii creştini, de altfel evlavioşi, în situaţia grea a fecioarelor înţelepte din parabolă? În ceasurile

dinainte de moarte, mulţi creştini care au trăit fără grijă, indiferenţi faţă de sufletul lor şi faţă de situaţia aproapelui, derutaţi de zădărnicia lumii, înţeleg situaţia lor şi cer ajutor de la rudele lor cele evlavioase. Şi rudele lor cele evlavioase îi sfătuiesc cu multă compătimire: *„Mergeţi la cei ce vând mântuirea şi vă cumpăraţi"*. Adică pocăiţi-vă, cereţi preotului să vă mărturisească şi să vă dea canon. Dar din nefericire, pocăinţa din aceste ultime clipe este neadevărată. Poate este şi zadarnică. Şi poarta milei s-a închis, mai înainte ca ei să se gândească la pocăinţă. Acest lucru îl arată în continuare şi parabola.

Sosirea mirelui şi excluderea fecioarelor nebune

„Ducându-se ele să cumpere, a venit Mirele; şi cele care erau gata, au intrat cu el la nuntă şi uşa a fost închisă" (v. 10). Fecioarele nebune s-au îngrijit să se pregătească, tocmai atunci când trebuiau să se grăbească să-l primească pe mire. Dar era în zadar căci după plecarea lor a venit mirele şi uşa s-a închis. Lipsa de grijă pentru sufletul nostru este o greşeală pierzătoare. Ia bine seama la acest lucru, cititorule. Lucrul mântuirii şi al educaţiei sufleteşti este cel mai mare şi mai important lucru, pe care îl avem de făcut pe pământ. Dacă lucrul acesta nu se face la vreme; dacă creştinul amână împlinirea acestui lucru pentru cele din urmă clipe ale vieţii sale, când el ar trebui făcut în cursul vieţii întregi, nu în ultimele clipe, când omul este tulburat şi confuz, atunci creştinul este în primejdie imediată să piardă mântuirea şi să cadă într-o nefericire veşnică. Mai cu seamă când creştinii cunosc adevărul, când Dumnezeu le-a zis o dată, de două ori şi de multe ori, iar ei nu se îngrijesc, amânând mântuirea pentru sfârşitul vieţii lor, dovedesc în acest fel că nu dau nicio importanţă chemărilor lui Dumnezeu şi nu-i interesează fericirea lor veşnică.

Atunci este evident că în ceasurile morţii lor, ei nu vor afla prilej de mântuire şi de pocăinţă. Uşa milei, pe care au dispreţuit-o

prin purtarea lor, le va fi închisă. *„Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară"*, zice Domnul (*In* 6, 37). Sunt însă unii creştini care, prin lipsa lor de grijă, prin indiferenţa şi zăbava în păcate, s-au scos singuri pe ei înşişi afară şi găsesc închisă uşa de la intrare.

Acest lucru va putea fi înţeles mai bine, dacă cititorul va lua aminte la cuvintele: *„cele gata au intrat cu el la nuntă"*. Numai fecioarele care erau gata au intrat în sala nunţii. Numai cele care aveau ulei în candele şi primiseră pe mire cu candelele luminate. Adică, cu alte cuvinte, numai acelea care se pregătiseră în viaţa prezentă cu fapte de dragoste şi sfinţenie. Acelea care îşi fac sufletul strălucitor şi luminos, numai acelea sunt vrednice să primească pe Hristos, mirele cel preastrălucit şi preaslăvit. Creştinii pe care îi închipuie fecioarele înţelepte nu au nimic de pierdut, dacă moartea vine pe neprevăzute şi dacă a doua venire a Domnului vine pe neaşteptate. Căci ei sunt pregătiţi. Şi de îndată ce va apare Domnul ei îl vor primi cu bucurie şi îl vor urma în cămara bucuriei şi al fericirii veşnice.

După ce mirele împreună cu fecioarele cele înţelepte şi pregătite au intrat, *„uşa s-a închis"*. Cât timp ne aflăm în această viaţă uşa spre cer rămâne deschisă, ca să intre toţi cei ce doresc fericirea împărăţiei Cereşti. Dar după ce trece această viaţă, când va veni Hristos şi va face judecată şi va intra împreună cu sfinţii Săi în împărăţia Cerească, atunci uşa va fi închisă definitiv. Va fi închisă, pe de o parte ca să asigure pe vecie pe cei drepţi şi sfinţi, iar pe de alta ca să închidă pe dinafară pe cei osândiţi. *„Pe cel ce va birui, îl voi face stâlp în Biserica Dumnezeului Meu şi el nu va mai ieşi afară"*, zice Duhul Sfânt (*Apoc* 3, 12). Se va face o alegere pe veci neschimbată. Cât de des ar trebui să ne gândim că pregătirea de aici va pricinui o stare veşnică de slavă şi fericire, iar indiferenţa va pricinui stare de nefericire şi jale veşnică. Ce îngrozitoare nelegiuire comite împotriva lui însuşi omul, prin necredinţă, lipsă de grijă, trăirea în păcat a vieţii prezente. Să nu crezi, cititorule, că numai eu singur am ajuns la această concluzie. Căci şi Domnul mai

adaugă la parabolă câteva cuvinte, care dovedesc definitiv aceste adevăruri. Iată acele cuvinte: *„Iar apoi au venit şi celelalte fecioare zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne nouă. Iar el răspunzând a zis: amin, zic vouă, nu vă cunosc pe voi"* (v. 11-12). Cât suntem în viaţa aceasta, Hristos ne zice: *„bateţi şi vi se va deschide"* (*Mt* 7, 2). Bateţi adică la uşa milei şi vă voi deschide; cereţi ajutorul Meu ca să vă curăţiţi de păcate. Pregătiţi-vă cu faptele virtuţii şi Eu vă voi da tot harul, ca să-l dobândiţi. Dar dacă aici suntem indiferenţi, dacă aici nu simţim nevoia să recurgem la Domnul cu credinţă fierbinte, va veni o vreme în care El va zice: vă încredinţez că nu vă cunosc pe voi, pentru că nici voi n-aţi vrut să mă cunoaşteţi pe Mine!

Trebuie să mai amintim odată că acest răspuns al Domnului este adresat creştinilor, care au crezut, au fost botezaţi şi au dat toate semnele exterioare de evlavie, ba au urmat şi viaţa feciorelnică, dar au rămas fără grijă, şi leneşi, nepregătiţi, neroditori, nefolositori, atât lor înşişi cât şi aproapelui. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: *„După multe osteneli, după zeci de mii de sudori şi după o luptă mare, pe care au dus-o împotriva pornirii fireşti, ca să rămână feciorelnici, acum pleacă ruşinaţi şi cu capul plecat, fiindcă au lăsat să li se stingă candelele. Nu este nicio faptă bună care să sufere atât de mult de pe urma lipsei de dragoste de oameni. Deci, ce folos de feciorie, dacă n-a văzut pe Mirele şi n-a reuşit să intre, când a bătut la uşă, ci a auzit acel cuvânt înspăimântător: Nu vă ştiu pe voi? Acest răspuns al Domnului va mai fi dat – lucru însă şi mai surprinzător şi de temut – şi acelora care aici nu s-au arătat numai ca simpli credincioşi şi plini de râvnă la aparenţă, ba chiar şi făcători de minuni, dar care în realitate au fost lucrători ai păcatului şi ai nelegiuirii. Hristos Însuşi zice: în ziua judecăţii, mulţi Îmi vor zice: Doamne, Doamne, n-am învăţat noi adevărul Tău şi n-am propovăduit numele Tău şi n-am izgonit pe draci şi n-am făcut atâtea minuni în numele Tău?"* Oare nu orice preot este o unealtă, prin care se săvârşesc minunile tainelor Bisericii? Şi atunci, zice Domnul, le voi spune: niciodată nu v-am cunoscut pe voi, mergeţi de la Mine, lucrători ai fărădelegii (cf. *Mt* 7, 22-23).

Iubite cititor, este sigur şi dovedit că nici credinţa, nici botezul, nici evlavia pe dinafară, nici fecioria, nici vrednicia preoţească, ba încă nici harul făcător de minuni, nu sunt în stare să ne mântuiască şi să ne ducă în împărăţia Cerească a lui Hristos. Numai dacă credinţa noastră este înviorată de faptele dragostei; dacă fecioria şi preoţia sunt unite cu toate celelalte virtuţi, care fac pe creştin *„desăvârşit şi întreg şi fără nicio lipsă, luminat şi strălucitor şi gata până la sfârşitul vieţii să primească pe Hristos"*. Tocmai de aceea Domnul repetă iarăşi această poruncă a Sa, de cea mai mare însemnătate.

„Deci privegheaţi, fiindcă nu ştiţi ziua, nici ceasul, în care Fiul Omului va veni" (v. 13). Adică: treziţi-vă din somnul lipsei păcătoase de grijă, rămâneţi neadormiţi şi atenţi. Cu toată luarea aminte, să vă pregătiţi fiindcă ziua şi ceasul în care va veni Domnul sunt cu totul necunoscute. Este cu totul neştiută de noi ora morţii noastre, care are să ne cheme, să ieşim din lumea aceasta, întru întâmpinarea Domnului.

„Privegheaţi", zice Domnul. Adică ridicaţi-vă din somn şi rămâneţi treji. Căci precum omul în somn nici nu gândeşte, nici nu simte, nici nu lucrează, tot aşa şi în starea de păcat, de lipsă de grijă şi de lenevie. Omul în această stare nu se gândeşte la viaţa sa duhovnicească, nici nu presimte nefericirea spre care merge, nici nu lucrează pentru mântuirea sa. Numai dacă se trezeşte prin pocăinţă, şi rămâne de acum încolo neadormit, activ, neobosit în lucrul pregătirii sufleteşti, creştinul poate aştepta cu bucurie să fie chemat, ca să-L primească pe Hristos.

Deci: privegherea, luarea aminte, pregătirea şi acţiunea sunt datoria cea dintâi a fiecărui creştin, care şi-a petrecut viaţa de până acum în păcat, în lipsă de grijă şi neroditoare. Această datorie este de cea mai mare însemnătate şi împlinirea ei nu suferă amânare, Trezvie, luare aminte, grijă şi lucrare mereu sporită pentru îndreptarea sufletului, acestea sunt datoria fiecărui creştin, care a trăit o viaţă evlavioasă şi virtuoasă, dar trebuie să fie pregătit până la ultima suflare. Aşa a zis şi fericitul Augustin: *„Chiar şi dacă acum*

lucrăm, totuşi candelele noastre se clatină în mijlocul vânturilor şi al ispitelor acestei lumi. Şi de aceea trebuie să luăm aminte şi să punem mereu început bun lucrării noastre, pentru ca flacăra credinţei şi a virtuţii noastre să ardă cu atâta putere, încât vânturile lumii acesteia, nu numai să nu o stingă, ci să o aţâţe şi să o facă să ardă şi mai tare". Noi ne rugăm din inimă ca iubitul cititor să fie într-o astfel de stare, încât, atunci când va veni mult îndrăgitul şi preaiubitul Mire al sufletelor noastre, să-L poată întâmpina şi însoţi, fiind gata pregătit, şi să intre în cămara Lui de nuntă, ca şi fecioarele înţelepte. Acolo „este cântarea celor ce prăznuiesc curat şi strigă neîncetat: Doamne, slavă Ţie".

—

—

PARABOLA TALANŢILOR

(*Mt* 25, 14-30)

Totuşi în aceeaşi vreme, în care Domnul a spus cele două parabole, pe care le-a tâlcuit, a adăugat şi parabola talanţilor, ca să întipărească şi mai mult în sufletele ascultătorilor Săi aceeaşi învăţătură. Domnul vrea să ne înveţe, în parabola talanţilor, că El se va duce, va înceta să fie prezent cu trupul în lume, dar va încredinţa creştinilor nişte bunuri şi daruri, pe care ei trebuie să le administreze printr-o muncă grijulie, pentru folosul aproapelui şi spre slava lui Dumnezeu. Fiindcă apoi, după o vreme – nu se ştie cât – Se va întoarce iarăşi ca să ceară socoteală şi dare de seamă, despre întrebuinţarea darurilor. De aceea este de mare interes să aflăm de ce esenţă sunt darurile cu care ne face bine şi ne împodobeşte Domnul cel mărinimos, dar şi ce este darea de seamă pe care El ne-o va cere despre întrebuinţarea bună sau rea a acestor daruri.

Averea încredințată robilor și administrarea acestei averi

Starea bogaţilor din vremea Domnului, care erau adesea siliţi să călătorească în ţări îndepărtate – precum regii din familia Irozilor

– a dat Domnului prilej de temelie pentru parabola talanţilor. De aceea El îşi începe o povestire precum urmează:

„Precum omul bogat, care pleacă departe, cheamă pe robii săi şi le predă lor averea sa" (v. 14). Adică precum face un om bogat, – Sfântul Evanghelist Luca spune limpede că acel om bogat este rege – când e vorba să plece într-o ţară îndepărtată, cheamă pe robi şi le predă lor averea sa, aşa fac şi Eu. Aceste din urmă cuvinte *„aşa fac şi Eu"* se subînţeleg, căci omul bogat din parabolă nu este altul decât însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, care este singurul împărat, proprietar al persoanelor şi lucrurilor din toată zidirea, dar mai cu seamă din Biserica Sa. Robii Săi sunt creştinii. Ca să se înţeleagă mai bine, în ce fel creştinii sunt robii cărora Hristos le-a dat talanţi, cititorul trebuie să ştie ce erau robii în antichitate. Robul era o fiinţă pe care stăpânul său o cumpăra cu bani şi o avea ca proprietate a sa.

O întrebuinţa după cum voia, cu drepturi superioare acelora, pe care le are astăzi un gospodar faţă de animalele din curtea sa. De aceea robii nu puteau avea nicio avere proprie. Cei ce erau harnici şi cunoşteau vreun meşteşug, puteau să lucreze în meşteşugul lor, cu învoirea stăpânului, dar câştigul aparţinea stăpânului. Dacă acesta voia, le dădea şi robilor o mică parte din acel câştig. Aşadar, creştinii sunt robii lui Hristos, fiindcă i-a răscumpărat din osânda veşnică, prin scumpul sânge al jertfei Sale. Dumnezeiescul Pavel zice către creştinii din Corint: *„Nu mai sunteţi ai voştri, căci Hristos v-a răscumpărat cu preţ mare"* (I Co 6, 19-20). Şi de aceea apostolul însuşi se numeşte pe sine adesea *„rob al lui Hristos"*.

Însă, cititorule, să iei aminte la un amănunt important. Când este cineva rob al lui Hristos, când este un creştin adevărat, atunci se bucură de o reală libertate. Dimpotrivă, când este rob şi sclav nefericit al unui stăpân tiran şi sălbatic, când este rob al păcatului nu mai este liber. Acest lucru îl dovedeşte şi experienţa, dar îl arată însuşi Apostolul, când scrie creştinilor din Roma: din clipa în care omul a fost eliberat de păcat şi a ales în libertate pe Dumnezeu să-i

fie Domn şi se supune voii Sale, are de aici înainte câştig şi folos şi se face sfânt. Rezultatul acestei supuneri şi sfinţenii este desfătarea vieţii veşnice şi fericite.

Aşadar, acestor robi ai Săi, creştinilor, mai înainte ca Domnul să plece de pe pământ, le încredinţează o avere de mare însemnătate, nişte talanţi de mare preţ, ca să lucreze cu ei. Fiindcă lenea şi nelucrarea sunt cele mai directe mijloace care duc la răutate. Dar, încotro trebuie să plece Domnul, şi ce fel de avere avea să încredinţeze robilor Săi?

Plecarea Domnului și talanții

Plecarea şi îndepărtarea Domnului este înălţarea Sa la cer, de unde are să vină iarăşi în lume, la a doua venire a Sa. *„Înălţându-se mai presus de ceruri, a dat daruri oamenilor"* (*Ef* 4, 8). Adică a dat Bisericii toate darurile trebuitoare pentru continuarea marii lucrări de mântuire a oamenilor. În mod special însă, şi fiecărui rob în parte i-a dat talanţi.

De aceea şi zice parabola: *„Unuia i-a dat cinci talanţi, altuia doi, altuia unu, fiecăruia după puterea lui şi a plecat îndată"* (v. 15). Aceşti talanţi sunt harismele şi darurile, care au fost numite talanţi. Talanţii erau bani cu o valoare foarte mare de cumpărare. Darurile au fost numite aşa, fiindcă nu sunt sume mici, ci un capital de foarte mare importanţă. Iar când acest capital este întrebuinţat în mod corespunzător, poate să dea câştiguri mari. Unuia Dumnezeu îi dă ca talant bogăţia, altuia funcţia, altuia arta, altuia nobleţea şi dreptul de a guverna poporul, altuia darul preoţiei, ca să slujească mântuirii oamenilor, altuia puterea cuvântului, altuia posibilităţi literare sau ştiinţifice. În general toate cunoştinţele şi activităţile pe care le are omul sunt talanţi. Iar Sf. Ioan Gură de Aur adaugă: *„pentru aceasta ne-a dat Dumnezeu şi cuvânt şi picioare şi mâini şi putere trupească şi minte şi înţelegere, ca să le folosim pe toate acestea spre mântuirea noastră şi spre folosul aproapelui"*. Vrednic de luare

aminte este faptul că Dumnezeu ne-a dat talanţi, dar nu tuturor robilor aceeaşi cantitate de talanţi; ci fiecăruia i-a dat o cantitate potrivită cu puterea şi capacitatea pe care o are de a înmulţi talantul şi a-l întrebuinţa spre folosul său şi al altora. Căci precum vom vedea mai departe, Dumnezeu va cere o amănunţită dare de seamă despre întrebuinţarea talanţilor. Şi de aceea, cel ce a primit cinci talanţi, deşi avea putere să lucreze numai cu doi talanţi, ar fi nedreptăţit, când i s-ar cere socoteală pentru cinci talanţi. Dumnezeu nu dă talanţi de un singur fel la toţi oamenii. Acest lucru îl face, pentru ca oamenii să trăiască în armonie unii cu alţii. Ar fi desigur imposibil să dureze o societate de oameni dacă toţi ar avea aceleaşi feluri de capacităţi şi daruri, în acelaşi grad. Tot astfel n-ar fi posibil ca tot trupul să fie ochi sau numai mâini, nici armata nu poate fi alcătuită numai din comandanţi. Sfântul Ignatie Teoforul zice: *„Precum chitara, numai dacă are coarde de diferite lungimi şi grosimi, poate să dea sunete armonioase îmbinate într-o melodie, tot aşa şi în Biserică ori în societate. Numai atunci rezultă o armonie folositoare şi de un gând, când există mai multe slujiri armonizate ca notele înalte şi joase într-o melodie"*.

Depozitul pe care îl primeşte fiecare rob este inegal, dar niciun rob nu rămâne fără să primească măcar un talant. Adică primeşte talanţi şi dăruire de la Dumnezeu nu numai cel bogat, înţelept, ştiutor, demnitar mare, ci şi cel sărac, simplu la minte, neînsemnat. De aceea poate fi acesta folositor pentru altul ca şi bogatul. Ajunge să transmită altuia, cu curaj şi bunăvoinţă, mica bogăţie pentru care este el capabil. Un pahar cu apă rece, zice Domnul, nu va rămâne fără plată, când îl oferi cu bunăvoinţă. Să-i arăţi calea unui trecător necunoscut; să spui două cuvinte de mângâiere unui om în necaz; să vizitezi pe un bolnav sau nefericit; toate acestea sunt averi însemnate. De obicei noi oamenii rămânem muţi de admiraţie numai în faţa avantajelor mari şi a capacităţilor extraordinare. De aceea credem că numai acestea au însemnătate. Însă această părere a noastră nu este dreaptă. Dumnezeu cercetează

lucrurile mai adânc, şi dacă află în inima omului celui mai sărac şi mai neînsemnat o dispoziţie bună şi gata pentru orice jertfă posibilă. El pe aceasta o judecă cu mult mai de preţ decât toată ştiinţa strategică a unui Napoleon sau diplomaţia unui Cavour. Pentru acest motiv Domnul a considerat bănuţii văduvei, mai de preţ decât sumele mari de bani, pe care le aruncau în cutia templului cei bogaţi. Fiindcă *„bogaţii au dat din prinosul lor, ea însă a dat tot ce a avut"* (*Mc* 12, 41-44). Aşadar, nimeni nu rămâne fără talant. Oricât ar socoti vreun creştin că nu are nimic, totuşi a primit un suflet nemuritor, care s-a născut din nou prin sfântul Botez şi preţuieşte mai mult decât toată lumea. Sufletul este un talant de mare preţ; talanţi sunt şi mijloacele de mântuire, pe care Dumnezeu le pune la îndemâna fiecărui creştin. Dacă el le întrebuinţează în mod corespunzător şi îşi formează un caracter virtuos şi sfânt, va fi de folos nu numai lui însuşi, ci şi la mulţi alţii, prin exemplul său bun. Există oare vreun om într-o stare mai rea decât a fost săracul Lazăr? Şi totuşi el, fiindcă şi-a împodobit sufletul său cu răbdare desăvârşită, s-a făcut pildă veşnică, din care iau mângâiere şi nădejde atâtea şi atâtea suflete necăjite.

Cum au administrat talanţii primii doi robi

Acum Domnul expune, în continuare, în ce fel au administrat talanţii primii doi robi şi zice: *„mergând cel ce a luat cinci talanţi a lucrat cu ei şi a făcut alţi cinci talanţi. De asemenea şi cel ce a primit doi, a câştigat şi el alţi doi"* (v. 16-17). Cei doi robi au lucrat cu talanţii. Adică cu banii pe care i-au primit de la stăpânul lor, au început îndată să lucreze conform cu scopul în care au primit banii. I-au neguţătorit, cum zice Sfântul Evanghelist Luca, şi au realizat câştiguri mari în urma lor. Aceşti doi robi reprezintă pe toţi cei care fructifică, cu credinţă şi cu grijă, ca nişte negustori duhovniceşti cinstiţi şi harnici, banii pe care li i-a încredinţat Dumnezeu. Căci viaţa creştinului este viaţă de muncă grijulie şi

de neguţătorie duhovnicească, prin care el dezvoltă şi înmulţeşte darurile lui Dumnezeu. Şi precum neguţătorul se osteneşte ca să afle cât mai exact ramura şi felul negoţului său, capitalul material, posibilităţile pe care le are, ca să-şi facă întreprinderea lui prosperă, tot aşa şi adevăratul creştin. El mai întâi caută să afle bine ce fel de talant a primit de la Dumnezeu şi să înţeleagă importanţa depozitului. Iar apoi depunând în chip de capital propriu voinţa şi hărnicia sa, lucrează neîncetat, ca să dezvolte şi să valorifice acest capital în aşa fel, încât să aducă dobânzi duhovniceşti. Şi cu ele să poată folosi cât mai mult pe alţii şi să lucreze spre slava lui Dumnezeu. Cu adevărat angrosist şi economist duhovnicesc înţelept este creştinul care fructifică darurile lui Dumnezeu conform cu legea Sa. De aceea Duhul Sfânt îl fericeşte: *„Fericit este omul care a aflat înţelepciunea; este mai bine s-o cumperi pe ea, decât comori de aur şi de argint"* (*Pilde* 3, 13-14). Primii doi robi, prin munca şi îndemnarea lor, au dublat capitalul pe care îl primiseră, zice parabola, pe când în neguţătoriile lumeşti, cu toate prognosticurile amănunţite, cu toate revistele economice, cu tot spiritul comercial, neguţătorii adesea suferă pierderi şi falimente. În neguţătoriile duhovniceşti, tocmai dimpotrivă. Creştinul care fructifică capitalurile sale duhovniceşti, lucrând după legea lui Dumnezeu, cu hărnicie şi grijă, nu poate decât să câştige. Creştinul care lucrează şi se luptă împotriva păcatului, nu se poate să nu se slobozească de sub puterea păcatului, nu se poate să nu înainteze în virtute. Creştinul care ajută şi sprijină pe aproapele, cu hotărâre, lepădare de sine şi din toate puterile, nu se poate să nu primească binecuvântare de la Dumnezeu. Nu se poate ca un astfel de creştin să nu câştige dobânzi de valoare egală acelora pe care Dumnezeu i le încredinţase la început. Ia seama la Sfânta Scriptură şi la istoria bisericească şi politică a lumii şi vei vedea că întotdeauna cei ce au lucrat fără interes propriu, cei ce au făcut bine ostenindu-se şi lucrând talanţii lor întotdeauna au realizat roade multe. Nu şi-au pierdut ostenelile nici Pavel,

nici Marele Atanasie, dar nici ultimul dintre sfinţi. La fel nu s-au pierdut, ci au adus roade mari în omenire, ostenelile şi jertfele pe care le-au făcut inventatori de mijloace terapeutice şi operaţii medicale şi în general lucrătorii ştiinţelor folositoare.

În acelaşi fel cel ce lucrează, după lege şi după voia lui Dumnezeu, talantul său, este imposibil să nu se folosească atât pe sine, cât şi pe alţii, mulţi sau puţini. Folosul este în raport cu capacitatea şi cu puterea lui de lucru. Aşadar, iată ce folos şi rod au avut talanţii celor doi primi robi, care au lucrat cu grijă. Dar am ajuns şi la al treilea rob.

Cum și-a administrat robul al treilea talantul

„Iar cel ce a luat un talant, ducându-se a săpat în pământ şi a ascuns banii stăpânului său" (v. 18). Al treilea rob, în loc să lucreze cu talantul domnului său, ca să realizeze un câştig, s-a apucat să sape în pământ şi să-l ascundă acolo fără folos. Prin această imagine. Domnul arată că printre creştinii care au primit talanţi, sunt şi robi nevrednici. Aceştia nici nu preţuiesc darurile lui Dumnezeu, nici nu se interesează să le sporească şi să tragă folos din ele, ci le îngroapă în putreziciunea şi rugina lumii celei zadarnice. Şi parabola arată că, dintre cei trei robi, numai acela care a primit un singur talant s-a arătat nevrednic de încredinţarea stăpânului său, s-a arătat rob rău şi leneş. Dar istoria omenirii, care corespunde parabolei, stă mărturie că, din nefericire, foarte mulţi chiar dintre cei ce au primit doi sau cinci talanţi, îi îngroapă în pământ. Foarte multe capacităţi şi calităţi sunt îngropate sub un munte de rugină fără folos, ba de multe ori chiar primejdios. Da, primejdios. Mai cu seamă în societatea de astăzi, acela care prin naştere, capacitate, cunoştinţe, funcţie, stare socială şi influenţă, ar fi putut să îndrepte poporul spre adevăr, spre virtute, spre adevărata viaţă cetăţenească, tocmai ei îl fac să înainteze în răutate. Aceia care ar fi trebuit să fie lumină şi pildă de cinste şi de muncă sinceră pentru bine, tocmai

ei sunt pilde de inconştienţă şi de toată răutatea. Stricăciunea caracterelor care atinge ca o boală îngrozitoare pe particulari şi societăţi întregi vin de obicei de la straturile superioare şi de la persoanele sus-puse, către treptele inferioare ale poporului. Dar să ne întoarcem la conţinutul parabolei.

Al treilea rob avea un singur talant şi prin urmare îndatoririle pe care le primise erau mai mici. Totuşi nu s-a îngrijit să corespundă măcar acestor îndatoriri mici. Vedem că tot aşa cei care au datoria să slujească mai puţin pe alţii spre slava lui Dumnezeu de obicei nu au grijă să facă nici acel puţin. Şi e important că ei îşi închipuie că ar face fapte mari, dacă ar avea cinci talanţi! Dacă aş avea eu banii miliardarului cutare ai vedea ce aş face!... Auzim de obicei de la astfel de oameni. Să am eu cultura lui cutare, şi ai vedea, zice altul. Dacă m-ar pune preşedinte sau deputat sau director, atunci să vezi... zice al treilea. Ce nebunie! Dar amice, dacă acum ai îndatoriri mai mici şi nu te mişti, cum ai putea lucra când ai lua asupra-ţi îndatoriri mai mari? Dacă nu poţi să duci sarcina cea mică, cum să poţi duce răspunderile mari, ostenelile mari, jertfele mari? Nu este mai curând aceasta o îndreptăţire pentru lipsa ta de grijă şi pentru lenea, care nu te lasă să lucrezi cu îndatoririle tale mici?

„A săpat în pământ şi a ascuns banii domnului său" robul al treilea. Sunt creştini care nici nu cheltuiesc banii stăpânului lor în neînfrânare, nici nu abuzează de ei, ci îi ascund şi îi ţin fără folos. Banii ascunşi în case de fier sau îngropaţi în pământ, precum şi calităţile neîntrebuinţate, sunt asemenea cu alimentele care stau închise şi putrezesc într-un bufet. Când ele au drept scop hrănirea şi susţinerea oamenilor, sunt lăsate să putrezească. *„Înţelepciunea ascunsă şi comoara îngropată, ce folos au acestea amândouă?"*, zice înţeleptul Sirah (20, 30). Din nefericire, acest lucru se întâmplă tuturor celor care având harul capacităţii, servicii ecleziastice sau politice, le întrebuinţează exclusiv numai pentru propria lor înălţare şi desfătare, fără interes pentru binele public şi slava lui Dumnezeu. Şi nu se gândesc – precum nu se gândea nici robul

din parabolă – că talantul pe care îl ascund este al Domnului lor; serviciul, banii, arta, capacitatea, sănătatea, nu sunt proprietăţile noastre, ci numai depozite pe care ni le-a încredinţat Domnul. Noi suntem robi, având datoria să le administrăm, fiindcă avem să dăm socoteală de întrebuinţarea lor. În urmarea parabolei Domnul arată pe faţă această socoteală. Şi aceasta este partea ei cea mai importantă, pe care urmează să o medităm acum.

Întoarcerea stăpânului și darea de seamă

În următoarele versete ale parabolei, Domnul descrie a doua venire a sa, judecarea oamenilor, robii Săi, darea de seamă, răsplata sau pedeapsa pe care ei o vor primi. Adică prezintă în cuvintele vii ale imaginilor marea dramă universală a judecăţii viitoare, spre care lumea merge neîncetat. Iată descrierea: *„După multă vreme, a venit stăpânul acelor robi şi a făcut socoteală cu ei"* (v. 19). Este adevărat că a trecut multă vreme, de când s-a dus Domnul, înălţându-Se la cer. Iată se împlinesc aproape douăzeci de veacuri şi numai Domnul ştie câte vor mai trece. Totuşi oricâte veacuri vor mai trece, odată şi odată El va veni. Domnul lasă să treacă vreme multă, nu fiindcă este indiferent, după cum îşi închipuie unii, ci fiindcă are îndelunga răbdare şi aşteaptă să se pocăiască păcătoşii, ca să fie mântuiţi câţi mai mulţi oameni (cf. 2 *Ptr.* 3, 9). Aşadar a venit stăpânul robilor *„şi a făcut socoteala cu ei"*, adică a cerut dare de seamă despre administrarea banilor săi. Da, va veni ceasul în care vom fi chemaţi să dăm socoteală de modul în care am administrat darurile lui Dumnezeu, cum am fructificat acea comoară, care se numeşte suflet, şi darurile pe care le-a primit sufletul şi viaţa noastră.

Darea de seamă a robilor credincioși

„Şi venind cel ce primise cinci talanţi, a adus alţi cinci talanţi zicând: Doamne, cinci talanţi mi-ai dat; iată am câştigat cu ei alţi

cinci talanţi" (v. 20). *„Venind şi cel care primise doi talanţi a zis: Doamne, doi talanţi mi-ai dat, iată am câştigat cu ei alţi doi talanţi"* (v. 22). Mai întâi trebuie să luăm aminte la faptul că în darea lor de seamă cei doi robi credincioşi recunosc şi mărturisesc cu recunoştinţă şi mulţumire, că stăpânul lor le dăduse talanţii, că acel capital era al stăpânului lor. Este de mare importanţă această recunoaştere. Fiindcă acel creştin care îşi aduce aminte mereu de binefacerile lui Dumnezeu şi este recunoscător pentru ele nu numai că Îi mulţumeşte din inimă lui Dumnezeu, ci se va îngriji să dea în schimbul bunătăţii dăruitoare a lui Dumnezeu, un rod de supunere, de închinare creştinească, de dragoste adevărată. În felul acesta creştinul tot pe sine se foloseşte. Căci Dumnezeu nu are nicio nevoie de recunoştinţa noastră, nici nu-i trebuie ceea ce noi îi putem oferi. Dar recunoştinţa înnobilează sufletul creştinului şi îl arată vrednic de daruri şi răsplătiri mari.

Primii doi robi, pe lângă că recunosc că au primit capitalul de la Dumnezeu, au de arătat şi câştiguri, ca dovadă că au administrat talanţii stăpânului lor cu credinţă şi că erau vrednici de ce li se încredinţase în depozit. Doamne, zice unul, mi-ai dat cinci talanţi; iată am câştigat încă cinci talanţi. Şi la fel şi al doilea, a ofent stăpânului său doi talanţi pe deasupra. Desigur, capitalul îl primiseră ei de la Domnul lor, dar şi ei au lucrat şi au dat muncă, grijă şi perseverenţă. Când Duhul Sfânt, prin dumnezeiescul Iacob porunceşte: *„Arată-mi credinţa din fapte"* (2, 18), este ca şi cum ar zice: credinţa în Hristos este un talent pe care Dumnezeu l-a dat creştinilor. Şi în realitate este o mare binefacere faptul că Dumnezeu a binevoit să ne cheme la credinţa ortodoxă, pe câtă vreme s-ar fi putut să ne sufle şi pe noi vânturile în valurile necredinţei, cititorule. Acest talant al credinţei ne impune îndatorirea să arătăm şi fapte potrivite cu credinţa. Ne cere să ne punem la osteneli ca să fim sloboziţi de păcat şi să ascultăm de legea lui Dumnezeu. Ne cere jertfe în vederea faptelor de iubire. Dumnezeu a dat celor mai mulţi creştini, împreună cu credinţa în Hristos, şi alte daruri:

ştiinţă, artă, bogăţie, slujbe, înţelepciune şi frumuseţe fizică, daruri care sunt potrivite pentru un mod sau altul de viaţă. Dar Duhul întreabă: *„Cine este înţelept şi ştiutor între voi? Să arate faptele lui, făcute întru blândeţea înţelepciunii, din purtarea lui bună"* (*Iac* 3, 13). Adică din fapte bune, pe care le face, netulburat, cu blândeţe şi smerenie, se va dovedi fiecare dacă a fost vrednic de înţelepciunea, de arta, de ştiinţa, de slujba pe care i-a hotărât-o Dumnezeu.

Pe deasupra trebuie să băgăm de seamă că aceşti doi robi au adus stăpânului lor un câştig care dubla capitalul. Cel dintâi n-a câştigat trei talanţi, ci cinci, atât cât era capitalul. Celălalt care primise doi talanţi, a câştigat tot doi talanţi, dublând capitalul. Prin aceasta Domnul arată limpede că Dumnezeu pretinde de la noi faptele, pe măsura darurilor pe care ni le-a dat şi a împrejurărilor pe care ni le hărăzeşte, ca să le folosim. O, cât este de mare dreptatea, dar şi bunătatea lui Dumnezeu! Dreptatea, fiindcă de la acela căruia i-a dat mai mult, pretinde mai mult, pe când de la sărac pretinde mai puţin.

Bunătatea, precum vom vedea, îi răsplăteşte pe robii credincioşi şi harnici cu o răsplată minunată. Aşadar, creştine, vezi cât de mult te înşeli, când te superi că Dumnezeu nu te-a făcut şi pe tine savant, bogat, mare funcţionar? Vezi că acela care a primit mai mult, trebuie să se şi ostenească mai mult, ca să aducă un câştig mai mare. Corăbiile mari au şi încărcătură mare, zice pe drept cuvânt poporul. Vezi, dacă ţie ţi-ar fi dat mai mult, ai fi fost pierdut. Pierdut cu desăvârşire. Căci talanţii ar fi fost mai presus de puterile tale şi tu n-ai fi putut să-i dublezi. Pe când aşa, cu aceste puţine posibilităţi, ai cel puţin siguranţa că, dacă vei lucra cu grijă, după voia lui Dumnezeu, vei aduce şi roade pe măsură şi vei corespunde îndatoririlor pe care ţi le-a încredinţat Domnul tău. Fii deci încredinţat că dreptul şi bunul Dumnezeu îţi dă acele daruri care se potrivesc cel mai bine cu caracterul tău; îţi dă talanţii cutare, poţi să ajungi la mântuirea şi la fericirea ta.

Primirea dării de seamă a robilor și răsplătirea lor

După ce stăpânul a ascultat darea de seamă a celor doi robi grijulii şi muncitori, nu numai că a primit-o şi a aprobat-o, dar i-a şi răsplătit pe robi. Iată ce le-a zis fiecăruia: *„Bine rob bun şi credincios, peste puţin ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău"* (v. 21, 23). Adică: robule iubit şi credincios, ai lucrat foarte bine. Fiindcă te-ai arătat vrednic de încredere în puţine daruri, te voi avansa dându-ţi daruri.

Cititorul înţelege cu uşurinţă că aceste cuvinte ale parabolei se potrivesc creştinilor credincioşi, care s-au dovedit vrednici de darurile lui Dumnezeu, fiindcă au lucrat cu grijă şi cu plăcere de Dumnezeu. Dar îi vom aminti aici un lucru despre care am mai vorbit şi înainte: că Dumnezeu priveşte mai mult la voinţa şi la hotărârea şi la grija cu care lucrează fiecare. Fiindcă şi celui care a primit doi talanţi i-a dat exact aceeaşi răsplată ca şi celui care luase cinci talanţi. Căci râvna şi bunăvoinţa pe care au pus-o amândoi era la fel de mare. De aceea şi răsplata primită este la fel. Diferenţa de câştig, adică faptul că unul a câştigat cinci talanţi, iar altul doi, provine din diferenţa sumei pe care o primiseră, precum şi din diferenţa posibilităţilor lor deosebite, pe care le aveau. Dar râvna lor întru slujirea Domnului lor era aceeaşi. Vedem limpede de aici că Dumnezeu va lua în considerare mijloacele, limitele şi împrejurările pe care le-a dat fiecăruia, iar pe baza lor va preţui virtutea pe care tot creştinul virtuos o va prezenta la ziua judecăţii. De aceea oamenii, care la prima vedere păreau harnici şi ostenitori, mai mult decât alţii, este posibil să primească o răsplată la fel cu alţii, care nu păreau atât de harnici, neavând nici atâta putere şi nici daruri atât de mari. Aşadar, creştine, dacă eşti un biet om, care munceşti în muncile cele mai grele, încă ai grijă ca să-ţi formezi sufletul creştineşte, conform cu mijloacele câte ţi le-a dat Dumnezeu, îngrijeşte-te în cercul tău de activitate să fi folositor şi altora, atunci vei primi aceeaşi răsplată cu creştinul care are funcţiile cele mai înalte şi a făcut fapte mari

cu credinţă şi cu sinceritate. Dumnezeu judecă cu o dreptate foarte scrupuloasă, dar şi cu cea mai mare bunătate. Să cercetăm acum mai bine cuvintele Domnului, care descriu răsplătirea celor doi robi.

Mai întâi, îi slăveşte şi îi cinsteşte, căci îi numeşte *„robi buni şi credincioşi"*. Sinceritatea, grija, curajul, bunătatea caracterului, credinţa cea dovedită prin fapte, a creştinilor nu va fi pierdută, ci *„se va afla în laudă şi cinste şi slavă"*, în ziua judecăţii (1 *Ptr* 1, 7). Noi oamenii luăm asupra noastră atâtea osteneli şi jertfe, ca să auzim câteva cuvinte de laudă sau să vedem tipărite în ziare laude, nu întotdeauna sincere, ci de multe ori falsificate cu prefăcătorii şi linguşeală. Sunt şi oameni care nu pregetă să întrebuinţeze mijloace ilegale şi criminale, ba chiar să primejduiască, ca să primească o funcţie în urma căreia să audă cuvinte de laudă şi admiraţie de la compatrioţii lor. Dar câţi vor fi cei ce îi vor lăuda şi îi vor slăvi? O sută, o mie, o sută de mii, în sfârşit, toţi locuitorii pământului; fie şi aşa. După un timp oarecare însă nimeni nu-şi vor mai aduce aminte de ei. După ce va fi trecut generaţia lor, se va stinge şi numele şi amintirea lor. Dar gândeşte-te, creştine, la lauda şi la slava pe care o va da Hristos creştinilor celor drepţi şi virtuoşi, care în viaţa aceasta poate că au trăit adeseori nerecunoscuţi, dar au trăit lucrând binele cu credinţă şi cu grijă. Îi va slăvi şi îi va înălţa în faţa a nenumărate mii de oameni din toate neamurile, zicând: *„Bine rob bun şi credincios"*. Îi vor admira zeci de mii de îngeri. Dumnezeu Tatăl va întări slava lor, slavă netrecătoare, statornică şi veşnică. Aşadar, ce este slava cea adevărată? Cine este cu adevărat slăvit? Oare nu este acel creştin pe care nu l-au slăvit oamenii de pe pământ cu o slavă trecătoare, care piere ca fumul, dar îl slăveşte veşnic mulţimea îngerilor şi a sfinţilor? Iar slava lui o binecuvântează Dumnezeu. Aceasta este slava cea reală, pe care trebuie s-o dobândească un creştin. Şi dacă a dobândit-o ce importanţă mai are că aici pe pământ oamenii n-au recunoscut vrednicia lui, l-au trecut cu vederea ori l-au osândit?

În al doilea rând, acea slavă pe care o dă Hristos nu e vorbă goală, ci o avansare la o vrednicie mai mare. Fiindcă El zice către

fiecare dintre cei doi robi: *„Peste puţin ai fost credincios, peste multe te voi pune"*. Ţi-am dat pe pământ o capacitate, cu care te-ai arătat ştiutor, ai întrebuinţat ştiinţa spre propria mântuire şi spre folosul altora. Ţi-am dat pe pământ bani şi tu i-ai întrebuinţat ca să uşurezi pe cei nefericiţi, să hrăneşti pe cei flămânzi, să-i foloseşti şi să faci bine. Acum primeşti şi tu deplina înălţare, hrană, şi bucuria cerească. Ai dispus de averea ta în chip drept *„şi Eu îţi dau moştenire împărăţia Mea ca să mănânci şi să bei la masa Mea, în împărăţia Părintelui Meu"* (*Lc* 22, 29-30). Şi în general, pentru toţi cei ce au întrebuinţat harul lor conform cu voia lui Dumnezeu, Domnul a pregătit *„cunună"* (II *Tim* 4, 8), *„tron"* (*Apoc* 3, 21), *„împărăţie"* (*Mt* 25, 34). Iar vrednicia şi fericirea la care vor fi avansaţi robii cei buni şi credincioşi ai lui Dumnezeu este neasemănat mai mare decât slujbele, pe care ei le-au făcut aici pe pământ. Adică cele mai mari osteneli, cele mai mari suferinţe, cele mai însemnate jertfe, pe care le poate face cineva aici pentru alţii, nu pot fi comparate nici pe departe cu marea slavă şi vrednicie pe care o va primi în cer.

Ba încă şi slava aceasta este o pricină de bucurie adevărată. Căci Domnul zice fiecăruia dintre robii credincioşi: *„Intră întru bucuria Domnului tău"*. Adică pe acei creştini care şi-au împlinit menirea aici pe pământ, Dumnezeu îi va învrednici să intre în împărăţia bucuriei, unde *„va fi ştearsă toată lacrima de la ochii lor şi moartea nu va mai fi, nici jale, nici strigăt, nici osteneală"* (*Apoc* 21, 4). Şi acolo se vor deschide fântânile bucuriei nesfârşite, ca să se bucure veşnic sufletele robilor credincioşi. Ei vor intra în bucuria Domnului lor, care în locul *„bucuriei care era pregătită, a suferit crucea"* (*Evr* 12, 20). Şi-a vărsat sângele ca să asigure bucuria pentru toţi cei ce cred în El şi lucrează aici ca iconomi credincioşi şi buni ai harului, ca negustori harnici şi prevăzători ai negoţului duhovnicesc, ca sprijinitori şi ajutători ai aproapelui, curajoşi şi binefăcători.

Darea de seamă a robului leneș

Pe cât de plăcută la auz este darea de seamă cea plină de recunoştinţă a robilor celor buni, pe atât de neplăcută şi de tristă la auz este darea de seamă a robului celui rău. Trebuie însă să o medităm şi pe aceasta cu luare aminte, ca să nu ne aflăm şi noi în situaţia lui. Iată darea lui de seamă: *„Venind şi cel ce a luat un talant a zis: stăpâne, am ştiut că eşti om rău, seceri de unde n-ai semănat şi aduni de unde nu ai risipit; şi temându-mă, m-am dus şi am ascuns talantul tău în pământ; iată ai ce este al tău"* (v. 24-25). Va să zică robul acesta care primise un singur talant nu s-a silit cu curaj să dea socoteală ca şi ceilalţi şi a venit la urmă. A crezut că deoarece primise în grija lui să nu piardă talantul; deoarece îl întoarce întreg stăpânului său; deoarece n-a făcut abuz şi nu l-a cheltuit pentru sine, nu datorează nimic, ci este cu totul în rânduială. Cât priveşte porunca pe care o primise de la stăpânul său, să muncească şi să câştige cu acel talant, îşi închipuia că-şi poate îndreptăţi lenea lui cu pretextul că îl ştia pe stăpânul său om rău, care seceră unde n-a semănat şi adună unde n-a risipit; şi că temându-se de răutatea şi de asprimea stăpânului, s-a dus şi a îngropat talantul în pământ.

Apărarea aceasta a robului leneş înfăţişează cel mai bine purtarea acelor oameni, interesându-se numai de binele lor propriu, îngroapă harurile pe care le-au primit de la Dumnezeu, în lucrări materiale şi pământeşti, fără să se îngrijească de folosul aproapelui. Fiindcă observă că lucrarea duhovnicească este obositoare, aceştia preferă o viaţă uşoară şi plăcută. Călătoresc spre ziua Judecăţii, bazaţi pe îndreptăţiri nevalabile şi zadarnice, precum a fost şi îndreptăţirea robului leneş din parabolă. Adică zic: eu nu sunt nici desfrânat, nici hoţ, nici nu combat religia; şi prin urmare cred că Dumnezeu nu pretinde nimic mai mult de la mine.

Ei însă nu înţeleg că, chiar dacă n-au păgubit pe nimeni, sunt vinovaţi fiindcă n-au adus nimănui folos, nici lor înşişi, nici

altora, întocmai ca bondarii cei nefolositori. Spui că n-ai batjocorit pe nimeni? Foarte bine. Dar ai văzut pe altul apăsat de sărăcie şi lipsuri, de tuberculoză şi de alte boli molipsitoare, şi l-ai lăsat în voia sorţii, când îţi sta în putinţă să-l ajuţi. Nu eşti răspunzător de aceasta? Zici că n-ai furat. Te cred. Adăugăm că niciodată n-ai făcut nedreptate în serviciul tău. Dar te-ai arătat cu totul indiferent, când ai văzut pe altul suferind o nedreptate, deşi ai fi putut să-l ajuţi. Te-ai mărginit la casa ta şi te-ai desfătat cu familia ta şi de bunurile tale, fără a te interesa că alţii flămânzesc. Ţi-ai împodobit casa cu mobile de ultima modă, pe când vecinul tău n-avea un acoperiş pentru copiii săi. Ţi-ai atârnat podoabe scumpe de grumazi, de urechi, de degete, în timp ce altul nu avea o zdreanţă să o poarte. Te-ai îngrijit să ai servitori, guvernante, profesori de două şi de trei ori cât îţi trebuia pentru fiul şi pentru fiica ta; pe când fata săracă şi orfană a vecinului tău cădea în necinste, fiindcă n-a găsit la timp niciun ajutor, niciun sfat, niciun sprijin.

Crezi deci că dreptatea este numai în faptul că cugetul tău nu te-a lăsat să furi? Nu ştii că tot dreptate este să nu laşi să sufere pe altul, care este şi el om ca tine, creştin, frate al tău? Zici că n-ai fost duşman al religiei. Admit. Dar n-ai spus niciodată vreo vorbă în sprijinul religiei, n-ai făcut pe nimeni să-şi schimbe viaţa, asta păcătoasă, să fie mântuit. Ba încă, prin indiferenţa ta faţă de religie, prin viaţa ta lumească, ai devenit pildă de indiferenţă şi pentru ceilalţi şi i-ai pornit spre aceeaşi viaţă, pe care o trăieşti tu. Crezi că nu combaţi viaţa creştină, prin felul tău de viaţă? *„Cine nu este cu mine, este împotriva Mea"*, zice Domnul (*Lc* 11, 23). Iar tu, care ai primit cel mai mare talant, slujirea preoţească, făcându-te păstor al turmei lui Hristos, crezi că este de-ajuns faptul că nu expui această vrednicie mare batjocoritorilor şi nu o înjoseşti printr-o viaţă de sminteală anticreştinească, nici nu te arăţi pe faţă apostat şi dispreţuitor al legii dumnezeieşti? Dar te dezinteresezi complet de starea creştinilor care ţi-au fost încredinţaţi, cu învăţături, cu

mărturii şi exemple. Taci şi nu faci nimic, te îngrijeşti numai de binele tău şi laşi poporul să-şi închipuie că drumul pierzării, pe care merge el, în realitate nu este pierzător. Căci tu, care ai fost rânduit să împiedici poporul de la pierzanie, taci şi-l laşi să meargă mai departe. Vezi oile tale şi vezi cum vine lupul păcatelor şi le răpeşte, prin erezie, necredinţă şi ateism, iar tu rămâi indiferent. Aşadar nu este vătămător acel demnitar al Bisericii sau al statului, care dă dovadă de o neglijenţă şi indiferenţă atât de criminală? Şi nu vezi tu, cititorule, că este vătămător şi rău-facător faţă de starea ta acela care nu fură, nu cheltuieşte rău lucrurile sale, dar rămâne inactiv şi leneş, indiferent dacă ele putrezesc, se strică, sunt prădate de hoţi? Vezi aşadar cât de rea şi nebună este îndreptăţirea cu care unii apar la marea judecată?

Însă pledoaria robului leneş al parabolei arată şi alte urâciuni ale purtării unora din creştini. Şi trebuie să le cercetăm. Acest rob era nemulţumitor faţă de stăpânul său, care îi făcuse bine. Era leneş şi nu voia să muncească. Ba încă a îndrăznit să clevetească, numindu-l aspru şi nedrept. Căci zice el: *„Doamne, am ştiut că eşti rău, care seceri unde n-ai semănat şi aduni unde n-ai risipit"*. Din aceste cuvinte, putem vedea limpede că acel creştin, care nu simte dragoste şi recunoştinţă faţă de Dumnezeu, pentru darurile Sale, nici nu vrea să ia asupră-şi faptele cele obositoare ale vieţii creştine, ci prefera uşurinţa vieţii de lume, pune pe seama lui Dumnezeu răutate şi asprime. Îl numeşte aspru, fiindcă i-a dat omului o destinaţie mai înaltă. Un astfel de om îndrăzneşte să considere pe Dumnezeu duşman şi să-L acuze că împarte răspunderi prea mari. Cu alte cuvinte, cleveteşte neîncetat pe Dumnezeu. E adevărat că Dumnezeu i-a dat omului capitaluri, adică daruri şi capacităţi diferite, cu care omul trebuie să lucreze, dar Dumnezeu este gata să-i dea omului şi ajutor, dacă acesta vrea să lucreze şi să se ostenească. „O, *viclenia robului!*", exclama Sfântul Ioan Gură de Aur. „O, nerecunoştinţă mare! Nu numai că n-a lucrat cu talantul

pe care l-a primit, dar în loc de încă un talant, a adus câştig o acuzaţie". Aşa este răutatea: *„întunecă mintea şi duce la pierzare pe acel ce a alunecat de la calea cea dreaptă"*.

Mintea creştinului nemulţumitor şi leneş se întunecă. Între Dumnezeu şi el se deschide o prăpastie. Închipuirea lui cea stricată i-L prezintă pe Dumnezeu ca pe un duşman. Precum acei nefericiţi, care suferă de mania persecuţiei, socotesc că şi rudele cele mai apropiate şi dragi îl duşmănesc, tot aşa şi omul rău şi leneş îl consideră pe Dumnezeu duşman al său şi îl acuză. Fiindcă nu vrea să lucreze virtutea, dar vrea să-şi îndreptăţească viaţa păcătoasă, omul rău este gata să osândească faptele lui Dumnezeu şi dreptatea Sa. Un asemenea om zice: Este oare drept şi potrivit cu bunătatea dumnezeiască să mă judece Dumnezeu, osândindu-mă la o pedeapsă veşnică, pentru o viaţă de şaizeci ori optzeci de ani, trăită în păcat? Dar dacă cel care face această afirmaţie, s-ar îngriji să afle gravitatea păcatului, dacă s-ar hotărî să-şi schimbe viaţa, să lucreze pentru virtute şi să cunoască însemnătatea şi dulceaţa ei, atunci niciodată nu şi-ar mai forma astfel de judecăţi strâmbe şi rele în capul lor. Căci ar vedea foarte bine, în lumina virtuţii, minunata dreptate şi bunătate a lui Dumnezeu. Luaţi aminte la viaţa socială şi veţi vedea că leneşii şi trântorii au cele mai multe pretenţii de la alţii, care lucrează şi se ostenesc, dar împotriva binefăcătorilor, trântorii au judecăţi rele şi osânde îngrozitoare. La fel i se întâmplă oricui nu vrea să lucreze virtutea. Deoarece virtutea pretinde muncă, osteneală, jertfă, aşa unul încearcă să se elibereze de răspundere şi să arunce răspunderea în capul altora, ba chiar în capul lui Dumnezeu!

Mai trebuie să luăm aminte şi faptul că al treilea rob al parabolei manifestă o frică servilă. *„Temându-mă, am ascuns talantul tău în pământ"*, zice el. Orice lucru ar face omul, dacă nu-l face cu simţirea că este de datoria lui, ci cu impresia că este un lucru de prisos, ori îl face din frică, omul nu poate lucra cu credincioşie şi grijă. Numai

când își iubește talentul, munca, prețuiește și folosul, numai atunci lucrează cu mare râvnă. Tot așa se întâmplă, cititorule, și în lucrarea virtuții. Cei ce nu izbutesc să înțeleagă că Dumnezeu este dragoste și are iubire nemărginită pentru om; cu toată datoria pe care o pune asupra noastră, o pune numai fiindcă vrea să ne facă într-adevăr fericiți; că Dumnezeu prezice pedepse, nu fiindcă este aspru și rău - departe de la noi hula aceasta! - ci fiindcă este drept și ar vrea să nu fim niciodată osândiți; că lepădarea de păcat și dobândirea virtuții ne-o cere, fiindcă păcatul aduce necaz și nefericire, pe când virtutea este elementul în care sufletul își află bucuria și pacea sa adevărată. Toți cei ce nu înțeleg acestea, ci fug de păcatele mari de frica de pedeapsă, aceia au un mod de gândire servilă, își formează un caracter de sclav. Precum sclavii din epoca antică munceau când era stăpânul lor de față, fiindcă se temeau de pedeapsă și de moarte; dar îndată ce stăpânul se ducea, lăsau munca și la primul prilej o luau la fugă; tot așa și creștinul care nu și-a format o idee adevărată despre bunătatea lui Dumnezeu și despre importanța virtuții nu poate fi un creștin adevărat. Cu primul prilej el se va depărta de Dumnezeu, se poate chiar să se lepede de religie și s-o urască, precum urăsc sclavii pe proprietarii lor. Așadar cititorule, trebuie să iubim pe Dumnezeu și atunci vom înțelege ce rai adevărat va înflori în sufletul nostru. *„În iubire nu este frică, ci iubirea scoate afară frica"*, zice Duhul Sfânt, prin apostolul iubirii (I *In* 4, 18). Religia creștină, ca o religie a dragostei, scoate afară frica de sclav, pretinde un devotament din inimă și sincer, o dragoste care aduce în suflet un nemărginit respect față de Dumnezeu, bucură, luminează și aduce pace. Iată care a fost darea de seamă a robului leneș: ura nesocotită, acuzatoare și vrednică numai de un sclav. La fel este orice îndreptățire care vrea să acopere neîmplinirea vreunei datorii. Dar să vedem acum, care a fost răspunsul stăpânului la îndreptățirea robului celui leneș.

Răspunsul stăpânului

Răspunzând la îndreptăţirile robului celui viclean, Domnul arată că ele sunt neîntemeiate şi fără nicio bază reală, că sunt nişte simple pretexte. În acelaşi timp, îi dă răsplata cuvenită pentru viclenia lui.

„Răspunzând stăpânul, i-a zis: robule viclean şi leneş, ai ştiut că secer de unde n-am semănat şi adun de unde n-am risipit. Trebuia să dai banii mei cămătarilor şi eu, venind, aş fi luat ce a al meu cu dobândă" (v. 26-27). Prin acest răspuns al stăpânului care nu este altul decât Hristos judecând pe oameni, robii Săi, Domnul arată limpede două mari greşeli ale acelui rob. Mai întâi lenea lui. Este un rob viclean şi leneş. Domnul leagă împreună aceste două mari greşeli, lenea cu răutatea. Fiindcă lipsa de griji şi lenea sunt drumul cel mai lesnicios care duce la înşelăciune, amăgire şi minciună, adică la acele fapte păcătoase, care oferă omului mijloace de nelucrare şi alte desfătări fără osteneală. În acele fapte vrednice de dispreţ şi în îndeletnicirea necinstită a plastografiei, a tâlhăriei, a furtului, a faptelor ruşinoase, ajung mai cu seamă cei care stau degeaba, cei leneşi, cei ce nu vor să se ostenească spre a deveni virtuoşi. Cei din trecut spuneau foarte bine: *„Nelucrarea este maica tuturor relelor"*, este pricina oricărei crime, cum zice şi marele Vasile.

Iubitul cititor să ia aminte la un amănunt important pe care îl vom semnala acum: Biserica Ortodoxă a pus lenea, nelucrarea, lipsa de grijă, printre păcatele de moarte, adică printre acele păcate care îmbolnăvesc sufletul grav şi îndepărtează harul lui Dumnezeu ducând la moartea veşnică. Aşadar lipsa de grijă şi lenea pot fi păcate de moarte? La prima vedere lucrul pare un paradox. Dacă te gândeşti că lenea este maica tuturor răutăţilor, înţelegi numaidecât pentru ce Biserica Ortodoxă a socotit-o păcat de moarte. Creştinul care nu se îngrijeşte şi nu lucrează pentru formarea lui spre virtute, îşi lasă sufletul fără pază, aşa că toată pofta cea rea intră în el. Apoi

pofta cea rea *„după ce a fost primită naşte păcatul, iar păcatul săvârşit naşte moartea"*, zice Dumnezeu prin Iacob (1, 15). Lipsa de grijă şi trândăvia deschide larg uşa sufletului în faţa diavolului, care intră în astfel de suflete trândave şi ia cu el alte duhuri mai rele decât el (cf *Mt* 12, 44-45). În felul acesta starea acelui suflet se face şi mai rea.

Altfel, fie că omul se sinucide cu o otravă puternică, fie că nu se îngrijeşte de hrană şi moare de foame, rezultatul este acelaşi: că moare. La fel, fie că cineva face o crimă mare, fie că este neglijent cu hrana şi creşterea duhovnicească a sufletului său, ajunge la acelaşi rezultat: stricarea vieţii duhovniceşti, putrezirea şi moartea duhovnicească. Aşadar, este foarte firesc să considerăm trândăvia şi neglijenţa în lucruri duhovniceşti ca nişte păcate de moarte, în stare să ducă la osândă, dacă creştinul nu se reculege la timp, nu se pocăieşte şi nu se supune ostenelilor, cu o hotărâre statornică.

În al doilea rând, faptul că robul contrazice pe stăpân. În răspunsul pe care stăpânul îl dă robului viclean, arată cât de împotrivitoare şi nesocotită este îndreptăţirea acestuia. Vorbind în felul oamenilor, Domnul zice: Ştiai că sunt rău şi aspru, că secer de unde n-am semănat cu atât mai mult să lucrezi, ca să eviţi asprimea Mea? În ce fel se potriveşte teama ta de asprimea Mea cu neglijenţa şi indiferenţa pe care le-ai dovedit? Domnul vrea să ne arate că credinţa noastră în dreptatea Lui şi în socoteala amănunţită pe care ne-o va cere despre lucrarea noastră duhovnicească, face neglijenţa noastră de neîndreptăţit şi de neiertat. De aceea nu trebuie să îngăduim în lucrul nostru nicio neglijenţă.

Ştiau că sunt aspru, urmează să zică Domnul către rob, şi de aceea nu te-ai hotărât să negustoreşti talantul tău; dar cel puţin de ce nu l-ai pus la o bancă? Cu această faptă, nu ţi-ai fi împlinit toată datoria, dar şi Eu aş fi câştigat ceva, dar nu atât cât aş fi câştigat, dacă ai fi lucrat tu cu el. Aş avea cel puţin o dobândă cât de mică. Când pe de o parte te temi de asprimea Mea, iar pe de altă parte

uiţi chiar şi acea lucrare care nu cerea osteneli şi primejdii, nu este oare aceasta o împotrivire iraţională? Banca la care robul putea să fi depus talantul lui este comoara milei creştine. Acolo robul, care se consideră pe sine incapabil să lucreze pentru Hristos, poate să-şi depună talanţii rugăciunii şi prin rugăciune să dovedească că este rob credincios. Ba se mai poate înţelege că banca şi schimbătorii de bani sunt alţi oameni credincioşi şi activi, care sunt împiedicaţi în împlinirea îndatoririlor lor de robii cei vicleni. Prin urmare, înţelesul acestor cuvinte ale Domnului ar putea fi şi următorul: Creştine, dacă tu nu ai curajul şi hărnicia, ca să poţi face un lucru mare şi important, nu crezi că trebuie să faci un lucru mai mic şi mai uşor? Fiindcă acel lucru mic este mai presus de orice. Dacă tu nu vrei să lucrezi şi să te osteneşti cu poziţia ta socială, cu funcţia, cu darurile pe care ţi le-a dat Dumnezeu, ca să fi de folos altora, cel puţin ia-ţi colaboratori, care vor lucra fără ca tu să te osteneşti. Lasă pe alţii să facă ceea ce tu nu faci şi nu împiedica binele, care decurge din situaţia ta. Cărturarii şi fariseii, nu numai că nu lucrau ei înşişi spre folosul altora, dar chiar împiedicau fapta prin care alţii puteau deveni folositori, şi de aceea Domnul a strigat împotriva lor acel înspăimântător: *„Vai vouă cărturari şi farisei făţarnici, că închideţi împărăţia Cerurilor înaintea oamenilor; căci nici voi nu intraţi, nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsaţi"* (*Mt* 23, 13).

Zici pe de o parte că Eu secer unde n-am semănat şi adun pe aria unde n-am risipit grâul. Dar pe de altă parte îmi spui: Ia-ţi talantul Tău. Prin urmare, am semănat şi Eu în tine. Ţi-am dat şi ţie un talant. Nu este asta o contrazicere? Faptul că tu ai astăzi haruri, capacităţi, bani, meşteşug, dovedeşte că Eu semăn şi împart, zice Dumnezeu către toţi creştinii. Fiindcă toate acestea le-ai primit de la Mine. Şi pe câtă vreme semăn şi împart, am şi eu dreptul să secer, să adun, să pretind un câştig din cele ce am dat. Vezi, cititorule, cu câtă înţelepciune amuţeşte Hristos pe om, folosindu-se de propriile îndreptăţiri ale omului.

Este trist că mulţi creştini dintre cei care n-au pierdut definitiv credinţa şi nu vorbesc despre religie cu dispreţ, găsesc totdeauna îndreptăţire, ca să acopere neîndeplinirea îndatoririlor lor, neglijenţa şi indiferenţa lor faţă de lucrul duhovnicesc. Când unul din aceştia nu merge la biserică, se va îndreptăţi prin vremea care nu-l lasă sau prin depărtarea mare a bisericii. Când nu se pocăieşte şi nu se mărturiseşte, preotul este de vină; poate e păcătos altul, care deşi a fost mărturisit, nu s-a făcut sfânt îndată. Când nu-şi face milostenia, când nu se roagă, are la îndemână numaidecât câte o îndreptăţire. Dar totdeauna acest fel de îndreptăţire vine de la acei creştini, care n-au gustat din dulceaţa harului dumnezeiesc, şi n-au preţuit viaţa creştină. Şi de aceea ei cred că Evanghelia are numai acuzări şi pretenţii, iar Dumnezeu este prea mulţumit dacă ne abţinem de la rele mari. Însă toate acestea nu sunt decât pretexte. Va trece însă vremea pretextelor şi a îndreptăţirilor, va veni o zi în care, vai, vor pieri ca fumul toate îndreptăţirile cele serioase, cele nebune, cele copilăreşti. Iar cei ce au în gura lor câte o îndreptăţire pentru orice neglijenţă, nu vor găsi cuvânt de răspuns la dovezile Domnului foarte logice şi de necontrazis. Se vor afla fără nicio apărare dreaptă, amuţiţi, osândiţi, ca şi robul din parabolă, a cărui osândire o vom vedea acum, în urmare.

Osândirea robului celui viclean

Osânda robului celui viclean are două puncte de vedere. Unul este lipsirea de talanţi: *„luaţi deci de la el talantul şi daţi-l celui care are cei zece talanţi”*, zice Domnul (v. 28). El porunceşte să i se ia robului celui viclean şi leneş talantul. Şi astfel slava pe care ar fi avut-o de pe urma talantului se schimbă în ruşinea lipsirii pe veci de talant. Domnul mai adaugă că talantul trebuie să fie dat ca răsplată celui grijuliu şi făcător de bine şi explică motivul acestei noi răsplăţi, dă robului celui harnic: *„Căci celui ce are, i se va mai da şi îi va prisosi”*,

adică aceluia care a făcut multe fapte bune, i se va da putere, har şi bucurie, aşa încât să-i prisosească. Vedem că acest lucru îl aplică Dumnezeu mai întâi la lucrurile vieţii prezente. *„Sunt unii care risipind averile lor, le înmulţesc; dar sunt şi alţii care, adunându-le, le împuţinează"*, zice Dumnezeu prin înţeleptul Solomon (*Pilde* 11, 24). Adică oamenii care seamănă şi răspândesc averea, roadele, avantajele, câştigul meseriei lor, în fapte de milostenie şi iubire de oameni, nu numai că nu sărăcesc, ci primesc de la Dumnezeu mai mult; căci ei imită pe însuşi Dumnezeu cel Care răspândeşte bunătăţile Sale peste toţi şi peste toate. Dimpotrivă, cel zgârcit şi iubitor de argint, care şi-a înmormântat sufletul său în avere, este atât de lipsit, încât inima i se frânge când trebuie să dea o milostenie. Acela în curând îşi va pierde toată averea lui.

Dar cuvântul acesta al Domnului se poate aplica mai cu seamă la darurile duhovniceşti. Adică: acel creştin care întrebuinţează mijloacele, împrejurările şi harismele pe care i le-a dat Dumnezeu, spre folosul său propriu şi al altora, primeşte har şi mai îmbelşugat, aşa încât înaintează spre treptele superioare de viaţă duhovnicească, realizează rezultate mari şi se face unealtă de mântuire a sufletelor. Sfinţii Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur şi alţi mari păstori şi învăţători ai Bisericii au primit desigur de la Dumnezeu haruri şi avantaje trupeşti şi sufleteşti. Dar dacă ei le-ar fi ascuns, dacă s-ar fi îngrijit numai de propria lor înălţare sau de o faimă provizorie, atât numele lor, cât şi avantajele primite s-ar fi stins. Dar fiindcă ei le-au întrebuinţat spre binele multora, spre slava lui Dumnezeu, de aceea au primit de la Domnul un har şi mai mare, arătându-se cu adevărat mari Părinţi şi învăţători a toată lumea. Şi, cu toate că sufletele care au fost călăuzite spre mântuire de ei aparţin lui Hristos, totuşi pot să zică şi ei, şi orice următor al lor, împreună cu Pavel: *„Voi sunteţi slava şi bucuria mea"* (I *Tes* 2, 20; *Fil* 4, 1).

Şi pe dos: *„De la cel ce nu are, se va lua şi ceea ce are"*, zice Domnul în parabolă (v. 29). Este foarte firesc ca Dumnezeu să

ridice darul de la aceia care nu-l întrebuinţează. Şi în natură este o lege, conform cu care acel mădular al trupului, pe care nu-l mişcăm şi nu-l întrebuinţăm, îşi pierde, pe încetul, puterea, se atrofiază şi se strică. Dimpotrivă, organele care se mişcă şi sunt în activitate mereu nu se strică din pricina oboselii, ci se întăresc şi se dezvoltă şi mai mult. Este foarte firesc ca focul, de care nu ne îngrijim, să se stingă; ca apa, care nu se mişcă, să înceapă a mirosi; ca unealta, care rămâne neîntrebuinţată, să ruginească şi să se strice. Această lege are valabilitate şi în viaţa duhovnicească. Bucuria de pe urma rodului lucrării duhovniceşti sfârşite se măreşte şi sporeşte puterea duhovnicească în vederea unei lucrări viitoare. Şi harul pe care creştinul şi-l apropie prin osteneală sporeşte capacitatea lui de a primi haruri, mai mari. Pe când, dimpotrivă, un dar al lui Dumnezeu neîntrebuinţat se distruge şi în acelaşi timp distruge puterea de a primi alte daruri. Aşa încât, omul neglijent şi nevrednic dacă ar primi şi alte daruri s-ar face şi mai rău. De aceea vedem de multe ori oameni cu avantaje fizice mari; dar ei nu înţeleg să se mişte, ca să-şi formeze un caracter cu adevărat creştinesc, să devină de folos şi altora. Aşadar, în virtutea acestei legi, după un timp mai scurt sau mai îndelungat, unii cad în păcate mari, care surprind pe cunoscuţii lor şi îi silesc să zică: tocmai el să ajungă în halul acesta! Dar era atât de bun!... Trebuie să ne lămurim: oricine nu se îngrijeşte să lucreze bine, pierde şi ce brumă avea. Şi ajunge în situaţia ca toţi talanţii şi toate darurile lui sunt concentrate în mâinile robilor harnici şi credincioşi ai lui Dumnezeu.

Mărturie a acestora stă osânda pe care o va suferi robul viclean şi leneş în viaţa viitoare. Acolo va fi auzit din gura Judecătorului acest cuvânt cutremurător: *„Luaţi de la el talantul şi daţi-l celui ce are zece talanţi"*. Adică va fi lipsit şi despuiat de slujba, de capacitatea, de meşteşugul, de harurile pe care le-a avut şi cu care nu a lucrat spre folosul aproapelui şi spre slava lui Dumnezeu. Şi dimpotrivă, va fi înălţat cu mărire şi strălucire cel care a lucrat

aici conform cu voia lui Dumnezeu; vor străluci virtuţile şi faptele bune ale credincioşilor, care au lucrat aici cu hărnicie, dar au rămas necunoscuţi şi neştiuţi.

Mai este şi un alt punct de vedere al osândirii. Acesta este aruncarea în chinul veşnic. *„Şi pe robul cel rău aruncaţi-l în întunericul cel mai dinafară. Acolo va fi plângere şi scrâşnirea dinţilor"*, adaugă Domnul (v. 30). În aceste cuvinte ale sentinţei de osândă Domnul îl caracterizează pe rob ca rău. Adică nefolositor bun de nimic. Căci în adevăr, cei vicleni, neglijenţi şi leneşi, care nu lucrează conform cu destinaţia cea înaltă a creştinului, sunt robi ai răului. Sunt copaci neroditori şi uscaţi, care nu îşi au locul într-o livadă de pomi roditori. Sunt nişte trântori nefolositori într-un stup de albine harnice, trântori care trebuie să piară. Este adevărat că şi creştinii cei harnici şi grijulii în toate datoriile lor trebuie să creadă că ei sunt *„robi netrebnici"*, după cum zice Domnul (*Lc* 17, 10). Pentru că nici ei nu aduc vreun folos lui Dumnezeu, nu-I dau lui Dumnezeu niciun câştig, nici nu sporesc slava şi fericirea dumnezeiască prin supunerea lor către voia lui Dumnezeu. Totuşi este absolută nevoie ca ei să lucreze binele şi să-şi împlinească întreaga datorie cu toată grija şi hărnicia. Căci în felul acesta îşi vor pregăti propria lor fericire, vor fi de folos la mulţi alţii şi vor fi consideraţi ca nişte fii vrednici ai Tatălui celui bun. Prin acţiunea lor binefăcătoare, prin virtute şi sfinţenia lor, vor răspândi şi vor spori faima numelui lui Dumnezeu printre oameni. Fiindcă oamenii care nu cunosc pe adevăratul Dumnezeu îşi vor forma o părere despre El, din purtarea acestor creştini buni. Cei ce nu cunosc pe Dumnezeu vor vedea cât de bun şi sfânt este Dumnezeu, care are astfel de robi buni şi credincioşi. În felul acesta se vor porni şi ei spre credinţă. Dimpotrivă, creştinul cel viclean şi leneş este nefolositor şi vătămător. Cu purtarea lui face religiei şi lui Dumnezeu un nume rău şi defăimat, pe câtă vreme el zice că crede în Dumnezeu. De aceea va fi aruncat

în întunericul cel mai din afară. Va fi aruncat afară din lumina împărăţiei lui Dumnezeu, lipsit de bucuria pe care o gusta creştinul grijuliu şi binefăcător, care sunt împreună cu Hristos. Va fi aruncat departe de Dumnezeu, departe de izvorul vieţii şi al fericirii, în întunericul cel îngrozitor şi veşnic, unde vor avea ca moştenire *„plângerea şi scrâşnirea dinţilor"*.

***

Iată, iubite cititor, rezultatul la care ajung acei creştini care îşi petrec viaţa lor în neglijenţă şi indiferenţă; acei creştini, care nu se gândesc că viitorul veşnic depinde de viaţa prezentă, nici nu lucrează ca să dezvolte harurile şi prilejurile, pe care li le dă Dumnezeu spre folosul lor şi al aproapelui. Rezultatul la care ajung ei este *„plângere şi scrâşnire a dinţilor"*, o stare de groază şi de chin aspru, o agonie fără speranţă. Să luăm bine seama la lucrul acesta: se pedepseşte cu pedeapsa de apoi, nu numai acela care face rele, ci şi acela care nu face binele, zice, pe drept cuvânt, Sfântul Ioan Gură de Aur. Iar dacă cel ce a ascuns un singur talant a fost osândit cu o osândă atât de mare, este uşor de înţeles ce pedeapsă vor primi acei creştini care au ascuns cinci talanţi şi au îngropat în zădărnicia acestei lumi avantaje mari şi posibilităţi nebănuite.

Încheierea parabolei, pe care trebuie s-o întipărim în sufletele noastre în aşa fel încât să nu se şteargă niciodată, este următoarea: va fi pedepsit ca răufăcător oricine n-a lucrat ca să fie făcător de bine. Am spus că nu trebuie să se şteargă niciodată din sufletul nostru întipărirea acestor cuvinte, căci în împrejurarea specială, în care Domnul a spus această parabolă, a văzut mai dinainte că vor fi în viitor creştini, care se vor îndoi de cuvintele sale, şi a accentuat anume: *„Cerul şi pământul vor trece, iar cuvintele Mele nu vor trece"* (*Mt* 24, 35). Adică, cerul şi pământul pe care noi le socotim ca nişte elemente sigure şi pe veci nemişcate, vor trece; dar cuvintele Mele

nu se poate să fie anulate şi să nu se împlinească. Aşadar, să nu cheltuim zilele noastre în lene şi neglijenţă pentru faptele virtuţii, ci să lucrăm, să ne ostenim, să ne luptăm, ca să ne slobozim de păcat. Să ne desfăşurăm toată râvna şi activitatea noastră, spre formarea unui caracter cu adevărat creştinesc. Să alergăm în tot locul, unde este vorba să putem fi de folos oarecum, fie cu banii, fie cu munca, fie cu cuvântul sau cu sfaturile noastre, fie cu felul nostru de viaţă şi cu pilda noastră bună, fie cu arta, fie cu starea şi cu funcţia noastră. Să împărţim darurile bunătăţii şi ale dragostei, mereu neoprit şi în orice loc. Fiecare dintre noi să-şi înmulţească talantul, pe care l-a primit. Căci nu există creştin care să nu fi primit nimic. Să lucrăm în aşa fel încât, în ceasul acela binecuvântat, în care vom da socoteală să auzim şi noi din gura Domnului aceste cuvinte: bine, rob bun şi credincios, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune – intră întru bucuria Domnului tău.

—

Partea a IV-a

PARABOLA CU SMOCHINUL NERODITOR

(*Lc* 13, 6-9)

În timpul lucrării Sale de învăţătură, Domnul a propovăduit mult despre necesitatea pocăinţei. Cu pocăinţa Şi-a început propovăduirea Sa (cf. *Mt* 4, 17). Tot pocăinţa a zugrăvit-o cu dumnezeiască artă în parabola risipitorului. Necesitatea absolută a pocăinţei a accentuat-o Domnul, în chip special, în împrejurarea în care I s-a vestit o crimă îngrozitoare a lui Pilat, despre care vom vorbi acum.

Se întâmplase o răzvrătire, dintre cele ce se întâmplau adesea pe vremea procuraturii lui Pilat, şi pe care acest proconsul sângeros le îneca în sânge. Dar evenimentul, care făcuse atunci o impresie îngrozitoare, era că armata romană nimicise pe galileeni în apropiere de templul din Ierusalim şi sângele lor se amestecase cu sângele animalelor de jertfă. Această întâmplare fără precedent punea următoarea întrebare: Ce să fie? Oare din pricina păcatelor mari galileenii aceia îşi găsiseră o moarte atât de tragică? Răspunzând

Domnul la această nedumerire a zis: credeţi că aceşti galileeni erau mai păcătoşi decât alţii galileeni şi de aceea au aflat un sfârşit atât de groaznic? Nicidecum. Dar dacă nu vă pocăiţi veţi avea cu toţii o astfel de moarte jalnică (cf. *Lc* 13, 1-5) Ca să accentueze încă şi mai mult în sufletele lor această prevestire a Sa, Domnul a întrebuinţat acest prilej, ca să spună o parabolă foarte concisă, dar şi foarte limpede. În această parabolă El înfăţişează necesitatea imediată a pocăinţei. Parabola o expune Sfântul Evanghelist Luca în următoarele cuvinte: *„A spus această parabolă: cineva sădise un smochin în via sa; şi a venit să caute rod în el şi n-a găsit. Atunci a zis vierului: iată de trei ani vin să caut rod în acest smochin şi nu găsesc. Taie-l! De ce să ocupe locul degeaba. Iar acela, răspunzând, i-a zis: Doamne, mai lasă-l şi anul acesta, până ce voi săpa împrejurul lui şi-i voi pune gunoi. Poate că va face rod. Iar dacă nu, îl vei tăia în anul viitor" (v. 6-9).*

Prima aplicare a parabolei este la poporul evreiesc

Pe evrei Dumnezeu îi alesese ca popor al Său ales şi iubit. Lor le dăduse legea Sa şi lor le făcuse bine în multe şi mari feluri. Desigur, se cuvenea să aştepte mai cu seamă de la ei, ca un rod firesc al bunătăţii Sale atât de mare, o supunere recunoscătoare şi o deplină conformare la legea dată. Însă din păcate, iudeii s-au arătat a fi un popor nemulţumitor, un popor care nu numai că nu s-a făcut pildă de urmat pentru alte popoare, ci a dat prilej ca numele lui Dumnezeu să fie defăimat, printre închinătorii de idoli, precum zicea cu durere dumnezeiescul Pavel (cf. *Rom* 2, 24). De aceea Dumnezeu cel drept a hotărât să întrerupă relaţiile de bunăvoinţă specială cu ei, să le ia avantajele excepţionale, pe care le deţineau, să-i pedepsească în mod exemplar. Dar, precum odinioară în pustie, prin mijlocirea şi rugăciunea lui Moise, nu i-a nimicit, aşa şi acum, prin mijlocirea lui Hristos, le-a dat iudeilor favoarea de a se pocăi şi de a se îndrepta în ultimul moment.

I-a mai îngăduit câteva decenii, ca să audă mai întâi pe Hristos, apoi şi pe Apostoli, care i-au chemat la pocăinţă şi la mântuire, în numele lui Hristos. Şi unii din ei în adevăr s-au pocăit şi au dat roade vrednice de pocăinţă. Aceştia sunt creştinii cei din evrei, care au format prima Biserică, recruţii, cei dintâi aleşi şi sfinţi ai armatei creştine. Însă ei formau numai o parte infimă din poporul întreg. Cea mai mare parte a poporului evreu a rămas nepocăită, de aceea au atras asupra lor mânia lui Dumnezeu şi s-au prăbuşit în catastrofa lor cea groaznică. Patruzeci de ani după răstignirea lui Hristos, Dumnezeu a tăiat din rădăcini acest popor nepocăit al răstignitorilor şi l-a aruncat în foc, precum proorocise Ioan Botezătorul, când le zicea: *„Iată securea este la rădăcina pomilor, deci tot pomul, care nu face roadă bună, se taie şi se aruncă în foc* (*Mt* 3, 10). Dumnezeu şi-a ridicat sprijinul de deasupra poporului evreiesc şi armatele romane, sub conducerea lui Titus, au nimicit poporul într-un fel care rămâne pildă în istorie. Suferinţa galileenilor, pe care Pilat i-a omorât în templu s-a repetat mărită de mii de ori. Şi, în adevăr, poporul a fost aproape exterminat, după cum spusese în chip proorocesc Domnul. Iată înţelesul acelor trei ani din parabolă, în care stăpânul viei caută rod în smochin. Sunt cei trei ani ai vieţii pământeşti ai lui Hristos, după care li s-au mai dat câţiva ani evreilor, chemându-i la pocăinţă prin sfinţii Apostoli. Iar apoi a urmat tăierea.

Parabola are însă, desigur, şi o aplicare mai largă. Ea se referă la oamenii din toate veacurile şi în special încearcă să trezească pe cei ce se bucură cel mai mult de bunăvoinţa, darurile, îndelunga răbdare a lui Dumnezeu – şi aceştia sunt creştinii. Vrea să-i trezească să-şi cerceteze conştiinţa, dacă trăiesc în pocăinţă, dacă corespund în chip real credinţei pe care o mărturisesc şi dacă au roade de virtute şi sfinţenie. De aceea trebuie să expunem mai pe larg înţelesul parabolei, care ne priveşte, îndeosebi, pe noi creştinii.

Avantajele de care se bucura smochinul. Smochinul din parabolă nu era dintre acei smochini, care în ţările calde cresc de la sine în

colţurile drumurilor şi rămân necultivaţi şi sunt expuşi la rele, fiind la dispoziţia trecătorilor şi a animalelor. Smochinul despre care povesteşte parabola era sădit de însuşi proprietarul viei, într-un loc ales, în via să îngrădită. Şi de aceea se bucura de toată îngrijirea şi avea toată siguranţa. Dar, ca şi în toate parabolele Domnului, şi aici, sub aparenţa simplă a povestirii, se află un important înţeles spiritual.

Via este Biserica lui Hristos, despărţită de celelalte confesiuni şi îngrădită prin credinţă. Ea este lucrată cu grijă specială de către Dumnezeu Tatăl şi de către Domnul nostru Iisus Hristos. Via este adăpată din belşug de râul apei celei vii a Duhului Sfânt. Fiecare dintre noi, creştinii, suntem smochini sădiţi în Biserica lui Hristos, prin Sfântul Botez. Şi de aceea avem un loc excepţional şi avantaje speciale faţă de alte confesiuni şi popoare, care nu sunt creştine. Noi am primit numele de creştin. Acesta este un har special şi o bunăvoinţă a lui Dumnezeu faţă de noi.

Da, iubite cititor, faptul că suntem creştini este o mare fericire. Căci ar fi fost posibil să ne fi născut, şi tu, şi eu, în China sau în India, din părinţi închinători de idoli şi să fi rămas în întunericul închinării de idoli. Ar fi fost cu putină să ne aflăm într-un loc şi într-un mediu cu desăvârşire străin de adevărul cufundat în păcat. Dar Dumnezeu a făcut cu noi binefaceri din belşug. Ne-am născut din părinţi creştini, am fost botezaţi, am primit ungerea cu sfântul mir, am devenit copii ai lui Dumnezeu şi mădulare ale Bisericii lui Hristos. Avem oarecare cunoştinţă de starea noastră în Biserică şi prin harul sfintelor Taine şi atâtea altele, adeseori prin minuni primim tot felul de daruri şi de binefaceri. Te-ai gândit vreodată, dragă creştine, ce dar nepreţuit al lui Dumnezeu este chemarea şi bunăvoinţa specială de a fi creştin, care îţi deschide fericirea veşnică? Dacă un bogat te-ar face în dar tovarăş la o întreprindere foarte importantă, dacă te-ar adopta ca fiul şi te-ar pune moştenitor, nu ai considera acest lucru o fericire nesperată?

Însă în calitatea de creştin ai primit o binefacere neasemănat şi nemărginit mai mare, te-ai făcut *„părtaş chemării celei cereşti"* (*Evr* 3, 1). Eşti moştenitor al bunătăţilor celor veşnice. Aşadar, se poate compara cu lucruri lumeşti bunăvoinţa specială a lui Dumnezeu? Însă necunoaşterea realităţii şi alipirea de zădărniciile lumii nu-i lasă pe unii creştini să se gândească la starea lor excepţională în lumea aceasta.

Aşteptările proprietarului înşelate. Era foarte firesc ca proprietarul viei să aştepte roade de la un smochin, pe care îl îngrijise atât de mult şi să vină în persoană *„ca să caute rod"*. Aşadar Dumnezeu aşteaptă de la fiecare dintre creştini roadele virtuţii. Deoarece Dumnezeu dă toate mijloacele de rodire, este foarte drept ca El să ceară de la noi o viaţă conformă cu Evanghelia Sa. Nu sunt de ajuns frunzele şi florile; acestea sunt o podoabă, însă o podoabă nefolositoare. Nu ajunge să ne numim creştini, nici pur şi simplu să arătăm pe din afară o aparenţă de religiozitate. Ni se cere mai cu seamă roadele virtuţii, adică gânduri şi dispoziţii şi cuvinte şi fapte, care să poarte pecetea virtuţii şi a sfinţeniei creştine. Atunci vom fi asemenea cu pomii cei purtători de roade bune, vom fi cu adevărat bucurie şi desfătare şi minunare în mijlocul lumii.

Dar din nefericire, parabola arată că proprietarul viei a fost înşelat în nădejdile sale. N-a găsit rod în pomul, pe care îl îngrijise cu atât de multă luare aminte. Iar realitatea întăreşte adevărul din parabolă. Este un fapt foarte trist, că printre sutele de milioane care poartă numele de creştini şi se bucură de atâtea avantaje, mulţi sunt cei care nu aduc nicio roadă vrednică de cinstea cea mare a numelui creştinesc, nicio roadă spre slava lui Dumnezeu. Şi iată acum proprietarul viei îşi exprimă necazul său pentru înşelarea nădejdii sale. O exprimă către grădinarul proprietăţii sale. Îşi arată mânia sa dreaptă că a suferit atâta vreme nerodire, şi din nou a aflat smochinul fără rod. *„Iată, de trei ani vin căutând rod în acest smochin şi nu aflu"*, zice el. Dumnezeu a cerut roade bune de la

iudei, în trei mari perioade ale istoriei lor, şi n-a găsit. În perioada dinaintea robiei, în cea de după robie, şi pe timpul propovăduirii lui Ioan Botezătorul, a căutat Dumnezeu să afle roade de la evrei şi n-a găsit. Însă în acelaşi fel Dumnezeu rabdă îndelung şi aşteaptă pe mulţi creştini să se pocăiască în sfârşit şi să dea roade ale virtuţii. Îi aşteaptă în vremea tinereţii, a maturităţii şi a bătrâneţii. Dar ei urmează aceeaşi purtare de plâns. Întrebuinţează îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, nu spre pocăinţă şi mântuire, ci ca să progreseze în răutate şi să-şi îngreuneze şi mai mult situaţia lor în veşnicie.

Iar mânia proprietarului este şi mai îndreptăţită, prin faptul că smochinul acela nu numai că rămâne neroditor, dar şi *„ocupă locul degeaba"*; adică face nefolositor şi zadarnic locul pe care îl ocupă el şi umbra lui. Prin urmare, nu numai că nu aduce folos, ci face şi pagubă. Însă, precum pomul neroditor este cu atât mai păgubitor viei, cu cât este mai mare şi ocupă loc mai bun, tot aşa creştinul neroditor nu rămâne neutru, ci de-a dreptul se face vătămător. Dacă să zicem că nu face nedreptate altora, totuşi îi vatămă prin exemplul lui cel rău. Căci un creştin rău descurajează pe cei ce doresc să facă binele, dar au nevoie să fie întăriţi de exemplul bun al altora. Un creştin rău dă curaj celor răi şi îi usucă şi mai mult. Este un fapt dovedit că răutatea celor răi sporeşte înspăimântător, când în jurul lor sunt tot exemple rele, fără niciun exemplu bun. Când cei răi sunt mai mulţi şi se întăresc prin exemplul luat unul de la altul, răutatea lor sporeşte. Atunci şi obiceiul cel mai ciudat, vorbele cele mai trăsnite şi faptele cele mai deşănţate devin obişnuite şi comune. Mărturie pentru acest fapt stă vremea noastră, în care atâtea şi atâtea fapte rele şi vătămătoare devin fenomene obişnuite. Prin urmare, nimeni să nu zică: eu nu păgubesc pe nimeni, dacă nu trăiesc creştineşte. Din contră vatămi, prin pildă. Cu cât situaţia ta este mai înaltă, cu cât eşti mai cunoscut, cu cât trăieşti mai mult, cu atât este mai mare şi paguba pe care o faci celorlalţi oameni.

Dar să vedem ce hotărâre ia proprietarul viei în privinţa smochinului neroditor. *„Taie-l"*, zice el către îngrijitorul viei.

Exact aceeaşi hotărâre o ia Dumnezeu cu privire la cei neroditori şi nepocăiţi. Căci chiar şi îndelunga Lui răbdare are margine. Şi când ajunge la margini, atunci urmează osânda. Adică: Dumnezeu taie şi dezrădăcinează pe omul nepocăit, scoţându-l din viaţă şi din Biserica Sa. Şi precum pomul cel neroditor – a fost ales smochinul în parabolă, fiindcă lemnul lui nu este bun la nimic, – îl va arunca în foc, tot aşa şi pe omul cel rău şi nepocăit până la sfârşit, îl va arunca în focul pedepsei.

Mijlocirea vierului. Dar acum, iată că se aude un glas de mijlocire: vierul roagă pe proprietarul viei să lase smochinul *„şi în anul acesta"*. Vierul sau grădinarul acesta închipuie pe Domnul nostru Iisus Hristos. Aşadar, Hristos, ca veşnic arhiereu şi mijlocitor al nostru către Dumnezeu Tatăl, va mijloci pentru iertarea păcatelor celor ce se pocăiesc, dar şi pentru prelungirea vieţii celor ce nu s-au pocăit încă. Şi preoţii lui Hristos, care aduc jertfa Sfintei Euharistii, săvârşesc exact aceeaşi slujbă, în numele lui Hristos, pentru ei înşişi şi pentru tot poporul. Ei roagă pe Părintele ceresc să dea iertare şi amânare, prin sângele jertfei lui Hristos.

Am spus că Domnul cere de la Părintele ceresc numai prelungirea vieţii, nicidecum anularea hotărârii. Vierul din parabolă nu zice: să nu tai niciodată smochinul neroditor, ci cere o amânare în executarea hotărârii. Căci anularea hotărârii ar fi cu totul potrivnică dreptăţii lui Dumnezeu şi prin urmare este imposibil ca Domnul să ceară o asemenea anulare. Aşadar, Domnul cere o amânare, care să fie folosită pentru pocăinţă şi mântuire. O asemenea amânare, este o mare binefacere. Ei i se datorează faptul că neamul omenesc n-a fost încă tăiat spre moarte veşnică prin păcat, ci toţi câţi au vrut să se mântuiască, au găsit mijloacele mântuirii. Acestei amânări îi datorează mântuirea o mulţime de oameni, care şi-au petrecut viaţa lor în păcat şi n-au vrut nici măcar să audă despre mântuire, însă nu au murit în păcate. Fiindcă la sfârşit a venit o vreme în care ei s-au pocăit şi astfel s-au mântuit. Acest fapt ne învaţă să nu ne pierdem niciodată nădejdea în mântuirea unui creştin, oricât

de păcătos ar fi el. Dimpotrivă, să ne rugăm pentru el şi să zicem: Doamne, mai lasă-l încă şi dă-i lumină şi duh de pocăinţă. Însă trebuie să luăm aminte că această amânare este eliminată pentru o perioadă de timp – *„Lasă-l pe el şi anul acesta"*, zice vierul despre smochin, – dar este totuşi suficient de lungă, pentru ca omul căruia i-a fost dată să se poată mântui. Şi de aceea trebuie să ne îngrijim şi mai mult ca să ajungem la rezultat. De altfel tocmai acest lucru îl arată şi parabola în continuare.

Adică, vierul nu cere numai amânare, ci făgăduieşte să îngrijească în mod excepţional pomul, că doar, doar la sfârşit va da roade. *„Până ce voi săpa împrejurul lui şi voi pune gunoi"*, zice vierul. Aşadar, este o mare faptă bună şi o datorie să ne rugăm pentru mântuirea altor persoane, pentru ca Dumnezeu să atragă sufletele lor spre mântuire. Însă trebuie ca rugăciunile noastre să fie unite cu grija smerită pentru îmbunătăţirea lor. Fiindcă, dacă nu ne îngrijim să facem tot ce depinde de noi, asta înseamnă că nu avem niciun interes pentru binele celorlalţi, nici rugăciunea noastră nu este sinceră. Multe dintre rudele noastre, mulţi dintre creştini în general, pe care îi vedem stăruind într-o viaţă păcătoasă, s-ar fi întors mai curând spre calea mântuirii, dacă noi, cei care am cunoscut legea lui Dumnezeu, am fi fost mai cu grijă să facem unele fapte care ar fi putut să le înmoaie inimile lor. Cu mult mai mult păstorii Bisericii, care se roagă pentru cei necredincioşi în rugăciunile slujbei lor preoţeşti, dacă şi-ar fi unit rugăciunile cu o activitate potrivită ar fi putut să atragă pe mulţi. Precum Hristos, arhiereul şi mijlocitorul cel mare, nu s-a mărginit numai la cuvinte şi rugăciuni, ci s-a pogorât pe pământ, a ostenit şi a suferit, până la adăparea smochinului neroditor cu sângele Său cel dătător de viaţă, tot aşa orice păstor al Bisericii trebuie să se ostenească pentru a plugări sufletele creştinilor din turma sa, până ce se vor pocăi cumva şi cei neroditori. Ştim că lucrarea binelui este grea, putem afla acest lucru din viaţa pământească a Domnului, care a suferit mult şi greu. Dar următorii Săi trebuie să ia asupra lor şi această suferinţă pentru a aduce la mântuire pe alţii.

Cuvintele ultimului verset al parabolei arată încă mai limpede că vierul n-a mijlocit, pentru ca smochinul să rămână mai departe neroditor şi nepedepsit, ci, dimpotrivă, pentru ca să i se dea prilej de rodire. De aceea vierul zice: *„Poate va face rod, iar de nu va face, îl voi tăia în anul viitor"*. Să-l punem la încercare, zice vierul supunându-se la noi osteneli. Vierul vrea să facă smochinul să dea roade, îngrijindu-l în chip excepţional. Dacă încercarea aceasta dă rezultatul dorit, faptul va fi îmbucurător şi bun pentru amândoi. Dacă acei creştini care au rămas în via Bisericii neroditori vreme îndelungată se vor pocăi şi vor deveni rodnici cu statornicie, ei vor face o mare bucurie, nu numai lor înşişi, ci şi în cer. Vor face o mare binefacere şi o faptă bună, nu numai pentru familia lor, ci şi pentru sfanta Biserică, fiindcă schimbarea unor oameni care au fost nişte păcătoşi notorii va atrage admiraţia altora şi îi va porni şi pe aceştia spre pocăinţă, precum zice David în psalmul pocăinţei: *„învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce"* (*Ps* 50, 14). Aşa unii nu vor mai ocupa locul degeaba, ci îl vor face folositor. Nu vor vătăma via, ci o vor împodobi, întărind în pocăinţă pe cei păcătoşi, iar pe cei evlavioşi chemându-i spre mai multă evlavie, pentru slava lui Dumnezeu. Dar propriul lor folos va fi foarte mare: fiindcă nu vor mai tremura de frica tăierii, ci vor avea nădejdea întărită că vor fi răsădiţi din via pământească, în via cerească.

Dar, dacă în ciuda amânării şi a noilor îngrijiri, creştinii rămân nepocăiţi şi definitiv neroditori, – atunci, vai, – chiar şi mijlocitorul Hristos va fi de acord ca ei să fie tăiaţi şi pedepsiţi. Cu toate că de pe tronul harului Hristos mijloceşte mereu pentru noi, totuşi pentru cei definitiv neroditori, nici chiar El nu va pronunţa vreun cuvânt de apărare, ci, dimpotrivă, de pe scaunul de judecată, va porunci însuşi să fie daţi la pedeapsa cea temută. Cele mai iubitoare rude, cei mai buni prieteni, nu vor găsi atunci niciun cuvânt de acoperire. Fiindcă dreptatea va fi atât de evidentă iar starea lor atât de neîndreptată, încât chiar şi cei din dreapta Judecătorului,

acum luminaţi prin adevăr şi dreptate, vor aproba cu tot sufletul hotărârea de osândă şi vor zice: *„Drepte şi adevărate sunt toate căile Tale, împărate al sfinţilor"* (*Apoc* 15, 3).

Iată iubite cititor, înţelesul acestei concise parabole cu smochinul neroditor. Repetăm că această parabolă, care se potriveşte în cele mai mici amănunte poporului evreu, rămâne ca o necontenita aducere aminte pentru noi creştinii, şi ne mişcă spre pocăinţă şi întoarcere şi viaţă roditoare de fapte ale virtuţii şi ale dragostei. Dar ne şi ameninţă necontenit arătându-ne cât de înspăimântătoare va fi starea celor nedrepţi şi nepocăiţi. Ce fericire, dacă noi cei până astăzi neroditori, am deveni pomi roditori şi am fi răsădiţi în raiul împărăţiei cereşti.

PARABOLA CU CINA CEA MARE

(*Lc* 14, 16-24)

În timpul acelei cine, la care Domnul a avut prilejul să spună pilda cu locurile cele de sus şi a dat o învăţătură de bună-purtare şi modestie fariseilor celor trufaşi, tocmai cu acest prilej a spus şi parabola cu cina cea mare. În ea ne prezintă, prin cuvinte şi lucruri cunoscute şi comune, bunătăţile cereşti şi binecuvântarea dumnezeiască de care vor avea parte adevăraţii creştini. Prilej pentru această parabolă i l-a dat Domnului unul din cei ce şedeau la masă la acea cină. Acesta, când a auzit învăţăturile minunate ale Domnului, pe care le spunea comesenilor şi stăpânului casei şi mai ales despre răsplata de la Dumnezeu, a vrut să-L pornească pe Domnul să spună şi alte sfaturi de acest fel şi a zis: *„fericit cel care mănâncă pâine în împărăţia lui Dumnezeu"* (v. 15). Adică este fericit cel ce va fi învrednicit să şadă împreună cu Mesia, cu proorocii şi cu patriarhii la masa de taină a lui Dumnezeu. Acela se va împărtăşi de bucurie şi veselia dumnezeiască. Domnul a aprobat

această idee, fiindcă de fapt sunt fericiţi cei ce vor fi învredniciţi să dobândească bunătăţile duhovniceşti şi dumnezeieşti ale împărăţiei lui Dumnezeu. Dar cine sunt cei ce vor dobândi această imensă fericire? O vor dobândi oare evreii, care îşi închipuiau că numai lor li se cuvine, pe drept, împărăţia lui Dumnezeu? O vor dobândi toţi câţi se numesc creştini? Oare nu respinge nimeni această fericire de mult preţ? În clipa în care este exceptat de la măreţia ei? Iată marea întrebare, pe care Domnul o dezleagă în această parabolă.

Cina şi invitaţia la cină

Deoarece Domnul împreună cu ascultătorii Săi se aflau la cină, îşi împleteşte minunata parabolă tot în jurul cinei: *„Un om oarecare a făcut o cină mare şi a chemat pe mulţi"* (v. 16). Cine este omul bogat şi darnic care a făcut cina şi de ce se spune despre cină că este mare?

Nu este un rege pământesc, care oferă o cină materială şi pământească, ci însuşi Dumnezeul cel mare şi nemărginit, care a pregătit, de la întemeierea lumii, o împărăţie de bucurie şi desfătare. Este Fiul lui Dumnezeu cel întrupat, care a venit în lume şi *„întemeiează o împărăţie ca mulţi să mănânce şi să bea la masa Lui"* (*Lc* 22, 29-30). Şi în chip firesc este *„mare"* cina aceea, deoarece a pregătit-o însuşi Dumnezeu, care este mare. Dar este mare şi minunată cina, şi din pricina bunătăţilor care se pot mânca la ea. Căci acolo este mana cea tainică şi dumnezeiască a sfintei Cuminecături. Acolo se dau din belşug haruri şi binecuvântări, acolo sunt desfătări duhovniceşti şi parfumuri de bună mireasmă ale Duhului Sfânt. Acolo cete de îngeri cântă imnuri cu dumnezeiască armonie. Acolo toate sunt sublime şi dumnezeieşti.

Da, cititorule, este mare acea cină, este excepţională cinstea şi fericirea oferită celor care participă la cina aceasta. Deoarece la ea nu sunt oferite mâncăruri obişnuite, care îndulcesc pentru o clipă şi aţâţă în mod plăcut nervii gustativi, iar apoi răzvrătesc trupul

împotriva sufletului. Ci acolo este *„pâinea cea vie care s-a coborât din cer"* (*In* 6, 51), adică însuşi trupul şi sângele Domnului nostru Iisus Hristos. El a binevoit să ne lase sfânta împărtăşanie, această cea mai mare a Lui binefacere şi dăruire, ca prin ea să intrăm într-o legătură strânsă şi continuă cu El. *„În sfânta Euharistie nu luăm o pâine obişnuită şi o băutură obişnuită, ci însuşi trupul şi sângele lui Iisus cel înviat"*, zice sfântul Iustin martirul şi filozoful. Şi astfel: *„Hristos este în noi şi mamă şi hrană; căci ne-a născut spre o viaţă nouă şi ne hrăneşte cu trupul şi cu sângele Său"*, zice Sfântul Ioan Gură de Aur. Această hrană a cinei celei mari nu are în vedere plăcerea şi creşterea trupului, ci progresul şi desăvârşirea duhovnicească. Hrana aceasta împărtăşeşte din belşug darul Duhului Sfânt acelora care gustă cu vrednicie din ea, îi întăreşte în lupta împotriva păcatului, îi sfinţeşte, îi face cu adevărat *„purtători de Dumnezeu"*, în stare să umble cu statornicie şi neclintiţi în călătoria vieţii acesteia, pe drumul virtuţii, până când vor ajunge la cina dumnezeiască din cer, în împărăţia bucuriei negrăite şi a fericirii. Fiindcă cina cea mare se începe din viaţa aceasta, dar se continuă în cea viitoare, ca o stare de necontenită şi nemărginită bucurie şi veselie.

Aşadar o astfel de cină ne-a pregătit împăratul cerului din dragoste către noi. Trebuie să admirăm mai cu seamă iubirea Sa, căci la această cină „a chemat pe mulţi". A chemat mai întâi poporul evreu, care numai el în mijlocul popoarelor pământului a cunoscut şi a adorat pe unul Dumnezeu adevărat. Apoi a chemat orice neam şi orice popor de pe pământ. A deschis larg uşile împărăţiei Sale şi cheamă toate popoarele să intre şi să se bucure de desfătare şi binecuvântare (cf. *Is* 25, 6-8).

Invitaţia specială. Când a venit ceasul cinei, Dumnezeu a făcut şi o chemare finală: *„Şi a trimis pe robul său la ceasul cinei să zică celor chemaţi: veniţi căci toate sunt pregătite"* (v. 17). Propovăduirea lui Ioan Botezătorul şi mai cu seamă chemările lui Hristos însuşi erau desigur cea mai de seamă dovadă că toate sunt pregătite şi harul mântuitor este oferit din belşug tuturor celor chemaţi. *„Veniţi"*,

repetau apoi apostolii, veniţi căci Mântuitorul a venit în lume, a săvârşit jertfa cea mare şi a atins masa în altarele sfintelor biserici, pentru cina cea mare a dumnezeieştii cuminecături. Adevărul Evangheliei este împărţit ca o apă rourată şi curăţitoare. Duhul Sfânt vă oferă harul prin tainele Bisericii. Veniţi dar, popor al lui Israel, ca să primiţi bogăţia harului lui Mesia, pe care l-au aşteptat părinţii voştri atâtea veacuri la rând. Aceasta a fost chemarea adresată evreilor.

Grăbiţi-vă, repetă apoi Biserica prin predicarea Evangheliei, către toate neamurile: *„Iată acum vreme potrivită, iată acum zi de mântuire"* (II *Co* 6, 2). Pocăiţi-vă, schimbaţi-vă, îmbrăcaţi haina serioasă şi sfântă a virtuţii, ca să primiţi binecuvântarea cinei. „Cu *frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi"*, ca să vă bucuraţi la masa cea sfântă, împărtăşindu-vă cu pâinea vieţii. Din ziua de importanţă mondială a Cincizecimii şi până azi, aceste chemări se repetă mereu de oameni. Dar să vedem în ce chip au răspuns evreii şi ce răspundem şi noi astăzi la chemarea aceasta de foarte mare cinste.

Motivaţiile celor chemaţi

Este firesc ca fiecare să se aştepte ca cei chemaţi la o cină atât de aducătoare de bucurie să se grăbească cu râvnă, ca să se împărtăşească de cinste şi de fericire. Dar, din păcate, *„toţi au început să se scuze, unul câte unul"*, zice parabola. Atât evreii, cât şi unii creştini, rămân surzi şi nesimţitori la chemarea aceasta aducătoare de atâta cinste şi de mântuire. Amăgiţi de vraja şi de plăcerile lumii, cu care diavolul otrăveşte inimile oamenilor, se scuză într-un glas şi într-un cuget că nu pot lua parte la bunătăţile cereşti şi veşnice, din pricină că umblă să dobândească pe cele pământeşti şi trecătoare. Adevărata pricină a refuzului este cea arătată de Domnul, care zice: *„M-au urât şi pe Mine şi pe Tatăl Meu"* (*In* 15, 24); au urât religia şi viaţa virtuoasă,

însă nu au nici sinceritatea de a mărturisi această ură. Ci găsesc tot felul de pretexte şi îndreptăţiri, cu care încearcă să se convingă pe sine şi pe alţii, că sunt în rânduială. Domnul raportează în parabolă câteva îndreptăţiri de acest fel, care sunt nedrepte şi neadevărate. Pe acestea le dezvoltăm în continuare.

Cel dintâi îi zise: *„Am cumpărat un ogor şi am nevoie să mă duc să-l văd, te rog să mă ierţi"* (v. 18). Cel dintâi aparţine acelor categorii de oameni iubitori de avuţie, care neîncetat cumpără, vând, clădesc case, adună averi şi fac agricultură. Ei socotesc că prin mijlocirea acestor lucruri îşi vor sătura sufletele flămânde. Dar inimile lor s-au lipit de aceste averi. Iar când glasul Evangheliei îi cheamă, să se îngrijească de un alt ogor, neasemănat mai scump, de ogorul sufletului lor celui veşnic, ei răspund: consideră-mă scuzat şi îndreptăţit, căci am de împlinit o datorie mai grabnică: să văd şi să mă bucur de ogorul meu. Poţi să vezi şi mâine ogorul. El nu dispare din locul lui. Pe când prilejul şi darul mântuirii nu-l vei mai afla niciodată, dacă îl laşi să-ţi scape. Cu alte cuvinte, grija şi îngrijorarea pentru mântuirea noastră, pregătirea sufletească pentru dumnezeiasca împărtăşanie nu sunt o piedică în munca cu care ne susţinem viaţa. Dar grija şi îngrijorarea, pentru a ne mări averea, nu sunt şi nu trebuie să fie mai mari decât nevoia de mântuire. Aşadar, să nu pretextăm că avem nevoie să ne îngrijim de averea noastră. De altfel, atât câştigul, cât şi averea rămân aici pe pământ. Dar dacă vom pierde prilejul de mântuire, dacă suntem indiferenţi la chemarea lui Dumnezeu şi pierdem viitorul nostru veşnic, atunci vai de noi!

„Şi altul a zis: mi-am cumpărat cinci perechi de boi şi duc să-i încerc; rogu-te să mă ierţi" (v. 19). Acest al doilea din cei chemaţi la cina cea mare este încurcat în grijile negoţului, în întreprinderile neterminate, în care l-a aruncat datoria de bogăţie şi dorul de plăceri şi de desfătări trupeşti, care însoţesc bogăţia. Deci el vrea să încerce acum dacă boii pe care îi cumpără sunt buni de plug, deşi

este ceasul în care el trebuia să meargă la cină, unde fusese chemat. Dar chiar dacă cina ar fi fost a doua zi, nici atunci n-ar fi fost vreo nădejde să-şi facă timp să se ducă. Pentru că a doua zi ar avea griji noi în privinţa negoţului, alte îngrijorări şi nelinişti. Dacă omul nu dă mai mult preţ sufletului său, decât boilor şi banilor, atunci el nu va afla niciodată vreme şi mijloace, ca să se îngrijească de sufletul său.

Cât de adeseori se întâmplă acest lucru trist! Mulţi dintre cei care au funcţii, cei ocupaţi în întreprinderi şi în meşteşuguri, când aud că se cuvine să se îngrijească şi de mântuirea lor, să se pocăiască, să se roage, să meargă regulat la sfânta Biserică, să mediteze la legea lui Dumnezeu, să se pregătească pentru cina sfintei împărtăşanii şi pentru cina împărăţiei Cereşti, au la îndemână îndreptăţirea următoare: *„Unde ne lasă pe noi treburile! Sunt atât de ocupat... Când voi termina, atunci voi merge şi la biserică"*... Dar, oare se termină vreodată aceste treburi? Ele nu au sfârşit niciodată. Cu cât are cineva mai multă râvnă pentru aceste treburi, cu atât ele se înmulţesc. Dacă ar vrea să înţeleagă care este preţul sufletului său, desigur n-ar aduce niciodată astfel de îndreptăţiri. Pentru că în viaţa lui de negustor şi de afaceri, când se prezintă o ocazie sigură de a realiza mult câştig, el nu va prefera niciodată câştigurile mici, lăsându-le pe cele mai mari. Dacă ar vrea să ştie că lumea întreagă cu toate ale ei nu preţuieşte cât preţuieşte sufletul său, el n-ar prefera niciodată acele puţine nimicuri ale plăcerilor lumii.

Şi apoi, cum îndrăzneşti, creştine, să te îndreptăţeşti cu munca ta, că nu te lasă să te ocupi de sufletul tău, întrucât numai o singură zi a săptămânii este duminica? Anul are cincizeci şi două de duminici şi cam tot pe atâtea sărbători mari, în care ar trebui să-ţi încetezi lucrul tău. Nu poţi să mergi duminica la biserică, să asculţi şi să înveţi ceva de folos pentru suflet? Ba desigur poţi. Dar te încurci în cele materiale, nu ţi-a mai rămas nici cel mai mic interes pentru mântuirea sufletului tău; şi de aceea îţi este foarte uşor să calci în picioare odihna duminicii. O foloseşti şi pe aceasta, fie în

lucruri trebuitoare trupului, fie în distracţii. Acele ore preţioase ale duminicii, care ar trebui să fie închinate faptelor de virtute, ca acestea apoi să rânduiască bine şi să aducă folos şi în celelalte zile ale săptămânii, sunt cheltuite în fapte de pierzanie. Sunt petrecute în baruri, în centre de distracţii, în dansuri, în jocuri de cărţi, în locuri unde se spun şi se fac acele lucruri, care strică mintea, inima şi sănătatea omului. Statisticile dovedesc că cele mai mari şi multe crime se întâmplă în intervalul dintre seara de sâmbătă până în dimineaţa de marţi. În timpul ceasurilor preţioase ale duminicilor şi ale sărbătorilor, ce îndreptăţire vei avea, dacă le petreci fără folos sufletesc? Vai de tine! Cea mai sfântă zi, duminica, cea consacrată adorării lui Dumnezeu, este închinată de tine adorării lui satana.

„Şi altul a zis: mi-am luat femeie şi de aceea nu pot să vin" (v. 20). În cazul acesta, avem de a face cu o credinţă deşartă, o superstiţie populară, după care nu este îngăduit unui om căsătorit să meargă la biserică, la cina cea mare. El zice că nu poate să meargă la cină din pricina că este necurat, fiind căsătorit. Dar adevărul este că şi el, ca şi cel dinaintea lui, nu vrea. Vrednic de semnalat este faptul că acesta nu adaugă la refuzul său nicio formulă de politeţe, precum făcuseră cei dinaintea lui: *„te rog să mă ierţi"*. Ci, ca şi cum ar fi vorba de un lucru inevitabil, în urma unei căsătorii, răspunde de-a dreptul: nu pot să merg. Este o rătăcire îngrozitoare, să-şi închipuie cei căsătoriţi că viaţa familială nu se potriveşte cu viaţa religioasă. Dimpotrivă, o adevărată familie nu poate fi întemeiată şi sporită fără religie. Este imposibil să existe o viaţă conjugală frumoasă, paşnică, fără certuri şi gelozie, fără atâtea alte nenorociri care întinează astăzi familia; este imposibil să-şi vadă părinţii pe copiii lor cinstiţi şi înţelepţi devenind mâine sprijinul bătrâneţilor, dacă în casa lor nu împărăţeşte Hristos, dacă viaţa lor nu este conformă cu religia, daca toate mădularele familiei nu se grăbesc împreună spre dumnezeiasca cină a sfintei împărtăşanii.

Soţi şi părinţi!, înţelegeţi bine şi propovăduiţi pretutindeni că, dacă soţii nu iubesc religia, dacă după căsătorie nu lasă la o

parte obiceiul lor din tinereţe, ci urmează să trăiască în petreceri şi distracţii, dacă nu îşi educă copiii în frica de Dumnezeu, casa şi familia lor se va preface curând într-un morman de ruine. Însă nu socotiţi că îndreptăţirea celui de al treilea invitat la cină se aseamănă cu îndreptăţirea lui Adam, după ce a căzut în păcat? Ba se aseamănă. *„Femeia pe care mi-ai dat-o ca să fie cu mine, să mănânc din pom şi am mâncat"*, zice Adam. (*Facere* 3, 12) *„Mi-am luat soţie şi nu pot să vin"*, zice cel chemat la cina cea mare. Dar soţia ţi-a fost dată de Dumnezeu, nu ca să te împiedice de la mântuire, ci ca să te ajute. Dacă însă soţia nu-şi află plăcerea în viaţa religioasă, soţul nu este dator să se supună, făcând neascultare faţă de Dumnezeu. Căci dragostea către Hristos trebuie pusă mai presus de orice altă dragoste faţă de orice persoană sau lucru din lumea aceasta. Domnul spune în chip limpede: *„Cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă sau pe fiu sau pe fiică sau pe soţie mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine"* (*Mt* 10, 37; *Lc* 14, 26). Iubirea către Hristos trebuie să fie măsura, etalonul iubirii noastre către orice altă persoană dragă. Numai în caz că un creştin iubeşte pe Hristos va ajunge să iubească şi pe soţie şi pe celelalte persoane din familia sa, într-un mod aducător de mântuire.

Iată, aşadar, că nişte lucruri şi nişte relaţii foarte îngăduite şi legale, cum sunt ogorul, comerţul, afacerile, viaţa conjugală, când ele duc la îngrijorări şi la plăceri trupeşti, când împiedică viaţa duhovnicească şi virtutea, atunci se prefac în nelegiuiri şi fapte rele. Căci toate acestea nu pot îndreptăţi pe creştini pentru refuzul şi indiferenţa la chemarea lui Dumnezeu. În parabolă, Domnul se referă numai la aceste câteva îndreptăţiri. Dar aceste îndreptăţiri reprezintă mulţimea altor îndreptăţiri, cu care oamenii socotesc că sunt în ordine. Câţi nu se îndreptăţesc cu pretextul că viaţa religioasă este dificil de împlinit! Şi câţi cred că sunt îndreptăţiţi să rămână departe de religie, fiindcă cutare sau cutare, care duc o viaţă religioasă, sunt nişte ipocriţi! Sau fiindcă cutare preot nu este vrednic de chemarea lui! Ei fac ca şi cum Hristos le-ar fi spus

să urmeze pe unul sau pe altul dintre aceşti ipocriţi. Dar Hristos îi cheamă pe oameni să-L urmeze numai pe El. Câţi nu-şi duc viaţa în răzvrătire şi vor să aibă parte la lucrurile lumii, ca să se îngrijească, chipurile, de mântuire, când vor mai îmbătrâni! O mulţime de îndreptăţiri, de care David voia să fie izbăvit. *„Să nu abaţi inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să mă îndreptăţesc pentru păcatele mele"* (*Ps* 140, 4). Aşadar pentru astfel de îndreptăţiri şi pretexte, oamenii rămân departe de cina dumnezeieştii împărtăşanii, departe de viaţa evlavioasă. Ani întregi trec şi ei nu se apropie de Biserică ca să se împărtăşească. Şi chiar dacă vin la biserică, cei mai mulţi întorc spatele şi pleacă, în clipa în care preotul îi cheamă să se apropie la masa cinei dumnezeieşti: *„Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi"*. Dar vai de ei! Viaţa aceasta va trece şi moartea îi va afla nepregătiţi, cufundaţi în grijile lăcomiei şi în desfătările lumii. Când se întâmplă unui creştin acest lucru, rudeniile lui aleargă la preot ca să-l împărtăşească cu sfânta Euharistie, când e aproape mort. Dar atunci este în zadar. Sfintele Taine nu se dau cadavrelor. Chiar dacă el trăieşte mai departe, rămâne mort cu sufletul. Întrucât nu s-a pocăit, nu s-a mărturisit, nu şi-a dovedit căinţa vie, sfânta Cuminecătură, pe care o ia într-un moment în care nu mai simte nimic, nu-l poate mântui. El pleacă din viaţă fără merinde, fără să se fi împrietenit cu Dumnezeu, împotriva Căruia s-a răzvrătit, pentru că n-a primit chemarea la cină, ci a dispreţuit-o. Întrucât nu s-a născut din nou, n-a gustat din cină, n-a trăit o viaţă nouă şi sfântă, va primi ca moştenire veşnică a doua moarte, moartea sufletească.

Chemarea unor noi oaspeţi

Era imposibil să nu i se anunţe stăpânului celui bun purtarea jalnică a celor chemaţi, care au refuzat să ia parte la cina să cea mare. Domnul adaugă în parabolă că: *„întorcându-se, sluga a spus stăpânului său acestea"*. După ce a împlinit cu credinţă porunca

stăpânului său, robul i-a dat seamă de răspunsurile prietenilor, care au fost chemaţi la cină şi au refuzat invitaţia. În această dare de seamă putem să auzim cu toţii ecoul mâhnirii Domnului în timpul rugăciunilor Sale de noapte, mâhnire pe care I-o pricinuia împotrivirea uscată a evreilor. Căci ei n-au primit chemarea lui Hristos şi au rămas în afara cinei Bisericii Sale, însă o asemenea purtare urmează întocmai mersul vremurilor şi al evenimentelor istorice. Şi de aceea cei trimişi de Domnul ca să vestească mântuirea şi să cheme pe oameni la pocăinţă, apostolii, propovăduitorii, păstorii Bisericii, vor da seama în faţa Domnului de felul cum şi-au îndeplinit slujba, cu care au fost trimişi. Dacă ei şi-au făcut datoria cu credinţă, iar ostenelile lor au avut rezultate, atunci în ziua Judecăţii, ei se vor prezenta cu bucurie înaintea lui Dumnezeu, vor raporta că slujirea a avut rezultate şi vor veni împreună cu acei fericiţi prieteni invitaţi, care au primit chemarea la cină, s-au pocăit, au intrat în Biserică, s-au hrănit cu cina dumnezeiască de pe pământ şi s-au pregătit să ia parte şi la cina cea cerească. Dar dacă chemările şi ostenelile celor care cheamă au fost zadarnice, oricât ar fi lucrat ei cu credinţă, atunci cei care cheamă vor fi folosiţi ca martori ai acuzării, împotriva acelora care s-au lepădat de chemarea lui Dumnezeu şi au dispreţuit-o, fiind ei alipiţi de lume. De aceea sfântul Ioan Gură de Aur, adresându-se ascultătorilor săi, spunea: *„De aceea noi spunem acestea şi stăm mărturie, pentru ca în ziua Judecăţii să nu aveţi îndreptăţire şi să nu puteţi spune că nimeni nu v-a învăţat, nimeni nu v-a mărturisit, că n-aţi ştiut că asta este păcat"*.

O astfel de purtare, plină de indiferenţă şi uscăciune a invitaţilor, era imposibil să nu trezească supărarea celui care îi invitase: *„Mâniindu-se atunci stăpânul casei, a zis..."*. Stăpânul casei este Dumnezeu. Refuzul nerecunoscător pe care l-au adresat Evreii la chemarea lui Hristos înseamnă răzvrătire şi dispreţ împotriva lui Dumnezeu însuşi. Răzvrătirea aceasta a trezit mânia lui Dumnezeu împotriva evreilor, pricinuind întreruperea relaţiilor

Sale cu ei şi înstrăinarea lor de El. Dar în orice vreme, în acelaşi fel, dispreţuirea îndrăzneaţă cu care întâmpină uneori chiar şi creştinii botezaţi mila lui Dumnezeu, pocăinţa, sfânta împărtăşanie, înseamnă dispreţ şi nemulţumire faţă de însuşi Dumnezeu, care cheamă pe oameni la această cinste şi fericire. Iar dispreţul acesta va stârni la sfârşit mânia lui Dumnezeu, care va face să se despartă total de Dânsul aceşti creştini răi. Va veni o vreme în care cei ce au refuzat cina vor dori s-o guste, dar atunci va fi cu totul zadarnic. Vor păţi şi ei cum a păţit Isav, care a dispreţuit dreptul său de întâi-născut schimbându-l pe o farfurie de linte. *„Şi apoi, când a vrut să moştenească binecuvântarea, a fost nebăgat în seamă; deşi a căutat-o cu lacrimi, nu a avut cum să schimbe hotărârea"*, zice dumnezeiescul Pavel (*Evr* 12, 17). O, de ar vrea să se gândească ce crimă fac împotriva lor înşişi, ce sinucidere duhovnicească săvârşesc cei ce preferă să câştige farfuria de linte, adică desfătarea vremelnică a acestei lumi, dar leapădă şi dispreţuiesc chemarea lui Hristos la mântuire, desigur ar fi cuprinşi de teamă şi groază.

Felul noilor invitaţi

Însă cina nu trebuia să se strice, prin faptul că cei întâi chemaţi au refuzat să vină. Mulţi comeseni trebuiau să se desfăteze cu ea. De aceea stăpânul casei *„a zis slugii sale: ieşi îndată în pieţele şi uliţele cetăţii şi pe săraci, pe neputincioşi, pe orbi şi pe şchiopi adu-i aici"* (v. 21). Adică a poruncit robului să se adreseze ultimei trepte a societăţii, să iasă în pieţele şi în uliţele cetăţii şi să cheme pe săraci, pe şchiopi şi pe orbi. Auzind porunca stăpânului, robul nu s-a mirat. N-a fost de părere că prin acest lucru ar cădea demnitatea stăpânului său. Căci robul înţelegea deplin scopul cel bun al stăpânului său. De aceea a împlinit cu exactitate porunca. Şi întorcându-se, a anunţat: *„Stăpâne, s-a făcut cum ai poruncit"*. Adică Hristos, după ce cei dintâi chemaţi, conducătorii poporului evreu, au lepădat chemarea şi n-au vrut să vină, a atras spre credinţă prin propovăduirea Sa pe

iudeii simpli, pe vameşii şi păcătoşii cei smeriţi şi cu inima zdrobită. Aceştia au primit chemarea lui Hristos cu bucurie şi recunoştinţă şi *„se apropiau de el cu toţii"* (*Lc* 15, 1). Aceştia, smeriţi şi necăjiţi, se pocăiau, intrau la cina cea mare. Ei au format cea dintâi Biserică creştină, cea din Ierusalim. Însă în parabolă, robul adaugă că *„mai este încă loc"* (v. 22). La cină mai era loc, pentru cât mai mulţi, pentru toată omenirea. Era prevăzut să se împărtăşească cât mai mulţi din mâncarea cerească. Nu trebuia să rămână gol niciunul din locurile pregătite la masă. Nu era după voia, după planul lui Dumnezeu, să se mărginească Biserica Sa numai cu creştinii cei din evrei, care primiseră chemarea. De aceea stăpânul casei, din parabolă, dă această nouă poruncă: *„Şi a zis stăpânul slugii: ieşi la drumuri şi la garduri şi sileşte-i să intre, ca să se umple casa mea"* (v. 23). Du-te iarăşi, zice Domnul casei către rob, la cei din afara cetăţii, la cei de pe moşii, unde călătorii şi cei lipsiţi de adăpost aşteaptă. Pe aceştia sileşte-i să vină, ca să se umple casa mea. Aceste cuvinte prooroceşti ale parabolei s-au împlinit întocmai. Căci, după chemarea adresată evreilor, apostolii şi păstorii Bisericii s-au întors către cei dinafara sinagogii. S-au grăbit spre drumurile şi gardurile închinărilor de idoli şi au chemat neamurile. Faptul acesta, prin care se arată belşugul negrăit al milostivirii lui Dumnezeu, trebuie să ne aducă în inimă, şi mie şi ţie, cititorule, o vie mulţumire către Dumnezeu. Căci, prin mijlocirea robilor Săi apropiaţi, a chemat de la închinarea de idoli şi pe proprii noştri strămoşi. Prin ei ne-a chemat şi pe noi, căci de atunci creştinismul a fost moştenit din neam în neam, şi va fi moştenit până ce „se va umple casa Mea". Prin chemarea aceasta şi prin dezvoltarea creştinismului în patria noastră, ne-am învrednicit şi noi să fim mădulare ale Bisericii lui Hristos.

Ne-am învrednicit să umblăm în adevărul autentic, să primim hrana cea sufletească de viaţă făcătoare, însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos, în cina sfintei Euharistii. Am găsit de-a gata mijloacele de mântuire şi asigurat drumul care duce la cina cea cerească a fericirii

dumnezeieşti. Acum aşadar depinde numai de noi să nu urmăm pilda cărturarilor şi fariseilor, care au dispreţuit cina pregătită, ci să ne grăbim cu dor şi cu bucurie ca să luăm parte la ea.

Este vrednic de luat aminte faptul că stăpânul casei dând robului porunca să cheme oamenii de pe drumuri şi de la graduri, zice: „*Sileşte-i să intre*". Dar cum să-i silească? Să întrebuinţeze violenţa, armele asasine? Evident că nu! Ci să facă o presiune răbdătoare, până ce îi vor convinge. Cu alte cuvinte, apostolii şi păstorii Bisericii niciodată n-au propovăduit adevărul Evangheliei prin forţă şi arme, precum a propovăduit Mohamed rătăcirea lui între credincioşii lui. Din nefericire şi unii papi ai Apusului au întrebuinţat cruciadele şi inchiziţia. Trimişii lui Dumnezeu trebuiau să ducă lupta împotriva necredinţei numai prin arme duhovniceşti. Ei trebuie să le mânuiască cu cea mai mare stăruinţă şi răbdare. „*Armele luptei noastre nu sunt trupeşti, ci puternice înaintea lui Dumnezeu să dărâme întăriturile*", zice Sf. Apostol Pavel (II *Co* 11, 4). Aşadar, ca şi cum Domnul ar fi zis către apostolii Săi: puneţi cu stăruinţă hotărârea şi convingeţi pe închinătorii de idoli să primească adevărul. Convingeţi-i că în adevăr Dumnezeu îi cheamă spre adevărata fericire; că această chemare nu este o amăgire şi o bătaie de joc spre nefericirea lor, ci este o serioasă descoperire spre fericirea lor. Ei se tem să se apropie, dar voi întăriţi-i. Precum un sărac cerşetor nu poate să fie cu uşurinţă încredinţat că un boier foarte bogat îl cheamă în palatul său ca să-l adopte ca fiu; precum risipitorul nu-şi închipuia că tatăl său îl va primi cu atâta bunătate, tot aşa şi marii păcătoşi, care nu cunosc încă bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu, se poartă la fel. Ei doresc să se apropie de Dumnezeu, dar nu îndrăznesc. Se tem. Au mustrări de conştiinţă, nu le vină să creadă că Dumnezeu îi poate primi şi pe ei cu bucurie şi îi poate aşeza cu drepţii şi cu sfinţii. Aşadar iată de ce Domnul a dat poruncă păstorilor Bisericii Sale să întrebuinţeze toate mijloacele de convingere, până ce păcătoşii se vor încredinţa şi vor alerga cu bucurie la cina cea mare, aproape

de Dumnezeu. O, cât de mare este bunătatea şi milostivirea lui Dumnezeu.

Observaţii la chemarea cea nouă. *„Ieşi la drumuri şi la garduri şi sileşte-i să intre, ca să se umple casa mea".* Trebuie să mai stăruim asupra acestor cuvinte ale Domnului, căci ele au o foarte mare însemnătate. Şi mai întâi observăm că împărăţia Cerurilor, pe care Dumnezeu Tatăl a pregătit-o mai înainte de întemeierea lumii, n-a fost pregătită în zadar. Căci dacă evreii, care au fost cei dintâi chemaţi, au lepădat chemarea şi nu s-au încreştinat, mulţi creştini au dovedit lipsă de grijă şi indiferenţă faţă de mântuirea sufletului lor şi de dobândirea cinei cereşti, totuşi sunt mulţi alţi creştini, care şi atunci şi astăzi primesc cu mulţumire şi cu recunoştinţă chemarea la cină. Căci ei au înţeles nădejdea pe care o dă chemarea şi slava pe care o vor moşteni, după cum zice Sf. Apostol Pavel (cf. *Ef* 1, 18).

În al doilea rând, cei săraci, umiliţi şi neînsemnaţi în faţa lumii, care nu ocupă slujbe şi situaţii sociale înalte, ci sunt smeriţi, dar cu dispoziţii bune, sunt primiţi în Biserică şi în împărăţia lui Dumnezeu, la fel de bine ca şi bogaţii şi înalţii demnitari. Este adevărat că niciodată nu au lipsit din Biserică şi persoane care ocupau o poziţie însemnată în societate, prin bogăţia, prin slujba sau prin ştiinţa lor. Însă mai cu seamă cei săraci, umiliţi şi neînsemnaţi în faţa lumii au format majoritatea mădularelor Bisericii. Atât în vremea Mântuitorului, cât şi după aceea, până în zilele noastre, necredincioşii şi duşmanii adevărului creştin au folosit acest fapt ca argument ca să îndepărteze pe cei răi de pocăinţă şi ca să facă plăcere duhului lumii. *„Nu cumva a crezut în El vreunul dintre fruntaşii sau dintre farisei? Dar poporul acesta, care nu cunoaşte legea, este blestemat"*, ziceau arhiereii şi fariseii către ascultătorii lor (*In* 7, 48-49). Tot aşa şi astăzi, noii farisei repetă: *„Astea toate sunt bune pentru popor, nu sunt pentru oameni culţi. Cum se poate în secolul al douăzecelea, tu, om cult, să te îndeletniceşti cu religia?"* Iată cum se face că mulţi

bărbaţi şi multe femei se ruşinează să-şi manifeste dispoziţiile religioase, să meargă la Sfânta Biserică, să pară şi pe dinafară creştini, ca să nu se zică despre ei că nu sunt în pas cu vremea, că sunt nişte înapoiaţi. Însă Dumnezeu, cel ce nu judecă după aparenţe, după aspectele exterioare ale bogăţiei stricăcioase şi ale educaţiei lumeşti, Dumnezeu cel ce cercetează adâncurile inimii, îi socoteşte neasemănat mai mari pe săracii cei evlavioşi, decât pe toţi bogaţii şi boierii lumii, care trăiesc în necredinţă şi lipsă de evlavie. Dumnezeu pe cei săraci, dar smeriţi şi buni, îi consideră vrednici să împodobească împărăţia Sa cea cerească şi să alcătuiască familia numeroasă şi fericită a fiilor Săi, care vor primi fericirea şi slava cea de la Dumnezeu. Deci, cititorule, să nu fi neliniştit dacă eşti sărac şi neînsemnat şi aparţii rândurilor poporului. Întrucât ai primit cu inimă bună chemarea lui Dumnezeu la cină şi doreşti să fi creştin adevărat, în faţa lui Dumnezeu eşti vrednic de multă cinste şi respect. Dar să nu se laude nici creştinul care are avere, poziţie socială, cunoştinţe ştiinţifice sau neam mare, căci toate acestea vor trece ca visele, care în câteva clipe ne înalţă pe tronuri regale sau în turnuri de sticlă. Să nu dispreţuiască creştinii pe săracii pe care îi cinsteşte Dumnezeu şi îi cheamă la cina Sa. Hristos nu se ruşinează să-i numească pe săraci *„fraţi ai Săi"*. Iar dacă creştinii bogaţi nu-i consideră şi ei fraţi, nu pot avea nicio legătură cu Hristos.

În al treilea rând, din faptul că gruparea cărturarilor şi fariseilor, care părea dintre evrei cea mai evlavioasă şi părea că are cele mai multe posibilităţi să intre la cina împărăţiei lui Dumnezeu, această grupare n-a primit loc la chemare şi a fost exclusă de la cină. Iar vameşii şi păcătoşii, care păreau străini şi lepădaţi, s-au pocăit şi s-au grăbit să ia parte la cina cea dumnezeiască. Din toate aceste fapte putem trage o învăţătură de mare însemnătate pentru noi. Cei ce astăzi sunt credincioşi şi urmează o viaţă creştinească, să nu se încreadă în virtuţile şi în vrednicia lor, închipuindu-şi că şi-au asigurat raiul prin dreptate, să nu dispreţuiască şi să nu osândească

pe cei ce trăiesc încă în păcat, fiindcă situaţia ar putea uşor să se inverseze. Precum li s-a întâmplat odinioară fariseilor, la fel li se va întâmpla şi celor care se poartă ca fariseii, în orice vreme ar trăi ei. „*Cei dintâi vor fi cei de pe urmă şi cei de pe urmă dintâi*", de aceea: „*Celui ce i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă*", zice Sf. Apostol Pavel, (I *Cor* 10, 12), Cei ce s-au învrednicit să cunoască adevărul Evangheliei şi să meargă pe drumul cel bun trebuie să trăiască în desăvârşită smerenie, „*să-şi lucreze mântuirea cu frică şi cu cutremur*", adaugă tot apostolul (*Fil* 2, 12).

În al patrulea rând, să observăm ce deşi au fost chemaţi foarte mulţi, şi sute de mii au intrat în împărăţia Cerurilor, „*încă mai este loc*". Fără limită este belşugul milei şi al harului lui Dumnezeu. Pâinea vieţii nu are sfârşit, din ea mănâncă mereu sufletele, dar niciodată nu se termină. Fără sfârşit sunt bunătăţile duhovniceşti, aşa că nimeni nu va rămâne lipsit de ele, dacă va vrea să le primească, ci ele sunt gata să satisfacă orice suflet, până la completa îndestulare. Bunurile pământeşti, averile, desfătările lumii acesteia, deşi mulţi îşi închipuie că sunt îmbelşugate, sunt neîndestulătoare şi incapabile să mulţumească sufletul omului. Căci sunt foarte mulţi care ard de setea lor, dar nu le au. Cei ce însă le au nu sunt îndestulaţi şi nu se satură niciodată. Dimpotrivă, bunurile duhovniceşti pe care le dă Dumnezeu părtaşilor la cina Sa sunt mai mult decât îmbelşugate. Ele sunt de ajuns, nu numai pentru invitaţii de până astăzi, ci şi pentru cei ce vor fi chemaţi până la sfârşitul veacurilor. Bunătăţile duhovniceşti satisfac pe deplin dorinţele sufleteşti şi ne dau o fericire fără sfârşit.

În sfârşit, explicând ce am spus mai sus, că bunurile duhovniceşti sunt prea îndestulate şi pentru cei ce vor fi chemaţi pănâ la sfârşitul veacurilor, adăugăm că la sfârşit „*se va umple casa*" lui Dumnezeu. Şi se va umple, nu fiindcă împărăţia Cerurilor nu poate cuprinde şi pe alţii. Că de acolo încăperea nu este un spaţiu, precum aici, unde adesea se ajunge la suprapopularea unei ţări sau

se ajunge ca oamenii să nu mai au în ţara lor mijloace de existenţă şi ajung să ducă lipsă. Oamenii în cazul acesta trebuie să se mute, ca să se poată trăi, cum a fost pe timpul migraţiilor popoarelor. Casa Tatălui se va umple, fiindcă se vor împlini numărul celor aleşi de Dumnezeu şi nu vor mai fi alţii care să vrea să intre. Se va umple, fiindcă toţi ceilalţi vor fi nevrednici să ia parte la cina cea cerească. Aceştia *„au iubit slava de la oameni mai mult decât slava lui Dumnezeu* (*In* 12, 43). Au dispreţuit pe Dumnezeu, care i-a chemat la cină şi şi-au făcut *„pântecele dumnezeu"* (*Fil* 3, 19). În loc de Dumnezeu, l-au adorat pe mamona. Şi-au format un caracter cu totul trupesc, cu dorinţe, porniri şi plăceri trupeşti. Prin urmare ei nu pot să afle loc la o cină cu bunătăţi duhovniceşti, pentru care ei nu simt nicio pornire. Cei ce au fost chemaţi şi au dispreţuit pe Dumnezeu şi bunătăţile Lui vor auzi următoarea hotărâre, cu care Domnul încheie parabola.

***

Osânda celor ce refuză chemarea

„Zic vouă că niciunul din bărbaţii aceia nu vor gusta din cina mea" (v. 26). Stăpânul casei privindu-i pe comeseni le-a adresat această ameninţare îngrozitoare: vă încredinţez că niciunul din oamenii care au primit o invitaţie, dar nu s-a plecat, ci a dispreţuit pe cel ce îi chema, nu va gusta din cină. Iată hotărârea Domnului. Această hotărâre se potrivea întocmai iudeilor, comesenii de atunci ai Domnului. Dar vai! Se potriveşte bine şi acelor creştini, care au fost chemaţi şi botezaţi şi au mărturisit credinţa în Hristos, dar n-au vrut, în restul vieţii lor, să guste din harul dumnezeiesc, să progreseze duhovniceşte şi să se apropie de dumnezeiasca Cuminecătură, să se apropie prin fapte bune de cina cea cerească. Această hotărâre se potriveşte şi mai bine acelor creştini care „fiind luminaţi şi gustând din darul cel ceresc şi fiind părtaşi ai Duhului

Sfânt...", în urmă *„au uitat de curăţirea lor cea dintâi de păcate şi au căzut, ca şi cum n-ar fi fost posibil să se pocăiască din nou..."* (*Evr* 6, 4-6; 1 *Ptr* 1, 9). Aşa au păţit Iuda, Nicolae din Antiohia, Arie, Nestorie, Sabelie, atâţia şi atâţia alţii.

Cititorule, suntem şi noi dintre cei chemaţi la cina dumnezeiască. Pentru numele lui Dumnezeu! Să nu fim indiferenţi faţă de această chemare, să nu ne îndărătnicim şi să nu ajungem în acel grad jalnic, încât să dispreţuim şi cina şi pe Dumnezeu, cel ce ne-a chemat. Nu cumva să ni se spună şi nouă *„nici tu nu vei gusta din cina Mea"*. Ci să punem toată grija şi râvna ca să *„umblăm cu vrednicie, după chemarea cu care am fost chemaţi, cu toată smerenia şi blândeţea şi îndelunga răbdare, îngăduindu-ne unii pe alţii cu iubire, silindu-ne să păzim unitatea duhului întru legătura dragostei"* (*Ef* 4, 1-3). Şi aşa bucurându-ne să ne silim spre dobândirea cinei din Sfânta Euharistie, până ce vom ajunge să luăm loc la cina dumnezeiască a fericirii veşnice.

—

PARABOLA CELOR DOI FII

(*Mt* 21, 28-31)

Parabola celor doi fii, precum şi cele două care urmează, adică a lucrătorilor viei şi a nunţii fiului de împărat, au fost spuse de Domnul în ultimele zile ale vieţii Sale pământeşti. În special în marţea din săptămâna patimilor, zi care se numeşte a parabolelor, Domnul a spus o serie de parabole, prin care a arătat iudeilor ce crimă îngrozitoare făceau, fiindcă se lepădau de mântuire şi hotărau să ucidă pe Mântuitorul.

În dimineaţa acelei zile, Domnul învăţa în templu. Atunci s-au apropiat de El o solie grăbită de arhierei şi cărturari, cei mai însemnaţi învăţători ai poporului evreu, şi L-au întrebat pe un ton aspru de unde are puterea să fie învăţător şi prooroc, să intre cu triumf în Ierusalim, să gonească din templu pe cei ce vindeau şi cumpărau, pe câtă vreme doar ei, arhiereii şi bătrânii, nu îi dăduseră această putere. Domnul cu acea pregătire duhovnicească, al cărei egal nu se găseşte nicăieri în toată istoria omenirii, a răspuns că El le va spune îndată *„cu ce putere fac acestea"*, dacă ei îi vor răspunde, mai întâi, despre Ioan Botezătorul: era acesta un trimis al lui Dumnezeu, pentru lucrarea lui Dumnezeu, sau lucra din îndemn

propriu? La această întrebare a Domnului arhiereii şi bătrânii evreilor au fost siliţi să răspundă că nu ştiu, cu tot necazul lor. De acest prilej s-a folosit Domnul, ca să spună parabola cu cei doi fii, în care arată că arhiereii şi bătrânii înfăţişându-se ca nişte învăţători plini de importanţă ai poporului, de la care decurgea toată puterea şi autoritatea, nu voiau să înţeleagă chemarea dumnezeiască a lui Ioan, pe care oamenii din popor o înşelaseră. Ei care, aşa zicând, erau povăţuitorii duhovniceşti ai poporului şi se socoteau a fi pe cea mai înaltă treaptă de sfinţenie, au dat lui Dumnezeu făgăduinţe mincinoase, pe care nu le-au împlinit, pe când păcătoşii se pocăiesc şi împlinesc voia lui Dumnezeu. De aceea, arhiereii şi bătrânii vor fi socotiţi mai orbi decât oamenii din popor, vor fi făcuţi de ruşine în faţa vameşilor şi a marilor păcătoşi, care se grăbesc să afle mântuirea prin pocăinţă.

Porunca dată celor doi fii

Mai înainte de a-şi începe parabola, Domnul adresează arhiereilor şi bătrânilor poporului o întrebare, ca să-i silească să-şi mărturisească ei înşişi concluzia parabolei, spre paguba lor. „*Ce vi se pare?*”, întreabă Domnul. Adică în ce fel judecaţi lucrul, despre ceea ce vă voi vorbi? Răspundeţi-mi la întrebarea următoare: „*Un om avea doi fii şi ducându-se la primul i-a zis: fiule du-te astăzi şi lucrează în via mea*” (v. 28). Tatăl acestor doi fii este Dumnezeu însuşi, tatăl tuturor oamenilor. „*Un Dumnezeu şi tată al tuturora*”, zice Duhul Sfânt prin Sf apostol Pavel (*Ef* 4, 6). Deşi oamenii au o origine comună, şi primesc aceleaşi porunci şi făgăduinţe, ca să le împlinească, totuşi ei prezintă cea mai mare variaţie de caractere, îndeobşte oamenii se prezintă împărţiţi în două categorii. Cei din prima categorie corespund fiului celui dintâi, care face mai mult decât a făgăduit, iar cei din a doua categorie corespund fiului al doilea, care nu face nimic din câte a făgăduit.

„Fiule, du-te şi lucrează...” este porunca pe care o dă Dumnezeu fiilor Săi. Dumnezeu prin toate acţiunile Sale către oameni, dă părinţilor cel mai bun exemplu de educare a copiilor lor. De aceea şi aici, cea dintâi învăţătură pe care pot să o scoată părinţii din aceste cuvinte ale parabolei, este că trebuia să-şi crească fiii în hărnicie, nu în lene şi pierdere de vreme. Căci lenea este pierzătoare de suflet pentru tineret. Vrednic de luat aminte este faptul că Dumnezeu porunceşte fiilor Săi - adică oamenilor - să muncească, deşi au moştenit bunătăţile cereşti. Ne învaţă Dumnezeu că trebuie să muncească, nu numai copiii săracilor, care sunt lipsiţi de cele necesare, ci şi copiii bogaţilor, care au moştenit averea părinţilor lor.

„Munceşte în via mea” este porunca lui Dumnezeu către fiecare dintre fiii Săi, dar ce este această lucrare a viei, la care trebuie să lucreze toţi oamenii? Este cultivarea evlaviei, formarea creştinească a sufletului nostru. Este lucrarea de neapărată trebuinţă pentru a ne slobozi de patimile păcatului, care usucă sufletul, precum filoxera strică via, precum viermii strică plantele. Este progresul nostru în virtute şi rodirea de fapte bune. Această lucrare o prezintă Domnul în chipul viticulturii, fiindcă printre agricultori, viticultorii sunt cei mai bine situaţi, căci viticultura este plăcută, cinstită, aducătoare de câştig, deşi cere foarte multe osteneli. La fel şi lucrarea virtuţii este cea mai cinstită şi roditoare şi aducătoare de câştig lucrare a omului. Însă această lucrare nu oferă nicio amânare. *„Mergi astăzi şi lucrează”*, porunceşte tatăl. Mâine va fi poate în zadar. Astăzi cât este ziuă, cât ţine viaţa aceasta, căci va veni întunericul morţii, când nimeni nu va mai putea lucra pentru mântuirea sa. *„Cât durează ziua de astăzi, ca nu cumva amăgirea păcatului să-l usuce pe unul din voi”*, zice Sf. Apostol Pavel (*Evr* 3, 13). Adică: dacă nu vei lucra acum, ci vei amâna, eşti în primejdie să ţi se usuce sufletul din pricina păcatului celui rău şi amăgitor, aşa încât să-ţi fie apoi cu neputinţă să mai lucrezi pentru mântuirea ta. Da, cititorule, amânarea este mare primejdie. Deci ia asupră-ţi ostenelile, ia asupră-ţi nevoinţele

formării tale. Nu te teme, ostenelile sunt trecătoare, căci cuvântul astăzi înseamnă un interval scurt de timp. Dar să ştii că de aceste osteneli trecătoare atârnă fericirea ta veşnică.

În sfârşit, cuvântul *„fiule"* cu care Dumnezeu ne numeşte aici pe noi oamenii are o mare însemnătate. Pe de o parte arată autoritatea şi puterea cu care Tatăl porunceşte fiilor Săi, iar pe de altă parte arată gingăşia şi bunătatea Tatălui, care ştie bine limitele puterii noastre, ale fiilor Săi, şi nu ne cere niciodată lucruri mai presus de puterile noastre. *„Precum miluieşte tatăl pe fii, aşa a miluit Domnul pe cei ce se tem de El"*, zice Duhul Sfânt prin David (*Ps* 102, 13). Dumnezeu este atât de bun încât ne porunceşte să lucrăm o muncă din care El nu are niciun folos, pe când noi câştigăm de pe urma ei cea mai înaltă fericire.

Purtarea fiilor. Dar care a fost răspunsul şi purtarea fiilor către tatăl lor, când au primit porunca să lucreze? *„Cel dintâi răspunzând a zis: nu vreau"*. Iată un răspuns obraznic, când vine din partea unui fiu către tatăl său. Nu vreau! Este trist că această vorbă nepotrivită o auzim adesea spusă de copiii neascultători către părinţii lor. Tot aşa zic şi mulţi oameni, adresându-se lui Dumnezeu. Această răsturnare şi răutate a adus în om păcatul, încât omului nu-i este greu să-i zică lui Dumnezeu: nu vreau să mă supun legii Tale, vreau să ies de sub ascultarea Ta, poruncile Tale îmi sunt indiferente. Sunt oameni, care îndată ce aud că le vorbeşti despre îndatoriri religioase se grăbesc să te întrerupă fără sfială şi să-ţi spună: lasă asta, nu vreau nicio religie! Ei fac aşa fie fiindcă sunt de părere că Dumnezeu trebuie să-i bage în rai, şi fără ca ei să se supună legii dumnezeieşti şi să muncească în vederea mântuirii; fie fiindcă au îndrăgit mai mult lumea şi plăcerile trupului. Fapt este că mulţi repetă fără nicio reţinere, pe faţă, că nu vor să lucreze pentru mântuirea lor.

Dar parabola arată un fapt foarte important care s-a petrecut cu acest fiu neascultător. Adică *„Apoi părându-i rău, s-a dus"* (v. 2). După răspunsul neascultător, s-a căit şi de aceea s-a grăbit să meargă la vie şi a muncit. Adică mulţi dintre oameni, la începutul

vieţii lor, trăiesc în păcat şi din pricina lipsei de înţelepciune, a tinereţii, se arată indiferenţi faţă de poruncile lui Dumnezeu lepădând orice progres în lucrarea mântuirii. Însă pe urmă se schimbă cu totul. Înaintarea în vârstă, încetarea neînţelepciunii din tinereţe, întâmplările diferite ale vieţii îi duc pe aceşti oameni la gânduri mai înţelepte, îi duc la pocăinţă şi la îndreptarea vieţii lor. Precum primul fiu nu numai că s-a căit pentru refuzul lui obraznic, ci a alergat la vie şi a lucrat, tot aşa o parte din oameni îşi dovedesc pocăinţa prin fapte, printr-o viaţă de muncă la care se supun, ca să se îndrepteze şi să slujească voii lui Dumnezeu. Omul dă cea mai bună dovadă de pocăinţă adevărată când se supune de aici înainte lui Dumnezeu şi lucrează pentru mântuirea lui cu tot atâta hotărâre, pe cât a fost de mare indiferenţa de mai înainte faţă de voia lui Dumnezeu. Dacă omul se pocăieşte în felul acesta, atunci şi Dumnezeu uită purtarea lui cea dinainte, urâtă şi nebună. Refuzul acesta şi nesupunerea îndrăzneaţă a fiului celui mare vine aşa, ca şi când noi I-am zice lui Dumnezeu: închide uşa milei Tale şi dezmoşteneşte-mă, căci nu mai vreau să fiu un fiu al Tău. Dar milostivirea şi dragostea fără margini a lui Dumnezeu a lăsat uşa milei deschisă, pentru ca atunci când păcătosul se va întoarce, să găsească iarăşi milă şi să fie pus din nou în drepturile sale de fiu. Aşadar, primul fiu a lucrat contrar vorbelor lui. Purtarea lui în urmă s-a arătat pe dos decât la început. Răspunsul cel dintâi către tatăl său a fost urât, dar după aceea purtarea să a fost lăudabilă.

Când a primit de la tatăl porunca să lucreze, al doilea fiu *„a răspuns: Da, Doamne"*. Adică el afirmă cu toată tăria, da, voi merge să lucrez. Prin răspunsul acesta el manifestă un respect profund către tatăl său, căci îl numeşte domn şi îi făgăduieşte supunere desăvârşită la porunca tatălui. Dar *„nu s-a dus"*. Adică în urmă s-a purtat cu totul împotriva făgăduinţei lui celei dintâi. De acest fel a fost purtarea evreilor, care afirmau: *„Orice ne va zice Dumnezeu, vom face şi vom asculta"* (*Ieş* 19, 8), dar prin faptele lor nu s-au supus. De aceea i-a mustrat Domnul chiar în ziua în care a spus

şi parabola de faţă, că *„zic dar nu fac"* (*Mt* 23, 3). Este trist să ne gândim că în purtarea aceasta a celui de al doilea fiu este înfăţişată şi comportarea multor creştini. Aceştia în cuvânt şi cu gura arată multă preţuire pentru adevărul Evangheliei. Admiră de departe frumuseţea moralei şi a vieţii creştine. Făgăduiesc cu curaj că se vor supune lui Hristos, dar inima lor rămâne departe de Hristos şi făgăduinţele lor nu ajung l-a împlinire. Căci unii sunt prefăcuţi, alţii sunt nestatornici şi schimbători. Şi de aceea îşi schimbă uşor părerile sau nu au puterea şi voinţa să se depărteze şi să se debaraseze de obiceiurile lor îndrăgite. Aşadar, să nu credem că toţi bobocii şi toate florile unui pom devin roade. Fiindcă între floare şi rod intervin mii de piedici. Aşadar, al doilea fiu şi toţi cei ca el făgăduiesc, dar nu împlinesc nimic. Răspunsul lor dintâi către Tatăl este bun, dar purtarea lor din urmă este rea.

Întrebarea Domnului cu privire la parabolă și aplicarea ei

Şi acum, ca să silească pe arhierei şi pe bătrâni să mărturisească propria lor osândă, care venea după purtarea lor, Domnul îi întreabă: *„Care dintre cei doi fii a făcut voia tatălui?"* Vedem că amândoi au greşit părintelui lor. Primul a greşit prin răspunsul lui obraznic. Al doilea a greşit prin purtarea lui rea. Dar primul s-a supus prin faptă voinţei părintelui său. Celălalt s-a supus numai cu vorba. Aşadar, care s-a arătat mai bun împlinitor al datoriei de ascultare? Arhiereii şi bătrânii au răspuns Domnului: „Şi i-au zis: cel dintâi". Ei au fost siliţi să mărturisească cum că cel dintâi fiu a împlinit voinţa tatălui său. Ei ştiau că această judecată este chiar judecata lui Dumnezeu, care zice, prin proorocul Iezechiel: *„dacă cel rău se întoarce de la nelegiuirile sale, pe care le-a făcut şi păzeşte toate legile Mele şi face ceea ce e bun şi drept, el va trăi şi nu va muri. Nu se vor pomeni nici cum nelegiuirile pe care el le va fi făcut, ci va trăi, pentru dreptatea pe care o va fi făcut-o... Dar şi dreptul dacă se abate de la dreptatea lui şi se va purta cu nedreptate şi va face acele*

ticăloşii pe care le face nelegiuitul, va fi el oare viu? Toate faptele lui bune, pe care le va fi făcut, nu se vor pomeni, ci pentru nelegiuirea pe care va fi făcut-o şi pentru păcatele pe care le va fi săvârşit, va muri" (*Iez* 16, 21-24).

Acest răspuns al arhiereilor şi al bătrânilor este drept. Domnul îl aştepta, tocmai ca să aplice îndată parabola, zicând: *„Amin grăiesc vouă, că vameşii şi desfrânatele vor intra înaintea voastră în împărăţia lui Dumnezeu"* (v. 31). Păcătoşii cei mari şi notorii, care sunt vameşii şi desfrânatele de meserie, vor lua-o înainte şi vor intra în împărăţia lui Dumnezeu înaintea arhiereilor, a cărturarilor şi a bătrânilor poporului evreiesc. Deoarece ei au ascultat propovăduirea pocăinţei prin Ioan Botezătorul iar când a venit Hristos L-au primit cu braţele deschise, pe când ceilalţi, care sunt râvnitori ai legii, drepţi şi evlavioşi, aşa zicând, aşteaptă să vină Mesia, ca să-i pună întâi pe ei de-a dreapta Sa. Ei dispreţuiau propovăduirea pocăinţei pe care a vestit-o Ioan Botezătorul. Ei refuzau prin faptele şi purtările lor, să intre în împărăţia lui Dumnezeu, la care îi cheamă Hristos. Închinătorii de idoli *„care erau odinioară neîncredinţaţi, rătăciţi, robiţi poftelor şi plăcerilor felurite"*, precum zice Sf. Apostol Pavel, au crezut în Hristos şi au împlinit până la sfârşit voia lui Dumnezeu. Pe când evreii, care au făgăduit în gura mare, că vor împlini legea, s-au arătat la sfârşit nesupuşi şi necredincioşi.

Acest lucru l-au mărturisit cu propria lor gură arhiereii şi bătrânii iudeilor, şi ar fi trebuit să se ruşineze măcar atunci şi să alerge, fie ei şi împreună cu vameşii şi cu păcătoşii, la pocăinţă şi mântuire. Căci atunci când Hristos a zis că vameşii şi desfrânatele intră înaintea evreilor în ceruri, a dovedit cu aceasta că pot şi ei să urmeze pe vameşi şi păcătoşi. Dar, din nefericire, un mare făţarnic este cu mult mai greu să se supună şi să se pocăiască, decât un mare păcătos.

Iată, iubite cititor, parabola cu cei doi fii, prin care Hristos a dat încă un ultim prilej arhiereilor şi bătrânilor să se pocăiască şi să se mântuiască. Însă ei au rămas nepocăiţi. Iar păţania lor să ne fie

de învăţătură spre instruirea noastră. Dacă până astăzi am refuzat ca şi fiul mai mare din parabolă, să ne supunem Tatălui ceresc şi am trăit departe de El, nesupuşi, obraznici şi neascultători, să urmăm de aici înainte purtarea celui dintâi fiu. Să ne pocăim şi să lucrăm lucrul mântuirii, până la sfârşitul vieţii. Dacă până acum ne-am purtat ca fiul al doilea, să aducem mulţumire lui Dumnezeu că nu ne-a luat din viaţă până acum şi nu ne-a închis uşa milei Sale. Să ne hotărâm ca de aici înainte să trăim conform cu făgăduinţele pe care le-am făcut în Sfântul Botez, ca să nu stârnim la sfârşit mânia lui Dumnezeu, precum au stâmit-o fariseii şi cărturarii, prin purtarea lor cea nepocăită. Nu cumva să cădem şi noi sub osânda care ne ameninţă parabola lucrătorilor celor răi, pe care Domnul a spus-o imediat după această parabolă şi la a cărei tâlcuire trecem acum.

PARABOLA CU LUCRĂTORII CEI RĂI

(*Mt* 21, 33-44; *Mc* 12, 1-8; *Lc* 20, 9-18)

Parabola cu lucrătorii cei răi a fost spusă îndată după cea cu cei doi fii, şi de aceea ea începe cu cuvintele: *Ascultaţi şi altă parabolă*. Prin această parabolă Domnul arată şi mai viu păcatul cel mare al evreilor, care au dispreţuit bunăvoinţa lui Dumnezeu şi au lepădat binecuvântarea şi mântuirea pe care le-o oferea Hristos. În chip special însă această parabolă pune accentul pe vinovăţia conducătorilor evrei, care au întrebuinţat starea lor înaltă, numai că să facă fapte rele. Mai pune accentul şi pe pedeapsa înfricoşătoare de care au avut parte fariseii şi cărturarii pentru abuzurile lor.

Parabola aceasta însă se aplică şi oricărui om sau oricărui popor, care se bucură de sprijinul şi bunăvoinţa lui Dumnezeu. Ea anunţă că şi soarta lor va fi întocmai cu a evreilor, dacă se vor purta tot atât de rău ca aceştia.

Avantajele sinagogii

„Un om oarecare era stăpân de casă şi a sădit o vie şi a pus împrejurul ei un gard şi a săpat un teasc şi a zidit un turn. Apoi a predat-o lucrătorilor şi a plecat departe" (v. 33). Marele Dumnezeu, stăpânul de casă al universului, este cel ce a sădit via, adică cel ce a instituit cea dintâi biserică de pe pământ, cea a Vechiului Testament, pe care o forma poporul israelit. Dumnezeu a eliberat în chip minunat pe omul acesta din robia Egiptului şi l-a răsădit în pământul Canaan. *„Eu te-am sădit ca pe o vie care să rodească tot adevărul"*, zice către poporul acesta Domnul, prin proorocul Ieremia (2, 2). L-a pus acolo, ca să crească ca o vie de soi bun, o vie adevărată şi să rodească fapte bune, nu spini şi pălămidă, aşa cum rodeau celelalte popoare de pe pământ. Dumnezeu a dat poporului evreiesc, în acest scop, toate mijloacele care, folosite bine, l-ar fi putut face cucernic, evlavios şi sfânt. Fiindcă zice: *„A înconjurat-o cu gard"*. Iar un astfel de gard şi zid de apărare al poporului evreiesc era legea lui Moise, prin care Dumnezeu a despărţit pe Israel de orice comunicare cu celelalte popoare idolatre şi l-a ferit de influenţa lor cea rea. Pe deasupra, a pregătit Dumnezeu poporului şi un teasc, adică altarul, şi un turn, adică templul în care să se închine lui Dumnezeu şi prin cultul cel adevărat să înainteze în virtute. Domnul zice în parabolă despre această vie că stăpânul a predat-o la nişte muncitori de pământ, tocmiţi cu plată. Adică a încredinţat conducerea şi creşterea poporului israelit fariseilor şi cărturarilor iudei, pe care i-a cinstit şi i-a ridicat la această treaptă înaltă. Iar ei trebuiau să lucreze pentru poporul lor şi să dea slavă şi recunoştinţă lui Dumnezeu pentru această mare cinste. Aşadar, după ce Dumnezeu a dat, pe muntele Sinai, legea şi a rânduit cele pentru zidirea bisericii israelite *„s-a dus departe"*, zice parabola. Adică a încetat să lucreze nemijlocit, pentru ca să lase poporului libertatea să-şi dezvolte capacităţile, să întrebuinţeze în mod nesilit darurile dumnezeieşti şi pe conducători să-i lase să conducă poporul, după

sfânta Sa voie. Dumnezeu s-a îndepărtat şi din pricina nelegiuirilor conducătorilor poporului, pentru care nu i-a pedepsit imediat pe loc. Şi aceasta le spunem despre sinagogă, despre biserica pe care o forma poporul iudeu.

Nu trebuie însă să uităm că atunci când Dumnezeu a încercat acest popor, după cum vom vedea în continuare, şi când a instituit noua Biserică, cea creştină, toate avantajele şi bunăvoinţa Lui le-a hărăzit acestei biserici şi popoarelor creştine. Căci le-a dat cea mai desăvârşită lege, legea Evangheliei; a întemeiat şi un jertfelnic, neasemănat mai mare decât al evreilor, jertfelnic destinat, nu jertfelor de animale, ca cel din templul lui Solomon, ci jertfei celei fără de sânge, a trupului şi a sângelui celui sfânt al lui Hristos. Prin urmare noi creştinii avem acum toate mijloacele şi avantajele, prin care să dobândim o viaţă virtuoasă şi fapte bune.

Stăpânul își cere parte de roade

Dar, precum era şi firesc, la timpul potrivit, poporul Israel ar fi trebuit să dea roade, în urma îngrijirilor speciale de care s-a bucurat. De aceea *„când a venit vremea roadelor, a trimis pe slugile sale la muncitori să ia roadele"* (v. 34). Adică Dumnezeu a trimis în diferite epoci pe prooroci, slugile Sale, şi la sfârşit, pe cel mai mare dintre prooroci pe Ioan Botezătorul. Vrednic de luat aminte este faptul că, după ce Dumnezeu a trimis pe aceşti robi ai Săi, nu a procedat imediat la anularea plăţii şi la ridicarea sprijinului Său de la iudeii cei neroditori, ci le-a amintit datoria lor şi i-a ajutat pe prooroci ca să dea roade de pocăinţă, fapte bune. Nici n-a cerut de la ei nimic mai presus de drepturile Sale, ci numai *„roadele Lui"*. Bunul Dumnezeu nu pretinde niciodată mai mult decât poate şi trebuie fiecare să facă. Nu numai că nu cere prea mult, dar tot El ne ajută şi ne întăreşte, ca să dăm roade după puterea noastră. Aşadar, este rea şi nebună îndreptăţirea unor oameni, că virtuţile Evangheliei şi morala creştină nu sunt practicabile în vremea de faţă.

Care a fost purtarea lucrătorilor viei faţă de trimişii stăpânului lor? A fost absolut criminală! Căci parabola zice: *„Lucrătorii prinzând pe robii Săi, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorât, pe altul l-au lovit cu pietre"* (v. 35). În cuvintele acestui verset, Domnul rezumă purtarea criminală pe care au avut-o, timp de veacuri, conducătorii evreilor faţă de proorocii trimişi de Dumnezeu. Toţi proorocii, dar absolut toţi, au fost urâţi şi dispreţuiţi, pârâţi, omorâţi ca nişte oameni nelegiuiţi. Ieremia a fost aruncat într-o groapă cu noroi; Isaia a fost omorât prin tăiere cu fierestrăul; Zaharia a fost ucis cu pietre; Ioan Înaintemergătoml nu a fost recunoscut de arhiereii şi bătrânii poporului, a fost întemniţat de Irod şi apoi i s-a tăiat capul. Adică: tocmai cei ce trebuiau să fi fost primiţi cu bucurie, ca nişte trimişi ai Stăpânului, au fost primiţi ca nişte duşmani de moarte de aceia care trebuiau să fie cei mai credincioşi prieteni ai proorocilor.

Şi totuşi, în faţa acestei răutăţi fără seamăn, Dumnezeu rabdă îndelung. Căci, în loc să pedepsească crima vierilor, dimpotrivă *„Iarăşi a trimis alţi robi, mai mulţi decât cei dintâi; şi le-au făcut şi acestora la fel"* (v. 36). În prima perioadă, între anii 1000 şi 800 înainte de Hristos, a trimis Dumnezeu pe proorocii cei de la Samuel până la Isaia. Iar în perioada a doua, de la anul 800 încoace, a trimis pe cei mai mulţi şi mai mari dintre prooroci. Dar conducătorii evreilor s-au purtat şi cu aceştia la fel. Căci dacă omul face un prim păcat şi nu-l şterge prin pocăinţă, păcatul acela îl duce la al doilea, la al treilea şi la o serie de nelegiuiri, încât cei ce încep cu vărsarea de sânge se transformă la sfârşit în fiare carnivore şi băutoare de sânge. Dar totuşi îndelunga răbdare a lui Dumnezeu a mai durat încă. Pe deasupra a pregătit pentru lucrătorii cei răi o nouă binefacere mare şi un nou prilej de mântuire.

Trimiterea fiului şi cea mai mare crimă a vierilor

„La sfârşit, a trimis la ei pe fiul său zicând: se vor ruşina de fiul meu" (v. 37). În timpul veacurilor de până la Hristos, Dumnezeu

şi-a arătat milostivirea faţă de oameni în mii de feluri şi mai cu seamă şi-a manifestat o specială bunăvoinţă faţă de evrei. Dar niciodată nu S-a arătat în lume mărirea milostivirii lui Dumnezeu în aşa măsură, ca atunci când a trimis în lume pe Fiul Său. *„Aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său cel Unul-Născut L-a dat"*, zice însuşi Domnul către Nicodim (*In* 3, 16). Observaţi acum, cititorilor, în cuvintele acestui verset al parabolei cu câtă înţelepciune prezintă Domnul bunătatea lui Dumnezeu. Prin felul de prezentare, Domnul vrea să atragă pe iudei la pocăinţă. Căci zice: *„La sfârşit a trimis pe Fiul său"*, adică, după ce a folosit toate mijloacele, după ce evreii în loc să se pocăiască au trecut din crimă în crimă, la urmă Dumnezeu le-a trimis pe Fiul Său. Şi stăpânul viei, privit ca om, era firesc să-şi zică: cu toată răutatea pe care au dovedit-o faţă de robii mei, când vor vedea pe fiul şi moştenitorul meu, se vor ruşina, îi vor da cinstea cuvenită şi i se vor supune. Dumnezeu pe care Îl subînţelege parabola în persoana stăpânului viei, ştia desigur mai dinainte caracterul cel criminal al evreilor, precum cunoştea dinainte şi purtarea pe care aveau ei s-o aibă faţă de Hristos. Totuşi, din culmea bunătăţii, a trimis pe Fiul Său în lume, căci lumea trebuia să fie mântuită. De El trebuia în chip firesc să se ruşineze conducătorii evreilor şi să-L cinstească, atunci când avea să apară în faţa lor. Pentru că o enormă distanţă despărţea pe Fiul de prooroci, care erau simpli robi ai lui Dumnezeu. Fiul a venit cu o autoritate şi cu o putere neasemănat mai mare decât a proorocilor. A făcut minuni atât de mari şi neasemănate, încât prin ele evreii trebuia să-L recunoască şi să I se supună. Şi atunci ar fi văzut ei că trimiterea Fiului era semnul celei mai înalte binefaceri şi milostiviri a lui Dumnezeu, faţă de poporul lor. Iar credinţa şi supunerea faţă de Hristos ar fi îndreptat purtarea criminală pe care au avut-o mai înainte evreii.

Dar faţă de o dragoste atât de mare, nu se află o răutate mai îngrozitoare, decât aceea pe care trebuia să o comită numai după trei zile evreii împotriva Fiului. Vedeţi-i cum plănuiesc crima: *„lucrătorii*

văzând pe fiul, au zis între ei: acesta este moştenitorul veniţi să-l omorâm şi să stăpânim noi moştenirea lui" (v. 38). Ei zic: *„Să-l omorâm"*. Sf. Ioan Gură de Aur întreabă: *„dar de ce să-l omoare? Ce acuzaţie mare sau mică îi poţi aduce? Pentru că ne-a cinstit, şi fiind Dumnezeu s-a făcut om pentru noi şi a făcut acele mii de minuni? Sau fiindcă ne iartă păcatele şi ne cheamă în împărăţia Sa? Observaţi cu câtă nelegiuire şi cu câtă nebunie dau ei motivul omorului cu totul ieşit din fire. Trebuie să-l omoare, ca să ia ei moştenirea!"* Conducătorii evreilor vedeau că poporul se întoarce către El şi îl însoţeşte în triumf. În Ierusalim vedeau că El a izgonit din templu pe cei ce vindeau şi cumpărau, ca unul care are puterea s-o facă; că i-a vădit pe faţă de prefăcătorie, vrând să-i izgonească din vie şi să le ia autoritatea, pe care o aveau în faţa poporului. Galileanul acesta, adversar al lor, devenise primejdios. Aşadar hotărâseră să-L omoare, ca să stăpânească ei nestingheriţi moştenirea, speculând şi îndreptând conştiinţa poporului, după pornirile şi interesele lor (cf. *Ps* 2, 2-3).

Acum Domnul prooroceşte cu o răceală surprinzătoare şi prezintă în chip sigur şi definitiv crima pe care o plănuiau conducătorii evreilor: „Şi prinzându-L L-au scos afară din vie şi L-au omorât". Desigur, este păcat să faci o crimă premeditată şi hotărâtă de mai înainte. Arhierii şi cărturarii, în conformitate cu planul pe care şi-l făcuseră, L-au condus pe Hristos *„afară din vie"*, adică afară din cetate, afară din capitala poporului evreu. Ierusalimul, şi L-au răstignit pe Golgota. Şi astfel prigonitorii şi ucigaşii proorocilor s-au dovedit a fi personificarea în întruchiparea crimei, omorând pe însuşi Fiul lui Dumnezeu. Este cea mai mare crimă pe care a văzut-o lumea. În această fărădelege răutatea a ajuns la cel mai înalt punct, pentru ca să nu se mâhnească şi să nu fie surprins niciunul dintre următorii lui Hristos, dacă suferă şi este prigonit. Căci culmea cea mai înaltă a nedreptăţii a suferit-o însuşi Fiul lui Dumnezeu cel fără de păcate şi sfânt.

Aşadar, orice crimă s-ar mai face împotriva oricui n-o poate egala pe aceasta.

Osânditorii înşişi îşi mărturisesc osânda

După ce Domnul a sfârşit de povestit parabola, a întrebat pe arhiereii înşişi, care plănuiau şi hotărau crima cea mare, punându-i pe ei să judece propria lor purtare. Aşa încât în ziua osândirii lor, dreptatea lui Dumnezeu să apară neprihănită şi desăvârşită, iar ei să rămână muţi, fără cuvânt de îndreptăţire. Domnul îi întreabă: *„Aşadar, când va veni stăpânul viei, ce le va face acelor lucrători? I-au zis Lui: pe cei răi cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care îi vor da roadele la vremea lor"* (v. 40-41).

Din această întrebare se observă că stăpânul viei nu va lăsa neacuzaţi pe lucrătorii cei răi, după uciderea Fiului Său, ci va veni să le ceară socoteală. Da, Dumnezeu, în răbdarea Lui cea mare, a lăsat pe evrei să-i ucidă pe proorocii Săi şi să-L răstignească pe Fiul Său. Au trecut cam patruzeci de ani după răstignirea Domnului, iar mai marii iudeilor îşi închipuiau, poate, că acum şi-au atins scopul. Dar când s-a umplut măsura răbdării îndelungi a lui Dumnezeu, El a cercetat pe evrei cu mânia. Aşadar, Dumnezeu rabdă îndelung, îngăduie şi aşteaptă pe păcătoşi, însă nu-i uită. Va veni în mod absolut sigur, ca să răsplătească fiecăruia după faptele lui. Mulţi rătăcesc, închipuindu-şi că vor putea scăpa de judecata lui Dumnezeu, precum îşi închipuiau şi răstignitorii Domnului. Dar Judecătorul va veni. Iar când va veni *„ce va face acelor lucrători răi?"*, întreabă Hristos pe arhiereii şi bătrânii poporului evreu.

Iar ei cu toată graba, fără să înţeleagă că-şi rostesc propria osândă, răspund că pe acei lucrători răi şi stricaţi îi va pierde cu o moarte rea. Fără să vrea şi fără să ştie, ei proorocesc că Dumnezeu va lua via de la ei şi o va da altor lucrători care vor da roadele viei la vremea cuvenită. Precum facem noi toţi oamenii, aşa au făcut şi arhiereii: au înţeles uşor vina altora, şi ca şi cum ar fi fost cine ştie cât de iubitori de dreptate, pronunţară cu grabă hotărârea de condamnare. Însă toţi suntem mai zăbavnici la înţelegere şi mai

părtinitori când e vorba să judecăm propria noastră vină, chiar dacă este întocmai cu vina pe care am osândit-o la altul.

S-a întâmplat aşa cum au proorocit şi ei, hotărârea de osândire dată cu propria gură a arhiereilor, s-a împlinit literă cu literă asupra capului lor. Dumnezeu i-a cercetat la sfârşit prin legiunile romane, pe care le-a folosit ca pe un bici de pedeapsă împotriva evreilor criminali. Iar catastrofa, care a avut loc atunci nu-şi are seamăn în toată istoria. Ajunge să spunem că în timpul asediului Ierusalimului, se stârnise o foamete atât de mare şi moralul poporului era atât de scăzut, încât mame şi-au omorât şi şi-au mâncat pruncii. Mii de evrei au fost răstigniţi. Au fost înălţate atâtea cruci încât lemnul începea să lipsească. Vestitul templu a fost ars şi dărâmat din temelie. Oraşul a fost distrus şi locul arat cu plugul. Peste o sută de mii de evrei au fost omorâţi ori vânduţi ca robi în pieţele Romei şi ale Alexandriei. *„Pe cei răi cu rău i-a pierdut"*. Căci şi pe ei, care rămaseră, şi pe urmaşii lor i-a răspândit Dumnezeu la marginile pământului, fără patrie, fără templu, fără preoţie, fără proorocie şi fără nădejde. Sângele lui Hristos a căzut în adevăr pe capetele lor şi ale copiilor lor, după cum au cerut ei înşişi înaintea lui Pilat: *„ia-l, ia-l răstigneşte-l"*.

„Pe cei răi cu rău îi va pierde"

Această hotărâre îngrozitoare atârnă ca sabia lui Damocles asupra capetelor celor răi. Da, cititorule, catastrofa poporului evreu este începătura care înştiinţează pe oameni că marea osândă a tuturor păcătoşilor nepocăiţi va fi împlinită inevitabil la a doua venire a lui Hristos. Atunci, toţi cei ce au abuzat de darul lui Dumnezeu au dispreţuit harul şi mântuirea, pe care El o dă în dar prin pocăinţă şi mărturisire; toţi câţi au rămas răi, cu bună ştiinţă şi fără îndreptare, înverşunaţi duşmani ai adevărului, vor fi pierduţi cu rău.

„Şi via va fi dată altor lucrători"

S-a împlinit exact şi această parte a osândei. Biserica, această vie a lui Dumnezeu, nu s-a sfârşit după distrugerea poporului evreu. Alcătuită din alte popoare, a fost dată altor locuitori, apostolilor şi urmaşilor lor. Acum este o Biserică neasemănat mai desăvârşită decât cea dintâi, care cuprinde comoara harului mântuitor din belşug. Era imposibil ca răutatea evreilor să zădărnicească sfatul lui Dumnezeu, cel ce voia să aibă întotdeauna pe pământ o Biserică, pentru ca ea să povăţuiască pe fiii lui Dumnezeu la Biserica cea cerească. Nici nu vor putea să zădărnicească planul lui Dumnezeu şi să piardă pe pământ Biserica Sa necredincioşii cei lipsiţi de evlavie, care se luptă împotriva lui Dumnezeu şi încearcă să-I distrugă Biserica. Oricâte succese ar avea ei, oricâtă pagubă ar aduce ei Bisericii, totuşi nu vor ajunge la rezultatul dorit de ei. Biserica lui Hristos va rămâne neclintită în toţi fiii ei. Dacă unii nu vor să fie mădulare ale ei, iar dacă alţii nu vor să fie vrednici de numele de creştin, Dumnezeu are pe alţii gata să dea roadele la timpul lor. Dacă în ziua de astăzi Biserica lui Hristos, în totalitatea ei, nu are ramuri aducătoare de roade bogate, dacă nu are creştini adevăraţi şi binecrescuţi, vrednici de numele şi de sângele lui Hristos, va avea mâine neapărat. Aşadar, nu te nelinişti, cititorule, de această nerodnicie provizorie, dimpotrivă, să ne îngrijim şi eu şi tu, să fim creştini aducători de roade şi să rodim virtutea, cu convingerea că sfatul lui Dumnezeu trebuie neapărat să se împlinească.

Aplicarea parabolei

„Iisus le zise: niciodată nu aţi citit în Scripturi: piatra pe care n-au socotit-o ziditorii, aceea s-a făcut în capătul unghiului; de la Domnul s-a făcut aceasta şi este minunată în ochii noştri" (v. 42). Cuvintele din Sfânta Scriptură, la care se referă Domnul, întrebându-i pe arhierei dacă le-au citit, sunt din psalmii lui David (*Ps* 116, 22-23). Arhiereii

şi cărturarii adesea le spuneau poporului, dar nu voiau să le înţeleagă în adevăratul lor înţeles. Domnul le aminteşte acestea pentru ca ei să afle că nu numai dreptatea pe care o recunoşteau ei pretinde pedepsirea lor, ci şi Dumnezeu a prezis fapta lor prin proorocul.

Ziditorii n-au socotit piatra şi au aruncat-o ca nevrednică şi nepotrivită la zidire. Acestea sunt tot aceleaşi persoane care sunt indicate ca şi lucrătorii răi ai viei. Căci Biserica lui Dumnezeu se numeşte şi zidire a lui Dumnezeu. Iar piatra pe care au aruncat-o ziditorii este Hristos (cf. I *Co* 3, 9; 10, 4). Deci arhiereii şi conducătorii evreilor, care au fost puşi ca ziditori ai Bisericii israelite, au dispreţuit şi au prigonit pe Hristos, zicând că nu este trimis de la Dumnezeu, că duce poporul în rătăcire, că este samaritean şi îndrăcit. Ei n-au dat lui Hristos nici cel mai mic loc în zidire, ba împiedicau şi poporul să primească învăţătura Sa şi la sfârşit L-au omorât, ca să le piară frica, pe care o aveau, nu cumva Hristos să Se facă capul zidirii. Au făcut ca un meşter zidar, care sfărâmă o piatră nefolositoare, ca să nu se tot împiedice de ea.

Însă, iată, acea piatră pe care evreii au lepădat-o *„s-a făcut în capul unghiului"*. Adică Hristos a devenit piatra unghiulară (*Ef* 2, 20), capul şi conducătorul noii Biserici creştine. Iar faptul acesta, că Hristos este piatra unghiulară a Bisericii celei noi, *„s-a făcut de la Domnul"*. Adică s-a făcut conform cu planul şi cu preştiinţa lui Dumnezeu, care a preaînălţat pe Hristos şi I-a dat un nume mai presus de tot numele (*Fil* 2, 9-14). Dar iată că această piatră unghiulară *„este minunată în ochii noştri"*, prin strălucirea şi tăria ei.

Hristos, pe care arhiereii şi cărturarii L-au lepădat, nu numai că n-a fost lepădat de ceilalţi oameni, ci este minunat în ochii credincioşilor Bisericii Sale şi închinat din neam în neam. Cu toate prigonirile pe care duşmanii le-au stârnit împotriva lui Hristos şi a Bisericii Sale; cu toate râurile de sânge în care prigonitorii împăraţi ai Romei au vrut să înece sfânta Biserică; cu tot războiul subteran, pe care îl duce de atunci încoace necredinţa, voia lui Dumnezeu nu se poate anula.

Biserica lui Hristos va rămâne o instituţie minunată şi veşnică.

Şi acum, aplicând toată parabola şi hotărârea pe care au dat-o ei înşişi, Domnul adaugă: *„de aceea zic vouă că se va lua de la voi împărăţia lui Dumnezeu şi se va da poporului care va face roadele ei"* (v. 43). Fiindcă voi, ca ziditori, aţi nesocotit piatra cea aleasă, iar ca lucrători ai viei aveţi de gând să omorâţi pe fiul stăpânului viei, de aceea vă prezic, limpede, că se va lua de la voi împărăţia lui Dumnezeu, adică Biserica şi avantajele speciale pe care vi le hărăzise printre toate popoarele pământului. Veţi fi lipsiţi de bunăvoinţa şi de sprijinul special al lui Dumnezeu. Căci voi, nu numai că n-aţi adus roade, ci v-aţi răzvrătit împotriva bunătăţii şi a voinţei lui Dumnezeu.

Fariseii şi în general iudeii din acea epocă îşi închipuiau că Dumnezeu are nevoie de ei, ca să menţină pe pământ numele Său. Ei nu voiau să înţeleagă că *„Dumnezeu poate şi din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam"* (*Mt* 3, 9), precum prea bine zicea Ioan Botezătorul. Poate Dumnezeu să ridice fii lui Avraam din cei păcătoşi, din închinătorii de idoli, pe care fariseii îi considerau nişte pietre neînsufleţite şi uscate. Tot aşa şi astăzi, este de compătimit cel groaznic care are oarecare evlavie şi îşi închipuie că Hristos îşi sprijină numele Său numai pe evlavia lui. Hristos este în stare să facă din aceia, pe care astăzi îi considerăm cu totul străini de El, nişte creştini buni. Aşadar de aceea zice Domnul către arhierei că Biserica lui Dumnezeu şi avantajele ei speciale se vor da unui popor ales, care va fi format din multe neamuri.

Va fi format din evrei şi din închinătorii la idoli, care, prin necredinţa în Hristos, se vor unii într-un popor, înfrăţit în dragoste creştinească şi rodind fapte bune ale unei vieţi creştine şi sfinte. Doar câteva zile au trecut de la spunerea acestei parabole, şi minunea pe care o prooroceşte aici Domnul înaintea arhiereilor şi a bătrânilor, s-a împlinit literă cu literă. Îndată după ziua Cincizecimii, după chemarea apostolilor, cei mai mulţi evrei leapădă biserica lor şi se

depărtează de ea formând un popor nou, chemat să ia locul celui vechi. Şi iată, în decurs de câţiva ani, s-a împlinit hotărârea lui Dumnezeu, care uimea pe Pavel şi îl facea să strige cu mirare: „*O, adâncimea bogăţiei, a înţelepciunii şi a cunoaşterii lui Dumnezeu!*" (*Rom* 11, 33). O nouă Biserică, una sobornicească şi sfântă, Biserica lui Hristos, a fost întemeiată pe pământ şi continuă de atunci lucrarea ei, prin mijlocul veacurilor, până ce vor lua loc în sânul ei toţi fiii lui Dumnezeu, pe care El a ştiut din veac că-i va avea.

La sfârşit Domnul, ca să întrebuinţeze şi ultimul mijloc care putea să-i împiedice pe evrei de la crima lor cea mare, înştiinţează limpede pe cărturari că urmările faptelor lor vor fi îngrozitoare: „*Şi cel ce va cădea peste piatra aceasta, se va sfărâma; iar cel peste care va cădea piatra, îl va spulbera*" (v. 44). Adică, acela care va cădea pe piatra pe care n-au socotit-o ziditorii; adică cel care va arăta răzvrătirea împotriva lui Hristos, acela va fi sfărâmat, oasele lui vor fi zdrobite, carnea lui va fi sfâşiată şi el va deveni o grămadă amorfă, căci cine duşmăneşte pe Domnul se distruge pe sine, dar pe Hristos nu-L vatămă în niciun fel. Iar cel peste care va cădea piatra, Hristos privit ca judecător şi pedepsitor, atât în viaţa aceasta, cât şi la a doua venire a Sa, acela se va preface în cenuşă şi ţărână şi va fi spulberat. Acest lucru li s-a întâmplat evreilor, care au căzut peste Hristos, orbiţi de egoism, otrăviţi de pizmă, înnebuniţi de ură, şi de aceea au fost nimiciţi. La fel li se întâmplă tuturor celor necredincioşi şi vrăjmaşi ai lui Hristos. Pierirea este poarta lor.

Concluzii

Aceasta este aplicarea acestei parabole la evrei. Însă parabolele Domnului au şi o aplicare veşnică. Mai cu seamă aceasta de faţă, este de o importanţă mondială şi de un interes general. Căci ea arată foarte lămurit viitorul neamurilor şi afirmă că însuşi Dumnezeu povăţuieşte popoarele spre slavă sau spre pierzare, după purtarea lor. De aceea, această parabolă ar trebui să fie un subiect de meditaţie

şi de râvna pentru toate popoarele, în special pentru cele creştine. Puterile guvernante, atât cele politice, cât şi cele diplomatice, ar trebui să se ocupe cu învăţăturile din această parabolă. Istoricii şi tâlcuitorii mersului popoarelor ar trebui să citească şi să adâncească înţelesul ei. Conducătorii Bisericii, clerul şi învăţătorii ei ar trebui s-o mediteze în chip special. Căci ne arată lămurit că lucrătorii viei închipuie pe arhiereii şi pe conducătorii iudeilor în via lui Dumnezeu. Iar dacă şi păstorii şi conducătorii Bisericii creştine vor urma purtarea acelora, ei au să se aştepte la aceeaşi pedeapsă. Ar trebui să citească această parabolă de cât mai multe ori toţi creştinii şi să-şi organizeze purtarea lor faţă de Dumnezeu, în conformitate cu învăţătura acestei parabole. Trebuie să mai semnalăm faptul că mulţi creştini se îndeamnă să creadă că poporul căruia i-a fost dată împărăţia lui Dumnezeu, luată de la iudei, sunt ei înşişi. Dacă acest lucru ar fi adevărat, ei ar trebui mai mult să se teamă, decât să se bucure. Căci, dacă ei nu vor da lui Dumnezeu roadele cuvenite, atunci vor stârni asupră-le o pedeapsă la fel ca aceea, pe care şi-au atras-o evreii. Acest lucru nu este nicidecum o prorocire a aceluia care scrie această carte. Este o învăţătură de neînlăturat a parabolei. Neamul şi poporul, care se va dovedi nevrednic de darurile lui Dumnezeu, care nu va preţui slava, binecuvântarea şi avantajele adoptării şi ale moştenirii veşnice, acel neam şi popor îşi va atrage pedeapsa lui Dumnezeu, atât pe pământ, cât şi la a doua venire a lui Hristos.

Acelaşi lucru se poate spune şi în particular, despre fiecare persoană, care s-a născut în creştinism şi după aceea a devenit necredincioasă şi a căzut pe Piatra din capul unghiului, cu nebunie şi fanatism. Hristos este un adversar de temut. El zdrobeşte şi nimiceşte pe vrăjmaşii Săi. Desigur, rabdă îndelung şi îi lasă să se înalţe astăzi până la cer, dar mâine negreşit va fi dată şi îndeplinită sentinţa de osândă.

Aşadar, cititorule, să nu te iei după valul acelora, care trăiesc o viaţă cu desăvârşire străină de adevărul Evangheliei, dispreţuiesc darul lui Dumnezeu şi batjocoresc lucrarea de mântuire. Să nu te laşi

străpuns de săgeţile de hârtie, cu care necredincioşii luptă împotriva adevărului. Căci toate acestea se vor zdrobi de piatra din capul unghiului, toate lucrările sofistice şi ale filozofiei necredinţei vor pieri, precum au pierit şi lucrările de care se foloseau conducătorii iudeilor, ca să acopere cu întuneric adevărul lui Hristos. Noi să rămânem mereu în credinţă, neclintită, faţă de Hristos, lucrători cinstiţi şi harnici în via Lui, lucrând în smerenie, fiindcă pe evrei i-a orbit dorinţa de întâietate, slava deşartă, alipirea către cele vremelnice, zice Sf. Ioan Gură de Aur, şi de aceea au lepădat pe Hristos. Să aducem roade de evlavie şi dragoste, ca să aparţinem şi noi acelui popor ales, care face roade bune şi de aceea se va bucura în veşnicie de binecuvântarea lui Dumnezeu.

—

PARABOLA CU NUNTA FIULUI DE ÎMPĂRAT

(*Mt* 22, 1-14)

Tot în aceeaşi zi, vorbind aceloraşi persoane, Domnul a spus şi parabola cu nunta împărătească. Această parabolă, datorită planului şi ideii ei fundamentale, are multă asemănare cu parabola cinei celei mari, pe care am tâlcuit-o mai înainte. Dar în amănuntele ei şi în concluziile la care ajungem, după ce o citim, este cu totul diferită faţă de aceea. De asemenea are o oarecare înrudire cu parabola lucrătorilor viei, căci arată tot îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, respingerea iudeilor şi chemarea neamurilor. Însă are şi multe deosebiri. Căci în parabola pe care urmează s-o tâlcuim, Hristos arată şi mai lămurit propria Sa persoană ca centru al Împărăţiei Cerurilor. Aici se prezintă pe Sine nu numai ca pe Fiul Unul-Născut al stăpânului casei, ci ca un fiu de împărat. Pe deasupra, aici expune în imagini pline de cel mai adânc înţeles cum trebuie să fie viaţa celor chemaţi la Împărăţia Cerurilor, după distrugerea iudeilor. Iar acest lucru interesează în cel mai înalt grad pe orice creştin, care citeşte parabola.

Parabola cu lucrătorii viei, în loc să înţelepţească pe arhierei şi cărturari, le-a mărit nebunia. Au hotărât să prindă îndată pe Hristos, dar „se temeau de popor, fiindcă Îl avea ca pe un prooroc", zice Sfântul Evanghelist. Şi Domnul, cunoscând în amănunte ca unul ce era cunoscător de inimi, gândurile lor, răspunde la hotărârea lor cea vicleană, prin această a treia şi ultima parabolă din ziua aceea. Evanghelistul îşi începe povestirea cu cuvintele: „Şi răspunzând Hristos, le-a zis iarăşi în pilde, spunând: «Împărăţia cerurilor este asemenea unui împărat, care a făcut nunta fiului său»" (v. 12).

Nunta

Toată seria de parabole, care au fost tâlcuite în această carte, dovedesc că cele mai multe întâmplări din fire sau din viaţa de toate zilele a oamenilor, au fost întrebuinţate de Domnul ca asemănări potrivite pentru învăţătura Sa dată prin pilde. Între evenimentele de toate zilele, nunta ocupă un loc important. Din asemănarea cu nunta, înţelegem foarte uşor mila specială a lui Dumnezeu pentru noi, dorul şi dragostea, gingăşia şi bucuria de care se va împărtăşi omul în Împărăţia lui Dumnezeu, cum zice Sfântul Ioan Gură de Aur. Căci la nuntă nu este nimic trist, nimic rău, ci toate sunt pline de bucurie şi veselie.

Proorocii şi scriitorii Vechiului Testament au întrebuinţat şi ei o imagine a nunţii, pentru ca legătura strânsă pe care nunta o leagă între soţi să prezinte legătura duhovnicească foarte strânsă dintre Dumnezeu şi poporul Israel. Proorocii au stigmatizat cu multă asprime îndepărtarea poporului de Dumnezeu, pe care o prezintă în asemănarea cu trădarea şi necinstea comisă de soţie, când îşi părăseşte bărbatul şi întinează patul conjugal în chip ruşinos. Dintre toate cărţile revelate ale Vechiului testament, mai cu seamă în „Cântarea Cântărilor" este prezentată dragostea statornică pe care ar fi trebuit s-o aibă poporul lui Israel către Dumnezeu şi că poporul n-ar fi trebuit să fie atras de închinarea de idoli, nici să se

îndrăgostească de idoli, ca o femeie care îndrăgeşte pe alţi bărbaţi, în afară de soţul ei.

Aşadar şi Domnul a întrebuinţat această imagine a nunţii, atât în pilda cu cele zece fecioare, cât şi în aceasta de faţă.

Împăratul care a luat hotărârea să logodească pe fiul său nu este altul decât împăratul împăraţilor. Dumnezeu cel Prea-înalt. De aceea a pregătit în cer bucurie mare şi neîncetată, fără sfârşit; bucurie pe care nu o poate prezenta, decât doar ca umbră, acea bucurie care însoţeşte aici pe pământ nunta cea mai fericită, făcută de persoanele care s-au însoţit din dragostea cea mai curată, cu cele mai bune intenţii.

Mirele şi mireasa

Iar fiul de împărat, mirele, este însuşi Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu, Iisus Hristos. El S-a coborât din cer pe pământ, pentru această unire tainică, sfântă, duhovnicească şi dumnezeiască, cu mireasa Lui. Iar mireasa care se uneşte cu Hristos în această unire duhovnicească şi sfântă este, pe de o parte, tot sufletul creştinesc, care doreşte cu tărie şi iubeşte cele dumnezeieşti, se devotează şi se supune lui Hristos cu râvnă, ca să se bucure şi să se veselească în ceruri împreună cu El; iar pe de altă parte, mireasa este Biserica lui Hristos cea alcătuită din astfel de suflete, acea preaiubită *„soţie a Mielului"*, precum o numeşte Evanghelistul Ioan în Apocalipsă (21, 9-10). Arvuna dragostei şi a legăturii nedezlegate cu mireasa Sa Biserica, a plătit-o Hristos, când S-a dat pe Sine la moarte pentru ea ca s-o sfinţească şi să o pună înainte, ca Biserică slăvită, fără pată sau zbârcitură sau altceva de acest fel; ci să fie sfântă şi neîntinată" (*Ef* 5, 25-27), precum zice Sf. Apostol Pavel. Iar săvârşirea nunţii şi a unirii tainice a început în ziua Cincizecimii, când S-a coborât Duhul Sfânt şi a înfiinţat Biserica. Însă nunta continuă să se facă în fiecare generaţie, când se predică cuvântul Evangheliei şi prin Sfântul Botez şi tainele Bisericii, credincioşii se devotează lui

Hristos. Nunta se va desăvârşi la a doua venire a lui Hristos şi de atunci încolo va fi o stare de comuniune desăvârşită a lui Hristos cu „cei dintâi născuţi dintre cei scrişi în ceruri" (*Evr* 12, 23), adică nunta lui Hristos cu cei drepţi şi sfinţi, care se vor învrednici să intre în împărăţia sa.

Fără îndoială că acest lucru este o taină mare, după cum spune Sf. Apostol Pavel (*Ef* 5, 32), această nuntă a lui Hristos cu Biserica este tainică, putem însă să ne facem o oarecare idee despre această nuntă luând ca punct de plecare nunta omenească şi pământească. Precum înţelegerea şi hotărârea celor două persoane care se vor uni prin nuntă este liberă şi nesilită, tot aşa în chip liber şi fără silă, cu dor viu şi cu dragoste fierbinte, creştinul adevărat se devotează lui Hristos şi i se supune. Precum nunta realizează între cele două persoane care se cunună o legătură mai strânsă decât orice legătură de rudenie după trup, tot astfel unirea sufletelor cu Hristos este mai înaltă, mai dumnezeiască şi mai strânsă decât orice dragoste şi relaţii de rudenie. Precum rezultatul firesc al nunţii este naşterea de copii, moştenirea neprihănită a vieţii, care înalţă pe soţi la mare cinste, deoarece îi face unelte şi colaboratori ai lui Dumnezeu la crearea oamenilor, tot aşa şi din unirea sufletelor cu Hristos se nasc din nou fiii lui Dumnezeu, şi sufletele se prefac în asemănări ale Sale, prin virtute şi sfinţenie.

Dar nu putem duce mai departe această comparaţie, deoarece cu toată sfinţenia pe care o are nunta legitimă şi făcută cu binecuvântarea lui Dumnezeu, care uneşte două existenţe sfinte şi feciorelnice, totuşi nunta este cu totul incapabilă să ne arate unirea sfântă şi tainică a sufletului nematerial cu Dumnezeu cel nemărginit.

Un chip nu poate egala persoana pe care o reprezintă, iar umbra nu poate egala trupul care o proiectează. Nu poate „trupul şi sângele" care, precum zice şi Evanghelistul, este un element al nunţii şi al naşterii de oameni, să fie comparat cu sufletul, născut a doua oară din Dumnezeu, prin Hristos. Nici inelele de logodnă şi cununiile de nuntă nu pot fi asemănate cu logodna şi cununa

Duhului Sfânt, care uneşte cu Hristos sufletele creştinilor. Imaginile şi exemplele luate din lumea aceasta, oricât de vii şi de bine alese ar fi, nu pot nici pe departe să prezinte în amănunt unirea tainică şi nespusă dintre Dumnezeu şi suflet. De aceea trebuie să trecem la tâlcuirea celorlalte versete ale parabolei.

Sărbătoarea

Pentru această nuntă preafrumoasă şi dumnezeiască a fost pregătită o mare sărbătoare. *„Iată am pregătit ce a fost mai bun, am tăiat juncii mei şi vitele cele îngrăşate şi toate sunt gata"*, afirmă împăratul. Dacă se fac pregătiri, ospeţe şi serbări frumoase la orice nuntă, îşi închipuie iubitul cititor ce fel de pregătire extraordinară şi împărătească, potrivită cu rangul înalt şi cu majestatea împăratului cerurilor, este pregătirea pe care ne-o evocă aceste cuvinte: „iată am pregătit ce am avut mai bun. Ospăţul, viţeii şi jertfirea animalelor îngrăşate, care aveau să veselească pe participanţii la nuntă, sunt avantajele mari, darurile harului dumnezeiesc, binecuvântările Duhului Sfânt, tainele Bisericii, hrana cea cerească şi sfântă a Euharistiei, pe care Mirele o oferă sufletelor care s-au legat în unire cu El. Toate acestea le au pregătite, spre desfătarea lor, creştinii credincioşi, încă din viaţa aceasta. Când se va săvârşi definitiv nunta, la a doua venire a lui Hristos, şi se va face unirea veşnică şi deplină a lui Hristos cu drepţii şi sfinţii – atunci pregătirea va fi neasemănat mai înaltă. Căci va conţine masa de bunuri *„pe care ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe acelea le-a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-l iubesc pe El"*, zice Sf. Apostol Pavel (I *Co* 2, 9).

Cei dintâi chemaţi

Dacă la orice sărbătoare care se face după rânduială trebuie să fie invitaţi şi comeseni, dacă la nunţile oamenilor „prietenii mirelui"

şi vornicul sunt elemente de absolută trebuinţă pentru bucuria şi frumuseţea evenimentului, cu mult mai mult la acea unire slăvită şi dumnezeiască a lui Hristos cu Biserica, este nevoie de invitaţi, comeseni şi părtaşi ai bucuriei cât mai mulţi, dacă s-ar putea lumea întreagă. De aceea Dumnezeu a chemat la nuntă pe foarte mulţi, şi mai întâi de toţi pe evrei. Aceştia cei dintâi s-au învrednicit de marea cinste, să fie chemaţi la nuntă, prin proorocii Vechiului Testament, ca să fie oaspeţi şi participanţi la ospăţ, fiindcă ei cunoscuseră pe adevăratul Dumnezeu şi crezuseră în El într-o vreme în care toate celelalte popoare se închinau la idoli. Din poporul lor se trăgea după trup şi Hristos. În ţara lor se întâmplase marele eveniment al naşterii lui Hristos. Acum minunaţi-vă de marea bunătate a lui Dumnezeu, descrisă în continuarea parabolei.

Chemarea finală și repetarea ei

„Şi a trimis împăratul pe robii săi, să cheme pe cei invitaţi la nuntă" (v. 3). Adică atunci când a venit vremea potrivită, când „s-a apropiat împărăţia Cerurilor", evreii cei chemaţi prin prooroci au fost chemaţi din nou de Ioan Botezătorul, precum şi de ucenicii pe care i-a trimis Domnul, pe când Se afla încă pe pământ. Au fost chemaţi să se grăbească la nuntă, fără amânare. După datinile orientale, se fac două chemări la nuntă. Însă aici bunătatea lui Dumnezeu, care întrece orice închipuire, repetă chemarea şi a treia oară, căci zice: *„iarăşi a trimis pe alţi robi, zicând: spuneţi celor chemaţi: iată am pregătit tot ce am avut mai bun, veniţi la nuntă"* (v. 4). Adică, atunci când fusese oferită jertfa lui Hristos şi făgăduinţa lui Dumnezeu către evrei se împlinise şi Duhul Sfânt se coborâse în ziua Cincizecimii, Dumnezeu a trimis la evrei iarăşi, pe alţi robi, pe apostoli, pe cei doisprezece şi pe cei şaptezeci. Pe deasupra a mai trimis pe Ştefan, pe Pavel, pe Varnava şi pe alţii. În ziua Cincizecimii apostolul Petru striga cu glas de tunet: *„Bărbaţi Iudei şi locuitori ai Ierusalimului, ascultaţi cuvintele Mele, pocăiţi-vă şi botezaţi-vă fiecare din voi în numele lui Iisus Hristos*

spre iertarea păcatelor și veți lua darul Duhului Sfânt" (*Fapte* 2, 14, 38). Apoi apostolii s-au grăbit să meargă în toată Palestina şi Asia Mică să cheme la nunta cerească mai întâi pe evrei.

„Veniți la nuntă", aceasta este chemarea pe care o trimite Dumnezeu şi acum, prin mijlocirea trimişilor Săi. Nu vă măcinaţi în cele vremelnice, zadarnice şi amăgitoare, în lucrurile lumii acesteia, zice şi acum Dumnezeu către noi, toţi creştinii. Veniţi la nunta bucuriei şi a fericirii dumnezeieşti. Duhul Sfânt ne sfătuieşte ce fel de răspuns dăm noi la această invitaţie. Iată ce zice: *„Duhul și mireasa zic: vino! Și cel ce aude să zică: vin. Și cel însetat să vie și cel ce vrea să primească fără plată apa cea vie"* (*Apoc* 22, 17). În chip firesc, după atâtea chemări la ospăţul de nuntă şi la bucuria adevărată, s-ar aştepta oricine ca invitaţii să se grăbească cu râvnă şi să se laude pentru cinstirea şi fericirea de a lua parte la o astfel de nuntă. Însă parabola urmează să ne înfăţişeze acum un lucru foarte trist.

Refuzul invitaților și pedepsirea lor

Din nefericire omul care este atât de gata să ia parte la orice altă plăcere şi distracţie, vremelnică, nefolositoare, ba chiar vătămătoare, se arată din cale afară de zăbavnic şi nedoritor când este vorba să ia parte la bucuria mântuirii şi a împărăţiei veşnice. Această purtare au avut-o mai întâi mulţi dintre evrei, care atunci când au fost chemaţi de trimişii Domnului „n-au vrut să vină" (v. 3). N-au vrut să creadă în Hristos şi să fie mântuiţi. S-au împotrivit cu refuz şi s-au lepădat de chemarea la nuntă. Din păcate, mulţi creştini se poartă la fel. Deşi au fost botezaţi şi chemaţi la mântuire, nu vor mai târziu să-L urmeze pe Hristos. Sunt mulţi oameni îndrăzneţi, care din convingere şi cu obrăznicie răspund că nu vreau să aibă nicio legătură cu cele religioase. Gândeşte-te, cititorule, cât este de mare bunătatea şi pogorământul lui Dumnezeu celui Prea-înalt! Căci El binevoieşte să ne cheme şi să se ocupe de noi, nişte viermi, nişte nimicuri. La ce cinste ne înalţă şi cât de mare este îndrăzneala,

nepoliteţea şi nerecunoştinţa acelui nimic, care se numeşte om, când răspunde cu dispreţ lui Dumnezeu „nu vreau".

„N-au vrut să vină"

Vrednic de luat aminte este faptul că cei chemaţi ar fi putut să meargă la nuntă, dar n-au vrut. Acest lucru l-a spus pe faţă Domnul către evrei: *„Nu vreţi să veniţi la Mine, ca să aveţi viaţă"* (*In* 5, 40). Acesta este cu adevărat un lucru îngrozitor, că omul poate să-şi afle fericirea, dar nu vrea s-o primească. Sunt şi alţii, care, *„fără să ţină socoteală, s-au dus unul la ţarina lui, altul la negustoria lui"* (v. 5). Aceştia n-au refuzat, nici n-au dispreţuit cu totul chemarea, dar n-au ţinut socoteală, n-au considerat invitaţia ca vrednică de luat aminte, adică n-au considerat subiectul mântuirii lor de importanţă capitală. Da, astfel de oameni întâlneşti şi astăzi foarte mulţi. Ei nu refuză în chip lămurit, nu sunt necredincioşi, ci se dezinteresează de mântuire. Nu dau nicio importanţă problemelor mântuirii sufletului lor şi viitorului lor veşnic. Dau mai multă importanţă celor mai mici necesităţi ale trupului. Socotesc de mai mare însemnătate să se coafeze, de pildă, decât să meargă la biserică, spre a se ruga, ca să afle acolo legea lui Dumnezeu. Însă Dumnezeu a spus odată pentru totdeauna: *„Blestemat cel ce face lucrul Domnului fără de grijă"* (*Ier* 31, 10).

Dar motivul pentru care ei au neglijat să vină la nuntă era că au dat toată preţuirea lor la alte obiecte. Unul a dat-o ogorului său, adică bunurilor, pe care le avea în stăpânirea sa. Iar altul a preţuit mai mult negustoria sa, adică lupta pentru dobândirea bogăţiei, pe care încă nu o avea. Aceştia doi dădeau preţuire prea mare ocupaţiei, pe care fiecare trebuie s-o aibă, ţarina, negoţul, serviciul, etc., nu acestea le condamnă Domnul, ci alipirea către ele, faptul că ele înghit toate gândurile şi toate grijile omului, îndreptându-se spre chestiunea, cum să ia în stăpânire averea pe care o are, sau cum să câştige alte bunuri. Grija aceasta întunecă şi distruge râvna pentru mântuire şi pentru bunurile duhovniceşti. Cel ce se alipeşte

de bunuri materiale ajunge să considere că grija pentru sufletul său, pentru educaţia lui creştinească, pentru viitorul său veşnic este o pierdere de vreme şi o problemă care priveşte doar pe cei bătrâni! Şi astfel se adevereşte anecdota cu acel fierar sărac, pe care l-au chemat să fie rege, ci el când a trecut pe lângă un desiş şi a văzut în el copaci buni pentru cărbuni de fierărie, a preferat coşul cu cărbuni nu regatul!

Dar, în afară de aceşti iubitori de avere, pe care grija lumească îi împiedică să vină la nunta lui Dumnezeu, există şi o altă categorie de oameni, cu instincte criminale. Aceştia, nu numai că se dezinteresează de chemarea lui Dumnezeu, ci în ei se trezesc porniri împotriva propovăduitorilor adevărului, încât se prefac în vrăjmaşi ai lui Dumnezeu şi în criminali răi. De aceea, Domnul adaugă, în parabolă, că: *„ceilalţi prinzând pe robii lui i-au batjocorit şi i-au ucis"* (v. 6). Asta ar veni cam aşa: să vină trimişii unui stăpân de mare neam şi darnic şi să te cheme la un ospăţ cinstit, iat tu să-i prinzi pe trimişi, ca pe nişte răufacători, să-i batjocoreşti şi să-i omori. Asta ar fi nemaiauzit, ar fi o barbarie de nedescris. Dar această purtare criminală au avut-o adesea, în cursurile veacurilor, iudeii. *Faptele Apostolilor* mărturisesc aceasta cu multe întâmplări. Apostolii şi vestitorii Evangheliei au fost întemniţaţi, batjocoriţi, prigoniţi, omorâţi de cei pe care ei îi chemau la mântuire şi la fericirea cerească. În toate vremurile au fost prigonitori, care au căutat să scape de acei oameni evlavioşi şi sfinţi, al căror cuvânt, purtare şi viaţă este o chemare la mântuire. La chemarea aceasta, cei răi răspund cu batjocoră, cu mândrie, cu dispreţ şi cu tot felul de rele.

Însă dispreţuirea trimişilor lui Dumnezeu şi purtarea criminală faţă de ei trebuia să aducă pedepsirea celor nelegiuiţi. *„Auzind împăratul, s-a mâniat şi, trimiţându-şi oştirile, a pierdut pe ucigaşii aceia şi cetatea lor a ars-o"* (v. 7). Arhiereii şi fariseii care au făcut rău trimişilor lui Dumnezeu şi, în general, toţi cei ce prigonesc pe robii lui Dumnezeu sunt convinşi că nu vor da niciodată socoteală

—

de purtarea lor. Ei se îndreptăţesc întotdeauna zicând că aceşti trimişi ai lui Dumnezeu propovăduiesc idei noi şi, prin urmare, ies din cadrul disciplinei. Dar Acela care a trimis pe robii Săi ca să cheme pe oameni la nuntă nu este un simplu om, pe care poţi să-l treci cu vederea, ci este împăratul cel preaputernic. De aceea orice act de nesupunere la chemarea Lui este o obrăznicie şi orice facere de rău către robii Săi chemători este o nelegiuire, care va fi pedepsită neapărat. Şi iată: oştile cele pământeşti, legiunile lui Titus s-au făcut în această împrejurare organele executive ale sentinţei lui Dumnezeu, precum au fost odinioară armatele lui Nabucodonosor. Peste câţiva ani după ce a spus această parabolă, Domnul a împlinit în fapt proorocia Sa. Romanii au distrus Ierusalimul şi au făcut un măcel îngrozitor printre evrei.

Împlinirea numărului celor întâi chemaţi

Refuzul şi purtarea nelegiuită a primilor invitaţi a lăsat desigur un gol. Dar acest gol a fost împlinit îndată cu alţi chemaţi. Căci refuzul oamenilor şi dispreţul celor necredincioşi nu sunt în stare să zădărnicească planul lui Dumnezeu. El a deschis o împărăţie de bucurie şi de veselie, care trebuie să se umple în orice chip cu mulţi supuşi. Aşadar, iată: *„împăratul a zis robilor său: nunta este gata, dar cei chemaţi n-au fost vrednici. Aşadar, duceţi-vă la răspântiile drumurilor şi pe câţi îi veţi afla, chemaţi-i la nuntă"* (v. 8-9). Domnul numeşte nevrednici pe cei dintâi chemaţi. El zice: Eu am pregătit toate câte se cer pentru o nuntă împărătească şi câte le pretinde bunăstarea şi fericirea invitaţilor. Am făcut tot ceea ce se cuvenea, pentru ca ei să se învrednicească să fie părtaşi ai nunţii. Dacă ei se leapădă, atunci se dovedesc a fi cu totul nevrednici de cinste şi vrednici de osândă. Dar, creştine, ori de câre ori omul este indiferent faţă de cinstea mare pe care i-o face Dumnezeu când îl cheamă în împărăţia Sa cea mare, se dovedeşte a fi nevrednic de cinstea aceea şi se aruncă propria fiinţă în ruşinea şi osânda pieririi. Proorocind

Domnul că neascultarea evreilor la chemare şi răutatea lor faţă de cei care i-au chemat va avea ca urmare chemarea închinătorilor de la idoli în împărăţia Sa, adaugă că împăratul a trimis pe robii săi să cheme la nuntă pe trecătorii de la răspântii. Să cheme la nuntă pe toţi cei din afara cetăţii şi a sinagogii evreilor, pe toţi câţi rătăceau în căile minciunii şi ale închinării de idoli, ca să intre ei la bucuria împărăţiei lui Dumnezeu, nu evreii cei nevrednici. Să intre neamurile în lumina sălii de nuntă, în lumina adevărului. Căci Hristos s-a jertfit, nu numai pentru poporul evreu, ci pentru ca să adune laolaltă pe fiii lui Dumnezeu cei răspândiţi. Domnul însuşi a afirmat că, în afară de iudei, *„am şi alte oi... şi pe acelea trebuie să le aduc"* (*In* 10, 16).

Porunca cea nouă a marelui împărat a fost împlinită cu credinţă.

Căci *„ieşind acei robi la drumuri, au adunat pe toţi câţi i-au găsit, răi şi buni, şi s-a umplut nunta de oaspeţi"* (v. 10). Adică, apostolii şi urmaşii lor s-au grăbit să iasă din Palestina şi să meargă în ţările închinătorilor la idoli şi au chemat la nuntă pe toţi câţi i-au aflat. N-au chemat numai un anumit număr, sau oameni numai dintr-o anumită categorie socială, ci pe toţi, buni şi răi. Unii erau răi, fiindcă purtau încă păcatul strămoşesc, iar mulţi dintre ei se tăvăliseră prin tot felul de răutăţi, după cum scrie şi Sf. Apostol Pavel. Omeneşte era cu neputinţă ca aceştia să se mântuiască. Iar cei buni erau cei ce păstrau o oarecare bunătate firească, pe lângă toată stricăciunea firii omeneşti, şi aveau în ei seminţele virtuţii. Aşa a fost sutaşul Corneliu şi mulţimea respectoasă a grecilor din Tesalonic. Dar în general aşa sunt în toate vremurile cei buni din fire şi primitori de progres duhovnicesc. Biserica, o infirmerie a sufletelor, îi primeşte pe toţi. Cei ce întrebuinţează mijloacele mântuirii şi ale vindecării sufleteşti, puse la îndemână de Biserică, se fac buni, dobândesc o deplină sănătate, putere şi har duhovnicesc. Cei ce nu vor să fie vindecaţi, s-a zis cu ei! Vor suferi moartea şi pedepse înspăimântătoare.

„Şi s-a umplut nunta de oaspeţi"

S-a umplut sala de nuntă şi palatul de o mulţime de invitaţi, pregătiţi să guste bunătăţile sărbătorii. Când cuvintele acestea au ieşit din gura Domnului, ele erau o proorocire. Dar pentru noi astăzi, ele sunt un fapt istoric, la care luăm parte şi noi, ca nişte coborâtori din strămoşii cei chemaţi de demult. În douăzeci de veacuri au fost chemate de pe drumul rătăcirii şi al păcatului multe milioane de suflete, care au devenit mădulare ale Bisericii. Dar nici dintre ei, nu toţi au rămas să ia parte la nunta cerească a bucuriei. Oare toţi vor avea parte de bucuria şi de fericirea nunţii, care va fi la a doua venire a lui Hristos? Căci Biserica îi primeşte absolut pe toţi, numai cu mărturisirea credinţei, îi botează şi le dă dreptul să se numească creştini. Dar oare numele acesta le va da dreptul să se facă mădulare ale Bisericii celei cereşti, acelor care au fost scrişi în ceruri? Nicidecum! Ca să nu se mărginească numai la credinţă, de aceea *„Domnul vorbeşte în parabolă despre judecarea faptelor celor rele ale credincioşilor, ca să prilejuiască viaţa şi purtarea lor"*, zice sfântul Ioan Gură de Aur.

Cel nevrednic este dat pe faţă

Această din urmă parte a parabolei nu se mai adresează către arhiereii şi fariseii din vremea Domnului şi către poporul evreu cel neascultător, sau către cei care nu primesc evanghelia mântuirii; ci se adresează creştinilor care au crezut şi trebuie să se arate vrednici de chemarea cea mare cu care au fost chemaţi. Dar iată ce zice Domnul: *„Ieşind împăratul să vadă pe oaspeţi, a văzut acolo pe un om care nu era îmbrăcat cu haină de nuntă"* (v. 11). Precum printre cei doisprezece apostoli ai Domnului a fost şi unul care avea nume de ucenic, dar suflet de vânzător, aşa sunt şi creştinii, care se află cu totul nevrednici de acest nume mare, pe aceştia îi personifică acel

invitat care a intrat în sala de oaspeţi fără haină de nuntă. Acest fel de creştini, cu toate că sunt curăţiţi prin Sfântul Botez şi au primit haina cea albă şi curată a nepăcătuirii, nu şi-au păstrat-o curată, ci s-au întors la viaţa de necurăţie, devenind iarăşi închinători la idoli, slujitori păcatului, creştini numai cu numele.

Dar acest fel de oameni nu vor putea să rămână ascunşi şi necunoscuţi. Căci împăratul care intră *„ca să vadă pe oaspeţi"*, îi va vedea şi îi va recunoaşte dintre toţi ceilalţi. Adică Dumnezeu, nu numai că nu este indiferent faţă de calitatea vieţii creştinilor, ci face chiar anume reconsiderări şi descoperă foarte uşor pe cei prefăcuţi creştini mincinoşi, care, prin numele de creştin şi prin avantajele foarte mari ale unei evlavii mincinoase, fac de ruşine şi de ocară religia lui Hristos. Chiar dacă nimeni altul nu poate să-i deosebească, chiar dacă ei au puterea să înşele pe alţii, este imposibil ca ei să evite ochiul lui Dumnezeu. Uitaţi-vă la purtarea împăratului. Abia a intrat în sală, că imediat a şi văzut, în mijlocul mulţimii, pe cel ce nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Trebuie să facem aici observaţia că din vremea Domnului şi până astăzi, în unele ţări din Orient, cei chemaţi la nuntă îmbracă pe deasupra un fel de manta specială, din care să se vadă că fac parte dintr-un alai de nuntă. Aşadar, împăratul a recunoscut cu uşurinţă pe cel ce nu avea „haină de nuntă". Va veni ziua Judecăţii, în care Domnul, Cel ce este ştiutor al inimilor, va lumina cele ascunse în întuneric şi „le va descoperi sfaturile inimii lor" (I *Co* 4, 5). Şi atunci fiecare va apărea aşa precum este în realitate, nu aşa cum vrea să pară. Acest lucru trebuie să trezească frica în acei oameni, care trăiesc în păcat şi socotesc că vor rămâne mereu ascunşi. Fiindcă Dumnezeu îi vede şi foarte curând îi va da pe faţă, dacă nu se vor curăţi şi nu se vor îngriji să se îmbrace în haina nevinovăţiei şi a sincerităţii. Şi pe dos, acest lucru trebuie să încurajeze şi să bucure pe creştinii sinceri, căci ochiul cel pătrunzător al lui Dumnezeu vede dreptatea lor şi, la vremea potrivită, le va da răsplată mare.

Dar ar trebui să arătăm mai accentuat ce fel de haină este haina de nuntă, cea neapărat trebuitoare unui creştin, ca să intre

la ospăţul nunţii cereşti. Cu un singur cuvânt, este întreaga virtute cea în Hristos. Haina nu este o anume virtute, ci totalitatea virtuţilor. Adică şi credinţa şi viaţa creştinească, vrednică pentru chemarea cea înaltă, şi curăţia inimii, şi dreptatea şi dragostea şi sfinţenia. Adică virtutea este aceea, care formează haina şi podoaba sufletului, cu care el se va învrednici să intre în cămara cea cerească de nuntă a lui Hristos.

Mustrarea făcută celui nevrednic

Adresându-se acum împăratul acelui om, care îndrăznise să intre în sala nunţii fără haină de nuntă, *„îi zice lui: prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă? Iar acela a amuţit"* (v. 12). Adică: prietene, cu ce drept ai intrat aici, pe câtă vreme nu ai haină de nuntă? Această întrebare a împăratului a pricinuit desigur o surpriză foarte neplăcută acelui îndrăzneţ, care era mândru de locul său şi îşi închipuia că va rămâne acolo în toată siguranţa. Aceeaşi surpriză o vor simţi de asemenea toţi câţi fac pe creştinii, dar poartă haina răutăţii cea zdrenţăroasă şi murdară.

„Prietene", aşa numeşte Domnul pe acel prefăcut îndrăzneţ. Căci botezul creştin l-a învrednicit să aibă relaţii strânse cu Dumnezeu, l-a învrednicit să fie chemat la fericirea veşnică. Dar din nefericire el a întinat această legătură, a stricat-o prin păcat, dar îndrăzneşte să facă pe prietenul, şi să se prezinte la nuntă. Şi de aceea apelativul prietene conţine o mare mustrare. El înseamnă: faci pe prietenul, dar eşti un mincinos şi un viclean. Cu gura zici că eşti creştin, dar inima ta este cu totul departe de Hristos. Aşadar, cum ai îndrăznit să intri aici? Ai avut obrăznicia să intri în organizaţii omeneşti, în slujbe, în demnităţi, fără să ai cele cuviincioase. Ai reuşit să înşeli pe oameni, ca să îţi lase intrare la orice loc aducător de progres şi la orice adunare aducătoare de cinste. Şi prin urmare, ţi-ai închipuit că vei reuşi să fi mereu considerat un creştin adevărat vrednic să ocupe în Biserică un loc de cinste, când tu te ştiai cum

eşti? Aşadar cum îndrăzneşti să intri în sala de nuntă, ştiindu-te că eşti răzvrătit împotriva mirelui Hristos şi faci sminteală celorlalţi oaspeţi? Ori necredinţa ta te-a informat că nu va veni niciodată ziua în care vei da socoteală pentru această purtare obraznică şi pentru încălcarea favorurilor creştineşti?

„Cum ai intrat aici?", deoarece tu ai aflat deschisă uşa Botezului şi ai intrat de copil în Biserică, ai socotit că şi după aceea, intrarea la orice taină este la dispoziţia ta, chiar dacă eşti cu totul nevrednic. Aşadar, fără nicio ruşine, te-ai grăbit spre taina cea mare a sfintei Cuminecături, te-ai înghesuit ca să ajungi îndată la uşa sfântului altar şi să te împărtăşeşti din masa cea sfântă, pe când tu duceai cu tine întreaga povară a păcatului. Cu tot egoismul, lipsa de teamă şi zădărnicia făţăriei îndrăzneşti să te apropii de Hristos în Sfânta Cuminecătură, în faţa căreia stau cu frică şi cu cutremur chiar îngerii. Tu vii fără pocăinţă şi fără mărturisire sinceră, prin care ţi-ai fi putut curăţi sufletul tău de întinăciunea păcatului.

„Cum ai intrat aici?". Oricât de îmbunătăţită ar fi purtarea noastră, cititorule, şi oricât ne-am închipui că suntem îmbrăcaţi în haina cea serioasă şi strălucitoare a virtuţii, totuşi nu vom putea să scăpăm de întrebarea aceasta: cum ai intrat aici? Fiecare dintre noi, nu vom putea găsi nicio îndreptăţire, dacă rămânem fără haina de nuntă. Căci marele împărat, care ne cheamă la nunta cea cerească a Fiului Său, ne oferă în fiecare clipă a vieţii noastre, să ne dea bucuros mijloacele, ţesătura şi materialul cu care noi, lucrând cu hărnicie, să ne facem haine şi să ne împodobim cu podoaba nestricăciunii. Aşadar să ne cercetăm adesea pe noi înşine, ca să vedem dacă avem cu adevărat haina de nuntă, podoaba virtuţii cea neapărat trebuitoare adevăratului creştin, ca să fie vrednic de Împărăţia Cerească. Căci dacă ne judecăm şi ne cercetăm pe noi înşine, nu vom fi osândiţi, zice Sf. Apostol Pavel (cf. I *Co* 11, 31).

Ce ar fi putut să răspundă acel invitat necuviincios, la mustrarea împăratului? Vina lui era limpede şi sărea în ochii oricui. De aceea a amuţit, zice Domnul în parabolă, a rămas fără niciun cuvânt de

îndreptăţire. Într-adevăr, cei ce au trăit aici o viaţă anticreştinească, cu toate că au nume de creştini şi au murit în păcate, nu vor găsi în ziua Judecăţii niciun cuvânt de îndreptăţire, nicio scuză. Starea lor va fi mult mai rea decât starea acelora care nici n-au auzit vreodată de vreo nuntă a fiului împăratului.

Sentința

Împotriva acestui om, care a abuzat de mărinimia împărătească şi nu se poate nicidecum apăra, a fost dată următoarea sentinţă: *„Atunci a zis împăratul slugilor sale: legându-l de mâini şi de picioare, luaţi-l şi aruncaţi-l în întunericul cel mai dinafară; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor"* (v. 13). Slugile împăratului, adică îngerii, organele executive ale puterii lui Dumnezeu, primesc porunca să lege de mâni şi de picioare pe falşii creştini, pe care îi personifică acel oaspete obraznic şi necurat din sala de nuntă. Adică să înlănţuiască acele mădulare care pe pământ au avut libertatea de a face răul. Să distrugă de tot puterea răufăcătoare şi libertatea acelor mădulare şi să pună pe falşii creştini în imposibilitatea de a fugi şi de a se slobozi de pedeapsa la care au fost osândiţi. Pe când aici, pe pământ, ei reuşesc să evite pedeapsa şi lanţul prin prefăcătorie, ba chiar să pară plini de râvnă în cele bune, acolo în lumea cealaltă, ei pierd definitiv orice îndemnare de acest fel şi rămân pe veci înlănţuiţi prin sentinţa fără de apel a Domnului.

Li se porunceşte slugilor să-i ia şi să-i arunce „în întunericul cel mai dinafară". Adică pe aceşti osândiţi să-i taie ca pe nişte ramuri uscate şi nefolositoare, despărţindu-i de orice comuniune cu Dumnezeu şi de orice legătură cu familia dumnezeiască, în care vor intra adevăraţii creştini. Să-i arunce afară de cămara de nuntă, cea cu totul luminoasă, afară de la masă, afară din împărăţia lui Dumnezeu cea slăvită şi preafericită, în care îşi vor avea locul numai cei împodobiţi cu strălucirea virtuţii şi a sfinţenie. Pe falşii creştini să-i aşeze departe, în „întunericul cel mai din afară".

Dar ce înseamnă întunericul cel mai din afară? Este locul pedepsirii, care se află cu totul în afară de orice loc, despărţit de împărăţia bucuriei, a luminii, a strălucirii. Este cea de pe urmă treaptă a întunericului şi a deznădejdii. Este acea stare pe care nu poate s-o lumineze niciodată vreo rază de nădejde. Cei care, în viaţa pământească, au dispreţuit lumina Evangheliei fără frică şi fără sfială şi au preferat întunericul păcatului, vor fi cu toţii osândiţi la acel întuneric, în care neîncetat va fi: „Plângere şi scrâşnire a dinţilor", adică necaz, chin, deznădejde şi tulburare necontenită. O, chiar şi numai gândul la acea îngrozitoare osândă produce cutremur şi strângere de inimă.

La sfârşitul parabolei. Mântuitorul pecetluieşte învăţătura cu o frază încărcată cu înţeles mare: „*Căci mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi*" (v. 14). Cu această frază se sfârşeşte parabola cu lucrătorii viei. Fraza aceasta arată că mulţi au auzit şi aud şi acum chemarea lui Dumnezeu şi parcă au primit-o, de vreme ce au fost botezaţi în legea creştină şi aşa au intrat în sala de nuntă a Mirelui, însă, din nefericire, sunt puţini cei care umblă „vrednic de chemare". Fiindcă viaţa lor lăuntrică, viaţa lor particulară, precum şi cea publică nu prezintă nicio deosebire faţă de viaţa acelora care n-au primit chemarea, a necredincioşilor şi a celor de alte religii. Aceştia desigur nu sunt aleşi. Aleşi şi vrednici să intre în împărăţia lui Dumnezeu sunt numai acei creştini care, odată cu primirea chemării înalte şi slăvite, se luptă să se îndrepteze prin harul lui Dumnezeu şi să-şi îmbunătăţească caracterul, să-şi curăţească viaţa, să devină virtuoşi. Fiindcă „*la ce foloseşte dacă cineva zice că are credinţă, dar nu are fapte?*" zice Sf. Apostol Iacob (2, 14). Este nevoie de acestea amândouă unite: credinţă dreaptă şi viaţă curată. „Unindu-se într-o unitate", zice sfântul Ignatie purtătorul de Dutimezeu, ca să facă pe creştin alesul lui Dumnezeu. Aşadar nu ajunge să fim numiţi creştini, ci trebuie să fim cu adevărat creştini, să trăim ca nişte creştini adevăraţi, ca să intrăm în cămara de nuntă a Mirelui Hristos şi să dobândim bucuria şi fericirea dumnezeiască, care se va afla acolo.

Încheiem tâlcuirea acestei parabole cu o minunată explicare a Sfântului Ioan Gură de Aur, pe care o redăm în cele ce urmează. „Ascultaţi toţi cei ce, în loc să veniţi la nuntă şi să câştigaţi Tainele, aveţi sufletul îmbrăcat cu fapte necurate. Ascultaţi de unde aţi fost chemaţi. Aţi fost chemaţi de la răspântia a trei drumuri. Eraţi mai înainte răi şi neîndurători împotriva sufletului vostru. Plecaţi-vă iubirii de oameni a lui Dumnezeu care v-a chemat, şi nimeni să nu rămână cu haina sufletului necurată. Ci fiecare să-şi cerceteze haina sa. Ascultaţi femei, ascultaţi bărbaţi, nu avem nevoie de acest port împodobit cu aur, care înfrumuseţează pe om din afară, ci avem nevoie de haine care să ne împodobească pe dinăuntru. Dacă dăm întâietate celor din afară, este greu să ajungem să purtăm haine care să ne împodobească sufletul pe dinăuntru. Căci este imposibil să-şi împodobească cineva simultan sufletul şi trupul. Nu este cu putinţa să slujească cineva lui mamona şi în acelaşi timp să se supună precum trebuie lui Hristos. Să lepădăm de la noi această tiranie grea. Tu desigur n-ai îngădui ca un bogat să vină să-ţi împodobească casa cu tapete de aur, iar pe tine să te lase gol şi zdrenţăros. Însă iată acum tu faci chiar aşa. Îţi înfrumuseţezi casa sufletului tău, adică tmpul, cu feluri şi feluri de podoabe, iar sufletul ţi-l laşi gol. Nu pricepi, că eşti chemat la nuntă, ba încă la o nuntă dumnezeiască? Nu te gândeşti în ce fel se cuvine să intre sufletul împodobit şi înfrumuseţat cu podoabe de aur în această sală de nuntă?" Iată ce zice acest mare învăţător al Bisericii. Cititorule, ce răspuns dai acestor întrebări ale Sf. Ioan Gură de Aur?

ADAOSURI

PARABOLA CU VIŢA CEA ADEVĂRATĂ

(*In* 15, 1-8)

Domnul a spus pilda cu viţa de vie în timpul serii celei neuitate şi preaînsemnate a Cinei de Taină. În timpul acelei seri, El a lăsat ucenicilor Săi învăţături preaînalte, făgăduieli nemuritoare, dar şi porunci de împlinit. Domnul tocmai săvârşise marea taină a Sfintei Cuminecături, dăduse ucenicilor Săi Cina cea Sfântă şi ei s-au împărtăşit prima oară. Iar prin Sfânta Împărtăşanie Domnul a creat o legătură şi mai strânsă şi o unire a lor cu El. Dar se poate că ucenicii nu înţeleseseră prea bine însemnătatea acestei taine, pe care a săvârşit-o atunci personal Domnul, în calitate de Arhiereu mare şi a predat-o Bisericii Sale. Poate că ei n-au înţeles că prin această taină vor păzi nedezlegată legătura lor cu Iisus şi vor primi putere de rodire, atât ucenicii de atunci ai Domnului, cât şi toţi cei ce au crezut pe urmă. Aşadar, ca să se înţeleagă şi mai bine, că este nevoie obligatoriu de o legătură neîntreruptă şi strânsă şi de o comuniune şi unitate cu Domnul şi cu Biserica

Sa, pentru ca omul să devină cu adevărat creştin, a spus Iisus prea frumoasa parabolă cu viţa de vie. Prilejul de a întrebuinţa viţa ca chip al legăturii acesteia, I l-a dat Domnului poate vinului care fusese întrebuinţat la sfânta Euharistie, şi pe care îl preschimbase în sângele Său. Este mai sigur că a luat motivul parabolei de la ramurile de viţă cu frunziş bogat, care creştea în tinda foişorului, unde s-a săvârşit Cina cea de Taină. Sau poate a luat prilejul şi de la ramurile de viţă lucrate în aur, care împodobeau poarta de răsărit a templului lui Solomon.

Asemănările

„Eu sunt viţa cea adevărată". Iată cele dintâi cuvinte cu care îşi începe Domnul învăţătura cea minunată despre unirea cu Dânsul. Vie se numeşte şi ramura, apoi toate viţele şi apoi tot locul unde cresc viţe de vie. Aici prin cuvântul viţă Domnul înţelege mai cu seamă acel soi de viţă care se suie pe copaci şi are multe ramuri. Căci şi Sfânta Scriptură întrebuinţează de obicei cuvântul viţă în înţelesul de viţă cu multe ramuri. Acest înţeles îl cere de altfel şi întregul duh al parabolei. Domnul zice: Eu sunt viţa, care am fost sădită din cer pe pământ, fiindcă Dumnezeu-Cuvântul a luat trup omenesc din Pururea Fecioară Maria şi a unit trupul acesta cu dumnezeirea Lui şi s-a născut pe pământ Dumnezeu şi om, Domnul nostru Iisus Hristos. Aşadar, El este viţa cea unică în lume. Viţa şi rodul ei sunt cunoscute în toată lumea. Hristos şi rodul Lui sunt şi vor fi cunoscuţi în toată lumea. Rodul viţei, strugurii şi vinul, sunt rod de bucurie şi veselie, însă cu mult mai frumos şi mai înveselitor este pentru sufletul omului adevărul lui Hristos pe care Sfânta Scriptură îl numeşte vin. „Vinul care veseleşte inima omului". Tot aşa şi Sfânta Cuminecătură, prin care vinul viţei se preschimbă în sângele lui Hristos, este dătătoare de viaţă, bucurie şi veselie.

Domnul se numeşte pe Sine viţă adevărată, pentru că exista până atunci şi o altă vie a lui Dumnezeu, care devenise mincinoasă

se sălbăticise şi îşi pierduse soiul ei cel bun. Această vie era poporul evreu, despre care zice proorocul David: *„Via din Egipt ai mutat-o; izgonit-ai neamuri şi ai răsădit-o pe ea... Umbra ei a acoperit munţii şi mlădiţele ei au acoperit cedrii lui Dumnezeu. Întinsu-şi-a viţele până la mare până la râu lăstarele ei"* (*Ps* 79, 9-12). Din nefericire însă poporul acesta care se bucurase de atâta bunăvoinţă şi sprijin din partea lui Dumnezeu a fost nemulţumitor şi nerecunoscător. S-a arătat neroditor în faptele ascultării şi ale dreptăţii, dar roditor din belşug în neascultare, nelegiuire şi păcat. De aceea, Dumnezeu a hotărât să smulgă din rădăcină şi să distrugă această vie mincinoasă şi neroditoare. În locul ei a sădit o vie nouă, pe Hristos. A sădit Biserica lui Hristos, care este trupul Său, cuprinzând veacurile.

„Eu sunt viţa cea adevărată". Adică: sunt viţa cea reală, de cel mai bun soi, nestricăcioasă, duhovnicească, unică, cu care nu poate fi comparat nici poporul evreu, nici vreun alt lucru sau altă persoană din lumea aceasta, oricât ar fi ea considerată excelentă şi de preţ mare. Hristos şi Biserica Sa sunt bunătăţi neasemănate. Toate celelalte bunuri sunt o umbră, un chip, o plăsmuire provizorie şi pieritoare. De aceea Hristos însuşi zice prin înţeleptul Solomon: *„Rodul Meu e mai bun decât aurul şi decât argintul cel mai curat şi celor ce vin la Mine, le e mai de preţ decât argintul lămurit. Eu merg pe calea dreptăţii, în mijlocul căilor judecăţii, ca să dau celor ce Mă iubesc bogăţii şi să umplu de bunătăţi comorile lor"* (*Pilde* 8, 19-21).

„Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele" (v. 5). Precum din viţă odrăslesc mlădiţe, tot aşa din Hristos au odrăslit ucenicii Săi mai întâi, apoi toţi creştinii, ca nişte mlădiţe şi ramificaţii. Dar precum butucul şi rădăcina viei rămuroase poartă mlădiţele şi împărtăşeşte acestora hrana, şi de butuc atârnă înflorirea şi rodirea lor, tot aşa şi Hristos. El ţine la olaltă pe cei ce cred în El, care dacă ar fi lăsaţi la puterile lor, ar fi incapabili de statornicie morală. Ca rădăcină aducătoare de viaţă, Hristos împărtăşeşte harul Duhului Sfânt, hrana sfântă a Tainelor, la toţi cei ce s-au lipit de Dânsul şi I s-au devotat prin credinţă adevărată, în aşa fel încât viaţa lui Hristos

devine şi viaţa lor. Şi iarăşi sunt multe mlădiţe ale viţei rămuroase şi spre toate se întind sfaturi de îndreptare. Toate sunt unite cu rădăcina şi formează o singură vie rămuroasă, şi nu mai multe. În acelaşi fel, şi adevăraţii creştini, deşi sunt mulţi, şi se deosebesc după loc, muncă, caracterul firesc şi importanţa lor, totuşi sunt uniţi cu Hristos, uniţi şi între ei prin dragoste, într-o unitate desăvârşită formând astfel Biserica, ale cărei rădăcini şi cap este Hristos.

Dar Domnul nu a omis să arate prin minunata parabolă a viţei şi relaţiile strânse dintre Dumnezeu Tatăl şi noi, precum şi lucrarea Tatălui în sfânta Biserică. Căci Domnul adaugă: *„Şi Tatăl Meu este vierul"* (v. 1). Mulţi dintre cititorii mei ştiu câte osteneli şi griji, în tot timpul anului, suportă vierul, pentru cultivarea viei lui. Cu câtă grijă urmăreşte el înmugurirea, înflorirea, coacerea rodului, până la cules. Această muncă a vierului este o metaforă neîndestulătoare, când e vorba să arate munca, grija şi mijloacele înţelepte întrebuinţate de Dumnezeu Tatăl, pentru ca credincioşii, care alcătuiesc via Sa duhovnicească, să se coacă. Dumnezeu-Tatăl, prin mijlocirea lui Hristos, a sădit această vie; El o stăpâneşte ca pe o proprietate a Sa particulară şi o cultivă prin Duhul Său cel Sfânt, într-un fel atât de înţelept, grijuliu şi iubitor, încât chiar şi îngerii primesc învăţătură prin această lucrare (cf *Ef* 3, 10; I *Ptr* 1, 12).

Niciun viticultor harnic nu şi-a lucrat vreodată via cu atâta interes şi grijă, ci câtă grijă lucrează Sfânta Treime pentru noi, cei ce alcătuim Biserica lui Hristos. La prima vedere, se pare că ostenelile pentru cultivarea viei vine din partea apostolilor, a păstorilor şi a învăţătorilor Bisericii. Totuşi să nu uităm că Dumnezeu este Acela, care lucrează prin mijlocirea lor şi care duce lucrul la bun sfârşit. De aceea şi Sf. apostol Pavel scrie: *„Eu am sădit, Apolo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească; aşa că nici cel ce a sădit, nici cel ce a udat nu sunt nimic, ci Dumnezeu este cel care face să crească"* (I *Co* 3, 6-7). Iar Dumnezeu pune în slujba acestei mari lucrări duhovniceşti chiar şi puterile îngerilor. De aceea tot Pavel zice *„despre îngeri că sunt duhuri slujitoare, care sunt trimise de la Dumnezeu, ca să slujească*

duhovniceşte credincioşilor" (*Evr* 1, 14). Dacă ar reuşi cumva cineva să-şi facă o cât de mică idee despre lucrurile minunate şi iubitoare ale lui Dumnezeu-Tatăl pentru noi creştinii, ar fi uimit şi ar întreba cu nelămurire: oare mântuirea noastră este un lucru atât de important, avem noi oamenii o vrednicie atât de mare, încât nu numai oameni ca noi, unelte ale lui Dumnezeu, să se ocupe de noi, ci şi chiar îngerii, ba însăşi Sfânta Treime?

Da, cititorule. Iubirea lui Dumnezeu ne înalţă pe noi toţi oamenii, la o importanţă cu mult mai mare, decât poţi tu să-ţi închipui. Dar din nefericire, noi nu vrem să înţelegem această mare însemnătate a noastră, de aceea, în loc să ne supunem, ne împotrivim şi intrăm în neascultare faţă de grija cea înţeleaptă şi părintească a lui Dumnezeu. Şi tocmai de aceea este foarte mare vinovăţia creştinilor, care rămân neroditori, precum de altfel arată şi urmarea parabolei.

Osânda mlădiţelor neroditoare şi cultivarea celor roditoare

Este firesc ca viticultorul să aştepte rod de la via lui, iar în caz de nerodire să taie mlădiţele cele neroditoare. Într-un fel asemănător şi vierul cel ceresc al viei duhovniceşti aşteaptă rodul. De la fiecare dintre noi, creştinii, Dumnezeu aşteaptă predispoziţii creştineşti, inimi creştineşti, viaţă şi purtare creştinească, închinăciune şi facere de bine creştinească. Dumnezeu aşteaptă să-L proslăvim prin viaţa noastră şi să-L propovăduim prin pilda noastră, arătând desăvârşirea morală şi puterea religiei creştine, cea vrednică de a fi iubită, pe care noi o credem şi o mărturisim. Acesta este rodul pe care îl aşteaptă Dumnezeu, în măsura marelui dar pe care ni l-a dat: jertfa lui Hristos şi grija cea neîncetată a lui Dumnezeu Tatăl pentru noi. Şi de aceea: *„Toată mlădiţa care nu face rod întru Mine, o taie pe ea"*, zice Domnul în parabolă. Şi aceste cuvinte ale Sale sunt vrednice de specială luare aminte, căci ele arată mai întâi un lucru,

care a fost spus şi în parabola cu nunta fiului de împărat: adică precum în vie sunt şi mlădiţe care înmuguresc şi dau frunze, dar nu leagă rod şi rămân neroditoare şi nefolositoare, tot aşa şi în Biserica lui Hristos, sunt unii creştini, care se arată pe dinafară cu unele semne de creştini, mărturisesc o credinţă teoretică şi generală, dar nu au niciun rod de virtute şi de dragoste. Şi de aceea ei sunt morţi din punct de vedere duhovnicesc. Dar cum? Nu sunt şi eu creştin?, sunt gata să-ţi spună ei, când le arăţi pe ce poziţie stau. Ba eşti creştin. Însă precum trupul, fără duh este mort, tot aşa şi credinţa fără fapte moartă este, răspunde Duhul Sfânt prin apostolul Iacob. Şi precum un trup mort, un cadavru, nu mai poate să rămână în casă şi nu poate să fie socotit de aici înainte un membru al familiei, tot aşa şi cel mort duhovniceşte, nu poate rămâne în Biserică. De aceea cuvintele Domnului arată în al doilea rând că va veni vremea în care cel neroditor va fi tăiat de pe trupul Bisericii, precum este tăiată de viticultor toată mlădiţa care nu aduce roadă. O pildă de astfel de mlădiţe, pe care peste puţin timp Domnul avea să o taie de la El, este Iuda Iscarioteanul. Precum acei ucenici, care s-au despărţit de Hristos când au auzit în Capernaum, că trebuiau să se hrănească cu pâinea vieţii, cu Sfânta Împărtăşanie (*In* 6, 60-66), tot aşa orice creştin care după un interval de zel duhovnicesc se răceşte, îşi condamnă propriul suflet. El se face nefolositor şi ajunge un mădular mort al Bisericii, aşa că va fi tăiat de pe trupul ei. Domnul prooroceşte în această parabolă despre situaţia viitoare a creştinătăţii. Va interveni cosorul viticultorului; căci el îngăduie un timp şi mădularele cele moarte ale Bisericii, dar după aceea le taie. Fie printr-o încercare oarecare, care va da unor astfel de creştini prilejul să se lepede, să ajungă cu totul necredincioşi, să nu se mai numească creştini, fie prin moarte, îi va despărţi Dumnezeu în văzul tuturor, de Biserica credincioşilor.

Dimpotrivă însă. Domnul dă mult curaj şi făgăduinţe îmbucurătoare acelor oameni, care se luptă ca să devină cu adevărat creştini roditori. Este posibil ca ei să fie cuprinşi de deznădejde, pentru

că faptele virtuţii sunt grele, de aceea Domnul le făgăduieşte că nu-i va lăsa numai în propriile lor puteri. Iată fagăduiala: *„Şi toată mlădiţa care are rod o curăţeşte, ca să aducă şi mai mult rod"* (v. 2). Iubite cititor, în aceste cuvinte ale Mântuitorului sunt multe înţelesuri minunate. Dă-ţi osteneala să le urmăreşti. Mai întâi, precum cu drept cuvânt observă sfântul Ioan Gură de Aur, la mlădiţele propriu-zise rădăcina are mai întâi nevoie să fie cultivată şi apoi apar mlădiţele. Dar despre rădăcină, despre butuc, nu se vorbeşte aici, căci rădăcina este însuşi Hristos, care, ca Dumnezeu, nu are nevoie de nicio îngrijire din partea Tatălui. Deci toată grija Tatălui se întoarce către mlădiţe, către creştini în general. Dacă viticultorul întrebuinţează atâtea şi atâtea mijloace, ca să facă şi mai roditoare mlădiţa, care a prins rod – la început o taie, o curăţă, îi taie mugurii când înmugureşte, o stropeşte ca să distrugă microbii filoxerei, o afumă cu pucioasă, ca s-o scape de paraziţii cei vătămători, o sprijină cu pari şi cu araci, – cu mult mai mult Dumnezeu Tatăl, ca un viticultor preaînţelept, lucrează ca să ajute şi să facă să progreseze rodirea mlădiţelor Sale celor însufleţite. Când vede că un creştin are predispoziţii bune şi râvnă spre lucrarea virtuţii, trimite la dânsul harul Sfântului Duh, care lucrează în multe feluri: curăţă sufletul de păcat şi se împotriveşte înclinărilor celor rele, care au rămas ca o moştenire a păcatului, acel parazit urât al sufletului. Harul slobozeşte sufletul de minciună şi rătăcire, îl luminează cu lumina adevărului evanghelic. Sprijină sufletul cel neputincios, îl însufleţeşte, îl înviorează, îi dă putere să rodească *„bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea, înfrânarea"* (*Gal* 3, 22). Dar repetăm că acest har special se dă numai acelor creştini, care au pus hotărâre bună şi se luptă ca să aducă roade în virtute. Li se dă lor, ca o răsplată a primei lor roade şi ca o întărire spre aducere de roade mai îmbelşugate, adică spre a deveni un creştin bun, cu fapte de virtute mari.

Cuvintele „*o* curăţă" înseamnă o taie, o tunde, zice Sf. Ioan Gură de Aur, adică atunci când mijloacele pomenite mai sus nu sunt destul de tari, Dumnezeu pune în acţiune şi alte mijloace mai dureroase.

Întrebuinţează cosorul cel ascuţit şi tăios al oboselii şi al necazurilor, prin care taie de pe sufletul creştinului obiceiurile lumeşti, alipirea de lume, voile şi urmările trupeşti. Dacă mlădiţele când li se taie vârful lor în luna martie sau când li se taie acele frumoase rămurele înverzite, în luna mai, ar avea simţire şi grai, ar striga cu amar şi ar preface în lacrimi acea sevă, care pică din mlădiţele tăiate şi ar zice către vier: Pentru ce ne pricinuieşti durere şi ne răneşti pe noi, care îţi dăm roadele noastre dulci? Dar vierul ar răspunde: dacă nu vă tai, dacă nu vă tund rămurelele care au crescut prea îmbelşugat, atunci toată puterea voastră vitală, toată seva voastră se va preschimba în frunze şi ramuri şi vă veţi pierde şi rodul pe care l-aţi legat acum. Nu vă împotriviţi, aşteptaţi să vedeţi câtă roadă vă va aduce această tăiere dureroasă, care vi se pare o mare pierdere, şi atunci vă veţi convinge cât de înţeleaptă şi iubitoare este munca mea. Tocmai acest lucru, iubite cititor, îl face şi Dumnezeu cu creştinii cei evlavioşi şi roditori. Fiindcă ei sunt în primejdie să piardă şi acel puţin rod pe care îl au astăzi. Să odrăslească numai frunzele, care mâine se vor ofili şi vor fi luate de vânt, de aceea îi tunde adesea prin necazuri şi încercări, ca să nu-i lase neîngrijiţi.

Aşa este, trupul cel sănătos şi tare poate să fie întrebuinţat nu pentru progresul în virtute, ci pentru dobândirea plăcerilor păcătoase, aşa că şi trupul şi sufletul se pierd. Dar acum vine Vierul cel ceresc şi taie sănătatea, dă boala, care ia atunci trupul, dar vindecă şi întăreşte sufletul. *„Chiar dacă omul nostru cel dinafară se strică, dar cel dinăuntru se întăreşte zi în zi"*, scrie Sf. Apostol Pavel către creştinii din Corint (II *Co* 4, 16). Te tunde Vierul, răpindu-ţi prin moarte rămurica cea gingaşă, pe fiul sau pe fiica ta, căci tu prin dragostea ta oarbă îi pierzi şi pe ei şi te pierzi şi pe tine împreună cu ei; Dumnezeu îl duce pe copil în siguranţă, iar pe tine te întăreşte ca să-ţi întorci dragostea către Dânsul. Şi lângă El îţi vei afla şi pe copilul tău şi propria ta fericire. Eşti în primejdie ca averea ta cea multă să-ţi împodobească trupul cu veşminte felurite şi arătoase, precum se împodobeşte şi mlădiţa netunsă cu frunze arătoase, late

şi stufoase, însă averea ţi-ar lăsa sufletul dezgolit de râvnă şi de evlavie şi ţi l-ar lipi de mamona. Avem multe exemple de acest fel de oameni, care au multă râvnă pentru viaţa creştinească, dar când din starea binecuvântată de sărăcie trec într-o stare de nou îmbogăţiţi, atunci uită şi de suflet, şi de Dumnezeu, şi se dedau desfătărilor lumii. Rămân nişte mlădiţe cu ramificaţii multe, dar fără rod. Rămân nişte trupuri îmbrăcate şi înmiresmate cu lux, dar suflete fără rod. De multe ori aşa unii îşi pierd şi credinţa cu totul. Însă vine preabunul Vier şi îţi ia averea ta de prisos, sau îţi dă o lovitură bună, prin care îţi pierzi averea materială, care te primejduieşte. În schimb Dumnezeu te face să câştigi o comoară duhovnicească. Şi îndeobşte orice necaz, pe care îl trimite Dumnezeu, este un mijloc de curăţire a sufletului, este tunderea viţei şi o trezire, amară şi dureroasă e drept, dar de neapărată trebuinţă pentru întărirea sufletului şi pentru progresul în virtute. Zice Sfântul Ioan Gură de Aur: *„Tăiatul viţei face mlădiţele mai roditoare şi ispitele fac pe creştini mai puternici"*. Aşadar, să nu fi nelămurit, cititorule, de motivul pentru care ai necazuri, ci să-I mulţumeşti lui Dumnezeu că te lucrează cu multă dragoste şi grijă, precum îşi lucrează vierul cel bun via sa.

Să nu crezi cumva că Dumnezeu îşi mărgineşte această lucrare a Sa la un număr restrâns de oameni. *„Toată mlădiţa care aduce rod"*, va fi supusă neîncetat la această curăţire. Fiindcă chiar şi creştinul cel sfânt, întrucât este în această lume, are nevoie să fie prelucrat sufleteşte. Unele nedesăvârşiri, unele neputinţe, unele scăderi ascunse, unele lipsuri de formare creştinească impun o prelucrare şi o ispitire a credinciosului, necontenită. De aceea preaînţeleptul Vier nu încetează să ne prelucreze, până la moartea noastră. Astăzi curăţă, mâine ridică viţele pe araci, poimâine le tunde, mereu pliveşte via... Potrivit cu vârsta, potrivit cu necesitatea şi cu primejdia sufletească ivită sau cu virtutea care lipseşte, Dumnezeu întrebuinţează mijloace diferite, de cultivare dureroasă, ca să se sfinţească sufletul. Şi când va veni vremea culesului, când moartea

sau a doua venire a Domnului va cere rodul, atunci acel suflet va avea struguri frumoşi şi îmbucurători de virtute şi de sfinţenie. Aşa sunt acei creştini care primesc asupra lor minunata şi iubitoarea lucrare a lui Dumnezeu-Tatăl.

Acțiunea binefăcătoare a cuvântului Domnului și a comuniunii neîncetate cu Dânsul

Domnul a spus minunata parabolă a viei ucenicilor Săi, după Cina cea de Taină. Aşadar, după ce vorbise de mlădiţele neroditoare, pe care Tatăl le va tăia de la butuc, ca să nu tulbure pe cei unsprezece ucenici, care ar fi putut bănui că printre ei sunt şi unii neroditori, care vor fi dezrădăcinaţi. Domnul continuă şi zice: *„Acum voi sunteţi curaţi, pentru cuvântul pe care vi l-am spus”* (v. 3).

Iuda cel stricat şi necurat fusese dezrădăcinat şi plecase din foişorul cinei, ca să se întâlnească cu arhiereii şi să ducă până la sfârşit lucrarea cea rea de trădare a Domnului. Prin urmare rămăseseră cu Domnul numai cei unsprezece ucenici curaţi. Dar cum se făcuseră ei curaţi? Prin cuvântul, pe care Domnul îl spusese către ei; prin adevărul pe-care li-l descoperise Hristos şi pe care ei îl crezuseră pentru că adevărul Evangheliei rămâne un cuvânt simplu şi nelucrător pentru cei ce nu cred, dar pentm cei ce îl cred, cuvântul este urmat de lucrarea Duhului Sfânt cea atotputernică şi făcătoare de minuni. Cuvântul şi Duhul Sfânt curăţesc sufletele de păcat, precum curăţeşte focul fierul de rugină. Căci cuvântul lui Dumnezeu este organul Său, prin care lucrează o curăţire zilnică în sufletele credincioşilor, care i se devotează. De aceea avem o mare datorie să ascultăm şi să citim cu râvnă şi cu bucurie cuvântul lui Dumnezeu. Să ne luminăm din belşug sufletele cu adevărul Evangheliei şi să-i dăm desăvârşită credinţă şi încredere. Şi atunci harul Duhului Sfânt care urmează cuvântul dumnezeiesc ne va curăţi de păcate.

Trebuie să atragem atenţia asupra faptului că Domnul zicând către ucenicii Săi că cuvântul Său i-a curăţit, *„Se introduce pe Sine în rol şi zice că El este cel care se îngrijeşte de viţe"*, zice Sfântul Ioan Gură de Aur. Adică arată că El nu este numai rădăcină a viei, ci şi lucrătorul ei, care curăţă şi îngrijeşte mlădiţele. El, ca rădăcină, nu are nevoie de îngrijire. Dar în unire cu Tatăl îngrijeşte mlădiţele. Căci lucrarea de cultivare a mlădiţelor este comună Tatălui, Fiului şi Duhului Sfânt. Toate trei persoanele lucrează pentru mântuirea şi desăvârşirea omului. Câtă bunătate!

Curăţirea făcută de Domnul asupra ucenicilor Săi, prin cuvântul Său, trebuia să rămână neîntreruptă şi unică. Acest lucru însă depindea de ei. De aceea Domnul accentuează că trebuie să lucreze şi ei, ca să rămână credincioşi şi devotaţi Lui, adăugând imediat: *„Rămâneţi în Mine"*. Nu este greu să primească omul cuvântul lui Hristos şi să creadă în el. Toată greutatea este pentru om *„să rămână în Hristos"*. Adică să rămână mereu statornic şi neabătut în credinţă şi în viaţă creştinească. Căci această stăruinţă cere osteneli, jertfe, lepădare de sine. Dar şi câtă fericire aduce! Domnul Se grăbeşte să preîntâmpine orice frică şi descurajare, printr-o făgăduinţă foarte importantă, pe care ne-o face în această clipă supremă, după Cina cea de Taină, cu puţin înainte de a păşi spre marea jertfă a crucii. Ne făgăduieşte: *„Şi Eu voi rămâne cu voi"*. Iată făgăduiala Mântuitorului. Înţelesul poruncii şi al făgăduinţei Lui este următorul: dacă voi veniţi la Mine şi doriţi să vă lipiţi sufletul de Mine, printr-o credinţă statornică şi neabătută, dacă voiţi să vă supuneţi voinţei Mele, să nu vă îndoiţi nicio clipă că nu veţi reuşi s-o faceţi, sau că Eu vă voi părăsi, depărtându-Mă de voi. Nicidecum. Eu voi fi unit cu voi prin Duhul Meu, dându-vă putere, acoperindu-vă şi susţinându-vă pe voi. Mai înainte Domnul spusese că El este butucul, rădăcina mlădiţelor, iar ucenicii sunt mlădiţele. Sf. Ioan Gură de Aur adaugă: *„Rădăcina rămâne, iar ramurilor le este dat să fie smulse şi nimicite"*. Prin urmare, dacă creştinul (mlădiţele) rămâne în chip liber şi nesilit alipit de Hristos

(rădăcina), atunci primeşte făgăduinţă că Hristos niciodată nu Se va depărta de el, ci va forma cu el o desăvârşită unitate spirituală. Aceasta este o mare comoară de dragoste.

De altfel, este nevoie de credinţă statornică în Hristos şi de neîntreruptă legătură cu El şi pentru rodirea sufletească a creştinului. De aceea Domnul urmează, zicând: *„Precum mlădiţa nu poate să aducă rod de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot astfel nici voi, dacă nu rămâneţi, în Mine. Cel ce rămâne în Mine şi Eu în el, duce roadă multă; căci fără de Mine nu puteţi face nimic"* (v. 4-5). Sfântul Ioan Gură de Aur zice: ramura care nu este curăţită, dar rămâne alipită de butuc, nu aduce rod cât s-ar cuveni, dar aduce totuşi rod. Dar în mod firesc este cu neputinţă să înflorească şi să rodească o mlădiţă, dacă este tăiată de la trunchi şi de la butuc. Viaţa şi rodnicia mlădiţelor depind în mod absolut de unirea cu rădăcina. Tocmai din această pricină şi creştinul, care a tăiat orice legătură cu Hristos, nu poate aduce rod de virtute. Şi prin urmare nu poate să cunoască sensul adevărat al vieţii, să ajungă la fericirea, pe care o doreşte atât de mult şi în vederea căreia a fost creat omul. Pentru că fericirea omului este numai în virtute. În aceasta constă taina vieţii, pe care mulţimea n-o cunoaşte şi nici nu vrea s-o afle, că numai cel ce crede în Hristos şi se supune legii lui Hristos prin credinţă rămâne desăvârşit unit cu Dânsul, numai acela are puterea lui Hristos prin care trăieşte viaţa cea adevărată, aduce multă roadă de dreptate şi sfinţenie, ba chiar roadă de fericire pentru el.

Dar, observaţi pe un astfel de creştin, ca să vă încredinţaţi că el, chiar din viaţa aceasta, are o fericire, de care nu pot avea parte cei ce sunt depărtaţi de Hristos. Adevăratul creştin duce o viaţă liniştită şi rânduită, în cumpătare şi înfrânare. Nu-şi cheltuieşte sănătatea şi banii în plăceri păcătoase şi în distracţii lumeşti, care prefac în cadavre putregăite chiar şi trupurile cele mai sănătoase. Adevăratul creştin nu este robul obiceiurilor zadarnice şi al poftelor lumii: ostentaţia, iubirea de slavă, acele patimi care produc atâtea tulburări, griji, cheltuieli, primejdii şi peripeţii, ba chiar duc pe om

la cele mai mari nelegiuiri. Creştinul cel bun este drept în relaţiile de afaceri şi în socotelile sale financiare, este o persoană spre care se uită chiar şi necredincioşii cu multă încredere. Este un om necesar şi folositor întregii societăţi. Trăieşte cu pace multă, fiindcă şi în necazurile şi încercările, de care niciun om nu este scutit, are cu sine pe Hristos, ca pe cel mai puternic sprijinitor şi mântuitor. Pe deasupra se bucură de bucuria cea adevărată, pe care o dă nădejdea cea adevărată, că înaintea lui se deschide viitorul veşnic, cel cu adevărat fericit. Dimpotrivă, cei ce au întrerupt legătura credinţei vii şi a comunicării cu Hristos nu pot nici să lucreze virtutea, nici să afle fericirea reală, în drumul lat al păcatului. Fiindcă nimeni din cei ce au dus o viaţă lumească de plăceri şi de desfătări n-au aflat niciodată o pace adevărată. După plăcerea provizorie urmează totdeauna amărăciunea, scârba, setea de alte plăceri noi, ba adesea dezgustarea şi sinuciderea.

Nu poate exista morală fără Hristos

Punând accentul pe nevoia unei credinţe statornice şi devotate către El, Domnul a adăugat o maximă foarte scurtă, dar adâncă şi plină de înţeles, pe care ar trebui s-o aibă mereu în minte creştinii tuturor veacurilor: „Fără de Mine nu puteţi face nimic". Cu Mine aduceţi rod îmbelşugat. Fără Mine sunteţi neroditori şi sterili. Fără puterea şi conlucrarea Mea nu puteţi să isprăviţi absolut niciun lucru important. Nu numai acele minuni mari, despre care v-am spus că le veţi face în numele Meu, precum sunt vindecări de boli şi învieri de morţi, nu le puteţi face fără de Mine, dar niciun lucru bun şi mântuitor nu puteţi face fără Mine. Şi acesta este un lucru foarte firesc. Pentru că, precum lumea materială, pământul, soarele, stelele în general, rămân neclintite în drumul lor şi păzesc legile veşnice ale rânduielii şi ale armoniei, numai prin puterea lui Dumnezeu, iar în clipa când ar lipsi această putere conducătoare, s-ar face o amestecare şi o confuzie îngrozitoare şi toate s-ar distruge

în lumea aceasta, care se mişcă cu un ritm regulat şi minunat, tot aşa s-ar întâmpla şi în lumea duhovnicească a făpturilor cuvântătoare. Din nenorocire, s-a şi întâmplat acest lucru într-un grad oarecare. Intervenţia lui Satana, care vrea să fie el singur, fără Hristos, independent de orice ascultare faţă de Dumnezeu, căderea omului şi mizeria morală în care a ajuns el, fiindcă a căutat să trăiască fără să ţină seama de legea lui Dumnezeu, sunt dovezi clare ale acestui mare adevăr. Precum în natură nu poate exista viaţă, fără pronia lui Dumnezeu, care susţine şi creşte viaţa, iar în clipa în care Dumnezeu ar lua aerul din atmosferă sau ar stinge soarele, viaţa ar înceta şi pământul s-ar preface într-un mare cimitir, într-o sferă îngheţată şi scufundată, tot aşa şi în viaţa duhovnicească, viaţa morală şi virtuoasă. Dacă Hristos nu ajută, dacă harul Lui nu încălzeşte şi nu mişcă sufletul, încât să vrea să trăiască o viaţă duhovnicească, omul nu poate singur s-o dobândească. Departe de Hristos, omul nu poate dobândi îndreptare şi mântuire, nu poate deveni moral, virtuos, binefăcător, iubitor adevărat de oameni.

„Fără de Mine nu puteţi face nimic”, a zis Domnul. Şi de fapt, vedem oameni care au înclinări fireşti pentru cutare sau cutare fel de virtute. Sunt din fire blânzi, de pildă, sau miloşi sau înfrânaţi, sau au o altă bunătate firească. Ei însă nu se apropie de Hristos, nu intră în relaţii strânse cu El. Rezultatul este că acele virtuţi fireşti ale lor rămân atrofiate şi se adună în mijlocul atâtor alte răutăţi, pe care viaţa cea depărtată de Hristos le pretinde şi le dezvoltă. Despre astfel de oameni, poporul zice, *„au inimă bună, dar ce să faci...”* sau încă li se potriveşte zicătoarea atât de expresivă: *„Brânză bună în burduf de câine”*. Precum floarea cea mai bine mirositoare, pomul cel mai de soi şi mai roditor, dacă nu-i sădit în pământ potrivit, dacă după aceea nu este îngrijit, ca să aibă din pământ sevele potrivite, va pieri în mijlocul spinilor care vor creşte de jur împrejur, îşi va pierde bunul soi şi se va sălbătici, tot aşa şi omul care are oarecare virtuţi fireşti, dacă nu se alipeşte de Hristos prin credinţă statornică şi vie, dacă harul Duhului Sfânt nu-i va cultiva

sufletul, nu va ajunge la niciun rezultat moral. Sunt în istorie şi în generaţiile contemporane pilde de oameni, care ar fi putut să ajungă mari, adevăraţi uriaşi din punct de vedere moral, dar au fost reduşi la nimic şi au vătămat pe mulţi alţii, pentru că n-au vrut să alipească sufletul lor de Hristos, ca să primească puterea Lui cea lucrătoare şi mare. Dimpotrivă, sunt multe pilde de alţi oameni, care nu erau puternici şi importanţi, dar au făcut lucruri mari, prin puterea lui Hristos. Iar unii ca aceştia propovăduiesc împreună cu marele Pavel: *„Nu suntem în stare de la noi să socotim ceva, ca de la noi, ci toată puterea noastră vine de la Dumnezeu"* (II Co 3, 5). Toţi oamenii sfinţi, care sunt daţi ca pildă pentru virtutea şi sfinţenia lor, adeveresc că puterea lui Hristos i-a făcut capabili să ajungă la viaţa morală. Aşadar, este un adevăr de necontestat, că departe de Hristos nu există morală sau virtute întreagă şi desăvârşită. Este drept că şi cei necredincioşi pot să aibă oarecare virtute, dar aceasta nu-i desăvârşită, ci numai în parte, bucăţele de virtute care nu duc la nimic. Virtutea deplină şi desăvârşită se lucrează numai prin aceia, care au legătură strânsă şi desăvârşită cu Hristos.

„Fără de Mine nu puteţi face nimic", a zis Domnul. Şi acest cuvânt al Său, adânc ca oceanul, explică şi un alt fenomen pe care trebuie în sfârşit să-l semnalăm. Sunt creştini care s-au pocăit şi prin pocăinţa lor s-au alipit de rădăcina cea firească a sufletului lor, adică de Hristos. Ei au hotărât să dezrădăcineze răul din ei şi să înceapă o viaţă cu adevărat creştinească. Au început aşadar să şteargă patimile şi scăderile, au pus adesea început, dar n-au isprăvit nimic. Şi de aceea ajung la acest rezultat deznădăjduit: Nu pot să mă îndrept nicidecum. Care este explicaţia acestui fenomen? Se pare că ei au început fără Hristos, deşi părerea lor este că sunt aproape de Hristos. Se pare că ei n-au întrebuinţat mijloacele prin care Hristos împărtăşeşte oamenilor harul şi puterea Sa. Ori există un motiv în ei, care împiedică această împărtăşire. Este de ajuns să fie o gaură cât de mică în tubul care leagă rezervorul de apă cu robinetul, pentru ca apa din rezervor să nu mai ajungă la

robinet. Aceşti oameni n-au întrebuinţat rugăciunea cu răbdare şi cu credinţă fierbinte. Ori nu cunosc modul în care trebuie să lupte cel ce vrea să obţină cununa virtuţii. *„Dacă nu se luptă după lege, nu este încununat"*, zice Sf. Apostol Pavel (II *Tim* 2, 5). Ori este în ei o altă piedică oarecare, precum egoismul, sau o idee strâmbă, sau o încredere de sine, din care pricină omul face să depindă îndreptarea sa de propriile lui puteri, şi nu de Hristos. Fireşte, dacă gândul acela mincinos persistă, dacă omul nu se smereşte şi nu ajunge la convingerea că fără Hristos nu poate face nimic, atunci cu adevărat nici nu va face ceva. De aceea să apelăm la Hristos cu toată smerenia şi să-I spunem aşa: *„Doamne, fără Tine eu nu pot să fac niciun lucru cu adevărat drept şi bine-plăcut înaintea Ta. Toate ale mele sunt strâmbe şi întinate cu o mare doză de răutate. În grija Ta îmi pun propria mea fiinţă de aici înainte, ca să mă chiverniseşti Tu prin mâna Ta cea atotputernică, spre adevăr, virtute şi sfinţenie".*

Sfârşitul la care ajung cei despărţiţi de Hristos. Însă paguba acelora care nu păstrează legătura strânsă cu Hristos nu este numai faptul că nu aduc niciun fel de rod. Aceştia merg spre un sfârşit şi mai trist. Domnul arată mai limpede acest lucru în cele ce urmează: *„Dacă cineva nu rămâne în Mine, va fi aruncat afară ca mlădiţa ce se va usca şi le vor strânge pe ele şi le va arunca în foc şi vor arde"* (v. 6). Mlădiţa de vie care este tăiată de la butuc nu poate să mai rămână acolo, căci este nefolositoare şi împiedică dezvoltarea celorlalte mlădiţe. Tot aşa creştinii care au rupt legătura duhovnicească cu Hristos, cred că nu au nicio nevoie de religie. Ei zic: când ai bani, nu mai ai nevoie de nimic. Adu-mi bani mulţi şi nu-mi mai trebuie nimic, îi auzi mereu că zic. Ei întorc spatele vieţii creştine şi se sfiesc să se numească creştini. Aceştia în chip firesc s-au despărţit de Biserică şi Hristos îi va arunca, îi va părăsi. Aşa încât, chiar dacă mai înainte au avut vreun dar, vor rămâne goi de acel dar, precum zice Sfântul Ioan Gură de Aur.

„Este aruncat afară și se usucă"

Mlădiţa care este de curând tăiată, o vezi încă verde. Apoi, după câteva zile, se usucă şi îşi pierde frunzele. La fel şi creştinii de acest fel, se poate să înflorească şi să meargă bine, să înverzească astăzi, să se desfăteze în libertate de bunurile lumii. Căci tăierea lor de la butuc este încă recentă. Urmăriţi-i şi în urmă. După o bucată de timp veţi vedea că au ajuns nişte dărâmături şi nişte ruine morale. Ascultă ce zice Duhul Sfânt prin Iov: *„Oare papura înfloreşte fără apă şi rogozul creşte fără baltă? Pe când este încă în floare şi nu este tăiat, el se usucă mai înainte de orice buruiană. Tot aşa se întâmplă cu toţi aceia care uită pe Dumnezeu şi aşa se veştejeşte nădejdea celui nelegiuit. Încrederea lui se spulberă şi biruinţa lui este o pânză de păianjen. Casa Sa va rămâne pustie"* (*Iov* 8, 11-14). Aşadar se înşeală în privinţa aparenţelor. Cei câţiva ani de fericire aparentă a celui nelegiuit i se par veşnicie. Dar dacă vei urmări cu oarecare răbdare sfârşitul la care ajung cei nelegiuiţi, vei vedea că este trist şi urât. Nu numai că se usucă, adică pierd orice sevă duhovnicească, îşi pierd adică bunătăţile pe care ei şi-au sprijinit nădejdea lor, dar îi aşteaptă o altă nenorocire şi mai mare.

„Le adună pe ele şi le aruncă în foc", zice Domnul.

Precum mlădiţele cele uscate nu mai sunt folositoare la nicio treabă şi nu rămâne decât să fie rupte şi aruncate în foc, tot astfel şi acei oameni, care s-au despărţit de Hristos. Păcatul îi distruge în întregime, le ia orice avantaj şi har; îi preface în oameni neroditori şi nefolositori, atât pentru ei înşişi, cât şi pentru ceilalţi. Ba încă devin primejdioşi şi vătămători, din pricina răutăţilor mari, care s-au înstăpânit în sufletele lor. Şi nu este cu putinţă să se sfârşească în alt fel, decât să fie adunaţi şi aruncaţi în focul pedepsei.

„Și vor fi arși"

Iată ultima consecinţă, cât este de îngrozitoare! Nu numai că cei răi vor fi adunaţi împreună, în orice loc ar fi trăit; nu numai că vor fi aruncaţi în focul pedepsei, ci vor şi arde. Aşa zice Domnul. Este îngrozitoare această spusă a Domnului. Căci nu este vorba de o ardere de câteva ore sau de câţiva ani, iar apoi să urmeze o pierire definitivă. Ci vor arde neîncetat, fără sfârşit, veşnic, într-o suferinţă fără capăt.

Vezi cititorule, cât de adesea prezice Domnul, în învăţătura Sa, sfârşitul îngrozitor al acelora care se îndepărtează de Dânsul şi se dedau la păcat şi la pierzania din viaţa anticreştină. Noi, creştinii, trebuie să ne gândim mereu la acest adevăr mare. Căci nu este vorba aici de o nenorocire, care poate fi îndreptată, ori trece cu vremea, ci de o nenorocire de neîndreptat. Dacă cineva nu se pleacă la sfaturile oamenilor, care ştiu câtă durere provoacă o arsură pe trup, să se ardă el însuşi, şi atunci va afla din experienţă durerea. Dacă cineva nu este convins din ştiinţa chimică despre vitriol, care provoacă arsuri îngrozitoare, va crede după ce va păţi acest lucru. Dar dacă omul nu se lasă convins de afirmaţia, pe care Domnul o face de atâtea ori în Evanghelia Sa, că pe cei îndepărtaţi de El îi aşteaptă o pedeapsă veşnică, ci va vrea să experieze singur pedeapsa, atunci s-a sfârşit! Nu se va mai întoarce în lumea aceasta, ca să se pocăiască, şi să îndrepteze nefericirea, pe care însuşi şi-a făcut-o. O singură dată venim pe viaţa aceasta şi o singură dată oamenii răi sunt aruncaţi în osânda suferinţei fără sfârşit. Căci sunt despărţiţi de Hristos şi amestecaţi cu păcatul. Aşadar, pentru numele lui Dumnezeu! Să nu ne îndepărtăm de Hristos, ca să nu fim supuşi la dubla osândă: a uscării duhovniceşti şi a pedepsei veşnice. Ci dimpotrivă, să ne hotărâm să rămânem uniţi cu Hristos, să adâncim cât mai mult legătura unirii cu El, ca să ne bucurăm de acel dar preafericit, pe care Domnul ni-l făgăduieşte în versetul următor al parabolei.

Sfârşitul slăvit al unirii statornice cu Hristos

„Dacă rămâneţi în Mine şi dacă cuvintele Mele rămân întru voi, orice veţi vrea să cereţi, va fi vouă” (v. 7). Iarăşi şi iarăşi Domnul pune accentul pe necesitatea absolută a unirii ucenicilor cu Dânsul, printr-o credinţă statornică. Iarăşi şi iarăşi afirmă că citirea şi depănarea în inimă a cuvintelor Sale este o condiţie esenţială, cu care El îşi împărtăşeşte puterea Sa. Dar cuvintele Sale să nu fie în noi ca un simplu obiect de cunoaştere, ci trebuie păstrate şi puse în lucrare şi transformate în fapte creştineşti de virtute. Acesta este mai cu seamă înţelesul cuvintelor: *„Dacă cuvintele Mele rămân întru voi”*. Dacă noi împlinim această condiţie nu numai că vom progresa în legătura şi unitatea noastră cu Domnul, ci mai primim, încă din viaţa aceasta, următoarea mare binefacere. Care este binefacerea? Că vom cere orice, orice vom vrea, orice doreşte sufletul nostru, şi vom primi acel lucru. Să luăm aminte însă bine că un adevărat creştin, unit duhovniceşte cu Hristos şi lucrând legea Sa, niciodată nu va cere ceva nedemn, necuviincios, vătămător. Nu va cere bani, slavă pământească, distracţii lumeşti, bunuri zadarnice şi vătămătoare. Ci va cere acele bunuri, pe care lumina adevărului evanghelic i le arată ca pe nişte bunuri reale şi veşnice, producătoare de adevărata fericire. Va cere curăţia inimii, înaintarea în virtute, harismele cele mai mari, precum recomandă Sf. Apostol Pavel. Cea mai mare harismă este dragostea. Iar aceste bunătăţi Hristos făgăduieşte că le va da celor ce le cer. Iar când făgăduieşte Hristos ceva, poţi să ai deplină siguranţă că Îşi va împlini făgăduinţa. Şi astfel creştinul cel adevărat va trece prin viaţa asta cu desăvârşită pace, bucurie şi nădejde. Va ajunge ucenic desăvârşit al lui Hristos şi va dobândi slava lui Dumnezeu. Prin viaţa Sa va face să fie slăvit numele lui Dumnezeu. Fiindcă Domnul adaugă: *„în aceasta va fi slăvit Tatăl Meu că aduceţi rod mult şi vă faceţi ucenici ai Mei”* (v. 8). Adică: dacă aduceţi rod mult, nu numai că veţi fi numiţi ucenici ai Mei, ci-Mi veţi deveni cu adevărat ucenici.

Căci acela care trăieşte o viaţă cu adevărat creştină, acela este ucenic adevărat al lui Hristos, acela este adevărat creştin. De la acesta poate lumea afla ce este creştinismul. Acesta este fericitul sfârşit al vieţii sale, căci se face unealtă a slavei Părintelui ceresc. Pentru că văzând ceilalţi oameni că a reuşit să se elibereze de patimile şi scăderile, pe care ei le socotesc deneîndreptat, văzând minunea schimbării sale sufleteşti şi virtuţile sale, este firesc să se întrebe şi să afle cum s-au petrecut toate acestea. Şi, după ce lumea se va încredinţa, că Dumnezeu-Tatăl şi Hristos prin Duhul Sfânt fac împreună această lucrare, va admira pe Dumnezeu, va căuta să-L cunoască mai bine, ca să creadă în El. Şi iată, aceasta este slava adusă Tatălui, precum afirmă Domnul şi în alte prilejuri (*Mt* 5, 16).

Şi când spunea aceste cuvinte către ucenicii Săi, în acea seară fără seamăn a cinei, Domnul simţea o deosebită satisfacţie, fiindcă ştia dinainte că ucenicii vor slăvi pe Tatăl. Căci ei vor primi cuvântul adevărului, care curăţă sufletele. În adevăr, ucenicii au primit lucrarea Tatălui, supunându-se la toate încercările, răutăţile şi prigoanele, până la moarte. Prin credinţă, prin devotament, ei au rămas indestructibili şi în continuu uniţi cu Hristos. Au adus roade bogate, fapte de virtute. Au desăvârşit prin cuvântul şi viaţa lor lucrarea de mântuire, aşa încât multe mii de oameni au părăsit ateismul idolilor, au crezut în Hristos şi s-au închinat adevăratului Dumnezeu. Însă Domnul simte şi astăzi aceeaşi satisfacţie pentru noi creştinii botezaţi? Astăzi noi suntem mlădiţele viei celei dumnezeieşti. Este o mare fericire, este un nepreţuit har al lui Dumnezeu către noi. Dacă membrii unei dinastii domnitoare poartă cu multă mândrie titlul înaintaşilor lor, dacă fiii unui tată slăvit sunt şi ei slăviţi, fiindcă au avut un astfel de tată, neasemănat mai mult suntem slăviţi noi creştinii, căci suntem uniţi cu Hristos, precum mlădiţele cu butucul. Nu ne mai rămâne acum decât să păstrăm unirea cu Hristos, să ne supunem cuvintelor Lui, să rodim faptele virtuţii, să ne facem buni creştini, ca să-I oferim Domnului satisfacţia unei rodiri dulci şi bune. Şi aşa să preaslăvim şi noi pe Tatăl, iar Tatăl făgăduieşte că pe cei ce îl preaslăvesc pe El, îi va preaslăvi cu slavă veşnică.

—

PARABOLA CU PĂSTORUL CEL BUN

(*In* 10, 11-16)

Cu multe veacuri mai înainte ca Hristos să vină pe pământ, ca să ia asupra Sa înfăţişarea şi lucrarea de păstor, Duhul Sfânt a prezis aceasta prin proorocii Vechiului Testament. Prin Isaia a zis: *„Iată Domnul vine cu putere... ca un păstor, să păstorească turma Sa şi să adune berbecii cu braţul Său"* (40, 10-11). Iar prin Iezechiel a zis: *„Voi ridica peste ei un păstor şi îi va păstori pe ei... şi voi mântui oile Mele"* (34, 22-23). Iar când Hristos a venit în lume şi a făcut lucrarea de păstor, atunci toţi apostolii şi scriitorii Noului Testament au văzut limpede în persoana lui Hristos *„pe păstorul cel mare al oilor"* (*Evr* 13, 20). Au văzut pe *„arhipăstorul şi episcopul sufletelor, care întoarce oile cele rătăcite"* (I *Ptr* 2, 25; 5, 4). Însă caracterul particular al lucrării Sale de păstor îl descrie minunat însuşi Domnul în parabola cu păstorul cel bun, în care Se prezintă pe Sine, şi ca păstor şi ca uşă a oilor. Această parabolă este ultima, pe care o tâlcuim. Nădăjduim că iubitul cititor, care a avut răbdarea să citească întreaga serie a parabolelor Domnului, nu se

va lenevi să citească şi pe aceasta. Este adevărat că, cu cât cunoaşte şi meditează creştinul mai amănunţit la Hristos Domnul şi relaţiile Lui cu noi, care sunt descrise în această parabolă, cu multă gingăşie şi într-un fel foarte mişcător, cu atât mai mult se leagă el de Hristos şi înaintează pe calea mântuirii.

Păstorul —

Domnul îşi începe parabola cu această afirmaţie, făcută pe un ton grav: *„Amin, amin zic vouă"*. Aceasta înseamnă: vă încredinţez desăvârşit, vă propovăduiesc un adevăr a cărui încredinţare este definitivă. Iar acest adevăr arată semnul de recunoaştere al păstorului adevărat şi legiuit, Domn al oilor sale. Mai arată şi semnalmentele tâlharului, care intră să fure oile. *„Cel ce nu intră prin uşă în staulul oilor, ci intră pe altundeva, acela este hoţ şi tâlhar"*. Vă încredinţez, zice Domnul, că cel mai sigur semn al hoţului şi al tâlharului, care intră în staulul oilor, ca să le fure şi să le prade, este faptul că intră nu prin uşă, ci se strecoară pe ascuns prin crăpături sau intră cu forţa prin altă parte. Cu alte cuvinte, răpitorii de autoritate răpesc vredniciile şi conducerea oilor cuvântătoare ale lui Dumnezeu. Astfel de oi sunt mai întâi evreii. Hoţii iau vrednicia de păstor, nu pe faţă, nici din chemarea dumnezeiască, nici pe cale legală, ci prin metodele înşelăciunii, prin forţă, prin intrigi şi prin alte mijloace ilegale. Iar aceşti hoţi şi tâlhari, care răpesc autoritatea, sunt nu numai Iuda sau Theuda care se prezentau ca Mesia, ci şi fariseii care, în virtutea legii, nu aveau niciun drept să exercite o putere tiranică asupra poporului. Tot aşa şi în Biserica lui Hristos s-au introdus multe elemente răufăcătoare, prin metode tâlhăreşti, şi s-a produs astfel multă pagubă. Dar şi în guvernarea politică a popoarelor, precum şi în funcţiile publice, este destul de obişnuit faptul că astfel de caractere, – hoţi şi tâlhari ai averii şi ai banului public – pun mâna pe putere şi pe funcţii.

Însă ar trebui să luăm seama cu orice prilej şi să nu ne ruşinăm de următorul lucru: că pe când hoţul şi tâlharul de funcţii publice

desfăşoară atâta îndrăzneală şi activitate pentru scopul lor cel rău, noi creştinii nu avem nicio grijă pentru datoria noastră, pentru interesul nostru adevărat, pentru faptele legale, care împlinesc voia lui Dumnezeu. Prea suntem noi zăbavnici şi leneşi! Hoţul nu doarme ca să poată fura bani; altul veghează, ca să pună mâna pe putere; dar câţi sunt acei creştini, care veghează în rugăciune sau în binefacere? Unul sare zidul, sau face nişte salturi periculoase, altul face conjuraţii, ca să dobândească un câştig material şi vremelnic; însă câţi creştini se supun la primejdii, pentru faptele cele bune, folositoare şi mântuitoare?

„Dar cel ce intră pe uşă este păstorul oilor" (v. 2). Iată semnalmentul păstorului: că intră în staulul oilor pe uşă. Iată semnalmentul omului, căruia i se cuvine poziţia pe care o ocupă. Căci a ajuns la acea poziţie prin mijloace legale şi n-a folosit niciodată mijloace nelegiuite şi forţa. Aşadar putem să discernem cu uşurinţă cine este vrednic de slujba sa, şi cine nu-i vrednic, fie el om al Bisericii sau om politic. După felul în care a ajuns în acea slujbă, se vede vrednicia lui. Însă iată şi alt semnalment al păstorului: *„Acestuia portarul îi deschide"*, zice Domnul. Adică are o intrare liberă şi fără piedică, fiindcă este cu adevărat păstor. Dacă avem în vedere că adevăratul păstor al lui Israil este însuşi Hristos, atunci portarul rânduit de Dumnezeu, ca să arate poporului pe păstor şi să pregătească începutul lucrării, este Ioan Înaintemergătorul. Şi de aceea Evanghelistul scrie: *„A fost un om trimis de la Dumnezeu, numele lui Ioan; Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre lumină... pentru ca toţi să creadă prin El"* (*In* 1, 6-7).

Însă nu numai felul de a intra în staul deosebeşte pe adevăraţii păstori de hoţi. Îi mai deosebeşte şi felul de a se purta cu turma, după ce au intrat în staul. Hoţul intră pe ascuns, fură din oi, iar pe altele le omoară. Dimpotrivă, păstorul le cheamă şi ele îl urmează: *„Şi ele aud glasul lui. Iar el îşi cheamă oile pe nume şi le scoate pe ele"* (v. 3). Glasul păstorului este foarte binecunoscut de oile sale. Ele ştiu că acel glas este al aceluia care le iubeşte şi le poartă interesul,

căci, de fapt, adevăratul păstor își iubește oile atât de mult și se leagă atât de mult sufletește de ele, încât are pentru fiecare oaie câte un nume deosebit și le cheamă pe nume, ca să-l urmeze. Iar ele, de îndată ce aud glasul păstorului, se despart de oile unui alt păstor, și îl urmează pe propriul lor păstor.

Cine nu ar recunoaște, după semnalmentele acestea, pe adevăratul păstor sufletesc, pe Hristos? Din clipa în care creștinul, prin credința cea adevărată, întră în turma lui Hristos, nu numai că aude glasul lui Hristos și I se supune, ci și distinge învățătura adevărată a lui Hristos, printre multele și feluritele învățături mincinoase ale altora. Iar Hristos poate insufla în conștiința credinciosului siguranța că îl iubește și că are pentru creștini o bunăvoință personală. Când apostolul Andrei a adus la Hristos pe fratele său Simon, atunci: *„Privind Iisus spre el a zis: tu ești Simon fiul lui Iona, tu vei fi numit Petru".* Iar când în dimineața învierii lui Hristos S-a apropiat de Maria, care plângea în grădină, și i-a zis: Marie! a arătat, pronunțându-le numele, întreaga iubire și duioșie față de Petru și de Maria. Iar ei, din partea lor, numai la auzul numelui lor pronunțat de acea sfântă gură, s-au încredințat desăvârșit de dragostea dumnezeiescului lor păstor. Exact același lucru se întâmplă mereu între Hristos și fiecare creștin adevărat. Cât suntem noi de mulțumiți, când o persoană mai presus de noi, pe care o stimăm, nu numai că ne cunoaște, dar ne și iubește, iar ca dovadă a dragostei, ne cheamă pe nume.

Însă, cititorule, este vreo persoană mai venerată, mai înaltă și mai sfântă decât Dumnezeu cel Preaînalt, decât Iisus Hristos? Așadar Hristos fiind cu adevărat păstor, dovedește pentru fiecare oaie devotată a Sa atâta gingășie și dragoste, încât fiecare în parte ar putea să creadă că numai el singur deține toată comoara de dragoste a lui Hristos. Numele omului, în Sfânta Scriptură, este întotdeauna întrebuințat, ca să arate întreaga personalitate a acelui om. Domnul cheamă pe oile Sale cu numele lor propriu, cu care le-a deosebit pe fiecare de celelalte oi ale Lui și le-a născut din nou,

în ceasul Sfântului Botez. Dintr-un fiu trupesc al unuia, al alteia, face pe om fiu al Tatălui ceresc şi îi dă un nou nume, un nume de adopţie, Ioan, Gheorghe sau altul. Prin acest nume Domnul insuflă în inima oilor calitatea prin care ele îl ascultă şi îl urmează. Pe lângă aceasta, păstorul: Când scoate oile Sale, când le duce la păscut, nu le împiedică, nu le strâmtorează, cum ar face cel ce se îngrijeşte numai de binele lui şi se dezinteresează de oi. Dimpotrivă, le ajută să iasă din staul. Cât timp erau în staul, păstorul rămâne în urmă, ca să le îndrume să iasă şi să nu rămână niciuna în staul. Iar după ce au ieşit oile, atunci *„merge înaintea oilor"*. Adică păstorul păşeşte înainte ca povăţuitor al lor, mai întâi ca să preîntâmpine orice primejdie care ar putea ameninţa siguranţa turmei şi apoi ca să le conducă în locuri cu păşune îmbelşugată şi cu izvoare de apă limpede. *„Şi oile îl urmează, căci îi cunosc glasul lui"* (v. 4). Adică: oile nu sunt împotrivitoare şi nesupuse, nu se despart şi nu aleargă de capul lor, ci urmează pe păstorul lor, ca şi cum ar simţi că au nevoie de un conducător, ca să fie în siguranţă.

Dar ele nu se simt în siguranţă cu orice conducător, ci numai cu păstorul lor, al cărui glas îl cunosc bine din relaţiile zilnice şi au toată încrederea în el. Iar dovada acestui lucru este că: *„Nu urmează pe străin, ci fug de dânsul, fiindcă nu cunosc glasul străinilor"* (v. 5). Deşi oaia nu poate să trăiască fără un conducător, totuşi ea nu urmează un conducător străin şi necunoscut. Bănuieşte primejdia, la care este supusă din partea străinului. Nu urmează pe străin, ci fuge, fiindcă nu cunoaşte glasul lui, dar înţelege că nu este glasul păstorului ei obişnuit. Este foarte adevărat că oile lui Hristos, credincioşii Săi adevăraţi, nu pot să urmeze alţi păstori şi învăţători, fiindcă pricep foarte bine că orice altă învăţătură este mincinoasă şi interesul arătat de păstorul străin este prefăcut, căci acesta vrea să le atragă la pierzare. Oile lui Hristos înţeleg că păstorul cel străin are în sufletul său predispoziţii negustoreşti şi ucigătoare de suflet. Aşadar, în felul acesta, Domnul a arătat pe faţă şi amănunţit, semnele care îl deosebesc pe El, şi pe orice păstor legiuit şi

adevărat, de hoţii şi de tâlharii oilor. Faptul că a venit trimis de la Dumnezeu, că oile se supun la glasul Său şi Îl urmează, faptul că le iubeşte şi Se îngrijeşte de ele, fără niciun interes particular, arată limpede că Hristos este adevăratul păstor. Şi toţi adevăraţii păstori ai popoarelor au întotdeauna aceste semnalmente neschimbate.

„Această asemănare le-a spus-o lor Iisus; dar ei nu ştiau ce sunt cele ce le spunea lor" (v. 6). Fariseii nu au înţeles întreaga frumuseţe a parabolei păstorului şi a oilor, fiindcă n-au vrut s-o înţeleagă. Erau orbi la minte şi de aceea nu puteau să vadă adevărul. Fariseismul le întuneca mintea, încât nu puteau să prindă înţelesul duhovnicesc al parabolelor Domnului. Dar dacă fariseii de bunăvoia lor au rămas orbi, noi avem tot motivul să luăm aminte la înţelesul parabolelor. Şi mai cu seamă la parabola bunului păstor, în care se proorocesc multe adevăruri despre Sfânta Biserică. Mai înainte de a înainta în partea a doua a parabolei, se cuvine să arăt în câteva cuvinte, de ce dintre toate animalele Domnul a socotit oaia cea mai potrivită, ca să înfăţişeze legăturile de dragoste strânsă şi de grijă iubitoare care Îl leagă pe Domnul de adevăraţii credincioşi ai Bisericii.

Asemănările dintre oile necuvântătoare și cele cuvântătoare

Se ştie că Dumnezeu a înzestrat multe animale cu proprietăţi atât de minunate, încât şi omul raţional poate învăţa multe de la ele. Însuşi Dumnezeu recomandă să luăm pildă de la animale: *„Leneşule, du-te la furnică şi râvneşte, văzând căile ei"* (*Pilde* 6, 6). Iar Sf. Apostol Pavel prezintă întreaga natură, cea însufleţită şi cea neînsufleţită, ca pe o învăţătură dumnezeiască, din care omul poate să cunoască pe însuşi Dumnezeu: *„cele nevăzute ale lui Dumnezeu se văd din facerea lumii, înţelegându-se din făpturi şi puterea şi dumnezeirea, care sunt nevăzute se pot cunoaşte din cele văzute"* (*Rom* 1, 20). În special însă pe oaia cea supusă şi plină de râvnă Dumnezeu a înzestrat-o cu însuşiri atât de didactice încât Duhul Sfânt L-a numit pe Hristos însuşi

„Mielul lui Dumnezeu", şi oaia este întrebuinţată ca chip al oamenilor credincioşi lui Dumnezeu. Căci El zice prin Iezechiel: *„Voi sunteţi oile Mele şi oile turmei Mele, şi Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru"* (*Iez* 34, 31). Iată chipul acesta: Oaia este un animal nevătămător, nevinovat, fără răutate, îi vezi nevinovăţia întipărită în privire, în stare şi în toată viaţa ei. La fel şi adevăratul creştin, prin credinţă şi ascultare de Hristos, dobândeşte nerăutatea şi nevinovăţia, pe care oaia o are de la fire. Mieii sunt râvnitori, iar berbecii mici sunt fără mânie. Oile trăiesc fără zarvă, dar mai de râvnit şi mai de admirat sunt creştinii cei blânzi, lipsiţi de acea patimă îngrozitoare a mâniei şi a furiei, creştinii care trăiesc şi muncesc fără zarvă, fără pretenţii, fără strigăt şi fără fală. O, câţi dintre iubiţii mei cititori suferă din pricina caracterelor mânioase şi furioase, ale unor oameni care provoacă tulburări şi necazuri. Ei ar socoti o mare fericire să poată fi înconjuraţi numai de oameni blânzi şi liniştiţi. Şi apoi, câţi dintre cititori suportă greutatea unor oameni obraznici, care provoacă tulburare cu pretenţiile lor, şi de aceea aceşti oameni râvnesc la oile cele liniştite şi fără de grijă. Dar caractere blânde, lipsite de mânie şi de pretenţii nu formează decât singură religia lui Hristos.

Mulţi au văzut cu câtă răbdare primeşte oaia s-o tunzi, ba chiar s-o tai. Iar proorocul ca să arate răbdarea cea minunată a lui Hristos în timpul patimilor Sale, zice: *„ca oaia a fost dus la junghiere şi ca un miel înaintea celui ce-l tunde pe el, nu şi-a deschis gura sa"* (*Is* 53, 7). Şi creştinii adevăraţi trebuie să fie tot atât de răbdători, primind fără murmur, fără cârtire, orice încercare şi orice necaz. Precum oaia ascultătoare şi supusă urmează pe păstorul ei cu capul plecat, aşa şi creştinii adevăraţi, ascultători şi smeriţi, urmează pe Hristos, păstorul lor. Fiindcă ştiu din experienţă câtă putere are El. Au gustat din dulceaţa adevărului Lui şi sunt în stare să discernă înşelăciunile şi meşteşugirile marelui amăgitor, care este diavolul, precum şi a oricărui alt înşelător. Adevăraţii creştini cunosc şi atracţiile înşelătoare, şi amăgirea de multe feluri, cu care acel vrăjitor, care se numeşte lume, trage pe mulţi departe de turma lui Hristos.

Oaia este un animal producător, izvor de bogăţie pentru om. Laptele, lâna, carnea, coarnele sunt un venit necontenit. Dar şi adevăraţii creştini sunt la fel de binefăcători, aducători de progres şi folos pentru societate, fiind gata de orice jertfe. Prin creştinism, societatea omenească a făcut un mare pas pe drumul progresului, despovărându-se de multe rele şi învăţându-se să considere lucrurile spirituale mai presus de cele materiale.

Oilor le place să trăiască împreună cu alte oi, în viaţa turmei. La fel adevăraţii creştini nu sunt singuratici şi egoişti, ci membri ai unei unităţi şi doritori de egalitate. Ei se simt bine în viaţa Bisericii, în viaţa turmei lui Hristos. Ba încă, ca să ducem mai departe asemănarea, turma de oi este icoană şi simbol al Bisericii lui Hristos, prin care *„Fiii lui Dumnezeu cei risipiţi se vor aduna împreună"* (*In* 2, 52). Tot aşa şi păstorii: adună oi din diferite părţi, de la diferiţi negustori, şi alcătuiesc o turmă. Biserica este o turmă, pe care o paşte într-o păşune bogată şi o hrăneşte cu hrană plăcută (cf. *Iez* 43, 14), dându-i hrana cea duhovnicească şi desfătările sufleteşti, Păstorul ei, Hristos. Iar desfătările sufleteşti nu se pot niciodată asemăna cu cele mai alese desfătări ale lumii. În cuvintele Domnului mai sus citate *„când scoate oile, merge înaintea lor"*, se arată nu numai grija şi gingăşia nespusă a Domnului pentru fiii Săi cei credincioşi, ci şi satisfacerea prin Domnul a tuturor dorinţelor lor şi îndrumarea cea sigură spre fericire. Ei sunt îndrumaţi spre fericire, întrucât îndrumător al lor este însuşi Dumnezeu. Da, cititorule, ţi se par poate paradoxale lucrurile pe care le citeşti aici, fiindcă poate nu te-ai făcut încă oaie a turmei celei mari a lui Hristos. Dar, după ce vei deveni un fiu adevărat al Bisericii Sale, atunci vei vedea că cele scrise aici rămân cu mult în urma realităţii.

Turma de oi trece pe drumuri, prin crânguri şi tufişuri, trece prin multe primejdii din partea tâlharilor şi a animalelor răpitoare, însă şi oile Bisericii lui Hristos sunt primejduite de amăgitori şi de învăţători mincinoşi şi rătăciţi, care *„vin în haine de oaie, şi pe dinăuntru sunt lupi răpitori"*, precum îi caracterizează

Domnul (*Mt* 7, 15). Turma lui Hristos mai este primejduită şi de prigonitori răi care doresc s-o distrugă; de diferiţi vrăjmaşi, care plănuiesc să fure oile ca să le ofere ca jertfă diavolului. Singura deosebire este aceasta: că oile necuvântătoare sunt expuse la aceste primejdii, nu fiindcă ele doresc moartea, sau fiindcă ele îşi părăsesc păstorul, ci fiindcă adesea păstorul lor nu este în stare să le apere şi să le mântuiască. Însă nu se întâmplă la fel cu creştinii. Ei au un păstor, cel mai bun din toţi, atotputernic, din mâinile căruia absolut nimeni nu are puterea să răpească o oaie. Numai că oile lui Hristos sunt cuvântătoare şi au voinţa liberă. Din nefericire, oile lui Hristos întrebuinţează libertatea aceasta de cele mai multe ori spre a se îndepărta de păstorul Hristos şi a se supune de bună voie la primejdia pieririi. Cei ce rămân ascultători, supuşi, smeriţi, lângă păstorul lor, neîncrezători şi neprimitori faţă de oricine îi este străin lui Hristos, fie persoană, fie lucru *„nu vor pieri în veac şi nimeni nu îi va smulge din mâna Mea"*, zice Domnul (*In* 10, 28).

Uşa

După ce Domnul a descris, în versetele anterioare, modul în care El, ca adevărat păstor, se poartă cu turma Sa, în contrast cu răpitorii cei tâlhăreşti ai autorităţii, acum prezintă, printr-o nouă alegorie, fericirea la care duce turma alcătuită de El în imaginea de mai înainte. Domnul a prezentat tabloul ieşirii din staul a turmei, adică scena de dimineaţă a muncii păstoreşti. În imaginea de acum, urmează să prezinte viaţa turmei cea deplină şi plăcută, în mijlocul unei păşuni bogate, adică scena din timpul zilei la păşune.

„Deci iarăşi le-a zis lor Iisus: Amin, amin, vă zic vouă, că Eu sunt uşa oilor" (v. 7). La prima vedere pare un lucru tare ciudat, că aceeaşi persoană, Hristos, este în acelaşi timp păstor care intră prin uşă şi uşă prin care intră păstorul şi oile. Însă cele ce pentru noi oamenii sunt ciudate şi cu neputinţă, la Dumnezeu toate sunt foarte fireşti. Hristos este şi uşă şi păstor în acelaşi timp, fiindcă

are de la sine şi vrednicia şi autoritatea păstorului. Nimeni altul nu s-a făcut uşă, prin care să intre Hristos la turmă, nimeni nu L-a destinat pe Hristos pentru aceasta, nimeni nu I-a dat puterea aceasta. El însuşi, cu de la Sine putere, a deschis drumul prin sângele jertfei Sale şi S-a rânduit pe Sine păstor al Bisericii. Precum are în Sine viaţa, nu a primit-o de la altul, după cum are şi slujba de Păstor, să-L fi pus altul Păstor, tot aşa El însuşi este uşa. El este păstorul, El este arhiereul care aduce jertfa, El este animalul de jertfă şi jertfa. *„A intrat în cele sfinte ca arhiereu mare prin sângele Său"* (*Evr* 9, 12).

„Eu sunt ușa oilor"

Adresându-Se Domnul fariseilor, care erau conducătorii poporului evreu şi socoteau că sunt singurii păstori ai turmei lui Dumnezeu, le spune pe faţă că El este uşa oilor. Este o uşă de siguranţă, care se închide, ca să asigure oile sale faţă de hoţi şi de lupi. Mai este singura uşă pe care păstorii cei adevăraţi intră la turma de oi. Şi de aceea Domnul adaugă: *„Toţi câţi au venit înainte de Mine"*, nu numai că n-au asigurat oile în privinţa tâlharilor şi nu le-au adus la Tatăl, ci ei sunt „hoţi şi tâlhari". Iar prin cuvintele acestea Domnul înţelege pe fariseii de atunci, care se aflau la conducere, înainte ca Hristos să-şi fi început lucrarea. Ei erau nişte hoţi şi tâlhari, care, cu multă îndrăzneală şi obrăznicie, caracteristice tâlharilor, se rânduiseră pe ei înşişi, în ciuda legii, conducători aleşi prin autochemare în mijlocul poporului. Ei prigoneau poporul în mod despotic şi tiranic, cu singurul scop de a-şi satisface egoismul, iubirea de slavă deşartă şi lăcomia. Aceşti conducători ilegali care răpiseră autoritatea aveau atâta neobrăzare, încât nu numai că n-au recunoscut în Hristos pe Mesia şi Mântuitorul trimis de Dumnezeu de la care decurgea toată puterea asupra poporului, ci au întrebuinţat toate mijloacele posibile pentru ca poporul să nu afle uşa şi pe călăuza, care să-l povăţuiască la Tatăl şi la fericire.

Ei au făcut uz de viclenie, pâră, răutate şi uneltire, pentru a-şi păstra autoritatea în faţa poporului. De altfel, se poate observa că tocmai cei care nu intră în slujbele bisericeşti prin Hristos, tocmai ei pun în lucrare toate mijloacele, ca să ţină poporul departe de Hristos. Aceştia nu vor ca poporul să cunoască adevărul, nici să-l afle pe păstor. Căci răpitorii de putere ştiu bine că dacă poporul îşi va cunoaşte păstorul, ei sunt daţi pe faţă, ca răpitori şi hoţi de autoritate şi în mod firesc îşi pierd locul pe care-l ocupau. Ba încă fariseii şi cărturarii, răpitori ai puterii, ajunseseră până acolo încât au osândit pe Hristos, ca un răpitor de putere. Închipuiţi-vă pe un tâlhar care să intre într-o casă străină; iar după el să intre stăpânul casei şi tâlharul, nu numai că nu-l recunoaşte ca stăpân, ci chiar să-l ucidă, pe motiv că a intrat în casă, în pofida legii.

Însă este un noroc, că: *„oile nu-i ascultă pe ei"* (v. 8). Oile cele adevărate, care aşteaptă pe adevăratul păstor, nu-i ascultă pe aceşti hoţi şi răpitori de autoritate. Un exemplu tipic al silei pe care o simţeau adevăraţii israeliţi, faţă de astfel de răpitori, este orbul din naştere. Cei doisprezece apostoli, apoi cei şaptezeci şi cei cinci sute, care urmau pe Hristos înainte de răstignire, cei trei mii, care au crezut în Hristos în ziua Cincizecimii, şi toţi iudeii care au crezut după aceea în Hristos, nu au ascultat glasul arhiereilor şi al fariseilor, păstori mincinoşi. Şi de atunci încoace, oile lui Hristos nu vor să asculte glasul păstorilor mincinoşi, al ereticilor, glasul lui Arie, al lui Apolinarie, al lui Nestorie şi al atâtor alţi rătăciţi, hoţi vechi şi noi ai autorităţii bisericeşti. Pe aceştia îi ascultă şi îi urmează numai cei ce nu au inimă dreaptă şi dispoziţia sinceră, să afle adevărul şi mântuirea.

Uşa mântuirii şi a fericirii

„Eu sunt uşa", zice iarăşi Domnul, accentuând. Şi adaugă: *„Dacă va intra cineva prin Mine, se va mântui şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla"* (v. 9). Acela care intră în Biserică prin credinţa în Hristos, va fi

mântuit. Prin păcat, omul era osândit la moarte, însă crezând în Hristos ca Mântuitor, primeşte în dar mântuirea, este izbăvit de osândă şi se face fiu al lui Dumnezeu. Dacă însă el rămâne mădular credincios al Bisericii, dacă ascultă legile Evangheliei şi se supune lor, atunci va dobândi şi alte daruri nepreţuite. Adică: *„va intra şi va ieşi şi păşune va afla"*. Adică va dobândi libertatea, pe care o au numai fiii lui Dumnezeu, în casa Tatălui lor. Şi nimeni nu va avea puterea să-i izgonească din casă. Vor dobândi, fiii lui Dumnezeu, siguranţă din partea vrăjmaşilor păcatului şi păşune, adică hrană, hrană dumnezeiască şi foarte desfătătoare. Iar hrana aceasta este harul Duhului Sfânt, care satisface dorinţele cele duhovniceşti ale omului, este cuvântul adevărului, este Sfânta Împărtăşanie, care îl împreună pe om cu Hristos, este fericita nădejde a unei veşnicii norocite, spre care Hristos va chema oile Sale, la a doua venire a Sa, ca să fie veşnic fericit în împărăţia Sa.

Vom înţelege şi mai bine siguranţa mântuirii şi a fericirii pe care o dobândesc oile când intră în staulul lui Hristos, dacă considerăm scopul criminal al hoţilor şi tâlharilor, precum şi starea de plâns a oilor, care au avut nefericirea să fie în stăpânirea unor asemenea răpitori. De aceea Domnul adaugă imediat. *„Hoţul nu vine decât ca să fure şi să junghie şi să piardă"* (v. 10). Fariseii şi semenii lor din toate timpurile vin la turma lui Dumnezeu, nu ca să îi fie ei de folos, ci ca să fure, să prade şi să aibă cât mai mult câştig, în dauna sufletelor. Vin, ca să atragă pe oameni la minciună, la rătăcire, la erezie, pentru folosul lor. Vin, ca să junghie şi să piardă, adică să ucidă sufleteşte turma şi astfel să ducă pe oameni la pierzanie. Căci minciuna şi rătăcirea sunt o otravă puternică, care distruge sufletele şi duce pe oameni la pierire. Răpitorii de putere îşi pun în gând să-i junghie şi să-i piardă trupeşte pe cei ce nu izbutesc să-i atragă spre minciunile lor, ca apoi să profite de ei. Ii chinuiesc, îi prigonesc, îi torturează, îi omoară! Câţi hoţi şi răpitori de acest fel au intrat şi în Biserica lui Hristos şi în guvernele politice ale popoarelor!

În contrast cu acest fel de hoţi şi răpitori ai puterii, care au ca scop să fure, să junghie, să piardă *„Eu am venit cu oile Mele să aibă*

viață", zice iarăşi Domnul (v. 10). Precum fac păstorii de oi, când în turmă se iveşte o boală, care amenință să distrugă turma, precum ei se supun la atâtea osteneli şi drumuri şi se agită în continuu şi sunt plini de compătimire pentru viața turmei, ca şi cum s-ar fi îmbolnăvit propriii lor copii, tot aşa face Domnul. O! dar El face neasemănat mai mult! Când omenirea era supusă păcatului, care este o boală deosebit de molipsitoare, urâtă şi mortală, şi care umpluse pământul cu cadavre, atunci Marele Păstor S-a coborât din ceruri, ca să dea viață acelor cadavre. Şi într-adevăr, din turma cea moartă, a alcătuit o turmă nouă cu multă sevă şi putere de viață duhovnicească, turmă care a alcătuit Biserica oilor celor credincioase ale Domnului. El de atunci încoace continuă lucrarea de înviorare. Pentru fiecare din noi, vine să facă ceea ce a făgăduit prin proorocul Iezechiel, înainte de venirea Sa în lume: „*Voi căuta pe cel pierdut şi voi întoarce pe cel rătăcit, voi lega pe cel rănit, voi întări pe cel slăbit, voi păzi pe cel tare*" (34, 16).

Domnul vine la fiecare din noi, să ne învioreze, să ne slobozească de osânda morții veşnice. Când rătăcim în pustiurile cele primejdioase ale păcatului, ne caută, ne întoarce din rătăcire, ne întăreşte şi ne vindecă prin pocăință şi mărturisire. Pe toți cei ce am suferit tulburări şi furtuni de pe urma păcatului, ne întăreşte şi ne mângâie. Ne dă tărie când suntem îndurerați şi ne întăreşte în lupta cu păcatul, aşa încât să se restabilească în sufletele noastre, pe deplin, viața duhovnicească.

Mai e un lucru şi mai important. Domnul a venit nu numai ca oile Lui să aibă pur şi simplu viață, ci şi ca „*s-o aibă din belşug*" (v. 10). A venit ca să dăruiască oilor Sale viață duhovnicească, hrană şi fericire, cu mult mai presus de fericirea pe care pot ele s-o aştepte. „*Neasemănat mai mult decât credem sau aşteptăm noi acum*", cum scrie Sf. Apostol Pavel (*Ef* 3, 20). Viața pe care ne-o dă Domnul „din belşug" este neasemănat mai fericită decât cea pe care lumea cea depărtată de Hristos o socoteşte desfătare şi fericire. Este cu

mult mai înaltă, decât cea pe care au pierdut-o oile prin păcatul lor: este o viaţă veşnică, în bucurie, liberă de moarte şi de frica de moarte.

Păstorul cel bun

După ce a făcut comparaţia dintre păstori şi furii şi tâlharii turmei, Domnul prezintă acum în antiteză pe păstorul cel bun şi pe păzitorul plătit. Iar în acest chip al păstorului bun, cea mai vie caracteristică a sa este iubirea faţă de turmă, fără nicio dorinţă de câştig. Iubirea aceasta Îl arată pe Hristos, nu numai în calitate de Păstor, ci încă de Păstor bun.

„Eu sunt păstorul cel bun", zice Domnul. Şi repetă această afirmaţie de două ori (v. 14 şi v. 11). Venind din gura oricărei alte persoane, această afirmaţie ar fi o vorbă de laudă deşartă, care ar dovedi că persoana nu se cunoaşte pe sine. Însă Hristos, cel ce S-a mărit mai mult decât toţi cei smeriţi şi a spus numai adevărul, a spus numai ceea ce corespunde pe deplin cu realitatea, face această afirmaţie cu toată cunoaşterea de Sine. *„Eu sunt păstorul cel bun"*, zice El. Adică: cel mai bun păstor, păstorul desăvârşit, care-şi cunoaşte cel mai bine turma şi o poate povăţui cel mai bine spre cel mai bun scop. Dovedeşte că este păstorul cel bun, prin cuvintele pe care le adaugă nemijlocit.

Semnele de recunoaştere ale păstorului celui bun

„Păstorul cel bun îşi pune sufletul său pentru oi" (v. 1). Este adevărat că păstorii oilor se ostenesc şi suferă, în arşiţa verii, în gerul iernii, în bezna nopţii, ca să păzească în siguranţă oile lor şi să le pască cu grijă. Dar ei nu-şi jertfesc viaţa pentru oi. Cu atât mai mult, cu cât scopul pentru care ei cresc turma, este să câştige de pe urma ei, nu să păgubească, să jertfească ei turma, nu să fie jertfiţi pentru turmă. Însă *„păstorul cel bun"*, Hristos, atât de mult

îşi iubeşte turma cuvântătoare, încât a ajuns la desăvârşita lepădare de Sine şi a jertfit şi sfânta Sa viaţă pentru oameni. Dar pentru ce fel de oameni? Pentru nişte oameni păcătoşi! *„Şi-a arătat Dumnezeu dragostea Lui faţă de noi, căci pe când eram noi încă păcătoşi, Hristos a murit pentru noi"*, zice Sf. Apostol Pavel (*Rom* 5, 8). Orice păstor îşi cumpără oile cu bani sau cu alte obiecte, care au valoare de bani, Hristos este singurul păstor care şi-a răscumpărat oile Sale cu nepreţuitul Său sânge. Asupra acestui lucru atrage atenţia preoţilor Bisericii din Efes, Sf. Apostol Pavel. Iar Petru scrie în cea dintâi epistolă despre aceasta (*Fapte* 20, 28; I *Ptr* 1, 18-19). Se cuvine să semnalăm un lucru aducător de bucurie; de când Hristos a arătat dragostea Sa atât de minunată, care întrece orice măsură, de atunci fiecare păstor pe care l-a rânduit Domnul să păstorească oile sale urmează şi imită pe Arhipăstor. Adică atât apostolii, cât şi urmaşii lor, Părinţii Apostolici, şi de atunci încoace, toţi marii Părinţi ai Bisericii şi-au jertfit şi ei viaţa pentru turma Domnului. În felul acesta ei I-au oferit lui Hristos recunoştinţa lor, pentru că i-a curăţit şi i-a înălţat prin sângele Său şi i-a făcut păstori ai oilor Sale. Dar dragostea lui Hristos pentru turma Sa o vom vedea mai bine din antiteza cu păzitorul plătit.

„Cel plătit, care nu este păstor, ale cărui oi nu sunt ale sale, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge, şi lupul le răpeşte şi risipeşte oile. Cel plătit fuge, căci este plătit şi nu-i este lui grijă de oi" (v. 12-13). Lupul, care distruge turma, este orice duşman al adevărului şi al Bisericii lui Hristos. Aşa erau odinioară fariseii. Apoi au urmat diferiţi vrăjmaşi ai Bisericii, văzuţi şi nevăzuţi. Iar păzitorii plătiţi nu sunt desigur cei care îşi împlinesc datoria cu credinţă şi primesc din munca lor întreţinerea vieţii. Fiindcă însuşi Domnul le-a spus ucenicilor Săi în această chestiune: *„Vrednic este lucrătorul de plata sa"* (*Lc* 10, 7). Păzitori plătiţi sunt acei slujbaşi care, atât în vremea Mântuitorului, cât şi în toate vremurile, au ajuns la slujbele lor pe cale legală, dar neguţătoresc acele slujbe. De aceea la vreme de nevoie şi de primejdie trădează turma şi bunăstarea ei. Despre acest

păzitor cu plata zice proorocul Zaharia: *„Cei care cumpără oile, le junghie și nu au nicio vină, iar vânzătorul își zice: binecuvântat să fie Domnul că m-am îmbogățit. Însă păstorii lor nu le cruță. Păstorul nebun nu umblă după oaia cea pierdută, nu caută pe cea rătăcită, pe cea rănită nu o vindecă, pe cea sănătoasă nu o hrănește, și pe cea grasă o taie"* (*Zah* 11, 6 și 16).

„Ale cărui oi nu sunt ale lui". Cel plătit nu deține proprietatea oilor și de aceea nu le poartă interesul. Este adevărat că niciun păstor în Biserica lui Hristos, niciun conducător de popoare nu poate să spună că oamenii de sub autoritatea lui sunt proprietatea lui. Numai unul singur este Stăpânul absolut al persoanelor și al lucrurilor, Dumnezeu. Și numai unul singur este păstor și proprietarul oilor cuvântătoare ale Bisericii, Hristos. Dar acel conducător care crede în Hristos și este devotat Lui, că a primit ca răsplată dragostea lui, darul de a păstori oile lui Hristos, le consideră ale lui proprii. Deci orice împrejurare privitoare la binele turmei o consideră că îl atinge și pe el personal. Ca dovadă ajunge să ne referim la cuvintele a doi păstori de acest fel. Sf. Apostol Pavel numește pe creștinii de sub autoritatea lui pastorală: *„frați iubiți și doriți... fiii iubiți"* (*Fil* 4, 1; I *Co* 4, 14). Iar Ioan Gură de Aur adresându-se turmei sale, creștinilor din Constantinopol, zicea: *„Voi sunteți concetățenii mei, îmi sunteți părinți, îmi sunteți frați, îmi sunteți fii, îmi sunteți mădulare, îmi sunteți trup, îmi sunteți lumină și mai dulci decât lumina... De aceea vă și port pe toți în mintea mea, nu numai aici, ci și acasă. Căci dacă poporul este numeros, iar inima mea strâmtă, dragostea mea este largă și vă cuprinde pe toți, având în ea loc cu toții".*

„Iar cel plătit, care nu este păstor", nu are altă legătură cu turma și cu munca lui, decât doar plata. Salariul este scopul pentru care a căutat să ia în primire locul și slujba de păstor. Mai mult, salariul este și motivul pentru care a transformat slujba de păstor într-un mijloc negustoresc de îmbogățire, într-un prilej de a avansa prin această slujbă la o cinste și la o situație mai înaltă. Niciodată

scopul unui astfel de păzitor plătit nu este să slujească la munca lui Hristos, şi să lucreze pentru binele comunităţii. Şi fiindcă nu are nicio legătură sufletească cu oamenii de sub autoritatea lui, se întâmplă că: *„Vede lupul venind şi lasă oile şi fuge"*. Îşi părăseşte şi îşi trădează datoria faţă de turmă, pentru că este plătit şi *„nu-i este grijă de oi"*.

Este un adevăr foarte trist că s-au strecurat adesea în Biserica lui Hristos astfel de conducători plătiţi. Ei văd pe proorocii mincinoşi ai ereziei, care vin ca nişte lupi răpitori; văd pe vrăjmaşul cel rău al turmei lor, pe satana, ca *„umblă ca un leu răcnind, căutând pe cine să înghită"*, după cum afirmă Apostolul Petru (I *Ptr* 5, 8), văd păcatul, care otrăveşte şi strică turma, dar nu au nicio grijă, nu se obosesc pentru apărarea şi mântuirea oilor. Dacă luăm în considerare că şi conducătorii politici, ba şi capii de familie şi învăţătorii, precum şi toţi care au sub oblăduirea lor oameni, sunt păstori de oameni, vedem că ei adesea consideră numai câştigul şi folosul de pe urma serviciului lor, dar nicidecum nu se interesează de slujirea şi folosul oamenilor de sub oblăduirea lor. Vrăjmaşi de multe feluri ai sufletului şi ai trupului intră în turma lor şi pricinuieşte acea stare decăzută, pe care o descrie Domnul în următoarele cuvinte: *„Lupul le răpeşte şi risipeşte oile"*. De fapt când lupul intră într-un staul, mai cu seamă într-un staul nepăzit, face distrugere mare. Lupul este un animal foarte crud. Ar putea să-şi astâmpere foamea cu o singură oaie, dar el ucide zeci de oi, le risipeşte, distruge întreaga turmă, aşa încât paguba este foarte mare. Absolut la fel, aceeaşi distrugere o pricinuieşte în sufletul creştinilor, care rămân *„risipiţi şi singuratici, ca oile care nu au păstor"* (*Mt* 9, 36), lupul cel sufletesc şi tot aceleaşi nenorociri le provoacă în viaţa de stat conducătorii plătiţi, când părăsesc pe oamenii lor, lăsându-i la dispoziţia vrăjmaşilor interni sau externi. La fel se întâmplă şi în familiile şi în toate grupările omeneşti, care se află sub autoritatea unor conducători plătiţi.

Descrierea mai amplă a păstorului bun

Când altă dată Dumnezeu a prevestit, prin proorocul Iezechiel, ce stricăciune vor pricinui poporului lui Israil păstorii cei răi, care în loc să îngrijească oile, „cu tunsoare le tund şi părăsindu-le le părăsesc" a adăugat imediat: *„Şi voi mântui pe oile mele şi nu vor mai fi în pagubă, ci voi ridica peste ele un păstor şi le va paşte pe ele... şi voi distruge fiarele cele rele de pe pământ"* (34, 21; 20, u.). Iată acel păstor unic a venit în lume şi a propovăduit: „Eu sunt păstorul cel bun". El prezintă şi dovezile de necombătut că El este păstorul desăvârşitei bunătăţi şi al dragostei celei mai gingaşe faţă de oile Sale.

Cea dintâi dovadă este că El cunoaşte pe deplin pe oile Sale. *„Şi cunosc pe ale mele"*, zice El. Ochiul ştiutorului de inimi pătrunde în adâncul inimilor oilor Sale şi vede care creştini sunt ai Săi proprii.

Desigur neputinţele şi nedesăvârşirile care se arată pe din afară, să dea impresia că nu sunt oi adevărate ale lui Hristos. Însă Domnul, cel ce cunoaşte desăvârşit tot lăuntrul lor, îi primeşte ca pe ai Săi proprii şi pe dos, alţii care prin prefăcătorie prezintă o înfăţişare de oi, sunt pe dinăuntru nişte berbeci sălbatici şi nişte animale stricătoare. Domnul îi cunoaşte pe de-a-ntregul şi pe ei. Noi, oamenii, care judecăm cu o judecată după ochi, ne amăgim adesea. Dar Hristos niciodată nu se înşală în discernerea oilor Sale proprii de cele care nu sunt ale Sale proprii. Acest lucru este plin de mângâiere pentru acei creştini pe care lumea nu-i cunoaşte şi îi trece cu vederea, ba adesea îi pârăşte şi îi prezintă ca pe cei mai răi dintre oameni. Dacă ei sunt oi ale lui Hristos, şi dacă lumea întreagă ar crede în acuzaţiile ce li se aduc, există totuşi şi un ochi care pătrunde în adâncul inimii lor şi se încredinţează de nevinovăţia lor. Acest ochi este ochiul lui Hristos. Dacă însă lumea întreagă îi priveşte ca pe cei mai răi, ce importanţă are faptul acesta, câtă vreme Hristos îi consideră ca pe ai Săi proprii? Va veni ziua în care nevinovăţia lor va fi vădită înaintea tuturor oamenilor şi a

îngerilor. Şi atunci cei trecuţi cu vederea şi nearătaţi vor deveni slăviţi şi vădiţi.

„Şi cunosc pe ale Mele". Domnul nu numai cunoaşte şi discerne pe cei ce sunt ai Săi, ci din toate punctele de vedere are deplina cunoştinţă de situaţia lor. Dacă ei sunt săraci şi suferă, ştie Hristos, cel ce a sărăcit pentru noi, fiind bogat şi îi fericeşte pe ei, dacă primesc sărăcia lor cu răbdare şi cu credinţă. Sunt bolnavi şi necăjiţi, îşi duc viaţa cu osteneală şi chin şi au povară grea de necazuri şi de nenorociri în această viaţă? Păstorul cel bun ştie bine situaţia aceasta a lor. Dacă păstorul oilor celor necuvântătoare observă îndată oaia care a păţit ceva, fie şi dacă are mii de oi în turma sa, cu atât mai mult observă îndată Păstorul sufletelor, cel atoateştiutor. Şi prin urmare, dacă toţi prietenii, rudele şi familia ta se dezinteresează de necazurile tale, o, creştine, bucură-te atunci, fiindcă eşti oaie a lui Hristos. El ştie că eşti singur în necaz. El îşi aminteşte de tine în rugăciunile Sale de arhiereu. El te cercetează prin Duhul Său cu multă duioşie şi dragoste, în casa ta, sub acoperişul tău cel necăjit, în care tu stai bolnav şi zaci, cu febră mare, pe când alţi oameni nu vor să-ţi calce pragul. Nu numai că te cercetează Păstorul cel bun, ci ţi Se oferă întreg, dându-ţi spre împărtăşire trupul şi sângele Său.

„Şi cunosc pe ale Mele", zice Domnul. De aceea Se şi îngrijeşte de ele, poartă de grijă pentru susţinerea lor trupească şi le oferă tot ce este necesar. Se îngrijeşte de creşterea şi de desăvârşirea lor sufletească şi, prin mijlocirea Bisericii, le dă tot ce sporeşte această viaţă. De ce aşadar te împuţinezi cu credinţa, te nelinişteşti şi te chinuieşti, creştine, temându-te nu cumva să ajungi la lipsă, nu cumva să-ţi flămânzească familia? De ce tremuri în faţa viitorului? Care Păstor te-a părăsit vreodată în trecut, încât te temi că poate o să te părăsească în viitor? Dar se pare că nu eşti încă cu adevărat o oaie a lui Hristos şi de aceea nu te încrezi desăvârşit în dragostea şi în grija Păstorului.

„Şi sunt cunoscut de ale mele" (v. 14). Cunoaşterea aceasta este reciprocă. Hristos îi cunoaşte ca oi ale Sale şi Se uneşte cu

ei prin dragoste, dar şi adevăraţii creştini Îl cunosc ca Păstor şi Mântuitor al lor şi se unesc cu El prin credinţă desăvârşită, prin multa lor ascultate de voia Sa. Desigur n-ar fi cu putinţă ca noi să-L cunoaştem şi să-L iubim, dacă El mai întâi nu ni s-ar fi descoperit nouă şi nu ne-ar fi arătat dragostea Sa faţă de noi: *„Noi Îl iubim pe El, fiindcă şi El mai înainte ne-a iubit pe noi"*, zice Evanghelistul Ioan (I *In* 4, 19). Acesta este principalul semn de recunoaştere al adevăraţilor creştini, că ei cunosc bine pe Hristos. Cunosc duhul creştin, discern care sunt adevăratele învăţături ale lui Hristos cunosc dragostea Lui, au cunoştinţa şi experienţa vieţii Lui, fiindcă şi ei trăiesc viaţa lui Hristos.

Însă Hristos cunoaşte pe creştinii Săi nu numai în măsura în care aceştia Îl cunosc pe El. Cunoaşterea şi iubirea lui Hristos sunt neasemănat mai înalte. De aceea dă ca exemplu al dragostei Sale către creştini, dragostea către Tatăl Său cel ceresc, dă ca pildă relaţiile Sale cu El, care sunt izvorul oricăror relaţii ale lui Hristos cu lumea. Aşa cunosc oile Mele, zice El *„precum Mă cunoaşte pe Mine Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl"* (v. 15). Acest exemplu arată în chip foarte înţelept legătura strânsă, iubirea desăvârşită care uneşte pe Hristos cu adevăraţii Săi credincioşi. Căci Tatăl şi cu Fiul nu au numai o desăvârşită cunoaştere a esenţei şi a firii lor reciproce, nu au numai cea mai strânsă legătură şi familiaritate, ci alcătuiesc o unitate desăvârşită: *„Eu şi Tatăl una suntem"*, a zis Domnul (*In* 10, 30). Într-un fel asemănător şi Hristos nu numai că îi cunoaşte pe creştinii Săi cei adevăraţi, ci Se uneşte cu ei sufleteşte în mod desăvârşit. Şi de aceea Sf. Apostol Pavel arată că următorii Domnului cei credincioşi formează un singur trup, al cărui cap este Hristos (I *Co* 2, 27; *Rom* 12, 5). De altfel Domnul Însuşi a spus în rugăciunea Sa arhierească: *„Precum Tu Tată în Mine şi Eu în Tine, ca şi aceştia să fie una cu noi"* (*In* 17, 21). Inimile cele unite prin dragostea Tatălui şi a Fiului au fost lărgite ca să se întâlnească în ele inima lui Iisus cu inima oilor Sale, precum zice foarte plastic un tâlcuitor mai nou. Şi dacă poate să existe vreodată despărţire între Tatăl şi Fiul, apoi atunci numai va fi

posibil să se despartă şi Hristos de astfel de oi ale Sale, care alcătuiesc Biserica Sa cea adevărată. O, cât sunt de fericiţi aceia care au ajuns la o asemenea cunoaştere şi unire cu Hristos!

A doua dovadă a iubirii nespuse şi a bunătăţii Păstorului este că El îşi jertfeşte viaţa pentru oi. *„Şi sufletul meu îl pun pentru oi"* zice El (v. 15). În aceasta mai cu seamă se arată cât de strânsă este legătura Păstorului celui bun cu oile Sale; că Şi-a dat viaţa Lui la moarte pentru a răscumpăra viaţa oilor din osândă. Şi de aceea El repetă de mai multe ori, ca un refren, această afirmaţie (v. 11; 17, 18). În tâlcuirea la versetul 11 am arătat că oile sunt jertfite pentru păstor, şi nicidecum păstorii pentru oi. Adăugăm aici că acest lucru nu se întâmplă numai cu oile necuvântătoare, ci şi cu oamenii. Adică adesea mii de oameni au fost jertfiţi, ca să asigure puterea şi tronul stăpânitorilor lor. Istoria popoarelor închinătoare de idoli are foarte multe exemple de jertfe omeneşti, care se făceau pentru ca să îmbuneze pe zeii lor. Ba încă şi istoria poporului evreu are o întâmplare în care pentru păcatul lui David au fost omorâţi optzeci de mii de bărbaţi din poporul lui. *„Iată eu am făcut nedreptate şi aceste oi ce au făcut? Să fie deci mila Ta asupra mea şi asupra casei tatălui meu"*, zice David către Dumnezeu (II *Regi* 24, 17). Dar în turma lui Hristos se întâmplă un lucru tocmai pe dos şi neobişnuit: adică păstorul, urmaş al lui David, Hristos este cu totul sfânt şi fără păcat, iar oile Lui, oamenii, sunt păcătoşi şi nelegiuiţi. Şi totuşi, pentru ca să le mântuiască, Păstorul se jertfeşte! Nu te uimeşte, cititorule, dragostea cea unică şi fără seamăn a lui Hristos? Şi nu vezi că niciodată nu trebuie să ne îndepărtăm de un Păstor atât de bun?

Păstorul unei turme mai numeroase

A treia dovadă a dragostei Sale o dă acum Păstorul cel desăvârşit, dragoste atât de largă, încât să cuprindă mulţimi nenumărate. Căci nu se poate ca o lucrare de dragoste nemaivăzută să se mărginească la cei câţiva credincioşi care crezuseră în Hristos atunci când El spunea în

Ierusalim cuvintele prezentei parabole, vorbind către iudei. *„Am și alte oi, zice Domnul, care nu sunt din staulul acesta; și pe acelea trebuie să le aduc și ele vor auzi glasul Meu și va fi o turmă și un păstor"* (v. 16). Moartea Fiului lui Dumnezeu celui întrupat trebuia să aibă o răsplată nemărginită. Iar celelalte oi, pe care le-a primit ca despăgubire a morții Sale nedrepte, la care L-au osândit iudeii, sunt în primul rând închinătorii de idoli. Sunt oile din neamuri, cele care rătăceau, și pe care apoi apostolii le-au chemat. Ele au format pretutindeni turma lui Hristos cea aleasă, Biserici sfinte, în Efes, în Filipi, în Tesalonic, în Veria, în Corint, în Roma. Sunt mulțimile de creștini, care au crezut apoi în decursul anilor de prigoană, dintre care mai mult de un milion au fost nimicite, ca niște oi nevinovate, de către prigonitorii cei însetați de sânge ai creștinismului. Sunt adevărații următori ai Păstorului celui bun, care vor fi până la sfârșitul veacurilor.

Deși toți aceștia încă nu fuseseră chemați, dar urmau apoi după mulți ani și după veacuri să vină la viață, totuși Hristos îi avea de pe acum sub puterea Lui și de aceea a zis: *„Am și alte oi"*. Și nu îi avea numai atunci când zicea acestea către iudei, ci îi avea dinainte de a fi lumea. Căci Duhul Sfânt afirma prin Sf. Apostol Pavel că *„v-am ales înainte de întemeierea lumii"* (*Ef* 1, 4).

Așadar, va zice cititorul, avem noi un preț atât de mare încât Dumnezeu cel mare și nemărginit ne-a ales pe noi înainte de întemeierea lumii? V-a ales oameni pe care de multe ori îl ignoră și vecinii lor și îi disprețuiesc cei ce par că sunt mai marii lumii? Da, la atâta preț ne-a ridicat iubirea nemărginită a Păstorului celui bun, încât suntem oile cele alese ale turmei Sale, dinainte de întemeierea lumii. Noi încă nu înțelegem prețul nostru. Dumnezeu cel preaînalt ne-a ales, în felul în care metalurgiștii aleg metalele prețioase din mijlocul metalelor obișnuite sau din țărână. Ce slavă, și cât suntem noi de nesocotiți când facem pe miopii și nu vedem această slavă adevărată, ci dorim și căutăm slava cea mincinoasă și înșelătoare a lumii.

„Am și alte oi, care nu sunt din staulul acesta", cel evreiesc. Este ca și cum Domnul ar fi zis către evrei, să nu credeți că sunt păstor

numai al acestei mici turme, adică al celor doisprezece ucenici sau ai celor şaptezeci sau al celor câţiva credincioşi din Galileia. Nu! Am şi alte zeci de mii de oi, pe care iată, în decursul veacurilor, vor urma paşii Mei ca să ajungă în staulul cel din ceruri, de la care voi veţi fi lăsaţi pe din afară, tocmai voi, care credeţi că aveţi favoarea exclusivă de a vă numi oi ale lui Dumnezeu.

„Pe acelea trebuie să le aduc". Trebuie să chem la mântuire şi pe acele oi, care sunt în drumul pierzaniei, pe care merg rătăcind. Trebuie să le călăuzesc către Tatăl. Eu trebuie să le călăuzesc, zice Domnul, căci, dacă oaia se depărtează de păstorul ei şi ajunge în locuri necunoscute, nu poate să se întoarcă la păstor singură, ci este nevoie să alerge păstorul însuşi să o caute şi să o salveze. Tot aşa nici omul nu poate să cunoască pe Dumnezeu şi să afle calea mântuirii ca să se apropie de Dumnezeu, până ce Hristos nu-l mântuieşte şi nu-l călăuzeşte către Tatăl. Tot creştinul care a cunoscut pe Mântuitorul şi păşeşte pe calea mântuirii ştie bine din întâmplările propriei sale vieţi acest lucru. Ştie bine că, precum Hristos l-a căutat şi l-a atras de la rătăcire şi necunoştinţă şi păcat, astfel atrage şi pe oricare altul care doreşte mântuirea.

„Şi ei vor auzi glasul meu". Vor auzi glasul lui Dumnezeu, care îi cheamă la mântuire şi fericire. Acest lucru îl afirmă mai în urmă din experienţă proprie dumnezeiescul Pavel, scriind creştinilor din Roma: *„Neamurilor le-a trimis mântuirea lui Dumnezeu şi ele vor auzi"* (*Fapte* 28, 28). Mai înainte erau în rătăcirea păcatului şi a pierzării, că nu auziseră glasul Păstorului; dar de îndată ce au auzit adevărul Evangheliei Sale, prin gura apostolilor, au crezut şi au urmat pe Păstor.

„Şi va fi o turmă şi un Păstor". Domnul prezice prin aceste ultime cuvinte pe care le adaugă pe un ton special, serios şi festiv, că despărţirea care era între iudei şi închinătorii de idoli va înceta să existe. Căci aceia dintre iudei care vor crede în Hristos şi vor deveni oi ale lui Hristos nu vor mai privi cu duşmănie şi cu ură pe cei din neamuri, care vor crede în Hristos mai apoi. Ci îi vor

considera ca fraţi şi mădulare ale aceleaşi Biserici sfinte a lui Hristos. Această proorocire a Domnului s-a dovedit a fi un eveniment împlinit de importanţă mondială, după câţiva ani, după ce a fost spusă. Şi Sf. Apostol Pavel, după mulţi ani, aminteşte aceste cuvinte ale Domnului, creştinilor din Efes, cei din neamuri (2, 11-22).

Această proorocire a Domnului este încă şi mai luminat împlinită înaintea ochilor noştri. În împlinirea aceasta noi putem să avem siguranţă că va veni o vreme, în care lumea întreagă va deveni o turmă creştină sub oblăduirea unuia şi singurului Păstor, Hristos.

„Şi va fi o turmă şi un Păstor". Mulţi din iudeii care auziseră această parabolă n-au vrut să aparţină turmei lui Hristos. Într-atât erau de orbiţi şi de îngroşaţi la suflet, nefericiţii, încât, când au auzit această minunată învăţătură, au zis despre Hristos *„Are drac şi este nebun. Ce-L ascultaţi?"* (v. 20). Dar faptul că ei n-au crezut, nu a împiedicat împlinirea proorociei Domnului despre o turmă şi un Păstor, pe când lor le-a pricinuit osândă veşnică. Acest lucru este valabil şi astăzi. Dacă mulţi dintre cei ce au fost botezaţi şi se numesc creştini nu vor să asculte glasul lui Hristos şi să urmeze pe Păstor, ei se complac să rătăcească în codrii păcatelor şi să rămână nepocăiţi pe drumul pierzării, ei îşi vor afla, în chip inevitabil şi sigur, pierzania pe care au îndrăgit-o, însă lucrarea lui Hristos nu va fi păgubită; deoarece la sfârşit tot va fi *„o turmă şi un Păstor"*. Omenirea nu va rămâne mereu despărţită şi învrăjbită în o mie de părţi. Va veni o vreme în care va fi o singură turmă, după cum unul singur este Păstorul. Iar Biserica Sa va fi un staul a toată lumea şi-i va cuprinde pe toţi câţi vor să fie oi ale Domnului, ca *„una, sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică"*, având un singur cap, pe Hristos, o credinţă, cea dreaptă, insuflată de un Duh şi călăuzită într-un singur fel, având într-un singur trup pe mădularele ei unite prin credinţă şi dragoste.

CUVÂNTUL AUTORULUI

Iubite cititorule!

Am fost aleşi, şi eu şi tu, ca să fim oi ale unicei turme a lui Hristos. Am fost sloboziţi de osândă prin sângele jertfei bunului Păstor, în ceasul botezului. Am primit arvuna Duhului Sfânt prin miruire. Dar suntem în primejdie mare, nu cumva îndepărtându-ne de Biserică, de iubita turmă de oi a lui Hristos, şi părăsind pe Păstorul, să ne aflăm afară, rătăciţi în pustiul păcatului care este un teren pregătit pentru lupii aceia sălbatici, care se numesc diavoli.

Toate parabolele Domnului, care au fost tâlcuite în această carte, au în vedere acest scop: cum să ne prevină asupra acelei stări jalnice, cum să ne scape de acea nenorocire de neîndreptat, la care ajung toţi câţi părăsesc pe Hristos Păstorul şi urmează pe furii şi tâlharii fericirii lor, cum să ne facă credincioşi, supuşi din convingere şi următori nedespărţiţi ai singurului Păstor bun. Şi El, revărsându-Şi mereu comorile acelei dragoste, care L-a dus spre moartea de cruce pentru oile Sale, ne va călăuzi la fericirea cea cerească. Ne va considera mereu ca oi ale dragostei Sale pline de grijă. Ne va face în stare de a ne împlini rostul nostru înalt. Ne

va muta de pe pământul necazurilor şi al morţii, la cer şi la viaţa veşnică, fericită şi norocită, ca pe nişte oi ale acelei turme care este una singură şi sub conducerea acelui singur Păstor. Amin.

—

CUPRINS